Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Plautin? uiginti Comoedi? : lingu? Latin? delici?:

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461814

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Vbi eſſet.Pal.at ſceledre quęſo ut ad id exẽplũ ſomnium
Quaſi ſimile ſomniauit.atq; ut tu ſuſpicatus es eam uidiſſe
Oſculantẽ.Sce.me eã nõ uidiſſe arbitraris?Pal.nę tu hercle opinor
Obſecro reſpice ſi ad herũ hęc res peruenit.periſti pulchre
Sce. Nunc demũ experior prius ob oſculos caliginem obtigiſſe.
Pal. Dudum edepol planum hoc quidem:quę huc uſq; fuerit intus.
Sce. Nihil habeo certi.quid loquar.non uideam.et ſi uidi.
Pal. Nę te edepol ſtultitia tua pene perdidit.dum te fidem
Facere hero uoluiſti.abſumptus es pene.ſed fores
Vicini proximi concrepuerunt.conticeſcam.

Philocomaſium.Paleſtrio.Sceledrus.

Nde ignẽ ĩ arã.ut epheſię dianę latas laudes grateſcq; agam.
Eiq; ut arabico fumificẽ odore.amoena quę me in locis
Neptuniis templiſq; turbulentis ſeruauit ſaeuis fluctibus.
Vbi ſum afflictata multũ.Sce.Paleſtrio o paleſtrio
Pal. O ſceledre.quid uis?Sce.hęc mulier quę hinc exit modo
Eſt ne herilis concubina philocomaſium
An non eſt iſta.Pal.hercle opinor.ea uidet᷑.ſed facinus
Miꝝ eſt:quomodo hęc hinc nunc tranſire potuerit.ſiquidẽ ea eſt.
An dubiũ tibi eſt.eam eſſe hanc.Pa.ea uidetur.ſed facinus
Miꝝ eſt quomodo hęc hinc tranſire potuerit ſiquidẽ ea eſt.
Sce. An dubium tibi eſt eam hanc.Pa.ea uidetur.at eamus
Appellemus.heus quid iſtuc.et philocomaſiũ?quid tibi iſtic
In biſce ędibus debetur?quid negocii eſt?qd nũc taces.tecũ loquor.
Pal. Immo edepol tute tecũ.nam hęc nihil reſpõdet.
Sce. Te alloquar.uitii ꝓbriq; plena:quę circum uicinos uages.
Phi. Qui cũ tu fabularis.Sce.qui cũ niſi tecũ?Ph.quis tu homo es
Aut mecũ quid eſt negocii?Sce.men rogas.hem qui ſim?
Phi. Quin ego hoc rogẽ quę neſciam.Pal.quis ego ſũ igit᷑ ſi tu
Hunc ignoras?Phi.mihi odioſus qſquis es.& tu & hic.Sce.nõ nos
Nouiſti.Phi.neutrũ.Sce.metuo maxume.Pal.quid metuis?
Sce. Enĩ ne noſmet ꝑdiderimus uſpiã.nam neq; te.neque me
Nouiſſe ait.Pal.perſcrutari hic uolo ſceledre nos.noſtri
An alieni ſumus:ne dũ quiſpiam nos uicinorũ ĩ prudentis
Aliquis ĩmutauerit.Sce.certe equidẽ noſter ſũ.
Pal. Et pol ego.quęris tu mulier malũ.tibi dico heus philocomaſiũ?
Phi. Quę te ĩtẽperię tenẽt:qui me perperã ꝑplexo
Nomine appelles?Pal.eo qui igit᷑ uocare.philocomaſiũ dicere
Nomẽ ſi iniuria eſt falſũ nomẽ poſſidere philocomaſium
Poſtulas:at iſtuc nõ decet.& meo hero facis ĩiuriã.
Phi. Ego ne.Pal.tu.Phi.quę heri athenis epheſũ aduenĩ
Veſperi cum meo amatore adoleſcente athenienſi.
Pal. Dic mihi quid hic tibi in epheſo eſt negocii?Phi.geminã
Germanam meã hic ſororẽ eſſe inaudiui.eam ueni quęſitũ.
Pal. Mala es.Phi.ĩmo ecaſtor ſtulta multũ: quę uobiſcũ
Fabulẽ abeo.Sce.abire nõ ſinam te.Pal.mitte ſceledre
Manifeſtaria res eſt.Sce.non omitto.Ph.at iã crepabunt
Manus male tibi.niſi me omittis.Sce.quid malũ adſtas.
Quin detines altrinſecus?Pal.nihil moror negocioſũ
Mihi eſſe tergũ:qui ſcio.an iſta nõ ſit philocomaſium.
Atq; alia eius ſimilis ſit.Phi.mittis me.an nõ mittis?
Sce. Immo ui atq; iuitã.ingratis:uolutatim te rapiam domũ.
Hoſtiũ hoc mihi eſt domiciliũ.athenis domus eſt.ac herus.
Phi. Ego iſtã domũ neq; moror:neq; uos qui homines ſitis
Noui:neque ſcio.Sce.lege agito te nuſq; mittã.
Niſi das firmatã fidẽ.te huc ſi uiſero intro iturã.
Phi. Vi me cogis.qſqs es.do fidẽ ſi omittis iſtoc me ĩtro iturã.quo iubeſ
Sce. Ecce omitto.Phi.at ego habeo miſſa.Sce.muliebri feciſti fide.
Pal. Sceledre manibus amiſiſti prędã.Sce.tã ea eſt noſtra: q̃ potis
Herilis cõcubina.uin tu facere hoc ſtrenue.Pa.qd faciã?Sce affer m̃
Machęrã huc ĩtus.Pal.qd facies ea?Sce.ĩtrorũpã
Recta in ędis.quẽq; hic ĩtus uidero cũ philocomaſio oſculantẽ.
Eũ ego obtruncabo extẽplo.Pal uiſa ne ea eſt?Sce.ĩmo
Edepol plane ea eſt.Pal.ſed quomodo diſſimulabat?Sce.abi
Machęram huc affer.Pal.iã faxo hic erit.neq; eques neque
Pedes ꝑfectus quiſq; tãta audacia:qui ęque faciat confidẽter
Q̃q̃ mulieris faciũt.ut utrobiq; rationẽ docte diũt.
Nã ut ſublinit᷑ os cuſtodi.cauto cõſeruo meo nimis beat
Quod cõmeatus ẽ trãſ parietẽ.Se.heus paleſtrio machęra nihil op?
Pal. Quid iã.aut quid opus eſt?Sce.domi eccã berilẽ concubinam.
Pal. Quid domi?Sce.in lecto cubat.Pal.edepol ne tu tibi malã rẽ
Reperiſti ut prędicas.Sce.q̃ iam.Pal.quia hanc attingere
Auſus mulierẽ hic in ꝓxumo.Sce.magis hercle metuo.ſed nũq̃
Quiſq; faci&:quin ſoror iſta ſit germana huius.
Pal. Eam pol tu oſculantẽ hic uideras.& qdem palam eſt.
Eam eſſe ut dicis.Sce.quid ꝓpius fuit: q̃ ut perirem
Si locutus fuiſſem hero?Pal.ergo ſi ſapis.muſſitabis plus opportet
Scire ſeruũ q̃ loqui.ego abeo.ne quid tecũ cõſilii
Cõmiſceã.atq; apud hunc uicinũ.tuę mibi turbę nõ placẽt.
Herus ſi ueni&.ſi me quęrit.hic ero.hic me accerſito.

Sceledrus.Periplectomenus.ſenex.

Aſi abiit ille:neq; herile negociũ pl? curat:q̃ ſi nõ ſuitute ſuiat.

PLAUTUS
VENET.
1472

X. fol.
1

RARIORA

Cm

Cm

Cm

Donum edd. Plautin.
et Commentationum.
No. 1.

B M. Harleian. n. 3551. Vol. I p. 170.
B M. Spencer. n. 355. Vol. II p. 243.
Brunet Manuel. xxx
Lema-Santander, Dict. n. 1106.
Dibdin. Introduction.
Sale Cat. of Willetts Library. n. 1999. (sold for 21. 0. 0.
Sale Cat. of L'Sp. Dupl. by Evans - Lond. 1821. n. 230. / sold for 18. 18. to Sir Heathcote.
Sale Cat. of G. Mason's books by Sotheby. Pt II. n. 456. May 1798 - (sold for 17. 17. 0 - to Payne

Brunet, Manuel du Libraire. (5me edition 1821) tome 3. p. 95.
« Première Edition, très rare: vendue 396 fr. bel Exemplaire m. bl. Gaignat,
463 fr. avec le premier feuillet MS. La Vallière,
36 Liv. Sterl. — Pinelli,
900 fr. mar. bleu. — F. Didot,
21 liv. Sterl. — Willett,
370 fr. avec 9 feuillets courts et piqués. — MacCarthy

Il en conserve un exemplaire sur Vélin à la Bibliothèque du Roi.

626. **Plautus**, T. Maccius, Comoediae. [Editio princeps]. Venetië, Wendelin von Speier 1472. 2o. X*. 2o. 1

Type 1. — HC 13074. — Pr. 4046.

Geschenk van Jhr. Dr. J. P. Six, hoogleeraar aan het Athenaeum te Amsterdam, *6 Nov. 1824, †17 Juli 1899. — In XVIe-eeuwschen Franschen verguld-led. band.

gerestaureerd 23-02-1990

243 Leaves in Bennet & Dibdin

D. of Dev. Supl. Sch. 115
£15:17:6

2 F. 3-5

Reuerendiſſimo in Chriſto patri & domino Iacobo Zeno Pontifici Patauino Georgius Alexandrinus Salutem plurimã dicit.

Libet laborioſi mei conatus: ne dicã temerarii difficultatẽ iis uerbis prefari Reuerendiſſime Pater. Quibus apud eum Poetã: quem p uirili noſtra corrigẽdum et emẽdandum ſumpſimus: Toxilus ſeruus & pauper amorem ſuum grauem: moleſtum: atq; erumnoſum cõqueritur.

Qui amans egens ingreſſus eſt princeps ĩ amoris uias:
Superauit erumnis ſuis erumnas herculis:
Nam cum leone: cum excedra: cum ceruo: cum apro ętolico:
Cum auibus ſtymphalicis: cum antęo deluctari mauelim:
Q̃ cum amore: ita fio miſer quęrẽdo argẽto mutuo:
Nec quicq̃ niſi nõ eſt: ſciũt mihi reſpõdere: quos rogo.

Nam Plautinę uigĩti Comoedię: quę ad hoc ęui dũtaxat extãt: Latinę ſcilic & linguę delicię: reꝝ atq; uerborum uenuſtate: & feſtiua ſermonis elegãtia: legẽtium animos mira uoluptate afficerẽt: niſi pluribus ĩ locis dimĩdiatę haberẽtur: Et tum temporũ ĩiuria: tum litteratorum negligẽti arrogantia: & librariorum inſcitia deprauatę forẽt: Et ſiue gẽtium ſiue naturę hiſtorię nõ ĩdigerẽt: atq; tam grecorum q̃ Romanoꝝ priſca cõſuetudine: Et iampridẽ deſita obſcurę eſſent. Quo fit ut frequẽtẽ ac curioſũ lectorẽ non minus ſollicitum faciant & uexent: q̃ ſi Cupidinis ſagitta illa aurea confixus ruſticam: et in totum uiros peroſam uirginem ſequeret̃. Quare qui prouinciam huiuſmodi duram: ac ſane perdifficilem cęperit: quippiã ille non ſolum amantis inconceſſa: ſed plane Herculei laboris habere uidetur. Is ſiquidẽ eſt Plautus: quem uelut aliena lingua locutum: maiores noſtri quoꝝ temporibus litterę latinę: & floreſcebãt: et ſũmũ conſcẽderãt locum: uix attĩgere conati fuerint: Adeo ad eius percipiendos ſenſus neceſſaria erat multiplex: uaria: & exquiſitiſſima quędam eruditio: Quam rem tum Varro ad Ciceronẽ ſcribens: tum Donatus Terentiũ explanãs: teſtant̃. Quod ſi quiſpiam noſtro iſto ſęculo: ubi plęraq; uetuſtoꝝ ſcriptoꝝ: aut interierunt: aut fracta & mẽdoſa habentur in tãta librorum inopia: & bonarum litterarum egeſtate opus: quod priſci uiri macti ingenio & omnifariã doctrina pręſtantes: cognitu difficillimũ exiſtimauerunt: recognoſcere et corrigere: ĩmo abdita: & pluribus ignorata aperire tẽptauerit. Is ſi coepti ſui aliqua ex parte cõpos euaſerit: nimiuꝝ quid magnũ effecit. Nam ut de octo prioribus taceã: quis duodecim Comoedias quadragĩta ab hinc ãnis repertas lectionis tum confuſę tum falſę: duodecim Herculis ęrumnis apud Poetas famigeratis iure non comparauerit? In quibus corrigendis operam atq; ſtudiũ inſumere uelle: mõſtra perſequi: atq; debellare quodãmodo eſt. Siquidẽ nõ magis cõfici poſſe uidetur rẽ in deſperationẽ delapſam: & librũ: qui iaceat atq; ſordeſcat ĩ priſtinũ ſtatum: priſtinamq;

gratiam uel ex minima parte uindicare: q̃ leonẽ prodigiosũ: qui nec ferro: nec saxis lędi poterat deuincere. Porro cum nec tantum dictiones examinandę: sed litterę atq; syllabę pẽsitandę fuerint atq; enumerandę: ut ex earũ positu atq; figura aliquid uel ueȳ: uel uero proximũ aucuparemur: Quo deprehenso undiq; multa erũperent: uel magis aperienda: uel plane cõfutãda. Excedrę hoc quippiã habere uidẽt. Tum autem multa quę a nobis lõge absũt: longeq; insectantes relinquunt consequi tẽptasse: hoc certe fuit pernicem: & ut nobilis poeta cecinit: aeripedẽ ceruã delassare. Aetolicum illũ aprũ uicinę regioni formidolosum: magniloquẽtiã Plautinã iure dixerĩ: quę ãplitudĩe & religiosa uetery uerbory maiestate: quasi fulmẽ qdã ingenia: et eruditionẽ legẽtiũ attonare: et cõcutere ita solet: ut nõ minus Plautinory uerbory uim et copiã: q̃ ruẽtis in se apri impetũ exhorrescant: Immo fulgurãtẽ Plautũ trepidi expauescãt. Aues stymphalicas Argutulorũ Grãmaticuloy interpretatiũculis: qui discipulos inter uera et falsa ducũt cõparare possum⁹. Nã quẽadmodũ innumerabiles illę aues uicini agri fructus absumentes prę multitudine fugari nõ poterant: Sic isti in finitimam prauitatẽ: multa alioquin recta et emẽdatissima deducentes: mentes studiosorum iuuenum uel falsa doctrina imbuunt: uel eos balucinãtes reddunt: adeo turpissimo et manifestario errato nũq̃ defuit assertor. Verũtamẽ numerosa hęc et ipudẽs grãmaticory turba: nõ greo tinitu: quẽadmodũ stymphalices paludis olim uolucres abactę fuerũt. Sed uera ratiõe et multiplici uetery auctorũ testimonio absterrebit̃: imo fugabit̃ atq; perteret̃: Delectari cũ Antęo est ea cognitione: eaq; eruditione: quę per hęc tempora exigua haberi potest: uelle in reconditos et penitissimos Poetę sensus penetrare: et priscarum atq; ignotissimarum uocũ interpretamenta indagare: Quę quo magis enarrant̃ atque aperiũtur: eo acrius et grauiꝰ quasi sũptis a uetustate uiribus: contra enarratorẽ insurgunt: Absunt prętera ueteres Grãmatici et glossematũ scriptores a quibus tãq̃ ab amicis: nõ argẽtũ mutuo: quod seruus se nõ inuenire dolet: Sed questiones poeticę: et minus usitatarum dictionũ Etymologia atq; origo requirẽda erat: et si qui fuerũt: nescio quid et modicũ et obscurũ nobis dederunt. His omnibus accedit unum tantũ fuisse librũ: a quo uelut archetypo: omnia deducta sunt: quae habẽtur exempla: qui si in manus nostras aliqua uia uenire potuisset: Bacchides: Mustelaria: Menęchini: Miles atque Mercator: emẽdatiores sane haberent̃. Nanq; in his recognoscendis: libros contulimus de corruptis exẽplaribus factos. At septẽ ultimae: ut in eas incidimus: quae simplices et intactae a cẽsoribus fuerãt: quãq̃ mendosae forent: multo ueriores erũt: Sed quales legebant̃ octo illae priores: ĩ quibus pro quorũdam ĩtelligentia: q̃ pro eruditione: et docta diligentia plurima in peruersũ mutata: et inter se pugnãtia offendimus. Hanc ego tam arduam et tam immensi laboris rẽ ueritus: praesertĩ cũ uidere multorũ

damnandas esse opiniones: & eorum in primis: qui siue mandante Nicolao Quinto Romano Pont. siue Alfonso Rege Aquliç: pui auctores & Di salutis bonaꝝ litterarum fuerunt: tam temere & barbare: tum Plautinos sensus iuertissent: tũ sales uenustos & subtiles: insipidos & absurdos reddidissent: pene ab emẽdatione huiusmodi sum deterritus: nisi me potissimum hortati fuissent prícii duo generosa prudentia et spectata eruditione uiri: Hieronymus Baduarius: & Franciscus Minius: quibus cum multa peruersa et falsa corrigi: & in ueram lectionem redigi posse dicerẽ: ut hoc nomine rem latinam iuuarem: singulariq; quodam beneficio: & q uiuerent & posteros demererer: nõ destiterunt. Donec me ut hoc grauissimum & formidandum onus susciperem perpulerũt: continẽter ístãtes: ut quoad possem reuolutis tã nostris q̃. grçcoꝝ scriptoribus uigíti Comoedias emendarẽ: ut aliquando legentibus uoluptati non fastidio forent. Sed neq; is sum qui omnia me emendasse dicam: aut amissa acquisiuisse: aut defecta suppleuisse: aut numeros ad certam regulam & libram ut examussim quadrarẽt: redegisse: immo qui uel í meipso plurima desyderãs multa ita ut inueni reliquerim. Illa enim tantisper a nobis: uel demutata: uel emendata fuerunt: dum sic esse ex diligenti: & multa lectione comperimus: quę aut fallor: aut ueriora ueris sunt: Reliqua iis relíqmus cognoscẽda & corrigenda: quibus maior eruditio: maiusq; supererit ocium: quã modestiã si publici quondam censores seruassent: haud ita multa elegantissimi Poetę facete dicta peruersa fuissent: Quale illud est quod pro madulsam habeo: ꝓbe mulsaui: pro manta mane posuerũt: et ignorãtes quid significet in prouerbio Rom. ue uictis: ue mibi dixerũt: Et ubi scriblitę legebaꝫ sub lite factum est: et pro sartis tectis sancta leguntur: et ꝓ numero nunc Grãmatici sane semidocti: ne dicã deridiculi: qui itẽ oues Tarentinas. Sic enĩ depreben dimus scripsisse Plautũ. In frumẽtũ mutauerunt: Alia item notauimus quę nunc cõsulto prçterimus pro falsis scilicet redarguenda in eo opere: quod maturamus: iamq; emisissemus: nisi succissiuo atq; tumultuario studio Plautinas Comoedias coleremus. Tu uero interea Patauine Pont. cui nominatim emendationem banc nostram dicamus: q; sis Pontificii Iuriscõsultissimus et omniũ sacrarum litterarũ fons atq; thesaurus: quod uel ex hoc apparet: ut siquando de diuinis humanisq; rebus disceptatur: te omnes unicum adeant disceptatorem: et uelut oraculum quoddam cõsulent: Tuq; ita prudenter et scite de omnibus respondeas: atq; iudices: ut te unum nostra ętas habeat: quẽ uere sanctarũ legum interpretẽ: et disciplinarũ patrẽ appellare possit. Has Comoedias leges: reuolues: et pẽsitabis: a studiis sane tuis nõ abhorrẽtes: Quippequi í eloquẽtia nõ minus prçstes: q̃ í sacris litteris: et acutis Philosophorum dogmatis siue prçceptis. Quam rem grauissimę illę & mira arte elaboratę totiens cum sũma laude & admiratione in conspectu Romanorum

Pontificũ habitę orationes declarãt: Tum decem illi libri: quibus Liuiano exẽplo ĩ Decadis formã prẽclara illa aui tui Caroli Zeni facinora: memorię ꝑdidisti: ĩmo ĩmortalitati cõsecrasti. Nec finis eũ interire uiꝝ: quẽ aliquando urbs hęc longe lateq; ĩperans: Europę decus et ornamẽtũ: saluberrimę Religionis ꝓpugnaculũ: Et q̃ maris sit domina: cunctaꝝ pene gẽtiũ coĩs patria assertorẽ habuit: Atq; ita leges: ut si qcq̃ te offenderit uel eorum quę nos mutauimus: uel eorum quę infirmitatẽ ingenii nostri excedentia: ut inuenta sunt ita manent notabis et corriges: modo illud sic esse auctoritate uetꝝ: et ratione antiquoꝝ scriptis nixa cõstet. Res agitur cõmunis. Comoedię Plautinę: quę paucę ad nos peruenerũt ab omnibus iuuãdę sunt: quicunq; musas latinas colunt. Verum hęc exigunt acre iudicium: quod plurima multiplici: et assidua lectione habetur. Nam et Grę cis scriptoribus: et Varrone asserente iudicium Poematum est quid maximum et difficillimum: quanto magis temporibus nostris: quibus uix bonarum litterarum principia percipi possunt. Quare siquis diligens fuerit et sedulus uetustatis explorator: poterit et ipse opem aliquam Poetę ueteri et elegãti ferre. Nos quoq; ut fecũdi? fructum nostri labores ferãt: in cõmentarios conferemus: quęcũq; a nobis siue emendata: siue aperta fuerunt. Lectorẽq; rogamus: qui Plautinas has legerit Comoedias boni interim consulat: dum siue annotamenta: siue questiones nostras Plautinas ediderimus. Vale.

De uita Comoediisq; Plauti excerpta quędã ex Auctoribus grauissimis.

P Lautus linguę Latinę Pater: Et cuius sermone ut Varro Epii Stolonis sentẽtia dixit: musę locutę forẽt: si latine loq uoluissent. Sarsinas ex Vmbria fuisse legit. Nã ad natalẽ terrã alludens: seruilem iocum in Mustelaria aduersus Simonem: qui umbram usq; a domo abesse aiebat sic intulit.

Quid Sarsinatis ecqua est: si umbrã nõ habes? Floruit in scęna quinto decimo ferme anno: postq̃ bellũ aduersus Poenos secundũ sũptũ est. Nã ut Portius Licinius dixit: Punico bello secũdo musa pẽnato gradu ĩtulit sese bellicosam in Romuli gẽtẽ serã. Quo itẽ tẽpore Marcus Cato Orator clarus in ciuitate est habitus. Et q̃q̃ a pluribus grę cis comicis fabulas sumptas in latinum conuerterit: Oratii tamẽ sentẽtia: Plautus ad exẽplũ Siculi properare Epicharmi dicit. Hic ut Varro et plęriq; alii memorię ꝑdiderũt: cũ pecunia oĩ: quã in operis artificũ scęnicoꝝ pepererat: in mercationibus perdita inops Romã rediuisset: et ob quęrendũ uictum ad circumagendas molas: quae trusatiles appellant opã pistori locasset. In pistrino Saturionẽ et addictum: et tertiam quandam fabulã: cuius nomen non legitur scripsit. Mortuus est circiter centesimam et quadragesimam

quintam olympiadem:quantum ex uerbis Hieronymi ĩ Euſebii Pãphili Chronico colligere poſſumus:iuſſitq; Epigrãma tale ſuo ſepulchro ĩcidi: quod an Plauti foret dubitaſſet Aulus Gelius:niſi a Marco Varrone poſitum eſſet in libro de Poetis primo.

Poſtq̃ eſt morte captus Plautus
Comoedia luget:ſcęna eſt deſerta:
Deinde riſus ludus:iocusq; et numeri:
Innumeri ſimul omnes collachrymarunt.

Plurimę ſub Plauti nomine Comoedię apud priſcos ferebant̃:q̃ꝫ una et uigĩti Varronianę dictę ſunt:q̃s idcirco a cęteris ſegregauit:qm̃ dubioſę non erant:ſed conſenſu omnium Plauti eſſe cenſebantur: quaſdam item alias probauit:adductis ſtilo atq; facetia ſermonis Plauto congruẽtis: eaſq; iam nominibus aliorum occupatas Plauto uindicauit. Alię dicuntur ambiguę utrum Plauti an aliorum fuerĩt: Illud idem ſubdit Gelius Marcum Varronem ſcripſiſſe Plautium fuiſſe quempiam Poetam Comoediaꝫ:cuius qm̃ fabulę Plauti ĩſcriptę forẽt:acceptas eſſe quaſi Plautinas cum eſſent nõ a Plauto Plautinę:ſed a Plautio Plautianę. Aſcriptę autem Plauto Comoedię circiter centum atq; triginta fuerunt : Sed homo eruditiſſimus Lelius quinq; et uiginti eius ſolas exiſtimauit. Nec dubium ẽ: quin quędam Comoedię: quae ſcriptae a Plauto non uidentur:et nomini eius adiiciuntur:ueterum Poetarum fuerint:et ab eo retractatae: et expolitae ſint:ac ꝓpterea excipiant dictum Plautinum : Sed de iudicio Varronis:Lelii:et Fauorini:qui Neruulariam Plauti eſſe dixit:et eius q fretũ nomẽ ẽ id Comoedię Plauti putauit. Plura leguntur ĩ libro qui ĩſcriptꝰ ẽ noctiũ atticaꝫ. Quẽ uero locũ Plautꝰ ĩter Comicos Latinos habeat:docet Vulcatiꝰ Sedigitꝰ:ĩ Poetica illuſtris:ĩ libro:qũẽ ſcripſit de Poetis:ubi idẽ qd de iis ſẽtiat:q comoedias fecerũt:et quẽ prędſtare ex oĩbꝰ cęteriſ putet: Ac deinceps:quo quẽq; ĩ loco et honore ponat:his uerbis ſuis demõſtrat.

Multos incerto certare hanc rem uidimus:
Palmam poetae comico cui deferant.
Cum me iudice errorem diſſoluam tibi:
Contra ut ſiquis ſentiat:nihil ſentiat:
Cecilio palmam ſtatuo de comico:
Plautus ſecundus facile exuperat cęteros.
Dein neuius quis ſeruet:precio in tertio eſt
Siquid quarto detur dabitur licinio.
Poſt inſequi licinium facio attilium.
In ſexto conſequitur hos terentius
Turpilius ſeptimum:trabea octauum optinet.
Nono loco eſſe facile facio luſcium.
Decimum addo antiquitatis cauſa ennium.

Georgii Alexandrini Epiſtolę ad Iacobum Zenum: Patauinum Ponti. quę incipit: Libet laborioſi mei conatuſ: Et uitę Poetę extra ordinem Comoediarum poſitę. Fabularũ nomina ſubiecta ſunt: ut facilius: quã quiſq; deſyderauerit fabulam: eam inueniat.

Amphitryo Cuius principium.
Aſinaria.
Aululariа.
Captiui duo.
Curculio.
Caſina.
Ciſtellaria.
Epidicus.
Bacchides: mutilatę.
Muſtelaria.
Menęchmi.
Miles.
Mercator.
Pſeudulus.
Penulus.
Perſa.
Rudens.
Stichus.
Trinummus.
Truculentus.

In faciem uorſus.
Hoc agite.
Senex auarus.
Captus eſt in pugna.
Curculio miſſus.
Saluere iubeo.
Comprimit adoleſcens.
Emit fidicinam.
Quid ſi hoc potis es.
Manumiſit emptos.
Mercator Siculus.
Meretricem Athenis.
Miſſus.
Pręſentis numeeat.
Puer ſeptuẽnis.
Profecto domino.
Rete piſcator.
Senex caſtigat filias.
Theſanrum abſtruſum.
Tres unam.

Plauti Comici clariſſ. Amphitryo.

Argumentum.

In faciem uerſus amphitryonis iuppiter
i Dum bellum gereret cum telobois hoſtibus:
Alcumenam uxorem cępit uſurariam:
Mercurius formam ſoſię ſerui gerit
Abſentis:bis alcumena decipitur dolis:
Poſtq̃ rediere ueri amphitryo & ſoſia
Vterque deluduntur dolis mirum in modum.
Hinc iurgium:tumultus uxori & uiro
Donec cum tonitru uoce miſſa ex aethere
Adulterum ſe iuppiter confeſſus eſt.

Argumentum.

More captus alcumenae iuppiter
a Mutauit ſeſe in formam eius coniugis:
Pro patria amphitryo dum cernit cum hoſtibus
Habitu mercurius ei ſubſeruit ſoſiae
Is aduenientis.ſeruum & dominum fruſtra habet.
Turbas uxori ciet amphitryo:atque inuicem
Raptant pro moechis:blepharo captus arbiter
Vter ſit non quit amphitryo decernere.
Omnem rem noſcunt:geminos alcumena enititur.

Prologus. Mercurius.

Tuos in uoſtris uoltis mercemoniis
u Emundis:uendundiſque me lętum lucris.
Afficere:atque adiuuare in rebus omnibus
Et ut res:rationeſque ueſtrorum omnium
Bene expedire uultis peregrique & domi
Bono atque amplo auctare perpetuo lucro.
Quaſque incepiſtis res:quaſq; inceptabitis
Et uti bonis uos:ueſtroſque omnis nuntiis
Me afficere uultis:ea afferam:ea ut nuntiem.
Quae maxime in rem uoſtram cõmunem ſient:
Nam uos quidem iam ſcitis conceſſum & datum
Mibi eſſe ab diis aliis nuntiis praeſim & lucro.
Haec ut me uultis approbare adnitier.
Lucrum ut perenne uobis ſemper ſuperet:
Ita huic facietis fabulae ſilentium.
Itaq; aequi & iuſti hic eritis omnes arbitri

Nunc cuius iuſſu uenio: & quã ob rem uenerim
Dicam: ſimulque ipſe eloquar nomen meum.
Iouis iuſſu uenio: nomen mercurii eſt mihi
Pater huc me miſit ad uos oratum meus
Tametſi pro imperio uobis quod dictum foret.
Scibat facturus: quippe qui intellexerat
Vereri uos & ſe & metuere: ita ut ęquum eſt iouem:
Verum profecto hoc petere me precario
A uobis iuſſit leniter dictis bonis.
Etenim ille cuius huc iuſſu uenio iuppiter
Non minus quã uoſtrum quiuis formidat malum
Humana matre natus humano patre:
Mirari non eſt aequum ſibi ſi prętimet.
Atque ego quoque & qui iouis ſum filius
Contagione meae matris metuo malum.
Propterea pacem aduenio & pacem ad uos affero:
Iuſtam rem & facilem eſſe oratam a uobis uolo.
Nam iuſte ab iuſtis iuſtus ſum orator datus.
Nam iniuſta a iuſtis impetrari non decet.
Iuſta autem ab iniuſtis petere inſipientia eſt:
Quippe illa iniqui ius ignorant: neque tenent
Nunc iam huc animum ad ea quę loquar aduortite.
Debetis uelle quę uelimus. meruimus
Et ego: & pater de uobis & republica.
Nam quid ego memorem: ut alios in tragoediis
Vidi neptunum: uirtutem: uictoriam:
Martem: bellonam: commemorare quę bona
Vobis feciſſent: quis benefactis meus pater
Deorum regnator architectus omnibus!
Sed mos nunq̃ illi fuit patri meo
Vt exprobraret quod bonis faceret boni.
Gratum arbitratur eſſe id a uobis ſibi:
Meritoque uobis bona ſe facere quę facit.
Nunc quam rem oratum huc ueni: primum proloquar.
Poſt argumentum huius eloquar tragoedię.
Quid contraxiſtis frontem! quia tragoediam
Dixi futuram hanc! deus ſum: commutauero
Eandem hanc: ſi uoltis: faciam ex tragoedia
Comoedia ut ſit omnibus iſdem uerſibus.
Vtrum ſit an non uoltis! ſed ego ſtultior:
Quaſi neſciam uos uelle qui diuus ſiem.

Teneo quid animi uoſtri ſuper hac re ſiet.
Faciam ut commiſta ſit tragico comoedia.
Nam me perpetuo facere ut ſit comoedia
Reges quo ueniant & dii:non par arbitror.
Quid igitur?quoniam hic ſeruos quoq; partes faciam
Sit pro inde(ut dixi)tragico comoedia.
Nunc hoc me orare a uobis iuſſit iuppiter
Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia
Eant per totam caueam:ſpectatoribus:
Si cui fautores delegatos uiderint.
Vt bis in cauea pignus capiantur togę:
Siue qui ambiſſent palmam biſtrionibus:
Siue quoiq̃ artifici:ſeu per ſcriptas litteras:
Siue adeo ędiles perfidioſe cui dĩunt.
Si ſimilem rem ipſe in legem iuſſit eſſe iuppiter
Quaſi magiſtratum ſibi alteriue ambiuerit.
Virtute dixit uictores innuere
Non ambitione:neque perfidia:qui minus
Eadem biſtrioni ſit lex quae ſummo uiro?
Virtute ambire oportet non fautoribus.
Sat habet fautorum ſemper qui recte facit.
In illis fides eſt:quibus eſt ea res in manu.
Hoc quoque etiam mihi in mandatis dedit:
Vt conquiſitores fierent biſtrionibus:
Qui ſibi mandaſſent delegati ut plauderent:
Quiue quo placerent alter feciſſet minus.
Eius ornamenta & corium uti conciderent
Mirari nolim uos quapropter iuppiter
Nunc biſtriones curet:ne meremini.
Ipſe hanc acturus eſt iuppiter comoediam.
Quid admirati eſtis?quaſi uero nouum
Nunc proferatur iouem facere biſtrioniam.
Etiam biſtriones anno cum proſcenio hic
Iouem inuocarunt uenit:auxilio is fuit.
Pręterea certo prodit in tragoedia.
Nanc fabulam inquam hic iuppiter hodie ipſe aget.
Et ego una cum illo.nunc animum aduortite:
Dum huius argumentum eloquar comoedię.
Hęc urbs eſt thebae:in illiſcę habitat ędibus
Amphitryo natus argis ex argo patre.
Qui cum alcumena eſt nupta electri filia.

Is nunc amphitryo prẹfectus eſt legionibus
Nam cum telobois eſt bellum thebano populo.
Is priuſq̃ hinc abiit ipſemet in exercitum
Grauidam alcumenam uxorem fecit ſuam.
Nam ego uos nouiſſe credo iam ut ſit pater meus.
Q; liber harum rerum multarum ſiet:
Quantuſq; amator ſiet quod complacitũ eſt ſemel.
Is amare occepit alcumenam clam uiro.
Vſuramque eius corporis cẹpit ſibi.
Et grauidam fecit is eam compreſſu ſuo.
Nunc de alcumena.ut rem teneatis rectius
Vtrinque eſt grauida:& ex uiro:& ex ſummo ioue.
Et meus pater nunc intus cum illa cubat.
Et hẹc ob eam rem nox eſt facta lõgior.
Dum illa qua cum uult uoluptatem capit.
Sed ita aſſimilauit ſe quaſi amphitryo ſiet.
Nunc ne hunc ornatum uos meum admiremini
Q; ego huc proceſſi ſic cum ſeruili ſchema.
Veterem atque antiquam rem nouã ad uos proferam.
Propterea ornatus in nouum inceſſi modum.
Nam meus pater intus nunc eſt:eccum:iuppiter
In amphitryonis uertit ſeſe imaginem.
Omneſque eum eſſe cenſent ſerui qui uident.
Ita uerſipellem ſe facit quando lubet.
Ego ſerui ſumpſi ſoſiẹ mibi imaginem:
Qui cum amphitryone abiit hinc in exercitum.
Vt prẹſeruire amanti meo poſſem patri.
Atquẹ ne qui eſſem familiares quaererent
Verſari crebro hic quum uiderent me domi.
Nunc quum eſſe crederent ſeruum & conſeruum ſuum
Naud quilq̃ quẹret qui ſiem:aut quid uenerim.
Pater nunc intus ſuo animo morem gerit.
Cubat cõplexus:cuius cupiens maxime eſt.
Quẹ illi ad legionem facta ſunt memorat pater
Meus alcumenẹ:illa illum cenſet uirum.
Suũ eſſe quẹ cum moecho eſt.ibi nunc meus pater
Memorat legiones hoſtium ut fugauerit:
Quo pacto ſit donis donatus plurimis.
Ea dona quae illic amphitryoni ſunt data
Abſtulimus:facile meus pater quod uult facit.
Nunc hodie amphitryo ueniet huc ab exercitu:

Et ſeruos:cuius ego banc fero imaginem.
Nunc internoſſe ut uos poſſitis facilius
Ego bas babebo uſque in petaſo pinnulas.
Tum meo patri autem torulus inerit aureus
Sub petaſo.id ſignum amphitryoni non erit.
Ea ſigna nemo horum familiarium
Videre poterit:uerum uos uidebitis.
Sed amphitryonis illic eſt ſeruus ſoſia.
A portu illic nunc cum laterna aduenit.
Abigam iam ego illum aduenientem ab ędibus.
Adeſt:ferit:operepreciũ hic ſpectantibus.
Iouem & mercurium facere biſtrioniam.

Soſia. Mercurius.

So. q Vi me:alter eſt audacior homo?Aut qui cõfidentior?
Iuuentutis mores qui ſciã:qui hoc noctis ſolus ãbulẽ?
Quid faciam nũc ſi tres uiri me in carcerẽ cõpegerit?
Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrum?
Nec cauſam liceat dicere mibi:neq; in bero quicq̃ auxilii ſiet?
Nec quiſq̃ ſit quin me omnes eſſe dignum deputent
Ita q̃ſi incudem me miſerũ bomines octo ualidi cedant.
Nec ęquum an ne iniquum imperet cogitabat.
Ita peregre ueniens boſpitio publicitus accipiat.
Hęc beri īmodeſtia coegit me q̃ b̃ noctis a portu inḡtũ. excitauit.
Non ne idem hoc lucis me mittere potuit?
Opulento homini baec ſeruitus dura eſt.
Hoc magis miſer eſt diuitis ſeruos.
Nocteſque dieſq; aſſiduo ſatis ſuperque eſt.
Quo facto aut dicto adeſt opus quietus ne ſis.
Ipſe dominus diues operis & laboris expers
Quodcunq; homini accidit libere poſſe retur.
Aequum eſſe putat:non reputat laboris quid ſit.
Nec ęquum an ne iniquum imperet cogitabit.
Ergo in ſeruitute expetunt multa iniqua.
Habendum & ferundum hoc opus eſt cum labore.
Satius ẽ me queri nullo modo fuitutẽ bodie qui fuerim liber:
Eam nũc potius pater ſeruitutis bic qui uerna natꝰ eſt queritꝰ.
Sum uero uerna uerbo nunc uero mibi in mente fuit
Dis aduenientẽ gratias pro meritis agere:atq; alloqui:
Nę illi edepol ſi merito meo referre ſtudeant gratias.
Aliquẽ hominẽ allegẽt qui mibi aduenienti os occillet probe:
Quoniã bene quę in me fecerint īgrata ea babui:atq; irrita.

Me. Facit ille quod uulgo haud ſolẽt ut quid ſe ſit dignũ ſciat.
So. Quod nunq̃ opinatus fui:neq; alius quiſq̃ ciuium:
Sibi euenturũ id contigit ut ſalui potiremur domi.
Victores:uictis hoſtibus legiones reueniunt domum.
Duello extincto maximo:atq; internectis hoſtibus.
Qui multa thebano populo acerba obiecit funera.
Id ui & uirtute militũ uictũ atq; expugnatũ oppidum eſt.
Imperio:atq; auſpicio heri mei amphitryonis maxime.
Pręda atq; agro adoreaq; affecit populares ſuos.
Regiq; thebano creonti regnum ſtabiliuit ſuum.
Me a portu pręmiſit domum:ut hęc nuntiẽ uxori ſuę.
Vt geſſerit rempublicam ductu:impio:auſpicio ſuo.
Ea nũc meditabor quo modo illi dicã quum illo aduenero.
Si dixero mendacium.ſolens meo more fecero.
Nam quum pugnabant maxĩe:ego fugiebã maxime.
Veruntamen quaſi adfuerĩ ſimulabo atq; audita eloquar.
Sed quo modo & uerbis q̃bus me deceat fabularier.
Prius ipſe mecum etiã uolo hic meditari:ſi hoc proloquar.
Prícipio ut illo aduenimus ubi primũ terram tetigimus:
Continuo amphitryo delegit uiros primorũ principes.
Eos legat telobois:iubet ſententiam ut dicant ſuam.
Si ſine ui & ſine bello uelint rapta & raptores tradere:
Si quę aſportaſſent redderẽt ſe exercitũ extemplo domũ
Reducturum:abituros agro argiuos pacem atq; ociũ
Dare illis:ſin aliter ſient animati:neq; dent quę petat:
Seſe igit̃ ſumma ui:uiriſq; eorum oppidum expugnaſſe:
Haec ubi telobois ordine iterarunt quos pręfecerat
Amphitryo magnanimi uiri freti uirtute:& uiribus
Superbe nimis ferociter legatos noſtros increpant:
Reſpondent bello ſe & ſuos tutari poſſe.proinde uti
Propere de ſuis finibus exercitus deducerent.
Haec ubi legati pertulere:amphitryo caſtris illico
Producit omnem exercitum.contra teloboę ex oppido
Legiones educũt ſuas nimis pulchris armis prędĩtas.
Poſtq̃ utrinq; exitum eſt maxima copia:
Diſpertiti uiri:diſpertiti ordines:
Nos noſtras more noſtro & mõ inſtruximus legiones:itẽ
Hoſtes contra legiones ſuas inſtruunt.
Deinde utrique imperatores in mediũ exeunt.
Extra turbam ordinum colloquuntur ſimul.
Conuenit uicti utri ſint eo proelio

Vrbem:agrum:aras:focos:ſeque uti dederent.
Poſtq̃ id actum eſt:tubae utrinque canunt:contra
Conſonat terra:clamorem utrinque efferunt.
Imperator utrinque hinc & illinc ioui
Vota ſuſcipere:hortari exercitum.
Pro ſe quiſq; id quod quiſq; poteſt & ualet
Edit:ferro ferit:tela frangunt:boat
Coelum fremitu uirum:& ſpiritu atq; anhelitu.
Nebula conſtat:cadunt uulneris ui & uirium.
Deniq; ut uolumus noſtra ſuperat manus.
Hoſtes crebri cadunt:noſtri contra ingruũt:uicimus ui feroces.
Sed fugam in ſe tamen nemo conuortitur:
Nec recedit loco quin ſtatim rem gerat.
Animum omittunt priuſq̃ loco demigrent.
Quiſq; ut ſteterat iacet:obtinetq; ordinem.
Hoc ubi amphitryo herus conſpicatus eſt:
Ilico equites iubet dextera inducere.
Equites parent citi:ab dextera maximo
Cum clamore inuolant impetu alacri
Fedant ut proterunt hoſtium copias iure iniuſtas.
Me. Nunq̃ &iam quicq̃ adhuc uerborũ eſt prolocutus perperã.
Nanq; ego fui illic in re prẽſenti:& meꝰ quum pugnatꝰ ẽ pater.
So. Perduelles penetrãt ſe in fugã:ibi meus animus additus eſt.
Vortentibus telobois telis complebantur corpora.
Ipſuſq; amphitryo regẽ pterelam ſua obtruncauit manu.
Hẽc illic eſt pugnata pugna uſq; a mane ad ueſperum.
Hoc adeo hoc cõmemini magis quia illo die ĩpranſus fui.
Sed proelium id tandẽ diremit nox interuentu ſuo.
Poſtridie in caſtra ex urbe ad nos ueniũt flẽtes principes:
Velatis manibus orant ignoſcamus peccatum ſuum.
Deduntq; ſe diuina humanaq; omnia urbem & liberos.
In ditionem atq; in arbitratũ cuncti thebano populo.
Poſt ob uirtutem hero amphitryoni patera donata eſt aurea.
Qui pterela potare rex ſolitus eſt:hẽc ſic dicam herae.
Nũc pergã heri imperium exequi:& me domum capeſſere.
Me. Atat illic illuc iturus eſt:ibo ego illi obuiam.
Neq; ego hũc hominẽ hodie ad ẽdis has ſinã nunq̃ accedere.
Quãdo imago eſt huius ĩ me certum eſt hominẽ eludere.
Et enimuero qm̃ formam cẽpi huius in me & ſtatum:
Decet & facta moreſq; huius habere me ſimiles item.
Itaq; me malum eſſe oportet callidum aſtutũ admodũ:

Atque hunc telo ſuo ſibi malitia a foribus pellere.
Sed qd illuc eſt? caelũ aſpectat: obſeruabo quã rem agat.
So. Certe edepol ſcio ſi quicq̃ ẽ aliud quod credã aut certo ſciã
Credo ego hac noctu nocturnũ obdormiuiſſe ebrium.
Nã neq; ſe ſeptentriones quoq̃ in cęlo commouent.
Neque ſe luna quoq̃ mutat atq; uti exorta eſt ſemel.
Nec iugulae: nec ueſperugo: neque uergilię occidunt.
Iſta ſtatim ſtant ſigna: neque nox quoq̃ concedit diei.
Me. Perge nox ut occepiſti: gere patri morem meo.
Optume optumo optumã opam das: datã pulchre locas.
So. Neque ego hac nocte longiorem me uidiſſe cenſeo.
Niſi item unã uerberatus quã pependi perpetem.
Eam quoq; edepol etiã multo hęc uicit longitudine.
Credo edepol equidẽ dormire ſolem atque appotũ probe.
Mira ſunt niſi inuitauit ſeſe in coena pluſculum.
Me. A in uero uerbero? deos eſſe tui ſimilis putas?
Ego pol te iſtis tuis pro dictis & malefactis furcifer
Accipiam. modo ſis ueni huc: inuenies infortunium.
So. Vbi ſunt iſti ſcortatores qui ſoliti inniti cubant?
Hęc nox ſcita eſt exercendo ſcorto conducto male.
Me. Meus pater nunc ꝑ huius uerbis recte & ſapienter facit
Qui complexus cũ alcumena cubat amans animo obſequens.
So. Ibo ut herus quod impauit alcumenę nuntiem
Sed qs hic eſt homo quẽ ante ędis uideo? h̃ noctis non placet.
Me. Nullus eſt h̃ meticuloſus aeque. So. quẽ in mentem uenit?
Illic homo hoc denuo uolt pallium dexterę.
Me. Timet homo: deludã ego illum. So. pol dentes pruriunt
Certe aduenientem: hic me hoſpitio pugnę accepturus eſt
Credo miſericors eſt nunc propterea ꝙ me meus herus
Fecit ut uigilarẽ: hic pugnis faciet hodie ut dormiam.
Oppido interii. obſecro hercle quantus & q̃ ualidus eſt.
Me. Clara uerſum fabulabor: hic auſcultet quę loquar.
Igitur magis modum maiorẽ in ſeſe concipiet metum.
Agitẽ pugni iam diu eſt ꝙ uentri uictum non datis.
Iampridem uidetur factũ heri: ꝙ homines quattuor
In ſoporem collocaſtis nudos. So. formido male
Non ego hic nomẽ meũ cõmutem: & quintus fiam e ſoſia.
Quattuor uiros ſopori ſe dediſſe hic autumat.
Metuo ne num augeã illũ. Me. hem nunc iam ergo ſi colo.
So. Cingitur: certe expedit ſe. Mer. non foret quin uapulet.
So. Quis hõ? Mer. quiſq̃s homo huc uenerit pugnos edat.

So. Apage.non placet me hoc noctis esse:coenaui modo.
Proin tu istam coenam largire si sapis esurientibus.
Me. Haud malũ huic est pondus pugno.So.perii:pugnos põderat.
Me. Quod si ego illũ tracti tangam ut dormiat.So.seruaueris
Nam continuas astris noctes peruigilaui.Me.pessumũ est.
Facinus: nequiter ferire malam male discit manus.
Alia forma esse oportet quem tu pugno legeris.
So. Illic homo me interpolabit:meũq; os finget denuo.
Me. Exossatum os esse oportet:quẽ probe percusseris.
So. Mirum ne hic me quas murçnã exossare cogitat.
Vltro istic.qui exossat homines:perii si me aspexerit.
Me. Olet homo quidam malo suo.So.hei nunq̃ obolui.
Me. Atq; haud lõge abesse oportet.So.uerum longe hic abfuit.
Me. Illic homo superstitiosus est.gestiunt pugni mihi.
So. Si ĩ me exerciturus quçso in parietẽ ut primum domes.
Me. Vox mihi ad aures aduolauit.So.ne ego homo infelix fui
Qui non alas interuelli:uolucrem uocem gestito.
Me. Illic homo a me sibi malam rem arcessit iumento suo.
So. Nõ equidẽ ullũ habeo iumẽtũ.Me.onerandus ẽ pugnis probe.
So. Lassus sum hercle:e naui ut uectus huc sum:etiã nũc nauseo.
Vix incedo inanis:ne ire posse cum onere existimes.
Me. Certe enĩ hic nescio qs loquitur.So.saluus sum nõ me uidet
Nescio quem loqui autumat:mihi certo nomẽ sosia est.
Me. Hinc enim mihi dextera uox auris ut uidetur uerberat.
So. Metuo uocis ne uice hodie hic uapulem:quç hũc uerberat.
Me. Optume eccũ incedit ad me.So.timeo:totus torpeo.
Non edepol nunc ubiterrarũ sim scio ubi rõget
Neq; miser me cõmouere possum prç formidine.
Illic enim mandata heri perierunt una & sosia.
Verũ certo est confidenter hominem contra colloqui
Igit̃ q possim uideri huic fortis:a me ut abstineat manũ?
Me. Quo ãbulas tu qui uulcanũ in cornu conclusum geris?
So. Quid id exquiris tu qui pugnis exossas homines?
Me. Seruus ne an liber.So.utcunq; animo collibitum est meo.
Me. A in uero?So.aio enĩuero.Me.uerbero.So.mentiris nũc.
Me. At iam faciam ut uerum discas dicere.So.quid eo opus est?
Me. Possum scire quo profectus:cuius sis:aut quid ueneris?
So. Huc eo:heri sum seruus:nunquid nunc es certior?
Me. Ego tibi istã hodie scelestã cõprimã linguã.So.haud potes.
Bene pudiceq; asseruatur.Me.pergin argutarier?
Quid apud hasce çdis negociũ est tibi?So.immo quid tibi est?

Me. Rex creo uigiles nocturnos singulos semper locat.
So. Bñ facit quia nos erramus peregre tutatus ẽ domũ.
At nunc abi:sane aduenisse familiares dicito.
Me. Nescio quantum familiaris sis:nisi actutũ binc abis.
Familiaris accipere faxo haud familiariter.
So. Hic inquam habito ego:atq; hoy seruus sum.Me.at sin qũo?
Faciam ego hodie te supbũ nisi binc abis.So.quonã modo?
Me. Auferere:non abibis:si ego fustem sumpsero.
So. Quin me esse huius familię familiarem prędico.
Me. Videsis:q̃mox uapulare uis:nisi actutũ binc abis.
So. Tun domo prohibere peregre me aduenientẽ postulas?
Haecine tua domus est Me.ita inquam.
Me. Quis herus est igitur tibi?
So. Amphitryo qui nunc prętectus est thebanis legionibus.
Quicũ nupta ẽ alcumena.quid ais?quod nomen tibi est?
So. Sosiam uocant thebani duo prognatum patre.
Me. Ne tu istic hodie malo tuo compositis mendaciis
Aduenisti audacię columen consutis dolis.
So. Immo equidẽ tunicis consutis huc aduenio non dolis.
Me. At mentiris etiã:certo pedibus non tunicis uenis.
So. Ita profecto.Me.nunc profecto uapula ob mendaciũ.
So. Non edepol uolo profecto.Me.at pol profecto ingratis.
Hoc quidem profecto:certum est:non est arbitrarium.
So. Tuam fidem obsecro.Me.tunte audes sosiam esse dicere.
Qui ego sum?So.perii.Me.parũ etiã pre ut futurũ est p̃dicas.
Quouis nũc es?So.tuus.nam pugnis usufecisti tuum.
Profidi thebani ciues.Me.etiam clamat carnifex.
Eloquere:quid ueniisti?So.ut esset quẽ tu pugnis cęderes.
Me. Cuius es So?.amphitryonis inquã sosia.Me.ergo istoc magis
Quia uaniloquus uapulabis.ego sum non tu sosia.
So. Ita dii faciant ut tu potius sis:atq; ego te ut uerberẽ.
Me. etiã mutis?So.iam tacebo.Me.qs tibi herus ẽ So.quẽ tu uoles.
Me. Quid igitur?qui nunc uocare?So.nemo nisi quẽ iusseris.
Me. Amphitryonis te esse aiebas sosiã.So.peccaueram.
Nam amphitryonis socium nę me esse uolui dicere.
Me. Sciebam equidẽ nullũ essẽ nobis nisi me seruum sosiam.
Fugit te ratio.So.utinam istuc pugni feciissent tui.
Me. Ego sum sosia ille quẽ tu dudũ esse aiebas mibi.
So. Obsecro ut per pacẽ liceat te alloqui ut ne uapulem.
Me. Immo indutię parump fiant si quid uis loqui.
So. Non loquar nisi pace facta.quãdo pugnis plus uales.

Me. Dicito ſi quid uis:nõ nocebo.So.tuę fidei credo.Me.meę.
So. Quid ſi falles?Me.tũ mercurius ſoſię iratus ſiet.
So. Animum aduorte.nũc licet mihi libere quiduis loqui.
Amphitryonis ego ſum ſeruus ſoſia.Me.etiam denuo?
So. Pacem feci:foedus feci:uera dico.Me.uapula.
So. Vt libet:quid tibi libet fac:qm̃ pugnis plus uales.
Verum utut es facturus b̃ q dẽ hercle haud reticebo tamẽ.
Me. Tu me uiuus hodie nunq̃ facies.quin ſim ſoſia.
So. Certe edepol tu me alienabis nunq̃ quin noſter ſiem
Nec nobis pręter me alius quiſq̃ eſt ſeruus ſoſia.
Quicũ amphitryone hinc una ieram in exercitum.
Me. Hic homo ſanus nõ eſt.So.quod mihi p̃dicas uitiũ id tibi eſt.
Quid malum?non ſum ego ſeruus amphitryonis ſoſia?
Nonne hac noctu noſtra nauis ex portu perſico
Venit quę me aduexit?nonne me huc herus miſit meus?
Nõne ego nunc ſto ante ędes noſtras?nõ mihi ẽ laterna ĩ manu?
Nõ loq̃r?non uigilo?nõne hic hõ mõ me pugnis contudit?
Fecit hercle:nam etiam miſero nunc malę dolent.
Quid igit ego dubito?aut cur nõ ĩtroeo in noſtram domũ?
Me. Qui domũ noſtrã?So.ita eninuero.Me.quęcũq; dixiſti modo
Omnia ementitus:equidem ſoſia amphitryonis ſim.
Nam noctu hac ſoluta eſt nauis noſtra e portu perſico
Et ubi pterela rex regnauit oppidũ expugnauimus.
Et legiones teloboarum ui pugnando cępimus.
Et ipſus amphitryo obtrũcauit regẽ pterelã in proelio.
So. Egomet mihi nõ credo quum illęc illũ autumare audio.
Hic q dẽ certe quę illic ſunt res geſtę memorat memoriter.
Sed quid ais?quid amphitryoni a telobois datum eſt?
Me. Pterela rex qui potitare ſolitus eſt patera aurea
So. Elocutus eſt.ubi patera nunc ẽ?Me.in ciſtula
Amphitryonis obſignata ſigno eſt.So.ſigni dic quid eſt?
Me. Cũ quadrigis ſol exoriens.qd me captas carnifex?
So. Argumentis uincit:aliud nomen quęrendum eſt mihi.
Neſcio unde hęc hic ſpectauit:iam ego hunc decipiã probe.
Nã quod egomet ſolus feci:nec quiq̃ alius affuit
In tabernaculo:id quidem hodie nunq̃ poterit dicere.
Si tu ſoſia es:legiones quum pugnabant maxime:
Quid in tabernaculo feciſti?uictus ſum ſi dixeris.
Me. Cadus erat uini:inde ĩpleui birneam.So.ingreſſus iam.
Me. Eam ego ut matre fuerat natum uini eduxi meri.
So. Mira ſunt niſi latuit intus illic in illac birnea.

Me. Factum illud ut ego illic uini birneã ebiberim meri
Quid nunc? uincon argumẽtis te non eſſe ſoſiam?
So. Tu negas me eſſe. Me. quid ego ni negẽ: qui egomet ſiem?
So. Per iouem iuro me eſſe: neque me falſum dicere.
Me. At ego per mercurium iuro tibi iouem non credere.
Nam iniurato ſcio plus crederet mihi: q̃ iurato tibi.
So. Quis ego ſum ſaltem? ſi non ſum ſoſia te interrogo.
Me. Vbi ego ſoſia nolim eſſe: tu eſto ſane ſoſia.
Nũc quãdo ego ſum uapulabis: ni hinc abis ignobilis.
So. Certe edepol quum illũ contemplo & formã cognoſco meã.
Quẽadmodũ ego ſæpe in ſpeculum inſpexi nimis ſimile ẽ mei.
Itidẽ habet petaſum: ac ueſtitũ: tam cõſimile eſt atq; ego:
Sura: pes: ſtatura: tonſus: oculi: naſa: uel labra:
Malæ: mentum: barba: collum: totus: quid uerbis opuſt?
Si tergum cicatricoſum: nihil hoc ſimile eſt ſimilius.
Sed quum cogito equidẽ certo idem ſum qui ſemper fui.
Noui herum: noui ædis noſtras: ſane ſapio & ſentio.
Non ego illi obtempero quod loquit̃: pultabo foris.
Me. Quo agis te? So. domũ. Me. quadrigas ſi nũc incẽdas iouis
Atq; hinc fugias: ita uix poteris effugere infortunium.
So. Nõne heræ meæ nuntiare quod herus meus iuſſit licet?
Me. Tuæ ſi quid uis nuntiare: hanc noſtrã adire non ſinam.
Nam ſi me irritaſſis: hodie lumbifrangium hinc auferes.
So. Abeo potius: di immortales obſecro ueſtram fidem
Vbi ego perii? ubi immutatus ſum? ubi ego formã perdidi?
An egomet me illic reliqui: ſi forte oblitus fui?
Nã hic qdẽ omnẽ imaginẽ meam: quæ ante hac fuerat poſſidet.
Viuo fit quod nunq̃ quiſq̃ mortuo faciet mihi.
Ibo ad portum: atq; hæc ut ſunt facta hero dicã meo.
Niſi et is quoq; me ignorabit: quod ille faciat iuppiter.
Vt ego hodie raſo capite caluus capiam pilleum:

Mercurius.

b Ene proſpereq; hoc hodie opis proceſſit mihi.
Amoui a foribus maximam moleſtiam:
Patri ut liceret tuto illam amplexarier.
Nã ille illuc ad herum quum amphitryonẽ aduenerit
Narrabit ſeruum hinc ſeſe a foribus ſoſiam
Amouiſſe: ille adeo illum mentiri ſibi
Credet: neq; credet huc profectum ut iuſſerat:
Erroris ambo ego illos & dementiae
Complebo: atq; omnem amphitryonis familiã

Adeouſq; ſacietatem dum capiet pater
Illius quã amat: igitur demũ omnes ſcient
Quę facta: denique alcumenam iuppiter
Rediget antiquam in concordiam coniugis.
Nam amphitryo actutum uxori turbas conciet:
Atq; inſimulabit eam probri tum. meus pater
Iam ſeditionem illi in tranquillum conferet.
Nunc de alcumena dudum quod diximus.
Hodie illa pariet filios geminos duos.
Alter decumo poſt menſe naſcetur puer.
Q; ſeminatus. alter menſe ſeptimo.
Eorum amphitryonis alter eſt: alter iouis.
Verũ minori puero: puero maior eſt pater.
Minor maiori: iamne hoc ſcitis quid ſiet?
Sed alcumenę huius honoris gratia:
Pater curauit uno: ut foetu fieret.
Vno ut labore abſoluat ęrumnas duas.
Et ne in ſuſpicione ponatur ſtupri.
Et clandeſtina ut celetur ſuſpicio:
Quanq̃ (ut iandudum dixi) reſciſcet tamen
Amphitryo rem omnẽ. quid igit̃? nemo id probro
Profecto ducet alcumenae. nam deum
Non par uidetur facere delictum ſuum:
Suamq; ut culpam expetere immortalẽ ut ſinat
Orationem comprimam: crepuit foris
Amphitryo ſubditicius eccum exit foras
Cum alcumena uxore uſuraria.

Iuppiter. Alcumena. Mercurius.

Iu. b Ene uale alcumena: cura rẽ communẽ quod facis
Atquin pge quęſo: menſes iam tibi eſſe actos uides,
Mihi neceſſe eſt ire hinc: uerum quod erit natum tollito
Al. Quid iſtuc eſt mi uir negocii quod tu tam ſubito domo
Abeas? Iu. edepol haud quod tui me neq; domi diſtedeat
Sed ubi ſummus imperator non adeſt ad exercitum
Citius quod nõ facto eſt uſus fit q̃ quod facto eſt opus.
Me: Nimis hic ſcitus eſt ſicophanta qui q̃dẽ ſit meus pater.
Obſeruato te q̃ blande mulieri palpabitur.
Al. E caſtor te experior quanti facias uxorem tuam
Iu. Satin habes ſi foeminaꝝ nulla eſt quã aeque diligam?
Me. Edepol ni illa furtiuis rebus te ſciat operam dare.
Ego faxim te amphitryonem eſſe malis q̃ iouem.

Al. Experiri iſtuc mauellem me: q̃ mihi memorarier
Prius abis q̃ lectus ubi cubuiſti concaluit locus.
Heri ueniſti media nocte: nunc abis. hoccine placet?
Me. Accedam: atque hanc appellabo: & ſupparaſitabor patri.
Nunq̃ edepol quenq̃ mortalem credo ego uxorem ſuam
Sic efflictim amare proinde ut hic te efflictim deperit.
Iu. Carnifex non ego te noui? abin e conſpectu meo.
Quid tibi hanc curatio ẽ rem uerbero? aut mutito
Quo ego iam hoc ſcipione. Al. ab noli. Iu. mutito modo.
Me. Nequiter pene expediuit prima paraſitatio.
Iu. Verũ quod tu dicis mea uxor non te mihi iraſci decet.
Clanculum abii a legione: operã hanc ſurripui tibi.
Ex me primo prima ſcires rem ut geſſiſſem publicam.
Ea tibi omnia enarraui: niſi te amarem plurimum
Non facerẽ. Me. facit ne ut dixi? timidam palpo pcutit.
Iu. Nũc ne legio perſentiſcat clam illuc redeundũ eſt mihi:
Ne me uxorem prçuertiſſe dicant prç republica.
Al. Lachrymantem ex abitu concinnas tu tuã uxorẽ. Iu. tace.
Ne corrumpe oculos: redibo actutũ. Al. id actutum diu eſt.
Iu. Non ego te hic lubẽs relíquo neq; abeo ab ſtẽ. Al. ſentio.
Nã qua nocte ad me ueniſti eadẽ abis. Iu. cur me tenes?
Tempus exire ex urbe: priuſq̃ luceſcat uolo.
Nũc tibi hanc paterã: quç dono mihi illic ob uirtutẽ dateſt
Pterela rex qui potitauit: quẽ ego mea occidi manu.
Alcumena tibi condono. Al. facis ut alias res ſoles.
E caſtor condignum donũ qualis eſt qui donum dedit.
Me. Immo ſic condignũ donũ qualeſt quoi dono datũ eſt.
Iu. Pergin autẽ? nonne ego poſſum furcifer te perdere?
Al. Noli amabo amphitryo iraſci ſoſiç cauſa mea.
Iu. Faciam ita ut uis. Me. ex amore hic admodũ q̃ ſçuus eſt?
Iu. Nunqd uis? Al. ut quum abſim me ames: me tuã te abſente
Tamẽ. Me. eamus amphitryo: luceſcit hoc iam.
Iu. Abi prç ſoſia: iã ego ſequar: nũqd uis? Al. etiã ut actutũ adueĩas.
Iu. Licet: prius tua opinione hic adero: bonũ animum habe.
Nunc te nox quç manſiſti mitto: ut cedas diei,
Vt mortalibus illuceſcas luce clara & candida.
Atq; quanto nox fuiſti longior hac proxima
Tanto breuior: dies ut fiat: faciam ut çque diſpar
Et dies & nox accedat: ibo & mercuriũ ſubſequar.

Amphitryo. Soſia.

Am. a Ge i tu ſecundus. ſequor. So. ſubſequor te

Am. Sceleſtiſſimũ te arbitror. So. nam q̃obrem?
Am. Quia id quod neq; eſt: neq; fuit: neque futurum eſt,
Mihi prędicas. So. ecce rem: iam tu autem
Facis ut tuis nulla apud te ſit fides.
Am. Quid eſt? quo modo? iam quidẽ hercle ego tibi iſtam
Sceleſtam ſcelus linguam abſcindam. So. tuus ſum.
Proinde ut cõmodum ſiet lubet quicq; facias
Tamen quin loquar hęc uti facta ſunt hic
Nunq̃ ullo modo me potes deterrere.
Am. Sceleſtiſſime audes mihi prędicare id.
Domi te eſſe nunc qui hic ades? So. uera dico.
Am. Malũ quod tibi dii dabunt: atq; ego hodie dabo.
So. Iſtuc tibi ſt in manu: nam tuus ſum.
Am. Tum me uerbero audes herum ludificarier?
Tum id dicere audes quod nemo unq̃ homo ante hac
Vidit? nec poteſt fieri tempore uno
Homo idem duobus locis ut ſimul ſit.
So. Profecto ut loquor res ita eſt. Am. iuppiter te perdat.
So. Quid mali ſum here tua ex re promeritus?
Am. Rogas ne improbe etiam qui ludificas me?
So. Merito maledicas mihi ſi ita id factum eſt.
Vex haud mẽtior: reſq; utifacta dico. Am. hõ ẽ ebriꝰ ẽ ut opĩor.
So. Vtinã ita eſſem. Am. optas quę facta. So. ego ne?
Am. Tu iſtic ubi bibiſti? So. nuſq̃ eqdem bibi. Am. q̃d hoc ſit hoĩs?
So. Eqdẽ decies dixi domi ego ſum ĩ quã eq̃d audis? & apud te
Adſum ſoſia idẽ: ſatin hoc plane: ſatin diſerte here nunc.
Nũc uideor tibi locutus eſſe. Am. uah apage te a me. So. q̃d eſt
Negocii? Am. peſtis te tenet. So. nam quid iſtuc.
Dicis? equidem ualeo & ſaluus ſum recte ampbitryo.
Am. At ego faciam hodie proinde hac meritus es
Vt minus ualeas & miſer ſis: ſaluus domũ ſi rediero: iam
Sequere ſic herum qui ludificas dictis delirantibus.
Qui quoniã herus quod imperauit neglexiſti perſequi.
Nũc uenis etiã ultro irriſum dominũ: quę neq; fieri
Poſſunt: neq; fando unq̃ accepit q̃ſq̃ profers carnifex
Quouis ego hodie in tergo faxo iſta expetant mẽdacia.
So. Ampbitryo miſerrima iſtęc miſeria eſt ſeruo bono.
Apud herum qui uerba loquitur? ſi id ui uerum uincitur.
Am. Quo id malũ pacto potes? nam mecum argumentis puta
Fieri. nũc ut tu hic ſis et domi. id dici uolo.
So. Sum profecto & hic & illic. hoc cuiuis mirari licet.

Neque tibi iſtuc mirum magis uidetur q̃ mihi.
Am. Quo modo? So. nihilo inquã mirum magis tibi iſtuc q̃ mihi.
Neq; ita me dii ament credebam primo mihimet ſoſię.
Donec ſoſia ille egomet fecit ſibi uti crederem
Ordine omne ut quicq̃ actũ eſt dum apud hoſtes ſedimus
Ediſſertauit: tũ formam una abſtulit cum nomine.
Neq; lac lacti magis eſt ſimile. q̃ ille ego ſimilis eſt mei.
Nam ut dudũ ante lucem a portu me prȩmiſiſti domum.
Am. Quid igit̃? So. prius multo ante ędis ſtabã q̃ illo aduenera m.
Am. Quas malũ nugas? ſatin tu ſanus es? So. ſic ſum ut ut uides.
Am. Huic homini neſcio quid eſt mali mala obiectum manu.
Poſtq̃ a me abiit. So. fateor. nam ſum obtuſus pugnis peſſume.
Am. Quis te uerberauit? So. egomet memet: qui nũc ſum domi.
Am. Caue quicq̃ niſi quod rogabo te mibi reſponderis.
Omnium primum iſte qui ſit iſte ſoſia hoc dici uolo.
So. Tuus eſt ſeruus. Am. mihi quidẽ uno te plus etiã ẽ q̃ uolo.
Neq; poſtq̃ ſum natus habui niſi te ſeruum ſoſiam.
So. At ego nunc amphitryo dico ſoſiam ſeruum tuum.
Prȩter me alterum inquã aduenięs faciã ut offendas domi.
Dabo prognatum patre eodem quo ego ſum forma: ętate item
Qua ego ſum: qd opus ẽ uerbis? geminus ſoſia hic fact? ẽ tibi.
Am. Nimia memoras mira: ſed uidiſtin uxorem meam?
So. Quin introire in ędis nunq̃ licitũ eſt. Am. quis te phibuit?
So. Soſia ille: quem iandudum dico is qui me contudit.
Am. Quid iſtic ſoſia eſt? So. ego inquã quotiẽs dicendũ eſt?
Am. Sed quid ais? nũ obdormiuiſti dudũ nulq̃ gentiũ ſoſia?
Ibi forte iſtum ſi uidiſſes quendam in ſomnis ſoſiam.
So. Non ſoleo ego ſomniculoſe heri imperia perſequi.
Vigilans uidi: uigilans nũc uideo: uigilans fabulabor.
Vigilantem ille me iandudum uigilans pugnis contudit.
Am. Quis hõ? So. ſoſia inquã ego ille. quęſo nõne intelligis?
Am. Qui malũ intelligere quilq̃ potis eſt ita nugas blactis?
So. Verũ actutũ noſces inquã illum noſces ſeruum ſoſiam.
Am. Sequere hac igit̃ me: nã mihi iſtuc primũ exquiſito ẽ opus.
Sed uide ex naui efferãtur quę iam imperaui omnia.
So. Et memor ſum & diligens ut quę imperes compareãt.
Non ego cum uino ſimitu ebibi imperium tuum.
Am. Vtinam di faxint: infecta dicta recte ueniant tua.

Alcumena. Amphitryo. Soſia.

Al. ſ Atin parua res eſt uoluptatum in uita:
Atque in aetate agunda.

Prę quę quod moleſtũ eſt:ita quoique compatum
eſt in ętate hominum:
Ita dis placitum uoluptati ut moeror comes conſequatur.
Quin incõmodi plus maliq; illico adſit:boni ſi obtigit qd
Nã ego id nũc experior domo:atq; ipſa de me ſcio.cui uoluptas
Parumper dataſt:dũ uiri mei mihi poteſtas uidẽdi fuit
Noctẽ unã mõ:atq; is repente abiit a me binc ante lucẽ.
Sola hic mihi nũc uideor:qp ille hĩc abeſt quẽ ego amo prę ter oẽs.
Plꝰ ęgri ex abitu uiri:q̃p ex aduẽtu uoluptatis cępi.ſ3 hoc me beat.
Saltẽ qp per duelles uicit:& domũ laudis cõpos reueĩt:ĩ ſolatio ẽ.
Abſit:dũ modo laude parta domũ recipiat ſe:ferã:& pferã uſq;.
Abitũ eius animo forti atq; obfirmato:id mõ ſi mercedis
Datur mihi ut meus victor uir belli reducat:ſatis
Mihi eſſe dicam.uirtus premiũ eſt optimum
Virtus omnibus rebus anteit profecto
Libertas:ſalus:uita:res:parentes:patria:& prognati
Tutantur:ſeruantur.uirtus omnia in ſeſe habet.
Omnia adſunt bona quem peneſt uirtus.
Am. Edepol me uxori exoptatũ credo aduenturum domũ
Quę me amat:quã contra amo:prę ſertim re geſta bene.
Victis hoſtibus:quos nemo poſſe ſupari ratus eſt
Eos auſpicio meo:atq; ductu primo coetu uicimus.
Certe enĩ me illi expectatum:optatum uenturũ ſcio.
So. Qui me non expectatũ rere amicę uenturum meę.
Al. Meus uir hic qdẽ ẽ.Am.ſequere hac tu me.Al.nã qd ille reũtit?
Qui dudũ properare ſeſe aiebat?an ille me tẽtat ſciens?
Atq; id ſi uult experiri ſuum abitum ut deſiderem.
E caſtor me haud inuita ſe domum recepit ſuam.
So. Amphitryo redire ad nauẽ meliꝰ ẽ nos.Am.qua gratia?
So. Quia domi daturus nemo ẽ prandiũ aduenientibus.
Am. Qui tibi nũc iſtuc ĩ mẽtẽ ueĩt?So.qp enĩ ſero aduenimus.
Am. Qui?So.qp alcumenã ante ędis ſtare ſaturam intelligo.
Am. Grauidã ego illã hic reliqui q̃ abeo.So.hei perii miſer.
Am. Quid tibi ẽ?So.ad aquã prebendã adueni domum:
Decumopoſt menſe ut rationem te dictare intelligo.
Am. Bono animo es.So.ſcin q̃ bono aĩo ſim?ſi ſitulã iã cępero
Nunq̃ edepol tu mihi diuino quicq̃ creduis poſt hũc diem
Ni ego illi puteo ſi occepſo animã omnem intertraxero.
Am. Sequere ac me mõ:alium ego iſti rei alligabo:ne time.
Al. Magis nũc meũ officiũ facerem:ſi huic eã aduerſum arbitror.
Am. Amphitryo uxorem ſalutat laetus ſperatam ſuam:

Quã omnium thebis uir unam eſſe optimam diiudicat.
Quamq; adeo ciues thebani uero rumificant probam.
Valuiſtin uſq; expectatũ aduenio? So. haud uidi magis
Expectatum: eum ſalutat haud quiſq̃ q̃ canem.
Am. Et quum te grauidã: & quum te pulchre plenã aſpicio gaudeo.
Al. Obſecro caſtor quid tu me deridiculi gratia
Sic ſalutas: atq; appellas quaſi dudum non uideris?
Quaſi qui nũc primũ recipias te domum huc ex hoſtibus?
Atq; me nũc pro inde appellas quaſi multopoſt uideris.
Am. Immo equidẽ te niſi nũc hodie nuſq̃ uidi gentium.
Al. Cur negas? Am. quia uera didici dicere. Al. haud ęquũ facit:
Qui quod didicit id dediſcit: an periclitamini
Quid animi habeã? ſed quid huc reuortimini tã cito?
Ante te auſpiciũ cõmoratum ẽ? an tempeſtas continet.
Qui non abiſti ad legiones ita ui dudum dixeras?
Am. Dudũ? q̃du dũ iſtuc factũ eſt? Al. tẽtas: iã dudũ: pridẽ: modo.
Am. Qui iſtuc potis ẽ fieri quęſo: ut dicis iandudum modo?
Al. Quid enĩ cenſes te ut deludam contra luſorem meum.
Qui nũc primũ te aduenmſſe dicas: mõ qui hĩc abieris?
Am. Hęc quidẽ deliramenta loquitur. pauliſper mane.
Dum edormiſcat unum ſomnũ: quę ne uigilãs ſomniet.
Al. Equidẽ ecaſtor uigilo: & uigilãs id quod factũ ẽ fabulor.
Nã dudũ ante lucẽ & iſtunc & te uidi. Am. quo in loco?
Al. Hic í ędibus ubi tu habitas. Am. nunq̃ factũ eſt. So. nõ taces?
Quid ſi e portu nauis huc nos dormientis detulit?
Am. Etiã tu quoq; aſſentaris huic? So. quid uis fieri?
Non tu ſcis bacchę bacchanti ſi uelis aduerſarier
Ex inſana inſaniorem facies: feriet ſępius.
Si obſequaris una reſoluas plaga. Am. atpol qn certa res
Hãc eſt adiurgare: quę me hodie aduenientẽ domum
Noluerit ſalutare. So. irritabis crabrones. Am. tace.
Alcumena unũ rogare te uolo. Al. quid uis rogare roga.
Am. Nunc tibi aut ſtulticia acceſſit: aut ſuperat ſuperbia?
Al. Qui iſtuc in mente eſt tibi mi uir percontarier?
Am. Quia ſi ſalutare uenientem me ſolebas antehac.
Appellare itidem: ut pudice ſuos uiros quę ſunt ſolent.
Eo more expertẽ te factã aduenientem offendi domum.
Al. E caſtor equidẽ te certo heri aduenientem ilico
Et ſalutaui & ualuiſſes ne uſq; exqueſiui ſimul
Mi uir: & manũ prehendi: & oſculum detuli tibi.
So. Tun heri hunc ſalutauiſti? Al. & te quoq; etiam ſoſia.

So. Amphitryo ſperaui ego iſtam tibi parituram filium.
Verum non eſt puero grauida. Am. quid igitur. So. inſania
Al. Equidē ſana ſum: & deos quęſo ut ſalua pariam filium.
Verum tu magnum malū habebis: ſi hic ſuū officiū facit.
Ob iſtuc a me nominator capies quod te condecet.
So. Eninuero pręgnanti oportet malum dari:
Vt quod obrodat ſit animo: ſi male eſſe occeperit.
Am. Tu me heri hic uidiſti? Al. ego inquā ſi uis decies dicere.
Am. In ſōnis fortaſſe. Al. īmo uigilās uigilātem. Am. ue miſero mihi.
So. Quid tibi ē? Am. delirat uxor. So. atra bili percita eſt.
Nulla res tam delirantis homines concinnat cito.
Am. Vbi primum ſenſiſti mulier implici ſcier?
Al. Equidē ecaſtor ſana & ſalua ſum. Am. cur igit̄ prędicas
Te heri me uidiſſe: qui hac noctu in portū aduecti ſumus?
Ibi coenaui: atq; ibi quieui in naui noctem perpetem.
Neque meū pedem huc intuli etiam in ędis: ut cū exercitu
Hinc profectus ſum ad teloboas hoſtis: eoſq; ut uicimus.
Al. Immo mecū coenauiſti: & mecū cubuiſti. Am. quid id eſt?
Al. Vera dico. Am. nō de hac quidē hercle re. de aliis neſcio.
Al. Primulo diluculo abiſti ad legiones. Am. quo modo?
So. Recte dicit ut comminiſt. ſomnium narrat tibi.
Sed mulier poſtq̄ experrecta es: prodigiali ioui
Aut mola ſalſa hodie: aut thure cōprecatam oportuit.
Al. Ve capiti tuo. So. tua iſtuc refert ſi curaueris.
Al. Iterū iam hic in me inclementer dicit atq; id ſine malo.
Am. Tace tu: tu dic: ego ne abſ te abii hinc hodie cū diluculo?
Al. Quis igit̄ niſi uos narrauit mihi illic ut fuerit proelium?
Am. An etiā id tu ſcis? Al. quippe qui ex te audiui ut urbē maximā
Expugnauiſſes: regemq; pterelam tute occideris.
Am. Egone iſtuc dixi? Al. tu te iſtic etiā adſtante hoc ſoſia.
Am. Audiſtin tu me narrare hoc hodie? So. ubi ego audiuerim?
Am. Hanc roga. So. me quidē pñte nunq̄ factum eſt quod ſciā.
Al. Mirum quin te aduerſus dicat. Am. ſoſia age me huc aſpice.
So. Specto. Am. uera uolo loqui te. nolo aſſentari mihi.
Audiſtin tu hodie me dicere ea quę illa autumat?
So. Quęſo edepol num tu quoq; etiā inſanis quum id me īterrogas?
Qui ipſus equidē nunc primū iſtanc teçū conſpicio ſimul.
Am. Quin nunc mulier audin illum? Al. eo fit quia mihi
Plurimū credo & ſcio iſta & facta proinde ut proloquor.
Am. Tun me heri aduenisſe dicis? Al. tun te abiſſe hinc negas?
Am. Ego eninuero: & me aduenire nūc primū aio ad te domū.

Al. Obsecro etiam ne hoc negabis: te auream paterã mihi.
Dedisse dono hodie. qua te illic donatum esse dixeras?
Am. Neq; edepol dedi: neq; dixi: uerum ita animatus fui.
Itaq; nunc sum ut ea te patera donem: sed quis istuc tibi
Dixit? Al. ego equidem ex te audiui: & ex tua accepi manu
Paterã. Am. mane mane obsecro te. nimis demiror sosia.
Qui illaec illic me donatum esse aurea patera sciat.
Nisi tu dudum hanc cõueneristi: & narrauisti hęc omnia.
So. Neq; edepol ego dixi: neq; istam uidi nisi tecum simul.
Am. Quid hoc sit hominis. Al. uin ꝓferri paterã? Am. ꝓferri uolo.
Al. Fiat: tu thessala intus pateram profer to foras:
Qua hodie meus uir donauit me. Am. secede huc tu sosia.
Eninuero illud prẽter alia mira miror maxime
Si hęc habet paterã illã. So. an etiã credis id q̃ ĩ hac cistellula
Tuo signo obsignata ferunt? Am. saluũ signũ est. So. inspice.
Am. Recte ita ẽ ut obsignaui. So. quęso quin tu istãc iubes.
Pro cerita circũferri? Am. edepol qui facto est opus?
Nam hęc quidẽ edepol laruarũ plena sunt. qd uerbis opust?
Hem tibi paterã eccã. Al. credo mihi age aspice huc sis nũc iã
Tu q. quę facta inficiare: quẽ ego iã hic conuincã palam.
Est ne hęc patera qua donatus illic? Am. summe iuppiter.
Quid ego uideo? hęc ea est profecto patera: perii sosia.
So. Aut pol hęc prestigiatrix mulier multo maxima est.
Aut paterã hic inesse oportet. Am. agedũ eam solue cistulã.
So. Quid ego ista exoluã? obsignatast recte: res gesta ẽ bene.
Tu peperisti amphitryonẽ: ego alium peperi sosiam.
Nũc si paterã patera peperit: omnes congeminauimus.
Am. Certũ est aperire: atq; inspicere. So. uidesis signi quid siet.
Ne posterius in me culpã transferas. Am. aperi modo.
Nam hęc quidẽ nos delirantes facere dictis postulat.
Al. Vnde hęc igit̃ est nisi ab ste quę mihi dono data est?
Am. Opus mihi ẽ istuc exqsito. So. iuppiter. prob iuppiter.
Am. Quid tibi ẽ? So. ꝟ patera nulla in cistulast. Am qd ego audio?
So. Id qũod uerust. Am. actũ: cruciatu iã nisi apparet tuo.
Al. Hęc quidẽ apparet. Am. quis igitur tibi dedit? Al. qui me rogat.
So. Me captas q; tute ab naui clanculum huc alia uia
Pręcucurristi: atque hinc paterã tute exemisti: atq; eam
Huic dedisti: postbac rursum obsignasti clanculũ.
Am. Hei mihi iam tu quoq; huius adiuuas insaniam.
Ain heri nos uenisse huc? Al. aio: aduenienſq; illico.
Me salutauisti: & ego te: & osculum tetuli tibi.

Am. Iam illud non placet de oſculo: pergam exequi?
Al. Lauiſti. Am. quid poſtꝙ laui? Al. accubuiſti. So. euge optime.
Nunc exquire. Am. ne interpella: perge porro dicere.
Al. Coena appoſita eſt: coenauiſti mecū: ego accubui ſimul.
Am. In eodem lecto? Al. in eodē. So. ei non placet conuiuium.
Am. Sine modo argumenta dicat: qnid poſtq̄ coenauimus?
Al. Te dormitare aiebas: menſa ablata eſt: cubitū hīc abimus.
Am. Vbi tu cubuiſti? Al. in eodē tecum una in cubiculo.
Am. Perdidiſti. So. qd tibi ē? Am. hęc me mō ad mortē dedit.
Al. Quid iā amabo? Am. ne me appella. So. qd tibi ē? Am. perii miſer.
Quia pudicitię huius uiciū me hic abſente eſt additum.
Al. Obſecro e caſtor cur iſtuc mi uir ex te audio?
Am. Vir ego tuus ſim? ne me appella falſo nomine.
So. Hęret hęc res. ſi quidē hęc iam mulier facta eſt ex uiro.
Al. Quid ego feci? qua iſtęc propter dicta dicantur mihi?
Am. Tu te edictas facta tua: ex me quęris quid deliqueris.
Al. Quid ego tibi deliqui? ſi cui nupta ſum tecum fui?
Am. Tun mecū fueris: quid illac impudente audacius?
Saltem ture ſi pudoris egeas ſumas mutuum.
Al. Iſtuc facinus qd̄ tu inſimulas noſtro generi non decet:
Tu ſi me impudicitiae captas non potes capere.
Am. Prob di immortalis cognoſcin tu me ſoſia ſaltem?
So. Propemodū. Am. coenaui ego heri in naui ī portu perſico?
So. Mihi quoq; adſunt teſtes: q illud qd̄ ego dicā aſſentiant.
Neſcio quid iſtuc negocii dicam niſi quiſpiam eſt
Amphitryo alius: qui forte te hic abſente tamen
Tuā rem curet: teq; abſente hic munus fungatur tuum.
Nanque de illo ſubditiuo ſoſia mirum nimis eſt:
Certe de hoc amphitryone iā alterum nimis eſt magis.
Neſcio quis pręſtigiator hanc fruſtratur mulierem.
Al. Per ſupremi regis regnū iuro: & matremfamilias
Iunonē: quam me uereri & metuere eſt par maxime:
Vt mihi extra unū te mortalis nemo corpus corpore
Contigit: quo me impudicā faceret. Am. uera iſtęc uelim.
Al. Vera dico: ſed nequicq̄: quoniā non uis credere.
Am. Mulier es: audacter iuras. Al. quę non deliquit decet.
Audacē eſſe: confidenter pro ſe & proterue loqui.
Am. Satis audacter. Al. ut pudicā decet. Am. in uerbis probas.
Al. Non ego illam mihi dotem duco eſſe: quę dos dicitur.
Sed pudicitiā: & pudorem: & ſedatum cupidinem.
Deum metū: parentum amorē: & cognatum concordiā.

Tibi morigera:atq; ut munifica ſim bonis:proſim probis.
So. Nę iſta edepol ſi hęc uera loquitur.examuſſim eſt optima.
Am. Delinitus ſum profecto ita:ut me qui ſim neſciam.
So. Amphitryo es profecto:caueſis ne tu te uſu perduis.
Ita nũc homines imutantur:poſtq; peregre aduenimus.
Am. Mulier iſtã rem inquiſitam certum eſt non amittere.
Al. Edepol me libente facies.Am.quid ais?reſponde mihi.
Quid ſi adduco tnũ cognatum huc a naui naucratam:
Qui mecũ una uectus eſt una naui:atq; is ſi denegat
Facta quę tu facta dicis:quid tibi aequum eſt fieri?
Nunqd cauſam dicis qn te hoc multem matrimonio.
Al. Si deliqui nulla cauſa eſt.Am.conuenit:tu ſoſia.
Duc hos intro.ego huc ab naui mecũ abducã naucraten
So. Nunc quidẽ pręter nos nemo eſt:dic uerum ſerio.
Ecquis alius ſoſia intuſt:qui mei ſimilis ſiet?
Al. Abin hinc a me dignus domino ſeruus?So.abeo ſi iubes.
Al. Nimis ecaſtor facinus mirum eſt qui illi collibitũ ſiet.
Meo uiro ſic me inſimulare falſum facinus tam malum.
Quicqd id eſt:iã ex naucrate cognato id cognoſcã meo.

Iuppiter.

e Go ſum ille amphitryo cuius eſt ſeruus ſoſia.
Idem mercurius qui ſit quando commoduſt.
In ſuperiore qui habito coenaculo.
Qui interdum fio iuppiter quando lubet.
Huc autem quo exemplo aduentum apporto ilico
Amphitryo fio:& ueſtitum immuto meum.
Nunc huc honoris uęſtri uenio gratia
Ne hanc incobatam tranſigam comoediam.
Simul alcumenę quam uir inſontem probri
Amphitryo accuſat ueni ut auxilium feram.
Nam mea ſit culpa:quod egomet contraxerim
Si id alcumenae innocenti expetat.
Nunc amphitryonem memet ut occepi ſemel
Eſſe aſſimulabo:atque in horum familiam
Fruſtrationem hodie iniciam maximam.
Poſt igitur demum faciam res fiat palam.
Atq; alcumenę in tempore auxilium feram.
Faciamq; ut uno foetu & quod grauida eſt uiro:
Et me quod grauidaſt pariat ſine doloribus.
Mercurium iuſſi me continuo conſequi
Si quid uellem imperarem:nunc hanc alloquar.

Al. d Vrare nequeo in ędibus ita me probri
Stupri dedecoris a uiro argutam meo.
Ea quę sunt facta infecta re acclamitat.
Quę neq; sunt facta:neq; ego in me admisi arguit.
Atque id me susq; deq; esse habituram putat.
Ne edepol faciam:neq; me perpetiar probri.
Falso insimulatam:quin ego illum aut deseram:
Aut satisfaciat mihi:atque adiuret insuper
Nolle esse dicta quę in me insontem protulit.
Iu. Faciundum est mihi illud fieri quod illęc postulat.
Si me illam amantem ad sese studeam recipere:
Quādo ego quod feci factū id amphitryoni obfuit:
Atq; ille dudum meus amor negocium
Insonti exhibuit.nunc autem insonti mihi
Illius ira in hanc & maledicta expetent.
Al. Et eccum uideo qui me miseram arguit.
Stupri:dedecoris. Iu.te uolo uxor colloqui.
Quo te auertisti?Al.ita ingenium meum est
Inimicos osa sum semper obtuerier.
Iu. Eia autem inimicos.Al.sic est.uera prędico.
Nisi etiam hoc falso dici insimulaturus es.
Iu. Nimis uerecūda es.Al.potin est ut abstineas manū?
Nam certo si sis sanus:aut sapias satis.
Quam tu impudicā esse arbitrere & prędices
Cum fatus sermonem nec ioco nec serio
Tibi habeas nisi si sis stultior stultissimo.
Iu. Si dixi nihilo magis es:neque esse arbitror.
Et id huc reuorti:ut me purgarem tibi
Nam nunq̄ quicq̄ meo animo fuit ęgrius
Q̄ postq̄ audiui te esse iratam mihi.
Cur dixisti inquies.ego expediam tibi.
Non edepol quo te esse impudicam crederem:
Verum periclitatus sum animum tuum.
Quid faceres:& quo pacto id ferre induceres.
Et quidē ioco illa dixeram dudum tibi
Ridiculi causa.uel hunc rogato sosiam.
Al. Quin huc adducis meum cognatum naucraten?
Testem quem dudum te adducturum dixeras
Te huc non ueniisse.Iu.si quid dictum est per iocum
Non ęquum est id te serio pręuortier.

Al. Ego illud ſcio q̃ doluerit cor di meo.
Iu. Per dexteram tuam te alcumena ora obſecro
Da mihi hanc ueniam:ignoſce:irata ne ſies.
Al. Ego iſtęc feci uerba uirtute irrita.
Nun quando factis me impudicis abſtines
Ab impudicis dictis auorti uolo
Valeas:tibi habeas res tuas:reddas meas.
Iuben mihi ire comites.Iu.ſanan es?Al.ſi non iubes
Ibo egomet:comitem mihi pudicitiam duxero.
Iu. Mane:arbitratu tuo iuſiurandum dabo.
Me meam pudicam eſſe uxorem arbitrarier.
Id ego ſi fallo tum te ſumme iuppiter
Quęſo amphitryoni ut ſemper iratus ſies.
Al. Ah propicius ſit potius.Iu.confido fore.
Nam iuſiurandum uerum te aduerſum dedi
Iam nunc irata non es.Al.non ſum.Iu.bene facis.
Nam in hominum ętate multa eueniunt huiuſmodi.
Capiunt uoluptates:capiunt rurſum miſerias.
Irę interueniunt:redeunt rurſum in gratiam.
Verum irę ſi quę forte eueniunt huiuſmodi:
Inter eos rurſum ſi reuentum in gratiam eſt
Bis tanto amici ſunt inter ſe q̃ prius.
Al. Primum cauiſſe oportuit ne diceres.
Verum eadem ſi eiſdem purgas mihi patiunda ſunt.
Iu. Iube uero uaſa pura adornari mihi
Vt quę apud legionem uota uoui ſi domum
Rediſſem ſaluus ea ego exoluam omnia.
Al. Ego iſtuc curabo.Iu.euocate huc ſoſiam
Gubernatorem qui in mea naui fuit.
Blepharonem arceſſat:qui nobiſcum prandeat.
Is adeo impranſus ludificabitur.
Quum ego amphitryonem collo hinc obſtricto trahã.
Al. Mirum quid ſolus ſecum ſecreto ille agat.
Atq; aperiuntur aedes:exit ſoſia.

Soſia. Iuppiter. Alcumena.

a Mphitryo adſũ:ſi q̃d opus ẽ impa:imperiũ exequar.
Iu. Optume aduenis.So.iam pax eſt inter uos duos.
Nã quia uos tranquillos uideo:gaudeo:& nolupe ẽ mihi.
Atq; ita ſeruũ par uidetur frugi ſeſe inſtituere.
Proinde heri ut ſint ipſe itẽ ſit:uultum e uultu cõparet
Triſtis ſit.heri ſi triſtes:hylarus ſit.ſi gaudeant.

Sed age reſponde:iam uos rediſtis in concordtam?
Iu. Derides qui ſcis bęc iandudũ me dixiſſe per iocum.
So. An id ioco dixiſti:equidem ſerio ac uero ratus.
Iu. Habui expurgationem.facta pax eſt.So.optume eſt.
Iu. Ego rẽ diuinam intus faciã:uota quę ſunt.So.cenſeo.
Iu. Tu gubernatorem a naui huc euoca uerbis meis
Blepharonem:ut re diuina facta mecum prandeat.
So. Iã hic ero quum illic cenſebis eſſe me.Iu.actutũ huc redi.
Al. Nun q̃d uis?quin abeã iam intro:ut apparetur q̃bus opuſt.
Iu. Iſane:& quantũ potes parata facta ſint omnia.
Al. Quin uenis quando uis intro:faxo haud q̃cq̃ ſit morę.
Iu. Recte loquere.& proinde diligentem ut uxorem decet.
Iam hi ambo & ſeruus & hera fruſtra ſunt duo.
Qui me amphitryonem rent eſſe:errant probe.
Nunc tu diuine huc fac adſis ſoſia.
Audis quę dico tametſi pręſens non ades
Fac amphitryonem aduenientem ab ędibus
Vt abigas quouis pacto:fac commentus ſies.
Volo diludi illum:dum cum hac uſuraria.
Vxore nunc mihi morigero.bęc curata ſient.
Facſis.proinde adeo ut uelle me intelligis.
Atq; ut miniſtres mibi.cum mibi ſacrificem.

Mercurius.

c Oncedite:atq; abſcedite:omnes de uia decedite
Nec quiſq̃ tam audax fuat bõ qui obuiã obſiſtat mibi.
Nam mibi quidẽ hercle qui minus liceat deo minitarier.
Populo ut decedat mibi:q̃ ſeruulo in comœdiis?
Ille nauẽ ſaluam nuntiat:aut irati aduentum ſenis.
Ego ſum iouis dicto audiẽs: eius iuſſu nunc huc me affero.
Quãobrem mibi magis par eſt de uia decedere & cõcedere.
Pater uocat me:eũ ſequor:eius dicto impio ſum audiens.
Vt filium bonum patri eſſe oportet.itidem.
Amanti ſupparaſitabor:horto:aſto:admoneo:gaudeo:
Siqd patri uolupeſt:uoluptas ea mibi multo maximaſt.
Amat:ſapit:recte facit animo quando obſequitur ſuo
Quod omnes homines facere oportet:dũ id modo fiat bono.
Nunc amphitryonem uult deludi meus pater:faxo probe
Iam hic deludetur ſpectatores uobis ſpectantibus.
Capiã coronam mibi in caput:aſſimulabo me eſſe ebriũ.
Atq; illuc ſurſum aſcendero:inde optume cispellã uirum:
De ſupero quum huc acceſſerit:faciã ut ſit madidus ſobrius.

Deinde ille actutum ſufferet ſuus ſeruus poenas ſoſia.
Eum feciſſe ille hodie arguet quę ego fecero hic.qd eſt mea?
Meo me ęquũ eſt morigerũ patri eius ſtudeo ſeruire addecet:
Sed eccum amphitryonem adueĩt.iã ille hic deludet̃ probe.
Siquidem uos uultis auſcultando operam dare.
Ibo intro:ornatum capiam qui potius decet.
Deinde ſurſum aſcendam in tectũ:ut illũ binc prohibeã.

Amphitryo.

n Aucratẽ quẽ conuenire uolui in naui non erat
Neq; domi:neq; in urbe inueio quẽq̃ q illum uiderit.
Nam omnis plateas perreptaui:gymnaſia:myropolia
Apud emporium:atq; in macello:in paleſtra:atq; in foro:
In medicinis:in tonſtrinis:apud omnis ędis ſacras:
Sum defeſſus quęritando:nuſq̃ inuenio naucratem.
Nunc domũ ibo:atq; ex uxore hãc rẽ pergam exquirere
Quis fuerit quẽ propter corpus ſuum ſtupri cõpleuerit.
Nam me q̃ illam quęſtionem inquiſitam hodie amittere
Mortuũ ſatius ẽ:ſed aedis occluſerũt:euge pariter hoc fit.
Atq; ut alia facta ſunt:feriam foris:aperite hoc
Heus ecquis hic eſt?ecquis hoc aperit boſtium?

Mercurius. Amphitryo.

Me. q Vis ad fores?Am.ego ſũ.Me.qd ego ſũ?Am.ita loquor.
Me. Tibi iuppiter diq; oẽs irati certo ſunt:q ſic frãgas fores.
Am. Quo modo?Me.eo modo ut profecto uiuas ętatẽ miſer.
Am. Soſia.Me.ita ſum ſoſia niſi me eſſe oblitum exiſtimas.
Quid nũc uis?Am.ſceleſte at etiã qd ueli id tu me rogas.
Me. Ita rogo:pene effregiſti fatue foribus cardines.
An foris cenſebas nobis publicitus pręberier.
Quid me aſpectas ſtolide?qd nũc uis tibi?aut quis tu es homo?
Am. Verbero etiã qs ego ſi me rogitas?ulmorũ acheruns?
Quẽ pol ego hodie ob iſtaec dicta faciã feruentem flagris.
Me. Prodigũ te fuiſſe oportet.oli in adoleſcentia.Am. qui dum?
Me. Quia ſenecta ętate a me mendicas malum.
Am. Cum cruciatu tuo iſtęc hodie uerna uerba funditas.
Me. Sacrufico ego tibi.Am.qui?Me.quia enim te macto.

Blepharo. Amphitryo. Iuppiter

Ble. u Os inter uos partite:ego abeo:mihi negocium eſt.
Neq; ego unq̃ uſq̃ tanta mira me uidiſſe cenſeo.
Am. Blepharo quęſo te ut aduocatus mihi adſis:ne ue abeas.Ble.uale.
Quid opuſt me aduocato?quin utri ſim aduocatus neſcio.
Iu. Intro ego binc eo:alcumena parturit.Am.perii miſer.

Quid ago? quẽ? aduocati iam: atq; amici deserunt?
Nunꝯ edepol me inultus istic ludificauit quisquis est.
Nã iam ad regẽ recta me ducam: resq; ut facta est eloquar.
Ego pol illum ulciscar hodie thessalum ueneficum:
Qui peruerse perturbauit familię mentem meę.
Sed ubi illest? intro edepol abiit: credo ad uxorem meam.
Qui me thebis alter uiuit miserior? quidnam agam?
Quẽ omnes mortales ignorant & ludificãt ut [illegible].
Certust introrũpã ĩ ędibus: ubi quẽq; hominẽ alpexero:
Siue ancillam: siue seruum: siue uxorem: siue adulterum:
Seu patrem: siue auum uidebo: obtruncabo in ędibus.
Neq; me iuppiter: neq; di omnes id probibebũt. si uolunt.
Quin sic faciam ut costitui: pgam in ędibus nunc iam.
Bromia ancilla. Amphitryo.
d Apes: atq; opes uitę meę iacent sepulte in pectore
Neq; ulast confidentia iã ĩ corde quin amiserim.
Ita mibi uident omnia: mare: terra: caelum consequi
Iam ut opprimar: ut enecer: me miseram. qd agã nescio.
Ita tanta mira in ędibus sunt facta: ue miserę mibi
Animo malest: aquam uelim: corrupta sũ: atq; absumpta sum.
Caput dolet: neq; audio: nec oculis prospicio satis.
Nec me miserior foemina est: neq; ulla uideatur magis.
Ita berę meę bodie contigit: nam ubi parturit: deos sibi inuocat.
Strepit9: crepit9: sonit9: tonitr9: ut subito: ut ppe: ut ualide tonuit.
Vbi quisq; institerat concidit crepitu: ibi nescio quis maxima
Voce exclamat alcumena adest auxilium: ne time:
Et tibi: & tuis propicius caeli cultor aduenit.
Exurgite inquit qui terrore meo occidistis prę metu.
Vt iacui exurgo: ardere censui ędis: ita tum fulgebant.
Ibi me inclamat alcumena: iam ea res horrore afficit.
Herilis prąuertit metus: accurro ut sciscam qd uelit.
Atq; illam geminos filios pueros peperisse conspicor.
Neq; nostrum quisq̃ sensimus quum peperit.
Neq; prąuidimus: sed boc quid? quis bic est senex.
Qui ante ędis nostras sic iacet? nũnam bunc pcussit iuppiter?
Credo edepol: nã prob iuppiter sepultus ẽ quasi sit mortuus.
Ibo & cognoscam quisquis est: ampbitryo bic quidẽ
Amphitryo. Am. perii. Bro. surge. Am. interii. Bro cedo manũ.
Am. Quis me tenet? Bro. tua bromia ancilla.
Am. Totus timeo. ita me increpuit iuppiter:
Nec secus est q̃ si ab cheronte ueniã: sed quid tu foras

Egreſſa es?Bro.eadem nos formido timidas terore ĩpulit.
In ędibus tu ubi habitas nimia mira uidi:ue mibi
Amphitryo ita mibi animus etiã nũc abeſt.Am.agedũ expedi.
Scin me tuũ eẽ berũ amphitryonẽ.Bro.ſcio.Am.uide etiã nunc.
Bro. Scio.Am.bęc ſola ſarcam geſtat mea familiarium.
Bro. Immo oẽs ſani ſunt profecto.Am.at me uxor ĩſanũ facit.
Suis fedis factis.Bro.at ego faciã tu idem ut aliter prędices.
Amphitryo piam & pudicam eſſe tuã uxorẽ ut ſcias
De ea re ſigna atq; argumẽta paucis uerbis eloquar.
Omniũ primum alcumena geminos peperit filios.
Am. Ain tu gemĩos?Bro.geminos.Am.di me ſuãt.Bro.ſine me dicẽ.
Vt ſcias tibi tuęq; uxori deos eſſe omnis propicios.
Am. Loquere.Bro.poſtq̃ parturire bodie uxor occepit tua.
Vbi utero exorti dolores ut ſolent puerperę
Inuocat deos ĩmortãles:ut ſibi auxilium ferant.
Manibus puris:capite operto:ibi continuo contonat
Sonitu maximo.ędes primo ruere rebamur tuas.
Aedes totę conſulgebant tuę quaſi eſſent aureae.
Am. Quęſo abſoluito binc me extemplo quãdo ſatis deluſeris.
Quid fit deinde?Bro.dum bęc aguntur interea uxorẽ tuã
Neq; gementẽ:neq; plorantẽ noſtrum quiſq̃ audiuimus:
Ita profecto ſine dolore peperit.Am.iam iſtuc gaudeo.
Vtut erga me merita:Bro.mitte iſtęc:atq; bęc quę dicã accipe.
Poſtq̃ peperit pueros:lauare iuſſit nos:occepimus.
Sed puer ille quẽ ego laui ut magnus ẽ & multum ualet.
Neq; eum quiſquã colligare quiuit in cunabulis
Am. Nimia mira memoras:ſi iſtęc uera ſunt diuinitus
Non metuo:quin meę uxori late ſuppetię ſient.
Bro. Magis iam faxo mira dices:poſtq̃ in cunas cõditus eſt:
Deuolant angues iubati deorſum ĩ impluuium duo
Maximi:continuo extollunt ambo capita.Am.bei mibi.
Bro. Ne paue:ſed angues oculis omnis circunuiſere.
Poſtq̃ pueros conſpicati.pergunt ad cunas citi.
Ego cunas receſſum uorſum trabere & ducere
Metuens pueris:mibi formidans:tãtoq; angues acrius
Perſequi:poſtq̃ conſpexit angues ille alter puer:
Alterũ alter apprebendit eos manu perniciter:
Citus e cunis exilit:facit recta in anguis impetum.
Am. Mira memoras:nimis formidoſum prędicas facinus.
Nam mibi borror membra miſero pcipit dictis tuis.
Quid fit deinde porro loquere.Bro.puer ambos anguis enecat.

Dum hęc agunt:uoce clara exclamat uxorem tuam.
Am. Quis hō?Bro.ſummus impator diuū atq; hominū iuppiter.
Is ſe dixit cum alcumena clam conſuetum cubilibus:
Eumq; filium ſuum eſſe qui illos angues uicerit.
Alterū eſſe tuū dixit puerum.Am.pol me haud poenitet.
Scilicet boni dimidium mihi diuidere cum ioue.
Abi domum:iube uaſa pura actutū adornari mihi:
Vt iouis ſuppremi multis hoſtiis pacem expetam.
Ego tireſiam coniectorem aduocabo & conſulam.
Quid faciundum cenſeat:ſimul hanc rē ut facta ē eloquar.
Sed quid hoc?q̄ ualide tonuit:di obſecro ueſtrā fidē.

Iuppiter.

b Ono animo es.adſum auxilio amphitryo tibi & tuis.
Nihil eſt quod timeas:hariolos:haruſpices.
Mitte omnis:quę futura & quę facta eloquar.
Multo adeo melius q̄ illi:quum ſum iuppiter.
Primū omnium alcumenę uſuram corporis
Cępi:ex concubitu grauidam feci filio.
Tu grauidam ita feciſti:quum in exercitum
Profectus:uno partu duos peperit ſimul:
Eorum alter noſtro qui eſt ſuſceptus ſemine:
Suis factis te immortali afficiet gloria.
Tu cū alcumena uxore antiquam in gratiam
Redi:haud promeruit:quāobrem uicio uorteres.
Mea ui ſubacta eſt facere:ego in cōelum migro.

Amphitryo.

f Aciam ita ut iubes:& te oro promiſſa ut ſerues tua:
Ibo ad uxorem intro:miſſum faciā tereſiam ſenem.
Nunc ſpectatores iouis ſummi cauſa clare plaudite.

Plauti poetę clariſſ.Aſinaria.

Prologus.

Oc agite ſultis ſpectatores nunc iam
b Quę quidem mihi atq; uobis res uertat bene.
Gregiq; huic:& dominis atq; cōductoribus.
Ecce iā nunc tu preco omnē auritum populum.
Age. nunc reſide:caue modo ne gratis.
Nunc quid proceſſerim huc:& quid mihi uoluerim
Dicam:ut ſciretis nomen huius fabulę.
Nam quod ad argumentum attinet:ſane breueſt.

Nunc quod me dixi uelle uobis dicere
Dicam: huic nomen grẽce onagoſt fabulę.
Demophilus ſcripſit: macrus uortit barbare.
Aſinariam uolt eſſe ſi per uos licet.
Idem lepos: ludusq; in hac comoedia:
Ridicula res eſt: date benigne operam mihi.
Vt uos item alias: pariter nunc mars adiuuet.

Argumentum.

a Manti argento filio auxiliarier
Sub imperio uiuens uolt ſenex uxorio.
Itaque ob aſinos relatum precium
Numerari iuſſit ſeruo leonidę.
Ad amicam id fertur: cedit noctem filius.
Riuinus amens ob raptam mulierem
Is rem omnem uxori per paraſitum nunciat.
Accurit uxor: ac uirum eius triſte agit.

Libanus ſeruus. Demenetus ſenes.

Li. ſ Icut tuum uis unicum gnatum tuę.
Supereſſe uitę: ſoſpitem & ſupſtitem:
Perq; illam quam tu metuis uxorem tuam:
Si quid me erga hodie falſum dixeris:
Vt tibi ſuperſtes uxor ętatem ſiet:
Atq; illa uiua uiuus ut peſtem opperas.
De. Per deum fidium quęris iurato mihi
Video neceſſe eſſe ęloqui quicquid roges.
Ita me obſtinate aggreſſus: ut non audeam
Profecto percunctanti quin promam omnia.
Proinde actutum iſtuc quid eſt: quod ſcire expetis
Eloquere: ut ipſe ſcibo te faciam ut ſcias.
Li. Dic obſecro hercle ſerio: quod te rogem.
Caue mihi mendacii quicq̃. De. quin tu ergo rogas?
Li. Nuin me illuc ducis ubi lapis lapidẽ terit?
De. Quid iſtuc eſt? aut ubi iſtuc eſt terrarum loci?
Li. Vbi flent nequam homines: qui polentã pranſitant.
Apud fuſtidinas ferri crepidinas inſulas.
Vbi uiuos homines mortui incurſant boues.
De. Modo pol percepi libane quid iſtuc ſit loci.
Vbi fit polenta te fortaſſe dicere. Li. ab.
Neq; hercle ego iſtuc dico: nec dictum uolo.
Teq; obſecro hercle ut quę locutus deſpuas.
De. Fiat: geratur mos tibi. Li. age age uſq; excrea:

De. Etiã ne.Li.age quęſo hercle uſq; ex penitis faucibus.
Etiam amplius.De.nã quouſq;?Li.uſq; ad mortem uolo.
De. Caueſis malam rem.Li.uxoris dico non tuam.
De. Dono te ob iſtuc dictũ.ut expers ſis metu.
Li. Di tibi dent quęcunq; optes.De.redde operã mihi
Cur hoc ego ex te quęram?aut cur miniter tibi?
Quid iſtuc eſt:aut ubi iſtuc ſit nequeo noſcere.
Vbi flent neq̃ homines:qui polentam pranſitant.
Propterea quod me neſcientem feceris.
Aut cur poſtremo filio ſuccenſeam
Patres ut faciunt cęteri.Li.quid iſtuc noui eſt?
De. Equidem ſcio iam filius ꝙ amet meus
Iſtanc meretricem e proximo phílenium:
Eſtne hoc ut dico libane?Li.rectam inſtas uiam.
Ea res eſt:ſed eum morbus inuaſit grauis.
De. Quid morbi eſt?Li.quia non ſuppetunt dictis data.
De. Tune es adiutor nunc amanti filio?
Li. Sum uero:& alter noſter eſt leonida.
De. Bene hercle facitis:& a me initis gratiam.
Verum meam uxorem libane neſcis qualis ſiet?
Li. Tu primus ſentis:nos tamen prænoſcimus.
De. Fateor eam eſſe importunam atq; incõmodam.
Li. Poſterius iſtuc dicis:ꝙ credo tibi.
De. Omnes parentes libane liberis ſuis
Qui mihi auſcultabunt facient obſequelam.
Quippe qui mage amico utantur gnato & beneuolo.
Atq; ego me id facere ſtudeo:uolo amarí a meis:
Volo mei patris me ſimilem:qui cauſa mea
Nauclerio ipſe ornatu per fallaciam
Quam amabam abduxit ab lenone mulierem.
Neq; puduit eum id ętatis ſycophantias
Struere:& beneficiis me emere gnatum ſuum ſibi.
Eos me decretuſt perſequi mores patris
Nam me hodie orauit argirippus filius
Vt ſibi amanti facerem argenti copiam:
Et id ego percupio obſequi gnato meo.
Volo amori obſecutum illius:uolo amet me patrẽ.
Quanq̃ illum mater arcte contenteq; habet.
Patres & conſueuerunt.ego mitto omnia hęc:
Præſertim quum is me dignũ quoi crederet.
Habuit:me habere honorem eius ingenio decet:

Quum me adiit(ut pudentẽ gnatũ çquum eſt)patrem.
Cupio eſſe amicę quod detargentum ſuę.
Li. Demiror quid ſit:& quo euadat ſum in metu.
De. Equidem iam ſcio filius quod amet meus.
Li. Cupis id quod cupere te nequicq̃ intelligo.
Dotalem ſeruum ſauream uxor tua
Adduxit:cui plus in manu ſit:q̃ tibi.
De. Argentum accepi dote:imperium uendidi.
Nunc uerba in pauca conferam quid te uelim:
Viginti iam uſuſt filio argenti minis:
Face id ut paratum iam ſit.Li.undegentium?
De. Me defraudato.Li.maximas nugas agis.
Nudo detrahere ueſtimenta me iubes.
Defrudem te ego?ageſis tu ſine pennis uola.
Te ne ego defrudem?quoi ipſi nibil eſt in manu.
Niſi quid tu porro uxorem defraudaueris?
De. Qua me:qua uxorem:qua tu ſeruom ſauream
Potes circunduce:aufer:promitto tibi
Non offuturum:ſi id bodie effeceris.
Li. Iubeas una opera me piſcari in aere:
Venari autem iaculo in medio mari.
De. Tibi optionem ſumito leonida
Fabricare quiduis:quid uis comminiſcere.
Perficito argentum bodie ut babeat filius:
Amicę quod det.Li.quid ais tu demenete?
Quid ſi forte in inſidias deuenero?
Tun redimes me ſi me boſtes interceperint?
De. Redimam.Li.tum tu igitur aliud cura quid lubet.
Eo ego ad forum niſi quiduis.De.fiet.ne ambula.
Atq; audin etiã.Li.ecce.De.ſi quid te uolam ubi eris?
Li. Vbicunq; libitum erit animo meo:profecto nemo eſt
Quem iam debinc metuam mibi.
Ne quid nocere mibi poſſit:quum tua oratione
Omnem animum oſtendiſti tuum.
Quin te quoq; ipſum faciam baud magni:ſi boc patro.
Pergam quo occepi:atq; ibi conſilia exordiar
Audin tu?apud archibulum ego ero argentarium.
De. Nempe in foro?Li.ibi ſi quid opus fuerit.De.meminero.
Nou eſſe ſeruus peior boc quiſq̃ poteſt
Nec magis uerſutus:nec quo abcaueas çgrius.
Eidem bomini ſi quid recte curatum uelis

Mandes:moriri ſeſe miſere mauolet.
Qꝛ non perfectum reddat:quod promiſerit.
Nam ego illud argentum tam paratum filio
Scio eſſe q̃ me hunc ſcipionem contui.
Li. Sed quid ego ceſſo irꝫ ad forum:quod inceperam?
Atq; ibi manebo apud argentarium.

Argirippus. Adoleſcens.

ſ Iccine hoc fit foras aedibus me eiici?
Promerenti optume.boccine precii redditur?
Bene merenti mala es:male merenti bona es.
At malo cum tuo.nam iam ex hoc loco
Ibo ego ad tres uiros:ueſtraq; ibi nomina
Faxo erunt capitis:te perdam ego & filiam
Perlecebrꝫ:pernicies:aduleſcentum exitium.
Nã mare haud eſt mare:uos mare accerrimum.
Nam in mari repperi:hic elaui bonis.
Ingrata:atq; irrita eſſe omnia intellego.
Quꝫ dedi:& quod benefici:at poſthac tibi
Male quod potero facere faciã:meritoq; id faciam tuo
Ego pol te redigã eodẽ unde orta es ad egeſtatis terminos:
Ego edepol te faciã:ut quꝫ ſis nunc:& qnꝫ fueris ſcias:
Quꝫ priuſq̃ iſtã adii:atq; amãs ego animum meũ iſti dedi
Sordido uitam oblectabas pane:in panis:inopia.
Atq; ea ſi erant magnas habebas omnibus dis gratias.
Eadẽ nunc quum ẽ melius:me cuius opera eſt ignoras mala
Reddam ego te ex fera fame manſuetã:me ſpecta modo.
Nam iſti quid ſuccenſeã ipſi nihil eſt:nihil quicq̃ meret.
Tuo facit iuſſu:tuo impio paret:mater tu:eadem hera es.
Te ego ulciſcar:te ego ut digna es perdã:atq; ut de me meres.
At ſceleſta uiden ut ne id quidẽ me dignum eſſe exiſtimat:
Quẽ adeat:quem colloquatur:cuiq; irato ſupplicet.
Atq; eccã illecebra exiit tandem.opinor hic ante hoſtiũ
Meo mõ loquar quꝫ uolã:quoniã intus nõ licitũ eſt mihi.

Lena clereta. Argirippus adoleſcens.

u Numquodq; iſtorũ uerbũ nũmis philipeis aureis
Non poteſt auferre hĩc a me.ſi quis emptor uenerit.
Nec recte:quꝫ tu ĩ nos dicis aurũ atq; argentũ meruſt.
Fixus hic apud nos eſt animus tuus clauo copidinis.
Remigio:ueloq; q̃tum poteris feſtina & fuge.
Quã magis te in altũ capeſſis:tam ꝫſtus te in portum refert.
Ar. Ego pol iſtum portitorem priuabo portorio.

Ego te debĩc ut merita es de me & mea re tractare exequar.
Quom tu me ut meritus ſum nõ tractas.quę eiicis domo.
Le. Magis iſtuc percipimus lingua dici:q̃ factis fore.
Ar. Solus ſolitudine ego te atq; ab egeſtate abſtuli.
Solus ſi ductẽ:referre gratiam nunq̃ potes.
Le. Solus ductato:ſi ſemper ſolus quę poſcam dabis.
Semper tibi promiſſum habeto hac lege.dum ſuperes datis.
Ar. Qui modus dandi?nã nunq̃ tu quidẽ expleri potes.
Modo quod accepiſti haud multopoſt aliqd qd̃ poſcas paras.
Le. Quid modiſt?ductãdo amando nunq̃ne expleri potes?
Modo remiſiſti:continuo iam ut remittam ad te rogas.
Ar. Dedi equidẽ qd̃ mecũ egiſti.Le.& tibi ego niſi mulierem.
Par pari datum.hoſtimentuſt opera pro pecunia.
Ar. Male agis mecũ.Le.quid me accuſat ſi facio officiũ meũ?
Nam neq; uſq̃ fictum:nec pictũ:neq; ſcriptũ ĩ poematis
Vbi lena bene agat:cũ quiq̃ amante quę frugi eſſe uolt.
Mihi quidẽ te parcere ęquum eſt tandẽ ut tibi durem diu.
Non tu ſcis quę amanti parcet:eadẽ ſibi parcet parum.
Quaſi piſcis itidem eſt amator lenę:neq̃ eſt niſi recens.
Is habet ſucum:is ſuauitatẽ:eũ quouiſpacto condias.
Vel patinarium:uel aſſum uerſes quo pacto lubet.
Is dare uolt:is ſe aliquid poſci:nam ubi de pleno promit
Neq; ille ſcit qd det:quid damni faciat:illi rei ſtudet.
Volt placere ſeſe amicę:uolt mihi:uolt pediſſequę.
Volt famulis:uolt etiã ancillis:& quoq; catulo meo.
Subblanditur nouos amator:ſe ut quum uideat gaudeat.
Vera dico:ad ſuũ quenq; hominẽ quęſtum eſſe ęquũ ẽ calli dũ.
Ar. Perdidici iſtęc eſſe uera damno cum magno meo.
Le. Sic caſtor nunc habeas quod des:alia uerba probibeas.
Nunc quia nihil habes maledictis tu eã ductare poſtulas.
Ar. Non meũ ẽ.Le.nec meũ quidẽ edepol adte ut mittã gratis:
Verum ętatis atq; honoris gratia hoc fiet tui.
Quia nobis lucro fuiſti potius q̃ decori tibi.
Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manũ:
Hanc tibi noctẽ bonoris cauſa gratis dono dabo.
Ar. Quid ſi non ẽ?Le.tibi non eſſe credã illa?alio ibit tamẽ.
Ar. Vbi illęc quę dedi ante?Le.abuſa.nam ſi durarent mihi
Mulier mitteretur ad te:nunq̃ quicq̃ poſcerem.
Diẽ:aquam:ſolem:lunã:noctem:hęc argẽto non emo.
Cętera quę uolumus uti gręca mercamur fide.
Quum a piſtore panem petimus:uinum ex oenopolio:

Si aes habent:dant mercẽ.eadem nos diſciplina utimur.
Semper oculatę noſtrę ſunt manus:credũt quod uident.
Vet⁹ ẽ:nihili coactio ẽ:ſcis cui⁹?nõ dico amplius.Ar.aliã nunc
Mibi orationem deſpoliato prędicas
Longe aliam inquã prębes nunc atq; olim quom dabam.
Aliã atq; olĩ quom illiciebas me adte blande ac benedice.
Tũ mibi ędes quoq; arridebant:quom ad te uenıebam tuę.
Me unice unũ ex omnib⁹ te atq; illã amare aiebas mibi.
Vbi quid dederam quaſi columbę pulli ĩ ore ambę meo
Vſq; eratis.meo de ſtudio ſtudia erant uoſtra omnia.
Vſq; adhęrebatis:quod ego iuſſerã.quod uolueram
Faciebatis: quod nolebam ac uetuerã de induſtria
Fugiebatis.neq; conari id facere audebatis prius.
Nũc neq; quid uelim:neq; nolim facitis magni peſſime.
Le. Non tu ſcis hic noſter quęſtus aucupii ſimillimus eſt?
Auceps quando concinauit aream:effundit cibum.
Aues aſſueſcunt:neceſſe ẽ facere ſumptũ q. quęrit lucrũ.
Sępe edunt:ſemel ſi ſunt captę rem ſoluunt aucupi.
Itidem hic apud nos:ędis nobis area eſt:auceps ſum ego.
Eſca eſt meretrix.lectus illex eſt:amatores aues.
Bene ſalutando conſueſcunt:compellando blanditer .
Oſculando oratione uinula uenuſtula
Si papillam pertractabit:haud eſt ab re aucupis.
Suauium ſi ſumpſit:ſumere eum licet ſine retibus.
Hęccine te eſſe oblitum in ludo qui fuiſti tam diu?
Ar. Tua iſta culpa eſt quę diſcipulũ ſemidoctũ abſte ſemoues.
Le. Remeato audacter mercedem ſi eris nactus:nunc abi.
Ar. Mane:mane:audi:dic quid me ęquũ cenſes pro illa tibi dare:
Animũ hunc ne cũ quiq̃ alio ſit.Le.tu ne?uiginti minas:
Atq; ea lege ſi alius ad me prius attulerit.tu uale.
Ar. At ego ẽ etiã priuſq̃ abis quod uolo loqui.Le.dic quod lubet.
Ar. Nõ omnino iam perii:eſt reliquum quod pereã magis.
Habeo unde iſtuc tibi quod poſcis dem:ſed in leges meas
Dabo ut ſcire poſcis ppetuum annũ hunc mibi uti ſeruiat.
Nec quenq̃ interea aliũ admittat prorſuſq̃ me ad ſe uirũ.
Le. Quin ſi tu uoles domi ſerui qui ſunt caſtrabo uiros.
Poſtremo ut uoles nos eſſe ſyngraphaṁ facito afferas:
Vt uoles:ut tibi lubebit nobis legem imponito.
Modo tecum una argentũ affer to:facile patiar cętera.
Ar. Portitorum ſimillimę ſunt ianuę lenoniae:
Si affers tũ patent:ſi non eſt quod des:ędes non patent:

Interii ſi non inuenio ego illas uiginti minas.
Et profecto niſi illud perdo argentū:pereundum eſt mihi.
Nūc pgam ad forū:atq; experiar opibus omni copia.
Supplicabo exobſecrabo:ut quenq; amicum uidero.
Dignos indignos adire :atq; experire certum eſt mihi.
Nam ſi mutuas non potero:certū eſt ſumam foenore.

Libanus.

b Hercle uero libane nō te melius uel expergiſcier
Atq; argento comparando fingere fallaciam?
Iandiu factū eſt quom diſceſti ab hero:atq; abiſti ad forū:
Igit᷑ inueniundo argento ut fingeres fallaciam.
Ibi tu ad hoc diei tempus dormitaſti in ocio᷒.
Quí tu ſocordiā omnē abſ te reice:& ſegniciē amoue.
Atq; ad ingeniū uetus uerſutum te recipis tuum.
Serua herum:caue tu idē faxis:alii quod ſerui ſolent.
Qui ad heri fraudationem callidum ingenium gerunt.
Vnde ſumā?quē interuortam?quo hāc celocē conferam?
Impetritum:inauguratuſt quouis admittunt aues
Picus & cornix eſt ab leua:coruos porro ab dextera.
Conſuadēt.certum hercleſt ueſtram conſequi ſententiam.
Sed q̄d hoc quod picus ulmū tondit?non temerariunſt.
Certe hercle ego q̄tum ex augurio auſpicii intelligo
Aut mibi in mundo ſunt uirgę:aut atrienſi ſaureae.
Sed quid illuc ꝙ examinatus currit huc leonida?
Metuo quod illic obſcęnauit meę falſę fallaciae.

Leonida. Libanus. Seruus.

u Bi ego nūc libanū requiram:aut familiarem filium
Vt ego illos lubentiores faciā q̄ lubentiaſt?
Maximam prędā & triumphum eis adfero aduentu meo:
Quando mecū pariter potant:pariter ſcortari ſolent.
Hāc quidē quā nactus prędam:pariter cū illis partiam.

Li. Illic homo ędis compilauit more ſi fecit ſuo.
Vę illi qui tā indiligenter obſeruauit ianuam.

Le. Aetatē uelim ſeruire libanum ut conueniam modo.

Li. Mea quidē hercle opera liber nunq̄ fies ocius.

Le. Etiam de tergo ducentas plagas prędnantis dabo.

Li. Largitur peculium omne:in tergo theſaurum gerit.

Le. Nam ſi huic occaſioni tempus ſeſe ſubterduxerit.
Nunq̄ edepol quadrigis albis indipiſcet poſtea.
Herū í obſidione linquet:inimicum animos auxerit.
Sed ſi mecum occaſionē opprimere hāc:quę obuenit ſtudet.

Maximas opimates gaudio effertiſſimas
Suis beris ille una mecum pariet gnatoq; & patri.
Adeo ut ętatem ambo ambobus nobis ſint obnoxii
Noſtro deuincti beneficio. Li. uinctos neſcio quos ait.
Nō placet: metuo in cōmune ne quā fraudē frauſus ſiet.
Le. Perii ego oppido niſi libanū inuenio iā ubiubi eſt gentiū.
Li. Illic homo ſociū ad malā rem quęrit: quē adiungat ſibi.
Nō placet: pro monſtro ex templo eſt quādo q ſudat tremit.
Le. Sed qd ego hic ꝓperans conceſſo pedibus lingua largior?
Quin ego hanc iubeo tacere quę loquens. lacerat diem?
Li. Edepol hominē infelicem qui patronam comprimat.
Nam ſi quid ſceleſte fecit lingua pro illo peierat.
Le. Approperabo: ne poſt tempus prędae pręſidiū parem.
Li. Quę illęc pręda eſt? ibo aduorſū: atq; electabo qcquid eſt.
Iubeo te ſaluere uoce ſumma quoad uires ualent.
Le. Gymnaſiū flagri: ſalueto. Li. quid ais cuſtos carceris?
Le. O catenarū colone. Li. o iurgarum laſciuia.
Le. Quot pondo te eſſe cenſes nudum? Li. nō edepol ſcio.
Le. Scibam ego te neſcire: at pol ego qui te expendi ſcio.
Nudus uinctus centū pondo es: quādo pendes ꝑ pedes.
Li. Quo argumēto iſtuc? Le. ego dicā quo argumēto & quo modo.
Ad pedes quādo alligatus es ęquum centumpondium.
Vbi manus manicę complexę ſunt: atq; adductę ad trabē
Nec dependis nec propendis: quin malus nequāq; ſis.
Li. Vę tibi. Le. hoc teſtamento ſeruitus legat tibi.
Li. Verbis uelitationem fieri compendio uolo
Quid iſtuc negocii eſt? Le. certū ē credere. Li. audacter licetſis.
Amanti ſubuenire familiari filio
Tantū adeſt boni de improuiſo: uerū cōmixtum malo.
Omnes de nobis carnificū concelebrabuntur dies.
Le. Libane nunc audacia uſus eſt nobis inuenta & dolis.
Tantū facinus modo iuenio ego: ut nos dicamur duo
Omniū digniſſimi eſſe: quo cruciatus confluant.
Li. Ergo mirabar ꝙ dudum ſcapulę geſtibant mihi.
Ariolariq; occeperunt ſibi eſſe in mundo malum.
Quicqd eſt eloquere. Le. magna eſt pręda cū magno malo.
Li. Siquidē omnes coniurati cruciamenta conferant.
Habeo opinor familiare tergum ne quęram foris.
Si iſtā fortitudinem animi obtines ſalui ſumus.
Li. Quin ſi tergo reſoluenda eſt rapere cupio publicum.
Pernegabo: atq; obdurabo: periurabo denique.

Le. Hem iſta uirtus eſt: quãdo uſu eſt qui malum fert fortiter.
Fortiter malum qui patitur: idẽ poſt patitur bonum.
Li. Quin rem actutũ ediſſeris: cupio malum nanciſcier.
Le. Placide ergo unũquodq; derogita: ut acquieſcã. non uides
Me ex curſura anbelitum etiam ducere? Li. age age mãſero.
Tuo arbitratu: uel adeouſq; dum peris. Le. ubinã eſt herus?
Li. Maior apud forunſt: minor hic eſt intus. Le. iã ſatis eſt mihi.
Li. Tum igtur tu diues es factus. Le. mitte ridicularia.
Li. Mitto: iſtuc quod affers aures expectant meę.
Le. Animumaduerte: ut aeq; mecum hęc ſcias. Li. taceo. Le. beas.
Meminiſtin aſinos arcadicos mercatori pelleo
Noſtrum uendere atrienſem. Li. memini. quid tunc poſtea?
Le. Hem ergo is argentũ huc remiſit quod daretur faureę
Pro aſinis: adoleſcens uenit modo qui argentum attulit.
Li. Vbi is homoſt? Le. iam deuorandũ cenſes ſi cõſpexeris:
Li. Ita eñuero: ſed tamẽ tu nempe eos aſinos prędicas
Vetulos: claudos: quibus ſubtritę ad foemina iã erãt ungulę.
Le. Ipſos: qui tibi ſubuectebãt rure huc uirgas ulmeas.
Li. Teneo: atq; idẽ te hĩc uexerũt uinctũ rus. Le. memor es probe.
Verũ in tonſtrina ut ſedebã me me. infiṗ percontaris?
Ecquem filium ſtratonis nouerim demenetum?
Dico me nouiſſe extemplo: & me eius ſeruom prędico
Eſſe. & ędis demonſtraui noſtras. Li. quid tum poſtea?
Le. Ait ſe ob aſinos ferre argentũ atrienſi: faureę
Viginti minas: ſed eũ ſeſe non nouiſſe hominẽ qui ſiet.
Quum ille elocutus hęc ſit. Li. quid tũ? Le. auſculta: ergo ſcies.
Ipſum uero ſi nouiſſe callide demenetum.
Extemplo facio facetum me: atq; magnificum uirum.
Dico me eſſe atrienſem. ſic hoc reſpondit mihi.
Ego pol faureã non noui: neq; qua facie ſit ſcio.
Te non ęquũ eſt ſuccenſere: ſi berum uis demenetum.
Quẽ ego noui adduce: argentum non morabor. quin feras.
Ego me dixeram adducturũ: & me domi pręſto fore.
Ille in balneas iturus eſt: inde huc ueniet poſtea.
Quid nũc conſilii captandũ cenſes? dic. Li. hem iſtuc ago
Quo modo argentũ interuortam: & aduentorem: & faureã.
Iam hoc opus ẽ exaſceatũ. nam ſi ille argentum prius
Hoſpes huc affert: continuo nos ambo excluſi ſumus.
Nã me hodie ſenex ſeduxit ſolum ſeorſum ab ędibus:
Mihi: tibiq; interminatus eſt nos futuros ulmeos:
Ni hodie argirippo eſſent uiginti argenti minę.

Iuſſit uel nos atrienſem uel nos uxorem ſuam
Defraudare:dixit ſeſe operam promiſſam dare.
Nũc tu abi ad forũ ad herũ.& narra hęc:ut acturi ſumus.
Te ex leonida futurum eſſe atrienſem ſauream.
Dũ argentũ afferat mercator ꝓ aſinis.Le.faciã ut iubes.
Li. Ego illum interea hic oblectabo:prius ſi forte aduenerit.
Le. Quid ais?Li.quid uis?Le.pugno malã ſi tibi percuſſero
Mox quum ſaureã imitabor caueto ne ſuccenſeas.
Li. Hercle uero tu cauebis:ne me attingas:ſi me ſapis
Ne hodie malo cũ auſpicio nomen commutaueris.
Le. Quęſo ęquo animo patitor.Li.patitor tu itẽ quũ ego te referiã.
Le. Dico ut ut uſus fieri.Li.dico hercle ego quoq; ut facturus ſum.
Le. Nega.Li.quĩ promitto inquã hoſtire contra ut merueris.
Le. Ego abeo.tu iã patiere:ſed quis hic eſt?is eſt.
Ille eſt ipſus:iã ego reccurro huc:tu hunc interea hic tene
Volo ſeni narrare.Li.quin tuũ officium facis.ergo hac fugis.

Mercator. Libanus.

e T demõſtratę ſunt mibi haſce ędis eſſe oportet
Demenetus ubi dicit habitare.i puere pulta
Atq; atrienſem ſauream ſi eſt intus euocato huc.
Li. Quis noſtras ſic frangit fores:obe inq̃ ſi quid audis?
Me. Nemo etiã tetigit.ſanus ne es?Li.at cenſebã attigiſſe
Propterea ꝙ huc hẽbas iter.nolo ego fores cõſeruas meas
A te uerberarier.ſane ego ſum amicus noſtris ędibus.
Me. Pol haud periclum eſt cardines ne foribus effringantur
Si iſtoc exemplo omnibus qui quęrunt reſpondebis.
Li. Ita hęc morata eſt ianua.extemplo ianitorem
Clamat.procul ſi quem uidet ire ad ſe calcitronem.
Sed quid uenis?qd quęritas?Me.demenetam uolebam.
Li. Si ſit domi dicã tibi.Me.quid?eius atrienſis?
Li. Nihilo magis intus eſt.Me.ubi eſt?Li.ad tõſorẽ ire dixit.
Me. Quum ueniſſet:poſt nõ rediit.Li.nõ edepol:quid uolebas?
Me. Argenti uiginti minas ſi adeſſet accepiſſet.
Li. Qui pro iſtuc?Me.aſinos uendidit pęlleo mercatori.
Mercatu.Li.ſcio.tu id nunc refers?iam hic credo eũ adfuturũ.
Me. Qua facie noſter ſaurea eſt?ſi is eſt iam ſcire potero.
Li. Macilentis malis:rufulus:aliquantũ uentrioſus:
Truculentis oculis:cõmoda ſtatura:triſti fronte.
Me. Non potuit pictor rectius deſcribere eius formam.
Li. Atq; hercle ipſum adeo contuor:quaſſanti capite ĩcedit.
Quiſq; obuiã huic occeſſerit irato uapulabit.

Me. Siquidē hercle eacidinis minis:animiſq; expletus incedit.
Si me iratas tetigerit:iratus uapulabit.
Leonida. Mercator. Libanus.
Le. q Vid hoc ſit negocii:neminē meū dictū magnū facere?
Libanū in tonſtrinā ut iuſſerā uenire:is nullus uenit.
Nę ille edepol tergo & cruribus conſuluit haud decore.
Me. Nimis imperioſus eſt.Li.ue mihi hodie.Le.ſaluere iuſſi.
Libanum libertum.iam manu emiſſus:obſecro te?
Nę tu hercle cum magno malo mihi obuiam occeſſiſti.
Cur nō ueíſti ut iuſſerā in tonſtrinā?Li.hic me memoratus eſt.
Le. Siquidē hercle nūc ſummū iouē te dicas detinuiſſe.
Atq; is precator adſiet ad malam rem:effugies nunq̄.
Tu uerbero imperiū meū cōtempſiſti?Li.perii hoſpes.
Me. Quęſo hercle noli ſaurea mea cauſa hunc uerberare.
Le. Vtinā nunc ſtimulus in manu mihi ſit.Me.quieſce quęſo.
Le. Qui latera conteram tua:quę occaluere plagis.
Abſcede hac.ſine me hūc perdere:qui ſemper me ira incēdit.
Cui unq̄ unam rē me licet ſemel pręcipere furi
Quin centies eandē imperē:atq; ogganiā.itaq; iā hercle
Clamore:ac ſtomacho:non queo labore ſuppeditare.
Iuſſin ſceleſte hac ianua hoc ſtercus hinc auferri?
Iuſſin columnis deici operas aranearum?
Iuſſin in ſplendorē dari bullas has foribus noſtris?
Nihil eſt tanq̄ ſi claudus ſim cum fuſtiſt ambulandum.
Quadriduū hoc unum modo foro operam aſſiduā dedi.
Dū reperiam qui quęritet argentum in foenus.hic uos
Dormitis interea domi:atq; her? ī hara haud ędibus bītat.
Hem ergo hoc tibi.Li.hoſpes te obſecro defende.Me.ſaurea oro
Mea cauſa ut mittas.Le.ebo:ecquis pro uectura olim
Reſoluit?Li.reſoluit.Le.cui datum ſit?Li.ſticho uicario ipſi
Tuo.Le.uah delenire:apparas.mihi ſcio uicarium eſſe:
Neq; eſſe ſeruom in ędibus heri qui ſit pluris q̄ ille ſit.
Sed uina quę heri uendidi uinario exaerambo
Iam pro iis ſatiſfecit ſticho?Li.feciſſe ſatis opinor.
Nam uidi hūc ipſum adducere & rapere ita exaerambū.
Le. Sic dedero prius q̄ credidi:uix annopoſt exegi.
Nūc ſatagit:adducit domū:etiam ultro & ſcribit numos.
Dromo mercedem rettulit?Li.dimidio minus opinor.
Le. Quid?reliquom?Li.aiebat reddere q̄extēplo redditū eſſet.
Nam retineri ut quod ſit ſibi operis locatum efficeret.
Le. Scyphos quos utendos dedi philodamo retulit ne?

Li. Non etiã.Le.hem nunc ſi uelis accõmoda homini amico.
Me. Perii hercle.iã hic me abegerit ſuo odio.Li.heus iã ſatis tu.
Audin quę loquitur?Le.audio & quieſco.Me.tandẽ opinor
Conticuit.nunc adeam optimũ ẽ:priuſq̃ incipit tinire
Quã mox mihi opam das?Le.ehem optume:q̃dudũ tu adueniſti?
Non hercle te prouideram:quęſo ne uitio uortas.
Ita:iracundia obſtitit oculis.Me.non mirum factũ eſt.
Sed ſi domi eſt demenetum uolebã.Le.negat eſſe intus.
Verum iſtuc argentũ tamen mihi ſi uis denumerare.
Repromittam iſtoc nomine ſolutam rem futuram.
Me. Sic potius ut demeneto tibi hero pręſente reddam.
Li. Herus iſtũc nouit:atq; herũ hic.Me.hero huic pręſente reddã.
Li. Da modo meo periclo:rem ſaluam ego exhibebo.
Nam ſi ſciat noſter ſenex fidem non eſſe huic habitã
Succenſſeat:qui omnium rerũ ipſus ſemper credidit.
Le. Nõ magnipendo ne duit:ſi non uult:ſic ſine aſtet.
Li. Da inquam:uah formido miſerne hic me tibi arbitretur.
Suaſiſſe ſibi ne crederes:da quęſo:ac ne formida.
Saluũ hercle erit:Me.credam fore dũ quidẽ ipſe ĩ manu habeo.
Peregrinus ego ſum:ſaureã nõ noui:Li.at noſce ſane.
Me. Sit non ſit non edepol ſcio:ſi is eſt:eum eſſe oportet.
Ego certe me incerto ſcio hoc daturum nemini homini.
Le. Hercle iſtum di omnes perdiunt:uerbo caue ſupplicaſſis.
Ferox eſt.uiginti minas meas tractare ſeſe:
Nemo accepit:aufer te domum:abſcede hĩc moleſtus ne ſis.
Me. Nimis iracunde.non decet ſuperbũ eſſe hominem ſeruum.
Li. Malo hercle iam magno tuo nũc iſtuc recte dicis.
Impuren bili non uides iraſci?Le.perge porro.
Li. Flagitium hominis da obſecro argentũ huic ne male loquat̃.
Me. Malũ hercle uobis quęrit. Le.crura hercle diffrigẽt̃.age ipudice.
Ni iſtum impudicum percuties.Li.perii hercle.
Sceleſte non audes mihi ſceleſte ſubuenire?
Le. Pergin precari peſſimo?Me.quę res?tun libero homine
Male ſeruos loquere?Le.uapula.Me.id quidẽ tibi hercle fiet.
Vt uapules:demenetum ſimulac conſpexero.hodie
In ius uoco te.Le.non eo.Me.non is?memento.Le.memini.
Me. Dabitur pol ſupplicĩũ mihi de tergo ueſtro.Le.ue te.
Tibi quidẽ ſupplicĩũ carnifex de nobis detur.Me.atq; etiã
Pro dictis ueſtris maledictis poenę pendentur mihi hodie.
Le. Quid uerbero ain tu furcifer?herũ noſmet fugitare cenſes?
I nunc iã ad herum.quo uocas iandudũ?quo uolebas?

Me. Nunc demũ tamẽ nunq̃ binc feres argenti numũ:niſi me
Dare iuſſerit demenetus.Le.ita facito.age ambula ergo.
Tu contumeliã alteri facias:tibi non dicatur?
Tã ego hõ ſum q̃ tu:Me.ſcilicet ita res ẽ.Le.ſequere hac ergo.
Proficiſcin hoc dixerimus:nemo etiam me accuſauit.
Merito meo:neq; me athenis alter eſt hodie quiſq̃
Cui credi recte ęque putent.Me.fortaſſis.ſed tamẽ me
Nunq̃ hodie induces ut tibi credã hoc argentum ignoto.
Lupus ẽ homo homini:nõ homo:quom qualis ſit non nouit.
Le. Iam nunc ſecunda mihi facis:ſcibã hoc te capitulo hodie
Facturũ ſatis pro iniuria:quanq̃ ego ſum ſordidatus.
Frugi tamẽ ſum:nec poteſt peculium enumerari.
Me. Fortaſſe:Le.etiã nunc dico periphanes rhodo mercator diues
Abſente bero ſolus mihi talentum argenti ſoli.
Adnumerauit :& mihi credidit:neq; deceptus in eo:
Me. Fortaſſe.Le.atq; etiã tu quoq; ipſe ſi eſſes percunctatus
Me ex aliis ſcio pol crederes nunc quod fers.Me.haud negaſſi.

Electra. Phylenium. Meretrix.

Ele. n Equeon ego te interdictis facere manſuetã meis?
An ita tu es animata:ut qui matris expers imperii ſies?
Phy. Vbi piem pietatem ſi iſto more morata tibi
Poſtulem placere?mater mihi quo pacto pręcipis?
Ele. An decorum eſt aduerſari meis te pręceptis?quid eſt?
Hoccine eſt pietatẽ colere:matris imperiũ minuere?
Phy. Neq; quę recte faciunt culpo:neq; quę delinquunt amo.
Ele. Satis dicacula es amatrix:Phy.mater es.queſtus mihi eſt:
Lingua poſcit:corpus quęrit:animus orat:res monet:
Ele. Ego te uolui caſtigare:tu mihi accuſatrix ades.
Phy. Neq; edepol te accuſo:neq; id me facere fas exiſtimo.
Verũ ego meas queror fortunas:quum illo quẽ amo,phibeor.
Ele. Ergo una pars orationis de die dabitur mihi.
Phy. Et meam partem loquẽdi:& tuam trado tibi.
Ad loquendũ:atq; ad tacendum tu te habeas portiſculũ.
Quin pol ſi repoſui remum.ſola ego in caſteria
Vbi quieſco omnis familię cauſa conſiſtit tibi.
Ele. Quid ais tu:quã unã uidi mulierem audaciſſimã?
Quotiens te uetui.argyrippum filium demeneti
Cõpellare:aut cõtrectare:conloquiue:aut contui?
Quid dedit?quid deportari iuſſit ad nos?an tu tibi
Verba blanda eſſe aurum rere?dicta docta pro datis?
Vltro amas:ultro expeteſſis:ultro ad te accerſi iubes.

Illos qui dant.eos derides:qui deludunt derideris.
An te id expectare oportet ſi quis promittat tibi.
Te facturum diuitem:ſi moritur mater tua?
E caſtor nobis periclum magnũ & familię portenditur
Demeneti:ſi expectamus mortẽ:ne nos moriamur fame.
Nunc adeo niſi mibi huc argenti affert uiginti minas.
Nę ille ecaſtor hinc trudetur largus lachrymarũ foras.
Hic dies ſummę eſt apud me inopię excuſatio.
Phy. Patiar ſi cibo carere me iubeas mater mea.
Ele. Non ueto te amare qui dant:qua amentur gratia.
Phy. Quid ſi hic animus occupat? ẽ mater?qd faciã?mone.Ele.bem
Meum caput contemples:ſi quidẽ ex re conſultas tua.
Phy. Etiam opilio qui paſcit mater alienas ouis:
Aliquã habet peculiarem:qui ſpem ſoletur ſuam.
Sine me amare unũ argyrippum animi cauſa quẽ uolo.
Ea. Intro abi.nã te quidẽ edepol nibil eſt impudentius.
Phy. Audientem dicto mater produxiſti filiam.

Leonida. Serui duo. Libanus.

P Erfidię laudes:gratiaſq; habemus merito magnas
Quum noſtris ſicophantiis:dolis:aſtutiiſq;
Scapularum confidentia:uir tute ulmorum freti.
Qui aduorſum ſtimulos:laminas:cruceſq;:compedeſq;.
Neruos:catenas:carceris:numelas:pedicas:boias.
Indoctoreſq; acerrimos:gnaroſq; noſtri tergi.
Qui ſępe ante in noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt.
Eae nunc legiones:copię:exercituſq; forum
Vi pugnando periuriis noſtris euge potiti.
Id uirtute huius collegę:meaq; comitate
Factum eſt.qui me uir fortior ad ſufferendas plagas.
Le. Edepol uirtutes qui tuas nunc poſſis conlaudare
Sicut ego poſſim quę domi:duelli quę malefeciſti?
Nę illa edepol pro merito nũc tuo memorari multa poſſunt.
Vbi fidentem fraudaueris:ubi bero infidelis fueris.
Vbi uerbis conceptis ſciens libenter periuraris.
Vbi parietes pfoderis:in furto ubi ſis prebenſus.
Vbi ſępe cauſam dixeris pendens aduerſus octo
Aſtutos:audacis uiros ualentis iurgatores:
Li. Fateor profecto ut prędicas leonida eſſe uera.
Verum edepol ni etiam tua quoq; malefacta iterari multa
Et uero poſſunt ubi ſciens fideli infidus fueris.
Vbi prebenſus in furto ſcies:& manifeſto uerberatus.

Vbi periuraris:ubi ſacro manus ſis admolitus.
Vbi beris damno:moleſtię:& dedecori ſępe fueris.
Vbi creditũ tibi quod ſit:tibi datum eſſe pernegaris
Vbi amicę:q̃ amico tuo fueris magis fidelis.
Vbi ſępe ad langorem tua duritia dederis octo:
Validos lictoris ulmeis adfectos lentis uirgis.
Num male relata eſt gratia?collegam collaudaui?
Le. Vt meq; teq; maxime atque ingenio noſtro decuit.
Li. Iam omitte iſta:atq; hoc quod rogo rñde.Le.rogita quod uis.
Li. Argenti uiginti minas habeſne?Le.ariolare
Edepol ſenem demenetũ lepidum fuiſſe nobis.
Vt adſimulabat ſauream me eſſe:q̃ facere:
Nimis ęgre riſum continui ubi boſpitem inclamauit
Q2 ſe abſente mihi fidem habere noluiſſet:
Vt memoriter me ſauream uocabat atrienſem.
Li. Manedũ.Le.quid ẽ?Li.phileniũ eſt ne hęc quę intus exit?
Atq; argirippus una?Le.opprime os.is eſt.ſubauſcultemus.
Lachrymantem lacinia tenet lachrymans:quid nã eſſe dicam?
Tacite auſcultemus.Li.atat modo hercle in mentẽ uenit.
Nimis uellem habere perticam.Le.quoi rei?Li.qui uerberarẽ
Aſinos ſi forte occeperint clamare binc ex crumina.

Argirippus. Phileniũ. Libanus. Leonida.

Ar. c Vr me retentas?Ph.quia tui amans abeuntis egeo.
Ar. Vale.Ph.aliq̃to amplius ualerẽ:ſi bic maneres.
Ar. Salue.Ph.ſaluere me iubes:quoi tu abiens affers morbũ.
Ar. Mater ſupremũ mibi tua dixit:domum ire iuſſit.
Ph. Acerbum funus filię faciet ſi te carendum eſt.
Li. Homo hercle bĩc excluſus ẽ foras.Le.ita res ẽ.Ar.mitte quęſo.
Ph. Quo nũc abis?quĩ tu bic manes.Ar.mox ſi uoles manebo.
Li. Audin hũc opera ut largus eſt nocturna?nunc enim eſt.
Negocioſus interdius.uidelicet ſolon eſt
Leges ut conſcribat:quibus ſe populus teneat.gerrae.
Qui ſeſe parere apparent buius legibus profecto.
Nunq̃ bone frugi ſient.dies nocteſq; potent.
Le. Nę iſte hercle ab iſta non pedem diſcedat:ſi liceſſit.
Qui nunc feſtinat:atq; ab bac minatur ſeſe abire.
Li. Sermoni iam finẽ face tuo.buius ſermonem accipiam.
Ar. Vale.Ph. quo properas?Ar.bene uale.apud borcũ te uidebo.
Nam equidẽ me iam quantũ poteſt a uita abiudicabo.
Ph. Cur tu obſecro immerito meo me morti dedere optas?
Ar. Ego te?quã ſi intelligam deficere uita;iam ipſe

Vitam meam tibi largiar:& de mea ad tuam addam.
Li. Cur ergo minitaris tibi te uitã eſſe amiſſurum?
Nam quid me facturam putas:ſi iſtuc quod dicis faxis
Mihi certũ eſt efficere ĩ me omnia tandẽ quę tu in te faxis.
Ar. O melle dulci dulcior mihi tu es.Ph.certe enĩ tu uita es mihi.
Complectere.Ar.facio lubens.Ph.utinam ſic efferamur.
Le. O libane ut miſer eſt homo qui amat.Li.immo hercle uero.
Qui pendet multo eſt miſerior.Le.ſcio:qui periclum feci.
Circunſiſtamus alter hinc:hinc alter:appellemus.
Li. Here ſalue.Le.ſed num fumus eſt hęc mulier quã amplexare?
Ar. Quidum?Li.quia oculi ſunt tibi lachrymãtes ego rogaui.
Ar. Patronus qui uobis fuit futurus perdidiſtis.
Li. Equidẽ hercle nullũ perdidi.ideo quia nunq̃ ullum habui.
Le. Philenĩũ ſalue.Ph.dabunt di quę uelitis uobis.
Li. Noctem tuã & uini cadum uelim ſi optata fiant.
Ar. Verbũ caue faxis uerbero.Li.tibi equidẽ:non mihi opto.
Ar. Tũ tu igitur loquere quod lubet.Li.hũc hercle uerberare.
Le. Quiſnã iſtuc tibi adcredat cinede calamiſtrate?
Tun uerberes qui pro cibo habeas te uerberari?
Ar. Vt ueſtrę fortunę meis prędecedunt libane longe.
Qui hodie uſq; ad ueſperũ uiuam.Li.quapropter quęſo?
Ar. Quia ego hanc amo:& hęc me amat:huic quod dẽ nuſq̃ qcq̃ ẽ.
Hinc me damantem exędibus delegit huius mater.
Argenti uiginti minę me ad mortem appulerunt.
Quas hodie adoleſcens diabolus ipſe daturus dixit.
Vt hanc ne quoq̃ mitteret niſi ad ſe hunc annum totũ.
Videtin uiginti minę quid pollent:quidue poſſunt?
Ille qui illas perdit ſaluus eſt.ego qui non perdo pereo.
Li. Iam dedit argentũ?Ar.nõ dedit.Li.bono animo es:ne formida.
Le. Secede huc libane:te uolo.Li.ſi quid uis.Ar.obſecro uos
Eadẽ iſtac opera ſuauius eſt complexos fabulari.
Li. Non eadẽ omnia atq; omnibus here ſuauia eſſe ſcito:
Vobis eſt ſuaue amantibus complexos fabulari.
Ego complexũ huius nihil moror:meum aũt hęc aſpernat̃.
Proinde iſtud facias ipſe quod faciamus nobis ſuades.
Ar. Ego uero & quidẽ edepol lubens.interea ſi uidetur
Concedite iſtuc.Le.uin herũ deludi?Li.dignũ eſt ſane.
Le. Vin faciã ut me philenium prędente hoc amplexetur?
Li. Cupio hercle.Le.ſequere hac.Ar.ecquid ſalutis locuti?
Le. Auſcultate:atq; operã date:& mea dicta deuorate.
Primũ omnium ſeruos tuos nos eſſe non negamus.

Sed ſi tibi uiginti minę argenti proferentur
Quo nos uocabis nomine? Ar. libertos. Le. non patronos?
Ar. Id potius. Le. uiginti mine hic inſunt in crumina.
Has ego ſi uis tibi dabo. Ar. di te ſeruaſſint ſemper.
Cuſtos berilis: decus popli: theſarus copiarum.
Salus interioris corporis: amoriſq; imperator
Hic pone: hic iſtã colloca cruminam in collo plane.
Le. Nolo ego te qui berus ſis mihi onus iſtuc ſuſtinere.
Ar. Quĩ tu labore liberas te: atq; iſtam imponis in me.
Le. Ego baiulabo: tu ut decet dominũ ante te ito inanis.
Ar. Quid nunc? qd ẽ? quin tradis huc cruminã preſſatũ berũ?
Le. Hanc quoi daturus banc iube petere atq; orare mecum
Nam iſtuc procliue eſt quod iubes plane conlocare.
Ph. Da meus ocellus: mea roſa: mi anime: mea uoluptas:
Leonida argentum mibi: ne nos deiunge amantis.
Le. Dic igitur me tuũ paſſerculum: gallinam: conturnicẽ:
Agnellum: hędillum me tuum dic eſſe uel uitelum.
Prehende auriculas: compara labella cum labellis.
Ar. Ten oſculetur uerbero? Le. q̃ uero indignum uiſum eſt?
Atqui pol bodie non feres: ni genua confricantur.
Ar. Quiduis? egeſtas imperat: fricentur: da nunc quod oro.
Ph. Age mi leonida obſecro fer amanti hęro ſalutem.
Redime iſtoc bñficio te ab hoc & tibi eme hũc iſto argẽto.
Le. Nimis bella es atq; amabilis: & ſi hoc eſſet meum bodie.
Nunq̃ remorarem quin darem: illum te orare meliuſt
Illic hãc mibi ſeruandam dedit: & ſane bella belle
Cape hoc ſis libane. Ar. furcifer & iam me deluſiſti?
Le. Nunq̃ hercle facerem: genua ni tam nequiter fricares:
Ageſis tu in partẽ nunc iam hũc delude: atq; amplexare hãc.
Li. Taceas: me ſpectes. Ar. quin adhuc philenium adgredimur
Virum quidẽ pol optimum: & non ſimilem furis huius.
Li. Inambulandũ eſt: nunc mihi uiciſſim ſupplicabunt.
Ar. Quęſo hercle libane ſis berum tuis factis ſoſpitari.
Da mihi iſtas uiginti minas: uides meam ante mergere.
Li. Videbitur: factum uolo. redito huc conticinio
Nunc iſtam nunc tantiſper iubes petere atq; orare meũ.
Ph. Amandone exorarier uis te: an oſculando?
Li. Immo uero utrunq;. Ph. ego obſecro & tu utrũq; noſtrũ ſerua.
Ar. O libane mibi patrone mibi trade iſtuc. Li. magis decorunſt
Libertum potius q̃ patronum onus in uia portare.
Ph. O libane ocellus aureus: donum decuſq; amoris

Amabo faciam quod uoles.da iſtuc argentum nobis.
Li. Dic igitur mihi te anaticulã:columbam:uel catellum
Hirundinem.monedulã:putillum paſſerculum.
Fac proſerpentẽ beſtiã me duplicẽ ut habeam linguam.
Circunda torq; me brachiis:meum collum circũplecte.
Ar. Ten complectatur carnifex?Li.q̃ uero indignus uideor.
Ne iſtuc ne quicq̃ dixeris tam indignũ dictum in me.
Vebes pol hodie me ſiquidẽ hoc argentum ferre ſperes.
Ar. Ten ego uebam?Li.tun hoc feras argentum aliter a me.
Ar. Peri hercle.ſi uerũ quidẽ eſt decorũ berum uebere ſeruom
Inſcende.Li.ſic iſtuc ſolent ſuperbi ſubdomari.
Aſta igitur ut conſuetus es puer olim.ſcin ut dicam?
Hem ſic:abi:laudo.nec te equo magis ẽ equus ullus ſapiens.
Ar. Inſcende actutũ.Li.ego fecero:hem quid iſtuc ẽ?ut tu uide is
Demam hercle iam de ordeo tollutim ni badizas.
Ar. Amabo libane iam ſat eſt.Li.nunq̃ hercle hodie exorabis
Nam iam calcari quadrupedo agitabo aduorſum cliuom.
Poſtea ad piſtores dabo ut ibi cruciere currens.
Aſta ut deſcendam nunc iam in procliui quãq̃ nequã es.
Ph. Quid nũc qm̃ ambo ut ẽ libitum nos deluſiſtis.
Datis ne argentum?Li.ſi quidẽ mihi ſtatuam & arã ſtatuis:
Atq; ut deo mihi hic ĩmolas bouẽ:nã ego tibi ſalus ſum.
Le. Etiã tu here iſtunc amoues abſ te:atq; ipſe me.aggredere:
Atq; illa ſibi quę hic iuſſerat mihi ſtatuis ſupplicaſq;.
Ar. Quẽ te autem deum nominẽ?Le.fortunã atq; obſequentem.
Ar. Iam iſtoc es melior.Li.an qd ẽ olim homini ſalute melius?
Ar. Licet laudẽ fortunam tamen ut ne ſalutem culpem.
Ph. Ecaſtor ambę ſunt bonę.Ar.ſciam ubi boni quid deſint.
Le. Opta id quod ut cõtingat tibi uis.Ar.qd ſi optaro?Le.eueniet.
Ar. Opto annũ hunc perpetuũ mihi huius operas.Le.impetraſti.
Ar. Ain uero?Le.certe inquã.Li.ad me adi uiciſſim atq; experire.
Exopta id quod uis maxime tibi euenire fiet.
Ar. Quid ego aliud exoptem amplius niſi illud cuius ĩopiaſt
Viginti argenti cõmodas minas huius quidem matri?
Li. Dabuntur:animo ſis bono.facile exoptata obtigent.
Ar. Vt cõſuere homines ſalus fruſtratur & fortuna.
Le. Ego caput hui argento fui hodie reperiundo.
Li. Ego pes fui.Ar.quin nec caput:nec pes ſermonis apparet.
Ne quid dicatis:nec me cur ludatis ſcire poſſum.
Li. Satis iam deluſum cenſeo:nunc rem ut eſt eloquamur.
Animum argyrippe aduorteſis:pater nos ferre hoc iuſſit

Argentum ad te.Ar.ut tempore:opportuneq; attuliſtis.
Li. Hic inerunt uiginti minę bonę mala opera partę.
Has tibi nos pactis legibus dare iuſſit.Ar.quid id ẽ quęſo?
Li. Noctẽ huius & coenã ſibi ut dares.Ar.iube aduenire quęſo.
Meritiſſimo eius quę uolet faciemus:qui boſce amores
Noſtros diſcipulos compulit.Le.hęc faciet facile ut patiar.
Ar. Leonida curre obſecro:patrẽ huc orato ut ueniat.
Li. Iandudum eſt intus.hac quidem non uenit angiporto.
Illac per ortum circuit clam ne quis ſe uiderit
Huc ire familiarium.ne uxor reſciſcat metuit.
De argento ſi mater tua ſciat ut ſit factum.Ar.heia.
Benedicite:ite intro cito.ualete.Le.& uos amate.

Diabolus. Adoleſcens. Paraſitus.

Di. a Gedum iſtũ oſtende quẽ cõſcripſiſti ſyngraphum:
Inter me & amicam & lenam.leges perlege
Naim tu poeta es prorſus ad eam rem unicus.
Par. Horreſcet faxo lena leges quum audiet.
Dia. Age quęſo mi bercle trãſlege.Pa.audin?Di.audio.
Pa. Diabolus niclauci filius claretae
Lenę dedit dono argenti uiginti minas.
Phílenium ut ſecum eſſet noctes & dies
Hunc annum totum.Di.neq; cum quiq̃ alio quidem.
Pa. Addone?Di.adde ut ſcribas uide.plane:& probe.
Pa. Alienum hominẽ intromittat neminem.
Quod illa aut amicũ:aut patronum neminem.
Aut quod illa amica amatorem prędicet.
Fores occluſę omnibus ſint niſi tibi
In foribus ſcribat occupatum eſſe ſe.
Patrẽ hanc amplexari tuũ.Di.hic faciet facile ut patiar.
Pa. Aut quod illa dicat peregre allatam epiſtolam
Ne epiſtola quidem ulla ſit in ędibus.
Ne cerata adeo tabula:& ſi qua inutilis
Pictura ſit:eam uendat:ni quadriduo
Abalienarit:quod ex te argentum acceperit
Tuus arbitratus ſit:comburas ſi uelis.
Neulla ſit cera ubi facere poſſit litteras.
Vocet conuiuam neminem:illam tu uoces
Ad forum:ne quem oculos adiiciat ſuos.
Si quem alium aſpexit:cęca continuo ſiet.
Tecum una poſtea ęque pocula potitet.
Adſtet:accipiat:tibi propinet:tu bibas:

Nę illa minus:aut plus.q̃ tu ſapiat.Di.ſatis placet.
Pa. Suſpiciones omnes ab ſe ſegreget
Neq; illęc ulli pede pedem homini premat.
Conſurgat:neq; in lectum inſcendat proximum.
Neq; quum deſcendat inde det cuiq̃ manum.
Spectandum ne cui anulum det:neque roget.
Talos ne cuiq̃ homini admoueat niſi tibi.
Quum iaceat te ne dicat nomen nominet.
Deam ſibi inuocet quã libebit propiciam.
Deum nullum.ſi magis religioſa fuerit.
Tibi dicat.tu pro illa ores ut ſit propicius.
Neq; illa ulli homini nutet:nictet:annuat:
Poſt id ſi lucerna extincta ſit:ne quid ſui
Membri ſui cõmoueat quicq̃ in tenebris.Di.optumũ eſt.
Ita ſcilicet facturam.uerum in cubiculo
De me iſtuc:equidẽ illam moueri geſtio
Nolo habere illã cauſam:& uotitam dicere.
Pa. Scio captiones metuis.Di uerũ.Pa.ergo ut iubes
Tollam.Di.quid ni?Pa.audi reliqua.Di.loquere.audio.
Pa. Neq; ullum uerbum faciat perplexibile:
Neq; ulla lingua ſciat loqui niſi attica.
Forte ſi tuſſire occepſit:nec ſic tuſſiat
Vt cuiq̃ linguam in tuſſiendo proferat.
Quod illa autem ſimulet quaſi grauedo profluat:
Hoc ne ſic faciat:tu labellum abſtergeas
Potius:q̃ cuiq̃ ſaliuum faciat palam.
Nec mater lena ad uinum accedat interim.
Nec ulli uerbo malo dicat.ſi dixerit
Hęc mulcta ei eſto.uino uiginti dies
Vt careat.Di pulcbre ſcriptis ſcitũ ſyngrapbum.
Pa. Tum ſi coronas:ſerta:unguenta iuſſerit
Ancillam ferre ueneri:aut cupidini.
Tuus ſeruus ſeruet ueneri ne eas det an uiro
Si forte pure uelle habere dixerit
Tot noctes reddat ſpurcas quot puras habuerit.
Hęc ſunt non nugę:non enim mortualia.
Di. Placent profecto leges.ſequere intro.Pa.ſequor.

Diabolus. Paraſitus.

Di. ſ Equere hac:ego hęc patiar?aut taceã?emori
Me malim:q̃ hęc non eius uxori indicem.
Ain tu apud amicam?munus adoleſcentuli

Fungare:uxori excuſes te & dicas ſenem.
Prȩripias ſcortum amanti? atq; argentum obitias
Lenȩ? ſuppilles clam domi uxorem tuam?
Suppendas potius me: q̃ tacita tu hȩc auferas.
Iam quidẽ hercle ad illam hinc ibo: q̃ tu propediem.
Niſi quidẽ illa ante occupaſſit.te effliges ſcio
Luxurię ſumptus ſuppeditare ut poſſies.
Pa. Ego ſic faciundum cenſeo.me honeſtius eſt
Q̃ te palam hanc rem facere:ne illa exiſtimet
Amoris cauſa percitum id feciſſe te:
Magis q̃ ſua cauſa.Di.at pol quin dixiſti rectius.
Tu ergo fac ut illi turbas:lites conſcias.
Cum ſuo ſibi gnato una ad amicam de die
Potitare:illam expilare iam emone.
Pa. Eſto.iſtud curabo.Di.at ego te opperiar domi.

Argyr. Adoleſcens. Senex. Demenetus.

Ar. a Gedum cubamus ſis pater.Se.ut iuſſeris
Mi gnate:ita fiet.Ar.pueri menſam apponite.
Se. Nunqdnam tibi moleſtum eſt mi gnate ſi hȩc mecum accubat?
Ar. Pietas pater oculis dolorem prohibet.quã̃ q̃ ego iſtanc amo
Poſſum equidẽ ĩducere animũ ne ęgre patiar:q; tecum accubat.
Se. Decet uerecundũ eſſe aduleſcentẽ argyrippe.Ar.edepol pater
Merito tuo facere poſſum.Se.age ergo b̃ agitemus cõuiuiũ.
Vino ut ſermone ſuaui:nolo ego metui:amari mauolo
Mi gnate mi abs te.Ar.pol ego utrunq; facio:ut ęquũ eſt filiũ.
Se. Credã iſtuc ſi eſſe te hilarẽ uideo.Ar.an tu eſſe me triſtẽ putas?
Se. Putẽ ego? quem uideã ęque eſſe moeſtũ ut quaſi dies ſi dicta ſit.
Ar. Ne dixeris iſtuc.Se.ne ſic fueris illico ego non dixero.
Ar. Hem aſpecta:rideo.Se.utinã male q̃ mihi uolũt ſic rideãt.
Ar. Scio equidẽ q̃obrem me pater triſtem credas nunc tibi:
Quia iſtęc eſt tecum:atq; ego quidẽ hercle ut uerũ tibi dicã pater
Ea res me male habet:ac non eo quin tibi non cupiã quę uelis.
Verũ iſtã amo:aliam tecũ eſſe equidem facile poſſum perpeti.
Se. At ego hãc uolo.Ar.g̃ ſũt quę exoptas: m̃ quę ego exoptẽ uolo.
Se. Vnũ hunc diem perpetere:qm̃ tibi poteſtatem dedi.
Cũ hac annum ut eſſes atq; amanti argenti feci copiam.
Ar. Hem iſtoc me facto tibi deuixiſti.Se.qn te ergo hilarẽ das mihi?

Arthemone mulier. Paraſitus. Demenetus.Argyrippus .Philenium meretrix.

Ar. a In tu meum uirum hic potare obſecro cum filio?
Et ad amicam detuliſſe argenti uiginti minas?

Meoq; filio ſciente id facere flagitium patrem?
Neq; diuini:neq; mibi humani poſtbac quicq̃ accreduas.
Artemona:ſi huius rei me eſſe mendacem inueneris.
Art. At ſceleſta ego prę̃ter alios meũ uirum frugi rata.
Siccum:frugi:cõtinentem:amantem uxoris maxime.
Pa. At nũc debĩc ſcito illũ ante omnes minimi mortales precii
Madidũ:nibili:incontinentem:atq; oſorem uxoris ſuę.
Pol ni uera iſta eſſent nunq̃ faceret ea quę nunc facit.
Ego ꝑ hercle illũ ante hac hominẽ ſemper ſum frugi ratus
Verũ hoc facto ſeſe oſtendit.qui quidem cum filio.
Potet una:atq; unã amicã ductet decrepitus ſenex.
Art. Hoc ecaſtor eſt quod ille it ad coenam quottidie
Ait ſeſe ire ad archidemum.cbeream:cbereſtratum.
Cliniam: cremem:cratinũ:cliniam:demoſtbenem:
Is apud ſcortũ corruptelę:& liberis luſtris ſtudet.
Pa. Quin tu illum iubes ancillas rapere ſublimem domũ?
Art. Tace modo.nę illum ecaſtor miſerũ babebo.Pb.ego iſtuc ſcio
Ita fore illi:dũ quidẽ cũ illo nupta eris.Ar.ego cenſeo
Eum etiã hominẽ in ſenatu dare operã aut clientibus.
Ibi labore delaſſatum noctem totam ſtertere.
Ille opere foris faciendo laſſus noctu aduenit.
Fundum alienum arat:incultum familiarem deſerit.
Is etiã corruptus porro ſuum corrumpit filium .
Pa. Sequere bac me mõ:iã faxo ipſũ hominẽ manifeſto opprimas .
Ar. Nibil ecaſtor ẽ quod facere maueli.Pa.mane dũ.Ar.quid ẽ?
Pa. Poſſis ſi forte accubantẽ tuum uirum conſpexeris:
Cum corona amplexũ amicam:ſi uideas cognoſcere?
Ar. Poſſum ecaſtor.Pa.bem tibi hominẽ.Ar.perii.Pa.pauliſp mane.
Aucupemus ex inſidiis clanculum quã rem gerant.
Ar. Quid modi pater amplexandi facies.De.fateor gnate mi.
Ar. Quid fatere.De.me ex amore buius corruptum oppido.
Pa. Audin quid ait?Ar.audio.De.egon ut nõ domo uxori meę.
Surripiã in delitiis pallam:quã babet:atq; ad te deferam?
Non edepol conduci poſſum uita uxoris annua.
Pa. Cenſen tu illum bodie primũ ire adſuetum in ganeum?
Ar. Ille ecaſtor ſuppillabat me:quod ancillas meas.
Suſpicabar:atq; inſontis miſeras cruciabam.Ar.pater
Iube dare uinum:iandudũ factũ eſt quum primũ bibi.
De. Da puere ab ſummo.Ar.age tu ĩteribi ab ĩfimo da ſuauiũ.
Ar. Perii miſera:ut oſculatur carnufex:capuli decus .
De. Edepol animam ſuauiorem aliq̃to q̃ uxoris meę.

Ph. Dic amabo:an fetet anima uxoris tuae?
De. Nauteã malim ſi neceſſum eſt:q̃ illam oſcularier.
Art. Non queo durare.Pa.ſi non didiciſti fulonicam
Non mirandum eſt.in oculos inuadi optimum eſt.
Ar. Ego pol uiuam:& tu bis hęc hodie cum tuo magno malo.
Inuocaſti.Pa.ęquis currit pollinctorem accerſere?
Arg. Mater ſalue.Ar.ſic ſalutas?Pa.mortuus eſt demenetus.
Tempus ſubducere hinc me pulchre.hoc gliſcit proeliũ.
Ibo ad diabolum.mandata dicam facta ut uoluerit.
Atq; interea ut decumbamus ſuadebo:bi dum litigant.
Poſtdemũ huc cras adducam ad lenam:ut uiginti minas
Ei det.in parte hac amanti:ut liceat ei potirier.
Argyrippus exorari ſpero poterit:ut ſinat.
Seſe alternas cum illo noctes hanc frui:nã ni impetro
Regem pdidi:ex amore tantum eſt homini incendium.
Ar. Quid tibi huc receptio adte eſt meũ uirũ?Pb.pol me quidẽ
Miſerum hodie enecabit.Ar.ſurge amator:i domum.
De. Nullus ſum.Ar.ímo es:ne nega:omniũ pol nequiſſimus.
At etiã cubat cuculus:ſurge amator:i domum.
De. Ve mihi.Ar.uera ariolare:ſurge amator:i domum.
De. Abſcede ergo paululũ iſtuc.Ar.ſurge amator:i domum.
De. Iam obſecro uxor.Ar.nunc uxorẽ me eſſe meminiſti tuã?
Modo quum dicta in me ingerebas:odium non uxor erã.
De. Totus perii.Ar.quid tandẽ?anima fetet ne uxoris tuę?
De. Mirrbam olet.Ar.iam ſubripuiſti pallã:quã ſcorto dares?
Arg. E caſtor qui ſubrepturũ pallam promiſit tibi?
Ar. Nõ taces?Arg.ego diſuadebã mater.Art.bellum filium.
Iſtoſcine patrẽ ęquum mores eſt liberis largirier?
Nihil ne te pudet?De.pol ſi aliud niſi ſit:tui me uxor pudet.
Ar. Cano capite te cuculum uxor ex luſtris rapit.
De. Non licet manere:coena coquitur:dum coenẽ modo?
Ar. E caſtor coenabis:hodie ut dignum eſt magnũ malum.
De. Male cubandum eſt:iudicatum me uxor adducit domũ.
Arg. Dicebam pater tibi ne matri conſuleres male.
Phy. De palla memento amabo.De.iuben hãc hinc abſcedere?
Art. Immo intus potius:ſequere me hac mi anime.
Arg. I domum.Ph.da ſauium etiã prius q̃ abis.De.i in crucẽ.
Grex.hic ſenex ſi quid clam uxorẽ ſuo animo fecit uoluptatis
Neq; nouum:neq; mirum fecit:nec ſecus q̃p alii ſolent.
Nec quiſq̃ eſt tã ingenio duro:nec tam firmo pectore.
Quin ubi quicq̃ occaſionis ſit.ſibi faciat bene.

Nunc ſi uoltis deprecari huic ſeni ne uapulet
Remur impetrari poſſe.ſi plauſum ſic clarum datis.

Plauti.Aulularia.

Argumentum.

ſ Enex auarus uix ſibi credens euclio:
Domi ſuę defoſſam multis cum opibus
Aulam inuenit.rurſũq; penitus conditam
Exanguis.amens.ſeruat:eius filiam
Liconides uitiarat.interea ſenex
Megadorus a ſorore ſuaſus ducere.
Vxorem auari gnatam depoſcit ſibi.
Durus ſenex uix promittit:atq; aulę timens
Domo ſublatam uariis abſtrudit locis.
Inſidias ſeruos facit huius liconidis
Qui uirginem uitiarat:atque obſecrat
Auunculum megadorum ſibimet cedere
Vxorem amanti:per dolum mox euclio
Quum perdidiſſet aulam inſperato inuenit.
Laetuſque natam collocat liconidi.

Argumentum.

a Vlam repertam auri plenam euclio
Vi ſumma ſeruat miſeris adfectus modis.
Liconides iſtius uitiat filiam.
Volt banc megadorus indotatam ducere.
Lubenſq; ut faciat:dat coquos cum obſonio
Auro formidat euclio:abſtrudit foris .
Re omni inſpecta compreſſoris ſeruulus
Id ſurpit:illic euclioni rem refert.
Ab eo donatur auro uxore & filio.

Lar Familiaris. Prologus.

n E quis miretur qui ſim paucis eloquar.
Ego lar ſum familiaris:ex hac familia
Vnde & euntem me aſpexiſtis.banc domum.
Iam multos annos eſt quum poſſideo:& colo.
Patri:auoq; iam huius qui nunc hic habet.
Sed mibi auus huius obſecrans concredidit.
Theſaurum auri clam omnis in medio foco
Defodit uenerans me:ut id ſeruarem ſibi.
Is quando moritur ita auido ingenio fuit.

Nunq̃ indicare id filio uoluit ſuo.
Inopemq; optauit potius eum relinquere
Q͂ eum theſaurum commonſtraret filio.
Agri reliquit ei non magnum modum.
Quo cum labore magno: & miſere uiueret.
Vbi is obiit mortem: qui mihi id aurum credidit:
Coepi obſeruare ecquid maiorem filius
Mihi bonorem haberet. q̃ eius habuiſſet.
Atq; ille uero minus minuſque impendio
Curare: minuſq; me impartire honoribus
Itẽ a me contra factũ eſt. nam itẽ obiit diem
Is ex ſe hunc reliquit qui hic nunc habitat filium
Pariter moratum: ut pater auuſq; huius fuit.
Huic filia una eſt. ea mihi quottidie
Aut thure: aut uino: aut aliquod ſemper ſupplicat.
Dat mihi coronas: eius bonoris gratia
Feci theſaurum ut hic reperiret euclio.
Quo eam facilius nuptum ſi uellet daret:
Nam cõpreſſit eam de ſummo adoleſcens loco.
Is ſcit aduleſcens quę ſit: quam compreſſerit.
Illa illum neſcit: neque compreſſam autem pater
Eam ego hodie faciam: ut hic ſenex de proximo.
Sibi uxorem poſcat: id ea faciam gratia
Quo ille eam facilius ducat: qui compreſſerat.
Et hic qui poſcet eam ſibi uxorem ſenex.
Is aduleſcentis illius eſt auunculus.
Qui illam ſtuprauit noctu cereris uigiliis.
Sed hic ſenex iam clamat intus ut ſolet.
Anum foras extrudit ne ſit conſcia.
Credo aurum inſpicere uolt: ne ſurreptum ſiet.

Senex Euclio. Staphila anus.

Eu. e Xi inquã: age exi: exeundum hercle tibi hĩc eſt foras.
Circunſpectatrix cum oculis emiſſiciis.
Sta. Nam cur me miſeram uerberas? Eu. ut miſera ſis.
Atq; ut te dignam mala malam ętatem exigas.
Sta. Nam qua nunc cauſa extruſiſti ex ędibus?
Eu. Tibi ego rationem reddam ſtimulorum ſeges?
Illuc regredere ab boſtio: illuc ſis uide
Vt incedit: at ſcin quo modo tibi res ſe habet?
Si hodie hercle fuſtẽ cepero aut ſtimulum in manũ.
Teſtudineum iſtum tibi ego grandibo gradum.

Sta. Vtinam me diui adaſſint ad ſuſpendium
Potius quidẽ:q̃ hoc pacto apud te ſeruiam.
Eu. Vt ſceleſta ſola ſecum murmurat
Oculos hercle ego iſtos improba effodiam tibi
Ne me obſeruare poſſis quid rerũ geram.
Abſcede etiam nunc:etiam nunc:etiam obe:
Iſtic adeſto:ſi hercle tu ex iſtoc loco
Digitũ tranſuerſum:aut unguem latũ exceſſeris:
Aut ſi reſpexeris donec ego te iuſſero
Continuo hercle ego te dedam diſcipulam cruci.
Sceleſtiorem me.hac anu certe ſcio
Vidiſſe nunq̃:nimiſq; ego hanc metuo male.
Ne mihi ex inſidiis uerba imprudenti diut.
Neu perſentiſcat aurum ubi eſt abſconditum.
Quę in occipitio quoq; habet oculos peſſima.
Nunc ibo ut uiſam:eſt ne ita aurum ut condidi?
Quod me ſollicitat plurimis miſerum modis?
Sta. Nec nunc mecaſtor quid hero ego dicam meo.
Male rei eueniſſe:quamue inſaniam
Queo cõminiſci:ita me miſeram ad hunc modum
Decies die uno ſępe extrudit ędibus.
Neſcio pol quę illunc hominem intemperię tenent.
Peruigilat noctes totas:tum autem interdius
Quaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies.
Neq; iam quo pacto celem herilis filię
Probrũ:propinqua partitudo cui appetit
Queo cõminiſci:neq; quicq̃ melius eſt mihi
Vt opinor:q̃ ex me ut unam faciam litteram.
Longũ laqueo collum quando obſtrinxero.

Euclio ſenex. Staphila anus.

Eu: n Vnc defecato demum animo egredior domo.
Poſtq̃ perſpexi ſalua eſſe intus omnia:
Redi nunc iam intro:atq; intus ſerua.Sta.quippe nil
Ego intus ſeruem:an ne quis ędes auferat?
Nam hic apud nos nihil eſt aliud quęſti furibus.
Ita inanis ſunt:oppletę:atq; araneis.
Eu. Mirũ quin tua nunc me cauſa faciat iuppiter.
Philippum regem:aut dareum triuenefica.
Araneas mihi ego illas ſeruari uolo.
Pauper ſum fateor:patior:quod di dant fero.
Abi intro:occlude ianuã:iam ego hic ero.

Caue quenq̃ alienum in ędis intromiseris:
Sta. Quid si quispiam ignem quęrit? Eu. extingui uolo.
Ne causę quid sit quod te quispiam quęritet.
Nam si ignis uiuet: tu extinguere extemplo.
Tum aquam aufugisse dicito si quis petet.
Cultrum: securim: pistillum: mortarium
Quę utenda uasa semper uicini rogant
Fures ueniisse atq; abstuliisse dicito.
Profecto in ędibus meis me absente neminem.
Volo intromitti: atq; etiam hoc prędico tibi
Si bona fortuna ueniat ne intromiseris.
Sta. Pol ea ipsa credo ne intromittatur cauet.
Nam ad ędis nostras nusq̃ adiit quãq̃ prope.
Eu. Tace: atq; abi intro: Sta. taceo atq; abeo. Eu. occludesis.
Fores ambobus pessulis. iam ego hic ero.
Discrucior animi: q; ab domo abeundum est mihi.
Nimis hercle inuitus abeo: sed quid agam scio.
Nam noster nostrę qui est magister curię.
Diuidere argenti dixit nummos in uiros.
Id si relinquo: ac non peto: omnes illico
Me suspicentur credo habere aurum domi.
Nam non est ueriśimile hominem pauperem
Pauxillum parui facere quin nummum petat.
Nam nunc quum cęlo sedulo omnes ne sciant
Omnes uidentur scire. & me benignius
Omnes salutant: q̃ salutabant prius
Adeunt: consistunt: copulantur dexteras.
Rogitant me ut ualeam: quid agam: quid rerũ geram:
Nunc quo profectus sum ibo: post idem domum
Me rursum q̃tum potero tantum recipiam:

Eumonia. Megadorus senex.

Eu. u Elim te arbitrari me hęc uerba frater
Meae fidei tuęq; rei hoc uel hoc
Causa facere ut ęquum est germanam sororem.
Q̃ q̃ haud falsa sum nos odiosas haberi.
Nã multum loquaces merito omnes habemur.
Nec mutam profecto repertam ullam esse
Hodie dicunt mulierem ullo in sęculo.
Verum hoc frater unum tamen cogitato.
Tibi proximam me mihiq; item esse te
Vt ęquum ẽ quod in rẽ esse utriq; arbitremur.
Et mihi te: & tibi me consulere & monere.

Neq; occultum id haberi:neq; per metum muſſari.
Quin participem pariter ego te:& tu me ut facias.
Eo nunc ego ſecreto te huc foras ſeduxi.
Vt tuam rem ego tecũ hic loquerer familiariter.
Me. Da mihi optuma foemina manũ.Eu.ubi ea eſt?
Quis ea eſt nã optuma?Me.tu.Eu.tu ne ais?Me.ſi negas nego.
Eu. Decet te equidẽ uera proloqui:nã optuma nulla poteſt eligi.
Alia alia peior frater ẽ.Me.idẽ ego arbitror:nec tibi
Aduerſari certum eſt de iſtac re unq̃ ſoror.quid uis.
Eu. Da mihi operã amabo.Me.tu aſt utere:atq; impera.ſi quid uis.
Eu. Id quod in rẽ tuã optumũ eſſe arbitror te id admonitũ aduẽto.
Me. Soror more tuo facis.Eu.facta uolo.Me.quid eſt id ſoror?
Eu. Quod tibi ſẽpiternũ ſalutare ſit liberis,pcreãdis.Me.ita di faxĩt.
Eu. Volo te uxorem domũ ducere.Me.hei occidi.Eu.quid ita?
Me. Quia miſero cerebrũ excutiũt tua dicta ſoror:lapides loquaris.
Eu. Eia hoc face quod te iubet ſoror.Me.ſi iubeat faciam.
Eu. In rẽ hoc tuã eſt.Me.ut quidẽ:emoriar prius q̃ ducam.
Quę cras ueniat perendie foras feratur ſoror.
His legibus quã dare uis cedo nuptias:adorna.
Eu. Q; maximam poſſum tibi dare frater dotem.
Sed eſt grandior natu:media eſt mulieris ętas.
Eam ſi iubes frater tibi me poſcere poſcam.
Me. Num nõ uis me interrogare te.Eu.ĩmo ſi quid uis roga.
Me. Poſt mediam ętatẽ qui mediã ducit uxorem domum.
Si eam ſenex anum pregnantem fecerit fortuito
Quid dubitas quĩ ſit paratũ nomẽ:puero poſthumus?
Nũc ego iſtum ſoror laborẽ degam:& dimminuam tibi.
Ego uirtute deũ & maiorum noſtrorũ diues ſum ſatis:
Iſtas magnas factiones:animos:dotes.dapſiles:
Clamores:imperia:eburata uehicula:pallas purpurã.
Nihil moror:quę in ſeruitutem redigunt uiros.
Dic mihi quęſo q̃s ea eſt quã uis ducere uxorẽ?Eu.eloquar.
Nouiſtin hũc ſenẽ euclionẽ ex proximo pauperculum?
Me. Noui hominẽ haud malũ me caſtor:eius cupio filiam.
Virginẽ mihi deſponderi:uerba ne facias ſoror.
Scio quid dictura es hãc eſſe pauperẽ:hęc pauper placet.
Eu. Di bene uertãt.Me.idẽ ego ſpero.Eu.quid me nũc uis?Me.uale.
Eu. Et tu frater.Me.ego conueniã euclionẽ ſi domi eſt.
Sed eccum neſcio unde ſeſe homo recipit domum.

Euclio. Meg.ſenex.

P Reſagibat mihi animus fruſtra me ire:quum exibã domo
Itaq; abibam inuitus:nam neq; quiſq̃ curialium

Venit:neq; magiſter:quem diuidere argentum oportuit.
Nũc domũ properare propero:nã egomet ſũ hic:aíus domi ẽ.
Me. Saluus atq; fortunatus euclio ſemper ſies.
Eu. Di te ament megadore:Me.quid tu?recten atq; ut uis uales?
Eu. Non temerariũ eſt ubi diues blande appellat pauperem.
Iam illic homo aurũ me ſcit habere:eo me ſalutat blandius.
Me. Ain tu te ualere.Eu.pol ego haud a pecunia perbene.
Me. Pol ſi eſt animus ç̃quus tibi ſatis habes qui bene uitã colas.
Eu. Anus hercle h̃ indiciũ fecit de auro perſpicue.palam eſt
Cui ego iam linguã prę̃cidã atq; oculos effodiam domi.
Me. Quid tu ſolus tecum loquere?Eu.meã paupiem conqueror.
Virginem habeo grandẽ:dote caſſam:atq; inlocabilem.
Neq; eã queo locare cuiq̃.Me.tace bonũ habe aíum euclio.
Dabitur:adiuuabere a me :dic ſi quid opus eſt impera.
Eu. Nũc petit quum pollicetur in hac aurum ut deuoret.
Altera manu fert lapidem:panem oſtentat altera.
Nemini credo.qui large blandus eſt diues pauperi.
Vbi manum inicit:benigne ibi onerat aliquã zamiã.
Ego iſtos noui polipos quĩ ibi quicqd tetigerunt tenent.
Me. Da mihi opam parumper:paucis euclio ẽ quod te uolo.
De cõmuni re appellare mea & tua.Eu.hei miſero mihi.
Aurum mihi intus arpagatũ eſt:nunc hic eam rẽ uolt ſcio
Mecũ adire ad pactionem.uerum interuiſam domi.
Me. Quo abis?Eu.iã ad te reuortar.nam eſt quod uiſum domũ.
Me. Credo edepol ubi mentionem ego fecero de filia
Mihi ut deſpondeat ſeſe a me derideri rebitur.
Neq; illo quiſq̃ eſt alter hodie ex paupertate parcior.
Eu. Di me ſeruãt ſalua res eſt:ſaluum eſt ſi quid non perit.
Nimis male timui:prius q̃ intro redii exanimatus fui.
Redeo adte megadore ſi quid me uis.Me.habeo gratiã.
Quę̃ſo quod te percontabor:ne id te pigeat proloqui.
Dũ quidẽ ne quid perconteris qd̃ mihi non libeat proloqui.
Me. Dic mihi quali me arbitrare genere prognatũ.Eu.bono.
Me. Quid fide?Eu.bona.Me.qd facis.Eu.neq; malis:neq; ĩprobis.
Me. Aetatem meã ſcis.Eu.ſcio eſſe grandem itidem ut pecuniã.
Me. Certe edepol equidẽ te ciuẽ ſine omni mala etiã malitia.
Semper ſum ratus & nunc arbitror.Eu.aurum huic olet.
Quid nũc me uis?Me.qm̃ tu me:& ego te qualis ſis ſcio.
Quę̃ res recte uortat:mihiq; tibiq;:tuę̃q; filię̃.
Filiam tuã mihi uxorem poſco:promitte hoc fore.
Me. Hei megadore haud decorũ facinus tuis factis facis.
Vt inopem atq; innoxium abs te:atq; abſ tuis me irrideas.

Nã de te neq; re neq; uerbis merui uti faceres quod facis.
Me. Neq; edepol ego te deriſum uenio:neq; derideo.
Neq; dignum arbitror.Eu.cur igitur poſcis meã gnatã tibi?
Me. Vt propter me tibi ſit melius:mibiq; ꝓpter te & tuos.
Eu. Venit hoc mibi in mentẽ megadore te eſſe hominẽ diuitẽ.
Factioſũ:me itẽ eſſe hominẽ pauperũ pauperrimum.
Nunc ſi filiam locaſſim meam tibi:in mentem uenit.
Te bouẽ eſſe:& me eſſe aſellũ:ubi tecum coniunctus ſiem.
Vbi onus nequeã portare pariter iaceam ego aſinus ĩ luto.
Tu me bos haud magis reſpicias:gnatus q̃ ſi nunq̃ ſiem.
Et te utar iniquiore:& meus me ordo irrideat.
Neutrobi habeã ſtabile ſtabulum:ſi quid deuortii fuat.
Aſini me mordicus ſcindãt:boues incurſent cornibus
Noc magnũ eſt piculũ me ab aſinis ad boues tranſcẽdere.
Me. Q̃ ad probos propĩquitate.proxime te adiunxeris.
Tam optimũ ẽ:tu conditionẽ banc accipe:auſculta mibi.
Atq; eam deſponde mibi.Eu.at nibil eſt dotis quidẽ.
Me. Ne duas:dum modo morata recte ueniat:dotata ẽ ſatis.
Eu. Eo dico ne me thеſaurum reperiſſe cenſeas.
Me. Noui:ne doceas:deſponde:Eu.fiat:ſed pro iuppiter.
Non ego diſperii?Me.qd tibi ẽ?Eu.qd crepuit quaſi ferrũ mõ?
Me. Hic apud me hortũ confodere iuſſi:ſed ubi bic eſt bomo?
Abiit:neq; me certiorem fecit:faſtidit mei:
Quia uidet me ſuã amicitiã uelle:more hominũ facit:
Nã ſi opulento ſit petitum pauperioris gratiam
Pauper metuit congredi:per metũ male rem gerit
Idem quãdo illç occaſio perit:poſt ſero cupit.
Eu. Si hercle ego te nõ elinguãdã dedero:uſq; ab radicibus.
Impero:auctorq; ſum:ut me cuiuis caſtrandũ loces.
Me. Video hercle ego te me arbitrari euclio boĩnem idoneũ
Quẽ ſenecta ętate ludoſfacias haud merito meo.
Eu. Neq; edepol megadore facio:neq; ſi cupiã copia eſt.
Me. Quid?nũc etiã mibi deſpondes filiam?Eu.illis legibus.
Cum illa dote quam tibi dixi.Me.ſponden ergo?Eu.ſpondeo.
Iſtuc di bene uortãt.Me.ita di faxĩt.Eu.illd̃ facito ut memineris.
Conueniſſe:ut ne quid dotis mea ad te afferat filia
Me. Memini.Eu.at ſcio quo uos pacto ſoleatis perplexarier.
Pactũ non pactũ eſt:non pactũ pactũ eſt quod uobis lubet.
Me. Nulla controuerſia mibi tecum erit:ſed nuptias
Hodie quin faciamus num quę cã ẽ?Eu.ĩmo edepol optuma.
Me. Ibo igit̃:parabo:nũquid me uis?Eu.iſtuc fiet.uale.
Me. Heus ſtrobile,ſequere propere me ad macellũ ſtrenue.

Eu. Illic binc abiit.di immortales obſecro aurũ quid ualet?
Credo ego iam illũ inaudiiſſe mibi eſſe tbeſaurũ domũ.
Id inbiat:ea affinitatẽ banc obſtinauit gratia:
Euclio ſenex. Staphila anus.
Eu. u Bi tu es quę deblateraſti iam uicinis omnibus
Me meę filię daturũ dotem?beus ſtaphila te uoco.
Ecquid audis?uaſcula intus pure:propera atq; elue.
Filiam deſpondi ego bodie.buic nuptũ megadoro dabo.
St. Di bene uortant.uerũ ecaſtor nõ poteſt.ſubitũ eſt nimis.
Eu. Tace atq; abi:curata fac ſint quum a foro redeã domũ.
Atq; occlude ędes:iã ego bic ero.St.quid ego nũc agã?
Nũc nobis prope adeſt exitium mibi atq; berili filię
Nã probrũ atq; partitudo prope adeſt ut fiat palam.
Quod celatũ eſt:atq; occultatum uſq; adbuc:nũc nõ poteſt.
Ibo intro.ut hęc quę impauit facta cum ueniat ſient.
Nã ecaſtor malũ moerorem metuo ne miſtum bibam.
Strobilus ſeruus. Anthrax. Congrio coqui.
Stro.p Oſtẽ obſonauit berus:& conduxit cocos
Tibicinaſq; haſce apud forum edixit mibi.
Vt diſpartirem obſonium bic bifariam.
Con.Me quidem hercle dicam palam non diuides.
Si quo tu totũ me ire uis operam dabo.
Ant.Bellum & pudicum uero proſtibulum populi.
Poſt ſi quis uellet te.haud non uelles diuum.
Con. Atq; ego iſtuc anthrax aliouorſum dixeram
Nõ iſtud qđ tu inſimulas.St.ſed her? nuptias me? bodie faciet.
Con.Cuius ducit filiam?St.uicini huius euclionis e proximo.
Ei adeo obſonii binc dimidium iuſſit dari.
Cocum alterum:itidemq; alteram tibicinam.
Nempe huic dimidiũ ducis:dimidium domi?
St. Nempe ſicut dicis.Ant.quid bic non poterat de ſuo.
Senex obſonari filię in nuptiis?St.uah.
An. Quid negocii eſt?St.quid negocii ſit rogas?
Pumex non ęque aridus:atq; bic eſt ſenex.
An. Ain tandem ita eſſe ut dicis?Str.tute exiſtima
Suam rem periiſſe:ſeque eradicarier.
Quin diuum atq; hominũ clamat continuo fidem
De ſuo tigillo fumus ſi qua exit foras
Quí quum id dormitũ follem obſtrinxit ob gullã
An. Cur?Str.ne quid animę amittat dormiens.
An. Etiãne obturat inferiorem gutturem.

Ne quid animę forte amittat dormiens?
Str. Hęc mihi te ut tibi me ęquum est credere credo.
An. Immo equidem credo. Str. at scin etiam quo modo?
Aquam hercle plorat quum lauat profundere.
An. Censen talentum magnum exorari potesse
Ab istoc sene ut det: qui fiamus liberi?
Str. Famem hercle utendam si roges nunq̃ dabit
Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat.
Collegit: omnia abstulit prędegmina.
An. Edepol mortalem parce parcum praedicas.
Str. Censen uero adeo esse parcum et misere uiuere?
Pulmentum pridem ei eripuit miluus.
Homo ad prętorem plorabundus deuenit
Infit ibi postulare plorans eiulans
Vt sibi liceret miluum uadarier.
Sexcenta sunt quę memorem si sit ocium.
Sed uter uestrorum est celerior memora mihi.
Con. Ego ut multo melior. St. cocum ego: non furem rogo.
An. Cocum ego dico. St. quid tu ais? Con. sic sum: ut uides.
Str. Cocus ille nundinalis est: in nonum diem.
Solet ire coctum. Con. tu trium litterarum homo
Vituperas me. Str. etiam fur trifurcifer.

Strobilus. Anthrax. Congrio.

An. Tace nunc iam tu atq; agnum horum uter est pinguior.
Licet. Str. tu cōgrio eū sume atq; abi ītus illuc et uos eū segmī
Vos cęteri illuc ad nos. Con. hercle iniuria
Dispertiuisti. pinguiorem agnum isti habent.
Str. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.
I sane cum illo phrygia: tu autem eleusium
Huc intro abi ad nos. Con. o strobile subdole
Huccine detrusisti me ad senem parcissimum?
Vbi siquid poscamus ad rauim poscamus prius
Quā quicq̃ detur. Str. stultus et sine gratia es
Tibi recte facere quando quid facias perit?
Con. Qui uero? Str. rogitas? iam principio in ędibus.
Turba istuc nulla tibi erit. siquid uti uoles.
Domo abs te afferto: ne operam perdas poscere.
Hic apud nos magna turba ac familia est.
Suppellex: aurum. uestes. uasa argentea: ibi si periit quippiam
Quod te scio facere abstinere posse. si nihil obuiam est.
Dicant coci abstulerunt comprehendite.

Vincite.uerberate.in puteum condite.
Horum tibi iſtic nihil eueniet quippe qui
Vbi quid nihil eſt: ſequere hac me.Con.ſequor.

Strobilus.Euclio.Staphyla.

Str. b Eus ſtaphyla prodi atq; hoſtium aperi.Sta.qui uocat?
Str. Strobilus.Sta.quid uis?Str.hos ut accipias cocos:
Tibicinamq;:et obſonium in nuptias.
Megadorus:iuſſit euclioni hęc mittere.
Sta. Cererin ſtrobile has facturi nuptias?
Str. Qui?Sta.quia temeti nihil allatum intelligo.
Str. At iam afferetur ſi a foro ipſus redierit.
Sta. Ligna hic apud nos nulla ſunt.Str. ſunt afferes?
Sta. Sunt pol.Str.ſunt igitur ligna ne quęras foris.
Sta. Quid impurate ꝓꝙ uulcano ſtudes
Coenęue cauſa aut tuę mercedis gratia
Nos noſtras ędes poſtulas comburere?
Str. Haud poſtulo duc iſtos intro.Sta.ſequimini.

Pythodicus Seruus.

c Vrate:ego íteruiſam quid faciant coqui
Quos pol ut ego hodie ſeruem cura maxima eſt:
Niſi unum hoc faciam:ut in puteo coenam coquant.
Inde coctam ſurſum ſubducemus corbulis.
Si autem deorſum comedent.ſiquid coxerint
Superi incoenati ſunt:et coenati inferi
Sic uerba hic facio:quaſi negocii nihil ſiet.
Rapacidarum ubi tantum ſiet in ędibus.

Euclio.Congrio.

u Olui animum tandem conſolare meum
Vt bene haberem filię nuptiis.
Venio ad macellum:rogito piſces:indicant
Caros.agninam caram:caram bubulam:
Vitulinam:cetum:porcinam: cara omnia:
Atq; eo fuerunt cariora ęs non erat.
Abeo iratus illinc:quoniam nihil eſt qui emam.
Ita illis impuris ominibus adii manum.
Deinde egomet mecum cogitare inter uias
Occepi:feſto die ſi quid prodegeris
Profecto egere liceat:niſi peperceris.
Poſt hanc rationem cordi uentriq; edidi.
Acceſſit animus ad meam ſententiam:
Quam minimo ſumptu filiam ut nuptum darem.

Hunc tuſculum emi:et haſce coronas floreas.
Hęc imponentur in foco noſtro lari
Vt fortunatas faciat gnatae nuptias.
Sed quid ego apertas ędes noſtras conſpicor?
Et ſtrepitus eſt intus.numnam compilor miſer?ego
Con. Aulam maiorem ſi potes uicinia
Pete:hęc parua eſt capere non quit.Eu.hei mihi
Perii hercle:aurũ rapitur:aula quęritur.
Nimirum occidor:niſi ego intro huc propero currere.
Apollo quęſo ſubueni mihi:atq; adiuua.
Confige ſagittis fures theſaurarioſ.
Cui in re tali ſubueniſti antehac.
Sed ceſſo prius q̃p prorſus perii currere.

Anthrax.Euclio.

d Romo deſquama piſcis:tu macherio
Congrum muręnam exdorſua quantum potes.
Ego hinc artoptam ex proximo utendam peto
A congrione,tu iſtum gallum ſi ſapis
Glabriorem reddes mihi:q̃ uolſus ludius eſt.
Eu. Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo?
Coqui hercle credo.faciunt officium ſuum.
Fugiam intro:ne quid turbę hic itidem fiat

Congrio.

o Ptati ciues:populares:incolę.accolę.aduenę omnes
Date uiam qua fugere liceat:facite totę plateę pateant.
Nũqd ego unq̃ niſi hodie ad bacchas ueni í bacchanal coqnatũ?
Ita me miſerũ et meos diſcipulos fuſtibus male cõtuderũt.
Totus doleo.atq; oppido perii:ita me iſte habuit ſenex gymnaſiũ.
Atat perii hercle ego miſer:aperit bacchanal adeſt.
Sequitur.ſcio quam rem geram.hęc ipſus magiſter me docuit.
Neq; ligna ego uſq̃ gentium pręberi uidi pulchrius
Itaq; omnis exegit foras me:atq; bos onuſtos fuſtibus.

Euclio ſenex.Congrio.

r Edi:quo fugis nunc?tene tene.Con.quid ſtolide clamas?
Eu. Quia ad triſuiros iam ego deferã tuũ nomẽ.Con.quãobrẽ?
Eu. Quia cultrum habes.Con.cocum decet.Eu.quid comminatus
Mihi?Con.iſtuc malefactum arbitror:quia non latus fodi.
Eu. Homo nullus eſt te ſceleſtior qui uiuat hodie.
Neq; cui ego de induſtria amplius male plus lubens faxim.
Con. Pol etſi taceas:palam id quidem eſt:res ipſa teſtis eſt.
Ita fuſtibus ſolum mollior magis miſer q̃p ullus cinedus.

Sed quid tibi nos mendice homo tactio est? quae res?
Eu. Etiam rogitas? an quia minus q̄ ęquum erat feci?
Con. Sine: hercle cum malo magno tuo si hoc caput sentiet.
Eu. Sed in ędibus quid tibi meis nam erat negocii
Me absente: nisi ego iusseram uolo scire. Con. tace ergo:
Quia uenimus coctum ad nuptias. Eu. quid tu malum curas
Vtrum crudum an coctum edam nisi tu mihi es tutor?
Con. Volo scire sinas: an nō sinas nos coquere hic coenam
Eu. Volo scire item ego meę domi mea salua futura.
Con. Vtinam mea mihi modo auferam quę attuli salua.
Eu. Me haud poenitet: tua ne expetam? Con. scio. ne doce. noui:
Quid est qua prohibeas nunc gratia nos coquere hic coenam:
Quid fecimus? quid diximus tibi secus q̄ uelles?
Eu. Etiam rogitas sceleste homo qui angulos omnis
Mearum ędium: et conclauium mihi per uiam facitis?
Id ubi tibi erat negocium ad focum si adesses
Non fissile haberes caput: merito id tibi factum est
Adeo ut tu meam sententiam iam noscere possis.
Si ad ianuam huc accesseris: nisi iussero propius
Ego te faciam miserrimus mortalis uti sis.
Scis iam meam sententiam? quo abis? redi rursum.
Con. Ita me bene amet lauerna te iam nisi redi
Mihi uasa iubes pipulo hic differam ante ędis.
Quid ego nunc agam? nę ego edepol ueni huc auspicio malo.
Nummo sum conductus plus iam medio mercede opus est.

Euclio. Congrio.

Eu. b Oc quidem hercle quoquo ibo mecum erit: mecum feram
Neq; istud in tantis periculis unq̄ cōmittam ut siet.
Ite sane nunc iam intro omnes et coqui & tibicinę.
Etiam introduce si uis uel gregem uenalium
Coquite: facite: festinate: nunc iam quantum lubet.
Con. Hem perii. Eu. abi. opera huc conducta est uestra non oratio.
Con. Heu senex pro uapulando hercle ego abs te mercedem petam.
Coctum ego: non uapulatum dudum conductus sum.
Eu. Lege agito mecum. molestus ne sis: et coenam quoque.
Aut abi in malum cruciatum ab ędibus. Con. abi tu modo.

Euclio.

Eu. i Llic hinc abiit: di immortales facinus audax incipit.
Qui cū opulento paup homine coepit rē habere: aut negociū
Velut megadorus tentat me omnibus miserum modis:
Qui simulauit mei honoris mittere huc causa coquos.

Is ea cauſa miſit hoc qui ſurriperent miſero mibi.
Condigne etiam meus me intus gallus gallinacius.
Qui erat anui peculiaris perdidit peniſſime.
Vbi erat hęc defoſſa occepit ibi ſcalpurire ungulis.
Cicũcirca:quid opus eſt uerbis?ita mihi pectus peracuit
Capio fuſtem.obtrunco gallum furem manifeſtarium.
Credo ego edepol illi mercedem gallo pollicitos coquos
Si id palam feciſſet:exemi ex manu manubrium.
Quid opus eſt uerbis?facta eſt pugna in gallo gallinatio.
Sed megadorus meus affinis:eccum incedit a foro.
Iam hunc non auſim pręterire:quin conſiſtam et colloquar.

Megadorus.Euclio.

n Arraui amicis meis conſilium meum
De conditione hac.euclionis filiam laudant
Sapienter factum et conſilio bono
Nam meo quidem animo ſi idem faciant cęteri.
Opulentiores pauperorum filias
Vt indotatas ducant uxores domum.
Et multo fiat ciuitas concordior.
Et inuidia minore nos utamur:ꝙ utimur.
Et illę malam rem metuant:ꝙ metuunt magis.
Et nos minore ſumptu ſimus:ꝙ ſumus
In maxima illec populi parte eſt optuma
In pauciore auidis altercatio eſt.
Quorum animis auidis:atq; in ſatietatibus
Neq; lex:neq; tutor capere eſt qui poſſit modum.
Neq; hoc qui dicat quo illę nubent diuites.
Dotata es:iſtud ius pauperibus ponitur
Quo iubeant nubant:dum dos ne fiat comes.
Hoc ſi ita fiet mores meliores ſibi
Parent pro dote quos ferant:ꝙ nunc ferunt.
Ego faxim muli precio:qui ſuperant equos.
Sient uiliores gallicis canteriis.

Eu. Ita me di amabunt ut ego hunc auſculto lubens.
Nimis lepide fecit uerba ad parſimoniam.

Me. Nulla ergo dicat equidem dotem ad te attuli.
Maiorem multo ꝙ tibi erat pecunia.
Enim mibi quidem ęquum eſt.
Purpuram atq; aurum dari.
Ancillas:mulos:muliones:pediſſequas:
Salutigerulos pueros:uehicula qui uehat.

Eu. Vt matronarum hic facta pernouit probe.
Moribus prẽfectum mulierum hunc factum uelim.
Me. Nunc quoq; uenias plus plaustrorum in ẽdibus.
Videas ꝑ ruri quando ad uillam ueneris.
Eu. Sed hoc etiam pulchrum est.
Prẽ ꝑ ubi sumptus petunt.
Stat fullo.phrygio.aurifex lanarius.
Caupones:pataglarii:indusiarii:flãmarii:uiolarii:carinarii.
Aut manulearii:aut myrobrechanii.
Solearii adstant:adstant molochinarii
Petunt fullones:sarcinatores petunt.
Strophiarii adstant:adstant semisonarii.
Iam hosce absolutos censeas:cedunt:petunt:
Terceni quum stant:phylacistẽ in atriis
Textores:limbolarii:arcularii ducuntur:datur
Aes.iam hosce absolutos censeas
Quum incedunt infectores crocotarii
Aut aliqua mala crux semper est quẽ petat.
Eu. Compellarem ego illum ni metuam:ne desinat
Memorare mores mulierum:nunc sic sinam.
Me. Vbi nugigerulis res soluta est omnibus
Ibi ad postremum cedit miles:aes petit.
Itur:putatur ratio cum argentario.
Miles impransus adstat:ẽs censet dari.
Vbi disputata est ratio cum argentario
Etiam plus ipsus ultro debet argentario.
Spes prorogatur militi in alium diem.
Hẽc sunt atq; aliẽ multẽ in magnis dotibus
Incommoditates sumptusq; intolerabiles
Nam quẽ indotata est:ea est in potestate uiri.
Dotatẽ mactant et malo & damno uiros:
Sed eccum affinem ante ẽdes:quid agitur euclio?

Euclio.Megadorus.

Eu. n Imium lubenter audiui sermonem tuum:
Me. An audiuisti?Eu.usq; a principio omnia.
Me. Tamen e meo quidem animo
Aliquanto facias rectius.
Si nitidior sis nuptiis filiẽ.
Eu. Pro re nitorem & gloriam pro copia.
Qui habent meminerint sese unde oriundi sient.
Neq; pol megadore mihi:neq; cuiꝯ pauperi

Opinione melius res ſtructa eſt domi.
Me. Immo eſt:et dii faciant ut ſiet:
Plus pluſq; ſoſpitent quod nunc habes
Eu. Illud mihi uerbum non placet quod nunc habes.
Tam hic ſcit me habere q̃ egomet:anus fecit palam.
Me. Quid tute ſolus e ſenatu ſeuocas?
Eu. Pol ego te ut accuſem merito meditabar.Me.quid eſt?
Eu. Quid ſit me rogas?qui mihi omnis angulos
Furum impleuiſti in ędibus miſero mihi
Qui mihi intromiſiſti in ędibus quingentos coquos
Cum ſenis manibus genere geryonaceo.
Quos ſi argus ſeruet:qui oculeus totus fuit.
Quem quondam ioni iuno cuſtodem addidit.
Is nunc̃p ſeruet.prędterea tibicinam
Quę mihi interbibere ſola.ſi uino ſcateat.
Cōrinthienſem fontem pyrenea poteſt.
Tum obſonium autem.Me.pol uel leoni ſat eſt
Etiam agnum miſi.Eu.quo quidem agno ſat ſcio
Magis carioſam nuſq̃ ullam eſſe beſtiam
Eu. Volo ex te ego ſcire qui ſit agnus curio
Me. Qui oſſa atq; pellis totus eſt.ita cura macet.
Quin exta inſpicere in ſole etiam uiuo licet.
Ita is pellucet quaſi laterna punica.
Me. Cedundum illum ego conduxi.Eu.tum tu idem optumus eſt
Loces efferendum.nam iam credo mortuus eſt.
Me. Potare ego tecum hodie euclio uolo.
Eu. Non potem ego quidem hercle.Me.At ego iuſſero
Cadum unum uini ueteris a me afferrier.
Eu. Nolo hercle:nam mihi bibere decretum aquam eſt.
Me. Ego te hodie reddam madidum ſi uiuo probe.
Tibi an decretum eſt bibere aquam?Eu.ſcio quam rem agat
Vt me deponat:uino eam affectat uiam.
Poſt hoc quod habeo ut cōmutet coloniam.
Ego id cauebo:nam alicubi abſtrudam foris.
Ego faxo et operam et uinum perdiderit ſimul.
Me. Ego niſi quid me uis eo lauatum ut ſacruficem.
Eu. Edepol nę tu aula multoſ inimicos habes.
Atq; iſtuc aurum quod tibi concreditum eſt.
Nunc hoc mihi factum eſt optumum:ut te auferam
Aula in fidei phanum:ibi abſtrudam probe:
Fides nouiſti me:et ego te:caue ſis tibi

Ne tu in me mutaſſis nomen: ſi hoc concreduo.
Ibo ad te fretus tua fides fiducia.

Strobilus.

Str. b Ooc eſt ſerui facinus frugi facere quod ego perſequor
Ne morę moleſtięq; imperium herile habeat ſibi.
Nam qui hero ex ſententia ſeruire ſeruus poſtulat.
In herum matura: in ſe ſera condecet capeſſere.
Sin dormitet ita dormitet ſeruum ſeſe ut cogitet.
Nam qui amanti hero ſeruitutem ſeruit: quaſi ego ſeruio
Si herum uidet ſuperare amorem: hoc ſerui eſſe officium reor:
Retinere ad ſalutem non eum quo incumbat: eo impellere.
Quaſi pueri qui nare diſcunt ſcirpea inducitur ratis
Qui laborent minus: facilius ut nent: & moueant manus.
Eodem modo ſeruum ratem eſſe amanti hero ęquum cenſeo.
Vt tolleret ne peſſum eat tanq̃
Imperium herile ediſcat: ut quod non os uelit oculi ſiant.
Quod iubeat citis quadrigis citius properet perſequi.
Qui ea curabit: abſtinebit cenſeo ne bubula.
Nec ſua opera reddet unq̃ in ſplendorem compedes.
Nunc herus meus amat filiam huius euclionis pauperis:
Eam hero nunc renunciatum eſt nuptum huic megadoro dari.
Is ſpeculatum huc miſit me: ut quę fierent: fier& particeps.
Nunc ſine omni ſuſpicione in ara hic aſſidam ſacra.
Hinc ego huc & illuc potero quid agant arbitrarier.

Euclio ſenex. Strophilus ſeruus.

t V modo caue quicq̃ indicaſſis aurum meum eſſe iſtic fides.
Non metuo ne quiſq̃ inueniat ita ꝓbe in latebris ſitũ eſt.
Edepol ne illic pulchram prędam agat ſiquis illam inuenerit
Aulam onuſtam auri: uerum id te quęſo ut prohibeſſis fides.
Nunc lauabo: ut rem diuinã faciã ne affinem morer.
Quin ubi accerſat me: meam extemplo filiam ducat domum.
Vide fides etiam atq; etiã nunc ſaluã ut aulam abs te auferã.
Tuę fidei concredidi aurum: in tuo luco et fano modo eſt ſitũ.
Str. Di ĩmortales quod ego hunc hominem facinus audio loqui.
Se aulã onuſtam auri abſtruſiſſe hic intus in fano fidei.
Caue tu illi fidelis: quęſo potius fueris q̃ mihi.
Atq; hic pater eſt ut ego opinor huius herus quam amat.
Ibo hinc intro: perſcrutabor fanum ſi inueniam uſpiam:
Aurum. dum hic eſt occupatus: ſed ſi reperero o fides
Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam.
Id adeo tibi faciam: uerum ego mihi bibam. ubi id fecero.

Euclio.

n On temere eſt quod coruos cãtant mihi nũc ableua manu.
Semel radebat pedibus terram:et uoce crocitabat ſua.
Continuo meum cor cępit artem facere ludicram
Atq; in pectus emicare:ſed ego ceſſo currere?

Euclio.Strophilus.

Eu. f Oras lumbrice qui ſub terra erepſiſti modo
Qui modo nuſq; comparebas:nunc quũ compares peris.
Ego edepol te pręſtigiator miſeris iam accipiam modis.
Str. Quę te mala crux agitat?quid tibi mecũ eſt cõmercii ſenex?
Quid me afflictas?quid me raptas?qua me cauſa uerberas?
Eu. Verberabiliſſime etiã rogitas non fur:ſed trifur?
Str. Quid tibi ſubripui?Eu.redde huc ſis.Str.qd uis reddã?Eu.rogitas?
Str. Nihil equidem tibi abſtuli.Eu.at illud quod tibi abſtuleras cedo.
Str. Ecquid ais?Eu.quid agam?auferre non potes.Str.quid uis tibi?
Eu. Pone hoc ſcis.aufer cauillam:non ego nunc nugas ago.
Str. Quid ego ponam quin tu eloquere qcquid eſt ſuo nomine?
Non hercle equidẽ quicq̃ ſũpſi nec tetigi.Eu.oſtende huc manuſ.
Str. Hem tibi oſtendi.eccas.Eu.uideo.age oſtende etiam tertiã
Str. Laruę hunc atq; intemperię:inſanięq; agitant ſenem.
Facis ne iniuriam mihi an non?Eu.fateor quia nõ perdo maximã.
Atq; id quoq; iam fiet niſi fatere.Str.quid fatear tibi?
Eu. Quid abſtuliſti hinc?Str.di me perdant ſi ego tui quicq̃ abſtuli.
Ni ue adeo abſtuliſſe uellem.Eu.agedum excute dũ pallium
Str. Tuo arbitratu.Eu.ne inter tunicas habeas.Str.tenta qua lubet.
Eu. Vah ſceleſtus q̃ benigne:ut ne abſtuliſſe intellegã.
Noui.ſicophãtias.age rurſum oſtende huc
Dextrã.Str.hem.Eu.mnc leuã oſtẽde.Str.quin eqdẽ ãbas ꝓfero.
Eu. Iam ſcrutari mitto.redde huc.Str.quid reddam?Eu.ab nugas agis.
Certe habes.Str.habeo ego.qd habeo?Eu.nõ dico audire expetis.
Id meum quicquid habes redde.Str.ĩſanis:perſcrutatus eſ
Tuo arbitratu:neq; tui me quicq̃ inueniſti penes.
Eu. Mane:mane:quis illic eſt?qs hic ĩtus alter erat tecũ ſimul?
Perii hercle:ille nũc intus turbat:hũc ſi amitto:hic abierit:
Poſtremo iã hunc perſcrutaui.hic nihili habet:abi quo lubet.
Iuppiter te diq; perdant.Str.baud male agit gratias.
Eu. Ibo hinc intro:atq; illi ſociẽno tuo iã interſtringã gulã.
Fugin hinc ab oculis?abin hĩc an nõ?Str.abeo.Eu.caue ſi te uideã.

Strophilus.

m Ortuũ ego me mauelim leto malo
Q̃ non ego illi dem hodie inſidias ſeni.

Nam hic iam non audebit aurum abstrudere.
Credo refer& iam secum:& mutabit locum.
Atat foris crepuit:senex eccum aurũ effert foras
Tantisper hic ego ad ianuam concessero.

Euclio.Strophilus.

f Idei censebam maximam multo fidem'
Esse:ea subleuit os mihi penussume.
Ni subueniisset coruus perissem miser.
Nimis hercle ego illum corũum ad me ueniat uelim
Qui indicium fecit:ut ego illi aliquid boni
Dicam.nam quo dedit tãdiu:q̃p perdium:
Nunc hoc ubi abstrudam:cogito solum locum.
Syluani lucus extra murum est aulus
Crebro salicto oppletus:ibi sumam locum:
Certum est syluano potius credam q̃ fidei.
Fuge:fuge:dii me saluom et seruatum uolunt.
Str. Iam ego illuc percurram:atq; inscendã aliquã in arborẽ.
Indeq; obseruabo aurum ubi abstrudat senex.
Quãq̃p hic manere me herus sese iusserat
Certum est malam rẽ potius quęram cum lucro.

Euclio.Liconides adolescens.

Li. d Ixi tibi mater:iuxta rem mecum tenes
Super euclionis filiã.nunc te obsecro
Fac mentionem cum auonculo mater mea.
Resecroq; mater quod dudum obsecraueram.
Eu. Scis tute facta uelle ęque tu uelis:
Et istuc confido fratre me impetrassere
Et causa iusta est.siquidẽ ita est ut prędicas:
Te eam compressisse uinulentum uirginem.
Li. Ego nẽ ut te aduorsum mentiar mater mea?
P. Perii mea nutrix:obsecro te uterus dol&.
Iuno lucina tuam fidẽ.Li.bem mater mea.
Tibi rem potiorẽ uideo:clamat:parturit:
Eu. I hac intro mecum gnate mi ad fratrem meum
Vt istuc quod me oras efficiã tibi.ipetratũ ab eo auferã.
Li. Iam sequor te mater:sed seruum meum
Strobilum miror ubi sit:quẽ ego me iussserã
Illic opperiri:num ego mecum cogito.
Sed mihi dat operam:me illi irasci iniuriũ est.
Ibo intro:ubi de capite meo sunt comitia.

d Itis diuitiis qui aureos montis colunt
Ego ſolus ſupero.nam iſtos reges cęteros
Memorare nolo hominum mendicabula.
Ego ſum ille rex philippus.o lepidum diem.
Nam ut dudū hinc abii:multo illuc adueni prior
Multoq; prius me collocaui in arborem.
Indeq; expectabam aurum ubi abſtrudebat ſenex.
Vbi ille abiit.ego me deorſum duco de arbore.
Exfodio aulam auri plenam.inde ex eo loco
Video recipere ſe ſenem:ille me non uidet
Nam ego modo declinaui paulum me extra uiam.
Atat eccum ipſum:ibo ut hoc condam domum.
Euclio ſenex.Liconides adoleſcens.
p Erii.interii.occidi:quo curram?quo nunc curram?
Tene tene:quē?quis?neſcio.nihil uideo:cęcus eo.atq;
Equidem quo eam:aut ubi ſim:aut qui ſim.
Nequeo cū animo certū iueſtigare.obſecro uoſ ego mihi auxilio
Oro obteſtor ſitis:& hominem demonſtretis qui eam abſtulerit.
Qui ueſtitu & creta occultant ſeſe:atq; ſedent quaſi ſint frugi.
Quid ais tu?tibi credere certū eſt:nā eſſe bonū et uoltu cognoſco.
Quid eſt?quid ridetis?noui omnes:ſcio fures eſſe hic cōplures.
Hem nemo habet borū:occidiſti.dic igitur quis habet.neſcis.
Heu me miſerū miſerū.perii male perditus:peſſime ornatus eo.
Tm gemiti et mali moeſtitię hic dies mihi obtulit famē et paupiē
Perditiſſimus ego ſū omniū in terra.
Nam quid mihi opus eſt uita:qui tantum auri
Perdidi quod cuſtodiui ſedulo.egomet me fraudaui.
Animūq; meū:geniūq; meū:nunc eo alii lętificant
Meo malo & damno.pati nequeo.
Li. Quinā homo hic ante ędis noſtras eiulans:conquerit moerēs?
Atq; hic quidem euclio eſt:ut opinor.oppido ego iterii:palāt res:
Sit pepiſſe iā ut ego opinor filiā ſuā:nec mihi incertū eſt.
Quid agā?abeā:an maneā?an adeā:an fugiā:qd agā edepol neſcio.
Euclio ſenex.Liconides adoleſcens.
q Vis hic loquitur?Li.ego ſū.Eu.imo ego ſum miſer
Et miſere pditus.cui tanta mala:moeſtitudoq; obtigit.
Li. Aīo bono es.Eu.q̄ obſecro pacto eē poſſū?Li.q̄ iſtuc facin? qd tuū
Sollicitat animū id ego feci et fateor.Eu.qd ego ex te audio?
Li. Id quod uey eſt.Eu.quid ego emerui aduleſcens mali?
Quāobrem ut faceres meq; meosq; perditū ires liberos.
Li. Deus mihi impulſor fuit:is me ad illā illexit.Eu.quo modo?

Li. Fateor me peccauiſſe:& me culpã cõmeritũ ſcio:
Id adeo te oratũ aduenio:ut animo ęquo ignoſcas mihi.
Eu. Cur id auſus facere:ut id quod non tuũ eſſet tangeres?
Li. Quid uis fieri?factum eſt illud fieri infectum non poteſt.
Deos credo uoluiſſe:nam ni uellent non fier& ſcio.
Eu. At ego deos credo uoluiſſe ut apud te meĩ neruo enecẽ.
Li. Ne iſtuc dixis.Eu.quid tibi ergo meam meĩuito tactio eſt?
Li. Quia uini uitio atq; amoris feci.Eu.homo audaciſſime.
Cum iſtac in te oratione huc ad me adire auſin ĩpudens?
Nam ſi iſtuc ius eſt ut tu iſtuc excuſare poſſies
Luce clara deripiamus aurum matronis palã.
Poſt id ſi prenſi ſimus excuſemus ebrios
Nos feciſſe amoris cauſa.nimis uileſt uinũ atq; amor.
Si ebrio atq; amanti impune facere quod lubeat lic&.
Li. Quin tibi ultro ſupplicatũ aduenio ob ſtultitiã meam?
Eu. Non mihi homines placent:qui quando malefecerunt purgant.
Tu illã ſcibas non tuã eſſe:non attactam oportuit.
Li. Ergo quia ſum tangere auſus:haud cauſificor quin eam
Ego habeam potiſſimum.Eu.tun habeas me inuito meam?
Li. Haud te inuito poſtulo:ſed meã eſſe oportere arbitror.
Quin tu eam inuenies inq; meã illam eſſe oport& euclio.
Eu. Niſi refers.Li.quid tibi ergo referam?Eu.quod ſubripuiſti meũ.
Li. Iam quidem ad prętorẽ hercle te rapiam:& tibi ſcribã dicã.
Subripio ergo tuũ:unde?aut quid eſt?Eu.ita me amabit iuppiter,
Vt tu neſcis.Li.niſi quidẽ tu mihi quid quęras dixeris.
Eu. Aulam auri inquã te repoſco quam tu confeſſus mihi
Te abſtuliſſe.Li.neq; edepol dixi neq; feci.Eu.negas.
Li. Pernego.ĩmo neq; ego aurum:neq; iſtęc aula quę fiet.
Scio:nec noui.Eu.illam ex ſyluani luco quã abſtuleras cedo.
I refer dimidiam tecum potius partẽ diuidam.
Tametſi fur mihi es:moleſtus non ero furi:refer.
Li. Sanus tu non es:qui furẽ me uoces.ego te euclio
De alia re reſciuiſſe cenſui:quod ad me attin&.
Magna eſt res quã ego tecum ocioſe ſi ociũ eſt cupio loqui.
Eu. Dic bona fide tu id aurum non ſubripuiſti?Li.bona non.
Eu. Iſtuc quoque bona?atque id ſcies quod abſtulerit.
Neque ſcis qui abſtulerit mihi indicabis.Li.faciã.Eu.neque partẽ
Tibi abeo cui eſt indipiſces:neque furẽ excipies.
Li. Ita.Eu.id fallis.Li.tũ me faciat quod uolt magnus iuppiter.
Eu. Sat habeo.age nunc loquere quid uis.Li.ſi me nouiſti minus
Genere quo ſim gnatus.hic mihi eſt megadorus auonculus.

Meus fuit pater antimachus.ego uocor liyconides.
Mater eſt eunomia.Eu.noui genus.nũc qd uis?Li.id uolo
Noſcere.filiã ex te tu habes.Eu.immo ec illã domi.
Li. Iam tu deſpondiſti opinor meo auonculo.Eu.omnẽ rẽ tenes.
Li. Is me nunc renuntiare repudiũ iuſſit tibi.
Eu. Repudiũ rebus paratis:atq; exornatis nuptiis?
Vt illũ di ĩmortales omnes:quantũ eſt perdiunt.
Quẽ propter hodie auri tantum perdidi infelix miſer.
Li. Bono animo es:et bene dice:nunc quę res tibi et gnatę tuę
Bene feliciterq; uortat:ita di faxint.inquito.
Eu. Ita di faciant.Li.& mihi ita di faciant.audi nunc iã
Qui homo culpam admiſit in ſe.nullus eſt tã parui precii
Quin pudeat:quin purget ſeſe:nunc te obteſtor euclio.
Vt quod ego erga te ĩprudens peccaui aut gnatã tuã
Vt mihi ignoſcas:eamq; uxorẽ mihi des ut leges iubeant.
Ego me iniuriam filię feciſſe fateor tuę
Cereris uigiliis p/r uinum atq; impulſu adoleſcentię.
Eu. Hei mihi quod facinus ex te ego audio.Li.curro i uias
Quẽ ego auom feci iam ut eſſes filię nuptiis.
Nam tua gnata peperit decumo menſe poſt.numerũ cape:
Ea re repudium remiſit auonculus cauſa mea.
Intro exquire ſit ne ita ut ego prędico.Eu.perii opido
Ita mihi ad malum malę res plurimę ſe adglutinant.
Ibo intro ut quid huius ne ſit ſciam.Li. iam te ſequor.
Hęc propemodum iam eſſe in uado ſalutis res uidetur.
Hunc ſeruum eſſe ubi dicam meum ſtrobilum:non reperio
Niſi etiã hic opperiar tamẽ pauliſper:poſtea intro hũc ſubſequar.
Nunc interi ſpacium ei dabo exquirendi.
Meũ factũ ex gnatę pediſſequa nutrice an uera nouit.

Strophilus.Liconides.

d Ii immortales quibus et quãtis me donatis gaudiis.
Quadrilibrẽ aulam auro onuſtã habeo?quis me eſt diuitior?
Quis me athenis nunc magis quiſq; eſt homo cui dii ſint ꝓpitii?
Certo enim ego uocẽ hic loquentis modo me audire uiſus ſũ.
Hey ne ego aſpicio meum?Li.uideo ego nũc ſtrobilũ ſeruũ meũ?
Str. Ipſus eſt.Li.haud aliud eſt.Str.cõgrediar.Li.cõtollã gradũ.
Credo ego illum ut iuſſi eampſe anũ adiſſe huius nutricẽ uirgis.
Str. Quin ego illũ inueniſſe dico hanc prędã atq; eloquar.
Igit orabo ut manu me mittat:ibo atq; eloquar.
Repperi.Li.quid repperiſti?Str.nõ quod pueri clamitant
In faba ſe repperiſſe.Li.iamne autẽ ut ſoles deluſis?

Str. Here mane:eloquar:iam auſcultа.
Li. Age ergo loquere.Str.repperi hodie here diuitias nimias.
Li. Vbi nam?Str.quadrilibrẽ inquã aulam auri plenam.
Li. Quod ego facinus audio ex te?Str.euclioni huic ſeni ſubripui.
Li. Vbi id aurum?Str.in arca apud me:nunc uolo me emitti manu.
Li. Ego ne te emittam manu ſcelerũ cumulatiſſime?
Str. Abi here:ſcio quam rem geras.
Lepide hercle animũ tuũ tentaui:iam ut eriperes apparabas.
Quid faceres ſi repperiſſem?Li.non potes probaſſe nugas.
I redde aurum.Str.reddam ego aurum?Li.redde inquã.
Vt huic reddatur.Str.ab unde?
Li. Quod mõ faſſus es eſſe in arca.Str.ſoleo hercle ego garrire nugas.
Ita loquor.Li.at ſcin quomodo?Str.uel hercle enica.
Nunq̃ hinc feres a me. Imperfecta fabula.

Captiui duo. Comoedia quarta.

c Aptus eſt in pugna egionis filius
Alium quadrimũ fugiens ſeruus uendidit
Pater captiuos cõmercatur alioſ.
Tantum ſtudens ut natum recuper&.
Et mihi emit olim amiſſum filium.
Is ſuo cum domino ueſte uerſa ac nomine
Vt amittatur fecit.ipſus plectitur.
Et is reduxit captum & fugitiuum ſimul
Indicio cuius alium agnoſcit filium.

Prologus.

u Os quos uidetis ſtare hic captiuos duos.
Illi qui ſtant: hi ſtant ambo:non ſedent.
Hos:uos mihi teſtes me uerum loqui:
Senex qui hic habitat egio eſt huius pater.
Sed is quo pacto ſeruiat ſuo ſibi patri:
Id ego hic apud uos proloquar ſi operam datis.
Seni huic fuerunt filii nati duo:
Alterum quadrimum puerum ſeruus ſubrupuit.
Eumq; hinc profugiens uendidit in aulide.
Patri huiuſce:iam hoc tenetis?optumum eſt.
Negat hercle ille ultimus:accedito.
Si non ubi ſedeas locus eſt:eſt ubi ambules.
Quando biſtrionem cogis mendicarier
Ego me tua cauſa ne erres non rupturus ſum

Vos qui potestis ope uestra censerier
Accipite reliquom. alieno uti nihil moror.
Fugitiuus ille ut dixeram ante huius patri
Domo quem profugiens dominum abstulerat uendidit.
Hic postꝙ hunc emit dedit eum huic gnato suo.
Peculiarem: quia quasi una ętas erat.
Hic nunc domi seruit suo patri: nec scit pater
Est uero dinos: quasi pilas homines habent.
Rationem habetis quo modo unum amiserit.
Postꝙ belligerant ętoli cum aulidis
Vt fit in bello capitur alter filius.
Medicus menarcus emit ibidem in aulide
Coepit captiuos cõmercari hic alios.
Si quem reperire posset cũ quo mutet suum.
Illum captiuom hunc suum esse nescit qui domist.
Et quoniam heri inde audiuit de sũmo loco.
Summoq; genere captum equitem alium.
Nihil precio parsit filio dum parceret.
Reconciliare ut facilius posset domum.
Emit hosce de pręda: ambos de quęstoribus
Hisce autem inter sese confinxerunt dolum
Quo pacto hic seruus suum herum hinc amittat domum.
Itaq; inter se cõmutant uestem et nomina.
Illic uocatur philocrates: hic tyndarus.
Huius illic: hic illius: hodie fert imaginem.
Et hic hodie expediet hanc docte fallaciam.
Et suum herum faciet libertatis compotem.
Eodemq; pacto fratrem seruauit suum.
Reducemq; faciet liberum in patriam ad patrem.
Imprudens. itidem & sępe iam in multis locis
Plus insciens quid fecit: ꝙ prudens boni.
Sed inscientes sua sibi fallacia
Ita compararunt & confinxerunt dolum.
Itaq; hi cõmenti de sua sententia.
Vt in seruitute hic ad suum maneat patrem.
Ita nunc ignorans suo sibi seruit patri
Homunculi quanti sunt quum recogito!
Hęc res agetur nobis: uobis fabula.
Sed etiam est paucis uos quod monitos uoluerim.
Profecto expediet fabulę huic operam dare
Non pertractare facta est: neq; item ut cętere.

Neq; ſpurcidici inſunt uerſus ímemorabiles.
Hic neq; periurus leno eſt:nec meretrix mala:
Neq; miles glorioſus:eſſe ne uereamini
Quia bellum ętolis dixi cum aulidis.
Foris illic extra ſcenam fient proelia
Nam hoc pene in quomſt comico coragio
Conari de ſubitontos agere tragoediam.
Proin ſiquis pugnam expetat lites contrahat
Valentiorem nactus aduerſarium.
Si erit ego faciam ut pugnam inſpectet non bonam.
Adeo ut ſpectare poſtea omnis oderit.
Abeo.ualete iudices iuſtiſſimi
Domi:belliq; duellatores optimi.

Paraſitus.

i Vuentus nomen indidit ſcorto mibi.
Eo quia inuocatus ſoleo eſſe in conuiuio.
Scio abſurde dictum hoc deriſores dicere.
At ego dico recte:nam ſcortum in conuiuio.
Sibi amator talos quum iacit inuocat.
Eſt ne inuocatum an non? planiſſume.
Verum hercle uerum nos paraſiti planius
Quos nunq̄ quiſq̄ neq; uocat:neq; inuocat
Quaſi mures ſemper edimus alienum cibum.
Vbi res prolatę ſunt quum rus homines eunt.
Simul prolatę res ſunt noſtris dentibus.
Quaſi quum caletur cocleę in occulto latent.
Suo ſibi ſuco uiuont:ros ſi non cadit.
Item paraſiti rebus prolatis latent.
In occulto miſeri uictitant ſuco ſuo.
Dum ruri rurant homines:quos liguriant.
Prolatis rebus paraſiti uenatici canes
Sumus:quando res redierunt moloſſici.
Odioſiciq;:& multum incommodeſtici
Et hic quidem hercle niſi qui colaphos perpeti
Poteſt paraſitus:frangique aulas in caput.
Vel ire extra portam trigeminam ad ſacculum licet.
Quod mihi ne eueniat nōnullum periculum eſt.
Nam poſtq̄ meus rex eſt potitus hoſtium.
Ita nunc belligerant ętoli cum aulidis.
Nam ętolia hęc eſt.illic eſt captus in aulide.
Philopolemus huius egionis filius.

Senis qui hic habitat: quę ędes lamentarię
Mihi sunt: quas quotiensc̃ũq; conspicio: fleo.
Nunc hic occepit quęstum hunc filii gratia.
In bonestum: et maxime alienum ingenio suo.
Homines captiuos cõmercatur: si queat
Aliquem inuenire suum quicum mut& filium.
Nunc ad eum pergam: sed aperitur bostium
Vnde saturitate sępe ego exii febrius.

Egio senex. Ergasilus. Parasitus. Lorarius.

E. a Duorte animum scis tu istos captiuos duos
Heri quos emi de pręda de quęstoribus.
His indito cathenas singularias
Istas maiores quibus sunt uincti demitto.
Sinito ambulare si foris si intus uolent.
Sed uti adseruentur magna diligentia.
Liber captiuus auis fere consimilis est.
Semel fugiendi si data est occasio:
Satis est. nnnq̃ post illam possis prendere:
Omnes profecto liberi libentius
Sumus: q̃ seruimus. Lo. non uidere ita tu quidem
Si non est quod dem: mene uis dem ipse impedes?
Se. Si dederis: erit extemplo mihi quod dem tibi.
Lo. Auis me fere consimilem faciã ut prędixisti.
Se. Ita ut dicis: nam si faxis te in caueam dabo.
Sed satis uerborum est. cura quę iussi: atq; abi.
Pa. Quod quidem ego nimis q̃ cupio ut imperet.
Nam ni illum recipiat: nihil est quo me recipiam.
Nulla est spes iuuentutis: sese omnis amant.
Ille demum antiquis est adulescens moribus
Cuius nunq̃ uoltum tranquillauit gratus.
Condigne pater est eius moratus moribus.
Se. Ego ibo ad fratrem: ad alios captiuos meos.
Visam ne nocte hac quippiam turbauerint.
Inde me continuo recipiam rursum domum.
Pa. Aegre est mihi hunc facere quęstum carcerarium
Propter sui gnati miseriam miserum senem.
Sed si ullo pacto ille huc conciliari potest
Vel carnificinam hunc facere possum perpeti.
Se. Quis hic loquitur? P. ego qui tuo moerore maceror
Macesco: consenesco: & tabesco miser.
Ossa: atq; pellis ut miser macritudine.

Neq; unq̃ quicq̃ me iuuat: quod edo domi
Foribus aliquantulum etiam quod gusto id beat.
Se. Ergasile salue. Er. di te bene ament egio.
Ne fle. Se. ego ne illum fleam? ego me non defleam
Talem adulescentem? semper sensi filio
Meo te esse amicum: & illum intellexi tibi.
Tum deniq; homines nostra intelligimus bona
Quum quę in potestate habuimus: ea amisimus.
Er. Ego postq̃ gnatus tuus potitus est hostium
Expertus quanti fuerit nunc desidero.
Se. Alienus quum eius incommodum tam ęgre feras
Quid me patrem par facereſt cui ille est unicus.
Er. Alienus ego? alienus ille? ab egio
Nunq̃ istuc dixis: neq; animum induxis tuum.
Tibi ille unicus est: mihi etiam unico magis unicus.
Se. Laudo malum quum amici tuum ducis malum.
Nunc habe bonum animum. Pa. heu. Se. huic illud dolet:
Quia nunc remissus est edendi exercitus.
P. Nullumne interea nactus qui posset tibi
Remissum quem dixti imperare exercitum.
S. Quid credis? fugitant omnes hanc prouinciam.
P. Quod obtigerat: postq̃ captus philopolemus tuus.
S. Non pol mirandum est fugitare hanc prouinciam.
P. Multis & multigeneribus opust tibi
Militibus. primo dum opus est pistorẽsibus
Eorum sunt aliquot genera pistorensium.
Opus paniceis est: opus placentinis quoq;
Opus turdetanis: opust ficedulẽsibus.
Iam maritumi omnes milites opus sunt tibi.
S. Vt sępe summa ingenia in occulto latent.
Hic qualis imperator nunc priuatus est.
Habe modo bonum animum: nam illum confido domũ.
In his diebus me reconciliascere.
Nam eccum hic captiuum adulescentem alium
Prognatum genere summo & summis diuitiis.
Hoc illum me mutare confido fore.
P. Ita di deęque faxint. S. sed num quo foras
Vocatus ad coenam? nusq̃ quod sciam.
Sed quiddum id quęris? quia mihi est natalis dies.
Propterea te uocari ad coenam uolo.
P. Facete dictum. S. sed si pauxillum potes

Contentus esse. P. ne per pauxillum modo
Nam istoc me assiduo victu delecto domi.
S. Agesis roga: emptum nisi quis meliorem adferet
Quę mibi: atq; amicis placeat conditio magis
Quasi fundum uendam: meis me addicam legibus.
P. Pro fundum uendis. S. tu quidem haud fundum mibi
Sed si uenturus: tempori. P. ęmulis iam ocium est.
S. I modo: uenare leporem: nunc itym tenes.
P. Non meus scrupos am uictus cõmeat uiam.
S. Nunq̃ istoc uinces me egio: ne postules.
Cum calceatis dentibus ueniam tamen.
S. Asper meus uictus sane est: sentis ne: hęsitas
Terrestris coena est. P. sus terrestris bestia est.
S. Multis oleribus. P. curato ęgrotos domi.
Num quid uis? S. uenias tempori. P. memorem mones.
S. Ibo intro: atq; intus subducam ratiunculam.
Quantulum argenti mibi apud trapezitam siet
Ad fratrem quo ire dixeram: mox iero.

Lorarius. Philocrates. Tindarus. Captiui.

L. d Iimortales id uoluerunt uos banc ęrumnã exequi
Dec& id pati animo ęquo: si id facietis leuior labos erit.
Domi fuistis credo liberi.
Nunc seruitis si euenit: ei uos morigerari mos bonust.
Eamq; & berili imperio ingeniis uostris leuem reddere.
Indigna digna babenda sunt berus quę facit. Ca. obobob.
L. Eiulatione baud opus est multa. oculis multa mira dicis
In re mala animo si bono utare adiuuat.
Ca. At nos pudet quia cum catbenis sumus. L. at pigeat postea
Nostrum berum: si uos eximat uinculis:
Aut solutos sinatq;: quos argento emerit.
Ca. Quid a nobis metuit? scimus nos.
Nostrum officium quod est si solutos sinat.
L. At fugam fingitis: sentio quam rem agitis.
Ca. Nos fugiamus? quo fugiamus? L. in patriam. Ca. apage
Haud nos deceat fugitiuos imitari. L. imo edepol.
Si erit occasio baud debortor.
Ca. Vnum exorare uos sinite nos. L. quidnã id est? Ca. ut sine bisce
Arbitris: atq; uobis nobis detis locum loquendi.
L. Fiat. abscedite bic. nos cõcedamus buc: sed breuẽ orationẽ ĩcipesse.
P. Hem istuc certum erat. concede buc. Lo. abite: abistis.
T. Obnoxii ambo uobis sumus propter bãc rẽ: quũ quę uolumus nos

Copia eſt ea facitis nos compotes.
Secede huc nunc iam ſi uidetur procul
Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant
Ne ue perman& palam hęc noſtra fallacia.
Nam doli non doli ſunt ni aſtu colas.
Sed malum maximum ſi id palam prouenit.
Nam ſi herus mihi es tu:atq; ego me tuũ eſſe ſeruũ aſſimulo.
Tamen uiſo opuſt:cauto eſt opus:ut hoc ſobrie ſineq; arbitris
Accurate hoc agatur:docte & diligẽter.
Tanta incepta res eſt:haud ſomniculoſe hoc
Agendũ eſt.T.ero ut me uoles eſſe.P.ſpero.
Nam tu nunc uides pro tuo caro capite
Carum offerre meum caput uilitati.
T. Scio.P.at ſcire memento quando id quod uoles habebis.
Nã fere maxima pars morẽ hunc homines habẽt:quod ſibi uolũt
Dum id ĩpetrant boni ſunt:ſed id ubi iã penes ſeſe habẽt
Ex bonis peſſimi & fraudolẽtiſſimi
Sunt.nunc ut mihi te uolo eſſe autumo.
Quod tibi ſuadeã:ſuadeã meo patri.
Pol ego ſi te audeã meum patrẽ nominem:
Nam ſecundũ patrẽ tu es pater proximus.
T. Audio.P.& propterea ſępius te ut memineris moneo:
Nõ ego herus tibi:ſed ſeruus ſũ:nũc obſecro te hoc unũ
Quoniã nobis di ĩmortales animũ oſtẽderunt ſuũ.
Vt qui hęc me tibi fuiſſe atq; eſſe nunc cõſeruũ uelint:
Quod ante hac ꝑ iure ĩperitabã modo:nunc te oro ꝑ precẽ:
Per fortunã incertã:& ꝑ mei te erga bonitatẽ patris:
Perq; cõſeruitiũ cõmune:quod hoſtica euenit manu
Ne me ſecus honore boneſtes:ꝙ ego te quũ ſeruiebas mihi:
Atq; qui fueris:& qui nũc ſis meminiſſe ut memineris.
T. Scio quidẽ me te eſſe nunc:& te eſſe me.P.hem iſtuc ſi potes
Memoriter memĩſſe ineſt ſpes nobis ĩ hac aſtutia.

Egio ſenex.Philocrates.Tindarus.

Eg. i Am ego reuertar ĩtro ſi ex his quę uolo exquiſiuero
Vbi ſũt iſti quos ante ędis iuſſi huc ꝑduci
Foras?P.edepol tibi ne quęſtioni eſſemus:cautũ ĩtellego
Ita uinclis:cuſtodiisq; circũmoniti ſumus.
Eg. Qui cau& ne decipiat᷑:uix cau& quũ etiam cau&.
Etiã quũ cauiſſe ratus eſt:ſępe is cautor captus eſt.
An uero non iuſta cauſa eſt:ut uoſ ſeruẽ ſędulo:
Quos tã grãdi ſim mercatus prędenti pecunia?

Ph. Neq; pol tibi nos quia nos ſeruas ęquũ ſtultitię uertere.
Neq; te nobis ſi abeamus binc:ſi fuat occaſio.
Eg. Vt uos hic:itidẽ illic apud uos meus ſeruat᷑ filius.
Ph. Captus eſt?Eg ita.Ph.nõ igit᷑ nos ſoli ignaui ſumus.
Eg. Secede huc:nã ſunt quę ex te ſolo ſcitari uolo
Quax rex te falſiloquũ mibi eſſe nolo.Ph.nõ ero
Quod ſciam.ſi quod neſciui id neſcium tradã tibi.
Eg. Nunc ſenex eſt in tonſtrina:nunc iã cultros attinet.
Ne id quidẽ ĩ uolucre iniicere uoluit ueſtẽ:ut ne ĩquinet.
Sed utrũ ſtricti ne ad tonſutũ dicã eſſe:an per pectinẽ.
Ph. Neſcio:uex ſi frugi eſt uſq; admutilabit ꝓbe.
Eg. Quid tu ſeruus ne eſſe an liber mauelis?memora mihi.
Ph. Proximũ quod ſit bonũ:quodq; a malo lõgiſſime
Id uolo.q̃q̃ non multũ fuit moleſta ſeruitus.
Nec mihi ſecus erat:ꝙ ſi eſſem familiaris filius.
Eg. Euge pol thalẽ talento non emam mileſiũ.
Nam ad ſapiẽtiã huius nimius nugator fuit
Vt facete orationẽ ad ſeruitutẽ cõtulit.
Quo de genere natuſt illic philocrates?Ph.polyplusio.
Quod genus illic eſt unũ pollens atq; honoratuſſumũ.
Eg. Quid ipſus hic quo honore eſt illic Ph.ſũmo atq; ab ſũmis uiris.
Eg. Tum igit᷑ ei quum in aliis tanta gratia eſt ut prędicas
Quid diuitię?ſunt ne optumę?Ph.unde excoquat ſęuum ſenex.
Eg. Quid pater uiuit ne?Ph.uiuum quũ inde abiimus liquimus.
Nunc uiuat nec ne id orcum ſcire oportet ſcilic&.
Eg. Salua res eſt:philoſophat᷑ quoq; iam nõ mẽdax modo eſt.
Quod erat ei nomen.Ph.thęſauro chryſonico cryſides.
Eg. Videlic& propter diuitias ĩditum id nomẽ quaſi eſt.
Ph. Immo edepol ꝓpter auaritiã ipſius atq; audaciã.
Nam illi quidẽ theodoromedes fuit germano nomine.
Eg. Quid tu ais?tenax ne pater eſt eius?Ph.ĩmo edepol pertinax.
Quin etiam ut magis noſcas genio ſuo ubi quando ſacrificat
Ad rẽ diuinã quibus eſt opus ſamiis uaſis utit᷑
Ne ipſe genius ſurripiat:ꝓinde aliis credat uide.
Eg. Sequere hac me igit᷑:eadẽ ego ex hoc quę uolo exquiſiuero.
Philocrates hic fecit hominẽ frugi ut facere oportuit.
Nã ego ex hoc quo genere natus ſcio ſis:hic faſſus eſt mihi.
Hęc tu eadẽ ſi cõfiteri uis tua re feceris
Quę tamẽ ſcito ſcire me ex hoc.T.fecit officium hic ſuum.
Quum tibi eſt cõfeſſus quẽ uolui ſędulo:
Meam nobilitatẽ occultare & genus & diuitias meas.

Egio nunc quando patriã et libertatẽ perdidi:
Non ego iſtunc me potius ꝙ te metuere ęquũ cenſeo.
Vis boſtilis cum iſtoc fecit meas opes ęquabiles.
Memini quum dicto haud audebat facto nunc lędat lic&.
Sed uiden. fortuna humana fingit artatq; ut lub&.
Me qui liber fuerã ſeruom fecit:e ſummo infimum.
Qui imperare ınſueram:nunc alterius imperio obſequor.
Equidem ſi proinde ut ipſe fui imperator familię
Habeam dominum non uerear:ne iniuſte aut grauiter mibi ip&.
Egio boc te monitum niſi forte ipſe nõ uis uoluerã.
Eg. Loquere audacter. T. tã ego fui ante liber ꝙ gnatus tuus.
Tam mibi ꝙ illi libertatẽ boſtilis eripuit manus.
Tã ille apud nos ſeruit:ꝙ ego nunc bic apud te ſeruio.
Eſt ꝓfecto deus:qui quę nos gerimus auditq; & uid&.
Is uti tu me bic habueris: ꝓinde illũ illic curauerit.
Bene merenti bene ꝓfuerit:male merenti par erit.
Q3 tu filium tuum:tam pater me meus deſiderat.
Eg. Memini ego iſtoc:ſed faterin eadem quę bic faſſus eſt mibi?
T. Ego patri meo eſſe fateor ſummas diuitias domi.
Meq; ſummo genere gnatum:ſed te obteſtor egio:
Ne tuũ animũ auariorẽ faxint diuitię meę.
Ne patri tame&ſi unicus ſum decere uideat magis
Me ſaturum ſeruire apud te ſũptu & ueſtitu tuo.
Potius ꝙ illic ubi minime boneſtuſt mẽdicantẽ uiuere.
Ego uirtute deũ & maioꝝ noſtrũ diues ſũ ſatis.
Eg. Nõ ego omnino lucrũ omne eſſe utile homini exiſtimo.
Scio ego multos iam lucrũ luculẽtos homines reddidit.
Eſt etiã ubi ꝓfecto damnum prętet facere ꝙ lucrũ.
Odi ego auꝝ:multa multis ſępe ſuaſit perperã.
Nunc boc animũaduortite:ut ea quę ſentio pariter ſciatis.
Filius meus illic apud uos ſeruit captus aulide:
Eũ ſi reddis mibi prętera unum nũmũ ne duis.
Et te & bunc amittã binc:alio pacto abire nõ potes.
T. Optimũ:atq; ęquiſſimũ oras:optumusq; hominũ es homo.
Sed is priuatã ſeruitutẽ ſeruit illic:an publicã?
Fg. Priuatã medici menarchi. T. pol bic qdẽ buius eſt cliẽs:
Tam boc quidẽ tibi in ꝓcliui:q3 imber eſt quando ꝓluit.
Eg. Fac is homo ut redimat. T. faciã:ſed te id oro egio.
Eg. Quid uis dũ ab re ne qd ores faciã. T. auſculta. tu ſcies.
Ego me amitti donicum ille buc redierit nõ poſtulo.
Veꝝ te quęſo ut ęſtimatum bunc mibi des quẽ mittã ad patrẽ.

Vt is homo redimat illic. Eg. immo aliũ potius misero
Hinc ubi erunt indutię: illuc tuũ qui cõueniat patrẽ:
Qui tua quę tu iusseris mandata ita ut uelis ꝑferat.
T. At nihil est ignotũ ad illũ mittere: operã luseris.
Hunc mitte. hic omne transactũ reddet si illuc uenerit:
Nec quẽq̃ fideliorẽ: neq; cui plus credat potes
Mittere ad eũ: ne qui magis sit seruus ex sententia.
Neq; adeo quoi suũ concredat filium hodie audacius.
Ne uereare meo periclo: huius ego experiar uicẽ. fidẽ.
Fretus ingenio eius: q̃ me esse scit erga sese beniuolũ.
Eg. Mittã equidẽ istũ ęstimatũ tua fide si uis. T. uolo.
Q̃ citissime potest tam hoc cedere ad factum uolo.
Eg. Num quę causa est. quin si ille huc non redeat uiginti minas
Mihi des ꝑ illo? T. optume imo. Eg. soluite istũ nunc iã
Atq; utrunq;. T. di tibi omnis omnia optata ferant.
Quum me tanto honore honestas: quumq; ex uiclis eximis.
Hoc quidẽ haud molestũ st iã q̃ collus collaria car&.
Quod bonis benefit beneficium. gratia ea grauida est bonis.
Eg. Nunc tu illum si illo es missurus dice: demõstra: pręcipe:
Quę ad patrẽ uis nunciari: uin uocẽ huc ad te? T. uoca.

Egio. Phílocrates. Tindarus.

Eg. q Vę res bene uortat mihi meoq; filio:
Vobis quę uolt te nouus herus operã dare.
Tuo ueteri domino: quod is uelit fideliter.
Nam ego te ęstumatum huic dedi uigíti minis
Hic autẽ te ait mittere hinc uelle ad patrẽ
Meum ut illic redimat filium mutatio
Inter me atq; illum ut nostris fiat filiis.
Ph. Vtroq; uorsum rectũst ingenium meum
Ad te atq; ad illum ꝑ rota me uti lic&.
Vel ego huc uel illuc uortar: quo imperabitis.
Eg. Tute tibi ea tuopte ingenio prodis plurimum
Quum seruitutem ita fers ut ferri dec&.
Sequere. en tibi hominẽ. T. gratiam habeo tibi.
Quum copiam istam mihi & potestatem facis.
Vt ego ad parentes hunc remittã nuncium.
Qui me quid reę agitem: & quid fieri uelim.
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita conuenit inter me atq; hunc tindare
Vt te ęstimatum in aulidem mittam ad patrem.
Si non reditas huc ut uigíti minas

Dem ꝑ te.Ph. recte cõueniſſe ſentio.
Nam pater expectat aut me aut aliquẽ nunciũ.
Qui hinc ad ſe ueniat. T.ego animũ aduortas uolo
Quę nunciare hinc te uolo ĩ patriã ad patrẽ
Philocrates.Ph.ut adhuc locoꝝ feci faciã ſędulo:
Vt potiſſimũ quod in rẽ recte conducat tuã.
Id petã id perſequarq; corde & animo:atq; uiribus.
T. Facis ita ut te facere oport&:nunc animũ aduortas uolo.
Omniũ primũ ſalutẽ dicito matri & patri
Et cognatis:& quẽ aliũ beneuolentẽ uideris.
Me hic ualere et ſeruitutẽ ſeruire huic homini optumo:
Qui me honeſtiorem honore ſemper fecit & facit.
Ph. Iſtuc nõ prędipias: facile memoria memini. T.tamẽ.
Nam quidẽ niſi ꝙ cuſtodẽ habeo liberum me eſſe arbitror.
Dicito patri quo pacto mihi cum hoc conuenerit
De huius filio.Ph.quę memini mora mera eſt monerier
Vt eum redimat:& remittat huc noſtrum amboꝝ uicem.
Meminero.Eg.at q̃primum poteris:iſtuc in rẽ utriqueſt maxime.
Ph. Non tuum tu magis uidere:q̃ ille ſuum gnatum cupit.
Eg. Meus mihi:ſuus cuiq; eſt carus.Ph.nũ quid aliud uis patri nũciari?
T. Me hic ualere:& tu te audacter dicito tindare inter nos fuiſſe
Ingenio haud diſcordabili:neq; te cõmeruiſſe culpã:
Neq; me aduorſatũ tibi beneque hero geſſiſſe morem.
In tantis ęrumnis tamẽ neque me unq̃ deſeruiſſe te
Neq; factis:neque fide rebus ĩ dubiis egenis:hoc pater quãdo ſci&
Tindare ut fueris animatus erga ſuum gnatũ:atq; ſe:
Nunq̃ erit tam auarus quin te gratus emittat manu.
Et mea opera ſi hinc redibo faciã ut faciat facilius.
Nam tua opera & comitate:& uirtute et ſapiẽtia
Feciſti ut redire liceat ad parẽtis denuo.
Quum apud hunc confeſſus es et genus et diuitias meas.
Quo pacto emiſiſti e uinculis tuũ beꝝ tua ſapientia.
Ph. Feci ego iſta ut cõmemoras et te meminiſſe id gratũ eſt mihi:
Merito tibi ea euenerunt a me:nam nũc philocrates
Si ego itẽ memorẽ quę me erga multa feciſti bene
Nox diẽ adimat.nam ſi ſeruus meus eſſes nihilo ſecius
Mihi obſequioſus ſemper fuiſti.Eg.di ueſtrã fidẽ. hominũ ĩgeniũ
Liberale.ut lachrymas excutiunt mihi.uideas corde
Amare inter ſe.quantis laudibus ſuum beꝝ ſeruus
Collaudauit.Ph.pol iſtic me haud cẽteſimã partẽ
Laudat:quã ipſe meritus eſt ut laudet laudibus.

Eg. Ergo quum optume feciſti:nunc adeſt occaſio:
Benefacta cumulare:ut erga hunc rẽ geras fideliter.
Pb. Magis non factum poſſum uelle:q̃ opera experiar perſequi
Id ut ſcias iouẽ ſupremũ teſtem do egio.
Me infidelẽ non futurum philocrati.Eg.ꝑbus es homo.
Pb. Nec me ſecus unq̃ ei factuꝝ quicq̃:q̃ memet mihi.
T. Iſtęc dicta te experiri & opera et factis uolo.
Et quod minus dixi q̃ uolui de te animũaduortas uolo.
Atq; boꝝ uerboꝝ cauſa caueto mihi iratus fuas:
Sed te quęſo cogitato.hinc te mea fide mitti domũ
Te ęſtimatũ:& meam eſſe uitã hic ꝑ te poſitã pignori.
Ne tu me ignores:quũ extẽplo meo e cõſpectu abſceſſeris:
Quũ me ſeruom in ſeruitute ꝑ te hic reliqueriſ:
Tuq; te ꝑ libero eſſe pignus deſeras.
Atq; des operã ꝑ me:ut huius reducẽ facias filiũ.
Scito te minis uigĩti eſtumatũ mittier.
Fac fidelis ſis fideli:caue fidẽ fluxã geras.
Nam pater ſcio faci& quę illũ facere oport& omnia.
Serua tibi ĩ perpetuũ amicum me:atq; hunc ĩuẽtum inueni.
Hęc per dexterã tuã te dextera retinens manu:
Obſecro infidelior mihi ne fuas q̃ ego ſum tibi.
Tu hoc age.mihi berus nunc es:tu patronus:tu pater.
Tibi cõmendo ſpes opeſq; meas.Pb.mandauiſti ſatis.
Satin habes mandata quę ſunt facta ſi refero?T.ſatis.
Pb. Et tua huc ornatus reueniã ex ſententia?
Nũquid aliud?T.ut q̃primum poſſis redeas.Pb.res mon&.
Eg. Seq̃re me uiaticum ut dem a trapezita tibi.
Eadẽ opera a prętore ſumas ſyngraphum.T.quẽ ſyngraphũ?
Eg. Quẽ hic ferat ſecum ad legionem hinc ire huic ut liceat domũ
Tu intro abi.T.bene ãbulato.Pb.bene uale.Eg.edepol rẽ meã
Conſtabiliui quũ illos emi de pręda a quęſtoribus.
Expediui ex ſeruitute filiũ ſi dis placet.
Ac etiã dubitaui hos boſes emerẽ an nõ emerẽ diu.
Seruate iſtum ſultis intus ſerui:ne quoq̃ pedẽ.
Efferat ſine cuſtode.ego apparebo domi.
Ad fratrem modo captiuos alios ĩuiſo meos.
Eadem percontabor ecquis adoleſcentẽ nouerit?
Sequere te ut amittã ei rei primum pręuorti uolo.

Paraſitus.

m Iſer homo eſt qui ipſe ſibi quod edit quęrit:et id ęgre ĩuenit.
Sed ille eſt miſerior:q et ęgre quęrit:et nihil ĩuenit.

Ille miſerrimus eſt q quum eſſe cupit:quod edat:nō habet.
Nam hercle huic diei ſi liceat oculos effodiā libēs.
Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi.
Neq; ieiunioſiorē:neq; magis effractum fame
Vidi:ne cui minus ꝓcedat quicquid facere occeperit.
Itaq; uēter:gutturq; reſident eſuriales ferias
Lic& paraſiticę arti maximā malā crucē.
Ita iuuētus iā ridiculos:inopesq; ab ſeſe ſegregat.
Nihil morant᷑ iam lacones imi ſubſelii uiros
Plagipatidas:quibus ſunt uerba ſine penu & pecunia:᷑
Eos requirunt qui libenter quū ederint reddant domi.
Lęſi obſonant quę paraſito⁊ ante erat ꝓuincia.
Ipſi de foro tā operto capite ad lenones eunt.
Q᷒ in tribu operto capite ſontes cōdēnant reos.
Neq; ridiculos tā terrunci faciūt:ſeſe omnes amāt.
Nā ut dudū binc abii acceſſi ad adoleſcētes ī foro.
Saluete īquā.quo imus una inq᷒ ad prādiū!atq; illi tacēt.
Quis ait hoc!aut q s ꝓfitet᷑ inꝯ!quaſi muti ſilent
Neq; me ridēt.ubi coenamus inꝯ!atq; illi abnuunt
Dico unū ridiculū dictū de dictis melioribus.
Quibus ſolebā meſtruales epulas ante adipiſcier.
Nemo rid&.ſciui extēplo rē de cōpacto geri.
Ne canē quidē irritatā uoluit quiſq; imitarier.
Saltē ſi nō arriderent dentes ut reſtrīgerent.
Abeo ab illis:poſtq᷒ uideo me ſic ludificarier.
Pergo ad alios:uenio ad alios:deinde ad alios:una res
Omnes cōpacto rem agunt:quaſi ī uelabro olearii
Nunc redeo inde quū me ibi uideo ludificarier.
Itē alii paraſiti fruſtra obābulabant ī foro.
Nunc barbarica lege certūſt ius meū omne ꝓſequi
Qui cōciliū iniere quo nos uictu & uita ꝓhibeāt.
His diē dicā.irrogabo multā:ut mihi coenas decē
Meo arbitratu dent:quū cara ānona ſit:ſic egero.
Nunc ibo ad portū binc:eſt illic mihi una ſpes coenatica.
Si ea decollabit.redibo huc ad ſenē ad coenā aſperam.

Egio.

q Vidē ſuauiuſq᷒ bene rē gerere bono publico ſicut ego feci heri!
Quum emi boſce homines!ubi quiſq; uidēt:eūt obuiā.
Gratulant᷑q; eā rē:ita me miſe⁊ reſtitando:
Retinēdoq; laſſum reddiderunt.
Vix ex gratulando miſer iam eminebam.

Tandē abii ad prętorem:ibi uix requieui.
Rogo ſyngraphum.datť mihi illico de tyndaro:ille abiit domū.
Inde illico pręuortor domū:poſtꝙ id actū eſt:
Eo ꝓtinus ad fratrē:inde abii.mei ubi ſūt alii captiui:
Rogo.philocratē ex aulide ecquis omniū
Nouerit:hic exclamat eū ſibi eſſe ſodalē.
Dico eū eſſe apud me.hic extēplo orat:obſecratq;
Eum ſibi ut liceat uidere:iuſſi illico hunc exolui:nūc tu ſeqre me.
Vt quod me orauiſti ípetres:eū hominē ut cōuenias.

Tindarus.

n Vnc illud eſt quū me fuiſſe ꝙ eſſe nemo maueli.
Nunc ſpes: opes:auxiliaq;:a me ſegregāt:ſpnūtq; me.
Hic ille eſt dies:quū nulla uitę meę ſalus ſperabilis ē mecū
Neq; exilium exitio eſt:neq; a deo ſpes quę mihi hunc aſpellat.
Nec mendaciiſ:ſubdolis mihi uſꝙ mantellū ē meis.
Nec ſycophantiis:nec fucis ullū mātellum obuiā ē.
Neq; precatio pfidiis meis:nec malefactis fuga eſt.
Nec cōfidētię uſꝙ hoſpitium eſt:nec diuerticulum dolis.
Operta quę fuere aperta ſunt:patent pręſtigię.
Omnis res palam eſt:neq; de hac re negocium eſt.
Quin male occidam:oppetamq; peſtē:heri uicē meāque.
Perditiq; me ariſtophontes hic qui uenit modo ítro.
Is me nouit:is ſodalis philocrati et cognatus eſt.
Neque iā ſalus ſeruare ſi uolt me poteſt:nec copia eſt.
Niſi ſi aliquā corde machinor aſtutiā.
Quā malū qd machiner qd cōminiſcar maximas
Nugas:ineptias incepiſſe.hęreo.

Egio.Tindarus.Ariſtophontes.

Eg. q Vo illū nunc hominē ꝓpiuiſſe foraſſe dicā ex ędibus!
T. Nūc eníuero occidi:eunt ad te hoſtes tyndare.
Quid loquar!qd fabulabor!quid negabo!aut qd fatebor!mihi
Res omnis í ícerto ſita eſt:qd rebus cōfidā meis!
Vtinā te di prius pderēt ꝙ periſti e patria tua
Ariſtophontes:qui ex parata re íparatā rē omnem facis.
Occiſa eſt hęc res.niſi repperio atrocē mihi aliquā aſtutiam.
Eg. Seqre.bem tibi hominē:adi atque adloquere.
T. Quis eſt homo me hominū miſerior!
Ari. Quid iſtuc eſt quod meos te dicā fugitare oculos tindare!
Proque ignoto me aſpernari.quaſi me nūꝙ noueris!
Equidē tā ſū ſeruus ꝙ tu:&ſi ego domi liber fui.
Tu uſque a puero ſeruitutem ſeruiuiſti í aulide.

Eg. Edepol minime miror is ſi te fugitat: aut oculos tuos.
Aut ſi te odit qui iſtum appelles tindarum pro philocrate.
T. Egio hic homo rabioſus habitus eſt in aulide.
Ne tu quod iſtic fabulet̃ auris imuttas tuas.
Nam iſtic baſtis inſectatus eſt domi matrẽ & patrẽ.
Et illic iſti qui ſputat̃ morbus interdũ uenit.
Proin tu ab iſtoc ꝑcul recedas. Eg. ultro iſtũ a me. A. ain uerbero
Me rabioſũ: atq; inſectatũ eſſe baſtis meũ memoraſ patrẽ?
Et eũ morbũ mihi eſſe ut qui me opus ſit inſputarier.
Eg. Ne uerere multos iſtęc morbus homines macerat.
Quibus inſputari ſaluti fuit: atq; iis ꝑfuit.
A. Quid tu autẽ etiã huic credis? E. qd ego credã huic? A. inſanũ eẽ me.
T. Viden tu hunc q̃. inimico uoltu ituet̃? cõcedi optumũſt.
Egio ſic quod tibi ego dixi. gliſcit rabies: caue tibi.
Eg. Credidi eſſe inſanũ extẽplo ubi te appellauit tindaꝛ.
T. Quia ſuũ ipſe interdũ ignorat nomẽ: neq; ſcit qui ſiet.
Eg. At etiam te ſuũ ſodalẽ eſſe aiebat. T. audiui. di magni
Et quidẽ alcinous: atq; oreſtes & licurgus poſtea.
Vna opera mihi ſunt ſodales qua iſte. A. at etiã furcifer
Male loqui mihi audes? nõ ego te noui? Eg. pol phanõ id quidẽ ẽ.
Non nouiſſe qui iſtũ appellas tindaꝛ ꝑ philocrate.
Quẽ uides eũ ignoras? illũ nominas quẽ non uides?
A. Immo iſte eũ ſeſe ait q̃ nõ eſt eſſe: & qui uero eſt negat.
T. Tu enim reptus philocratẽ qui ſuperes ueriuerbio.
A. Pol ego ut rẽ uideo tu inuẽtus uera uanitudine.
Qui cõuincas: ſed quęſo hercle agedũ aſpice ad me.
T. Hem. A. dic modo: te negas tindaꝛ eſſe?
T. Nego inquã. A. tu te philocratẽ eſſe ais?
T. Ego inquã. A. tu ne huic credis?
Eg. Tibi plus quidem ꝓ aut mihi.
Nã ille quidẽ quẽ tu memoras eſſe hodie hinc abiit aulidẽ.
Ad patrẽ huius. A. quẽ patrem qui ſeruus eſt. T. & tu quidem
Seruus & liber fuiſti. & ego me cõfido fore
Si huius huc reconciliaſſo in libertatem filiũ.
A. Quid ais furcifer? tun te gnatũ memoras libeꝛ?
T. Non equidem me libeꝛ: ſed philocratem eſſe aio. A. quid eſt?
Vt ſceleſtus egio nunc iſte ludos facit.
Nã is eſt ſeruus ipſe: neq; pręter eũ quiſq̃ ei ſeruus fuit.
T. Quia tute ipſe eges ĩ patria: nec tibi qui uiuas domiſt.
Omnis inuenire ſimiles tibi uis. nõ miꝛ facis.
Eſt miſeroꝛ ut male uolentes ſint: atq; inuideãt bonis.

A. Videſis egio:ne quid tu huic temere inſiſtas credere.
Atq; ut perſpicio ꝓfecto iã aliquid pugnę edidit.
Filium tuum quod redimere ſe ait:id ne unq̃ mihi plac&.
T. Scio te id nolle fieri:efficiam tamen ego id ſi dii adiuuant:
Illũ reſtituã huic.hic autem in aulidem me meo patri.
Propterea ad patrem hinc amiſi tindaꝛ.A.quin tute is es?
Neq; pręter te in aulide ullus ſeruus iſtoc nomineſt.
T. Pergin ſeruom me exprobrare eſſe id quod ui hoſtili obtigit.
A. Eniuero iam nequeo contineri.T.heus tu quid agis?quin fugis?
Iam illic hic nos inſectabit lapidibus:niſi illunc iubes
Comprehendi.A.crucior.T.ardent oculi.fune opus egio.
Viden tu illi maculari corpus totũ maculis luridis?
Atra bilis agitat hominẽ.A.at pol te ſi hic ſapiat ſenex.
Atra pix agit& apud carnificẽ:tuoq; capiti ĩluceat.
T. Iam deliramẽta loquit᷑.laruę ſtimulant uiꝛ.
Eg. Hercle quid ſi hunc cõprehendi iuſſerĩ?T.ſapias magis.
A. Crucior lapidẽ nõ habere me ut illi maſtigię
Cerebrũ excutiã:qui me inſanũ uerbis concinat ſuis.
T. Audin lapidẽ quęritare?A.ſolus te ſolũ uolo.
Egio.Eg.iſtinc loquere ſiquid uis:ꝓcul tamen audiã.
T. Nãq; edepol ſi addites ꝓpius:os denaſabit tibi
Mordicus.A.neq; pol me inſanũ egio eſſe creduiſ.
Neq; fuiſſe unq̃:neq; eſſe morbũ quẽ iſtic autumat.
Veꝛ ſiquid metuis a me:iube me uinciri uolo.
Dũ iſtic itidẽ uinciat᷑.T.ĩmo eniuero egio
Iſtic qui uolt uinciat᷑.A.tace modo ego philocrates
Falſe faciam ut uerus hodie reperiare tindarus longius
Quid mihi abnutas?T.tibi ego abnuto?quid agat ſi abſis?
Eg. Quid ais?quid ſi adeã hunc inſanũ?T.nugas ludificabit:
Garriet:quod neq; pes unq̃:neq; caput cõpareat.
Armẽta abſũt:aiacẽ hũc quũ uides ipſum uides.
Eg. Nihil facio:tamen adibo.T.nunc ego omnino occidi.
Nunc ergo inter ſacrũ ſaxũq; ſto:nec qd faciã ſcio.
Eg. Do tibi operã ariſtophontes: ſiquid eſt quod me uelis.
A. Ex me audibis uera:quę nunc falſa opinare egio.
Sed hoc primũ expurgare tibi uolo:me inſaniã
Neq; tenere:neque mi eſſe ullũ morbũ:niſi quod ſeruio.
At ita me rex deorũ atque hominũ faxit patrię cõpotẽ.
Vt iſtic philocrates non magis ẽ q̃ aut ego aut tu.E.ebo dic mihi.
Quis illic igit᷑ eſt?A.quẽ dudũ dixi a pricipio tibi.
Hoc ſi ſecus reperies:nullã cauſam dico.quin mihi

Et parentũ & libertatis apud te deliquio ſiet.
Eg. Quid tu ais? T. me tuũ eſſe ſeruũ: & te meũ beꝝ.
Eg. Haud iſtuc rogo. fuiſtin liber? T. fui. A. enĩ uero nõ fuit: nugas agit.
T. Qui tu ſis: an fortaſſe fuiſti meę matri obſtetrix? q̃ id tã
Audacter dicere audes? A. pueꝝ te uidi puer.
T. At ego te uideo maior maiorẽ. hem rurſũ tibi meã rẽ.
Non cures ſi recte facias. num ego curo tua? Eg. fuit ne huic
Pater theſauro chryſonico chryſides? A. nõ fuit.
Neq; ego iſtuc nomẽ unq̃ audiui ante hunc diẽ.
Philocrati theodoromedes fuit pater. T. pereo ꝑbe.
Quin quieſcis die rectũ cor meũ: ac ſuſpẽde te.
Tu ſuſſultas: ego miſer uix aſto prę formidine.
Eg. Satin iſtuc mihi exquiſitum eſt fuiſſe hunc ſeruũ ĩ aulide.
Neq; eſſe hunc philocratẽ? A. tã ſatis q̃ nunq̃ hoc ĩuenies ſecus.
Sed ubi is nũc eſt? Eg. ubi ego minime atq; ipſus ſe uolt maxime
Tum igitur ego erumnatus: dearmatus ſum miſer.
Huius ſceleſti technis: qui me ut lubitum eſt ductauit dolis
Sed uideſiſ. A. quin exploratum dico & ꝑuiſũ hoc tibi.
Eg. Certon? A. quin nihil unq̃ inuenies magis hoc certo certius.
Philocrates iã inde uſque amicus fuit mihi a puero puer.
Eg. Sed qua facie eſt tuus ſodalis philocrates? A. dicã tibi.
Macilento ore: naſo acuto: corpore albo: & oculis nigris.
Subrufus aliquantũ: criſpus cicinnatus. Eg. conuenit.
T. Vt quidẽ hercle ĩ mediũ ego hodie peſſume ꝑceſſerim.
Ve illi uirgis miſeris quę hodie in tergo moriẽt meo.
Eg. Verba mihi data eſſe uideo. T. quid ceſſatis cõpedes
Currere ad me: meaq; ãplecti crura: ut uos cuſtodiã?
Eg. Satin me illi hodie ſceleſti capiti ceperunt dolo?
Illic ſeruum ſe aſſimulabat: hic ſeſe autẽ libeꝝ.
Nucleũ amiſi: reliquit pignori putamina.
Ita mihi ſtolido ſurſumuerſus os ſubliuere offuciis.
Hic quidẽ me nunq̃ irridebit. colaphe. cordalio. corax.
Ite iſtinc: atq; efferte lora. Co. nũ lignatũ mittimur?
Egio. Lorarius. Tindarus. Ariſt.
Eg. i Niicite huic manicas maſtigię.
T. Quid hoc eſt negocii? quid ego deliqui? Eg. rogas?
Sator: ſatorq; ſceleꝝ: et meſſor maxume?
T. Occatorẽ dicere debebas prius.
Nam ſemper occant prius: q̃ ſarriunt ruſtici.
Eg. At ut cõfidenter mihi contra aſtitit.
T. Dec& innocentẽ ſeruom: atq; innoxiũ.

Confidentem eſſe ſuum apud herũ potiſſimum.
Eg. Aſtringite iſti ſultis uehementer manus.
T. Tuus ſum.tu has quidẽ uel prẹcidi iube.
Sed quid negocii quãobrem ſuccenſes mihi?
Eg. Quia me meamq; rem quod in te uno fuit
Tuis ſceleſtis falſidicis fallaciis
Delacerauiſti:deartuauiſtiq; opes.
Confeciſti omnes res:atq; rationes meas.
Ita mihi emiſiſti philocratẽ fallaciis.
Illum eſſe ſeruom credidi te liberum.
Ita uoſmet aiebatis itaq; nomina
Inter uos permutaſtis.T.fateor omnia:
Facta eſſe ita ut dicis:& fallaciis
Et fallaciis abiſſe eũ abs te mea opera atq; aſtutia.
An obſecro hercle te id nunc ſuccenſes mihi?
Eg. At cum cruciatu maximo id factũſt tuo.
T. Dũ ne ob malefacta peream parui ẹſtumo.
Si ego hic peribo:aſt ille ut dixit nõ redit.
At erit mihi hoc factũ mortuo memorabile.
Meum herum captũ ex ſeruitute atq; hoſtibus
Reducem feciſſe liberũ in patriã ad patrẽ.
Meũq; potius me caput periculo ꝓmptauiſſe ꝙ is periret ponere.
Eg. Facito ergo ut acherũti ducas gloriã. T.q ꝓ uirtutẽ pitat: nõ íterit.
Eg. Quãdo ego te exẽplis peſſimis excruciauero atq; ob ſutelas
Tuas te morti miſero uel te íteriiſſe:uel periiſſe prẹdicẽt.
Dũ pereas nihil íterdico dicãt uiuere. T.pol ſi iſtuc faxis
Haud ſine poena feceris.ſi ille huc redibit:et ſicut cõfido affor&.
A. Prob di ímortales:nunc ego teneo:nũc ſcio quod ſit hoc negocii.
Meus ſodalis philocrates in libertate eſt ad patrẽ í patria.
Bene eſt:nec quiſq; eſt mihi ẹque melius cui uelim.
Sed hoc mihi ẹgre eſt me huic dediſſe operã malã.
Qui nunc ꝓpter me meaq; uerba uíctus eſt.Eg. uetuin te ẹcq;
Mihi hodie falſũ ꝓloqui? T.uetuiſti.Eg.cur es auſus mẽtiri mihi?
T. Quia uera obeſſent illi cui operã dabã.nũc falſa ꝓſunt.
Eg. At tibi oberũt. T.optumũſt at heu ſeruaui:quẽ ſeruatũ
Gaudeo:cui me cuſtodẽ addiderat herus maior meus.
Sed male ne id factũ arbitrare? Eg.peſſume. T.at ego aio recte.
Qui abs te ſeorſũ ſentio:nã cogitato ſiquis hoc gnato tuo
Tuus ſeruus faxit qualẽ haberes gratiã.emitteres ne?
Necne eũ ſeruũ manu?eẽt ne apd te is ſeruus acceptiſſim9? rñde.
Eg. Opinor. T.cur ergo iratus mihi es? E.qa illi fuiſti q̃ mihi fidelior.

T. Quid tu una nocte postulauisti & die recẽs captũ boiem & nupũ
Et nouiciũ te perdocere ut melius cõsulerẽ tibi q̃ illi.
Quicũ una puero ętatẽ exegerã? Eg. ergo ab eo petito
Istã gratiã. ducite ubi ponderosas crassas capiat cõpedes.
Inde ibis porro ĩ latomias lapidarias. ibi quũ alii
Octonos lapides effodiũt. nisi quottidianos sex q opus cõfeceris
Sexcẽtoplago nomẽ ĩdet̃ tibi.
A. Per deos atq; homines te ego obtestor egio
Ne tu istunc hominẽ perduis. Eg. curabit̃.
Nã noctu neruo uĩct9 custodibit̃. Interdiu sub terra lapides eximet
Diu hunc ego cruciabo. nõ uno absoluã die. A. certũ ne ẽ tibi istuc?
Eg. Nõ moriri certius. abducite istũ actutũ ad hippolytũ fabr̃.
Iubete huic crassas cõpedes ĩpingier. ĩde extra portã ad meũ
Libertũ cordalũ in lapicidinas facite diductus si&.
Atq; hũc ita me uelle dicite curarier: ne qd deterius huic sit
Q; cui pessime est. T. cur ego te iuito me esse saluũ postulẽ?
Periculũ uitę meę tuo stat periculo post mortẽ: ĩ morte
Nihil ẽ quod metuã mali: & si peruiuo usq; ad sũmã ętatẽ: tamen
Breue spaciũ ẽ perferũdi quę minitas mihi.
Vale atq; salue: & si aliter ut dicã meres.
Tu aristophõtes de me ut meruisti ita uale.
Nã mihi ꝓpter te hoc obtigit. Eg. abducite.
T. At unũ hoc te quęso si huc rebit & philocrates
Vt mihi eius facias cõueniũdi copiã.
Eg. Peristis: nisi hunc iã e conspectu abducitis.
T. Vis hęc quidẽ hercle ẽ & trabi & trudi simul.
Eg. Illic est abductus recta in phylacã ut dignus est.
Ego illis captiuis aliis documẽtũ dabo.
Ne tale quisq̃ facinus incipere audeat
Quod absq; hoc esset: qui mihi hoc fecit palã:
Vsq; offerre natũ suis me ductarẽt dolis.
Nũc certũ ẽ nulli post hęc qcq̃ credere.
Satis sũ semel deceptus. speraui miser
Ex seruitute me exemisse filium
Ea spes elapsa est. perdidi unũ filiũ
Puerum quadrimũ: quẽ mihi seruus surripuit.
Neq; eum seruũ unq̃ repperi nec filium.
Maior potitus hostiũ est: quod hoc ẽ scelus.
Quasi in orbitatẽ liberos perduxerim.
Sequere hac reducã te ubi fuistis. neminis misereri certũ est.
Quia mei miser & nemo. exauspicaui ex uinculis.

Nunc intellego redauſpicãdũ eſſe in catenas denuo.

Ergaſilus.Paraſitus.

Er. i Vppiter ſupreme ſeruas me:measq; auges opes.
Maximas opimates:opiparasq; offers mihi.
Laudẽ:lucrũ:ludum:iocum:feſtiuitatem:ferias:
Pompã.penum.potationes:ſaturitatẽ:gaudium.
Nec cuiq̃ homini ſupplicare nunc certũ eſt mibi
Nam uel ꝑdeſſe amico poſſum:uel inimicũ perdere.
Ita hic me dies amoenitate amoena amoenus onerauit me.
Sine ſacris hęreditatẽ ſum adeptus effertiſſimã.
Nunc ad ſenẽ curſũ capeſſam:hunc egionẽ cui boni
Tantũ offerõ:quantũ ipſe a dis optat:atq; etiã ãplius.
Nunc certa res eſt eodẽ pacto:ut comici ſerui ſolẽt.
Coniiciã in collũ palliũ primo ex me hãc rẽ ut audiat.
Speroq; me ob hunc nuntiũ ętternum adeptuꝝ cibũ.

Egio.Ergaſilus.

Eg. q Vanto in pectore hanc rẽ meo magis uoluto:
Tanto mihi ęgritudo auctior eſt in animo.
Ad illum modũ ſublitũ os eſſe hodie mihi:neq; id perſpicere qui.
Quod quũ ſcibit᷑:per urbẽ irridebor.
Quũ extẽplo ad foꝝ aduenero omnes loquent᷑.
Hic Ille eſt ſenex ductus quoi uerba data ſunt.
Sed ergaſilus eſt ne hic ꝑcul quẽ uideo?
Collecto quidẽ eſt pallio.quidnã acturuſt?

Er. Moue abſ te moram:atq; ergaſile age hanc rẽ.
Eminor: interminorq; ne quis mihi obſtiterit obuiã.
Niſi quis ſatis diu uixiſſe ſeſe homo arbitrabit᷑.
Nã qui obſtiterit:ore ſiſt&.Eg.hic homo pugillatum incipit.

Er. Facere certũ eſt ꝑinde ut omnes itinera ſiſtant ſua.
Ne quis in hac platea negocii cõferat quicq̃ ſui.
Nã meus eſt baliſta pugnus:cubitus catapultaſt.
Humerus aries:tũ genu ad quenq; iecero ad terrã dabo.
Dentiloquos omnes mortales faciam:quenq; offendero.

Eg. Quę illęc eminatio eſt?nam nequeo mirari ſatis.

Er. Faciã ut huius diei:lociq;:meique ſemper meminerit:
Qui mihi in curſu obſtiterit.faxo uitę is extẽplo obſtiterit ſuę.

Eg. Quid hic homo tantũ incipiſſit facere cũ tantis minis?

Er. Prius edico ne quis propter culpã capiat᷑ ſuã.
Continere uos domi: ꝑhibete a uobis uim meam.

Eg. Mira edepol ſunt ni hicĩ uentrẽ ſumpſit cõfidẽtiã.
Ve miſero illi cuius cibo iſte factuſt ípenſior.

Er. Tum piſtores.ſcropbipaci:qui alunt furfure ſues.
Quaꝝ odore prętterire nemo piſtrinum poteſt.
Eorum ſi quouisq̃ ſcropham in publico cõſpexero:
Ex ipſis dominis meis pugnis exculcabo furfures.
Eg. Baſilicas edictiones atq; imperioſas hab&.
Satur homoſt:hab& ꝓfecto in uentre confidentiã.
Er. Tum piſcatores qui prębent populo piſces fetidos.
Qui aduehunt̃ quadrupedanti:crucianti cantherio.
Quoꝝ odos ſub baſilica nos omnes abegit in foꝝ.
Eis ego ora uerberabo ſurpiculis piſcariis.
Vt ſciant alieno naſo quam exhibeant moleſtiam.
Tum lanii autẽ qui concínant liberis orbas oues.
Qui locant cędundos agnos:& duplã agninã danunt.
Qui petroni nomen indunt uerueci ſectario.
Eum ego ſi in uia petronem publica conſpexero.
Et petronem & dominũ reddã mortales miſerrimos.
Eg. Euge edictiones ędilitias hic quidẽ hab&.
Miꝝq; adeoſt niſi hunc fecerunt ſibi oetoli agoranomũ.
Er. Non ego nunc paraſitus ſum:ſed regũ rex regalior.
Tantus uentri cõmeatus meo adeſt in portu cibus.
Sed ego ceſſo hunc egionem onerare lętitia ſenẽ?
Qui homine adęq; nemo uiuit fortunacior.
Eg. Quę illęc eſt lętitia quam illic lętus largit̃ mihi.
Er. Heus ubi eſtis?ecquis hoc aperit boſtiũ?
Eg. Hic homo ad coenã recipit ſe ad me.Er.apite baſce ãbas fores.
Priuſ q̃ pultando aſſulatim foribus exitiũ adfero.
Eg. Perlub& hunc hominẽ colloqui ergaſile.Er.ergaſilũ qui uocat?
Eg. Reſpice.Er.fortuna quod tibi nec facit nec faci& hoc me iubes.
Sed quid eſt?Eg.reſpice ad me.egio ſum.Er.o mihi q̃tũ eſt.
Hominũ optumoꝝ optume in tẽpore aduenis.
Eg. Neſcio quẽ ad portũ nactus es ubi coenes.eo faſtidis?
Er. Cedo manũ.Eg.manũ?Er.manũ inquã cedo tuã actutũ.
Eg. Tene.Er.gaude.Eg.quid ego gaudeã?Er.qa ego ípo.age gaude mõ
Eg. Pol moerores mibi anteuortunt gaudiis.Er.noli iraſcier.
Iam ego ex corpore exigã omnis maculas moeroꝝ tibi.
Gaude audacter.Eg.gaudeo.&ſi nibil ſciam quod gaudeã.
Er. Bene facis.iube.Eg.quid iubeam?Er.ignem ingentẽ fieri.
Eg. Ignem ingentẽ?Er.ita dico magnus ut ſit.Eg.quid uolt uri?
Tuan cauſa me ędis incenſuꝝ cenſes?Er.noli iraſcier.
Iuben an non iubes aſtitui aulas?patinas elui.
Laridũ.atq; epulas foueri foculis feruentibus?

Alium piſces preſtinatū abire? Eg. hic uigilans ſomniat.
Er Alium porcinā: atq; agninā: et pullos gallinaceos.
Eg. Scis bene eſſe ſi ſit unde. Er. pernā atq; optalmiā.
Horreū: ſcombrū: & trigonū: & cetū: & mollem caſeū.
Eg. Nominandi iſtoꝝ tibi erit magis ꝙ edundi copia.
Hic apud me ergaſile. Er. mean me cauſa hoc cenſes dicere?
Eg. Nec nihil hodie nec multo plus tu hic edes: ne fruſtra ſis.
Proin tu tui quottidiani uicti uentrē ad me afferas.
Er. Quin ita faciā ut recupias facere ſumptū & ſi ego uetē.
Eg. Ego ne? Er. tu ne? Eg. tū tu mi igit̄ herus es. Er. īmo bene uolēs.
Vin te faciā fortunatū? Eg. malim ꝙ miſeꝝ quidē.
Er. Cedo manū. Eg. hem manū. Er. di te omnes adiuuant.
Eg. Nihil ſentio. Er. nō enim es in ſenticeto eo nō ſentis. ſed iube.
Vaſa tibi pura apparari ad rē diuinā cito
Atq; agnū afferri ꝓpriū pinguē. Eg. cur? Er. ut ſacrufices.
Eg. Cui deoꝝ? Er. mihi hercle: nā ego nūc tibi ſum ſūmus iuppiter.
Idē ego ſū ſalus. fortuna. lux. lętitia. gaudiū.
Proin tu deū hunc ſaturitate facias trāquillū tibi.
Eg. Eſurire mihi uidere. Er. mihi equidē eſurio: nō tibi.
Tuo arbitratu facile patior. Eg. credo conſuetus puer.
Iuppiter te diq; perdāt. Er. te hercle: mihi ęquū eſt gratias
Agere ob nuncium: tantū ego nunc porto a portu tibi boni.
Nunc tu mihi places. Eg. abi ſtultus: ſero poſt tēpus uenis.
Er. Igit̄ olim ſi aduenīſſem: magis tu tū iſtuc diceres.
Nunc banc lętitiā accipe a me quā fero: nā filiū
Tuū modo in portu philopolemū uiuū: ſaluū: & ſoſpitē
Vidi in publica celoce: ibidēq; illū adoleſcentulū.
Aliū una & tuū ſtalaginū ſeruū qui aufugit domo.
Qui tibi ſubripuit quadrimum puerum filiolum tuum.
Eg. Abi in malā rē. ludis me. Er. ita me amabit ſancta ſaturitas.
Egio: itaq; ſuo me ſemper cōdecor & cognomine.
Vt ego uidi. Eg. meum gnatum? Er. tuū gnatū et genū meū.
Et captiuū illū aulidenſem. Eg. ma ton apollo? Er. ut ſeruolū.
Eg. Meū ſtalaginū? meū qui guatū ſubripuit? nę tan corā?
Er. Iandiu. Eg. nę tan pręneſtē? Er. uenit. Eg. ne tā ſigniā?
Er. Certon? Eg. nę tā fruſinonē? Er. uideſis. Eg. nę tā aleternam?
Er. Quid tu babaricas urbes iuras? Eg. quia enim itē aſperę
Sunt: ut tuū uictū autumabas eſſe. Er. uę ętati tuę.
Quippe quando mihi nihil credis: quod ego dico ſędulo.
Sed ſtalaginus quoius erat tunc nationis quū hinc abiit?
Eg. Cuius et nunc. Er. ſi cuius nunc eſt: bolus boiam terit.

Liberoꝝ quęrundoꝝ cauſa ei credo uxor data eſt.
Eg. Dic bonan fide.tu mihi iſtęc uerba dixiſti?Er.bona.
Eg. Di īmortales itęꝝ gnatus:uideor:ſi uera autumas.
Er. An tu dubiū habebis etiā:ſancte quū ego iurē tibi?
Poſtremo egio ſi parua iuriiurandoſt fides.
Viſe ad portū.Eg.facere certūſt:tu intus cura quod opus eſt.
Sume:poſce:p̄me:quiduis:te facio cellarium:
Nam hercle niſi manticinatus p̄be hęro fuiſti:petito.
Aeternū tibi dapinabo uictū:ſi uera autumas.
Er. Vnde id?Eg.a me:meoq; gnato.Er.ſpōde tu iſtud.Eg.ſpōdeo.
Er. At ego tuū tibi aduenisſe filiū reſpōdeo.
Eg. Cura q̄optume potes.Er.bene ambula & redambula.

Ergaſilus.

i Llic binc abiit:mihi rē ſūmā credidit cibariā.
Di īmortales ut ego colloſ detruncabo tergoribus.
Quanta pernis peſtis ueni&:quanta labes larido:
Quanta ſumini abſumendo:quanta callo calamitas.
Quanta laniis laſſitudo:quanta porcinariis.
Nam ſi alia memorē quę ad uentris uictū conducūt:moraſt.
Nunc ibo:ut prędecturam & ius dicā larido.
Et quę pendent indemnatę pernis auxiliū ut ferā.

Egionis puer.

d Ieſpiter te diq; ergaſile perdant:& uentrē tuū.
Paraſitoſque omnis:& qui poſtbac coenā paraſitis dabit.
Cladis calamitas.quę ītēperies modo in noſtrā aduenit domū.
Quaſi lupus eſuriens metui ne in me facer& impetū.
Nimiſq; hercle ego illū male formidabā ita frēdebat dentibus.
Adueniens deturbauit totum cum carne carnarium.
Arripuit gladium:prętruncauit tribus tergoribus glandia.
Aulas: caliceſq; omnis cōfregit:niſi quę modiales erant.
Cocum percontabat̄:poſſent ne ſeri referueſcere.
Cellas refregit omnis intus:recluſi tq; armarium.
Adſeruate iſtunc ſultis ſerui.ego ibo ut conueniā ſenē.
Dicam ut ſibi penum aliud orn&:ſiquidem ſeſe uti uolet.
Nam hic quidem ut adornat:aut iam nihil eſt:aut iam nihil erit.

Egio.Philocrates.Philopolemus.

Eg. i Oui diiſq; ago gratias merito magnas:
Quum te reducem tuo patri reddiderunt.
Quumq; et miſeriis plurimis me exemerunt:
Quę adhuc te carens(dum hic fui)ſuſtentabam.
Quumq; hunc conſpicio in poteſtate noſtra.

Quumq; hęc reperta eſt fides firma nobis.
Ph. Satis iã dolui ex aío et cura:me ſatis et lachrymis maceraũi hoc.
Satis iam audiui tuas ęrumnas ad portũ:mihi quas memorauiſti.
Hoc agamus.quid nunc?quoniam tecũ ſeruaui fidẽ:
Tibiq; hunc reducẽ in libertatẽ feci?Eg.feciſti ut tibi
Philocrates nunq̃ referre gratiã poſſim ſatis.
Proinde ut tu promeritus de me et filio.Phi.ímo potes.
Pater & poteris & ego potero:et di eam poteſtatẽ dabunt:
Vt beneficiũ benemerenti noſtro merito muneres
Sicut tu huic potes pater mi facere merito maxime.
Eg. Quid opus uerbis?lingua nulla eſt qua negẽ quicquid roges.
Phil.Poſtulo abs te:ut mihi illũ reddas ſeruom quẽ hic reliq̃ram.
Pignus ꝑ me:qui mihi melior q̃ ſibi ſemper fuit.
Pro benefactis eius uti preciũ:poſſim reddere.
Eg. Quod benefeciſti refert gratia.id quod poſtulas:
Et id & aliud quod me orabis impetrabis.atq; te
Nolim ſuccẽſere:quod ego iratus ei feci male.
Phi. Quid feciſti?Eg.in lapicidinas cõpeditũ condidi:
Vbi reſciui mihi data eſſe uerba.Phi.uę miſero mihi:
Propter meũ caput labores homini eueniſſe optumo:
Eg. At ob eã rẽ mihi libellã ꝑ eo argenti ne duis.
Gratis a me ut ſit liber abducito.Ph.edepol egio
Facis benigne:ſed quęſo hoíem ut iubeas arceſſi.Eg.lic&.
Vbi eſtis uos?ite actutũ tyndaę huc arceſſite.
Vos ite intro:interibi ego ex hac ſtatua ueruecea uolo
Erogitare meo minore quod ſit factũ filio.
Vos lauate íteribi.Ph.ſequere hac philocrates me ítro.Ph.ſequor.

Senex Egio.Stalaginus fugitiuus.

Eg. a Ge tu illuc ꝑcede bone uir lepidũ mãcipium meũ.
St. Quid me oport& facere?ubi tu talis uir falſũ autumas?
Fui ego bellus:lepidus:bonus:uir:nunq̃ neq; frugi bonę
Neque ero unq̃:neque ſpero ponas me bonę frugi fore.
Eg. Propemodũ ubi loci fortunę tuę ſint facile intellegis.
Si eris uerax tua ex re facies:ex mala meliuſculam
Recte & uera loquere:ſed neque uere neque recte adhuc
Feciſti unq̃.St.quid ego fatear?credin pudeat quũ autumes?
Eg. At ego faciã ut pudeat:nã in ruborẽ te totũ dabo.
St. Eia credo ego.imperito plagas minitaris mihi:
Tandẽ iſta aufer:dic quid fers:ut feras hinc quod petis.
Eg. Satis facundus:ſed iã fieri dictis cõpendiũ uolo.
St. Vt uis fiat.Eg.bene morigerus fuit puer.nũc nõ dec&.

Hoc agamus.iam animaduorte.hęc mihi quę dicã ediſſere.
Si eris uerax tuis rebus feceriſ meliuſculas.
Sta. Nugę iſtęc.nõ me cẽſes ſcire qui dignus ſiem?
Eg. At ea ſubterfugere potis eſ pauca ſi non omnia.
Sta. Quia & fugi:et tibi ſubripui filiũ:et eum uendidi.
Eg. Cui homini?Sta.theodoromedi in aulide polyplusio.
Pauca efficiam ſcio:nam multa euenient et merito meo:
Sex minis.Eg.proh di ĩmortalis is quidẽ huius eſt pater
Philocratiſ.Sta.quin meliuſ noui:q̃ te:et uidi ſępius.
Eg. Serua iuppiter ſupreme et me & meũ gnatũ.
Philocrates per tuũ ingeniũ obſecro exi:te uolo.

Philocrates.Egio.Stalaginus.

Ph. e Gio adſũ:ſiquid me uis impera.Eg.hic gnatũ meũ
Tuo patri ait ſe uendidiſſe ſex minis in aulide.
Ph. Q; diu id factũ eſt?St.hic annus incipit uiceſimus.
Ph. Falſa memorat.St.aut ego aut tu,nã tibi quadrimulũ
Tuus pater peculiarẽ paruulũ puero dedit.
Ph. Quod erat ei nomẽ?ſi uera dicis memora dũ mihi.
St. Pecinium uocitatus eſt:poſt uos indidiſtis tyndaro.
Ph. Cur ego te non noui?St.qa mos eſt obliuiſci hominibus.
Neque nouiſſe cuius nihili ſit faciunda gratia.
Ph. Dic mihi is ne iſtic fuit quẽ uẽdidiſti meo patri?
Qui mihi peculiaris datus eſt huius filius?
Eg. Viuit ne is homo?St.argẽtũ accepi nihil curaui cętęr.
Eg. Quid tu ais?Ph.quin iſtic ipſuſt tyndarus tuus filius.
Vt qdem hic argumẽta loquit̃:nam is mecũ a puero puer
Bene pudiceq; educatus eſt:uſq; ad aduleſcentiã.
Eg. Et miſer ſum & fortunatus ſi uera dictes.
Eo miſer ſũ qa male illi feci ſi gnatus meuſt.
Heu quũ ego plus minusq; feci q̃ ęquom fuit.
Quod malefeci crucior.modo ſi infectũ fieri poſſiet.
Sed eccũ incedit huc ornatus audax ſuis uiribus.

Tyndarus.Egio.Philocrates.

Ti. u Idi ego multa ſępe picta quę acherõti fierẽt
Cruciamẽta:uerũ eniuero nulla adęque eſt acherons.
Atq; ubi ego fui in lapicidinis:illic ibi demũſt locus.
Vbi labore laſſitudo eſt omnis exigunda ex corpore.
Nã ubi illo adueni:quaſi patriciis pueris aut monedulę
Aut anites:aut cotburnices dant̃ quiſcũ luſitent:
Itidẽ mihi huc aduenienti upupa quę me delect& dataſt.
Sed berus eccũ ante hoſtiũ:et berus alter eccũ ex aulide

Redit.Eg.ſalue exoptate gnate mi.T.bem quid gnate mi?
Atat ſcio cur te patrẽ adſimules eſſe:et me filiũ.
Qui mibi itẽ ut parentes luciſ daſ tuendę copiã.
Ph. Salue tyndare.T.& tu quoiuſ cauſa banc ęrumnã exigo.
P. At nunc liber in diuitiaſ faxo ueniеſ.nam tibi
Pater bic eſt.bic ſeruus qui te huic hinc quadrimũ ſurripuit.
Vendidit patri meo te ſex miniſ:iſ te mibi
Paruulũ peculiarẽ paruulo puero dedit.
Illic indiciũ fecit nã hunc ex aulide huc reducimus.
T. Quid huius filiũ?P.intus eccũ fratrẽ germanũ tuũ.
T. Quid tu ais?adduxtin illũ huius filiũ captiuũ.
P. Quin inquã intus bic eſt.T.feciſti edepol & recte & bene.
P. Nunc tibi pater bic eſt.bic fur eſt tuus:q paruũ bic te abſtulit.
T. At ego nunc grandis grandẽ natu ob furtũ ad carnificẽ dabo.
P. Meritus eſt.T.ergo edepol meritã mercedẽ dabo.
T. Sed dic oro.pater meus tu ne es?Eg.ego ſũ gnate mi.
Nunc demũ in memoriã redeo quũ mecũ cogito.
Nunc edepol demũ ĩ memoriã regredior audiſſe me.
Quaſi per nebulã egionẽ meũ patrẽ uocarier.
Eg. Ego ſũ.T.cõpedibus quęſo ut tibi ſit leuior filius:
Atq; bic grauior ſeruus.Eg.certũ ẽ prĩcipiũ id pręuortier.
Eamus ĩtro:ut arceſſat faber ut iſtas cõpedes
Tibi adimã:buic dem.T.cui peculii nibil eſt:recte feceris.

Caterua.

s Pectatores ad pudicos mores facta bęc fabula eſt.
Neq; ĩ bac ſubitę cogitationes ſunt:neq; ulla amatio.
Nec pueri ſuppoſitio:nec argẽti circũductio.
Neq; ubi amans adoleſcẽs ſcortũ liberet clã ſuũ patrẽ.
Huiuſmodi paucas poetę reperiũt comoedias.
Vbi boni meliores fiant.nũc uos ſi uobis plac&.
Et ſi placuimus:neq; odio fuimus ſignũ boc mittite.
Qui pudicitię eſſe premiũ uoltis plauſũ date.

Plauti Poetae Clariſſimi Curgulio.

c Vrgulio miſſus phedromi it cariam
Vt petat argentum:ibi eludit anulo
Riualem.ſcribit atq; obſignat litteris.
Cognoſcit ſignum lyco ubi uidit militis.
Vt amicam mittat precium lenoni dedit.

Lyconẽ miles ac lenonẽ in ius rapit.
Ipſus ſororem quę peribat repperit.
Oratu cuius phedromo nuptum locat.
Palinurus ſeruus. Phędromus adoleſcens.

Pa. q Vo tedhoc noctis dicam proficiſci foras.
Cum iſtoc ornatu cumq; hac pompa phędrome?
Ph. Quo uenus: cupido imperat: ſuad&q; amor.
Si media nox eſt: ſiue eſt prima ueſpera:
Si ſtatus conditus cum hoſte intercedit dies.
Tamen eſt eundum quo imperat ingratus.
At tandem tandem. Pa. tandem es odioſus mihi.
Iſtuc quidem nec bellum eſt: nec memorabile.
Tute tibi puer es lautus: luces cereũ.
Ph. Egon apicularũ opera congeſtũ nõ feram?
Ex dulci oriundũ melliculo dulci meo?
Pa. Nam quo te dicam ego ire? Ph. ſi tu me roges
Dicam ut ſcias. Pa. ſi rogitẽ quid reſpondeas?
Ph. Hoc ęſculapii fanum eſt. Pa. plus iam anno ſcio.
Ph. Huic proximũ illud hoſtium occluſiſſimum
Salue. ualuiſtin oſtium occluſiſſimum?
Pa. Caruit ne febris te heri uel nudiuſtertius?
Et heri coenauiſti ne? Ph. derides ne me?
Pa. Quid tu ergo inſane rogitas ualeat ne oſtium?
Ph. Belliſſimum hercle uidi: & taciturniſſimum.
Nunq̃ ullum uerbum mittit: quum aperit tac&.
Quum illa noctu clanculum ad me exit tac&.
Pa. Nũquid tu quod te aut genere indignum ſit tuo
Facis: aut inceptas facinus facere phedrome.
Num tu pudicę cuipiam inſidias locas:
Aut quam pudicam eſſe oport&. Ph. nemini
Nec me illi ſinit iuppiter. Pa. ego item nolo.
Ita tuum conferto amorem ſemper: ſi ſapis.
Nę id quod ames populus ſi ſciat tibi ſit ꝓbro.
Semper curato ne ſis inteſtabilis.
Quod amas ama teſtibus prędentibus.
Ph. Quid iſtuc eſt? Pa. caute ut incedas uia.
Ph. Quin leno hic habitat. Pa. nemo hĩc ꝓhib& nec uetat
Quin quod palam eſt uenale ſi argentũ emas.
Nemo ire quenquam prohib& publica uia.
Dum ne per fundum ſeptum facias ſemitam.
Dum te abſtineas nupta: uidua: uirgine:

Iuuentute: et pueris liberis:ama quod lub&.
Ph. Lenonis hę ſunt ędes.Pa.male iſtis eueniat.
Ph. Qui?Pa.quia ſceleſtam ſeruitutem ſeruiunt.
Ph. Obloquere.Pa.fiat maxime.Ph.etiam taces?
Pa. Nempe obloqui me iuſſeras.Ph.at nunc ueto:
Pa. Inducias occepi dicere.Ph.ei ancilulla eſt.
Pa. Nempe huic lenoni qui hic habitat?Ph.recte tenes.
Pa. Nimis formido ne exedat.Ph.odioſus es.
Eam uolt meretricē facere:ea me deperit.
Ego autem cum illa facere nolo mutuū.
Pa. Quid ita?Ph.quia proprium facio:amo pariter ſimul.
Malus clandeſtinus eſt amor.damnūſt merū.
Pa. Eſt hercle ut dicis ita:iam ne ea fert iugum?
Ph. Tam a me pudica eſt quaſi ſoror mea ſit:niſi
Si eſt oſculando quipiam impudicitior.
Pa. Semper tu ſcito:flamma fumo eſt proxima.
Fumo comburi nihil poteſt:flamma poteſt.
Qui e nuce nucleum eſſe uolt:frangit nucem.
Qui uolt cubare:pangit ſaltem ſuauium.
Ph. At illa eſt pudica:neq; dū cubitat cum uiris?
Pa. Credam pudor ſi cuipiam lenoni ſiet.
Ph. Immo ut illam cenſes:ut quęq; illi occaſio eſt.
Subripere ſe ad me ubi ſauium oppegit:fugit.
Id eo fit quia hic leno ęgrotus incubat.
In ęſculapi phano.is me excruciat.P.quid eſt?
Ph. Alias me poſcit pro illa triginta minas.
Alias talentum magnum:neq; quicquam queo
Aequi boniq; ab eo impetrare.Pa.iniurium eſt
Quid?quod lenoni nulliſt id ab eo petas.
Ph. Nunc hinc paraſitum in cariam miſi meum.
Petitum argentum a meo ſodali mutuum.
Quod ſi non affert:quo me uortam neſcio.
Pa. Si deos ſalutas dextrouorſum cenſeo.
Ph. Nunc ara ueneris hęc eſt ante horum fores
Me inferre ueneri uoui iam ientaculum.
Pa. Quid ante pones ueneri a ientaculo?
Ph. Me:te:atq; hoſce omnes.Pa.tū tu uenerē uomere uis?
Ph. Cedo puere ſinum.Pa.quid facturus?Ph.iam ſcies.
Anus hic recubare ſolet cuſtos ianitrix.
Nomen eſt lenę multibiba:atq; merobiba.
Pa. Quaſi tu lagenam dicas ubi uinum cbium ſol& eſſe

Ph. Quid opus eſt uerbis? uinoſiſſima eſt. ea quę extẽplo ubi uino
Has conſperſi fores de odore adeſſe me ſcit: aperit ilico.
P. Ei ne hic cum uino ſinus fert? Ph. niſi ne uis. P. nolo hercle:
Nam iſtunc qui fert afflictũ uelim: ego nobis afferri cenſui.
Ph. Quin tu tace? ſiquid ſuper illi fuerit: id nobis ſat eſt.
P. Quiſnam hic fluuius eſt: quem non recipiat mare?
Ph. Sequere hac palinure me ad fores: ſi mihi obſequeris.
P. Ita faciam. Ph. agite bibite feſtiuę fores.
Potate: ſite mihi uolentes propicię.
P. Voltis ne oliuas: aut pulpamentum: aut caparim?
Ph. Exuſcitate uoſtram huc cuſtodem mihi.
P. Profundis uinum: quę te res agitant? Ph. ſine
Viden ut aperiunt ędes feſtiuiſſimę?
Non mutit cardo? eſt lepidus. P. quin das ſauium?
Ph. Tace. occultemus lumen et uocem. P. lic &.

Lena Anus. Phedromus. Palinurus.

f Los ueteris uini meis naribus obiectus eſt.
Eius amor cupidam me huc ꝓlicit per tenebras.
Vbi ubi eſt? prope me eſt. euax habeo. ſalue anime mi liberi lepos.
Vt ueteris uetuſti cupida ſum. nã omniũ unguẽtũ
Odor prę tuo nauſea eſt. tu mihi ſtacte: tu cinamomũ:
Tu roſa. tu crocbũ: et caſia es: tu petaliũ.
Nam ubi tu ꝓfuſus: ibi ego me puelim ſepultã:
Sed quũ adhuc naſo odos obſecutus eſt meo.
Da uiciſſim meo gutturi gaudiũ: nihil ago tecũ.
Vbi eſt ipſus? ipſũ expeto tangere: ĩuergere ĩ me liquores tuos.
Sino ductim: ſed hac abiit: hac perſequar.
Ph. Sitit hęc anus. P. quantulũ ſitit. Ph. modica eſt. capit quadrãte.
Pa. Pol ut prędicas uídemia hęc huic anui nõ ſatis eſt ſoli.
Canẽ eſſe hanc quidẽ magis par fuit: ſagax naſũ habet.
A. Amabo cuia uox ſonat ꝓcul? Ph. cẽſeo hanc appellandã anũ.
Adibo. redi et reſpice ad me huc lena. A. ĩpator qſ eſ? Ph. uini pollẽſ
Lepidus liber tibi qui ſcreãti ſiccę ſemiſomnę
Adfert potionem. & te ſedatũ it.
A. Q̃ longe a me abeſt? Ph. lumen hoc uide.
Grandiorẽ gradũ ergo fac ad me obſecro.
Salue. A. egon ſalua ſim quę ſiti ſicca ſum? Ph. at iã bibes.
A. Diu fit. Ph. bem tibi anus lepida. A. ſalue oculiſſime homo.
P. Age. effunde hoc cito in baratrũ: propere.
Prolue cloacam. Ph. tace. nolo huic maledici.
P. Faciam igitur male potius.

A. Venus de paulo paululũ.hoc tibi dabo haud lubenter.
Nam tibi amantes propinantes uinũ potantes dant.
Mihi haud ſæpe eueniunt tales hæreditates.
P. Hoc uide ut ingurgitat īpura in ſe meæ auariter faucibus plenis.
Ph. Perii hercle.huic qd primũ dicã neſcio.P.hem iſtuc qđ mihi dixti.
Ph. Quid id ẽ?P.periſſe ut te dicas.Ph.male tibi di faciãt.P.dic iſti.
A. Ah.P.qd ẽ?ecqd lubet?A.lubet.P.etiã m̃ q̃q; ſtimulo fodere lubꝫ te.
Ph. Tace.noli.P.taceo.ecce aũt bibit arcus:pluet credo hercle hodie.
Ph. Iã ne ego huic dico?P.qd diceſ?Ph.me piſſe.P.age dice.Ph.anꝰ audi
Hoc uolo ſcire te pditus ſũ miſer.A.at pol ego oppido ſeruata.
Sed quid eſt quod lub& perditum dicere.
Te eſſe?Ph.quia id quod amo careo.
A. Phedrome mi ne plora amabo.
Tu me curato ne ſitiam.ego tibi quod amas iã huc adducã
Ph. Tibi næ ergo ſi fidẽ ſeruas mecũ uineã pro aurea ſtatua
Statuam quæ tuo gutturi ſit monumẽtũ.
Qui me in terra æque fortunatus erit:ſi illa ad me bit&.
Palinure?P.edepol qui amat ſi eget:miſera adficit̃ ærumna.
Ph. Non ita res eſt.nã confido paraſitũ hodie aduẽtuæ.
Cũ argento ad me.P.magnũ inceptas ſi id expectas quod nuſq̃ſt.
Ph. Quid ſi adeã fores: atq; occẽtũ?P.ſi lubet neq; ueto:neq; iubeo:
Quãdo ego te uideo īmutatis moribus eſſe here atq; īgenio.
Ph. Peſſuli heus peſſuli.uos ſaluto lubens:
Vos amo:uos uolo:uos peto:atq; obſecro.
Gerite amanti mihi morem amoeniſſimi.
Site cauſa mea lydi barbari.
Suſſilite obſecro:& mittite iſtanc foras.
Quæ mihi miſero amanti ebibit ſanguinem.
Hoc uide ut dormiunt peſſuli peſſumi.
Nec mea gratia cõmouent ſe ocius.
Reſpicio nihili meã uos gratiã facere.
Sed tace tace.P.taceo hercle:quid eſt?Ph.ſentio ſonitũ.
Tandẽ edepol mibi morigeri peſſuli fiũt.

Anus.Planeſiũ uirgo.Phedromus.Palinurus.

A. p Lacide egredere:& ſonitũ ꝓbibe foræ:& crepitũ cardinũ.
Ne quod hic agimus:herus pcipiat fieri mea planeſiũ.
Mane ſuffundã aquulã.P.uiden ut anus tremula medicinã facit?
Eapſe meæ quũ didicit bibere:foribus dat aquã:quã bibãt.
Pla. Vbi tu es qui me conuadatus ueneriis uadimoniis?
Vbi tu es:qui me libello uenerio citaſti?ecce me ſiſto ades cõtra.
Siſto ego tibi me:& mihi cõtra itidẽ ut ſiſtas ſuadeo.

Ph. Adſũ:nã ſi abſim aut recuſem:qn mihi male ſit mel meũ.
Pl. Anime mi. ꝓcul amantẽ abeſſe haud cõſentaneũ eſt.
Ph. Palinure palinure.P.eloquere.qd eſt quod palinurũ uoces?
Ph. Eſt lepida?P.nimis lepida.Ph.ſũ deus.P.ĩmo haud.
Ph. Quid uidiſti?aut quid uidebis magis diis ęquiperabile?
P. Male ualere te:quod mihi ęgre eſt.Ph.male mihi morigerus.tace.
P. Ipſus ſe excruciat q̃ homo quod amat uid&:nec poterit dũ lic&.
Ph. Recte obiurgat.ſane haud q̃ cõſt magis quod cupiã tãdiu.
Pl. Tene me.amplectere ergo.Ph.hoc etiã ꝓbrẽ cupiã uiuere.
Quia te ꝓhib& herus.clã hero potior.Pl.ꝓhibet:nec ꝓhibet quit.
Nec ꝓhibebit niſi mors meũ animũ abs te abalienauerit.
P. Enĩuero neq̃o durare qn ego heꝛ accuſem meũ.
Nã bonũ eſt pauxillũ amare ſane:ĩſane nõ bonũ eſt.
Veꝛ totũ ĩſanũ amare hoc ẽ quod meus herus facit.
Pl. Sibi ſua habeant regna reges:ſibi.diuitias diuites.
Sibi honores:ſibi uirtutes:ſibi pugnas:ſibi proelia.
Dũ mihi abſtineant ĩuidere:ſibi qſq̃ habeãt quod ſuũ ẽ.
P. Quid tu uenerin puigilare te uouiſti phedrome?
Nã hoc qdẽ edepol haud multopoſt luce lucebit.Ph.tace.
P. Quid taceã?quĩ tu is dormitũ?Ph.dormio.ne occlamites.
P. Tu quidẽ uigilas.Ph.at meo more dormio.hic ſomnus eſt mihi.
P. Heus tu mulier male mereri de ĩmerẽte inſcitia eſt.
Pl. Iraſcere ſi te edentẽ hic a cibo abigat.P.ilicet
Pariter hos perire amando uideo:uterq; ĩſaniũt.
Viden ut miſere moliunt.neq; queũt cõplecti ſatis.
Etiã diſptimini.Pl.nulli eſt homini perpetuũ bonũ.
Iã huic uoluptati hoc adinuẽtũ eſt odiũ.P.quid ais ꝓpudiũ?
Tun etiã cũ nocturnis oculis odium me uocas?
Ebriola perſolę nugę.Ph.tun meam uenerẽ uituperas?
Quod quidẽ mihi pollutus uirgis ſeruus ſermonẽ ſerat.
At ne tũ hercle cũ cruciatu magno dixiſti id tuo.
Hem tibi maledictis ꝓiſtis dictis moderari ut q̃as.
P. Tuam fidẽ uenus.noctu uigila.Ph.pergin etiam uerbero?
Pl. Noli amabo uerberare lapidẽ:ne perdas manũ.
P. Magnũ flagitiũ: ꝓbrũq; phędrome expergefacis.
Bene mõſtrantẽ pugnis cędis:banc amas nugas meras.
Hoccine fieri ut ĩ modeſtis hic te moderere moribus.
Ph. Auro contra cedo modeſtũ amatorem:a me auꝛ accipe.
P. Cedo mihi contra orichalco cui ego ſane ſeruiã.
Pl. Bene uale ocule mi:nam ſonitum & crepitũ clauſtroꝛ audio
Edituũ aperire fanũ quouſq; quęſo ad hunc modũ

Inter nos amore utimur ſemper ſurreptitio?
Ph. Minime.nam paraſitũ miſi nudiuſquartus cariã.
Petere argentũ.is hodie hic aderit.Pl.nimiũ conſultas diu.
Ph. Ita me uenus am&:ut ego te hoc triduũ nunꝯ ſinã
In domo eſſe iſtac:quin ego te liberalẽ liberẽ.
Pl. Facito ut memineris:tene etiã priuſ ꝙ hinc abeo ſauiũ.
Ph. Siquidẽ hercle mihi regnũ detˇ:nunq̃ id potius perſequar.
Quando ego te uidebo?Pl.hem iſtoc uerbo uindictam para.
Si amas eme:ne rogites:facito ut precio peruĩcas tuo.
Bene uale.Ph.iã ne ego relinquor pulchre?palinure occidi.
P. Ego quidẽ qui et uapulando et ſomno pereo.Ph.ſequere me.

Cappadox leno.et Palinurus ſeruus.

Ca. Igrare certũſt iãnunc e fano foras.
Quando ęſculapi ita ſentio ſententiã.
Vt qui me nihili faciat:nec ſaluom uelit.
Valetudo decreſcit.adcreſcit labor.
Nam iam quaſi zona liene cinctus ambulo.
Geminos in uentre habere uideor filios.
Nihil metuo:niſi ne medius diſrũpar miſer.
Pa. Si recte facias phedrome auſcultes mihi.
Atq; iſtam exturbes ex animo ęgritudinem.
Paues paraſitus quia non rediit caria
Adferre argentum credo:nam ſi non ferat:
Tormento non retineri potuit ferreo.
Quin reciper& ſe huc eſum ad pręſepe ſuũ.
Ca. Quis hic eſt qui loquitˇ?Pa.quo iam uocem audio.
Ca. Eſt ne hic palinurus phedromi?Pa.qui hic eſt homo?
Cum collatiuo uentre:atq; oculis herbeis?
De forma noui:de colore non queo
Nouiſſe:iamiam noui.leno eſt cappadox.
Congrediar.Ca.ſalue palinure.P.o ſceleꝙ caput.
Salueto:quid agis?Ca.uiuo.P.nẽpe ut dignus es.
Sed quid tibi eſt.Ca.lien necat.renes dolẽt:
Pulmones diſtrahuntˇ:cruciatˇ iecur.
Radices cordis pereũt.cbrię omnes dolẽt.
Pa. Tũ te igitˇ morbus agitat epatarius.
Ca. Facileſt miſerum irridere.Pa.quin tu aliquot dies.
Perdura:dum ĩteſtina exputreſcũt tibi.
Nũc dum ſaltura ſat bonaſt.ſi id feceris.
Venire poteris ĩteſtinis uiluis.
Ca. Lien diruptus.Pa.ambula.id lieni optumũſt.

Ca. Aufer iſtęc quęſo:atq; hoc reſpõde quod rogo.
Potin coniecturam facere:ſi narrem tibi?
Hac nocte quod ego ſomniaui dormiens?
Pa. Vah ſolus hic homoſt qui ſciat diuinitus.
Quin coniectores a me conſilium petunt.
Quod eis reſpondi:ea omnes ſtant ſententia.

Coquus.Cappadox.Palinurus.Phędromus.

Co. p Alinure quid ſtas quin depromuntur mihi.
Quę opus ſunt paraſito:ut ſit paratũ prandiũ.
Quom ueniat.Pa.maneſis dum huic coniicio ſomniũ.
Tute ipſe ſiquid ſomniaſti ad me refers.
Ca. Fateor.Co.abi deprome.P.age tu ĩterea huic ſomniũ
Narra:meliorẽ q̃ ego ſum ſuppone tibi.
Nã quod ſcio omne ex hoc ſcio.Ca.operã ut det.Pa.dabit.
Ca. Facit hic quod pauci ut ſit magiſtro obſequens.
Da mihi igit operã.Co.tãetſi nõ noui:dabo.
Ca. Hac nocte in ſomnis uiſus ſũ uiderier.
Procul ſedere longe a me ęſculapiũ.
Neq; eũ ad me adire:neq; me magnipẽdere.
Pa. Vſuſt.Co.item alios deos facturos ſcilic&.
Sane illi inter ſe cõgruunt concorditer.
Nibil eſt mirandũ melius ſi nibil ſit tibi.
Nanq; incubare te ſatius fuerat ioui
Qui tibi auxilio in iureiurando fuit.
Ca. Siquidẽ ĩcubare uelint qui periurauerunt.
Locus nõ pręberi potis eſt in capitolio.
Co. Hoc animũaduorte pacẽ ab ęſculapio
Petas:ne forte tibi eueniat magnũ malũ.
Quod ĩ quiete tibi portẽtũſt.Ca.benefacis.
Ibo atq; orabo.Co.quę res male uortat tibi.
Pro di ĩmortales quẽ cõſpicio?qui illic eſt?
Eſt ne hic paraſitus qui miſſus eſt in cariam?
Heus phędrome exi exi.inquã ocius.
Ph. Qui iſtic clamorẽ tollis?Co:paraſitũ tuũ
Vide occurrentẽ:ellũ uſq; ĩ platea ultima.
Hinc auſcultemus quid agat.Ph.ſane cenſeo.

Curgulio.Phędromus.Palinurus ſeruus.

d Ate uiã mihi noti atq; ignoti:dũ ego hic officiũ meũ.
Facio:fugite omnes:abite:& de uia ſecedite.
Ne quẽ in curſu capite:aut cubito:aut pectore offendã:aut genu.
Ita nũc ſubito ,ppere & celere obiectũſt mihi negociũ.

Nec quisq̃ tã opulẽtus qui mihi obſiſtat in uia.
Nec ſtrategus:nec tyrãnus qſq̃:nec agoranomus.
Nec demarchus:nec comarchus:nec cũ tãta gloria.
Quin cadat:quin capite ſiſtat ĩ uiã de ſemita.
Tũ iſti grẽci palliati capite operto qui ambulant:
Qui incedunt ſuffarcinati cum libris:cum ſportulis:
Conſtant:conferunt ſermones inter ſe drapetę.
Obſtant:obſiſtunt:incedunt cum ſuis ſententiis
Quos ſemper uideas bibẽtes eſſe in hermopoleo.
Vbi quid ſubripuere operto capitulo calidũ bibunt.
Triſtes atq; ebrioli incedunt.eos ego ſi offendero:
Ex uno quoq; eorũ eiiciam crepitũ polentarium.
Tum iſti qui ludunt datatim ſerui ſcurray in uia.
Et datores & factores omnis ſubdã ſub ſolium.
Proinde domi contineant:uitẽt infortunia.
Ph. Recte hic monſtrat ſi ĩperare poſſit:nã ita nunc mos uig&
Ita nunc ſeruitiũſt.ꝑfecto modus haberi non poteſt.
Cur. Ecquis eſt qui mihi cõmoſtr& phedromũ geniũ meũ?
Ita res ſubita eſt celeriter:mihi hoc homine conuẽto eſt opus.
Pa. Te ille quęrit.Ph.qd ſi adeamus?heus curgulio te uolo.
Cur. Quis uocat:qs nominat me?Ph.q te conuẽtũ cupit.
Cur. Haud magis cupis q̃ ego te cupio.Ph.o mea opportunitas.
Curgulio exoptate ſalue.Cur.ſalue.Ph.ſaluũ gaudeo
Te aduenire.cedo tuã mihi dextrã:ubi ſunt ſpes meę?
Eloquere obſecro hercle.Cur.eloq̃re te obſecro:ubi ſũt meę?
Ph. Quid tibi ẽ?Cur.tenebrę oboriũt:genua media ſuccidũt.
Ph. Laſſitudine hercle credo.Cur.retine retine me obſecro.
Ph. Viden ut expalluit?datin iſti ſellã:ubi aſſidat cito.
Et aqualẽ cũ aqua?ꝑperatin ocius?Cur,animo male ẽ.
Ph. Vin aquã?Cur.ſi fruſtulẽta ẽ da obſecro:hercle obſorbeã.
Ph. Ve capiti tuo.Cur.obſecro hercle facite uẽtũ ut gaudeã.
Ph. Maxime.Cur.qd facitis quęſo?Pa.uẽtũ.Cur.nolo equidẽ mihi
Fieri uẽtulũ.Ph.qd igit uis?Cur.eſſe ut uẽtũ gaudeã.
Ph. Iuppiter te:diq; perdãt.Cur.perii:ꝑſpicio pay.
Os amay habeo:dẽtes plenos:lippiũt fauces fame:ita cibi
Vacuitate uenio laſſis lactibus.Ph.iã edes aliquid.
Cur. Nollo hercle aliquid:certũ q̃ aliquid mauolo.
Ph. Immo ſi ſcias reliquię quę ſint.Cur.ſcire nimis lub&
Vbi ſiẽt.nã illis cõuẽtis ſane opus eſt meis dẽtibus.
Ph. Pernã:abdomẽ:ſuis glandiũ.Cur.ain tu omnia hęc?
In carnario fortaſſe dicis.Ph.ímo ílancibus quę tibi ſũt.

Parata poſtq̃ ſcimus uẽtuꝝ.Cur.uide ne me
Ph. Ita me amabit quã ego amo ut baud mentior.
Sed quo te miſi nihilo ſũ certior.Cur.nihil attuli.
Ph. Perdidiſti me.Cur.inuenire poſſim ſi mhi operã datis.
Poſtq̃ tuo iuſſu ꝓfectus ſum perueni in cariã.
Video tuũ ſodalẽ.argẽti rogo uti copiã faciat.
Scires uelles gratiã tuam noluit fruſtrarier.
Vt dec& uelle hominẽ amicũ amico atq; opitularier.
Reſpondit mihi paucis uerbis.atq; adeo fideliter.
Quod tibi eſt:itẽ ſibi eſſe magnã argẽti inopiam.
Ph. Perdis me tuis dictis.Cur.ímo ſeruo et ſeruatũ uolo.
Ph. Poſtq̃ mihi reſpõſũ eſt:abeo ab illo moeſtus ad foꝝ.
Me illo fruſtra adueniſſe.forte aſpicio militẽ.
Aggredior hominẽ.ſaluto adueniẽs.ſalue inquit mibi.
Prehẽdit dextrã.ſeducit:rogat quid ueniã cariam.
Dico me illo adueniſſe animi cauſa:ibi me ĩterrogat.
Ecquẽ in epidauro lyconẽ trapezitã noueri.
Dico me nouiſſe.qd lenonẽ cappadocẽ?annuo
Viſitaſſe.ſed quid eũ uis?quia de illo emi uirginẽ.
Trigíta minis:ueſtẽ:auꝝ:& ꝓ bis decẽ coaccedunt minę.
Dediſti tu argẽtũ íquã?ímo apud trapezitam ſitũ eſt.
Illũ quẽ dixi lyconem:atq; ei mandaui qui anulo meo
Tabellas obſignatas obtuliſſet ut dar& operã
Vt mulierẽ a lenone cũ auro:et ueſte abducer&.
Poſtq̃ hoc mihi narrauit abeo ab illo.reuocat me ilico.
Vocat me ad coenam:religio fuit:denegare nolui.
Quid ſi adeamus:ac decũbamus íqt.conſiliũ plac&.
Neq; diẽ dec& me memorari:neq; nocti nocerier.
Omnis res parataſt:et nos quibus paratũ eſt aſſumus.
Poſtq̃ coenati:atq; appoti:talos poſcit ſibi í manũ.
Prouocat me in aleã:ut ego ludam:pono pallium.
Ille ſuũ anulũ oppoſuit:inuocat planeſiũ.
Ph. Meos ne amores?Cur.tace parũper:iacit uoltorios quattuor.
Talos arripio:inuoco almam meam nutricem herculem.
Iacto baſilicũ:ꝓpino magnũ poculũ.ille ebibit.
Caput deponit:quũ dormiſcit:ego ei ſubduco anulũ.
Deduco pedes de lecto clam ne mileſ ſentiat.
Rogant me ſerui quo eam:me dico ire quo ſaturi ſolent.
Oſtiũ ubi cõſpexi:exinde me illico ꝓtinã dedi.
Ph. Laudo.Cur.laudato quando id quod cupis effecero.
Eamus nunc ítro ut tabellas cõſignemus.Ph.nõ moror.

Cur. Atq; aliquid prius obtrudamus pnã:ſumen:glandiũ.
Hęc ſunt uentri ſtabilimenta:panẽ & aſſa bubula.
Poculũ grande:aula magna:ut ſatis cõſilia ſuppetant.
Tu tabulas cõſignato.hic miniſtrabit.ego edã.
Dicã quẽadmodũ conſcribas:ſeq̃re me hac intro.Ph.ſequor.

Lyco.Curgulio.Leno.

Ly. b Eatus uideor ſubduxi ratiunculã.
Quantũ ęris mihi ſit:quantũq; alieni ſiet.
Diues ſum:ſi non reddo eis quibus debeo.
Si reddo illis quibus debeo plus alieni eſt.
Veꝝ hercle uero cõuellere cogito.
Si magis me inſtabunt ad prętorẽ ſufferã
Habent hunc morẽ plęriq; argẽtarii.
Vt alius aliũ poſcant:reddant nemini.
Pugnis rẽ ſoluant ſiquis poſcat durius.
Qui homo mature quęſiuit pecuniam.
Niſi eam mature parſit:mature eſurit.
Cupio aliquẽ emere puerũ qui uſurarius
Nunc mihi quęrat̃:uſus eſt etiam pecunia.
Cur. Nil tu me ſatuꝝ monueris:memini:& ſcio.
Ego hoc effectũ lepide tibi tradã.tace.
Edepol ne ego hic me intus expleui ꝓbe.
Et equidẽ reliqui in uẽtre cellę uni locũ.
Vbi reliquiaꝝ rẽliquias reconderẽ.
Quis hic eſt qui operto capite ęſculapiũ ſalutat?
Atat quẽ quęrebã ſequere me ſimulabo quaſi non noueri
Heus tu te uolo.L.une ocule ſalue.Cu.quęſo derides ne me?
L. De coclitũ ꝓſapia te eſſe arbitror:nã bi ſũt unoculi.
Cur. Catapulta hoc ictũ eſt mihi apud ſityonẽ.L.nã quid
Id refert mea?an aula quaſſa cũ cinere effoſſus ſiet?
Cur. Superſtitioſus hic quidẽ eſt:uera prędicat:nã illęc catapultę
Ad me crebro commeant:adoleſcens ob rẽpublicã.
Hoc ítus mihi quod ſignificare habeo quęſo ne me ícomities.
L. Licꝫ ne íforare ſi incomitiare non licꝫ?Cur.non inforabis
Me qdem.non mihi placẽs tuũ ꝓfecto nec foꝝ:nec comitiũ.
Sed hũc quęro cõmonſtrare ſi potes:inibis a me ſolidã
Et grãdẽ gratiã:lyconẽ quęro trapezitã.Ly.dic mihi
L. Quid eũ nũc quęris:aut cuiatis?Cur.eloquar ab thera
Pontigono platagidoro milite.L.noui edepol nomẽ.
Nã mihi iſtoc nomine dũ ſcribo expleui totas ceras quattuor.
Sed quid lyconẽ quęris?Cur.mandatuſt mihi.

Vt has tabellas ad eũ ferã.L.quis tu homo es?
Cur. Libertus illius:quẽ omnis ſũmanũ uocant.
L. Sũmane ſalue.qui ſũmanus fac ſciam.
Cur. Quia ueſtimẽta ubi obdormiui ebrius.
Sũmano ob eam rem me omnes ſũmanum uocant.
L. Alibi te meliuſt quęrere uel hoſpitiũ tibi.
Apud me ꝓfecto nihil eſt ſummano loci.
Sed iſtum quem quęris ego ſum.Cur.quęſo tu ne is es?
Lyco trapezita.Ly.ego ſum.Cur.multam me tibi
Salutem iuſſit therapontigonus dicere.
Et has tabellas dare me iuſſit.Ly.mihin?Cur.ita.
Cape.ſignum noſce.noſtin?Ly.quid ni nouerim?
Clipeatus elephantum tibi machera diſſicit.
Cur. Quod iſtic ſcriptũ eſt id te orare iuſſerat.
Profecto ut faceres ſuam ſi uelles gratiam.
Ly. Concede:inſpiciam quid ſit ſcriptum.Cur.maxime.
Tuo arbitratu dum auferam abs te id quod peto.
Miles lyconi in epidauro hoſpiti.
Suo therapontigonus platagidorus plurimam
Salutem dicit.meus hic eſt.hamum uorat.
Tecum oro:& quęſo qui has tabellas adferet
Tibi ut ei detur quam iſtic emi uirginem.
Quod te pręſente iſtic egi:teq; interprete.
Et aurum & ueſtem:iam ſcis ut conueneris.
Argentum des lenoni:huic des uirginem.
Ly. Vbi ipſus?cur non uenit?Cur.ego dicã tibi qa nudiuſquartus
Venimus in cariam ex india:ibi nunc ſtatuam uolt dare auream
Solidam faciundam ex auro philippeo quę fiet
Septempedalis factis monumentũ ſuis.
Ly. Quamobrem iſtuc?Cur.dicam.quia enĩ perſas:paphlagonas:
Synopas:arabes:caras:cretanos:ſyros:rhodiam:atq; lyciam
Perrhediam:& perheleſiam:contauromachiam:& claſſiam.
Onomammiam:libyamq; oram omnem conterebrominiam.
Dimidiam partem nationum uſq; omnium ſubegit ſolus.
Intra uiginti dies.Ly.uah.Cur.quid mirare?
Ly. Quia enim in cauea ſi forent concluſi itidem ut pulli
Gallinacei ita non potuere uno anno circumirier.
Credo hercle te eſſe ab illo:nam ita nugas blattis.
Cur. Immo etiam porro ſi uis dicam.Ly.nihil moror.
Sequere hac redabſoluam qua adueniſti gratia.
Atq; eccũ uideo.leno ſalue.Le.di te ament.

Ly. Quid hoc quod ad te uenio? Le. dicas quid uelis.
Ly. argẽtum accipias cum illo mittas uirginem.
Le. Quid quod iuratus sum? Ly. quid id refert tua?
Dum argentum accipias? Le. qui mon& quasi adiuuat.
Sequimini. Cur. leno caue ĩ te sit morari mihi.

Miles.

e Depol nugatorẽ lepidum: lepide hũc nactus est phedromus.
Kalophãtam: an sycophãtam hũc magis hoc esse dicã nescio.
Ornamẽta quę locaui: metuo haud possim recipere.
Q̃ q̃ cum istoc mihi negocii nihil est. ipsi phedromo
Credidi: tamen asseruabo: sed hic dum egredit͂ foras.
Commostrabo quo in quenq; hominem inueniatis loco:
Ne nimio opere sumat operam: siquem conuentum uelit.
Vel uitiosum: uel sine uitio: uel ꝓbum: uel improbum.
Qui periurum cõuenire uult hominem: mitto in comitium.
Qui mendacem & glorioſum: apud cluacinę sacrũ.
Ditis damnosos maritos sub basilica quęrito.
Ibidem erunt scorta exoleta. quiq; stipulari solent.
Symboloꝝ collatores apud foꝝ piscarium.
In foro infimo boni homines: atq; dites ambulant.
In medio ꝓpter canalem ibi ostentatores meri
Confidentes garruliq; & maleuoli supra lacum:
Qui alteri de nihilo audacter dicunt contumeliam.
Et qui ipsi sat habent: quod ipsis possit uere dicier.
Sub ueteribus ibi sunt qui dant: quiq; accipiunt foenore:
Pone ędem castoris. ibi sunt subito quibus credas male.
In tusco uico ibi sunt homines: qui ipsi sese uenditant.
In uelabro: uel pistorẽ: uel lanium: uel haruspicem.
Vel qui ipsi uortant: uel qui alii subuersent͂ prębeant.
Ditis damnosos maritos apud leucadiam oppiam
Sed interim fores crepuere: linguę moderandum est mihi.

Curgulio. Lyco. Cappadox.

Cur. ĩ Tu prę uirgo: non queo quod pone me est seruare.
Et auꝝ: & uestem: omnẽ suam esse aiebat. quicqd hęc haberet.
Li. Nemo it ĩficias. Cur. attamen meliusculũ est monere.
Memento ꝓmisisse te si quisq̃ hanc liberali
Causam manu adserer & mihi omne argẽtum redditum iri
Minas triginta. Ca. meminero. de istoc quietus esto.
Et nunc idem dico. Ly. et cõmemmisse ego hęc uolã te.
Ca. Memini & mancipio tibi dabo. Cur. egon ab lenone quicq̃
Mancipio occipiam: quibus sui nihil est nisi una lingua.

Qui abiurant ſi quid creditum eſt: alienos mancupatis.
Alienos mannmittitis: alieniſq; imperatis.
Nec uobis auctor ulluſt: nec uoſm& eſtis ulli.
Itẽ genus eſt lenonum inter homines meo quidem animo
Vt muſcę: culices: pedeſq;: puliceſq;.
Odio & malo & moleſtię: bono uſui eſtis nulli
Nec uobiſcũ quiſq̃ in foro frugi conſiſtere aud&.
Qui conſtitit culpat̃ eum: conſpicit̃: uituperat̃.
Eum rem fidẽq; perdere: tãetſi nibil fecit aiunt.
Ca. Edepol lenones meo animo nouiſti luſce lepide.
Ly. Eodem hercle uos pono: & paro. pariſſimi eſtis iibus
Hi ſaltem ĩ occultis locis proſtant: uos in foro ipſo.
Vos foenore: bi male ſuadendo: et luſtris lacerant homines.
Rogitationis plurimas propter uos populus ſciuit.
Quas uos rogatas rumpitis: aliquam reperitis rimam.
Quaſi aquam feruentem frigidam eſſe: ita uos putatis leges.
Tacuiſſe mallem. Cur. au male meditantem male dicax es.
Ly. Indignis ſi male dicit̃: maledictum id eſſe dico.
Vey ſi dignis dicit̃ benedictũſt meo quidẽ animo.
Cur. Ego mancipem te nibil moror: nec lenonẽ aliũ quenq̃.
Lyco: nũquid uis? L. bene uale. Cur. uale. Ca. heus tu tibi ego dico.
Cur. Eloquere quid uis. Ca. quęſo ut hanc cures bene ſit iſti.
Bene ego iſtã eduxi meę domi & pudice. Cur. ſi huius miſer&.
Ecqd das quod bene ſit? Ca. malũ. Cu. tibi op9 ẽ hoc qd̃ te ꝓcureſ.
Ca. Quid ſtulta ploras? ne time: bene hercle uẽdidi ego te.
Fac ſis bonę frugi ſies: ſequere iſtũ bella belle.
Ly. Sũmane nũquid nunc iam me uis? Cur. uale.
Nã & operã et pecuniam benigne prębuiſti.
Ly. Salutẽ multam dicito patrono. Cur. nuntiabo.
Nũ quid uis leno? Ca. iſtas minas decẽ qui me ꝓcurẽ
Dum melius ſit mibi des. Cur. dabuut̃ cras peti iubeto.
Ca. Quando bene geſſi rẽ uolo bic ĩ fano ſupplicare.
Nam illam minis olim decẽ puellam paruolam emi.
Sed eũ qui mibi uendidit illã nunq̃ poſt illa uidi.
Periiſſe credo. quid id mea refert? ego argẽtũ babeo.
Quoi bomini dei ſunt ꝓpicii: lucrũ ei ꝓfecto obiiciunt:
Nunc rei diuinę operã dabo: certũ ſit bene me curare.

Miles. Terapontigonus. Lyco trapezita.

Mi. n On ego nunc mediocri ĩcedo iratus iracũdia.
Sed eapſe illa qua excidionem facere cõdidici oppidis.
Nunc niſi tu mibi ꝓpere ꝓperas dare iã triginta minas.

Quas ego apud te depoſui:uitam ꝑpa ponere.
Ly. Non edepol nũc ego te mediocri macto infortunio.
Sed eapſe illa qua mactare ſoleo:quoi nihil debeo.
Mi. Ne te mihi facias ferocẽ haud ſupplicare cenſeas.
L. Nec tu me quidẽ unq̃ ſubiges redditum ut reddam tibi.
Nec daturus ſum.M.idem ego iſtuc quom credebã credidi.
Te nihil eſſe redditurꝝ.Tra.quur nunc a me igit̃ petis?
M. Scire uolo quoi reddidiſti.T.luſco liberto tuo.
Is ſũmanũ ſe uocari dixit:ei reddidi.
Qui has tabellas obſignatas attulit.M.q̃s tu mihi tabellas:
Quos tu mihi luſcos libertos:quos ſũmanos ſomnias?
Nec mihi quidẽ libertus eſt ullus.T.facis ſapiẽtius.
Q̃ pars lenonũ libertos qui habent:& eos deſerũt.
Mi. Quid feciſti?Ly.quod mandaſti feci tui honoris gratia.
Tuũ qui ſignũ ad me attuliſſet nuntiũ ne ſpernerẽ.
M. Stultior ſtulto fuiſti qui iis tabellis crederes.
T. Quis reſpublica et priuata gerit̃:nõne iis crederẽ?
Ego habeo tibi res ſolutas recte.bellator uale.
Mi. Quid ualeã?Tr.at tu ęgrota ſi uiues per me quidẽ ętatẽ.
M. Quid ego nũc faciam?qd refert me feciſſe regibus.
Vt mihi obedirent:ſi hic me hodie umbraticus deriſerit?

Cappadox leno.Miles.

Ca. q Vęi homini dii ſũt ꝑpicii:ei nõ eſſe iratos puto.
Poſtq̃ rẽ diuinam feci:uenit in mẽtẽ mihi.
Ne trapezita exultatũ abierit:argẽtũ ut petat.
Vt ego potius comendam:q̃ ille:iuſſerã ſaluere te
Therapontigone platagidore ſalue.ſaluus quomodo aduenis
In epidauꝝ?hic hodie apud me nunq̃ delingẽs ſalem.
M. Bene uocas:ueꝝ uocata res ẽ.ut male ſit tibi.
Sed quid agit meũ mercimoniũ apud te?C.nihil apud me qdẽ.
Ne facias teſtis:neq; equidẽ debeo quicq̃.M.quidẽ eſt.
C. Quod fui iuratus feci.M.reddin an nõ uirginẽ?
C. Prius q̃ te huic meę macherę obicio maſtigia?
Vapulare ego te uehementer iubebo:ne me territes.
Illa abducta eſt.tu auferere hinc a me ſi perges mihi
Male eloqui ꝑfecto:cui ego niſi malũ nihil debeo.
M. Mihin malũ minitare?C.atq; edepol nõ minitabor:ſed dabo:mihi
Si perges moleſtus eſſe.M.leno minitat̃ mihi.
Meęq; pugnę proeliares plurimę obtritę iacent.
At ita me machera:& clipeus bene iuuent pugnãtẽ.
In acie:niſi mihi uirgo redditur.

Iam ego te faciam ut hic formicę fruſtillatim differãt.
C. At ita me uolſellę.pecten:ſpeculũ:calamiſtrum meum.
Bene me amaſſint:meaq; axitia liteũq; exterſũ.
Vt ego tua magnifica uerba:neq; iſtas tuas magnas minas
Nõ plurisfacio q̃ ãcillam meam:quę latrinã lauat.
Ego illã reddidi qui argẽtum a te attulit.M.quiſ iſ eſt homo?
C. Tuũ libertũ eſſe aiebat ſeſe ſũmanũ.M.meũ?
Atat curgulio hercle uerba mihi dedit quũ cogito.
Is mihi anulum ſubripuit.C.perdidiſtin tu anulũ?
Miles pulchre cẽturiatuſ eſt expũcto ĩ manipulo.
M. Vbi nũc curculionẽ ĩueniã.C.ĩ tritico facillume.
Vel quingẽtoſ curculiones ꝑ uno faxo reperias.
Ego abeo:uale:atq; ſalue.M.male uale.male ſit tibi.
Quid ego faciã?maneã:an abeã?ſiccine mihi eſſe oſ oblitũ?
Cupio dare mercedẽ qui illunc ubi ſit cõmoſtr& mihi.

Paraſitus.

a Ntiquom poetã audiui ſcripſiſſe ĩ tragoedia.
Mulieres duas peiores eſſe:q̃ una:res ita eſt.
Ver mulierẽ peiorem:q̃ hęc amica eſt phędromi.
Nõ uidi:neq; audiui:neq; pol dici nec fingi poteſt.
Peior:q̃ hęc eſt:quę ubi me hunc habere conſpicata eſt anulũ.
Rogat unde habeam.quid id tu quęris:qa mihi quęſitoſt opus.
Nego me dicere:ut eũ eriper&:manũ arripuit mordicus.
Vix foras me arripui:atq; effugi.apage iſtanc caniculam.

Planuſiũ uirgo.Phędromus adoleſcẽſ.Curgulio.Mi.

Pl. p Hedrome ꝑpera.Ph.quid ꝑperẽ?Pl.paraſitũ ne amiſeris.
Magna res eſt.Ph.nulla eſt m̃.nã quã habui abſũpſi celeriter.
Pl. Teneo.Ph.qd negocii?Pl.rogita iſtunc ũde habeat anulũ.
Cur. Pater iſtũ meus geſtauit.Pl.at mea matertera
Mater ei utẽdum dederat.Cur.pater tuos rurſũ tibi.
Pl. Nugas garris.Cur.ſoleo.nã ꝑpter eas uiuo facilius.
Quid nunc?Pl.obſecro parentesne meos mihi ꝑhibeas?
Cur. Quid ego?ſub geminã abſtruſos habeo tuã matrẽ & patrẽ?
Pl. Libera ego ſũ nata.Cur.& alii multi qui nũc ſeruiũt.
Pl. Enĩuero iraſcor.Cur.dixi equidẽ tibi unde ad me hic peruenir&.
Quotiẽs dicẽdũ eſt?eluſi militẽ ĩquã ĩ alea.
Mi. Saluos ſũ:eccũ quęrebã.qd agis bone uir?Ph.audio.
Si uis tribus bolis uelin chlamydem.M.qn tu is ĩ malã crucẽ.
Cũ bolis:cũ bullis:redde etiã argẽtũ aut uirginẽ.
Ph. Quod argẽtũ:quas tu mihi trichas narras?quã tu uirginẽ
Me repoſcis?M.quã ab lenone abduxiſti hodie ſcelus uiri.

Ph. Nullã abduxi.M.certe ecciſtam uideo.Ph.uirgo hęc libera eſt.
M. Mean ancilla libera ut ſit:quã ego nunq̃ emiſi manu.
Ph. Quis tibi hanc dedit mancipio?aut ũde emiſti?fac ſciã.
M. Ego quidem pro iſtac rem ſolui ab trapezita meo.
Quam ego pecuniam quadruplicem abs te & lenone auferam.
Ph. Qui ſcies mercari furtiuas atq; ingenuas uirgines.
Ambula in ius.M.nõ ego.Ph.lic& atteſtari?M.nõ lic&.
Ph. Iuppiter te male perdat:inteſtatus uiuito.
M. At ego:quẽ lic& te acede huc.Cur.ſeruũ atteſtari?M.uide.
Cur. Hem ut ſcias me liberũ eſſe.M.ergo ãbula ĩ ius.hem tibi
Cur. O ciues ciues.M.qd clamas?Ph.qd iſtũ tibi tactio eſt?
M. Quia mihi libitũ eſt.Ph.accede huc tu:ego illũ tibi dedã.tace.
Cur. Phędrome obſecro ſerua me.Ph. tãq̃ met geniũ
Miles.quęſo ut mihi dicas unde illũ habeas anulũ.
Quem parasitus hic te eluſit.Pl.per tua genua te obſecro.
Vt nos facias certiores.M.qd iſtuc ad uos attin&?
Quęratis chlamydẽ et machęrã hãc ũde ad me peruenerit.
Cur. Vt faſtidit glorioſus.M.mitte iſtũ.ego dicam omnia.
Cur. Nihil eſt quod ille dicit.Ph.fac me certiorẽ obſecro.
M. Ego dicam.ſurge:banc rẽ agite:atq; animũ aduortite.
Pater meus habuit periplanes planeſiũ.
Is prius q̃ moriẽ mihi dedit tanq̃ ſuo.
Vt ęquum fuerat filio.Pl.pro iuppiter.
M. Et iſte me hęredẽ fecit.Pl.pietas mea ſerua me.quando ego te
Seruaui ſedulo.frater mi ſalue.M.qui credam ego iſtuc cedo
Si uera memoras:quę fuit mater tua?Pl.eleobula.
M. Nutrix quę fuit?Pl.archeſtrata.ea me ſpectatũ tulerat.
Per dionyſia.poſtq̃ illo uẽtũ eſt iam ut me collocauerat
Exoriẽ uẽtus:turbo:ſpectacula ibi ruũt:ego pertimeſco.
Tũ ibi me neſcio quis arripit timidam atq; pauidam:
Nec uiuam:nec mortuã:nec quo me pacto abſtulerit poſſũ dicere.
M. Meminiſtin banc turbam fieri?ſed tu dic mihi ubi is ẽ homo
Qui te ſubripuit?Pl.neſcio:uęq; hũc ſeruaui ſemper mecũ una
Anulũ.cum hoc olim perii.M.cedo ut inſpiciam.
Ph. Sanan es quę iſti cõmittas?Pl.ſine modo.M.prob iuppiter.
Hic eſt quẽ ego tibi miſi natali die.tam facile noui:q̃ me.
Salue mea ſoror.Pl.frater mi ſalue.
Deos uolo bene uortere iſtam rem nobis.
Cur. Et ego nobis omnibus tu ut bodie adueniẽs
Coenam des ſororiam.hic nuptialẽ cras dabit.Ph. ꝓmittimus.
M. Tace tu.Cur.non taceo q̃ndo res uortit bene:tu iſtãc deſpõde huic

Miles:ego dotem dabo.Ph.quid dotis?Cur.egone?ut ſemper
Dum uiuat me alat.M.uerꝫ hercle dico me iubente feceris
Et leno hic deb& nobis trigĩta minas.Ph.quãobrẽ iſtuc?
M. Quia ille repromiſit mihi ſi quisq̃ hanc liberali aſſeruiſſ& manu.
Sine cõtrouerſia omne argẽtũ redder&.Ph.nũc eamus ad lenonẽ.
M. Laudo.Ph.hic prius uolo meam rẽ agere.M.quid id eſt?
Ph. Vt mihi hanc deſpõdeas.Cur.q d ceſſas miles hãc huic uxorẽ dare?
M. Si hęc uolt.Pl.mi frater cupio.M.fiat.Cur.bene facis.
Ph. Spondes ne miles mihi hanc uxorẽ?M.ſpondeo.
Cur. Et ego hoc idẽ unũ ſpondeo.M.lepide facis.
Sed eccum lenonem incedit theſaurum meum.

Leno Cappadox.Miles.Phędromus.Planuſium.

C. a Rgentariis male credi qui aiunt nugas prędicant.
Nã & bene:& male credi dico.id adeo hodie ego expertus ſũ.
Nã male creditꝫ qui nunq̃ reddũt:ſed prorſus perit.
Velut decẽ minas dum ſoluit omnis menſis tranſiit.
Poſtq̃ nihil fit clamore hominẽ poſco:ille in ius me uocat.
Peſſume metui:ne memini hodie apud prętorẽ ſoluer&.
Verꝫ amici cõpulerunt.reddit argentum domo.
Nunc domũ ꝓperare certũſt.M.beus tu leno te uolo.
Ph. Et ego te uolo.C.at ego uos nolo ambos.M.ſtaſis ilico.
Atq; argentũ ꝓpere ꝓpera uomere.C.quid mecũ eſt tibi?
Aut tecum?aut?M.quia ego ex te hodie faciã pilũ catapultariũ.
Atq; ita te neruo torquebo itidẽ ut catapultę ſolẽt.
Delicatũ te hodie faciã cũ catello ut accubes.
Ferreo.ego dico.C.at ego uos ambo in robuſto carcere
Vt pereatis.M.collũ obſtringe.abduce iſtũ in malã crucẽ.
Ph. Quicquid eſt.ipſe ibit potius.C.pro deũ atq; hominũ fidẽ
Hoccine pacto indẽnatũ atq; ĩteſtatũ me arripi?
Obſecro planeſium & te phędrome auxiliũ ut feras.
Pl. Frater obſecro te noli hunc cõdẽnatum perdere.
Bene & pudice me domi habuit.M.haud uoluntate id ſua.
Aeſculapio huic habeto quod pudica es gratiam.nã ſi uoluiſſ&
Iãpridẽ quoq; poſſet mittere.Ph.animũaduorte ſi poſſũ hoc
Inter uos ſentẽtia cõponere:mitte iſtũc.accede huc dicã meã ſẽtẽtiã.
Siquidẽ uultis quod decrero facere.Ca.tibi ꝓmittimus.
Dũ quidẽ hercle ita iudices ne quisq̃ a me argẽtũ auferat:
M. Quod ne ꝓmiſiſti?Ca.qui ꝓmiſi:lĩgua eadẽ nunc nego.
Dicẽdi:nõ rẽ perdendi hęc gratia nata eſt mihi.M.nihil agit.
Collũ obſtrĩge homini.Pl.iamiã faciam ut iuſſeris.
M. Quando uir bonus es reſpõde quod rogo.Ca.roga quod lubet.

M. Promiſiſtin ſi liberali quisq̃ banc aſſerer& manu.
Te omne argẽtũ redditu⁹?Ca.non cõmemini dicere.
M. Quid?negas?Ca.nego hercle uero.quo prẽſente?quo ĩ loco?
M. Meipſo prẽſente:& lycone trapezita.Ca.non taces?
M. Nõ taceo.Ca.nõ ego te floccifacio:ne me territes.M.meipõ pñte.
Et lycone factũ eſt.Ph.ſatis credo tibi.nũc adeo ut tu
Scire poſſis leno meam ſentẽtiã:lĩbera hẽc eſt.
Hic buius frater eſt.hẽc autẽ illius ſoror.hẽc mihi nub&.
Tu buic argẽtũ redde:hoc iudiciũ meum eſt.
M. Tu autẽ ĩ neruo iam iacebis:niſi mihi argẽtũ reddit̃.
Ca. Hercle iſtam rẽ iudicaſti perfidioſe phẽdrome:& tibi oberit.
Et te miles di deẽq; perdiunt:tu me ſequere.M.quo ſequar te?
Ca. Ad trapezitã meũ:ad prẽtorẽ.nã ĩde rẽ reſoluo oĩbus q̃bus debeo.
M. Ego te ĩ neruo baud ad prẽtorẽ binc rapiam.ni argẽtũ refers.
Ca. Ego te uehementer perire cupio ne tu me neſcias.
M. Ita ne uero?Ca.ita hercle uero.M.noui ego hos pugnos meos.
Ca. Quid tu?M.qd tu rogitas?biſce ego ſi tu me irritaueris
Placidũ te hodie reddã.C.age ergo recipe actutum.Ph.lic&.
Tu miles apud me coenabis.hodie fient nuptiẽ.M.quẽ res bene
Vortat mihi et uobis.ſpectatores plaudite plaudite.

Plauti Poetẽ Clariſſimi. Caſſina.

S Aluere iubeo ſpectatores optumos fidẽ q facitis maxuĩ
Et uos fides ſi ue⁹ dixi ſignũ cla⁹ date mihi
Vt uos mihi ẽquos iã ĩde a prĩcipio ſciã
Qui utunt̃ uino uetere ſapientis puto.
Et qui libẽter ueteres ſpectãt fabulas
Antiqua opera et uerba quum uobis placent.
Aequũ eſt placere ante ueteres fabulas.
Nã nũc nouẽ quẽ ꝓdeunt comoediẽ
Multo ſũt nequiores q̃ nũmi noui.
Nos poſtq̃ populi rumorem intelleximus.
Studioſe expetere uos plautinas fabulas.
Antiq̃ eis edimus comoediã quã uos ꝓbaſtis qui eſtis ĩ ſenioribuſ.
Nam iunio⁹ qui ſunt nõ norũt ſcio.ue⁹ ut cognoſcant
Dabimus operã ſẽdulo.hẽc quũ prima tũ acta eſt ĩter omnis.
Fabulas ea tempeſtate flos poeta⁹ fuit.
Qui nunc abierunt binc ĩ communem locum.
Sed tamẽ abſentes ꝓſunt prẽſentibus.

Vos omnes opere magno operatos esse uolo.
Benigne ut operam detis ad nostrũ gregem.
Ducite ex animo curam atq; alienum ęs.
Ne quis formid& flagitatorem suum.
Ludi sunt:ludus datus est argentariis.
Tranquillum est:alcedonia sunt circa forum.
Ratione utuntur.ludis neminem poscunt.
Secundum ludos reddunt autem nemini.
Aures uotiuę si sunt animum aduortite.
Comoedię nomen dare uobis uolo.
Clerumenoe uocatur hęc comoedia gręce.
Latine sortientes.diphilus banc gręce
Scripsit:post id rursum denuo.
Latine plautus cum latranti nomine.
Senex hic.maritus habitat.ei est filius.
Is una cum patre in illisce habitat ędibus:
Est ei quidam seruus qui in morbo cubat.
Immo hercle uero in lecto ne quid mentiar.
Is seruus.sed ab hinc annos factum est sexdecim.
Quum conspicatus est primo crepusculo.
Puellam exponi:adit extẽplo ad mulierem.
Quę illam exponebat:orat ut eam det sibi.
Exorat:aufert:detulit recta domum.
Dat berę suę:orat ut eam cur&:educ&:
Hera facit:educauit magna industria.
Q; si esset ex se nata:non multo secus.
Postq̃ adoleuit ad eam ętatem ut uiris
Placere possit&:at eam puellam hic senex
Amat efflictim:et item contra filius.
Nunc sibi uterq; contra legiones parat.
Pater filiusq; clam alter:alterumq;.
Pater allegauit uillicum qui poscer&:
Sibi istam uxorem:is sperat si ei sit data.
Sibi fore paratas clam uxore excubias foris.
Filius autem armigerum allegauit suum.
Qui sibi eam uxorem poscat.scit si id impetr&.
Futurum quod amat intra prędepis suas.
Senis uxor sensit uirum amori operam dare.
Propterea una consentit cum filio.
Ille autem postq̃ sensit filium suum
Eandem illam amare:et esse impedimento sibi.

Hinc adoleſcentem peregre ablegauit pater.
Sciens eius mater ei dat operam abſenti tamen.
Is ne expectetis hodie in hac comoedia.
In urbem nō rediuit:plautus noluit
Pontem interrupit:qui erat in itinere.
Sunt hic quos credo nunc inter ſe dicere.
Hercle quid iſtuc eſt!ſeruiles nuptię!
Seruin uxorem ducent!aut poſcent ſibi!
Nouum attulerunt quod fit nusq̄ gentium.
At ego aio hoc fieri in graecia & carthagini.
Et hic in noſtra terra in apulia.
Maioreq; opera ibi ſeruiles nuptię q̄ liberalis etiam curari ſolent.
Id ni fit mecum pugnos ſiquis uolt dato in urnam mulſi.
Penus dum iudex ſiet grȩcus adeo uel mea cauſa apulus.
Qui nunc nihil agitis ſentio nemo ſitit.
Reuortat ad illam puellam expoſiticiam.
Quam ſerui ſumma ui ſibi uxorem expetunt.
Ea inuenietur & pudica & libera ingenua athenięſis.
Neq; quicq̄ ſtupri faciet profecto ī hac quidem comoedia:
Mox hercle uero poſt trāſacta fabula argētum ſiquis
Dederit ut ego ſuſpicor ultro ibit nuptum.
Non manebit auſpices.
Tantum eſt.ualete.bene rem gerite.et uincite
Virtute uera quod feciſtis antehac.

Argumentum in Caſſina.

Conſeruam uxorem duo conſerui expetunt.
Alium ſenex allegat:alium filius.
Sors ſenem adiuuat:uerum decipitur dolis:
Ita ei ſubiicit̄ puella:ſeruullus
Neq̄:qui dominum mulgat atq; uillicum.
Adoleſcens ducit ciuem caſſinam cognitam

Chalinus. Olympius.

Cha.n On mihi licere meā rē me ſolū ut uolo loqui atq; cogitare.
Sine te arbitro!quid tu malum me ſequere!
Oly. Decretum eſt mihi quaſi umbra quoquo ibis tute perſequi.
Quin edepol etiā ſi in crucē uis pgere ſequi decretum eſt.
Debinc coniicito cȩteꝝ poſſis ne nec ne:clā me ſutelis tuis:
Prȩripere caſſinam uxorē.proinde ut poſtulas.
Cha.Quid tibi negocii mecum eſt!Ol.quid ais impudens!
Cha.Qui in urbe reſtas uillice hic magni precii!Ol.lib&.
Cha.Quin ruri es in prȩfectura tua!quin potius quod legatum ē tibi

Negocium id cu as:atq; urbanis rebus te abſtines?
Huc ueniſti ſpõſam prẽreptum meam.abi rus.abi.
Dieerectus tuam í prouítiam.Ol.cbaline nõ ſum
Oblitus officium meũ.prẽfeci ruri recte qui cur&.tamẽ
Ego huc quod ueni í urbem impetrauero uxorem ut iſtãc
Ducã quam tu deperis bellam:& tenellam caſinam cõſeruam tuã.
Quãdo ego eam mecum rus uxorem abduxero rure ícubabo.
Vſq; í prẽfectura mea.Cha.tu illam ducas?bercle me
Suſpẽdio quam tu eius potior fias ſatius eſt mortuum.
Ol. Mea prẽda eſt illa: ꝓpin tute í laqueum ne duas.
Cha.Ex ſterquilinio effoſſe tua illec prẽda eſt?
Ol. Scies boc ita eſſe.Cha.uẽ tibi.O.quot te modis ſi uiuo
Habebo í nuptiis miſeꝝ meis?Ch.quid tu mibi facies?
O. Ego ne quid faciã tibi?primũ omniũ buic lucebis nouẽ nuptẽ facẽ.
Poſt illa ut ſemp improbus nibilq; ſis:poſt id locoꝝ
Quãdo ad illam ueneris dabit᷑ tibi amphora una:& una ſemita.
Fõs unus:unũ ẽnũ:& octo dolia:quẽ niſi erũt ſemp plena
Ego te implebo flagris.ita te aggerũda curuũ aqua faciam.
Probe ut poſtilena poſſit ex te fieri:poſt autem niſi ruri tu
Aceruo mederis:aut:quaſi lumbricus terrã:quod te poſtules
Guſtare:quicq̃ nũq̃ edepol:ieiunum
Aeq; atq; ego te ruri redibo.poſt id quũ laſſus fueris
Et famelicus noctu ut condigne recubes curabit᷑.
Cha.Quid facies?Ol.concludere in feneſtra firmiter,
Vnde auſcultare poſſis quũ ego illam oſculer:quũ mibi illa dic&.
Mi animule:mi olympio mea uita:mea mellilla:mea feſtiuitas.
Sine tuos ocellos deoſculer uoluptas mea:ſine amabo te amari.
Meus feſtus dies:meus pullus paſſer:mea columba:mi lepus.
Quũ mibi bẽc dicent᷑:tum tu furcifer quaſi mus in medio
Pariete uerſabere.Cha.nunc ne tute mibi reſpõdere poſtules:
Abeo intro:ted& ſermonis tui.O.te ſequor bic quidẽ pol.
Certo nibil ages ſine me arbitro.

Cleoſtrata.Pardaliſca Ancilla.

Cl. a Bſignate cellas:referte anulum ad me.
Ego huc tranſeo in proximum.
Ad meam uicinam.uir ſiqd uol& me:facite binc me accerſatis.
Pa. Prandium iuſſerat ſenex ſibi parari.Cl.ſta:tace:atq; abi.
Neq; paro:neq; bodie coquet᷑:quãdo is mibi & filio aduorſat᷑ ſuo
Animi:amoriſq; cauſa ſui flagitiũ illud hominis:ego illum fame.
Ego illũ ſiti:maledictis:malefactis:amatorẽ ulciſcar:
Ego illũ ꝓbe incõmodis dictis angã:faciam uti ꝓinde eſt dignus.

Vitã:colat acherũtis pabulũ: flagitii perſequẽtẽ:ſtabulũ nequitię:
Nũc hĩc meas fortunas eo q̃ſtũ ad uicinas:ſed foris cõcrepuit.
Atq; ea ipſa eccã egreditur foras:nõ pol hoc per tẽpus iter ĩcępi.

Mirena.Cõiunx.Cleoſtrata.

Mi. ſ Equimini comites ĩ proximũ me huc!
Heus uos:ecquis hęc quę loquar audit!
Ego hic ero:uir: ſi aut quiſpiã quęr&:nã ubi domi ſola ſum:
Sopor manu ſcalpitur:iuſſin colũ ferri mihi.Cl.mirina ſalue.
Mi .Salue me Caſtor.Cle. ſed quid tu es triſtis amabo!
Mi. Ita ſolẽt oẽs quę ſũt male nuptę.domi & foris ęgre q̃d ſit ſatis ſp ẽ.
Nam ego ibã ad te.Cl.edepol ego iſtuc ad te:ſed qd ẽ qd tuo
Nũc aĩo aegre ẽ!nã qd tibi ẽ ęgre idẽ mihi ẽ diuidue.
Mi. Credo ecaſtor: nam uicinã neminẽ amo merito magis q̃ te.
Nec q̃plura ſunt mihi q̃ ego uelim.Cl.amo te: atq;
Iſtuc expeto ſcire quid ẽ.Mi.uir me hȝ peſſiſ deſpicatã modis
Nec mihi ius meũ obtinendi optio ẽ.Cl.hoc quid ẽ!dic i dẽ hoc:
Obſecro.nã pol haud ſatis meo corde accepi q̃rellas tuas.
Mi. Vir me hab& peſſumis deſpicatam modis.
Cl. Mira ſũt uera ſi p̃dicas.nã uiri iꝰ ſuũ ad mulieres obtĩere haud q̃ũt
Mi. Quĩ mihi ãcillulã ingratis poſtulat quę mea ẽ:quę meo
Educata ſup̃tu ſiet uillico ſuo ſe dare:ſed ipũs eam amat.
Cl. Obſecro tace.nã nũc hic lic& dicere.nos ſumꝰ.Mi.ita eſt.
Cl. Vnde ea tibi ẽ!nam peculi probam nihil habere addec&.
Clam uiro:& quę hẽt partum ei haud cõmodi ẽ.
Quin uero aut ſubtrabat:aut ſtupro inuenerit.
Hoc uiri cenſeo eſſe omne quicquid tuum eſt.
Mi. Tu quidẽ aduerſũ tuã amicã omnia loqueris.
Cl. Tace ſis ſtulta:& mihi auſculta.noli ſis tu illi aduorſari.
Sine am&:ſine quod libȝ: id faciat:qñ tibi nil domi dereliquium
Mi. Satĩ ſana es!nã tu quidẽ aduorſus tuã iſtã rẽ loq̃re!Cli.ĩſipiens
Semper tu huic uerbo uitato ab tuo uiro.Mi.cui uerbo!
Cli. I foras.Mi.mulier es.tace.Cl.quidem!hẽ quis eſt quem uides!
Mi. Vir eccũ it.intro:abi:adpropa age amabo ĩpetras:abeo.
Cl. Mox magis quũ ociũ mihi & tibi erit.igitur tecũ loquar.
Nunc uale.Mi. Valeas.

Senes Stalino Cleoſtrata mulier

Sen. o Mnibꝰ rebꝰ ego amorẽ credo & nitoribꝰ nitidis añuenire.
Nec potis quicq̃ cõmemorari q̃ plꝰ ſalis pluſq; leporis hodie
Habeat.coquos equidẽ nimis demiror:qui utũtur cõdimẽtis.
Eos eo condimẽto uno nõ utier.oĩbus quod pręſtat.
Nã ubi amor cõdimẽtũ inerit cuiuis placiturum credo.

Neq; ſalſum neq; ſuaue eſſe põt quicq̃:ubi amor nõ admiſcet̃
Fel quod amarũ eſt:id mel faci& hominem ex triſti lepidũ & lenẽ
Hanc ego de me cõiecturam domi facio:magis q̃ ex auditis.
Qui poſtq̃ amo caſinã magis initio mũditiis mũdtianti deo.
Myropolas omnes ſolicito ubicunq; eſt lepidũ unguẽtum ũgor
Vt illi placeã. & placeo(ut uideor)ſed uxor me excruciat quia uiuit.
Triſtẽ aſtare aſpicio blande hęc mihi mala res appellãda eſt.
Vxor mea meaq; amenitas quid tu agis?Cl.abi:atq; abſtine manũ
Sta. Eia mea iuno non dec& te eſſe tam triſtem tuo ioui.
Quo nunc abis? Cl. mitte me.Se.mane.Cl.non maneo.Se.at pol.
Ego te ſequar.Cl.obſecro ſammes?Se.ſanus q̃ te deamo.Cl.nolo
Ames. Se.non poteſt impetrare.Cl.enecas.Se.uera dicas uelim.
Cl. Credo ego iſtuc tibi.Se.reſpice o mi lepos.Cl.nẽpe ita ut tu mihi es
Vnde hic amabo unguenta olent?Se.o perii
Manifeſto miſer teneor.ceſſo caput pallio detergere?
Vt te bonus mercurius perdat myropola quia hęc mihi dediſti.
Cl. Ebo o tu nihili cana culex uix teneor quí quę decẽt te dicam.
Senecta aetate unguentis perlitus ignaue incedis.
Se. Pol amico dedi cuidam operam dum emit
Vnguenta.Cl. ut cito cõmentatus eſt.
Ecquid te pudet? Se.õnia quę tu uis.Cl.ubi in luſtra iacuiſti?
Se. Ego ne in luſtra.Cl. ſcio pluſ q̃ tu me arbitrare.Se.quid id eſt?
Quod tu ſcis? Cl. te ſene omniũ ſenẽ neminẽ eſſe ignauiorem.
Vnde is nihili? ubi fuiſti?ubi luſtratus?ubi bibiſti?
Adeſt mecaſtor uide palliolũ ut rugat.Se.dẽ me & te ĩfelicem
Si ego in os meum uini guttam indidi.Cl.ĩmo aget ut libet.
Bibe aes:diſperde rẽ.Se obe iã ſatis uxor ẽ cõprime te nimũ timis.
Relinq; aliquãtũ orõnis cras q̃ mecũ litiges.
Sed quid ais?iã domuiſti aĩum potius:ut quid uir uelit
Fieri id facias potiuſ q̃ aduerſere cõtra?Cl.qua de re?
Se. Rogas?ſup ancilla caſſina:ut det̃ nuptũ noſtro uillico.
Seruo frugi:atq; ubi illi bñ ſit ligno:aqua calida:cibo.
Veſtimẽtis: ubiq; educet pueros quos pariat
Poti9 q̃ illi ſeruo neq̃ des armigero nihili atq; improbo.
Cui homini hodie peculi nummus nõ ẽ plũbeus.
Cl. Mirũ ecaſtor te ſenecta ętate officiũ tuum
Nõ meminiſſe.Se. quid iã?Cl.quia ſi facias recte & cõmode
Curare me ſinas ãcillas quę mea ẽ curatio.Se qui malũ homini
Scutigerulo dare iub&?Cl.q̃ enim filio nos oport&
Opitulari unico?Se.at q̃q̃ unicus ẽ nihilo magis
Vnicus ẽ ille mihi filius:q̃ ego illi pater:illũ mihi ęquius ẽ.

Q̃ me illi quę uolo cõcedere.Cl.tu ecaſtor tibi homo
Malã rẽ queris:ſubol& ſentio.Se egon?Cl.tu.nã quid friguttis?
Quid iſtuc tã cupide cupis?Se.ut enim frugi ſeruo detur
Potius q̃ ſeruo íprobo.Cl.quid ſi ego ípetro:atq; exoro:
A uillico cã mea ut eam illi permittam?Se quid ſi ego aũt
Ab armigero ípetro eam illi permittat:atq; hoc credo ípetraſſere.
Cl. Cõuenit. uis tuis cbalinũ huc euocem uerbis foras?
Tu eũ orato: ego autẽ orabo uillicũ.Se.ſane uolo.Cl.iã hic
Erit.nũc experiemur noſtrum uter ſit blandior.
Se. Hercules:diq; iſtã perdant:quod nũc liceat dicere.
Ego diſcrutior miſer amore.illa autẽ quaſi ob induſtriam
Mibi aduorſatur.ſubol& hoc iã uxori:qđ ego machinor.
Propter eã rẽ magis armigero dat operam de induſtria:

Stalino.Senes.Chalinus.Seruus.

Se. q Vi illũ dii oẽs pdãt deęq; Cha.te uxor aiebat tua
Me uocare.St.ego enĩ uocari iuſſi te.Ch.eloquere quid uelis.
Se. Primũ ego te porrectiore frõte uolo mecũ loqui.
Stultitia ẽ ei te eẽ triſtẽ cuius poteſtas plus poteſt.
Pro bonę frugi hominẽ iãpridẽ eſſe arbitror.Cha.intelligo.
Quin ſi ita arbitrare emittis me manu.Se.quin id uolo
Sed nibil ẽ cupere me factũ:niſi tu factis adiuuas.
Cha. Quod uelis modo:id uelim me ſcire auſculta.ego loquar.
Caſſinam ego uxorẽ promiſi uillico nr̃o dare.Cha.at tua uxor.
Filiusq; promiſerũt mihi.Se.ſcio.ſ3 utrũ nũc tu celibẽ te eſſe
Mauis liberũ:an maritũ ſeruum aetatẽ degere:& gnatos tuos.
Optio hęc tua ẽ.utrũ barũ uis cõditionẽ accipe.
Cha. Liber ſi ſim:meo periclo uiuam.nũc uiuo tuo.
De caſſina certũ ẽ cõcedere boĩ nato nemini.
Se. Intro abi:atq; actutũ uxorem huc euoca añ ędis cito.
Et ſitulã huc tecũ efferto cũ aqua:& ſortis.Cha.ſatis plac&.
Se. Ego pol iſtã iã aliq̃uorſũ tragulam decidero.
Nam ſi ſic nihil ípetrare potero ſaltẽ ſortiar.
Ibi ego te & ſuffragatores tuos ulciſcar Ch.attamen
Mihi obting& ſors.St. ut quidẽ pol paras cruciatu malo.
Ch. Mihi illa nubet:machinare quod lubet quouis modo.
Se. Abin hinc ab oculis?Cha.inuitus me uides:uiuam tñ.
Se. Sũne ego miſer homo?ſatin omnes res ſũt aduorſę mibi?
Iam metuo ne olympionẽ mea uxor exorauerit:
Ne caſſinam ducat:ſi id factũ ẽ ecce me nullũ ſenem:
Si nõ ípetrauerit etiã ſpicula inſortita ſũt mibi.
Si ſors autẽ decolaſſit gladiũ faciã culcitram.

Eũq; incũbam.ſed progredit᷑ optume:eccũ olympio.

Olympio.uilicus. Senex.Stalino.

Ol. v Nna edepol opera í furnũ calidũ cõdito:
Atq; tibi torreto me pro pane rubido bera q̃ iſtã opã a me᷑
Impetres qd᷑ poſtulas.Se.ſaluus ſũ:ſalua ſpes ẽ:ut uerba audio.
Ol. Quid tu me bera libertate territas?quid ſi tu nolis?filiuſq; etiã tuus
Vobis íuitis:atq; amborũ í gratiis una libella liber poſſũ fieri?
Se. Quid iſtuc ẽ?qui cum litigas olympio?Ol.cũ eadem qua tu
Sẽper.Se.cũ uxore mea?Ol.quã tu mihi uxorem?quaſi
Venator tu quidem es:dies atq; noctes cũ cane ętatẽ exigis.
Se. Quid ait?quid loquit᷑ tecũ?Ol.orat:obſecrat ne caſſinam
Vxorẽ ducã.Se.quid tu poſtea?Ol.negaui enĩ ipſi me
Cõceſſurũ ioui ſi is mecũ orar&.Se.di te ſeruaſſít mibi
Nunc in fermento totaſt.ita turget mibi:edepol ego illam.
Mediam diruptam uelim.Ol.credo edepol eſſe ſiquidem tu
Frugi bone es:uerum edepol tua mibi odioſa eſt amatio.
Inimica eſt tua uxor:mibi tuus inimicus filius
Inimici familiares.Se.quid id tua:unus tibi bic dum
Propicius ſit iuppiter.tu iſtos minutos deos floccifeceris.
Ol. Nugę ſũt iſtę magnę:quaſi tu neſcias repente ut emoriant᷑
Humani ioues.ſed tandẽ ſi tu iuppiter ſis emortuus:
Quũ ad deos minores redierit regnũ tuũ.
Quis mibi ſubueniet tergo:aut capiti:aut cruribus?
Se. Opinionẽ eius res tibi bẽat tua:ſi boc ípetramuſ ut
Ego cũ caſſina cubẽ.Ol.nõ bercle opinor poſſe:ita
Vxor acriter tua inſtat ne mihi det᷑.Se.ego ſic agam
Coniiciam ſortis in ſitellã:& ſortiar tibi & chalino.ita rẽ
Natã ítelligo:neceſſum ẽ uorſis gladiis depugnarier.
Ol. Quid ſi ſors aliter euenerit q̃ uoles?
Se. Bñdice dis:ſũ fretus:deos ſperauimus.
Ol. Nõ ego iſtud uerbũ emiſſũ ut tibi ſtalino.
Nã oẽs mortales deis ſunt freti:ſed tamen
Vidi ego diſertos ſępe multos decipi.Se.ſed tace parũ.
Ol. Quid uis?Se.eccũ exit foras chalinus ítus cũ ſitella & ſortibus.
Nũc nos colatis ſignis depugnabimus.

Mirina cõiũx.Senex.Chalinus.Olympio

Mi. f Ace chaline me certiorem quid meus uir me uelit.
Ch. Ille edepol ardentẽ te uidere extra portã uictuã
Credo ecaſtor uell&.Mi.at pol ego haud credo:ſed certo ſcio.
Se. Plus artificũ ẽ mi q̃ rebar:ariolũ hũc habeo domi.
Quid ſi propius attollamus ſigna:ſiamuſq; obuiam?

Sequere quid uos agitis? Cb. adſunt quę imperauiſti omnia
Vxor: ſortes: ſitula atq; egomet. Se. te uno adeſt plus q̃ ego uolo.
Cb. Tibi quidem edepol ita uidetur: ſtimulus ego nunc ſum tibi.
Eo dico corculum adſudaſſis iam ex metu maſtigia.
Se. Tace cbaline: cõprime iſtũc. Cal. ímo iſtũc qui dicit clare.
Se. Depone bic ſitellam: ſortis cedo mibi: animum aduortite.
Atq; ego cenſui abſ te poſſe boc mecum impetrare uxor mea:
Vt uxor caſſina mihi daretur. et nunc etiam cenſeo.
Mi. Tibi daretur illa? Se. mihi enim ab. non id uolui dicere.
Dũ mihi uolui buic dixi: atq; adeo dũ mihi cupio: perperam
Iandudum bercle fabulor. Mi. pol tu quidem atq; etiam facis
Se. Huic ímo bercle mibi. uah. tandem redii: uix erã in uia.
Mi. Per pol ſępe peccas: ita fit ubi quid tanto opere expetas.
Se. Sed te uterq; tuo pro iure: atq; ego bic oramus. Mi. quid eſt?
Se. Dicam enim mea mulſa: de iſtac caſſina buic noſtro uillico
Gratiam facias. Mi. at pol ego neq; facio: neq; cenſeo.
Se. Tum igitur ego ſortis utrinq;. Mi. iam quis uetat?
Se. Optimũ atq; ęquiſſimũ iſtud eſſe iure iudico.
Sin ſecus: patiemur animis aequis. Cba. tene.
Sortem tibi. uide quod ſcriptum.
Vnde unicus eſt quia iſti priuſq̃ mibi es: accipe banc ſis.
Se. Cedo. mane. unum uenit ĩ mẽtẽ mõ. Cba. uide ne qua illic ſit
Alia ſors ſub aqua. Se. uerbero men te cenſes eſſe? nulla
Eſt. babe quietũ animũ. modo qd bonũ atque fortunatum.
Tuum ſit mibi magnum malum.
Cb. Tibi quidem edepol credo eueniet pietatem tuam noui.
Sed manedũ. nũ iſta aut pupulna ſors: aut abiegna eſt tua?
Mi Quid tu id curas? Cba. quia enim metuo neq; ĩ aqua ſumma natet
Se. Age. caue. conicite ſortis nunc iã amabo buc. ecce re
Vxor aequa. noli uxori credere babe animũ bonũ.
Ol. Credo bercle bodie deuorabit ſortis ſi attigerit. Cba. tace.
Ol. Taceo. deos quęſo ut quidem bodie canem & furcam feras.
Cba. Mibi ut ſortitio eueĩat: ut quidẽ bercle pedibus pendeas.
Ol. At tu ut oculos emũgare ex capite per naſum tuos.
Quid times? paratum oportet eſſe iam laqueum tibi.
Se. Periiſti. animũ aduortite amabo. taceo. nunc tu
Cleoſtrata ne a me memores malitioſe de bac re factũ: aut
Suſpicere tibi permitto: tute ſorti. Cba. perdis me. Ol. lucrũ facit.
Cl. Benefacis. Cba. deos quęſo ut tua ſors ex ſitella effugerit.
Ol. Ain tu? quia tute es: fugitiuos omnes te imitari cupis.
Cba. Vtinam tua quidem ſicut herculeis prędicant.

Quondam prognatis iſta ĩ ſortiendo ſors delicuerit.

Se. Tu ut liqueſcas ipſe actutũ uirgis calefacto aere.
Hoc ageſis olympio.Ol.ſi hic litteratus me ſinat
Q̃d bonũ atq; fortũatũ mihi ẽ.Ch.ita uõ & mihi.Ol.ñ.ĩmo hercle
Immo mihi hercle.Mi.hic uícz.tu uiues miſer.Se.pręcide os
Tu illi hodie age ecquid ſit ne obleſis manũ.

Ol. Cõpreſſã palma an porrecta ferio?Se.age ut uis.Ol.bẽ tibi.

Cle. Quid tibi iſtũc tactio ẽ?Ol.quia iuppiter iuſſit meus.

Cle. Feri malã ut ille rurſus.Ol.pii pugnis cędor iuppiter.

Se. Quid tibi tactio hũc fuit?Ch.quia iuſſit hęc iuno mea.

Se. Patiũdũ ẽ:ſi quid me uiuo mea uxor ĩperiũ exhib&.

Cl. Tã huic loqui licere oport& q̃ iſti?cur omẽ mihi
Vitupat malo?Chaline tibi cauẽdũ cẽſeo

Ch. Tẽpori poſtq̃ oppugnatũ ẽ os.Se age uxor mea:iã nũc
Sorti: uos aduortite aĩum.prębe tu.Ol.ubi ſim neſcio.
Perii:cor lienoſũ opinor habeo.iãiãdudũ ſalit.
De labore pectus tũdit.Se.teneo ſortẽ effer foras.
Iãne mortuus?Ol.oſtẽde.mea eſt mala:crucias quid eſt?

Se. Victus es chaline.tum nos diu uiuere olympio gaudeo.
Pietate factũ eſt mea:atq; maiorum meorum.
Intro abi uxor:atq; adorna nuptias.Cl.faciam ut iubes.

Se. Scin tu ruri eſſe ad uillam longe quod ducat?Cl.ſcio.Se.intro abi.
Et q̃q̃ hoc tibi ęgre eſt:tamẽ fac accures.Cl.licet.

Se. Eamus nos quoque intro:hortemur ut properẽt:nũquid moror?
Nã pręſente hoc plura uerba non deſidero.

Chalinus.Seruus.

Ch. ſ I nunc me ſuſpendam meam operam luſerim:
Et pręter operam reſtim ſumpti fecerim:& meis inimicis
Voluptatẽ creauerim.quid opus eſt?qui ſic mortuus equidem
Tamẽ ſorti ſum uictus.Caſina nubet uillico.
Atq; id non tã aegreſt iam uiciſſe uillicũ:q̃ id experiuiſſe
Opere tam magno ſenẽ ne ea mihi daretur:atq; ut illi nuberet.
Vt ille trepidabat: ut feſtinabat miſer:ut ſuſultabat.
Poſtq̃ uicit uillicus:atat cõcedã huc. audio aperiri fores.
Mihi bñuolẽti:atq; ad me ꝓdeũt hĩc ex iſidiis:hic ego iſidias dabo

Ol.Villicus.St.Senes.Chalinus.

Vi. ſ Ine mõ rus eueniat:remittã ad te uirũ cũ furca.
In urbẽ tãq̃ carbonariũ.St.ita fieri oport&.

Vi. Factũ & curatũ dabo.Se.uolui chalinũ ſi domi eẽt mittere
Tecũ obſonatũ:ut etiã ĩ moerore iſuper iimico nr̃o
Miſeriã hãc adiũgerem.Ch. retrouerſũ.cedã ad parietẽ.

Imitabor nepã:captãdus ẽ horũ clãculũ ſermo mihi
Nã illorũ me alter crutiat:alter macerat.
At cãdidatus cedit hic maſtigia ſtimulorũ loculi.
Protollo mortẽ mihi certũ ẽ hũc acherũtẽ
Prẽmittã prius.Vi.ut tibi ego inuẽtus ſũ obſequẽs.
Quod maxime cupiebas:eius copiã feci tibi.erit hodie tecũ
Qđ amas clã uxore.Se.tace.ita me di bñ amẽt:
Vt ego uix reprimo labra ob iſtãc rẽ quĩ te deoſculer.
Voluptas mea.Ch.quid deoſculer?quę res?quę uoluptas tua?
Effodẽ hercle hic uolt credo ueſicã uillico.Vi.ecquis?
Amas nũc me?Se.ĩmo edepol me q̃ te minus.lic& ne
Amplectite.Ch.quid ãplecti?Vi.lic&.Se.ut quia te
Tãgo:mel mihi uideor lingere. Ol.ultro te amator apage te.
A dorſo meo.Ch.illuc ẽ illuc qđ hic fecit hũc uillicũ:& idẽ me
Pridẽ quũ ei aduorſũ uenerã facere atriẽſẽ noluerat ſub ianua.
Vi. Vt tibi morigeruſ hodie:ut uoluptati fui.
Se. Vt tibi dũ uiuã bñ uelĩ plus q̃ mihi.Ch.hodie hercle
Opinor is cõturbabit pedes.ſol& hic barbatos ſane ſectari uiros
Se. Vt ego hodie caſſinã deoſculabor:ut mihi bona multa
Faciã meã uxorẽ:aſtute.Ch.nũc pol ego demũ
In rectã redii ſemitã:hic ipſus caſſinã depit.Se.abeo.
Viros iã hercle ãplexari:iã oſculari geſtio.Vi.ſine prius
Deduci. quid malũ operas?Se.amo.Vi.at nõ opinor fieri.
Hoc poſſe hodie.Se.põt:ſiquidẽ cras cẽſes te poſſe
Mitti manu.Ch. enĩuero huc aures magis ſũt
Adhibẽdę mihi.iã ego uno ĩ ſaltu apros capiã duos.
Se. Apud hũc ſodalẽ meũ atq; uicinũ mihi locus ẽ paratus:
Si ego oẽm amorẽ meũ cõcredui.is mihi ſe locũ
Dixit dare.Vi.quid ei? uxor?ubi erit?Se.lepide repperi.
Mea uxor uocabit huc eã ad ſe ĩ nuptias:ut hic ſit ſecũ.
Se adiut&:ſecũ cub&.ego iuſſi & dixit ſe facturã uxor mea.
Illa huc cubabit:ſi uir abierit faxo tu rus uxorẽ duces.
Idrus domus hęc erit tantiſper dũ ego caſſina faciam nuptias.
Hĩc tu ante lucẽ rus:cras duces poſtea.ſatin aſtute?
Ch. Age mõ fabricamini.malo hercle nr̃o tã uorſuti ĩuitis.
Se. Sin quid nũc facias?Vi.loquere.Se.tene marſupiũ.
Abi atq; obſona:propera:ſed lepide uolo molliculas eſcas ut ipſa
Mollicula ẽ.Vi.lic&. Se.emito ſepiolas lepidas lolligiũclas.
Ordeas.Ch.ĩmo triticeias ſi ſapis ſoleas.qui quęſo potius
Q̃ ſulponeas.quib9 batuat̃ tibi os ſenex nequiſſime?
Vi. Vin lingulacas?Se.quid opus ẽ quando uxor domi ẽ?

Ea lingulaca ẽ nobis:nã nũq̃ tac&.Vi.in re pñti.
Ex copia piſcaria cõſulere quid emã.Se.ęquũ oras.abis?
Argento parci nolo obſonato ampliter.nã mihi uicino hoc etiam
Cõuẽto ẽ opus:ut quod mãdaui cur&.Vi.iã ne abeo?
Se. Malo.Ch.tribus nõ cõduci poſſũ libertatibus quin ego illis
Hodie cõparẽ magnũ malũ:quíq; bãc oẽm rẽ
Meę berę iam faciam palam. manifeſte teneo inoxa iimicos meos.
Sed ſi nũc facere uolt bera officiũ ſuũ:nra oís lis ẽ.
Pulchra re pręuortar uiros.noſtro omine:it dies:iã uicti uicim9.
Ibo intro: ut id quod alí9 cõdiuit cocus:ego nũc uiciſſim.
Vi. Vt alio pacto cõdiam q cquid prãdii ẽ ut paratũ ne ſiet.
Sietque ei paratũ quod paratũ nõ erat.
Stalino.Alceſſim9. Senes.duo.
St. n Vnc amici anne iimici ſis imago alceſſime mibi ſciam
Nũc ſpecimen ſpeciẽ.nũc certamẽ cerniẽ.
Al. Curam erue:curam exime:caſtigare.id poſto ad cõpendiũ.
Cano capite:aetate aliena:eo addita ad cõpẽdiũ.
Cui ſit uxor:id quoq; illuc ponito ad cõpẽdiũ
Miſeriorẽ ego ex amore q̃ te uidi neminem.
St. Fac uacẽt aedes.Al.quí edepol ſeruos:ancillas domo certũ ẽ.
Omnis mittere ad te.St.ebo nimiũ ſcite ſcitus es:ſed facito
Dũ merui aper uorſus quos cantat colas cũ cibo.
Tũ quoq; facito ut ueniant quaſi eant ſutriũ.
Al. Meminero.bẽ nũc enim tu demũ nullo ſcito ſcitus es.
St. Cura:ego ad forũ mõ ibo:iam bic ero.Al.bñ ambula.
Se. Fac bẽant linguam tuę ędes.Al.quid ita?St.quũ ueiaz iuocẽt.
Al. Aetate cedũdus tu bõ es:nimias delicias facis.St.quid me amare
Refert niſi ſũ doct9?dicas uiuis:ſz tu caue iquiſitioẽ mibi ſis Al.uſq;
adero domi. Cleoſtrata.Stalino.Alce.
Cle. u T properarẽ arceſſere banc ad me uicinam meam hoc erat.
Ecaſtor id qđ me uir tanto ope orabat me? libere ędes
Vt ſibi eẽnt:caſſinam qđ deducerẽt:nũc adeo nequaq̃
Arceſſam.ignauiſſumis liberi loci poteſtas ſit uetulis ueruecib9?
Sed eccũ egreditur ſenati columẽ:p̃ſidiũ populi.
Meus uicinus:meo uiro qui liberũ prębꝫ locũ.
Nõ ecaſtor uilis emptus ẽ modius q uenit ſalis.
Al. Miror huc iam nõ arceſſi í proximũ uxorẽ meam
Quę iam ſi arceſſat dudũ ornata expectat domi.
Sed eccam opinor arceſſit.ſalue cloſtrata.
Cl. Et tu alceſſie ubi tua uxor? Al.intus illa te ſi eſ arceſſas
Man&.nam tuus uir me orauit ut eam iſtuc ad te adiutũ mittere

Vin uocẽ.Cl.ſine nolo ſi occupata ẽ.Al.otiũ eſt.
Cl. Nihil moror.Cha.moleſta ei eſſe nolo.poſt conuenero.
Al. Nõ ornatis iſtic apud nos nuptias?Cl. orno & paro.
Al. Nõ ergo opus ẽ adiutrice?Cl.ſatis domi ẽ.ubi nuptię.
Fuerit.tũ iſtã cõuenibo.nũc uale atq; iſtã iube.
Al. Quid ego nũc faciã?flagitiũ maximũ feci miſer:
Propter operã illius hirqui ĩprobi edẽtuli
Qui hoc mihi cõtraxit.operam uxoris polliceor foras.
Quaſi catillatũ:flagitiũ hoĩs qui dixit mihi
Suã uxorẽ hanc arceſſiturã eẽ.ea ſe eã negat morarier.
Atq; edepol mirũ:ni ſubol&:iam hoc huic uicinę meę.
Verũ aũt altrouerſũ meã mecũ rõnẽ puto.
Sed quid eius eẽt mecũ poſtulatio?
Cl. Ibo intro:ut ſubducã nauĩ rurſũ ĩ poluinariũ.
Iam hic ẽ lepide ludificatus:miſeri ut feſtinant ſenes.
Nũc ego illũ nihili decrepitũ meũ uirũ ueĩat uelim.
Vt eũ ludificẽ uiciſſim:poſtq; hũc deluſi alterũ.
Nã ego aliqd cõtrabere cupio litigii inter eos duos.
Sed eccũ ĩcedit.at quũ aſpicias triſtẽ:frugi cẽſeas.

Stali.Senex.Cleoſtrata.

Se. ſ Tulticia magna ẽ mea.qd ſnĩa boiem amatorẽ.
Vllũ ad forũ procedere ĩ eũ diẽ:cui qd am& ĩ mũdũ fiet.
Sic ego feci ſtultus.cõtriui diẽ dũ aſto aduocatus cuidã
Cognato meo quẽ hercle ego litẽ adeo perdiſſe gaudeo.
Ne me nequicq̃ ſibi hodie aduocauerit:rogitare oport&.
Prius & cõtarier adſit ne ei animus:necne adſit:quẽ aduoc&.
Si neg& adeſſe examinatũ amittat domũ.ſed uxorẽ ante
Aedis eccã hei miſo mihi metuo:ne nõ ſit ſurda:atq; hęc audiuerit.
Cl. Audiui ecaſtor cũ malo magno tuo.St.accedã
Se. Quid ages mea feſtiuitas?Cl.te ecaſtor pſtolabar.
Iãne ornata res ẽ?iãne hãc traduxi huc ad nos uicinã tuã.
Quę te adiutar&?Cl.accerſiui ut iuſſeras:uerũ hic ſodalis
Tuus amicus optimus neſcio quid ſe ſuſtlauit uxori ſuę
Negauit poſſe quãdo arceſſo mittere. St.uitiũ tibi iſtuc.
Maximũ ẽ:blanda eſt parũ.Cl.nõ matronarũ ẽ
Officiũ: ſed meretricũ uiris alienis mi uir ſubblandirier.
I tu atq; arceſſe illam.ego intus qd facto ẽ opus
Volo accurare mi uir:propera ergo.lic& iã pol ego huic aliquẽ
In pectus iniiciã metũ.miſerrimũ hodie hũc ego habeo amaſiũ.

Alceſſimus.Senex.Stalino.

Al. u Olo huc amator:ſi a foro rediit domũ qui me:atq; uxorẽ

Ludificatus ẽ larua. ſed eccũ ante aedis. ad te hercle ibã cõmodũ.

St. Atq; ego hercle ad te. quid ais uir minimi precii?
Quid tibi mandaui? quid tecũ oraui? Al. quid ẽ?

St. Vt bñ uacuas ędis feciſti mihi: ut traduxiſti huc ad nos
Vxorẽ tuã ſatin propter te pereo ego: atq; occaſo?

Al. Quí tu ſuſpendis te nẽpe tute dixeras tuã arceſſiturã
Eſſe uxorẽ meã. St. ergo arceſſiuiſſe ait ſeſe: & dixiſſe te
Eam nõ miſſurũ. Al. quin ea ipſa ultro mihi
Negauit eius operã ſe morarier. St. quin ea ipſa
Me adlegauit q iſtã accerſerẽ? Al. quí nihili facio.

St. Quin me perdis. Al. quí bene ẽ.
Quí etiam diu morabor: quí cupio tibi: quí aliquid ęgre
Facere: quí faciã libẽs: nũq̃ tibi hodie quí erit
Plus q̃ mihi. qn hercle dei te pdãt poſtremo quidẽ.

St. Quid nũc? miſſur? ne es ad me uxorẽ tuã?

Al. Ducas: eaſq; in maximã malã crucẽ
Cũ hac cũ iſtac: cũq; aíca etiã tua
Abi: & aliud cura. ego iã p ortũ iuſſero
Meã iſtuc tranſire uxorẽ ad uxorẽ tuam.

St. Núc tu mihi amicus es in germanũ modum.
Qua ego hunc amorẽ mihi eẽ aut dicam datũ?
Aut quod ego unq̃ erga uenerẽ iniq̃ fecerim.
Cui ſic tot amanti mihi obuiam eueniant morę?
Atat quid illud clamoris obſecro í noſtra domo ẽ?

Stalino. Senex. Pardaliſca. Ancilla.

Par. n Vlla nulla ſũ. tota tota occidi. cor metu mortuũ ẽ.
Membra miſere tremũt: neſcio uñ auxilii: prędidii
Perfugii mihi. aut opũ copiam cõparẽ aut expetã.
Tãta factis mõ mira ueris modis intus uidi. nouã
Atq; integrã audaciã: caue tibi cleoſtrata abſcede
Ab iſta obſecro: ne quid in te mali faxit ira percita.
Eripite iſti gladiũ quę ſui ẽ ípos animi.

St. Nã quid ẽ qđ hęc huc timida atq; exanimata exiluit
Pardaliſca. Par. perii. unde meę uſurpãt aures ſonitũ?

St. Reſpice mõ ad me. Par. here mi. St. quid tibi ẽ?
Quid timida es? Par. perii. St. quid periſti?

Pa. Perii & tu periſti. St. aperi quid tibi? Par. ue tibi.

St Immo iſtuc tibi ſit. Pa. necat. amabo tene me.

Se. Quicquid ẽ. eloquere mihi cito Par. cõtine pectus
Face uẽtulũ amabo pallio. St. timeo hoc negociũ quidẽ
Niſi hęc imeragloſę uſpiã percuſſit flore libyco.

Pa. Obtine auris amabo.St in malam crucẽ pectus:
Auris:caput:tecꝝ di perdiũt:nam niſi ex te ſcio.
Quicquid hoc ſcito.iam tibi iſtuc cerebrũ diſpertiam execrata.
Ludibrio peſſuma adhuc quę me habuiſti.
Pa. Here mi.St.quid uis mea ancilla.Pa.nimiũ ſęuis.
St. Nũ hero dicis:ſed hoc quicquid ẽ loquere ĩ pauca refer.
Quid intus tumulti fuit.Par.ſcibis. audi.
Malũ peſſumũqꝫ hic mõ intus apud nos.
Tua ancilla hoc pacto exordiri coepit:qđ haud atthicam
Addec& diſciplinam.St.quid ẽ id?Pa.timor
Prępedit dicta linguę.St.quid ẽ?poſſũ ſcire ego iſtuc
Ex te quid negocii ẽ?Par.dicam tua ancilla:quam tuo
Villico uis dare uxorẽ ea intus?St.quid intus?quid ẽ?
Pa. Imitat᷑ malarũ malam diſciplinam uiro ſuo quę ĩtermiat᷑
Vitam.St.quid ergo?Par.ab.St.quid?
Pa. Interimere ait uelle uitam gladio.St.bem.Pa.gladiũ.
St. Quid eũ gladiũ?Pa.bab&.St.hei miſero mihi cur eam hꝫ.
Pa. Inſectatur omnis domi per ędis:nec quẽq̃ prope ad ſe ſinit adire.
Ita oĩs ſub arcis:ſub lectis latẽtes metu muſſitãt.
St. Occidi: atqꝫ interii:quid illi obiectũ ẽ malitię repente?
Pa. Inſanit.St.ſceleſtiſſimũ me eẽ credo.Pa.immo ſi ſciaſ
Dicta quę dixit hodie.St.iſtuc expeto ſcire:quid dixit?
Pa. Audi.per oĩs deos & deas deiurauit occiſurũ eũ hac
Nocte quicũ cubar&. St.me occid&.Pa.an quippiã
Ad te attin&?St.uah.Par.quid cũ ea negocii tibi ẽ?
St. Peccaui. illũc dicere uillicũ uolebã.Pa.ſciens de uia
In ſemitã regredere.St.nũquid mihi minat᷑?
Pa. Tibi ĩfeſta ſoli ẽ plus q̃ cuiq̃.St.quã ob rẽ?
Quia ſi des uxorẽ olympioni:neq̃ ſe tuã:nec ſe ſuã:neq̃ uiri
Vitã ſin& in craſtinũ protolli: id huc miſſa ſũ tibi ut dicerẽ
Ab ea ut caueas tibi.St.perii hercle ego miſer.
Neqꝫ ẽ:neqꝫ fuit me ſenex quiſq̃ amator.
Adęqꝫ miſer.Pa ludo ego hũc facete.
Nam quę facta dixi:oĩa huic falſa dixi.hera atqꝫ hęc dolũ
Ex proxio hũc protulerũt. ego huc miſſa ſũ ludere.
Heus pardaliſca.Pa.quid ẽ?St.eſt
Qđ uolo exquirere a te.Pa.morã offers mihi.St.at tu᷑
Mihi offers moerorẽ. ſed etiã ne hꝫ.& nũc caſſina gladiũ?
Pa. Hab&. ſed duos.St.quid duos:Pa.altero te occiſurũ
Ait.altero uillicũ hodie.St.occiſiſſimus ſũ oĩũ qui uiuũt.
Loricam induam mihi.optumũ eẽ opinor.quid uxor

Mea? nō adiit: atq; ademit? Par. nemo aud& ꝑpe accedere.
St. Exor&. Pa. orat. negat ponere alio mō ullo profecto.
Ni ſe ſciat uillico nō datū iri. St. atq; ĩgratis quę nō uult
Nub& bodie: nam cur nō ego id perpetrē q; ꝑ coepi.
Vt nubat mibi? illud quidē uolebā nō: ſed noſtro uillico.
Pa. Saepicule peccas. St. timor prępedit uerba: uerū obſecro
Dic me uxorē orare: ut exor& illā gladiū ut ponat: &
Redire me intro ut liceat. Pa. nūciabo. St. & tu orato.
Pa. Et ego orabo. St. at blande orato ut ſoles. ſed audin?
Si effexis ḃ: ſoleas tibi dabo & anulū ĩ digito aureū & bō pluria
Pa. Operā dabo. St. face ut ĩpetres. Pa. ſed nūc iam
Niſi quippiā rememorare me. St. abi. & cura.
Pa. Redit eccū tādem obſonatū eius adiutor pōpam ducit.

Seruus. & Senex.

Ide fur ut ſentis ſub ſignū ducas: qui uero ſūt ſentes?
Quia qd tetigere illico rapiūt: ſi eas ereptū illico ſcindūt.
Ita quoquo adueniūt. ubi ubi ſūt duplici dāno multant.
Se. Eia. Ser. atat ceſſo magnifice patriceq; amiceq; ita hero meo ire
Aduorſū. Se. bone uir ſalue. Ser. fateor. Se. quid fit? Ser. tu amas
Ego eſurio: & ſitio. Se. lepide excuratus ĩceſſiſti. Ser. ab bodie.
Se. Mane uero q̄q̄ faſtidis. Ser. bei bei fet& tuus mibi ſermo.
Se. Quę res? Ser. bęc res. Se. etiā ne aſtas: enĩuero pragmata.
μοὶ παρέχεισ. Ser. dabo ναὶ κακόν ut ego opinor niſi rſiſtis ὄξειν
Ser. Potī a me abeas: niſi me uis uomere bodie
Se. Mane. Ser. quid ē? quis bic bō ē?
Se. Herus ſū. Ser. q herus? Se. cuius tu ſeruus es?
Ser. Seruus ego? Se. atq; meus. Ser. nō ſū ego liber.
Memento: memēto. Se. mane atq; aſta. Ser. omitte.
Seruus ſū tuus? Se. optime ē. obſecro
Olympiſce mi: mi pater: mi patrone. Ser. bē ſapis ſane.
Tuus ſū equidē. Se. quid mibi ſeruo opus ē tā neq̄?
Ser. Quid nūc? Se. q̄ mox recreas me: Ser. coena mō ſi ſit cocta.
Se. Ergo abeāt propere: cito introite: & cito deproperate.
Iā ĩtus ero: facite coenā mibi. ut ebria ſit.
Lepide: nitideq; uolo: uibil moror barbarico ritu.
Ne etiā is. is. Ser. ego bic bĩto. Se. nūqd ē cętex q; ꝑ morę ſit:
Ser. Caſſinā ĩt? habere ait q me atq; te ĩuitat.
Se. Scio. ſic ſine habere: nugas agūt. noui ego illas malas merces.
Ser. Quin tu. i mō mecū domū. Se. at pol malū metuo.
I tu mō perſpicito prius quid ĩtus agat. Ser. tā mibi mea
Vita: q̄ tua tibi cara ē. Se. uerū mō. Ser. ſi tu iubes ĩibit tecū.

Ancilla.

Al. n Ec pol ego ne meę credo:neq; ego olympię:neq; uſq̃ ludos.
Tam feſtiuos fieri q̃ hic ítus fiũt ludi ludificabiles.
Seni noſtro:& noſtro olympioni uillico:oẽs feſtinãt intus totis
Aedibus:ſenex ículina clamat:hortatur cocos quí agitis.
Hodie quí datis:ſi qd datis properate.coenã iã eẽ coctã opto.
Villicus hic autẽ cũ corona candide ueſtitus laute:exornatuſq;
Ambulat.illę aũt í cubiculo armigerũ ornant.
Quẽ dent pro caſſina nuptũ noſtra:ſed nimiũ lepide diſſimulant
Fore huius qd̃ futurũ ẽ.digne autẽ coqui
Nimis lepide ei rei dant operã ne coenę ſenex:aulas puortũt.
Ignẽ reſtinguunt aqua.illarũ oratu faciũt:illę aũt ſenẽ
Cupiũt extru dere incoenẽ ex ędibus:ut ipſę ſolę uẽtreſ
Diſtendant ſuos:noui ego illas ambas eſtrices.
Corbitant:ubi comes eẽ poſſunt.ſed aperit̃ oſtiũ

Senex.Ancilla.

Se. ſ I ſapitis uxor: uos tñ coenabitis.coena ubi erit cocta.
Ego ruri coenauero:nã nouũ maritũ:& nouã nuptã uolo
Rus proſequi(noui hominũ mores maleficos)ne quis eã arripiat.
Facite noſtro animo uolupe:ſed properate iſtũ:atq; iſtã
Actutũ emittere tãdẽ ut ueniamus luci:ego cras hic ero.
Cras habuero uxor ego tñ cõuiuiũ
An. Fit qd̃ futurũ dixi:icoenatũ ſenẽ foras extrudũt mulieres.
Se. Quid tu hic agis?/An.ego eo quo me ipſa miſit.
Se. Veron?/An.ſerio.Se.quid ſpeculare?
An. Nihil equidẽ ſpeculor.Se.abi tu hĩc.cũctas?/alii feſtinãt.
An. Eo.Se.abi hic ſis ergo peſſumarũ peſſuma:iã ne abiit illęc?
Dicere quid uis lic&.qui amat tãtũ hercle ſi eſurit.nullũ eſurit.
Sed eccũ progredit̃ cũ corona & lãpade meus
Socerus cõpar cõmaritus uillicus.

Seruus.Senex.

Ser. a Ge tibicen dũ illã educũt huc nouã nuptã foras
Suaui cantu cõcelebra oẽm banc plateam hymenęo
Meio hymen hymenęe o hymen.Se.qd agis mea ſalus?
Ser. Eſurio hercle:atq; adeo baud ſitio.Se.at ego amo.
Ser. At ego hercle:nihil facio:tibi amor pericli: mihi inanitate.
Iãdudũ íteſtina murmurant.
Se. Nam quid illęc nũc tam diu intus remorat̃?
Quaſi ob íduſtriam q̃to ego pluſ propero:tanto minus.
Ser. Quid ſi etiam offendam hymenęũ.
Se. Cenſeo:& ego te adiutabo í nuptiis cõmunibus.

Ser. Hymen hymenaee o hymen.Se.perii hercle ego miſer.
Dirũpi cantãdo hymençũ:lic& illo morbo quo dirũpi
Cupio: nõ ẽ copia.Ser.edepol nę tu ſi eẽs equus:eẽs
Indomabilis.Ser.quo argumento?Ser.nimis tenax es.
Se. Nũ men expertus uſpiã?Ser.dimelius faciant.
Sed crepuit oſtiũ:exitur foras.Se.di hercle me,
Cupiũt ſeruatũ:iam oboluit caſſina procul
Ancillę.Duę.Villicus.Olympio.Senex.
ſ Enſim ſup attolle limen pedes noua nupta.
Soſpes iter incipe hoc ut uiro tuo ſemp ſis ſuperſtes.
Atq; ut potior pollentia: ut uincaſq; uirũ:uictrixq; ſies.
Super&q; tuum ĩperiũ:uir te ueſtiat:tu uirũ deſpolies.
Et diu ut uiro ſubdola ſies obſecro memento.
Vi. Maximo ſuo hercle ilico:ubi tãtulũ peccaſſit:
Nõ taceo.Se.quę res?Vi.mala malę male mõſtrar.
Hãc rẽ mibi ex parata imparatã
Id quaerunt. uolũt haec ut infecta faciãt.
An. Age olympio qñ uis uxorẽ accipere banc a nobis?
Se. Date ergo:daturę unq̃ ſreſtis bodie uxorẽ. V.abite intro,
An. Amabo integre atq; imperitę.buic ĩpa atq;.
Se. Futurũ ẽ.ualete: ite iã ualete:iã ne abſceſſit uxor?
Vi. Domi ẽ:ne time:Se.euax nũc pol demũ ego ſũ liber.
Meũ corculũ:melliculũ:uerculũ:Vi.beus tu malo ſi ſapis
Cauebis.mea ẽ hęc.Se.ſcio.ſed meus fructus ẽ prior.
Vi. Tene banc lãpadẽ.Se.ĩmo ego iã tenebo.
Venus multipotẽs bonã uitã mibi dediſti.buius quũ copiã mibi
Dediſti.corpuſculũ melliculũ.Vi.mea uxorcula.
Se. Quid ẽ?Vi.inſtitit plantã.Se.quaſi iocabor.
Nebula baud ẽ mollis atq; buius ẽ.
Vi. Edepol papillã bellulã:bei miſero mibi.
Se. Quid ẽ?Vi.pectus mibi agit nũc cubito
Se. Quid tu ergo banc quęſo tractas tam?
At mibi qui belle banc tracto nõ.Vi.uaba.
Se. Quid negoci eſt?Vi.obſecro ut ualẽtula ẽ.
Pene expoſuit cubito.Se.cubitũ ergo ire uult.
Vi. Quĩ unus ergo.Se.bella bellatura.
Ancillę Mulier.Seruus.Chalinus.
An. a Ccepte.bene & cõmode eximus intus.
Ludos uiſere buc in uia nuptialis.
Mu. Nũq̃ ecaſtor ullo die riſi adęq;.
Neq; boc qd reliquũ ẽ plus riſurã opinor.

Lub& chalinũ quid agat ſcire nouũ nuptã cũ nouo marito.
Nec fallaciã aſtutiorẽ ullus fecit poeta.atq; ut haec ẽ.
Fabre facta a nobis.obtũſo ore nũc puelim progrediri
Senem.quo ſenex nequior nullus uiuit.ne ullũ quidẽ
Nequiorem arbitrare eẽ qui locũ prębꝫ. illi nũc pręſidẽ.
Hic pardaliſca eẽt q hĩc exeat.eũ ut
Ludibrio habeas libens fecero & ſolens.
ectato hinc omĩa ĩtus.quid intus agant.
O ne me amabo:& ibi audacius lic&.
Quę uis libere proloqui:tace uoſtra foris crepuit.

Olympius.Mulier.

Ol. n Eq; quo fugiã: neq; ubi lateã:ueq; hoc dedecus qũo celẽ
Scio:tãtũ fraus:atq; ego flagitio ſuperauimus nuptiis noſtris.
Ita nũc pudeo:atq; ità nũc paueo:atq; ita in ridiculo ſumus ãbo
Sed ego inſipiens noua nũc facio.pud& qd pri⁹ nõ puditũ ũq̃ ẽ.
Operã date. dũ meo facta itero.ẽ opere auribus accipere.
Ità ridicula auditu:iteratu ea ſũt:quę ego intus tuli.
Vbi intro hanc nouã nuptã deduxi uia recta clauẽ.
Abduxi:ſed tamen tenebrę ibi erant:tãq̃ nox:abs te decũbẽ
Cõloco:fulcio:mollio:ut prior qua ſenex nup.
Tardus eẽ ilico coepi.quoniã reſpecto identidẽ ne ſenex.
Inlecebrã ſtupri. principio eã ſauiũ poſco.
Repulit mihi manũ:neq; enim dare ſibi ſauiũ me ſinit.
Enim iam magis:iã adpropero magis:iã lib& in caſſinã ĩruere.
Cupio illã operã ſeni ſurripere:forẽ obdo:ne ſenex me opprimer&.
Mu. Age dũ tu:adi hũc obſecro:ubi tua noua nupta ẽ.
Perii hercle ego.manifeſta res ẽ:omnem in ordine rẽ
Fateri.ergo actũ ẽ.Mu.quid intus agitur?quid agit
Caſſina?ſatin morigera ẽ.Ser.pud& dicere me.

Se. m Emora ordine ut occeperas.Vi.pud⁹ hercle.Se.age audacter
Quã debuiſti: iñ uolo memorare quid ẽ factum
Flagitiũ ẽ:cauebũt qui audierint faciant.
Hoc magnuſt.perdis:quĩ tu pergis ubi ubi ſũptus porto.

M. Quid? Vi.hab&.M.quid?Vi.pape.
Al. ẽVi.ob.M.erat.Vi.maximũ
Haber&(metui)id quęrere occepi
Dũ gladiũ quęro ne habeat:arripio capulũ
S⁹ quũ cogito)nõ habuit gladiũ:nã eẽt frigidus .M.eloquere.
Vi. At pud&.M.nũ radix fuit?Vi.nõ fuit.Al.nũ cucumis?

Vi. Profecto hercle nõ fuit quicq̃ olerũ.
Niſi quicquid erat:calamitas profecto attigerat nũq̃
Ita quicquid erat:grãde erat.
M. Quid fit deniq; ediſerta: Vi.ubi appello caſſinã íquit
Amabo mea uxorcula:cur uirũ tuũ ſic me ſpernis?
Nimis tu quidẽ hercle nũc erit ímerito
Meo mibi hoc facis quia mibi te expetiui.
Illa haud uerbũ facit:& ſępit ueſte:idq; eſtis.
Vbi illũ ſaltu uideo obſeptũ .rogo ut alterũ ſinat adire.
Nolo ut obuertã cubiti ſini:ullũ mittite.
Surgo ut ineam atq; illam in
Perlepide narrat ſauiũ
Ita quaſi ſetis labra mibi cõpũgit barba.
Cõtinuo in genua aſtanti pectus mibi pedibus percutit.
Decido de lecto pręceps:ſubſilit:obtũdit os mibi.
Inde foras tacitus exeo cũ ornatu quo uides
Vt ſenex hoc eodem poculo quo ego bibi biber&.Al.optume ẽ.
M. Sed ubi ẽ palliolũ tuũ? Vi.hic ítus reliq
Quid nũc:ſatin lepide addita uobis manus merito?
Sed cõcrepuerũt fores.nũ illa ſenem ſequitur?

Senex.Mulier.Serui.

Se. m Aximo ergo ardeo flagitio:nec quid agã meis rebus ſcio
Nec meã ut uxorẽ aſpiciã cõtra oculiſ ita diſpii
Quia palã fũt probra.oĩbus modis occidi miſer
Ita manifeſto faucibus teneor.
Neq; quibus moĩs purgẽ ſcio me meę uxori:q expoliatus
Sũ miſer:clãdeſtinę nuptię cẽſeo.mibi optumũ ẽ.
ea dux uxorem meã riam
Sed ecquis ẽ qui homo munus uelit fungier pro me?
Quid nũc agã?neſcio:niſi ut improbos famulos imiter:ac domo
Fugiã.nã ſalus nulla ẽ ſcapulis ſi domũ redeo.
Nugas iſtuc dicere lic&.uapulo hercle ego inuitus.tñ
Et ſi malũ merui:bac dabo protinã:& fugiam.beu ſtalino.
Amator occidi.reuocor:quaſi nõ audiamus abibo.

Mulier Cleoſtrata Senex Villicus.

Cle. u Bi tu es:qui colere mores maſilienſes poſtulas?
Nũc tu ſi uenis ſubicitare me.proba ẽ occaſio.
Periſti hercle Se.age accede huc.
Hac ibo:cani nã ſcęuã ſpero meliorẽ fore.
M. Quid agis tu marite mi uir? unde ornatu hoc
Aduenis? quid feciſti? ſcipionẽ.aut quod habuiſti palliũ.

In adulterio:dū moechus ſat caſſinā credo perdidit
Occidit: etiam ne imus cubitū caſſina ſū.Se.in malī crucē.
M. Nō amas me?quin rñde tuo quid factum ē pallio
Se. Bacche ergo.hercle uxor.bacche bacche.hercle uxor.
M. Nugatur ſciens:nam ecaſtor.nūc bacchę nullę ludūt.
Se. Oblitus fui.ſed tātū bacche.M.quid bacche?id fieri nō poteſt.
Times ecaſtor.Se.ego ne?haud mētire hercle nāpa.
Se. Non taces:Vi.nō hercle uero taceo:nā tu maxime.
Me obſecrauiſti caſſinā ut poſcerem uxorem mihi.
Tui amoris cauſa.ego iſtuc feci.Se.īmo hercle illius.
Te quidē oppreſſiſſ&.feci ego iſta hęc dicta quę uos dicitis.
M. Rogitas.Se.& ſiquidem hercle feci feci nequiter.
M. Redi mō huc intro.monebo ſiquidē meminiſti minus.
Se. Hercle opinor potius uobis credā quod uos dicitis.
Sed uoxor.da uiro hanc ueniam.miryna ora cleoſtratam.
Si unq̄ poſt hac aut amaſſo caſſinā:aut occepſo modo.
Ne autē eam amaſſo:ſi ego unq̄ adeo poſt hac tale admiſero:
Nulla cā ē.quin pēdentē me uxor uirgis uerberes.
M. Cēſeo ecaſtor ueniam hāc dandā:faciā ut inbes.
Propter eā rē hāc tibi nūc rē ueniam minus grauate proſpero
Hāc ex lōga lōgiorē ni faciamus fabulā.
Se. Nō irata es.M.nō ſū irata.Se.tuę fidei credo.M.meę.
Se. Lepidiorem uxorem nemo quiſq̄ q̄ ego habeo:hanc hab&.
M. Age tu redde huic ſcipionē & pallium.Vi.tene lib&.
Mihi quidem edepol inſigni te facta ē magna iniuria.
Duobus nupſi: neuter fecit:qđ nouę nuptę ſol&.
s Pectatoreſ qđ futurū ē.intus id memorauimus.
Nec caſſina huius reperiet̄ filia:eē ex proxumo.
Eaq; nub& theutunico noſtro berili filio.
Nūc nos ęquū ē manibus meritā mercedē dare.
Qui faxit clam uxorē ducat:ſemper ſcortū:qđ uol&.
Verū qui nō manibus dare quātū poterit plauſerit.
Ei pro ſcorto ſupponet̄ hircus unctus nauſea.

Plauti poetę Ciſtellaria

Argumentum.

Omp̄mit aduleſcens lemnius ſityoniam
c Is redit in patriam:& gnatā generat nuptiis.
Sityoni.atq; pariter puellam.hanc ſeruolus
Tollit:atq; exponit:& ex inſidiis aucupat.

Eam ſublatã meretrix alii detulit.
Lemno poſt rediens ducit qui eã cõpreſſerat
Lemniq; natam deſpondit adoleſcentulo.
Amore capto illius proiecticię
Requirens ſeruos reperit quã proiecerat.
Iraq; lege & rite ciuem cognitã
Alceſimarchus ut erat nactus poſſid&.

Meretrices Duę. Gymnaſiũ. Sileniũ. Lena.

Si. Vm ego antehac te amaui & mibi amicã eẽ creui.
t Mea gymnaſiũ: & matrem tuã: tũ id mibi hodie
Aperuiſtis: tu atq; haec ſoror ſi mea eſſes.
Qui magis potueritis mibi honorem ire habitum
Neſcio ut meus ẽ animus fieri nõ poſſe arbitror.
Ita omnibu srelictis rebus mibi frequẽtẽ operam dediſtis.
Et ego uos amo: & eo a me magnam iniſtis gratiam.
Gy. Pol iſtoc quidẽ nos precio facile ẽ frequẽtare.
Tibi ut illis q; habere
Ita in prandio nos lepide: ac nitide.
Accepiſti apud te ut ſemper meminerim.
Si. Lubentiq; edepol aío factũ: & fiet a me.
Quę uos arbitror uelle ea ut expetes.
Le. Quod ille dixit: qui ſecũdo uẽto uectus ẽ tranquillo mari.
Ventum gaudeo ecaſtor ad te: ita hodie hic acceptę ſumus.
ſuauib9 moís.
Haec niſi diſciplina apud te fuit qcq̃ ibi. qn mibi placẽt.
Si. Quid ita amabo? Gy. raro nimiũ dabat qd' biberẽ id meę ífuſcabat.
Si. Amabo biccine iſtud dec&? Gy. iuſq; faſq; eſt.
Le. Nemo alienus bic ẽ. Si. merito ueſtro amo uos.
Quia me colitis & magnifacitis. Le. dec& pol mea ſileniũ.
Hũc eſſe ordinem beneuolentis inter ſe beneq; amicitia utier.
Vbi iſtas uideas ſũmo genere natas ſũmatis matronas.
Vt amicitiã colũt: atq; ut eã unctam bñ bñt inter ſe.
Si idem iſtud nos faciamus: ſi idem imitamur: ita tñ uix uiuimus
Cũ inuidia ſũma ſuarũ opum nos uolũt eſſe indigẽtes.
Noſtra copia nibilo uolũt nos poteſſe.
Suiq; omniũ rerũ nos indigere: ut ſibi ſimus ſupplices.
Eas ſi adeas abitũ q̃ aditũ malis: ita noſtro ordini
Palam blandiũtur: clam ſi occaſio uſq̃ ẽ
Aquã frigidam ſubdole ſuffũdũt:
Viris cũ ſuis prędicãt nos ſolere.

Suas pellices eẽ aiũt:eũt depressum.
Quia nos libertinę sumus & ego:& tua mater:ambę
Meretrices fuimus:illa te:ego hãc educaui.
Ex patribus cõticuis:ego neq; hanc superbię
Cã repuli ad meretriciũ quęstũ:nisi ut ne esurirẽ.
Si. At satius fuerat eam uiro dare nuptũ potius Le.eia.
Hęc quidem ecastor quottidie uiro nubit nupsitq; hodie.
Nub& mox noctu:nũq̃ ego hanc uiduã cubare siui.
Nã si hęc nõ nubat lucubre fame familia pereat.
Gy. Necesse ẽ quo tu me mõ uoles eẽ ita esse mater.
Le. Ecastor haud me poenit& si ut dicis ita futura es.
Nam si quidẽ ita eris ut uolo nũq̃ hecate fies.
Semperq; istam:quã nũc bẽs ętatulam obtinebis.
Multisq; damno:& mihi lucro sine meo sępe eris sumptu.
Gy. Di faxint.Le.sine opera tua nihil di horũ facere possunt
Equidem hercle addam operam sedulo:sed tu inter hęc uerba.
Meus oculus mea sileniũ nũquã ego te tristiorem
Vidi eẽ quid cedo te obsecro tam abhorr& hilaritudo
Neq; mũda adęq; es ut soles hoc sis uide ut petiuit
Suspiritũ alte.& pallida es eloquere nobis utrunq;.
Et quid tibi ẽ:& quid uelis nostram operam ut nos sciamus.
Noli obsecro lachrymis tuis mihi excruciatũ ĩperare.
Si. Mea excrucior gymnasiũ mea .male mihi ẽ.male maceror
Doleo ab animo.doleo ab oculis.doleo ab ęgritudine.
Quid dicam?nisi stulticia mea me in moerorem rapit.
Gy. Indidem unde oritur facito ut facias stulticiam sepelibilem.
Si Quid faciam?Gy.in latebras abscondas pectore penitissimo.
Tuam stulticiam solam facito ut scias sine aliis.
Si. At mihi cordoliũ ẽ.Gy.quid id?unde ẽ tibi cordoliũ?
Cõmemora obsecro:quod neq; ego habeo:neq; quisq̃ alia mulier
Vt perhibent uiri .Si.si quid ẽ quod doleat dol&:si autẽ nõ ẽ
Tamen hoc hic dol&.Gy.amat haec mulier.Si.ebo.
An amare occipere amarum ẽ obsecro?Gy.nãq; ecastor.
Amor' & melle & felle ẽ foecũdissimus:gustu dat dulce
Amarũ ad satietatẽ usq; aggerit.Si.ad istã faciem est
Morbus.qui mea gymnasiũ macerat.Gy.perfidiosus
Est amor.Si.ergo in me peculatũ facit?Gy.bono aĩo es.
Erit isti morbo melius.Si.cõfidam fore si medicus ueniat.
Qui huic morbo facere medicinã potest.Gy.ueniet.
Si. Spissum istud amanti ẽ uerbũ ueniet.nisi uenit.
Sed ego mea culpa & stulticia peius misera maceror:

Quia ego illũ unũ mihi exoptaui:qui cũ aetate degerẽ.
Gy. Matronę magis cõducibile ẽ iſtuc mea ſileniũ
Vnũ amare: & cũ eo ętatẽ exigere:cui nupta ẽ ſemel
Verũ enim meretrix fortunati ẽ oppidi ſimillima.
Nõ poteſt ſuã rem optinere ſola ſine multis uiris.
Si. Hoc uolo agatis:qua accerſitę cã ad me eſtis eloquar.
Nam mea mater quia ego nolo me meretricẽ dicier.
Obſecuta ẽ:de ea re geſſit morem morigerę mihi
Vt me quẽ ego amarẽ grauiter ſiner& cũ eo uiuere.
Le. Stulte ecaſtor fecit:ſed tu en unq̃ cũ quiq̃ uiro
Cõſueuiſti?Si.niſi quidem cũ alceſimarcho nemine.
Neq; pudicitiam meam mihi alius quiſq̃ iminuit.
Le. Obſecro quo is homo inſinuauit pacto ſe ad te?
Si. Per dionyſia mater pompã me ſpecitatũ duxit.dũ redeo domũ
Cõſpicillo cõſecutus ẽ clanculũ me uſq; ad fores.
Inde in amicitiam inſinuauit cũ matre & mecũ ſimul.
Blandiciis: muneribus:donis.Gy.mibi iſtũ hominẽ uellem dari.
Vt ego illũ uorſarẽ.Si.quid opus ẽ uerbis?cõſuetudine
Coepi amare cõtra ego illũ:& ille me.Le.o mea ſileniũ.quid ẽ?
Aſſimulare amare oport&:nã ſi ames extemplo
Melius illi multo quẽ ames cõſulas:q̃ rei tuę.
Si. At ille cõceptis iurauit uerbis apud matrẽ meã me uxorem
Ducturũ eẽ.ei nũc alia ducenda ẽ domũ ſuã cognata lenienſis
Quę habitat hic in ꝓxio.nam eũ pater eius ſubegit.nũc mea mr̃
Irata ẽ mibi quia nõ redierim domũ ad ſe poſtq̃ eã rẽ reſciuerim
Eũ uxorem ducturũ eẽ aliam.Le.nibil amore iniuriũ ẽ.
Si. Nũc te amabo ut banc triduũ hoc ſolũ ſinas
Eſſe:& hic ſeruare apud me:nã ad matrem accerſitã ſũ.
Le. Qr̃q̃ mibi iſtud erit moleſtũ triduũ:& damnũ dabis.
Faciam Si. facis benigne & amice:ſed tu gymnaſiũ mea.
Si me abſente alceſimarcbus ueni& nolito acriter
Eum inclamare.& ut erga me ẽ meritus ícordies tamen
Sed amabo tranquille:ne quid quod illi doleat dixeris.
Accipias clauis.ſi quid tibi opus erit promptu promito.
Ego uolo ire.Gy.ut mibi exciuiſti lacbrymas.
Si. Gymnaſium mea bene uale.Gy.cura te amabo:ſiccine
Inmũda obſecro ibis?Si.ímũdas fortunas ęquũ ẽ.
Squallorẽ ſequi.Gy.amiculũ hoc ſuſtolle ſaltẽ.
Si. Sine trahi:quum egomet trabor.Gy. quãdo ita tibi iuuat.
Vale atq; ſalue:Si. ſi poſſim uelim
Gy. Nũquid me uis mater intro quin eã?ecaſtor mihi uiſa amare.

Le. Istoc ergo auris grauiter obtũ do tuas:ne quẽ ames
Gy. Nũquid me uis? Le. ut ualeas. Gy. uale.

Lena.

i Dem mihi magnę qđ parti ẽ uitiũ mulier quę nũc
Quęstũ facimus:quę ubi saburrate sumus largiloq; extẽplo.
Sumus. plus loquimur q̃ sat ẽ.nam illam ego olim quę hinc
Flens abiit paruolam puellã proiectam ex angiportu sustuli.
Adulescens quidã hinc adprime nobilis.quin ego nũc
Quasi sum honesta mea ex sñia.quia quę adeo me cõpleui.
Flore liberi magis libera uti lingua cõlibitũ ẽ mihi.
Tacere nequeo misera qđ tacito usus ẽ.sityone sũmo genere ei
Viuit pater.is amore misere hanc deperit mulierculam.
Quę hinc modo flens abiit.cõtra amorem eũ hęc perdite pditast.
Eã meę ego amicę dono huic meretrici dedi:qđ sępe mecũ
Mentionem fecerit puerũ aut puellam alicũde ut reperirem sibi.
Recens natum :eapse q; sibi supponer&:ubi mihi ptãs p̃mũ eueít
Ilico feci eius ei:quod me orauit copiam.postq̃ eã puellã a me
Accepit.ilico eandẽ puellã peperit:quã a me acceperat sine obstetcis
Opera:& sine doloribus itẽ ut alię pariũt quę malũ q̃rũt sibi.
Nam amatorẽ aiebat eẽ peregrinũ sibi:suppositionẽ eius rei.
Facere gratia:id duę nos solę scimus.ego q̃ illi dedi:& illa quę
A me accepit:pręter uos quidẽ hęc sic res gesta ẽ.si qd usq; uenerit.
Meminisse ego hãc rẽ uos uolo.ego abeo domũ.

Prologus. Auxiliũ.

u Trũq; hęc.& multiloqua & multibiba ẽ anꝰ:satine uix ꝝliquit
Deo qđ loqueret loci.ita properauit de puellę ploq; suppõne.
Qđ si tacuisset.tñ ego erã dictur? deus q; poterã planius.
Nã mihi auxilio ẽ nomen:nũc operã date:ut ego argumentum
Hoc uobis plane perputẽ.fuere sityoni iñdiu dionysia.
Mercator uenit huc ad ludos lemnius. isq; hic cõpressit
Virginẽ adulescentulus uinulentus multa nocte in uia.
Is ubi malam rẽ scit se meruisse ilico pedibus perfugiũ peperit.
Is lẽniũ aufugit.ubi habitabat:tũ illa quã cõpresserat
Decumo post mense exacto hic peperit filiã:quoniã reũ eiꝰ facti
Nescit qui sciet:paternũ seruũ sui participat consilii.
Dat eã puellã ei seruo exponẽdam ad necẽ.
Is eã proiecit.hęc puellã sustulit:ille clã obseruauit seruus
Quo aut quas in aedis hęc puellã deferat:ut eãpse uos audistis.
Cõsiterier:dat eam puellam meretrici melenidi:eaq;
Educauit eam sibi pro filia bene:ac pudice:tũ illic autẽ
Lemnius propiquam uxorẽ duxit cognatam suam.

Ea diem ſuũ obiit:facta morigera ẽ uiro poſtq̃ ille uxori
Iuſta fecit.ilico huc cõmigrauit:duxit uxorẽ huc ſibi.
Eãdem:quã olim uirginẽ hic cõpreſſerat:& eam
Cognoſcit eſſe quã cõpreſſerat.illa illi dicit.
Eius ſe ex iniuria peperiſſe gnatam.atq; eam ſe ſeruo ilico.
Dediſſe exponendam:ille extẽplo ſeruolũ iub& illũ
Eũdem proſequi ſi qua queat reperire quę ſuſtulerit.
Ei rei nũc ſuam operam uſq; ſeruus dat ſi poſſiet
Meretricẽ illam inuenire.quã olim tollere:quũ ipſe
Exponebat ex inſidiis uiderat:nũc quod reliquum.
Reſtat uolo perſoluere:ut expungat̃ nomen:ne quid
Debeam.aduleſcens hic eſt ſityoni :ei uiuit pater.
Is amore proiecticiam illam deperit.
Quę dudũ flens hinc abiit ad matrem ſuã: & illa
Hũc cõtra:qui ẽ amor ſuauiſſimus.ut ſũt humana
Nihil ẽ perpetuum datũ.pater aduleſcẽti
Dare uult uxorem.hoc ubi
Mater reſciuit:iuſſit accerſi ad eã domũ.
Hęc res geſta ſic ẽ.bene ualete & uincite.

Virtute uera:quod feciſtis antibac.
Seruate uoſtros ſocios:ueteres & nouos.
Augete auxilia ueſtriſ uictis legionibus:perdite perduelles.
Parite laudẽ.& laureã:& uobis uicti peni poenas ſufferant

Alceſimarchus.Adol.Melenis.Lena.

Al. c Redo ego amore primũ apud homíes carnificinã cõmẽtũ
Hãc ego de me cõiecturam domi facio:ni foras quęram.
Qui omnes homines ſupero:atq; antideo cruciabilitatibus animi.
Iactor:crucior:agitor:ſtimulor:uerſor in amoris rota miſer.
Examinor:feror: differor:diſtrahor:deripior:ita nullã mentẽ
Animi hẽo.ubi ſum.ibi nõ ſũ.ubi nõ ſũ:ibi ẽ animus.
Ita mihi oía ingenia ſũt:qđ lub&:nõ lub& iã id cõtinuo.
Ita me amor lapſum animi ludificat:fugat.agit.appetit.
Raptat:retin&.iactat.largit̃.quod dat:nõ dat.deludit.
Modo quod ſuaſit diſſuaſit.quod diſſuaſit:id oſtentat.
Maritumis moribus mecũ expetit̃:ita meũ frangit amantẽ
Animũ.neq; niſi quia miſer ne eo peſſũ.mihi ulla abeſt
Perdito pernicies:ita pater apud uillam detinuit me hos dies ſex.
Ruri cõtinuos.neq; licitũ interea ẽ meam amicam uiſere.
Eſt ne hoc miſerũ memoratu?Me.eo facetus:quia tibi
Alia ẽ ſponſa locuples lẽnia habeas.neq; nos factione tanta
Quanta tu:ſumus:neq; opes noſtrę tam ſũt ualidę:q̃ tuę.

Veruntamẽ haud metuo ne iusiurãdũ noſtrũ quilꝗ
Culpitet:tum iam ſi quid tibi dolebit:ſcies qua doleat gratia
Al. Di me perdant.Me.quodcũq; optes tibi uelim contingere.
Al. Si illam uxorẽ duxero mihi unꝗ quã deſpondit pater.
Me. Et me ſi unꝗ tibi uxorẽ filiam dedero meam.
Al. Periurare me patiere?Me.atq; aliquãto facilius.
Qꝛ me:meamq; rem perire:& ludificare filiam.
Abi quærere ubi tuo iurando ſatis ſit ſubſidii.hic apud nos iã
Alcheſimarche cõfregiſti teſſeram.Al.face ſemel periculũ
Me. Sæpe feci:quod factũ queror.Al.redde mihi illã.Me.inter nouam
Rẽ uerbum uſurpabo uetus.qđ dedi datũ nõ uellẽ.qđ reliquũ
Eſt nõ dabo.Al.nõ remiſſura es mihi illam?Me.pro me reſpõſa
Tibi.Al.nõ remittes?Me.ſcis iãdudũ oẽm meam ſniam.
Al. Satin iſtuc tibi incorde certũ ẽ?Me.quin ego cõmẽtor quidẽ.
Nõ edepol iſtæc tua dicta nũc in auris recipio.
Al. Nõ? hem quid agis?Me.igit animũaduortite. iã ut qđ agas ſcias.
At ita me di deæq; ſupi:atq; inferi:& medioxumi:itaq; me
Iuno regina:& iouis ſupremi filia:itaq; me ſaturnus
Eius ecaſtor pater:itaq; ops opulenta illius auia.
Al. Immo mater quidẽ.Me.iuno filia: & ſaturnꝰ patruꝰ ẽ ſũmꝰ iuppit.
Al. Tu melenis propter te hæc pecco.Me. perge dicere.
Al. An ne ut etiam quid cõſultura ſis ſciam?Me.pge eloq:nõ remi ttã.
Definitũ eſt.Al.eniuero ita me iuppiter:itaq; me iuno:&
Saturnus ita:quid dicam neſcio.iã ſcio.immo mulier audi:meam
Vt ſcias ſniam.di me oẽs magni:minutiq;:& patellarii
Faxint ne ego uiuus dem ſauiũ ſilenio:niſi ego:te
Tuãq; filiam:meq; hodie obtrũcauero.poſtea autẽ
Cũ primo luci cras niſi ãbo occidero:& equidẽ hercle niſi
Perdam te tertio:oĩs efflixero:niſi tu illã remittis ad me.
Dixi:quæ uolui:uale.Me.abiit intro iratus:quid ego nũc agam?
Si redierit illa ad hũc:ibidem loci res erit:ubi odiũ occeperit:
Illam extrudet quũ hanc uxorem lẽniam duc& domũ.
Sed tamen ibo & perſequar:amans ne quid faciat cauto opus ẽ.
Poſtremo quãdo æqua lege pauperi cũ diuite nõ leget.perdam
Operam potius:q̃ carebo filia:ſed quis hic ẽ qui recta platea
Curſũ hic cõtendit ſuũ?& illud paueo.& hoc formido
Ita tota ſũ miſera in metu

Lampa diſcus.

u Num ſectatus ſũ clamore per uias miſerrimam habui
Vt illæc hodie quot modis moderatrix fuit?
Atq; ĩmemorabilis?quot illi blãditias?qd illi ꝓmiſi boni?quot

Admoui fabricas? quot fallacias in quęstione uix exculpsi ut
Diceret: quia ei promisi modiolũ uini dare.

Phanostrata. Melenis. Lampadiscus.

Ph. a Vdire uocem uisa sũ añ aedis modo mei lampadisci serui
La. Nõ surda es bera: recte audiuisti Ph. quid agis hic? La. quid
Gaudeas. Ph. quid id est? La. hĩc exbisce ędib9 paulo pri9 uidi exeũtẽ
Mulierem. Ph. illã quę meã gnatã sustulerat? La. rẽ tenes.
Ph. Quid postea? La. dico ei quo pacto eã ab hippodromo uiderim
Herilem filiam nostrã sustollere. Ph. extimuit tũ illa? M. iã horr&
Corpus: cor salit: nã mibi ab hippodromo memĩ adferri puulam
Puellã: eãq; me mibi supponere. Ph. age perge quęso. animus
Audire expetit ut res gesta sit. La. ut audire nõ queas
Pergo illa dictis illęc te anus
Fortu seras uocat.
Nã illęc tibi nutrix ẽ: me matrem cẽseas. ego te reduco: & uoco
Ad diuicias ubi tu locere in luculentam familiã: unde tibi talẽta
Magna uiginti pater det dotis: nõ enim bic ubi ex tusco modo
Tute tibi indigne dotẽ quęras corpore.
Ph. An amabo meretrix illa ẽ quę illã sustulit?
La. Immo meretrix fuit. sed ut sit de ea re eloquar. iam
Perducebam illã ad me suadela mea: anus ei amplexa ẽ genua
Plorans: obsecrans nõ deserat se: eã suã eẽ filiam: seque eam
Peperisse sancte adiurabat mibi: istanc quã quęris inquit.
Ego amice meę dedi: quę educar& eã pro filiola sua.
Et uiuit inquit. ubi ea est inquã ex tẽplo.
Seruate di me obsecro. Me. at me perditis.
Ph. Quo illam dedisti& exquisisse oportuit. La. quęsiui: & dixit
Meretrici melenidi. Me. meũ elocutum ẽ nomen: interii.
La. Vbi elocuta ẽ. ego cõtinuo anũ interrogo ubi habitat inquam
Duc: ac demõstra mibi. auecta ẽ inquit peregre binc habitatum.
Me. Obstipat aquulã. La. quo auecta est eo sequemur.
Siccine agis nugas? peristi ne bercle b lõge dedisti ĩstare usq;
Adeo donec se adiurat anus iam mibi mõstrare.
Ph. Ab nõ missam oportuit. La. seruatur. sed illęc se quãdam
Aiebat mulierẽ suam bñ uolẽtẽ cõuenire etiam prius coẽ
Qua cũ id eẽt sibi negociũ: & scio uẽturam. M. me indicauit.
Et suas ad meas miserias alias. faciam cõsciam. Ph. quid nũc
Vis facere me? La. intro abi: atq; animo bono es uir tuus si ueniet
Iube domi opperirier: ne quęstionẽ mibi sit: si quid eũ
Ego ad anũ recurro rursũ. Ph lampadio obsecro
Cura. La. perfectũ ego boc dabo negociũ. Ph. deos: teq;

Spero:La.eoſdem ego uti abeas domũ.Me.aduleſcens
Aſta:atq; audi.La.men mulier uocas?Me.te.
La. Quid negocii ẽ?nam occupatus ſũ ãpliter.
Me. Quis iſtic habitat.La.depbino dominus meuſ.
Me. Nẽpe iſtic ẽ:qui alceſimarcbo filiam ſuam deſpondit
In diuitias maximas.La.is ipſus ẽ.Me.eo tu quã uos
Igitur filiam nũc quęritatis alteram?La.ego dicam tibi.
Nõ ex uxore gnatam:uxoris filiam.Me.quid iſtuc ẽ uerbi?
La. Ex priore muliere nata inq̃ meobero ẽ filia.Me.certo mõ
Huiuſq; locuta ẽ quęrere aiebas filiã.La.buius ego quęro.
Me. Quo mõ igit᷑ obſecro bęc ẽ prior quę nupta nũc ẽ.La.cõteris.
Tu tua me oratione mulier quiſquis es.
Medioxuma quã duxit uxorem ex eã
Nata eſt bęc uirgo alceſimarcbo quę datur:ea uxor diẽ obiit:ſcis?
Me. Teneo iſtuc ſatis:ſed ego illud quęro cõfragoſum quo mõ
Prior poſterior ſit.poſterior ſit prior.La.prius banc cõpreſſit.
Quã uxorẽ duxit domũ:prius grauida facta ẽ:priuſq̃ peperit filia.
Eã poſtq̃ peperit iuſſit paruam proiici:ego eã proieci:alia mulier
Suſtulit:ego inſpectaui:berus banc duxit p9:ibi eã nũc puellam
Filiã eius q̃rim9:qd nũc ſupina ſuſũ iã cęlũ cõſpicis.Me.bei nẽ iã.
Iſtuc qd᷑ propabas nibil moror.nũc ítellexi.La.diis bercle bẽo grãz.
Nã ni ítellexiſſes:nũq̃ credo amitteres.M.nẽ mibi bonę neceſſuſt
Eſſe ígratis.q̃q̃ eẽ nolo rẽ palã eẽ ítellego: nẽ egomz potiꝰ hãc inibo
Gratiã ab illis q̃ illęc me ídicz:ibo domũ:atq; ad pntes reducã ſileíũ
Melenis.Alceſimarcbus.Sileniũ.
Me. r Em elocuta ſũ tibi oẽm.ſequere me mea ſileniũ.
Vt eorũ cuiam eſſe oport& te ſis potius:q̃ mea.
Quanq̃ in uita te carebo.animũ ego inducam tamen
Vt illud:qd᷑ tuã in rẽ bñ cõducat cõſulam.
Nam bic crepũdia inſũt:quibus cũ te illa olim ad me detulit
Quę mibi dedit:parentes te ut cognoſcant faciliuſ.
Al. Accipe banc ciſtellam baliſca :agedũ pulta illas fores.
Dic me orare ut aliquis ítus prodeat. propera ocius.
Recipe me ad te mors amicũ & bñuolũ.Si.mater mea
Perimus miſerę.Al.utrũ bac me feriam:an ableua latus.
Me. Quid tibi eſt?ſi alceſimarcbum nõ uides ferrũ tenentẽ?
Ecquid agis?ne me morare.lumen linque.Si.amabo accurrite.
Ne ſe interimat.Al.o ſalute mea ſalus ſalubrior
Tu nũc ſi ego uolo:ſeu nolo:ſola me ut uiuam facis.
Me. Haud uoluiſti iſtuc ſquerũ facere. Al.nibil mecũ tibi.
Mortuus tibi ſũ:banc ut babeo certũ ẽ nõ amittere.

Nã hercle iam ad me adglutinandum totam decretũ ẽ dare.
Vbi eſtis ſerui? occludite aedis peſſulis repagulis.
Ibo.hanc ego tetulero:intra limen.Me.abiit abſtulit.
Mulierẽ ibo perſequar:iam illũ intro ut hęc ex me ſciat
Eadẽ ſic poſſũ tranquillũ facere ex irato mihi.

Seruus.Lampadiſcus. Phanoſtrata.Mulier.

La. n Vllã ego me uidiſſe credo magis anũ excruciabilem
Q illęc ẽ:quę dudũ faſſa ẽ mihi:quę ue inficias eat
Sed eccã berã uideo.ſed quid hoc ẽ ꝙ ciſtella hic iac&.
Cũ crepũdiis?nec quẽquã cõſpicor aliũ in uia.
Faciũdũ eſt puerile officiũ: cõquiniſcam ad ciſtellam
Ph. Quid agis lãpadio?La.hęc ciſtella nũnã hinc ab nobis domo ẽ?
Nam hinc ab boſtio iacẽtẽ ſuſtuli.Ph.quid nũtias?
Super anu?La.ſceleſtiorẽ in terram nullam eẽ alterã.
Oía ĩficiare ea quę dudũ cõfeſſa ẽ mihi.
Nã hercle ego illam anũ irridere me ut ſinã ſatius ẽ mihi.
Quouis exitio interire.Ph.di obſecro uoſtram fidem.
La. Quid deos obſecras?Ph.ſeruate nos.La.quid ẽ?Ph.crepũdia
Hęc ſũt:quibuſcũ tu extuliſti noſtram filiolã ad necem.
La. Sana ne es?Ph.hęc ſũt profecto perge hinc.La.hęc ſũt ſi mihi
Alia mulier iſtoc pacto dicat dicã eẽ ebriam
Ph. Nõ ecaſtor caſſa memoro:nam obſecro unde hęc gentiũ.
Aut quis deus obiecit hanc ante boſtiũ noſtrũ?quaſi
Dedita opera ĩ tẽpore ipſo ſpes mihi ſancta ſubuenit.

Haliſca.Ancilla.Lampadiſcus.Phanoſtrata.

Ha. n Iſi quid mihi opes di dant diſperii:neq; uñ auxiliũ expetã hẽo
Itaq; petulantia mea me aĩmi miſerã bz: quę ĩtergũ meũ
Ne ueniat male formido:ſi bera mea tã ſocordẽ eẽ q̃ ſũ
Quã ne ĩ maíbꝰ teũit atq; accepit b̃ añ ędis ciſtella:ubi ea ſit.neſcio
Niſi ut opinor loca hęc circiter excidit mihi
Mi homines:mi ſpectatores facite indiciũ ſi quis uidit
Si quis eã abſtulerit:quiſue ſuſtulerit:& utrũ hac
An illac iter inſtiterit.
inſcitior quę bos rogẽ aut quę fatigem.
Qui ſẽp malo muliebri ſũt lubentes:nẽ ueſtigia ſi q̃ ſũt noſcitabo
Nã ſi nemo hac pręteriit pꝰq̃ ĩtro abii: ciſtella b̃ iaceret:qd hic?
Periit opinor:actũ ẽ:ilic& me infelicẽ & ſceleſtã
Nulla ẽ:atq; neq; ego ſũ uſq̃:perdita perdidit me.
Sed pergã ut coepi tamen quęritabo.
Nã & ĩtꝰ paueo:& foris formido:ita nũc utrobiq; metꝰ me agitat.
Illos boís miſere miſereri:ille nũc lętus quiſquis ẽ q illam hab&

Quę neq; illa illi quicq̃ uſuiſt mihi eẽ pŏt.ſed memet moror qũo b̃
Haliſca b̃ age:ad t̃rã aſpice.& deſpice:ocul' ĩueſtiges aſtute augura
La. Hera.Ph.bem.La.tibi.Ph.quid ẽ?La.hęc ẽ.Ph.quis?
La. Quoi hęc excidit ciſtella.ẽte eccũ loc9 ſignat ubi ea excidit appar3
Hal. Sed is hac ut hac.ſocci uideo ueſtigiũ ĩ puluere.perſequar hac.
In b̃ iã loco cũ altero cŏſiſtit: hic meis turba hic ocul' mŏ ſe obiecit.
Neq; prorſũ ĩiit hac:hic ſtetit:bĩc illuc exiit.
Hic cŏciliũ fuit:ad nos attin& ſi quis: atat ſingulũ uideo ueſtigiũ.
Sed is hac abit.cŏtẽplabor:binc huc iit. hic nuſq̃ abiit:
Actã rem ago.quod periit:periit meũ coriũ: ciſtella:redeo ĩtro.
Ph. Sũt qui uolũt te cŏuẽtã.Ha.quis me reuocat?
Ph. Bona foemina:& mal9 maſcul9 uolũt te poſtremo ille
Plus qui uocat ſcit qd' uelit:q̃ ego quę uocor:reuertor.
Ecquẽ uidiſti quęrere hic amabo in hac regione
Ciſtellam cũ crepũdiis:quã ego hic amiſi miſera.
Nã dudũ ut accurrimus ad alceſimarchũ:ne ſe uita
Interimer& tũ more excidiſſe
Ciſtellã e mulier amuſera parũper
Diſperii miſera quid ego berę meę dicã:quę me opere tãto
Seruare iuſſit quis uos ſileniũ parẽtes
Facilius poſſ& noſcere:quę berę meę ſuppoſita ẽ parua
Quã quędam meretrix ei dedit La.noſtrã hęc rẽ fabulat'.
Hãc ſcire oport& filia tua ubi ſit:ſigna ut dicit.
Nũc eã uolt ſuae matri & patri quibus nata ẽ reddere ultro.
Ph. Mi homo obſecro alias res geris:ego tibi res meas mando.
La. Iſtuc ago.atq; iſtic mihi cibus ẽ quod fabulare
Sed inter rẽ agendã iſtã berę buic rñdi qd' rogabat
Nũc ad te redeo:ſi quid ẽ opus dic impera:& tu
Quid quęritabas Hal.mi homo:& mea mulier uos ſaluto
Ph. Et nos te.ſed quid queritas?Ha.ueſtigiũ hic requiro
Qua aufugit quędam. neſcio quid id quidnã ẽ.
Ph. Alienũ & memorẽ familiarem.
La. Mala mens bera hęc & callida ẽ.Ph.ecaſtor ita uidetur.
Imitatur nequã beſtiam & dãnificã.La.qdnã amabo.
Inuoluolũ quę ĩ pãpini folio ĩtorta ĩplicat ſe.
Itidẽ hęc exordit' ſibi intortã orationẽ.
Quid quęritas?Ha.ciſtellam hic mihi aduleſcens euolauit.
La. In caueam latam oportuit.Ha.nŏ edepol pręda magna.
La. Mirũ quin grex uenaliũ in ciſtella infuerit una.
Ph. Sine dicat.La.ſi dicat quidem. Ph.age loquere tu quid ibi infuerit.
Ha. Crepundia una.La.ẽ quidam homo q̃ illam ait ſe ſcire ubi ſit.

Ha. At pol ille ad quãdã mulierẽ ſi eã mõſtret gratiã ineat.
La. At ſibi ille quidã uolt dari mercedẽ.Ha.at pol illa quędam
Quę illam ciſtellam perdidit quoi dat negat cẽ qđ det.
La. At enĩ ille quidã argẽtũ expetit.
Ha. At pol illa quędã mulier ĩ nulla opera gratuita eſt.
La. Quomodo loquelã tuã.tibi nũc prodens.cõfitemur.
Ciſtellã habere.Ha.at uos ſalus ſeruaſſit:ubi ea nũc ẽ?
Pb. Saluã eccã.ſed ego rẽ meam magnã cõfabulari
Tecũ uolo ſociã te mihi adopto ad meã ſalutẽ.
Ha. Quid iſtuc negocii ẽ?aut quis es?Pb.ego ſũ illius mater.
Quę hęc geſtitauit.Ha.hic ĩtus ergo habitas.Pb.ariolare.
Sed quęſo ãbages mulier mitte: atq; hoc age.
Eloquere unde hęc ſũt tibi cito crepũdia.
La. Mea hęc herilis geſtitauit nõ tua Pb.ne obloquere.La.taceo.
Mulier perge dicere.ubi ea ẽ quę geſtitauit.Ha.hic in proximo.
Pb. Iſtic quid edepol mei uiri habitat gener. La.ne obloquere rurſus
Perge porro dicere quot ãnos nata dicitur.Ha.ſeptẽ decẽ.
Pb. Mea ẽ.eas tu us annorũ attulit
Quid qua iam quęro meã.
At po ſunt quęro tertiam
Pb. Qđ quęritabam:filiam inueni meã.Ha.ęquũ ẽ p fidẽ qđ creditũ ẽ.
Ne bñ merenti ſit malo benignitas nr̃a :hęc calũnia ẽ tua profecto
Filiam & redditura ẽ tibi tuaz:& ea gr̃a domo pf̃ca ẽ:cęterũ ex ipſa
Obſecro exquiritote.ego ſerua ſũ.Pb.ęquũ poſtulas.
Illius ego iſtam inceſſo malle gr̃az.Ha.ſed iſtanc
Ciſtellam te obſecro ut reddas mihi.
Pb. Quid ſit lampadio.La.quod tuũ ẽ.teneas tuum.
Pb. At me huius miſeret.La.ſic faciũdũ cenſeo.
Pb. Da ciſtellam.La.tu intro abi cũ iſtac ſimul.
Pb. Tibi auſcultabo.tene tu ciſtellam tibi.
Abeamus intro.ſed qđ nomen tuę dñę.Ha.melenis.
Pb. I prae:iam ego te ſequar.

Demipho.Senex.Lampadio.Seruus.

De. q Vid hoc negocii eſt quod oẽs boíes fabulant̃ per uiam
Mibi eẽ filiam inuẽtam.& lampadionẽ me in foro
Quaeſiuiſſe aiũt.La.here unde is?De.ex ſenatu. La.gaudeo.
Tibi mea opera liberorũ eẽ amplius.De.& enim nõ plac&.
Nibil moror aliena mibi opera fieri pluris liberos.
Sed quid iſtuc ẽ?La.propera ire intro ad affinem tuũ
Filiam tuam iam cognoſces:intus ibidẽ uxor tua ẽ.
De. Abi cito.praeuorti hoc certũſt rebus aliis omnibus.

n Et expectetis ſpectatores:dū illi huc ad uos exeant
Nemo exibit:oēs intus cōficient negociū.
Vbi id erit factū ornamenta ponent.poſt id calici
Qui deliquit uapulabit:qui nō deliquit bibet.
Nūc qđ ad uos ſpectatores reliquū relinquit̃.
More maiorū date plauſū poſtrema in comoedia.

Plauti Poetę clariſſ.Epidicus.

Argumentum.

e Mit fidicinam filiam credens ſenex
Perſuaſu ſerui:atq; cōductam
Iterū pro amica ei ſubiecit filii.
Dat berili argentū:eo ſororem deſtinat.
Imprudens iuuenis cōpreſſę ac inclitis.
Cognoſcit opera ſibi ſenex os ſublitum
Vt ille amicam.hic quęrebat filiam.
Sed inuēta gnata ſeruolū emittit manu.

Epidicus.Teſprio.Serui.duo.

Ep. b Eus adoleſcens. Te.qs properātē me prehendit pallio?
Ep. Familiaris. Te.fateor.nā odio es.nimiū familiariter
Ep. Reſpice uero teſprio. Te.o epidicū ne ego cōſpicor?
Ep. Certe oculis uteris. Te.ſalue.Ep. dii dent quę uelis.
Venire ſaluom gaudeo. Te.quid cęterū?Ep.eē qđ aſſol&.
Coena tibi dabit̃.Te.ſpondeo.Ep.quid?Te.me accepturū ſi dabis.
Ep. Quid tu agis ut uelis?Te.exēplū adeſſe intelligo.Ep.euge
Corpulētior uidere atq; agilior. Te.hac gratia
Ep. Qꝛ quidē te iādiu perdidiſſe oportuit.
Te. Minus iam furtific? ſū q̄ añbac .Ep.qd ita?Te.qd ita rapio ꝓpalā
Ep. Dii īmortales īfelicēt:ut tu eſ gradibuſ grandibus.
Nā ut apud portū te cōſpexi:curculio occepi ſequi.
Vix adipiſcēdi ptās mō fuit. Te.ſcurra es.Ep.ſcio.
Te eſſe quidē hominē militarē. Te. audacter quid uis dicito.
Ep. Quid agis?perpetuon ualuiſti?Te.uarie.Ep.qui uarie ualent.
Caprigenū hominū nō plac& mibi:neq; pātherinū genus.
Te. Quid tibi uis dicā:niſi qđ ē?Ep.ut illa rn̄deas probe.
Quid berilis noſter filius ual&?Te.pugilice atq; athletice.
Ep. Voluptabilem mibi nūciū tuo aduētu attuliſti.
Sed ubi ē is?Te.adueni ſimul.Ep.ubi is ergoſt.niſi ſi inuidulo.
Aut ſi in mellina attuliſti. Te.dii te perdant.Ep.te uolo

Percõtari:operã da.opera redditur tibi.Te.ius dicis.Ep.me dec&.
Te. Iã tu autẽ nobis preturam geris?Ep.quẽ?
Dices dignior ẽ eẽ boiem bodie athenis alterũ
Te. At unũ a pretura tua epidice abeſt.Ep.quidnã?Te.ſcies.
Lictores duo: duo uiminei faſces uirgarũ.Ep.uę tibi
Sed quid ais?Te.quid rogas?Ep.ubi arma ſũt ſtratiphocli?
Te. Pol illa ad boſtes tranſfugerũt.Ep.armane?Te.atq; quidẽ cito
Ep. Serione dicis tu?Te.ſerio inquã boſtes habent.
Ep. Aedepol facinus ĩprobum.Te.at iã añ alii fecerũt idem.
Erit illi illa res bonori.Ep.qui?Te.quia antea aliis fuit.
Mulciber credo arma fecit quę habuit ſtratiphocles.
Tranſuolauerũt ad boſtes.Ep.tũ ille prognatus tethi.
Sine perdat:alia apportabũt nerei filię.
Id modo uidendũ eſt ut materies ſuppetat ſcutariis:
Si in ſingulis ſtipendiis is ad boſtis exuuias dabit.
Te Superſede iſtis rebus iam. Ep.tu ipſe ubi lubet finem face.
Te. Deſiſte percũctarier.Ep.loquere ubi ipſe ẽ ſtratiphocles.
Eſt cauſa qua cauſa ſimul mecũ ire uerituſt.Ep.quidnã id ẽ?
Te. Patrem uidere ſenem nõ uolt etiã nũc. Ep. q̃propt?Te.tu ſcies.
Quia forma lepida et liberali captiuam adoleſcentulam
De prę da mercatuſt.Ep.quid ego ex te audio?Te.hoc qđ fabulor.
Ep. Cur eam emit?Te.animi cauſa.Ep. quot illic homo
Animos hab&?nã certo priuſq̃ hinc ad legionem abiit domo.
Ipſe mãdauit mibi ad lenonem ut fidicinã quã amabat
Emeretur ſibi. id ei impetratũ reddidi.Te.utcunq;
In alto uentus ẽ epidice ex imo uelũ uortit.Ep.ue miſero mihi.
Male perdidit me:Te. quid iſtuc?quidnam.ẽ?Ep.quid? iſtanc
Quã emit. quãti eam emit?Te.uili.Ep.haud
Iſtuc te rogo.Te.quid igitur?Ep.quot minis?
Te. Tot.quadraginta minis.Ep.id adeo argentũ.Te.ab daniſta.
Apud thebas.Ep.ſumpſti foenore.Te.indies minaſq; argẽti
Singulas nummis.Ep.papę.Te.& is daniſta aduenit
Vna cũ eo qui argentũ petit.Ep.dii immortalis ut ego
Interii baſilice.Te.quid iam aut quid eſt
Epidice:Ep.perdidit me.Te.quis?Ep.ille q perdidit arma.
Te. Nã quid ita?Ep.quia quottidie ipſe ad me ab legione epiſtolas.
Mittebat. ſed taceam optumum eſt.plus ſcire ſatius ẽ q̃ loqui
Seruum hominẽ.ea ſapia eſt.Te neſcio edepol quid tu
Trepidas epidice.ita uoltũ tuũ uideor uidere commeruiſſe
Hic me abſente in te aliquid mali.Ep.potin ut moleſtus ne ſis?
Te. Abeo. Ep.aſta.abire nũc nõ ſinam.Te.quid nunc me retines?

Ep. Amat ne iſtam: quã emit de prẽda? Te rogas? deperit
Ep. Degitur coriũ de tergo meo. Te. plus te amat: q̃ te unq̃ amauit.
Ep. Iuppiter te perduit. Te. mitte nũc iã. nam ille me uetuit domũ
Venire. ad cheribolũ iuſſit huc in proximũ. ibi manere iuſſit
Eo uẽturus eſt ipſe. Ep. quid ita? Te. dicã. quia patrem
Prius ſe cõuenire nõ uolt: neq; cõſpicari q̃ id argentum
Quod debetur pro illa dinumerauerit. Ep. tu edepol re es turbulẽt?.
Te. Mitte me ut eam nũc iã. Ep. hẽccine ubi ſcibit ſenex puppis
Pereũda eſt probe. Te. quid iſtuc ad me attin& quo tu intereas mõ?
Ep. Quia perire ſolus nolo. te cupio perire mecũ bñuolens cũ bñuolẽte
Te. Abi in malã rẽ maximã a me cum iſtac conditione.
Ep. I ſane ſi quid feſtinas magis. Te. nũq̃ boiem quẽq̃ cõueni unde
Abierĩ lubẽtiuſ. Ep. illic hĩc abiit. ſoluſ es. nũc qũo me expeditum
Ex impedito faciã? cõſiliũ plac& ego miſer perpuli meis dolis
Senẽ: ut cenſer& ſuã ſeſe emere filiã. is ſuo filio fidicinam
Emit. quã ipſe amat: quã abiens mandauit mihi.
Sibi nũc alteram ab legione adduxit animi cauſa coriũ perdidi.
Nã ubi ſenex ſenſerit ſibi data eẽ uerba uirgiſ dorſũ deſpoli& meũ.
At enim tũc p̃caue. nihil ẽ iſtuc. plane hoc corruptũſt caput.
Nequã homo es epidice qui libidoſt male loqui
Quia tute deſeris: quid faciam? men tu rogas?
Tu quidem añhac aliis ſolebas dare cõſilia mutua.
Quid? aliqua reperiũdũ ẽ. ſed ego ceſſo ire obuiam.
Adoleſcenti. ut quid negocii ſit ſciam? atq; ipſe illic ẽ. triſtis ẽ.
Cũ cheribolo incedit ęquali ſuo. huc cõcedam.
Orationem unde horũ placide perſequar.

Stratiphocles. Cheribolus adoleſcens. Epidicus.

St. r Em tibi ſũ elocutuſ oẽm cheribole atq; ad modũ meorũ
Moerorum: atq; amorũ: ſũmam edictaui tibi.
Ch. Prẽter aetatẽ & uirtutẽ ſtultus es ſtratiphocles. id ne pud& te?
Quia captiuã genere prognatã bono ĩ prẽda es mercatus? qs erit
Vitio qui id nõ uortat tibi. St. qui ĩuident omnes ĩimicos mihi
Illoc facto repperi: ac pudicitiẽ nũq̃ nec uim nec uitiũ attuli.
Ch. Iam iſtoc probior es mõ qui dẽ aĩo cũ in amore tẽperes.
St. Nihil agit qui diffidentẽ uerbis cõſolatur ſuis. is ẽ amicus qui ĩ re
Dubia te iuuat. ubi re ẽ opus. Ch. quid tibi me uis facere?
St. Argẽti dare quadraginta minas: qd̃ daniſtẽ dat̃: unde ego
Illud ſũpſi foenore. Ch. ſi hercle haberem
St. Nã quid te igit̃ rettulit te bñficũ eẽ oratione. ſi ad rem
Auxiliũ emortuum ẽ? Ch. quin edepol egom& amore.
Differor: defatigor. St. malim iſtiuſmodi mihi amicos

Furno merſos:q̃ foro:ſ3 operã epidici nc̃ me emere p̃cio p̃cioſo uelĩ
Quẽ quid' ego hominem irrigatũ plagis piſtori dabo niſi hodie
Prius cõparaſſit mibi quadraginta minas q̃ argẽti fuero
Elocutus ei poſtremã ſyllabam.Ep.ſalua res ẽ.bñ promitte.
Spero ſeruabit id ſine meo ſũptu.patę iã ſũt ſcapulis ſymbolę.
Aggrediar hominẽ aduenientẽ pegre.herũ ſuũ ſtratiphoclem.
Salua ipartit ſalutẽ ſeruus epidicus.St.ubi is ẽ?Ep.adeſt.
Saluum te gaudeo huc aduenisſe.St.tã tibi iſtuc credo q̃ mihi
Ep. Benene uſq; ualuiſti?St.a morbo ualui:ab aĩo ęger fui.
Ep. Quod ad me attinuit:ego curaui:qd' mãdaſti mihi ipetratũ eſt.
Emptaſt ancilla:qd' tu te ad me litteras miſſiculabas.
St. Perdidiſti omnẽ operã.Ep.nã qui perdidi?St.quia meo neq;
Cara ẽ cordi:neq; plac&. Ep.q d retulit mihi tãtopere te mandare
Et mittere ad me epiſtolas?St.illam amabã olĩ:nũc iã alia cura
Impend& pectori.Ep.hercle miſerũ ẽ ingratum cẽ hominem
Id qd' facias bñ:ego qd' benefeci malefici:quia amor mutauit locũ.
St. Deſipiebã mentis quũ illas ſcriptas mittebã tibi. Ep.mẽ piaculare
Oport& fieri ob ſtulticiã tuã:ut meũ tergum ſtultitię tuę
Subdas ſuccidaneũ?Ch.quid iſtic uerba facimus?huic homini.
Opus ẽ quadraginta minis celeriter calidis daniſtę q̃s reſoluas
Et cito.Ep.dic mõ unde aufferre me uis:a quo trapezita peto?
St. Vnde lib&.nam ni ante ſolis occaſum ἕλῶ
Meam domũ ne imbitas:tu te in priſtinum.
Ep. Facile tu iſtuc ſine periculo & cura corde libero fabulare ioui.
Tergo nĩo:ſed mibi dol& quũ ego uapulo.St.quid tu nũc?patieri
Vt ego me interimã.Ep.ne feceris.ego iſtuc accedam.
Periculum potius atq; audaciam.St.nũc places:nũc
Ego te laudo.Ep.patiar ego iſtuc qd' lub&.
St. Quid de illa fiet fidicina igitur.Ep.aliqua reperibitur
Aliqua ope exoluã:extricabor aliqua.St.plenus cõſilii es.
Noui ego te.Ep.euboicus miles locuples multo auro potens.
Qui tibi emptã eſſe ſcibit:atq; hanc adductam alteram.
Cõtinuo te orabit ultro ut illã trãſmittas ſibi:ſed ubi illa ẽ.
Quã tu adduxiſti tecũ?St.iã faxo hic erit.Ch.qd hic nũc
Agimus?St.eamus intro ad te ut hũc hodie diem
Luculente habeamus. Ep.ite intro.ego de re argentaria
Iam ſenatum cõuocabo in corde cõſiliariũ.cui potiſſimum.
Indicatur bellũ unde argentum auferam.epidice uide
Quid agas:ita res ſubito hęc obiectaſt tibi nõ enim nũc tibi
Dormitandũ:neq; cũctandi copia ẽ tibi.adeũdũ ẽ ſenem
Oppugnare certũ ẽ cõſiliũ abi intro atq; adoleſcenti

Dic iã nr̃o berili filio ne hic foras ãbulet: neue usq̃ seni obuiã ueiat.

Apocides.Periphanes.Senes duo.

Ap. p Leriq; homines: quũ nihil refert:pud&:ubi pudendũ est
Ibi eos deserit pudor.q uũ usus ẽ ut pudeat:is ad'o tu es qui
Des qd' pudendum siet:genere natã bono:pauperem domum
Ducere uxorem: pręsertim eã qua ex tibi cõmemores
Hanc quę domi ẽ familiam prognatam.Per.reuereor filium.
Ap. At pol ego te credidi uxorem quã tu extulisti pudore exequi.
Cuius :quotiẽs sepulchrũ uides sacrificas ilico horco bostias
Neq; adeo iniuria:quia licitũ ẽ eam tibi uiuendo uincere.
Per. O hercules ego fui:dũ illa mecũ fuit:neq; sexta aerumna.
Acerbior herculi:q̃ illa mihi obiectast.Ap.pulchra
Edepol dos pecuniast.Per.quę quidem pol nõ maritatast.

Epidicus.Seruus.Apocides.Periphanes.

Epi. a Tat tacete:bẽte aiuz bonũ.liqdo exeo foras auspicõ.aui siniſtẽ
Acutũ cultrũ hẽo:senis qui exẽterem marsupiũ.sed eccũ
Ipsũ ante ędis cõspicor apecidę:qualis uolo uetulos duos
Iam ego me cõuortã in biridinẽ:atq; eorũ exugebo sãguinẽ senati
Qui columen cluent.Ap.cõtinuo ut maritus fiat.Pe.laudo
Cõsiliũ tuũ:nã ego illũ audiui iuniorẽ bęreẽ ap̃ nescio quã fidicinã
Id ego excrutior.Ep.di hercle oẽs me adiuuãt:augent:amant.
Ipsi quidem hi mihi dant uiã quo pacto ab se argentum auferam.
Age nũc iã orna te epidice:& palliolũ in collũ cõiice atq; adsimulato
Quasi p urbẽ totam boiem quęsieris:age si qd agis.di imortales ũt
Cõueniã domi periphanẽ.per oẽz urbẽ quẽ sũ defessus quęrere.
Per mediciãs:tõstrias:i gymnasio:atq; i foro:p mytropolia:& laieãs
Circũq; argẽtarias:rogitando sũ rauc? fcũs: pene in cursu cõcidi
Ap. Epidice.Ep.epidicũ quis ẽ qui reuocat.Pe.ego sũ periphanes.
Ap. Et ego apocides sum.Ep.& ego quidẽ sũ epidicus:sed here optũa.
Vos uideo amabo aduenire opportunitate.Pe.quid reist?
Ep. Mane.sine respirẽ quęso.Pe.imo adquiesce.Ep.aio malest
Recipiã anbelitũ.Ap.elementer requiesce.Ep. animũaduortite.
A legione oẽs remissi sũt domũ thebis .Ap.sic factum?
Ep. Ego ita factũ esse dico.Per.scin tu istuc?Ep.scio.
Per. Qui tu scis?Ep.quia ego ire uidi milites plenis uiis
Arma referũt.& iumenta ducũt.Pe.nimis factum bene.
Tũ captiuorũ quid ducũt secum.Ep.pueros:uirgines:
Binos: ternos: alius quisq; fit cõcursus per uias:
Filios suos quilq̃ uisit.Pe.hercle rem gestam bene:
Ep. Tũ meretricũ numerus tantus:quãtus in urbe omni fuit.
Obuiam ornatę occurrebant suis quęq; amatorib? eos captabãt: id

Adeo qui maxime animũaduorterĩ plerçq;. hę ſub ueſtimẽtis. ſecũ
Hẽbãt retia quũ ad portã ueio:atq; ego illã illi uideo pſtolarier
Et cũ ea tibicinę ibant quattuor.Pe.quicũ epidice?
Ep. Cũ illa quã tuus gnatus annos multos deamat. deperit.
Vbi fidẽq;:remq;:ſeq; teq; properat perdere.
Ea pręſtolabatur illũ apud portã.Pe.uiden uenificã?
Ep. Sed ueſtita aurata ornamenta:ut lepide ut cõcinne:ut noue
Pe. Quid erat induta:an regillã induculam:an mendiculam.
Ep. Impluuiatã.ut iſtęc facimus ueſtimentis noſa
Vt ípluuium induta erat.Per.quid iſtuc mirabileſt?
Quaſi nõ fũdis exornatę multę incedant per uias.
At tributus cũ íperatus eſt.negant pendi poteſſe.
Illis quibus tributus maior penditur pendi poteſt.
Quid iſtę quę ueſti quotannis nomina inueniũt noua
Tunicam rallam:tunicam ſpiſſam:linteolũ cęſicium.
Induſiatam:patagiatam:caltulam:aut croculam
Supparum:aut ſubminiam:ricam.baſilicũ:aut exoticũ.
Cunatile:aut plumatile:cerinũ aut geriniũ.gerere maximę
Cani quoq; etiã ademptũſt nomẽ.Ep.qui?Per. uocãt laconum
Haec uocabula auctiones ſubigũt:ut faciant uiri.
Pe. Quin tu ut occepiſti loquere.Ep.occepere alię mulieres
Duę poſt me ſic fabulari inter ſeſe:ego abſceſſi ſolens
Paulũ ab illis diſſimulabã me barũ ſermoni operã dare.
Nec ſatis exaudiebam:nec ſermonis fallebar tamen.
Quę loquerentur.Per.id lubido ẽ ſcire.Ep.ibi illarũ altera
Dixit illi:qui cũ ipſa ibat.Per.quid?Ep.tace ergo ut audias.
Poſtq̃ illã ſũt cõſpicatę:quã tuus gnatus deperit:q̃ facile
Et q̃ fortunate euenit:illi obſecro mulieri liberae.
Quã uult amator quiſnam is ẽ inqt altera:illi ibi noſat.
Stratipbocle peripbanę filiũ.Per.perii hercle.qd ego ex te audio.
Ep. Hoc qd actũ.egomet poſt ibi illas audiui loqui:coepi rurſum
Vorſũ ad illas pauxillatĩ accedere.quaſi retruder& bominem.
Me uis inuitũ.Per.intellego.Ep.ibi illa interrogauit illam
Qui ſcis?qui id dixit tibi?quin bodie allatę ſũt tabellę ad eam
A ſtratipbocle eũ argẽtum ſũpſiſſe apud tbebas ab daniſta
Foenore.id paratũ & ſeſe ob eam rem id ferre.Per.ego occidi.
Ep. Hęc aiebat ſic audiuiſſe ſe abs ſe.atq; epſa.Per.qd ego faciã nũc?
Cõſiliũ a te expeteſſo apocides reperiamus aliquid callidi
Cõducibilis cõſilii nam ille qd aut iã bic aderit credo hercle.
Aut iam adeſt.Ep.ſi ęquũ ſiet me plus ſapere q̃ uos:dederim.
Vobis cõſiliũ catũ quod laudetis:ut ego opinor uterq;

Pe. Ergo ubi id ẽ epidice? Ep. atq; ad eam rem cõducibile.
Ap. Quid istuc dubitas dicere? Ep. uos poës eẽ oport&: nos p9teri9 dicẽ
Qd' plus sapitis. Ap. eia uero age dic. Ep. at deridebitis.
Ap. Nõ edepol faciemus. Ep. ĩmo si placebit utitor cõsiliũ.
Si nõ placebit: reperitote rectius. mihi istic nec seritur.
Nec metitur. nisi ea quę tu uis uolo. Per. gratiã hẽo. fac pticipes nos
Ep. Nũc occasiost faciũ di priusq̃ in urbem aduenit.
Sicut cras hic aderit. hodie nõ uenerit. Per. qui scis? Ep. scio.
Ep. Quia mihi alius dixit qui illĩc uenit. mane hic hũc adfore.
Quin tu eloquere quid faciemus. Ep. sic faciundũ censeo.
Quasi tu cupias liberare fidicinã animi gratia.
Quasi que ames uehementer tu illã. Per. quã ad rẽ istuc refert?
Ep. Vt enim pręstines argento priusq̃ ueiat filius: atq; ut eã te in
Libertatẽ dicas emere. Per. intelligo. Ep. ubi erit empta.
Vt aliquo ex urbe amoueas: nisi quid tua secus sentẽtia ẽ.
Pe. Immo docte. Ep. quid tu aũt apoecides? Ap. quid ego
Iam nisi te cõmentũ nimis astute intelligo. Ep. iam igitur
Amota ei erit ois cõsultatio nuptiarũ: ne grauetur qd' uelis.
Ap. Vi sapis. & plac&. tũ tu igitur callide quicquid acturus age.
Pe. Rẽ hercle loquere. Ep. & repperi hęc te qui abscedat suspicio
Pe. Sine scire. Ep. scibis. audi. Ap. sapit hic pleno pectore.
Ep. Opus ẽ homine q illo argentũ deferat pro fidicina.
Nam telo nõ ęq; opus factost. Per. quid iã Ep. ne te cenleat
Filii cã facere. Per. docte. Ep. quo illũ ab illa probibeas.
Ne qua ob eam suspicionem difficultas eueniat.
Pe. Quẽ hominem inueniemus ad eam rem utilem? Ap. hic erit optĩus
Hic poterit cauere recte iura qui & leges ten&.
Pe. Epidice bẽas gratiam. Ep. sed ego istuc faciã sedulo.
Ego illũ cõueniam: atq; adducã huc ad te quoiast fidicina
Ap. Illane? Ep. atq; argentum ego cũ hoc feram. Per. quãti emi potest.
Maxime. Ep. ad quadraginta fortasse eã posse emi mimo minas.
Verũ si plus dederis referã. nihil in ea re captiost.
Atq; id nõ dec&: occupatũ tibi erit argentum dies. Per. quidum?
Ep. Quia enim mulierẽ illam alius adolescens deperit auro opulẽt9.
Magnus miles rhodius. raptor hostiũ gloriosus. hic emẽ illã de te.
Et dabit aurũ. iubeas: tace mõ. ẽ lucrũ hic tibi amplum
Pe. Deos quidem oro. Ep. impetra. Ap. quin tu is intro: atq; huc:
Argentũ promis? ego uisam ad forũ. epidice eo ueni.
Ep. Ne abeas prius q̃ ego ad te uenero. Ap. usq; opperiar.
Pe. Sequere tu intro. Ep. i: numera: nihil ego te moror.

n Vllũ eẽ opinor agrũ in agro a tbico eq; feracẽ
Q; hic eſt noſter pipbanes:quĩ ex occluſo:atq; obſignato:
Atq; armario decutio argenti tantum:quãtũ mibi lub&.
Quod pol ego metuo ſi ſenex reſciuerit ne ulmos paraſitos
Faciat: atq; uſq; attõdeat.ſed me una turbat res:ratio q;
Apoecidi quã oſtendã fidicinam aliquã cõducticiam
Atq; id quoq; babeo.mane me iuſſit ſenex cõducere aliquam
Fidicinam ſibi buc domũ.dũ rem diuinam faceret.cantar& ſibi.
Ea conducetur:atq; ei prę̃mõſtrabitur quo pacto fiat ſubdola
Aduerſus ſenem:ibo intro:argentũ accipiam ab dãnoſo ſene.

Stratophocles.Cheribolus

St. e Xpectando exedor miſer.atq; exẽteror quo mõ mibi
Epidici blanda dicta eueniant nimis diu maceror.
Sitne quid:nec ne ſit:ſcire cupio.Ch.per illã tibi copiam.
Copiam parare aliã lic&:ſciui equidẽ í principio ilico
Nullã tibi eẽ in illo copiam.St.interii bercle ego.
Ch. Abſurde facis.qui angas te aí.St.ſi bercle ego illũ ſem.l
Prebendero.nũq̃ irridere nos illũ inultum ſinã ſeruum boiem.
Ch. Quid illũ ferre uis:qui tibi:qui ſi diuitię domi maximę ſũt
Nũmũ bis nullũ babes:nec ſodali tuo in te copiaſt.
St. Si bercle babeam pollicear lubens:uerũ aliquid aliqua aliquo mõ.
Alicũde ab aliquibus aliqua tibi ſpes ẽ fore mecũ fortunam.
Ve tibi muricidae bomo.Ch.qui tibi lubet mibi male loqui.
St. Quippe tu mibi aliquid aliquo modo:alicũde ab aliquibus blatis.
Quod nuſquãſt:neq; ego id immitto in aures meas.
Nec mibi plus adiumenta des.q̃ ille qui nũq̃ etiam natuſt.

Epidicus.Stratiphocles.Cheribolus.Adole.

f Eciſti officiũ iam tuũ.me meũ nũc facere oport&
Per banc curã quieto tibi lic& eẽ.boc quidem iã perit.
Niſi quid tibi buic in ſpem referas oppido boc politũ eſt.
Crede modo mibi ſic ego ago.ſic egere noſtri.prob di ímortales
Mibi bũc diem dediſtis luculentũ:ut facilem:atq; ípetrabilem.
Sed ego binc migrare ceſſo:ut importẽ í coloniam bũc
Hũc auſpicio cõmeatum mibi? ceſſo quũ ſto.ſed quid boc?
Ante aedis duos ſodales berũ: & cheribolũ cõſpicor:qd bic agitis?
Accipe boc ſis.St.quãtum bic ineſt? Ep.quãtũ ſat eſt.
Et plus ſatis ſuperſit.decem minis plus attuli: q̃ tu daniſtę debes.
Dũ tibi ego placeã:atq; obſequar meũ tergũ floccifacio.
St. Nã quid ita? Ep.quia ego tuum patrem faciam parenticidam.
St. Quid iſtuc ẽ uerbi? Ep.nibil moror uetera & uulgata uerba.
Paratũ ductare:at ego follitum ductitabo:nã leno omne

Argentū abſtulit pro fidicina.ego reſolui manibus his
Dinumeraui.pater ſuā natam quā eē credidit.
Nūc iterū ut fallatur pater:tibiq; auxiliū apparetur īueniam
Ita ſuaſi ſeni.atq; hāc būi orationē.ut quū rediſſes ne tibi eiꝰ copia
Eſſet.St.euge ea iam domiſt pelia.teneo.Ep.nūc actorem
Dedit mihi ad banc rem apoecidē.is apud forū man& me
Quaſi quę amar& caueat.haud male.iā ipſe cautor captus eſt
Ipſe in meo collo tuus pater cruminam collocauit.is adornat ueſtēs.
Domi extemplo ut maritus fias.St.uno perſuadebit mō ſi illam
Quę adducta ē mecū mihi adēpſit borcus.Ep.nūc ego banc
Aſtutiā inſtitui.deueſā ad lenonē domū egom&.ſolꝰ cū ego docebo
Siquidē ad eū ueniā ut ſibi eē datū argentū dicat ꝑ fidicīa argēti
Minas ſe habere quinquaginta.quippe ego q nudiuſtertius
Meis maſbus dinumeraui pro illa tua amica: quā pr̄ ſuā filiā eē ret̄.
Ibi leno caput ſuū ſceleratū īprudens alligauit.quaſi pro illa
Argentū acceperit.quę tecū nūc ē adducta.Ch.uorſutior
Es q̄ rota figularis.Ep. ego parabo aliquā doloſā fidicinam
Nūmo cōducta quę ſit:quę ſe emptā ſimul&:quę ſenes duo
Docta ludificet̄.eam duc& ſimul apoecides ad tuū prēm ut pate
Eā per meditatā meis dolis: aſtutiiſq; onuſtam mittā.ſed.nimis
St. Lōgū loquor.diu me eſtis demorati.bęc ſcitis iā ut futura ſit.abeo.
St. Bñ ābulabo.Ch.nimis doctus ille ad malefaciendū.
St. Me quidē certo ſeruauit cōſiliis ſuis.Ch.abeamus intro bīc ad me.
Atq; aliquāto lubentius:q̄ abs te ſū egreſſus intus.
Virtute:atq; auſpicio epidici cū pręda in caſtra redeo.

Peripbanes.Apocides.Senes duo

Per. b Onoris cā mō boſes ęquū fuit ſibi babere ſpeculū.ubi os
Cōtēplarent ſuum.ſi id q perſpicere poſſent cor ſapientię.
Igitur perſpicere ut poſſint cordis copiam:ubi id inſpexiſſent
Cogitarent poſtea uitā ut uixiſſent olim in adoleſcentia.
Vel quaſi egom&:q dum filii cauſa coeperam
Ego me excrutiare aī:quaſi quid filius
Meus deliquiſſ& mederga:aut quaſi nō plurimū
Malefacta mea eſſent ſolida in adoleſcentia.
Profecto deliramus interdū ſenes.fuit cōducibile hoc qđ mea ſnīa
Sꝫ meus ſodalis it cū pręda apocides: uenire ſaluū mercatorem
Gaudeo.qd fit/ Ap.di deęq; te adiuuāt.res proſperę.omē plac&
Quom omini omēs ſuppetūt res ꝓſperę.ſꝫ tu hāc iubes ītro abduci
Pe. Heus foras exite huc aliqs duce iſtā ītro mulierē:cōcludi uolo.
Atq; audin/ Ap.qd uis/ Pe.caueſis cū filia mea.
Copulari hāc: neq; cōſpicere.iam tenes in aediculam iſtęc ſeorſū

Diuortũt mores uirgini lõge ac lupe.Ap.docte & ſapienter
Dicis.nõ nimis poteſt pudicitiam quiſq; ſuę ſeruare filię.
Edepol ne iſtã gnato tuo ſumus pręmercati.
Pe. Quid iã?Ap.quia dixit mihi iãdudum ſe alius tuũ uidiſſe hic filiũ.
Pe. Hanc edepol rẽ apparabat.Ap.plane hercle hoc quidẽ ẽ.
Nę tu hẽs ſeruõ graphicũ & quãti uis precii.Per.nõ caruſt auro cõẽ
Ap. Vt ille fidicinã fecit neſcire eẽ emptã tibi illam redibũdam
Atq; bilaram huc adduxit ſimul.Pe.mirũ hoc qdẽ potuit fieri.
Ap. Te pro filio facturũ dixit rẽ eẽ diuinam domi.ego illic
Me aũt ſic adſimulabã quaſi ſtolidũ cũ bardũ me faciebam.
Pe. Immo ſta.dec&.Ap.res magna aĩci apud forũ agitur.ei uolo
Ire aduocatus.Pe.atq; ubi erit ociũ reuertere.
Ad me extẽplo. Ap.cõtinuo hic ero.Per.nihil homini
Amicoſt opportuno amicius. ſine tuo labore qđ uelis actũſt. tamẽ
Ego ſi adlegaſſem aliquẽ ad hoc negociũ minus hominem
Qr doctũ:minuſq; ad hanc rem callidũ:os ſublitũ eẽt:itaq;
Me aleatis dentibus derider& filius merituſſumo.
Atq; hęc ſtultitiaſt:me illi uitio uortere: egom& qđ factitaui
Quũ militabã:pugniſ memorãdiſ meiſ eradicabã hoĩuz adoleſcẽtiã
Aureis qñ occeperam:ſed quis hic ẽ quẽ huc adueĩentẽ cõſpicor
Suã qui undantẽ clamidem quaſſando facit.

Miles.Senex.Peripbanes.Fidicina.

Mi c Aue prętерbitas ullas ędis quĩ roges ſenex hic ubi habitat
Peripbanes platenius.Pe.incertus ſũ caue ad me retulit pedẽ
Adoleſcẽs ſi iſtũc hoĩem quẽ tu quęritas tibi cõmõſtraſſo ecquam
Abs te ĩibo gratiã? Mi.uirtute belli armatus promerui ut mihi
Omnes mortalis deceat agere gratias.Pe.nõ repperiſti
Adoleſcens rranquillũ locũ ubi tuas uirtutes explices ut poſtulas.
Nã ſtrenuiori đterior ſi p̃dicat ſuas pugnas đ illiꝰ ore fiũt ſordidę
Sed iſtũ quẽ quęris peripbanẽ plateniũ ego ſum ſi quid uis.
Mi. Nẽpe quẽ ĩ adodeſcentia memorãt apud reges armis arte duellica
Diuitias magnas adeptum?Pe.immo ſi audias meas pugnas.
Fugias manibꝰ demiſſis demũ.Mi.pol ego magis unũ quęro
Meas cui prędicẽ q̃ illũ qui memorz ſuas mihi.Pe.bic nõ ẽ locꝰ.qn
Tu aliũ quęras cui cẽtones fartias.Mi.aĩmũaduorte ut qđ ego
Ad te uenio ĩtelligas: meã aĩcam audiui te eẽ mercatũ.Pe.atat nũc.
Demũ ſcio ego bũc q̃ ſit quẽ dudũ epidicꝰ mihi prędicauit militẽ.
Adoleſcẽs itaſt ut dicis emi.Mi.uolo te ẋbis paucuꝫ ſi tibi moleſtũ
Nõſt.Pe.nõ edepol ſcio moleſtũ nõ eſt niſi dicis quid uelis.
Mi. Mibi illam ut tramittas argẽtũ accipias.habeas.
Nam quid ego apud te parem proloqui?ego illam hodie uolo

Facere libertã meam:mihi cõcubina quę ſit.Pe.te abſoluam.
Breui argenti quinquaginta mihi illa empta eſt minis.
Sexaginta mihi d̃numerãt̃ minę.tuas poſſidebit mulier faxo ferias
Atq; ira profecto ut eã ex hoc exoneres agro.Mi.ẽ ne empta mihi
Hęc.Pe.iſtis legibus:habeas lic&.Mi.cõciliauiſti pulchre.Per.heus
Foras educite quã introduxiſtis fidicinam.atq; etiam fides
Eiq; acceſſere tibi addam dono gratis.age accipe hanc ſis
Mi. Quę ĩtemperię tenent? quas tu mihi tenebras cudis?quin tu
Fidicinã produci intus iubes? hęc ergo ẽ fidicía.Pe.hic alia nulla eſt.
Mi. Nõ mihi nugari potes:quin tu hic producis fidicinã cropoliſti dẽ
Pe. Hęc ĩquã ẽ.Mi.nõ hęc ĩquã ẽ.nõ nouiſſe me eã recte aĩcam poſſe
Pe. Hãc inquã filius meus deperibat fidicinã.Mi.haec nõ eſt ea.
Pe. Quid nõ ẽ.Mi.nõ ẽ.Per.unde haec igitur gẽtiũ eſt?
Eqdẽ hercle argentũ p̃ hac dedi.Mi.ſtulte datũ reor:& pc̃z largit̃.
Pe. Immo hęc eaſt.nam ſeruum miſi ſectari ſol&.
Meũ gnatũ.ipſe hanc fidicinam
Mi. Hem iſtic homo te articulatin cõcidit ſenex tuus ſeruus.
Pe. Quid cõcidit?Mi.ſic ſuſpicioſt.nã pro fidicina hęc ſuppoĩta ẽ tibi
Senex tibi os ẽ ſublitũ plane & p̃pe.Pe. ego illã requirã iã ubi ubi ẽ.
Bellator ualle:euge fruge epidice frugi es.pugnaſti.homo es.
Qui me emũxiſti mucidũ minimi precii.mercatus te hodie eſt.
De lenone apoecides? Fi.eandẽ ego iſtũc hominẽ unq̃ audiui.
Ante hũc diem.neq; me quidem emere quiſq̃ ulla pecunia potuit.
Fi. Plus iã ſũ libera quiquẽniũ.Pe.quid tibi negocii ẽ meę domi igit̃?
Pe. Audies cõductã ueĩ:ut fidibus cãtarẽ ſeni dũ rem diuinã facer&.
Fateor me oĩum hominũ eſſe athenis atticis minimi precii.ſed tu
Nouiſtin fidicinã cropoliſtidem.Fi.tam facile:q̃ me.
Pe. Vbi habitat? Fi.poſtq̃ libertaſt ubi habitat
Dũ incerto ſcio.Per.eo an aliquis eam liberauerit
Volo ſcire ſi ſcis. Fi.id qd̃ audiui audies.ſtratipoclẽ periphani
Filiũ abſentem curauiſſe ut fier& libera.Pe.perii hercle
Si iſtęc uera ſũt.planiſſime meũ exenterauit epidicus marſupium
Fi. Hęc ſic audiui.nunquid me uis cęterum? Pe.malo cruciatu
Vt pereas.atq; obeas cito.Fi.fides nõ reddis. Pe.neq; fides:neq;
Tibias. propera igitur fugere binc ſi te di amant.Fi.abiero.
Flagitio cũ maiore poſt reddes tamen.Per.quid nũc q in tantis
Poſitus ſũ ſententiis? eã ne ego ſinã ĩpune?immo & ſi alterũ tantũ.
Perdũdũſt.perdam potius q̃ ſinam me impune irriſũ eſſe habitũ.
Depeculatũ eis ſic data eẽ uerba pręſenti palam.atq; memineris.
Facio prę illo qui omniũ legum atq; iurum fictor conditor cluet.
Is etiam ſeſe ſapere memorat malleum

Mu. ſ I quid ẽ homini miſeriarum quod miſereſcat ex animoſt.
Id ego experior quoi multa ĩ unum locũ confluunt quę meũ
Pectus pulſant ſimul.multiplex erũnã exercitã hẽt pauptas.
Pauor territat mentẽ animi.neq; ubi meas collocem ſpes.
Habeo uſq; munitum locũ.ita gnata mea boſtiũſt potita
Neq; ea nũc ubi ſit neſcio.Per.quis illęc eſt mulier timido
Pectore peregre adueniens:quę ipſa ſe miſeratur?
Mu. In bis dictuſt locis habitare mibi periphanes.
Per. Me nominat baec.credo ego illi boſpitio uſus.inuenit
Mu. Peruelĩ mercedẽ dare q mõſtret eũ mihi boiem aut ubi habit&.
Per. Noſcito ego hãc:nã uideor neſcio ubi me uidiſſe p9 ẽ ne ea an nun
Quam animus retur meus?di boni uiſitaui antidbac.
Certe eaſt.quam in epidauro pauperculam memini cõprimere.
Mu. Plane biccine ẽ q mibi in epidauro primus pudicitiã pepulit.
Per. Quę meo cõpſſu peperit filiã quã domi nũc babeo.Mu.qd ſi adeã?
Per. Haud ſcio an cõgrediar ſi bęc ea ẽ.Mu.ſin ẽ is bõ ſicut anni multi
Dubiã dant.Per.lõga dies meũ ĩcertat aĩmũ ſin eaſt quã ĩcerto aĩo
Hãc cõgrediar aſtu.Mu.muliebris adbibenda mihi malitia nũc ẽ.
Per. Cõpellabo. Mu.orationis aciẽ cõtra conferã.Per.ſalua ſis.
Mu. Salutẽ accipio mihi & meis.Per.quid cęterũ?Mu.ſaluus ſis.
Quod credidiſti reddo.Per.baud accuſo fidem.nouin ego te?
Mu. Si ego te noui animũ inducam uti noueris.Per.ubi te uiſitaui?
Mu. Iniq; iniurius.Per.quid iam?Mu.quia tuę memorię ĩterpretari
Me ęquum cenſes.Per.cõmode fabulata es.Mu.mira memoras.
Per. Hẽ iſtuc rectius meminiſtin? Mu.memini id. Per.in epidauro
Mu. An guttula pectus ardens mibi aſperſiſti.Pe.uirgini pauperculae.
Tuęq; matri me leuare pauptatem.M.tun is ẽ qui per uoluptatem
Tuã in mea ęrumna obſeuiſti grauiter.Per.ego ſum.ſalue.
Saſua ſum:quia te eſſe ſaluum ſentio.Per.cedo manum.
Mu. Accipe ęrumnoſã & miſeriarũ compotem mulierem retines.
Per. Quid qđ digitus te turbat tuus?filiam quam ex te ſuſcepi
Quid eam?Mu.eductam perdidi.boſtium eſt potita.
Per. Habe animũ lenẽ:& tranquillum face.domi meę eccã ſaluã & ſanã.
Nã poſtq; audiui ilico ex meo ſuo illã eẽ captã cõtinuo argẽtũ dedi.
Vt emeretur.ille eam rẽ adeo ſobrię & frugaliter accurauit.
Vt alias res.eſt impenſe improbus.Mu.fac uideam ſi me
Per. Eo cantbara ſtatim iube cropoliſtidẽ prodire filiam añ ędis meam.
Vt ſuam uideat matrem.Mu.remigrat animus nũc demũ mihi.

Fidicina.Periphanes.Senex.Mulier.

Fi. q Vuid ẽ pater qđ me exciuiſti añ ędis? Pe. ut matrẽ tuã uideas:
Adeas: uenienti des ſalutẽ atq; oſculũ. Fi. quã meã matrem?
Per. Quę examinata exequitur aſpectũ tuum. Mu. qs iſtęc ẽ. quam tu
Oſculum mihi ferre iubes? Pe. tua filia. Mu. beccine? Per. bęc
Mu. Ego ne oſculum huic dem? Per. cur nõ quę ex te nataſt?
Tu homo inſanis. Per. ego ne? M. tu. Pe. cur? M. quia ego hãc quę
Si& neq; ſcio: neq; noui: neq; ego hanc oculis uidi ante hũc diem.
Per. Scio qd erreſ. quia ueſtimentum atq; ornatũ ĩmutabilem hẽt bęc.
Mu. Aliter catuli longe olent: aliter ſues: ne ego eam nouiſſe.
Per. Prob deũ atq; boĩnũ fidẽ. qd ego lenociniũ facio. q bẽã alieõs doĩ
Atq; argentũ egurgitem domo prorſum: quid tũ: quẽ patrem tuũ
Vocas me: atq; oſculare? quid ſtas ſtupida? quid taces?
Fi. Quid loquar uis? Per. bęc negat ſe tuã eſſe matrem. Fi. ne fuat:
Si nõ uolt: equidem hanc in uita tñ ero matris filia. nõ me iſtanc
Cogere ęquũ ẽ meã eſſe matrẽ ſi nõ uult. Pe. cur me igitur patrem
Vocabas. Fi. tua iſtęc culpa nõ mea: nõ patrem ego nominem
Vbi tu tuã me appellas filiam? hanc quoq; etiam ſi me appell3 filiã.
Matrem uocem. negat bęc filiã me ſuã eẽ. nõ ergo bęc mr̃ mea eſt.
Poſtremo bęc mea culpa nõ ẽ. q̃ didici dixi omĩa. epidicus mihi
Magiſter fuit. Per. perii. auſtrũ perculi. Fi. nũquid ego ibi?
Per. Si hercle te unq̃ me patrẽ uocare: uitam tuam ego interimam.
Fi. Nõ uoco. ubi uoles pater eẽ ibi eſto. ubi noles ne fueris pater.
Mu. Quid? ob eam rem hanc emiſti. quia tuã gnatã ratus? qb9 de ſignis
Agnoſcebas? Pe. nullis. Mu. quare filiã credidiſti noſtram?
Per. Seruus epidicus dixit mihi. Mu. quid ſi ſeruo aliter uiſũ ẽ: non
Poteras nouiſſe obſecro. Per. quid ego qui illam ut primã qui uidi
Nũq̃ uidi poſtea. Mu. perii miſera. Pe. ne fles mulier. intro
Abi. habeto animũ bonũ. ego illam reperiam. Mu. hinc
Athenis ciuis quis eã emit atticus. adoleſcẽtẽ equidẽ dicebant
Emiſſe. Per. inueniam: tace: abi modo intro: atq; hanc aſſerua.
Circẽ ſolis filiã. ego relictis rebus epidicũ opã quęrendo dabo.
Si inueniam exitiabilem ego illi faciam hũc ut fiat diem.

Stratiphocles adoleſcens. Epidicus. Daniſta. Virgo.

St. m Ale morigerus mihi ẽ daniſta qui de me argẽtum nõ petit:
Neq; illam adducit quę ex pręda: ſed eccum incedit epidicus.
Quid illuc ẽ quod illi caperat frons ſeueritudine?
Ep. Si undecĩ deos pręter ſe ſecum adducat iuppiter ita nõ omnes.
Ex cruciatu poterũt eximere epidicũ. peripbanẽ emere lora uidi
Aderat ibi una apoecides. binc homines me quęritare credo.
Senſerũt. ſciũt ſibi data eẽ uerba. St. quid agis mea cõmoditas?
Ep. Quod miſer. St. quid ẽ tibi? Ep. quin tu mihi adornas ad fugam

Viaticũ. quęritant me. in manibus geſtant copulas ſecũ.ſua ui
Priuſq̃ pereo:nam per urbem duo defloccati ſenes.
St. Habe bonũ animũ.Ep.quippe ego cui libertas in mũdo ſitaſt
St. Ego te ſeruabo.Ep.edepol me illi melius.ſi nacti fuant.
Sed quis ẽ hęc muliercula:& ille grauaſtellus qui uenit?
Hic ẽ daniſta.hęc illa ẽ autẽ quã emi ex pręda.St.hęccineſt?
Haec ẽ.eſtne ut dixi tibi?aſpecta.Ep.hęc.St.cõtẽpla epidice.
Vſq; ab unguículo ad capillum ſummum.
Eſt ne:conſpice. ſignum pictum pulchre uideris.
Ep. Ex tuis uerbis meũ futurum corium pulchrum prędicas
Quẽ appelles.atq; zeuſis duo pingẽt pigmentis ulmeis.
St. Dii ímortales ſocio iuſſi admirer pedibus pulmones.
Quod perbibẽt prius ueniſſet q̃ tu aduenisti mihi.
Da. Hęc edepol remorata ẽ me.St.ſiquidem iſtius gratia.
Id remoratus q̃ iſta uoluit nimiũ aduenisti cito
Da. Age age abſolue.atq; argentum numera ne comites morer.
St. Pernumeratuſt.Ep. tene cruminã buc íde.Da.ſapienter uenis.
St Opperire dũ effero ad te argentum.Da.matura.Ep.domi eſt.
Statin ego oculis utilitatẽ obtineo ſincere an parum?
Epbillippa matre natan es thebis epidauri ſatan?
Video ne ego teleſtidem te peripbani filiam?
Vi. Quis tu homo eſ qui meum parẽtũ nomen memoras & meum?
Ep Non me nouiſti?Vir.qui quidem nũc ueniat í mentem mibi.
Ep. Lunulam atq; anellũ:aureolũ in digito.Vi.memini mi homo.
Ep. Non meminiſti me auream ad te adferre natali die?
Vi. Tu ne is es? Ep.ego ſũ & iſtic frater tuus eſt alia matre:uno pr̃e
Vi. Quid pater meus uiuuſt?Ep.animo liquido & tranquillo es:tace.
Vi. Dii me experdita ſeruatam cupiũt ſi uera autumas.
Ep. Nõ babeo ullam occaſionem:ut apud te falſa fabuler.
Accipe argentum boc daniſta.bic ſũt quadraginta minę.
Si quid erit dubiũ ímutabo.Da.benefeciſti:bene uale.
St. Nũc enim tu mea es.Vi.ſoror quidem edepol ut tu ęque ſcias.
Salue frater.St.ſanan hęc ẽ?ſana ſi appellat ſuum.
St. Quid ego modo buic frater factus dum intro eo atq; exeo?
Ep. Quod boni ẽ tacitus taceas tute tecum & gaudeas.
St. Perdidiſti & repperiſti me ſoror.Ep.ſtultus tace.
Tibi quidẽ quod ames domi pręſtoſt fidicina opera mea.
Et ſororem in libertatem idem opera concilio mea.
St. Epidice fateor.Ep.abi intro.ac iube buic aquã calefieri.
Cętera haec poſterius faxo ſcibis quũ erit ociũ.
St. Sequere bac me ſoror.Ep.ego ad uos theſprionem iuſſero

Huc transíre. sed memento si quid seuiũt senes
Suppetias mihi cũ sorore ferre. St. facile istuc erit.
Ep. Thesprio exi istac per ortũ. adfer domũ auxilium mihi.
Magnas res minoris multo facto q̃. dudum senes.
Remeabo intro ut accurrentur aduenientes hospites.
Eadem hęc intus edocebo: quę ego scio stratiphoclem.
Nõ fugio. domi adesse certũst: neq; ille baud obiici & mihi.
Pedibus sese prouocatũ. abeo intro. nimis longum loquor.

Periphanes. Apecides. Senes duo. Epidicus. Mulier.

Per. S Atine ille bõ ludibrio nos uetulos decrepitos duos
Habet? Ap. ímo edepol tu quidẽ miserũ me habes miſis moís
Pe. Tacesis modo. sine me hominẽ aspici. Ap. dico ego tibi iã ut scias
Aliũ tibi te comitem melius quęrere. ita dum te sequor:
Lassitudinem inuaserunt miserũ in genua flegmina
Pe. Quot illic hodie me exemplis ludificatust: atq; te?
Vt illic autẽ exenterauit mihi opes argentarias
Ap. Apage illũ a me. nam ille quidem uulcani irati ẽ filius
Quaqua tangit: omne amburit: si propius astes ęstu calefacit.
Ep. Duodecim deis plus q̃. placeo: deorũ immortalium
Mihi nũc auxilio adiutores sũt: & mecum militant.
Quicquid ego malefeci auxilia mihi & suppetię sũt domi.
Apolactizo inimicos omnis. Pe. ubi illũ quęram gentium?
Ap. Dum sine me quęras mea causa: uel medio in mari.
Ep. Quid me quęris? quid laboras? quid hũc sollicitas? ecce me.
Nũ te fugi? nũ ab domo absũ? nũ oculis concessi tuis?
Nec tibi supplico: uincere ius est. ostendo manus.
Tu habes lora. ego te emere uidi: quid nũc cessas? colliga.
Pe. I lic & uadimoniũ ultro mibi hic facis Ap quid colligas?
Pe. Edepol mancipiũ scelestum. te profecto apoecides.
Nibil moror mibi. de pręfacili exoras epidice. Ep. eo quid agis?
Pe. Tuon arbitratu? Ep. meo hercle uerbo atq; haud tuo?
Colligandę haec sũt tibi hodie. Pe. at non lub &: nõ colligo.
At mibi magis lub & solutũ te rogitare. Ep. at nibil scies.
Ap. Tragulã in te iniicere adornat. nescio quã fabricam fecit.
Ep. Tibi morã facis: cũ ego solutus asto a lege. inq̃. colliga.
Pe. At mibi magis lubet solutũ te rogitarier. Ep. at nibil scies.
Pe. Quid ago? Ap. quid agas? mos geratur. Ep. frugi estu hõ apoecides.
Pe. Cedo manus igitur. Ep. morant̃ nibil atq; arte colliga.
Pe. Nibil uero obnoxias. Ep. facto opere. arbitra in me.
Bene hoc habet: age nũc iam ex me exquire. rogita quid lub &.
Pe. Qua fiducia ausus primũ quę empta st nudiustertius.

Filiam meam dicere esse? Ep. libut: ea fiducia.
Pe. Ain tu libuit? Ep. aio. Pe. uel ad pignus mea sit filia.
Quã negat nouisse mater. Ep. nõ ergo matris filia est.
Pe. In meũ nũmum: in tuum talentum pignus danistę captiost.
Sed quis ea ẽ mulier? Ep. tui gnati amica: ut omnem scias.
Pe. Dedin tibi minas triginta ob filiam? Ep. fateor datas.
Et ego argento illam me emisse amicam filii fidicina
Pro tua filia. is te ab ore tetigi triginta minis.
Pe. Qũo me ludos feciſti de illa conductitia
Fidicina? Ep. factum bercle uero. & rectum factum iudico.
Pe. Quid postremo argento factum est quod dedi? Ep. dicam tibi.
Neq; malo homini neq; benigno tuo dedi stratiphocli.
Pe. Cur dare ausus? Ep. quia mihi libitũ est. Per. quę haec malum?
Ep. Etiam inclamitor quasi seruus. Pe. tu es liber. gaudeo.
Ep Merui ut fierem. Pe. tu meruisti? Ep. uise intro. ego faxo scies.
Hoc ita esse. Pe. quid est negocii. Ep. iam ipsa res dic &. tibi.
Abi modo intro. Per. ei nõ illuc temerest: a duersa istũ apoecides.
Ap. Quid illuc epidice est negocii? Ep. maxima bercle iniuria.
Vinctus asto. cuius haec hodie opera inuenta sit filia
Ap. Ain tu te illius inuenisse filiam? Ep. inueni: & domi est.
Sed ut acerbum ẽ pro benefactis cũ malis messem metas.
Ap. Quã ne hodie per urbem. uterq; sumus defessi quęrere.
Quid isti oratis opere tanto? meruisse intelligo.
Vt liceat merito huius facere. Pe. cedo cui resoluam manus.
Ep. Ne attingas. Pe. ostende uero. Ep. nolo. Pe. nõ ęquũ facis.
Ep. Nũq̃ bercle hodie nisi supplicium mihi das: me solui sinam.
Pe. Optimũ: atq; aequissimum oras. soccos. tunicam pallium
Tibi dabo. Ep. quid deinde porro? Pe. libertatẽ. Ep. at postea?
Nouo liberto opus est quod pappet. Pe. dabitur. prębebo cibum.
Ep. Nũq̃ bercle hodie nisi me: oras sis solues. Pe. oro te epidice
Mihi ut ignoscas si quid imprudens culpa peccaui mea.
At ob eam rem liber esto. Ep. inuitus do hanc ueniam tibi:
Nisi necessitate cogar. solue sane si lub &.

Grex.

b Ic is homo est qui libertatem malicia inuenit sua.
Plaudite. Valete. lumbos exurgite: atq; extollite.

Ba. Vid ſi hoc poti9 ẽ ut taceas ego loquar? Ba. lepide l3?
Ba. q Vbi me effugerit meõria ibi tu facito ut ſubueĩas ſoror?
Ba. Pol magis metuo mihi in monendo ne defuerit oõ?
Pol ego quoq; metuo luſciniolę ne defuerit cantio.
Sequere hac? Pi. quid agũt duę germanę meretrices cognomines.
Quid in cõcilio cõſuluiſtis? Ba. bene pol. Pi. haud meretricũ eſt?
Pi. Miſerius nihil eſt q̃ mulier? Pi. quid eſſe dicis dignus?
Ba. Haec ita me orat ſibi hominem reperiam.
Iſtoc milite ut ubi emeritũ ſibi ſit: ſe ut reuebat domum.
Id amabo te huic caueas? Pi. quid iſti caueam? Ba. ut reuebat domũ.
Vbi ei dederit operas. ne hanc ille habeat pro ancilla ſibi.
Nam ſi hic habeat aurũ: quid illi remaner&. faciat lubens?
Pi. Vbi nũc is homo ẽ. Ba. iã hic credo aderit. ſ3 hoc idẽ apud nos r̃cti9
Poteris agere. atq; is dũ ueniat ſedens hic opperibere.
Eadem bibes. eadem dedero tibi. ubi biberis ſauium
Pi. Viſcus merus ueſtra ẽ blanditia? Ba. qd iã? Pi. qa enim intelligo.
Duę unũ expetitis palũbem. parua hyrundo alas uerberat.
Nõ ego iſtuc facinus mihi mulier cõducibile eſſe arbitror?
Ba. Qui amabo? Pi. quia bacchis bacchas metuo & bacchanal tuum.
Ba. Quid eſt q̃ metuis ne tibi lectus malitiam apud me ſuadeat.
Pi. Magis illectum tuũ q̃ lectum metuo. mala tu es beſtia.
Nã huic aetati nõ conducit mulier latebroſus locus.
Egomet apud me qd ſtulte facere cupiaſ probibeam? Ba. ſed
Ego apud me te eſſe ob eam rem miles cũ ueniat uolo.
Quia cũ tu aderis huic mibiq; haud faciet quiſq̃ iniuria.
Tu probibebis. & eadem opera tuo ſodali operam dabis.
Et ille aduenies tuã me eſſe amicã ſuſpicabit.
Quid amabo obticuiſti? Pi. quia iſtęc lepida ſũt memoratu.
Eadem in uſu atq; ubi periculũ facias. aculeata ſunt.
Animũ fodicant. bona diſſimulant facta. & famam ſauciant.
Apage a me apage? Ba. ab. nimiũ fer9 es? Pi. mibi ſũ. Ba. malaciſſãd9 es
Quid ab hac metuis? Pi. quid ego metuã rogitas. homo adoleſcens
Penetrare huiuſmodi in paleſtram: ubi damnis deſudaſcitur.
Vbi pro diſco damnum capiam. pro curſura dedecus?
Ba. Lepide memoras? Pi. ubi ego capiam. pro machera turturem.
Vbiq; imponant in manu. alius mihi pro ceſtu cantharum.
Pro galea ſcafium. pro inſigni ſit corola plectilis.

Pro haſta.taluſ.pro lorica malachum capiam pallium.
Vbi mihi pro equo lectus detur:ſcortū pro ſcuto accubet.
Apage a me apage.Ba.ab nimiū fer⁹ es? Pi.nō ſū?Ba.malaciſſād⁹ es
Equidem tibi dabo hanc operā?Pi.at nimiū prȩcioſa es operaria?
Ba. Simulato me amare.Pi.uerū ego iocon adſimulē iſtud:an ſerio?
Ba. Eia hoc agere melius.miles cū huc adueniat.uolo
Me amplexari quidē opus eſt.ut ille te uideat uolo.
Scio qđ ago?Pi.& pol ego ſcio quid metuo.ſed quid ais?Ba.qđ ē?
Pi. Quid ſi apud te ueniat deſubito prandiū aut potatio.
Forte aut coena ut ſol& in iſtis fieri cōciliabulis.
Vbi ego tū ad cubiam? Ba. apud me mi anime. ut lepid⁹ cū lepida
accumb&.
Locus hic apud nos q̄uis ſubito uenias:ſemper liber eſt.
Vbi tu lepide uoles eſſe tibi mea roſa mibi dicito.
Dato qui bene ſit.ego ubi bene ſit tibi locū lepidū dabo?
Pi. Rapidus fluuius eſt hic. nō hac temere tranſiri poteſt?
Ba. Atq; ecaſtor apud hūc fluuium aliquid perdūdum eſt tibi.
Manum da cōſequere?Pi.aba minime?Ba.quid ita?
Pi. Quia iſtoc illecebroſus fieri nibil poteſt.nox.mulier.uinum.
Homini aduleſcentulo.Ba.age igitur equidem
Pol nibil facio niſi cauſa tua.ille quidem hanc abduc&
Tu nullus adfueris ſi nō lub&?Pi.ſum ne autem nibili
Qui nequeam ingenio moderari meo:Ba.quid ē quod metuas?
Pi. Nibil eſt nūc ego mulier tibi me emancupo.tuus ſū.tibi do opā?
Ba. Lepidus es.nūc ego te facere b̄ uolo.ego ſorori meę coenā bodie
Dari uolo uiaticā.ego tibi argentum iubeo iā ītus efferri foras.
Tu facito ſic nobis obſonatum opulentum obſonium.
Ego obſonabo. nam id flagitium meum ſit mea te gratia.
Et operā dare mibi. & ad eam operā facerere ſūptum de tuo?
Pi. At ego nolo dare te qiucq̄ ſine?Ba.ſino quidem ſi lub&
Propera amabo? Pi.prius hic adero q̄ te amare deſinam.
Ba. Bene me accipis aduenientem mea ſoror.Pi.quid ita obſecro.
Quia piſcatus meo quidem hic tibi bodie euenit bonus
Meus quidē ille ē.tibi nūc operā dabo.de mneſilocho ſoror.
Vt hinc accipias potius aurū q̄ hinc eas cū milite.
Ba. Cupio.Pi.dabitur opera.aqua cal&.eam⁹ hīc ītro.ut leues.
Nā ut e naui necta es.credo timida es.Ba.aliquātum ſoror.
Simul hic neſcio quid turbare ē.quin hinc decedamus.
Sequere hac igitur me intro in lectum.ut ſedes laſſitudinem:

Lydus.Seruus.Piſtoclerus aduleſcens.

i Andudū piſtoclere tacitus te ſequor.
Spectans quas tu res hoc ornatu geras.
Nam ita me dii ament.ut lycurgus mihi quidem uidetur.
Poſſe hic ad nequitiam adducier.
Quo nūc capeſſis te hinc aduerſa uia.
Cū tāta pōpa?Pi.huc.Ly.quid huc.quis iſtic hab&?
Pi. Amor.uoluptas.uenus.uenuſtas.gaudiū iocus.ludus ſermo
Suauis ſauiatio?Ly.quid tibi cōmertii ẽ cū diis dānoſiſſimis?
Pi. Mali ſunt boīes:qui bonis dicunt male.tu dis nec dicis recte
Nec ęquum facis.Ly.an deus ẽ ullus ſuauis ſuauiatio?
Pi. An nō putaſti eſſe nūq̄ olide es barbarus.quẽ ego ſapere.
Nimio cenſui pluſq̄ thalem.is ſtultior ẽ barbare potio
Qui tātus natu deorum neſcis noīa?Ly.nō hic plac& mihi ornat?
Pi. Nemo ergo tibi hoc apparauit mihi paratū ẽ.cui plac&?
Ly. Etiā me aduerſ? exordire argutias?qui ſi decẽ habeas līguas mutū
Eſſe addec&.Pi.nō omīs aetas lyde ludo conuenit.
Magis unū in mente eſt mihi nūc ſatis.ut cōmode ꝓ dignitate
Obſonii hęc cōcuret coquus?Ly.iā perdidiſti te atq; me:atq;
Operā meam:qui tibi nequicq̄ ſaepe mōſtraui bene?
Pi. Ibidem meam operam perdidi.ubi tu tuam tua diſciplina.
Nec mihi prodeſt nec tibi?Ly.o perligatum pectus?
Pi. Odioſus mihi es tace.ac ſequere lyde me.Ly.illuc ſcis uide.
Nō pedagogum iam me ſed lydū uocat?Pi.nō par
Videre.neq; ſit cōſentaneū cū hic intus ſit.& cum amica
Accub& cunq; oſculetur.& cōuiuę alii accubent. pręſentibus illis
Pedagogus una ut ſit?Ly. an hoc ad eas res obſonatum eſt obſecro?
Pi. Sperat quidem animus. quo eueniat diis in mauu eſt. Ly.tu amicā
Habebis?Pi.cum uidebis tum ſcies.Ly.immo neq; habebis.
Nec ſinā.iturus ſum domū?Pi. omitte lyde ac caue malo.
Ly. Quid caue malo?Pi.iam exceſſit mihi ętas ex magiſtratu tuo?
Ly. O baratrū ubi nūc es ut ego te uſurpem lubens.
Video nimio iam multo pluſq̄ uolueram
Vixiſſe.nimio ſatius ẽ q̄ uiuere
Magiſtrum quenq; diſcipulum minitarier.
Nibil moror diſcipulos mibi eſſe.
Iam plenos ſanguinis.calens afflictat me uacuum uirium?
Pi. Eia nūc eſſe ego opinor hercules.tu autem linus?
Ly. Pol metuo magis ne phoenix tuis factis fiam.
Teq; ad patrem eſſe mortuum renūtiẽ.Pi.ſatis hiſtoriarum eſt?
Hic uereri perdidit cōpendium. edepol baud ętati optabile feciſti.
Cū iſtanc nactus es impudentiā.occiſus hic bō ẽ.ecqd ī mẽte ẽ tibi.

Patrem tibi esse.Pi.tibi ego.an tu mihi seruus es?
Ly. Peior magister te istec docuit nō ego.nimio es tu ad istas rēs
Discipulus docilior:q̄ ad illa quę te docui.ubi operam perdidi?
Pi. Istactenus tibi lyde libertas data ē orationis.satis ē sequere.
Me.ac tace Ly.edepol feci sti furtum aetati malū.
Quum istec flagitia me celauisti & patrem.

Chrysalus.Seruus.

b Erilis patria salue.quam ego biennio.
Postq̄ hinc in epbesum abii:conspicio lubens.
Saluto te uicine apollo qui ędibus propinquus nostris accolis.
Venero q; te ne nicobolū me sinas nostrū senem
Prius cōuenire: q̄ sodalem uiderim.
Mnesilochi pistocle.ꝙ ad epha mnesiloch9 misit sup aīca bacchide

Pistoclerus adolescens.Charinus Seruus.

m Irū est me ut redeam te opere tanto querere.
Qui abire hinc nullo pacto possim.si uelim.
Ita me uadatum amore uictumq; attines?
Chr. Prob dii immortales pistoclerū cōspicor.o pistoclere salue.
Pi. Salue chrysale. Chr.cōpendio uerba multa iā faciam tibi.
Veni tu me gaudes.ego credo. tibi hospitium & coenam pollicere
ut conuenit
Peregre.aduenienti:ego autem uenturū adnuo salutē tibi absodali
Solidam nūcio.rogabis me ubi sit.uiuit.Pi.nēpe recte ual&.
Ch. Istuc uolebam ego ex te percōtarier?Pi.qui scire possum?
Ch. Nullus plus?Pi.quēadmodum?Ch.quia si illa
Inuenta est.quā ille amat uiuit. & recte ual&.si nō inuēta est
Nimis ual&.moribūdus q; est.anima ē amica amanti
Si abest nullus ē.si adest res.nullus est.ipsus ē neq̄ & miser.
Sed tu quid factitasti mandatis sup?Pi.egon ut quid ab illo
Attigiss& nūcius nō impetratum id aduenienti redderem.
Regiones collere mauellem acherūticas?Ch.eo an
Inueniśti bacchidem?Pi.samiam quidē.Ch.uide
Quęso ne quis tractet illam indilligens scis tu ut cōfringi uas cito
Samium sol&.Pi.iam ne ut soles?Chr.dic ubi ea nūc est
Obsecro?Pi.bic exeuntem me inde aspexisti modo?
Ch. Vt istuc est lepidū ꝓxime uicine bītat.& qdnā memīt mnesilochi?
Pi. Rogas īmo unice unū plurimipendit.Ch.papę?
Pi. Immo ut eū credis:misera amans desiderat.Ch.dictum istuc?
Pi. Immo chrysale hem nō tātillū unq̄ intermittit tempus.
Quin eum nominet?Ch.tāto hercle melior bacchis?
Pi. Immo?Ch.īmo hercle abiero potius?Pi.nū inuitus.

Rem bene geſtam audis heri? Ch. nō herus ſed actor mibi
Cor odio ſauciat. etiam epidicū quā ego fabulā ęque ac me ipſum
Amo. nulla ęque inuitus ſpecto. ſi agit pelio. ſed bacchis etiam
Fortis tibi uiſa eſt? Pi. rogas. ni nactus uenerem eſſem. banc
Iunonem dicerem. Ch. edepol mneſiloche ut hāc rē natā eē itelligo.
Quod ames paratū ē. quod des inuēto ē opus.
Nā iſtic fortaſſe auro ē opus. Pi. philippeo quidem.
Ch. Atq; eo fortaſſe iam opus eſt? Pi. immo etiam prius.
Nā iam huc adueniet miles quidem. qui de admittenda
Bacchide aurū hic exigit. Ch. ueniat quādo uult
Atq; ita ne ſibi ſit morę domi eſt. nō metuo nec cuiq̄ ſupplico.
Dū quidem hoc ualebit pectus perfidia meum. abi intro
Ego hic curabo. tu intus dicito nūc mneſilochum adeē bacchidi.
Pi. Faciam ut iubes? Ch. negociū hoc ad me attinet aurarium.
Mille & ducentos philippos attulimus a ureos epheſo q̄s hoſpes
Debuit noſtro ſeni. inde ego hodie aliquā machinabor machinam.
Vnde aurū efficiam amanti berili filio.
Sed foris cōcrepuit noſtra. qui nā exit foras.

Nicobolus Senex. Chryſalus. Seruus.

i Bo in pireeū. uiſam ecquę aduenerit ī portū ex epheſo nauis
Mercatoria. nā meus formidat animus nr̄m tā diu ibi deſidē.
Neq; redire filiū. Ch. Extexam ego illū pulchre iam
Si dii uolūt. haud dormitandū eſt. opus ē chryſo chryſale.
Adibo hūc quē quidem ego hodie faciā hic. arietē phryxi. itaq;
Tondebo auro uſq; ad uiuā cutē. ſeruus ſalutat nichobolū chryſal?.
Ni. Pro di immortales. chryſale ubi mihi eſt filius. Ch. quin tu
Primū ſalutem reddis quā dedi Ni. ſalue ſed ubi nā eſt
Mneſilochus Chr. uiuit ual&? Ni. uenit ne? Chr. uenit.
Ni. Euax aſperſiſti aquā bene ne uſq̄ ualuit?
Ch. Pancratie atq; athletice. Ni. quid hoc qua cauſa eum
In epheſum miſeram. accepit ne aurū ab hoſpite archidemide?
Ch. Heu cor meū & crebrū nichobole finditur iſtius hominis
Vbi ſit quaq; mentio. tu hoſpitē illū nominas. hoſtē tuū? Ni.
Quid ita hercle obſecro? Ch. quia edepol certe ſcio?
Vulcanus. ſol. luna. dies. dei quatuor ſceleſtiorē nullū illuxere alterū?
Ni. Quē ne archidemidem? Ch. quē inq̄ me archidemidē
Quid fecit? Ch. quid nō fecit. quin tu id me rogis
Primū dū inficias ire cepit filio. negare ſe debere tibi obolum
Cōtinuo antiquū hoſpitē noſtrū ſibi mneſilochus aduocauit pela-
gonem
Senem. eo prę ſente hoī extēplo oſtendit ſymbolū quē tute

Dederas.ad eũ ut ferr& filio.Ni.quid ubi ei oſtendit
Symbolũ?Ch.inſit dicere adulterinũ.& nõ eum eſſe ſymbolum
Quotq; inocẽti ei dixit cõtumeliaſ.adulterar eũ agebat reb9 exteris?
Ni. Hab& in aurũ.id mihi dici uolo?Ch.poſtq̃ quidem prętor
Recuperatores dedit dãnatus demũ ui coactus reddidit
Ducẽtos & mille philippũ?Ni.tãtum debuit?
Ch. Porro & auſcultа pugnam quã uoluit dare?Ni.
Etiã ne eſt quid porro?Ch.bem accipe trine hęc nũc erit?
Ni. Deceptus ſũ. aurilego boſpiti aurũ credidi.Ch.quin tu
Audi?Ni.ímo ingeniũ audi haud p noram boſpitis.
Ch. Poſtq̃ aurũ abſtulimus in nauẽ cõſendimus.domum
Cupientes.forte ut adſedi in ſtega:dũ circũſpecto.atq;
Ego lembũ conſpicor.longũ eſt rigorẽ maleficũ exornarier?
Ni. Perii lembus ille mihi ledit latus?Ch.is erat
Coís cũ boſpite & prędonibus?Ni.adeon me fuiſſe
Fũgũ ut qui illi crederem cũ mihi ipſũ nomẽ ei9 archidemidis
Clamaret adempturũ eẽ ſi quod crederẽ?Ch.is lembus noſtri naui
Inſidias dabat.accepi ego obſeruare eos:quã rẽ gerant.
Interea e portu noſtra nauis ſoluitur.ubi portu eximus.homines
Remulco ſequi:neq; aues neq; uenti citius.quoniam ſentio
Quę res gerentur.nauẽ extẽplo ſtatuimus.qũo uident
Nos ſtare.occeperũt ratẽ turbare in portu?
Ni. Edepol mortalis malos. quid deniq; agitis? Ch. rurſum in portum
recipimus.
Ni. Sapienter factum a nobis.quid illi poſtea?Ch.reuerſionẽ ad trã fa/
ciũt ueſperi
Ni. Aurũ hercle auferre uoluere.ei rei opã dabãt.Ch.nõ me fefellit
Senſi eo exaíatus fui cũ uidimus auro inſidias fieri
Capimus cõſiliũ cõtinuo poſtridie auferim9 aurũ oẽ illis pñtibus
Palam atq; aperte:ut illi id factũ ſciſcerẽt.Ni.ſcite hercle.qd illi?
Ch. Triſtes ilico cũ extẽplo a portu ire nos cũ auro uident.
Subducũt lembũ capitibus quaſſantibus.nos apud theotimũ
Omne aurũ depoſuimus.qui illic ſacerdos ẽ dianę epheſię.
Ni. Qui iſtic theotimus eſt.Ch.megaloboli filius.q nũc ĩ epheſo eſt
Epheſiis cariſſimus?Ni.ne ille hercle mihi ſit multo tãto carior.
Si me illo auro tanto circũduxerit?Ch.quin ĩ ipſa ęde diantę
Cõditum eſt.ibidem publicitus ſuãt.Ni.occidiſtis me.nimio
Hic priuatí ſeruaretur rectius. ſed nihil nã attuliſtis iñ auri domũ?
Ch. Immo etiam uerũ quãtũ attulerit neſcio.Ni.quid neſcis?
Ch. Quia mneſiloch9 noctu clãculũ deuenit ad theotimũ:nec m̃ credẽ
Nec cuiq̃ in naui uoluit.eo ego neſcio q̃tulũ attulerit.uerũ haud

Permultũ attulit? Ni. etiam dimidiũ censes? Ch. nõ ędepol scio
Verũ. haud opinor? Ni. fert ne partem tertiã. Ch. nõ hercle opinor
Verũ nescio. profecto de auro nihil scio. nisi nescio.
Nę tibi met illuc naui capiũdũ ẽ iter: ut illud reportes aurũ
Ab theotimo domũ. atq; heus tu. Ni. quid uis? Ch. anulũ gnati tui
Facito ut memineris ferre? Ni. quid opus ẽ anulo? Ch. quia id
Signũ ẽ cũ theotimo: qui eũ illi affert: ei aurũ ut reddat?
Ni. Meminero. & recte mones. sed dies ne ẽ istic theotimus
Ch. Etiam rogas. qui auro habeat soccis subpictũ solũ?
Ni. Cur ita fastidit? Ch. tantas diuitias bẽt. nescit quid faciat auro:
Ni. Mihi dederit uelim. sed qui pñte id aurum theotimo datũ est?
Ch. Populo pñte. nullus est ephesi quin sciat. Ni. istuc sapienter
Saltẽ fecit filius: cũ diuiti boi id aurũ seruandũ dedit.
Ab eo licebit quãuis subito sumere?
Ch. Immo hem tantisper nũq̃ remorabitur
Quin habes illud quom illuc ueneris.
Ni. Censebam me effugisse a uita maritima:
Ne nauigarem tandem hoc aetatis senex.
Id mihi haud ut uelim licere intelligo.
Ita bellus hospes fecit archidemides.
Vbi nũc est ergo meus mnesilochus filius:
Ch. Deos atq; amicos iit salutatum ad forum
Ni. At ego hinc ad illũ ut cõueniam quãtum potest.
Ch. Ille ẽ oneratus recte: & plus iusto uebit.
Exorsa haec tela nõ male est oĩo mihi.
Vt amantem herilem opefacerem filium
Ita feci ut aurũ quãtum uell & sumer &.
Quãtum autem lubeat reddere. ut reddat patri.
Senex in ephesum ibi aurum arcessere
Hic nostra agetur ętas in malachũ modum:
Siquidem hic relinquit: nec secum abduc & senex
Me & mnesilochum. quas ego hic turbas dabo.
Sed quid futurũ est. cum hoc senex resciuerit.
Quom se excurrisse illuc frustra sciuerit:
Nosq; aurũ abusos. quid mihi fiet postea.
Credo hercle adueniens nomen mutabit mihi.
Facietq; ex templo crucisalũ me ex chrysalo.
Aufugero hercle. si magis usus uenerit.
Si ero reprensus in acto ego illum infortunio.
Si illi sunt uirgę ruri. at mihi tergum domi est.
Nunc ibo herili filio hanc fabricam dabo

Super auro amicaq; eius inuenta bacchide!

Lydus Seruus.

P Andite atq; aperite propere ianuã hanc borci obsecro
Nã equidem haud aliter esse duco quippe cui nemo aduenit
Nisi quem spes reliquere omnes.ex se ut frui possi&.
Bacchides.nõ bacchides.sed bacchę sũt acerrime.
Apage istas a me sorores.quę omnium sorbent sanguinem
Omnis ad pernitiem instructa domus optime atq; opipare.
Quę ut aspexi me cõtuli protinam in pedes.
Ego ne ut uisa gestem clanculũ.ut celem patrem
Pistoclere sua flagitia.aut dãna.aut dispoliabula
Quibus patrẽ & me.teq; amicosq; oẽs affectas tuos.
Ad probrũ. dãnum.flagitium appellere una & perdere.
Neq; mei neq; te tui intus puditũ est factis quae facis
Quibus tuũ patrem meq; una amicos affines tuos
Tua ifamia feci sti geruli figulos flagitii:
Nunc priusq̃ malum istoc adis:certum ẽ iam dicam patri
De me culpam banc demo.ibo iam & seni faciam palam
Vt eum ex luculento coeno propere binc eiiciat foras.

Mnesilochus adolescens.

m Vltis modis meditatus egomet mecũ sũ. & ita esse arbitror.
Homini amico qui ẽ amicus:ita uti nomen possid&:
Nisi deos ei nibil pręstare.id opera expertus sum esse ita.
Nam ut in epbesũ binc abii boc factũ ẽ ferme.abbinc biennium
Ex epbeso buc ad pistoclerũ sodalem meũ litteras
Misi. amicã ut mibi inueniret bacchidem.illũ intelligo
Inueniisse.ut seruus meus mibi nũciauit chrysalus.
Cõdigne is quã techbnam de auro aduersũ meũ facit patrem
Vt mibi amanti copia eẽt.sed eccũ uideo incedere.
Nam pol quidem meo animo ingrato boie nibil impensius est.
Malefactorem amitti satius.q̃ relinqui beneficium
Nimio pręstat impendiosum te q̃ ingratum dicier.
Illũ laudabũt boni.boc etiam ipsi culpabunt mali.
Qua me causa magis eũ curam eẽ ea cũ obiurgato est opus:
Nũc mnesiloche specimen specitur:nũc certamen cernitur.
Scis ne nec ne.ut esse oport& malus bonusq;. cuiusmodi
Iustus.iniustus.malignus.largus:cõmodus incõmodus.
Caue sis te superare.serũ sinas faciũdo bene:
Vt eris moneo.haud celabas:sed eccos uideo incedere
Patrem sodalis et magistrum.binc auscultabo quã rem agat!

Lydus Seruus.Philo. Senex. Mnesilochus adolescens

n Nũc experiar ſit ne acetũ tibi cor:acre in pectore
Sequere.Ph.quo ſequar.quo ducis nũc me?Ly.ad illã
Quę tuũ perdidit peſſundedit tibi filium unicum?
Ph. Eia lyde leniter qui ſeuiunt ſapiũt magis
Minus mirandũ eſt illęc aetas ſi quid illorũ facit:
Q̃ ſi nõ faciat.feci ego iſtęc itidem in adoleſcentia?
Ly. Hei mihi bei mihi iſtęc illũ perdidit aſſentatio:
Nã abſq; te eſſ&.ego illũ haberem rectũ ad ingeniũ bonum
Nũc propter te tuãq; prauus factus ẽ fiduciam
Piſtoclerus:Mn.dii immortales meũ ſodalem
Hic nominat quid hoc negocii ẽ piſtoclerũ lydus quod
Herũ tã ciet:Ph.pauliſper lyde eſt libido
Hoi ſuo animo obſequi iam aderit tẽpus cũ ſeſe etiam
Ipſe oderit morem geras dũ caueatur pręter ęquum
Ne quid delinquat ſine?Ly.nõ ſino.neq; equidem illũ
Me uiuo corrũpi ſinã:ſed tu qui tã pro corrupto dicis cãm filio.
Eadem ne erat hęc diſciplina:quom tu adoleſcens eras.
Nego tibi hoc annis uiginti fuiſſe primis copię
Digitũ longe a pędagogo pedẽ ue efferes ex ędibus
Ante ſolem exorientẽ niſi in paleſtram ueneras
Gymnalii profecto haud mediocris poenas penderes.
Idq; obtigerat hoc etiã ad malũ arceſebaẽ malũ.
Et diſcipulus.& magiſter perhibebantur improbi.
Ibi curſu luctando.haſta.diſco.pugillatu:pila.ſaliendo.ſeſe
Exercebant magis q̃ ſcorto:aut ſauiis.ibi ſuã aetatẽ extẽdebant.
Nõ in latebroſis locis. inde hippodromo & paleſtra.ubi
Reueuiſſes domũ cincticulo p̃cict? ĩ ſella apud magiſtrum aſſidẽs.
Tũ librũ.legeres ſi unã peccauiſſes ſyllabã fierꝫ coriũ tã maculoſũ.
Q̃ eſt nutricis paliũ?Mn.propter me hęc nũc meo ſodali
Dici diſcrutior miſer.ĩnocẽs ſuſpicioẽꝫ hãc ſuſtinet cauſa mea?
Ph. Alii lyde nũc ſũt mores?Ly.id equidem ego certe ſcio.
Nã olim populi prius honorem capiebat ſuffragio: q̃ magiſtro
Deſinebat eẽ dicto obediens.at nũc priuſq̃ ſeptuennis eſt.
Si attingas eũ manu extẽplo puer pędagogo tabula dirũpit caput.
Cũ patrẽ ad eas poſtulatum.puero ſic dicit.pater nr̃ eſto dũ te
Poteris deffenſare.iniuria prouocatur pedagogus.ebo ſenex.
Minimi precii ne attingas puerũ.iſta cã quãdo fecit ſtrenue.
It magiſter quaſi lucerna uncto expletus linteo.itur illinc
Iure dicto boccine hic pacto põt inbibere imperiũ magiſter.
Si ipſus primus uapul&?Mn.acris poſtulatio hęc eſt.
Cũ hui? dicta intelligo mira ſũt nipiſtocler? lydũ pugnis cõtuderit

Ph. Sed quis hic eſt quẽ aſtantẽ uideo ante hoſtium?
Ly. O philoxene! Mn. deos propitios me uidere q̃ illũ mauellẽ mihi!
Ph. Quis illic ẽ! Ly. mneſilochus gnati tui ſodalis piſtocleri
Haud cõſimili ingenio: atq; ille ẽ: qui in lupanari accubat
Fortunatũ nicobolũ. qui illum produxit ſibi!
Ph. Saluus ſis mneſiloche. ſaluum te aduenire gaudeo!
Mn. Dii te donent philoxene! Ly. hic enim rite productus ẽ patri.
In mare it rem familiarẽ curat. cuſtodit domum.
Obſequẽs obedienſq; morę: atq; imperiis patris.
Hic ſodalis piſtoclero iam puer puero fuit.
Triduum nõ intereſt ętatis uter maior ſiet.
Verum ingenium plus triginta annis maius ẽ q̃ alteri.
Pi. Caue malũ. & cõpeſce in illũ dicere iniuſte.
Ly. Tace ſtultus es qui illi male ęgre patere dici qui facit
Nã illũ meũ malum promptare malim q̃ peculium:
Pi. Qui dũ. Ly. quia malũ ſi prompt & in dies faciat minus!
Mn. Quid ſodalem meũ caſtigas lyde diſcipulum tuum!
Ly. Perii't tibi ſodalis! Mn. ne dixeris. Ly. ſic ẽ ut loquor.
Cum ego peribat uidi. nõ exaudito arguo!
Mn. Quid factũ eſt Ly. meretricẽ ĩdigne deperit: Mn. nõ tu taces!
Ly. Atq; acerrime uiros ea abſorbet. ubi quẽq; attigit.
Mn. Vbi ea mulier habitat. Ly. hic! Mn. unde eam eſſe aiunt!
Ly. Ex ſamo. Mn. quę uocatur! Ly. bacchis!
Mn. Etras lyde. ego omnem rem ſcio quẽadmodum eſt
Tu piſtoclerum falſo atq; inſontem arguis:
Nam ille amico & beniuolenti ſuo ſodali ſedulo
Rem mandatã exequitur. ipſus nec amat. nec tu creditas!
Ly. Ita ne opport & rẽ mandatã gerere amici ſedulo:
Et ipſius in gremio oſculantẽ mulierẽ teneat ſedens.
Nullo pacto res mandata poteſt agi. niſi identidem
Manus ferat ad papillas. labra a labris nuſq̃ auferat:
Nã alia memorare. quę illum facere uidi diſpudet.
Cum manũ ſub ueſtimenta ad corpus detulit bacchidi
Me prẽſente. neq; pudere quicq̃: quid uerbis opus eſt.
Mihi diſcipulus tibi ſodalis periit huic filius:
Nã ego illũ periſſe duco: cui quidem periit pudor.
Quid opus ẽ uerbis! ſi opperiri uellem pauliſper modo.
Vt opinor illius inſpectandi mihi eſſ & maior copia.
Plus uidiſſem q̃ deceret: q̃ me atq; illo ęquum for &!
Mn. Perdidiſti me ſodalis. ego ne illam mulierem.
Capitis nõ perdam. perire me malis malim modis.

Satin ut quẽ tu habeas fidelem: aut cui credas nescias?
Ly. Viden ut ęgre patitur gnatũ esse corruptum tuum.
Suũ sodalem: ut ipsus sese cruciatur ęgritudine?
Ph. Mnesiloche hoc tecũ oro ut illius animũ atq; ingeniũ regas.
Serua tibi sodalem. & mihi filiũ. Mn. factum uolo.
Ph. In te ergo hoc onus omne ĩpono lyde sequere hac me? Ly. sequor.
Melius est & me quoq; una si cũ illo relinqueres.
Ph. Ad fatim est mnesiloche. cura & castiga hominem probe.
Qui dedecorat te. me. amicos atq; alios: flagitiis suis.

Mnesilochus adolescens.

a Miciorem nũc utrũ credã magis sodalẽ ne eẽ. an bacchidem.
Incertũ est admodũ. illũ exoptauit potius habeat opertũ est.
Ne illa illud brecle cũ malo fecit summo meo:
Nã mihi diuini nũq̃ quilq̃ creduat:
Ni ego illam exemplis plurimis planeq; amo.
Ego faxo haud dicet nactam: quẽ derideat.
Nã iam domum ibo: atq; aliquid subripiam patri.
Id isti dabo ego istanc multis ulcisear modis.
Adeo ego illam cogam. usq; ut mendicet meus pater.
Sed satin ego animũ mente sincera gero:
Qui ad hũc modũ haec hic quę futura fabulor.
Amo hercle opinor: ut pote quod pro certo sciam
Verũ quã illa unquã de mea pecunia
Ramenta fiat plumia propensior
Mendicũ malim mendicando uincere:
Nũq̃ edepol uiua me irridebit: nam mihi
Decretũ est remunerare iam omne aurum patri.
Igitur mihi inani atq; inopi subblandibitur:
Tũ eũ mihi nihilo pluris referẽ. q̃ si ad sepulchꝝ mortuo dicat iocũ:
Sed anteq̃ illa unq̃ meis opulẽtiis ramenta fiat grauior:
Aut propensior. mori me malim excruciatum inopia.
Profecto stabile ẽ me patri aurum reddere: eadẽ exorabo
Chrysalo mea causa pater ne noceat. neu quid ei subcensеat
Mea causa de auro quod eum ludificatus est. nã illi ęquum st
Me cõsulere. qui causa mea mendaciũ dixit. uos me sequimini.

Pistoclerus.

r Ebus aliis anteuortat bacchis quę mandas mihi mnesilochũ
Vt requiram: atq; ut eũ mecum ad te adducam simul.
Nã illud animus meus miratur si a me tetigit nũcius.
Quid remoratur. ibo & uisam huc ad eũ si forte ẽ domi?

Mnesilochus. Pistoclerus.

r Eddidi patri omne aurũ. nũc ego illã me uelim cõuenire
Poſtq̃ inanis lũ:cõtemptricem meam:ſed cõueniam mibi:
Q. grauate pater dedit de chryſalo.uerũ poſtremo impetraui
Vt ne quid ei ſubcenſeat! Pi.eſt ne hic meus ſodalis!
Mn. Eſt ne hic boſtis quẽ aſpicio meus! Pi.certe is eſt.
Mn. Is eſt adibo cõtra.& tollam gradũ! Pi.ſaluuſ ſiſ mneſiloche!
Mn. Salue! Pi.ſaluus cũ peregre aduenis.coena detur
Mn. Nõ plac& mibi coena quę bilem mouet. Pi.nũ quę
Aduenienti ęgritudo obiecta eſt! Mn.atq; acerrime!
Pi. Vnde! Mn.ab homine quẽ mibi amicũ eſſe
Arbitratus ſũ ante hac! Pi.multi more iſto atq; exemplo
Viuunt.quos cũ cenſeas tibi amicos.reperiũtur falſis teſtimoniis.
Lingua factioſi.inertes.opera ſubleſta fide.nullus eſt.q nõ inuideat
Rem ſecũdam obtingere ſibi. ne inuideat̃.ipſi ignaui recte cauẽt!
Mn. Edepol ne tu illorũ mores per quã meditate tenes.ſ3 etiã unũ hoc
Ex ingenio malo malum inueniũt ſuo.
Nulli amici ſũt.inimicos ipſi in ſe omnis habent
Atq; ſe cũ fruſtrantur.fruſtrari alios ſtolidi
Exiſtimant.ſicut eſt hic.quẽ eſſe amicum ratus
Ipſus ſũ mibi ipſe quod in ſe fuit accuratũ habuit.
Quod poſſ& mali facere in me inconciliare
Copias omnis meas! Pi.improbũ iſtuc eẽ oport& hominem.
Mn. Ego ita eſſe arbitror! Pi.obſequere hercle loquere quis eſt!
Mn. Bene ualens uiuit tibi.nã ne ita eẽt tecũ orarem.ut ei qd̃ poſſes
Malefacere faceres. Pi.dic mõ hoiem qui ſit.ſi nõ fecero.
Ei male aliquo pacto.me etiam dicito ignauiſſimũ.
Mn. Neq̃ homo eſt.uerũ hercle amicus eſt tibi! Pi.tanto magis
Dic quis eſt.neq̃ hominis ego paruipendo gratiam:
Mn. Video nõ poſſe:quĩ tibi eius nomen piſtoclere perdidiſti
Me ſodalem funditus! Pi.quid iſtuc ẽ! Mn.quid eſt
Miſi ne ego ad te ex epheſo epiſtolã ſuper amica:ut mibi inueniref
Pi. Fateor factũ & repperi! Mn.qui tibi nõ erat meretricũ aliarum
Athenis copia.quib9 cũ haberef rẽ.niſi cũ illa quã ego mãdaſſẽ tibi
Occiperes tu te amare.& me ires cõſultũ male! Pi.ſanum es!
Mn. Rem repperi omnem ex tuo magiſtro ne nega.perdidiſti me!
Pi. Etiã ne ultro tuis me proiectas probris:quid clamas!
Mn. Bacchidem! Pi.duas ergo hic intus.eccas bacchides. Mn.qd duę!
Pi. Atq; ambas! Mn.loqueris nũc nugas ſciens! Pi. poſtremo ſi ſpgis.
Parũ mibi fidem arbitrarier tollã ego te in collũ.
Atq; intro hinc auferam.imo Mn.ibi mane.
Pi. Nõ maneo.neq; tu me habebis falſo ſuſpectum Mn.ſequor

Parasitus Puer.

P Arasitus ego sũ hominis neq̃ atq; improbi militis:
Qui amicã secũ auexit ex samo.
Nũc me ire iussit ad eam.& pcontarier
Vtrũ ne aurũ reddat an ne eat secum simul.
Pu. Tu dudum puer cum illa usq; isti semul
Quę barũ sũt aedes pulta.adi ac tutum ad fores?
Pa. Recede binc dierecte?Pu.ut pulsat propudium.
Comesse panem tris pedes latũ potes.fores pultare nescis?
Pa. Ecquis bis in aedibus est.heus ecquis hic est.
Ecquis hoc aperit hostium.ecquis exit.

Pistoclerus.Parasitus.

q Vid istuc.quę istec ẽ pulsatio.quę te mala crux agitat.
Qui ad istũc modum alieno iuris tui extentes hostio.fores
Pene effregisti.quid nũc uis tibi.Pa.adulescens salue?Pi.salue
Sed quem queritas?Pa.bacchidem?
Pi. Vtram ergo?Pa.nibil scio nisi bacchidem.
Paucis me misit miles ad eam cleomachus.
Vel ut ducentos philippos reddat aureos.
Vel ut binc in elatiam bodie eat secũ simul.
Pi. Nõ id negato esse iturã.abi & renuntia
Alium illa amat.nõ illum duc te ab aedibus?
Pa. Nimis iracũde?Pi.at scin q̃ iracundus siem.
Ne tibi hercle haud longe ẽ os ab infortunio.
Ita dentifrangibula haec meis manibus gestiũt?
Pa Cũ ego buius uerba interpretor mibi cautio est:
Ne nũcifrangibula excussit malis meis.
P. Tuo ego istec igitur dicam illi periculo?
Pa. Quid ais tu?Pa.ego istuc illi dicã?Pi.dic mibi quis tu es?
Illius sũ integumentũ corporis?Pi.neq̃
Esse oportet.cui tu integumentũ improbus es?
Pa. Sufflatus ille buc ueniet?Pi.diruptũ uelim?
Pa. Num quid uis?Pi.abeas celeriter.facto est opus?
Pa. Vale dentifrangibule.Pi.& tu integumentũ uale.
In eũ nunc hęc reuenit res locum ut quid consilii
Deo sodali super amica nesciam.
Qui iratus remunerauit omne aurum patri.
Neq; nũmus ullus qui reddatur militi.
Sed buc concedam.nam crepuerunt fores
Mnesilochus eccum molestus pergreditur foras:

Mnesilochus.Pistoclerus.

P Etulans. proteruo. iracũdo animo indomito. incogitato.
Sine modo & modeſtia ſum. ſine bono iure: atq; honore
Incredibilis ĩpoſq; animi: inamabilis. inlepidus. uiuo
Male uolente ingenio natus? poſtremo id mihi eſt quod uolo
Ego aliis incredibile hoc nequior nemo ẽ. neq; indignior
Quoi dii benefaciant: neq; quẽ quiſq; homo: aut amet: aut adeat.
Inimicos q̃ amicos ꝙuum eſt me habere malos q̃ bonos.
Permagis me iuuare: oĩbus probis q̃ ĩprobis uiris digna ẽ. dignior
Nullus ẽ homo. qui patri reddidi omne aurũ amans
Qd̃ fuit prꝫ manibus. ſum ne ego homo miſer?
Perdidi me. atq; operã chryſali. Pi. cõſolandus hic mihi ẽ. ibo ad eũ
Mneſiloche quid fit? Mn. perii. Pi. dii melius faciant?
Mn. Perii Pi. nõ tacens inſipiens? Mn. taceam? Pi. ſanus ſatis nõ es?
Mn. Perii multa mala mihi in pectore nũc acria atq; acerba eueniunt
Crimini me habuiſſe fidem ĩmerito tibi iartus fui?
Pi. Eia bonũ habe animũ: Mn. unde habeam. mortuus
Pluris preciiſt q̃ ego ſũ? Pi. militis parafitus modo uenerat
Aurũ petere. binc eũ ego me bis dictis malis.
Hic foribus atq; repuli. reieci hominem? Mn. quid mihi id prodeſt.
Quid faciam nihil habeo miſer. ille quidẽ hanc abduc& ſcio?
Pi. Si mihi nõ eſt. nõ polliceor: Mn. ſcio dares. noui. ſed niſi ames
Nõ habeam tibi fidem tantã. nunc agitas ſat tute
Tuarũ rerũ. ego ne opem mihi ferre putẽ poſſe inopem te?
Pi. Tace mõ deus ſecũdus reſpiciet nos aliquis: Mn. nuge
Pi. Mane? Mn. quid ẽ? Pi. tuam copiam. eccã chryſalũ uideo.

Chryſalus Seruus. Mneſilochus. Piſtoclerus adoleſcens.

b Vnc hominẽ decꝫ auro expẽdi. huc dec& ſtatuã ſtatui ex auro.
Nã duplex hodie facinus feci: duplicibus ſpoliis ſũ affectus
Herũ maiorẽ meũ: ut ego hodie luſi lepide. ut ludificatus eſt
Callidũ ſenem callidis dolis. cõpuli: & pepuli mihi oĩa ut creder&.
Nũc amanti hero filio ſecus: q cũ ego bibo: qui cũ edo: & amo:
Regias copias aureaſq; attuli. ut domo ſumer&. neu foris quꝫrer&.
Nõ mihi placent iſti parmenones ſyri. qui duas aut tres minas
Auferũt beris: nequius nihil eſt q̃ egẽs conſilii ſeruus.
Niſi hab& pectus multipotens ubicũq; uſus ſiet pectore expromat
Nullus frugi eſſe poteſt hõ niſi qui & bene: & malefacere tenet.
Improbis cũ improbus ſit. harpaga furibus furetur. qd̃ queat
Verſipellem. frugi cõuenit eſſe hominem pectus cui ſapit.
Bonus ſit bonis. malus ſit malis. utcũq; res ſit. ita animũ habeat.
Sed lubꝫ ſcire quãtũ aurũ herꝰ ſibi dempſit. & quidẽ ſuo reddidit pr̃i.
Si frugi ẽ herculem fecit ex patre decumam partẽ ei dedit.

Sibi nouem abstulit. ſꝫ quẽ quęro optime.ecce obuiam mihi eſt.
Nũ qui nũmi exciderũt here tibi.ꝙ ſic terram obtuere.
Quid uos moeſtos.tãquã triſtes eẽ cõſpicor.nõ plac& nec temere ẽ.
Etiam quin mihi reſpõdetis.quia malũ parum:Mn.ímo uero
Nimio minus multo parũ chryſale occidi.Ch fortaſſis tu auri
Dempſiſti parũ.quid igitur ſtulte quoniam occaſio ad eam rẽ fuit
Mea uirtute parta.ut quãtũ uelles tantum ſumeres.ſi hoc digitulis
Duobus ſumebas prioribus.an neſciebas ꝙ eiuſmodi
Homini raro tẽpus ſe daret.Mn.erras?Ch.at quidem tute
Erraſti cũ parũ imerſiſti ampliter:Mn.pol tu
Qꝛ nũc me accules magis:ſi magis rem noueris?
Ch. Occidi.iam animus iſtoc dicto plus pręſagitur mali?
Mn. Perii.Ch.quid ita?Mn. quia patri omne cũ ramento reddidi?
Ch. Reddidiſti?Mn.reddidi?Ch.omne ne? Mn.omne oppido?
Ch. Occiſi ſumus.qui in mentẽ uenit tibi.iſtuc facinus facere tã malũ?
Mn. Bacchidem atq; hũc ſuſpicabat propter crimẽ chryſale me male
Cõſuluiſſe.ob eam rẽ omne aurũ iratus reddidi meo patri?
Ch. Quid ubi reddebas aurũ.dixiſti patri.Mn.me id aurũ accepiſſe
Extẽplo ab hoſpite archimenide.Ch.hem iſtoc dicto dediſti
Hodie incrutiatum chryſalũ:nã niſi me aſpicet.ad carnificem
Rapiet cõtinuo ſenex?Mn.ego patrem exoraui?
Ch. Nẽpe ergo hoc ut facer&:quod loquor? Mn.immo tibi ne noceat
Neu quid ob eã rẽ ſuccenſeat:atq; ęgre impetraui:
Nũc hoc tibi curandũ eſt chryſale?Ch.quid uis curem:
Mn. Vt ad ſenẽ etiã alteram facias.uiam.cõpara.fabricare fiꝛge
Quod lub& cõglutina ut ſenem hodie doctũ docte falſas aurũ qꝫ
Auferas?Ch.uix uidetur fieri poſſe?Mn.perge hac facile hęc
Feceris?Ch.qua malũ facile quẽ mendacii prehendit manifeſto
Modo quẽ ſi orem ut mihi nihil credat:id nõ auſit credere?
Mn. Immo ſi audias quę dicta dixit me aduerſũ tibi?
Ch. Quid dixit?Mn.ſi tu illũ ſolem.ſibi ſolem eẽ dixeris.ſe illũ lunam
Credere eẽ.& noctem qui nũc ẽ dies.Ch.emũgam
Hercle hominem probe hodie.ne id nequicq̃ dixerit?
Mn. Nũc quid nos uis facere?Ch.enim nihil eſt niſi ut ames.impero.
Caeterũ quãlib& me poſcitote aurũ.ego dabo.quid mihi
Refert chryſalo eẽ nomen niſi factis probo.ſed nũc quãtulũ
Vſus eſt auri tibi mneſiloche dic mihi?Mn.militi nũmis
Ducentis iam uſus ẽ pro bacchide?Ch.ego dabo?
Tũ nobis opus eſt ſũptu?Ch. Ah.placide uolo unũ qd agamus.
Hoc ubi egero.tũ iſtuc agã de ducentis nũmis:primũ intendam
Baliſtam in ſenem.& baliſta ſi peruortam turrí & ꝓpugnacula.

Recta porta inuadam extẽplo in oppidũ antiquũ & uetus.
Si id capſo geritote amicis noſtris aurũ cor ſperat bus ſi cui aĩus?
Pi. Apud te eſt animus noſter chryſale?Ch.nũc tu abi intro
Piſtoclere ad bacchidem:atq; effer cito?Pi.quid?
Ch. Stilũ ceras & tabellas & linũ?Pi.iam faxo hic erũt?
Mn. Quid nũc es facturus.id mihi dice?Ch.coctum prandium
Vos duo eritis.atq; amica tua erit tecum tertia?Mn.ſicut dicis?
Ch. Piſtoclero nulla amica eſt?Mn.immo eſt.alteram ille amat
Sororem.ego alteram.amabas bacchideſ?Ch.quid tu loqueris?
Mn. Hoc ut futuri ſumus?Ch.ubi eſt biclinium uobis ſtratum?
Mn. Cur id exqueris?Ch.res ſi ita eſt.dici uolo.neſcis quid ego
Acturis ſim.neq; facinus quãtum exordiar:Mn.cedo
Manũ ac ſubſequere propius me ad fores.intro inſpice?
Ch. Euax nimis bellus.atq; ut eſſe maxime optabam locus?
Pi. Quę imperauiſti imperatũ bene bonis factum illico eſt?
Ch. Quid paraſti?Pi.quę parare tu iuſſiſti omnia?
Ch. Cape ſtilũ propere.& tabellas tu bas tibi:Mn.quid poſtea:
Ch. Quod iubeo.ſcribito iſtic.nã propterea uolo ſcribere.
Vt pater cognoſcat litteras.quando legat ſcribe?
Mn. Quid ſcribam.Ch.ſalutẽ tuo patri uerbis tuis?
Pi. Quid ſi potius morbum mortẽ ſcribat.id erit rectius?
Mn. Ne interturba.iã imperatũ in cera eſt?
Ch. Dic quẽadmodũ?Mn.mneſilochus ſalutem dicit
Suo patri.Ch.adſcribe hoc cito.chryſalus mihi uſq; q̃ loquitur
Nec recte pater.quia tibi aurũ reddidi.& quia nõ te fraudauerim?
Pi. Mane dũ ſcribit?Ch.celerẽ oport& eẽ amatoris manũ?
Pi. Atq; idem hercle eſt perdũdũ:magis q̃ ad ſcribendũ citus?
Mn. Loquere hoc ſcriptũ eſt?Ch.nũc pater mi proin tu ab eo
Vt caueas tibi ſycophantas cõponit:aurũ ut abs te auferat
Et profecto ſe ablaturũ dixit:plane adſcribito?Mn.dic modo?
Ch. Atq; id pollicetur ſe daturũ aurũ mihi.quod dem ſcortis.
Quodq; in luſtris comedam:& cõgregem pater.
Sed pater ne tibi hodie uerba det quęſo cauc.Mn.loquere porro.
Ch. Adſcribe dũ?Mn.etiam loquere dũ id ſcribam modo?
Ch. Sed pater qđ promiſiſti mihi id quęſo ut memineris.
Ne illũ uerberes.uerũ apud te uinctũ aſſeruato domi.
Cedo tu cerã ac linũ actutũ.age obliga.obſigna cito.
Mn. Obſecro quid iſtis ad iſtũc uſus es cõſcriptis modum.
Vt tibi ne quid credat.atq; ut uinctũ te adſeruet domi.
Ch. Quia mihi ita lub&.potin ut cures te.atq; ne parcas mihi.
Mea fiducia opus cõduxit.& meo periculo rem gero.

Mn. Aequum dicis? Ch. cedo tabellas? Mn. accipe.
Ch. Animaduortite: mneſiloche. & tu piſtoclere iam facite.
In biclinio cũ amica ſua uterq; accubitũ eatis. ita negocium eſt.
Atq; ibidẽ ibi ſũt lecti ſtrati. potetis cito?
Pi. Nũquid aliud? Ch. hoc atq; etiam ubi erit accubitum ſemel
Ne quoq; exurgatis: donec a me erit ſignum datum?
Pi. O imperatorem. probum iam bis bibiſſe oportuit?
Mn. Fugiamus. Ch. uos ueſtrũ curate officiũ. ego efficiam meum.

Chryſalus.

i Nſanũ magnũ molior negocium
Metuoq; ut hodie poſſim emolier
Sed nũc truculento mihi atq; ſęuo uſus ſene eſt?
Nam nõ conducit huic ſycophantię ſenem tranquillũ eſſe.
Vbi me aſpexerit: uerſabo ego illũ hodie: ſi uiuo probe.
Tam frictum ego illum reddam q̃ frictum ẽ cicer.
Adambulabo ad hoſtiũ: ut quando exeat
Extemplo aduenienti tabellas dem in manu?

Nicobolus. Chryſalus.

n Imio illec res eſt mane diuidię mihi.
Subterfugiſſe ſic mihi hodie chryſalũ?
Ch. Saluus ſum iratus eſt ſenex. nũc eſt mihi
Adeundi ad hominem tempus? Hic quis loquitur prope
Atq; hic quidem opinor chryſalus. Ch. acceſſero?
Ni. Bone ſerue ſalue. quid fit. q̃ mox nauigo in epheſum:
Vt aurũ repetam ab theotimo domum. taces?
Per omnes deos adiuro. ut ni meum gnatum tam amem
Atq; ei facta cupiam: quę is uelit: ut tua iam uirgis latera
Lacerentur probe: ferratuſq; in piſtrino aetatem cõteras.
Omnia reſciui ſcelera ex mneſilocho tua?
Ch. Men criminatus eſt: optime eſt. ego ſum malus.
Ego ſum ſacer. ſceleſtus. ſpectare modo ego uerbũ faciam?
Ni. Et iam carnifex imitare. Ch. noſces tu illũ actutum
Qualis ſit nunc baſce tabellas. ferre me iuſſit tibi.
Orabat. quod iſtic eſt ſcriptum fier&: Ni. cedo
Ch. Noſce ſignũ? Ni. noui. ubi ipſe eſt? Ch. neſcio
Nihil iam me oport& ſcire. oblitus ſũ omnia
Scio me eſſe ſeruum. neſcio etiam id quod ſcio.
Nunc ab traſenna hic tardus lumbricum petit.
Pendebit hodie. pulchre ita intendi tenus
Ni. Manedũ parumper. iam ad te exeo chryſale.
Ch. Vt uerba mibi dat. ut neſcio quam rem gerat.

Seruos arceſſit intus qui me uinciant.
Bene nauis agitatur pulchre hęc confertur ratis.
Sed conticiſcam.nam audio aperiri fores.

Nicobolus.Chryſalus.

c Onſtringe tu illi arthamo actutum manus!
Ch. Quid feci?Ni.impinge pugnum.ſi mutiueris.
Quid hae loquuntur litterę?Ch.quid me rogas!
Vt ab illo accepi:ad te obſignatas adtuli?Ni. eo tu
Loquitatus ne es gnato meo male per ſermonem.
Quia mihi id aurum reddidit.& te dixiſti id aurum
Ablaturũ tamen per ſycophantiã?Ch.ego ne iſtuc dixi!
Ni. Ita?Ch.quis homo eſt qui dicat me dixiſſe iſtuc.
Ni. Tace.nullus homo dicit.hę tabellę te arguunt.
Quas tu attuliſti hę te uinciri iubent?Ch.aba
Bellorophontem iam tuus me fecit filius
Egomet tabellas detuli ut uincirer.ſine
Ni. Propterea hoc facio.ut ſuadeas gnato meo:ut pergręcetur tecum
Ter uenefice?Ch.o ſtulte ſtulte neſcis nunc uendi te.
Atq; in eo ipſo adſtas lapide ubi preco prędicat!
Ni. Reſponde quiſ me uendit.Ch.quem diligũt di.
Aduleſcens moritur dum ual&.ſentit.ſapit.
Nunc ſi ullus deus amar& plus annis decem:
Plus iam uiginti mortuũ eſſe opportuit.
Terrę odium ambulat.iam nihil ſapit.
Nec ſentit.tanti eſt:quanti eſt fungus putidus!
Ni. Tum terrę me odium eſſe autumaſ?
Abducite hũc intro:atq; atq; aſtringite ad colũnam fortiter.
Nũq̃ auferes hinc aurum:Ch.atqui iam dabis
Ni. Dabo.Ch.atq; orabis me quidem ultro ut auferam.
Cum illũ reſciſſes criminatorem meum.
Quanto in periculo.& quanto in pernicie ſciet.
Tum libertatem chryſalo largibere:ego adeo nũq̃ accipiam!
Ni. Dic ſcelerum caput:dic quo in periculo ẽ meus mneſilochus filius
Ch. Sequere hac me:Ni.quo gentium?Ch.tre unos paſſus
Ni. Vel decem.Ch.agedũ tu arthamo forem hanc panxillum
Aperi placide:ne crepa: faxo iam ſcies:ſat eſt.
Accede huc tu uiden cõuiuium:Ni.uideo.
Ex aduorſum piſtoclerũ & bacchidem:Ch.qui ſunt
In lecto illo altero.Ni.interii miſer.Ch.nouiſti ne hominem!
Ni. Noui.Ch.dic ſodes mihi bellan uidetur ſpecie mulier!
Ni. Admodum.Ch.quid illam meretricem ne eſſe cenſes!

Ni. Quippe.Ch.fruſtras.Ni.quis igitur obſecro eſt?
Ch. Inueneris.ex me quidem hodie nunq̃ fies certior.

Cleomachus.Nicobolus.Chryſalus

m Eam ne hic mneſilochus nicoboli filius p uim ut retineat
Mulierem.quę hęc factio eſt:Ni.quis ille eſt?Ch.per tẽpus
Hic uenit miles.Cle.nõ me arbitratur militem:ſed mulierem.
Qui meoſq; nõ queam defendere.nã neq; bellona mihi unq̃.
Neq; mars creduat.ni illũ exanimalem faxo.ſi cõuenero.
Ni ue exheredem fecero uitę ſuę.Ni.chryſale quis ille eſt
Qui minatur filio?Ch.uir hic eſt illius mulieris:qua cũ accubat?
Ni. Quid uir?Ch.uir inq̃.Ni.nupta eſt illa obſecro?
Ch. Scies haud multo poſt.Ni.oppido interii miſer?Ch.quid nũc
Sceleſtus tibi uidetur chryſalus.age nũc.uincito me. auſcultato
Filio:dixin tibi illum inuenturũ te qualis ſi&:Ni.quid nũc
Ego faciam.Ch.iube ſis me exolui cito.nã ni ego exoluor
Iam manifeſto hominem opprimet.Cl.nihil eſt lucri quod
Me hodie facere mauelim:q̃ illũ cubantem cũ illa opprimere.
Ambo ut necẽ.Chr.audin quę loquitur:quin tu me exolui iubes?
Ni. Exoluite iſtũ.perii.pertimui miſer.Cle.tũ illam quę corpus
Publicat uulgo ſuum faxo:ſe haud dicat nactã quẽ derideat?
Ch. Paciſci cũ illo paula pecunia potes:Ni.paciſcere ergo
Obſecro quid tibi lub&.dũ ne manifeſto hominem opprimat.
Ne ue eniceat.Cle.nũc niſi ducenti philippi reddũtur mihi.
Iã illorũ ego animã amborum exorbabo oppido.
Ni. Hem illoc paciſcere ſi potes.pergere obſecro.paciſcere quiduis.
Ch. Ibo & faciam ſedulo.quid clamas?Cle.ubi berus tuus eſt?
Ch. Nuſq̃ neſcio:uis tibi ducentos nũmos iam promittier.
Vt ne clamorem hic facias.nec conuitiũ.Cle.nihil ẽ qd malim.
Ch. Atq; ut tibi mala multa ingeram.Cl tuo arbitratu?
Ni. Vt ſublanditur carnifex.Ch.pater hic mneſilochi ẽ ſequere
Is promittet tibi?tuarũ rogato. cęterum uerbum ſat eſt?
Ni. Quid fit?Ch.ducentis philippis rẽ pepigi.Ni.uah ſalus
Mea ſeruaſti me quãmox dico dabo.Ch.roga hũc tu.tu
Promitte huic.Ni.promitto.roga?Cle.ducentos nũmos
Aureos philippos probos dabin. Ch.dabũtur inq̃ reſponde?
Ni. Dabo.Ch.quid nũc impure.nũquid debetur tibi?
Quid illi moleſtus.quia illum morte territas.& ego te & ille
Mactamus infortunio:ſi tibi eſt machera.& nobis urbina ẽ domi
Quã quidem te faciã.ſi tu me irritaueris cõfeſſiorẽ ſoricina renia
Iã dudũ hercle equidẽ ſentio:ſuſpicio quę te ſolicit&:cum
Eſſe cum illa muliere?Cle.immo eſt quoq;?Ch.ita me iupiter

Iuno. ceres.minerua.latona.ſpes ops.uirtus.
Venus.caſtor polluces.mars.mercurius.hercules
Sumanus.ſol ſaturnus.diiq; oẽs ament.ut ille cum
Illa.neq; cubat neq; ambulat.neq; oſculatur. neq; illud qd dici ſol&!
Ni. Vt iurat.ſeruat me ille ſuis periuriis! Cl.ubi hũc mneſilochus ergo
Ch. Rus miſit pater.illa autẽ in arcem abiit ẽdem uiſere
Mineruę.nũc aperta eſt inuiſe.eſt ne ibi! Cl.abeo ad forum igitur!
Ch. Vel hercle in malam crucẽ! Cl.hodie exigam aurũ hoc
Ch. Exige ac ſuſpende te.ne ſupplicare cenſeas nihil homo
Ille ẽ amotus:ſine me per te habere obſecro deos ĩmortalis:ire huc
Intro ad filium:Ni.quid eo introibis! Ch.ut eũ dictis plurimis
Caſtigem. cũ hęc facta ſic adhuc faciat modum: Ni.immo oro
Vt facias chryſale.& te obſecro:caue parſis in eũ dicere.
Ch. Etiam ne mones! ſatin ẽ.ſi plura ex me audiet hodie mala.
Q; audiuit unq̃ clinia ex demetrio:Ni.lippi illi oculi.
Seruus eſt ſimillimus.ſi nõ ẽ: nolis eẽ.neq; deſideres.
Si eſt abſtinere:quin attingas nõ queas:nam ni illic hodie
Forte fortuna hic for&:miles mneſilochũ cũ uxore opprimeret ſua
Atq; obtruncar& mecũ manifeſtariũ nũc quaſi ducentis philippis
Emi filium.quos dare promiſi militi. quos nõ dabo temere: & iam
Priuſq̃ filiũ cõuenero.nũq̃ ędepol quicq̃ temere credam chryſalo
Verũ lib& & mihi has perlegere denuo. ęquũ ẽ tabellis conſigna/
tis credere.

Chryſalus.Nicobolus.

a Trides duo fratres dicunt feciſſe facinus maximum.
Cũ priami patriã pergamũ.diuina moenitũ manu.armis.eqs
Exercitu atq; eximiis bellatoribus mille cũ numero nauiũ decumo
Anno ſubegerũt.nõ pelides tormento fuit.prout ego herum
Expugnabo meũ.ſine claſſe.ſineq; exercitu:& tanto numero militũ
Caepi expugnaui amãti herili filio aurum ab ſuo patre.
Nũc priuſq̃ huc ſenex uenit.lib& lamentari dũ exeat.
O troia.o patria o pergamũ.o priame periſti ſenex.
Qui miſere male mulctabere quadringentis philippis aureis.
Nã ego has tabellas obſignatas cõſignatas.quas fero.
Nõ ſunt tabellę:ſed equus quẽ miſere achiui ligneum.
Epeius ẽ piſtoclerus ab eo haec ſũpta.mneſilochus ſinõ eſt
Relictus. ille nõ imbuſto achilli ſed lecto accubat.bachidem
Habet ſecũ.ille olim habuit ignem qui ſignũ dar&.hũc ipſum
Exurit ego ſũ uliſſes cuius cõſilio hęc geruntur:tũ quę hic ſunt
Scriptę litterę.hoc in equo inſũt milites armati atq; animati.
Probe ita res ſucceſſit meliuſq;.adhuc atq; hic equus nõ in

Arcem uerũ ĩ archam faciet impetũ.excidiũ.exitiũ.ex latebra fi&
Hic equus hodie.auro ſenis.nr̃o ſeni huic ſtollido ei profecto nom̃e
Facio ego ilio.miles menelaus ẽ.ego agamenon idem ulyſſes
Laertius.mneſilochus eſt alexander qui erit exitiũ.rei.patriꝫ ſuꝫ.
Is helenam abduxit.cuius cauſa nũc facio obſidi ilio.
Nam illic eidẽ audiui ulyſſem.ut ego ſũ fuiſſe.& audacẽ.& malum
Dolis ego deprenſus ſũ ille mendicans pene inuẽtus interiit.
Dũ ſibi exquirit fata illorũ.adſimiliter mihi hodie obtigit.
Vinctus ſũ.ſed dolis exemi.item ſe ille ſeruauit dolis
Ilio tria fuiſſe audiui fata quꝫ illi forent exitio
Signũ ex arce ſi periſſ&.alterũ etiam eſt troili mors.
Tertiũ cũ portꝫ ſcꝫꝫ limen ſuperum ſcinderetur
Patria item tria eis tribus ſũt fata noſtra huic ilio.
Nam dudum primo ut dixeram noſtro ſeni mendacium.
Et de hoſpite.& de auro.& de lẽbo.ibi ſignũ exarce iã abſtuli.
Iam duo reſtabant fata:tũ nec magis id caeperam oppidum
Poſt ubi tabellas ad ſenem detuli.ibi occidi troilum.
Cũ cenſuit mneſilochũ cũ uxore eſſe.dudũ militis
Ibi me iniũxit ſolui.atq; id periculũ adſimilo ulyſſem ut prꝫdicant
Cognitũ ab helena eẽ proditum hecubꝫ:ſed ut olim ille ſe
Blandiciis exemit.& perſuaſit ſe ut amitter&.
Itẽ ego dolis me illo expuli e periculo.& decepi ſenem.
Poſt haec cũ magnifico milite urbes uerbis qui inermis capit
Cõflixi atq; hominẽ reppuli:dein pugnam conſerui ſeni.
Cũ ego adeo.uno mendacio deuici.uno ictu extemplo
Caepi ſpolia.is nũc ducentos nũmos philippos militi
Quos dare ſe promiſit dabit:nũc alteris etiam ducentis uſus eſt.
Qui diſpenſetur ilio capto.ut ſit mulſum.qui triũphent milites.
Sed priamus hic multo illi prꝫſtat non quinquaginta modo
Quadringentos filioſ hab&.atq; equidem omnis lectos ſine probo
Eos ego hodie omnes cõtruncabo duobus ſolis ictibus.
Nũc priamo noſtro:ſi eſt quis emptor:comicialem ſenem
Vendam ego uenalem quẽ habeo extẽplo ubi oppidũ expurgauero
Sed priamũ aſtantem.eccũ ante portã uideo.adibo atq; alloquar.
Ni. Cuia nã uox prope me ſonat.Ch.o nicobole.Ni.quid fit
Quid qd̃ te miſi.ecquid cogiſtin?Ch.rogas.cõgredere.Ni.gradior
Ch. Optimus ſũ orator.ad lachrymas coegi hominem caſtigando
Maleq; dictis:quꝫ quidem quiui cõminiſci?Ni.quid ait
Ch. Verbũ nullũ fecit.lachrymans tacitus auſcultabat:quꝫ ego loq̃bar.
Tacitus cõſcripſit tabellas obſignatas mihi has dedit.
Tibi me iuſſit dare:ſed metuo ne idem cantent qd̃ priores.

Noſce ſignũ eſt ne eius? Ni. noui lib& perlegere bas?

Ch. Perlege: hũc ſuperũ limen ſcinditur: nũc adeſt exitiũ ilio
Turbat equ9 lapides ligneus? Ni. chryſale ades dũ ego bas pellego

Ch. Quid me tibi adeſſe opus ẽ. Ni. uolo ut quod iubeo facias: ut ſcias
Quę hic ſcripta ſient? Ch. nihil moror. neq; ſcire uolo.

Ni. Tamen ades? Ch. quid opus eſt? Ni. taceas. qd̃ iubeo. id facias.

Ch. Adero? Ni. heu litteras minutas? Ch. qui quidẽ uideat parum
Verũ qui ſatis uideat. grãdes ſatis ſũt? Ni. animũ aduorte igitur

Ch. Nolo inq̃. Ni. aduolo inq̃? Ch. qd opus ẽ? Ni. at enĩ id quod
Iubeo facias? Ch. iuſtum ẽ tuus tibi ſeruus. tuo arbitratu ſeruiat.

Ni. Hoc age ſis iam nũc? Ch. ubi lub& recita. auriũ operam tibi dabo.

Ni. Caerę quidẽ haud parſit neq; ſtilo ſed quicquid ẽ: perlegere certũ ẽ
O pater ducentos philippos quęſo chryſalo da. ſi eẽ ſaluũ uis me;
Aut uitalẽ tibi? Ch. malũ quidẽ hercle mgnũ tibi dico!

Ni. Quid eſt? Ch. nõ prius ſalutem ſcripſit? Ni. nuſq̃ ſentio.

Ch. Nõ dabis. ſi ſapies. uerũ ſi das maxume ne ille aliũ gerulum
Quęrat ſi ſapiet ſibi. nã ego nõ laturus ſum. ſi iubeas maxume.
Sat ſic ſuſpectus ſum: cũ careo noxia? Ni. auſculta porro dum
Hoc quod ſcriptũ ẽ perlego? Ch. inde a principio iã ipudẽs epa eſt

Ni. Pudet prodire me ad te in cõſpectũ pater: tãtũ flagitium
Te ſcire audiui meũ: qd̃ cũ peregrini cubui uxore militis.
Pol haud derides. nã ducentis aureis philippis redemi uitam ex fla/
gitio tuam.

Ch. Nihil ẽ illorũ qn ego illi dixerĩ: Ni. ſtulte feciſſe fateor: ſ3 quęſo pr̃
Ne me in ſtulticia ſi deliqui deſeras. ego animo cupido. atq; oculis
indomitis fui.
Perſuaſũ ẽ facere: cuius nunc me facti pud& pus te cauiſſe ergo. q̃
Pudere ęquum fuit? Ch. eadem iſtęc uerba dudũ illi dixi omnia.

Ni. Quęſo ut ſat habeas: id pater quod chryſalus me obiurgauit
Plurimis uerbis malis: & me meliorem fecit pręceptis ſuis.
Vt te ei brẽ gratiam ęquum ſit bonam? Ch. ẽ ne iſtuc iſtic ſcriptũ!

Ni. Hem ſpecta tũ ſcies. Ch. ut quid deliquit. ſupplex ẽ ultro omnibus.

Ni. Nũc ſi me fas ẽ obſecrare abſte pater. da mihi ducentos nũmos
Philippos te obſecro? Ch. ne unum quidem hercle ſi ſapis? Ni. ſine
perlegam.
Ego iuſiurandũ uerbis cõceptis dedi daturũ id me hodie mulieri.
Añ ueſperũ priuſq̃ a me abir&: nũc pater ne piurẽ cura atq; abduc.
Me hĩc ab hac quãtũ potes: qua propter tãtũ dãni feci & flagitii
Caue tibi ducenti nũmi diuitię fuãt ſexcenta tantũ reddam.
Si uiuo tibi. uale atq; haec cura: quid nũc cenſes chryſale!

Ch. Nihil ego tibi cõſilii hodie quicq̃ dabo: neq; ego haud cõmittam

Vt ſi quid peccatū fi&:feciſſe dicas de mea ſententia.
Verū ut ego opinor. ſi ego in iſtoc ſū loco.dem potius aurum
Qm illū corrūpi ſinam.duę cōditiones ſūt.utrā tu accipias uide.
Vel ut aurū perdas:uel ut amator periuret:ego neq; te iubeo.
Neq; ueto neq; ſuadeo: Ni.miſer& me illius? Ch.tuus eſt
Non mirū facis:ſi plus perdūdum ſit periſſe ſuauius eſt
Qm illud flagitiū uolgo diſpaleſcere? Ni.ne ille edepol
Ephi multo mauellem for& dū ſaluus eſſet:q̄ reueniſſ& domū
Quid ego iſtic quod perdūdum ẽ ꝓperem perdere. binos ducentos
philippos
Iā ītus efferā:& militi quos dudū ꝓmiſi miſer:& iſtos mane iſtic
Iam exeo ad te chryſale? Ch.fit uaſta troia.ſcindūt proceres
Pergamū: ſciui ego iādudum fore me exitium pergamo
Edepol qui me eſſe dicat cruciatu malo dignū:ne ego cū illo
Pignus haud auſim dare.tantas turbellas facio:ſ3 crepuit foris
Effertur pręda ex troia.taceam nūc iam? Ni.cape hoc tibi aurū
Chryſale i fer filio.ego ad forū autē hīc ibo.ut ſoluā militem
Ch. Nō equidē accipiam.proin tu quęras qui ferat.nolo ego mihi credi
Ni. Cape uero odioſe facis.Ch.nō equidē capiā? Ni.at quęſo
Ch. Dico ut res ſe hab&? Ni.morare? Ch.nolo inq̄ aurum
Concredi mihi? Ni.obe odioſe facis? Ch.cedo ſi neceſſe eſt
Ni. Cura hoc. iā ego reuenero? Ch.curatū ẽ eē te ſenem
Miſerrimū? hoc eſt incepta efficere pulchre ueluti mihi euenit.
Vt ouans pręda onuſtus incederem ſalute noſtra.atq; urbe capta.
Per dolum domū educo integrū omnē exercitum.
Sed ſpectatores uos nūc ne miremini.q̄ nō triūphō peruulgatū ẽ
Nihil moror uerūtamen accipientur mulſo milites.
Nūc hanc prędam omnem ad quęſtorem defferam?

Nicobolus.

q Vā magis ī pectore meo foueo.quas meus filius turbas turbę
Quā ſe ad uitā.& quos ad amores pręcipitem īſcitis capeſſat.
Magis curę ẽ.magiſq; adformido.ne is pereat. neu corrūpatur
Scio fui ego illa aetate.& feci illa omnia.ſed more modeſto
Neq; placitant mores.quibus uideo uolgo gnatis eſſe parentes
Duxi. habui ſcortum.potaui.dedi.donaui.& enim id raro
Ego dare me ludū meo nato īſtitui.ut aīo obſeq dādo ſumē poſſit.
Aequū eē puto:ſ3 nimis uolo deſi dię ei dare ludū:nūc mneſilochū
Qd mādaui uiſo.ecqd cū ad uirtutē.aut ad frugē opera ſua
Cōpulerit.ſic ut eū cōuenit.ſcio feciſſe.eo ẽ ingenio natus.

Nicobolus.Philoxenes

q Vicūq; ubi ſunt.qui fuere:quiq; futuri ſūt poſt hac:

Stulti. ſtolidi.fatui.fungi.bardi.blenni.buccones:ſolus ego omnes
Longe ante eo ſtulticia & moribus indoctis.perii.pudet
Hoccine aetatis ludũ bis factum eẽ indigne q̃ magis id repeto
Tã magis uror:quem meus filius turbauit.perditus ſum
Atq; etiam eradicatus ſũ.oĩbus exẽplis crucior.oĩa me mala
Cõſectantur.omnibus exitiis interii:chryſalus me bodie lacerauit.
Chryſalus me miſerũ ſpoliauit. is me ſcelus auro uſq; adtondit
Dolis doctis indoctũ ut libitũ eſt.ita miles memorat meretricẽ eẽ
Quã ille uxorẽ eſſe aiebat.omniaq; ut quodq; actum ẽ:memorauit.
Eam ſibi hũc annũ cõductam.reliquum id auri factum.
Q2 ego ei ſtultiſſimus homo permiſiſſem.hochoc ẽ qđ paceſcit.
Hoc eſt demũ qđ percrucior:me hoc aetatis ludificari.ĩmo ꝯdepoh
Sic ludos factũ cano capite.atq; alba barba:miſerũ me auro
Eſſe emũctũ.perii hoc ſeruum meũ nõ nauci facere eſſe auſum.
Atq; ego ſibi alibi plꝰ perdiderĩ.minus ꝯgre habeã. minuſq; id mihi
Dãno ducam!Ph.certo hic prope me mihi neſcio quis
Loqui uiſus eſt.ſed quẽ uideo.hic quidẽ pater mneſilochi eſt!
Ni. Euge ſociũ ꝯrumnę.& mei mali uideo.philoxene ſalue!
Ph. Et tu.unde agis?Ni.unde homo miſer.atq; infortunatus
Ph. At pol ego ubi ſum eẽ ubi miſerũ hoĩem dec& atq; infortunatũ
Ni. Igitur pari fortuna ꝯtate ut ſumus:utimur.Ph.ſic eſt.ſed tu
Quid tibi eſt?Ni.pol mihi par idem quod eſt tibi!
Ph. Nunquid nam ad filiũ baec egritudo attin&.Ni.admodum
Ph. Idẽ mihi morbus ĩ pectore eſt.Ni.at mihi chryſalus optimus
Hõ perdidit filiũ me atq; rẽ omnẽ meã.Ph.quid tibi ex filio
Nam obſecro ꝯgre ẽ.Ni.ſ. ies is periit cũ tuo.atq; ambo
Aeque amicas habẽt.Ph.qui ſcis?Ni.uidi.Ph.bei mihi
Diſperii.Ni.quid dubitamus pultare atq; huc euocare
Ambas foras.Ph.haud moror.Ni.heus bachis.iube ſis
Actutũ aperiri.niſi mauelis fores & poſtes cõminui ſecuribus.

Bacchis.Nicobolus.Bacchis Philoxenes

q Vis ſonitu tumultuanti nomine nominat me.atq; pultat
Edes.Ni.ego atq; hic.Ba.quid hoc eſt negocii.
Nam amabo quis has huc ouis adegit.Ni.ouis nos uocant
Peſſume.Ba.paſtor harũ dormit.cũ he eunt ſic a pecu balitantes.
Ba. Et pol nitent.haud ſordidę uidentur ambę.
Ba. Attonſę hae quidẽ ambę uſq; ſũt?Ni.ut uidẽtur deridere nos.
Ph. Sine ſuo uſq; arbitratu. Ba.rein ter'in anno tu has tonſitari.
Ba. Pol hodie altera iam bis detonſa certo ẽ.Ba.uetulę ſũt thimianę
At bonas fuiſſe credo uidem limulis obſecro ut intuentur!
Ba. Ecaſtor ſine omni arbitror malitia eſſe.Ph.merito hoc nobis fit

Qui quidem huc uenerimus.Ba.cogantur quidem intro.
Ba. Haud ſcio qd eo opus ſit quę nec lactẽ. nec lanã ullam habent.
Sic ſines aſtent.exoluere quanti fuere: omnis fructus iam illis
Decidit.nõ uides ut balantes ſolę libere craſſent᷑.quin aetate
Credo eſſe mutas.ne balat quidem cũ a pecu cętero abſunt?
Ph. Stultę atq; malę uident᷑.Ba.reuertamur intro ſoror?
Ba. Ambę.Ni.manete hę oues uolũt uos.Ba.prodigiũ hoc quidem eſt
Humana nos uoce appellant oues.Ph.hae oues.uobis malam
Rem:magnam cũ dñt dabũt.Ba.ſi quã debes. te cõdono.tibi habe.
Nũq̃ abſte petam.ſed quid eſt.qua propter nobis uos malũ mini-
tamini?
Ph. Quia noſtros agnos concluſos iſtic eſſe eiunt duos. Ni.& p̃ter eos
Agnos meus eſt iſtic clam mordax canis.qui niſi nobis producũtur
Iãq; emittantur foras:arietes truces.nam erimus iam.in uos
Incurſabimus.Ba.ſoror eſt quod te uolo ſecreto.Ba.ebo
Amabo.Ni.quo ille abeũt.Ba.ſenem illũ tibi dedo
Veteriorem.lepide ut lenitũ reddas.ego adhuc iratum
Adgrediar?Ba.poſſumus nos hos intro illicere huc.Ba.meum
Penſũ ego lepide accurabo.q̃ odioſũ eſt mortẽ amplexari?
Ba. Facito ut facias.Ba.taceas tu tuum facito.ego quod dixi.
Haud mutabo. Ni. quid illec illic in conſilio duę ſecretę cõſultant?
Ph. Quid ais tu homo?Ni.quid me uis?Ph.pud& me dicere quiddã
Ni. Quid eſt. quod pudeat.Ph.ſed amico homini tibi qd᷑ uolo credere
Certum ẽ. nihil ſũ.Ni.iſtuc iãpridem ſcio:ſed quid nihil ſis
Memora.Ph.tactus ſũ uehementer uiſco.cor ſtimulo foditur.
Ni. Pol tibi multo ęquius eſt coxendicem. ſed quid iſtuc ẽ.& ſi iam
Ego ipſe quid ſit prope ſcire puto me.uerũ audire etiã ex te ſtudeo?
Ph. Viden banc.Ni.uideo.Ph.baud mala eſt mulier
Ni. Pol uero iſta mala.& tu nihil.Ph.quid multa. ego amo.
Ni. An amas?Ph. necas.Ni.tu homo putidus amator iſtac fieri ętate
Audes. Ph.qui nõ.Ni.quia flagitiũ ẽ.Ph.quid opus uerbis eſt
Meo filio nõ ſũ iratus.neq; tuo ẽ ęquum eſſe iratũ
Si amant ſapienter faciũt.ſequere hac eunt
Ni. Eccas tandem probi perlecebrę. & per ſuaſtrices.quid nũc etiam
Redditis nobis filios & ſeruum.an ego experior tecũ ui maiore
Aibin binc.nõ homo tu quidem es.qui iſtoc pacto tã lepidã illepide
Appelles.Ba.ſenex optime quantũ ẽ in terra.ſine hoc exorare
Abſte.ut iſtuc delictum deſiſtas tantopere ire oppugnatum.
Ni. Niſi abeas.q̃q̃ tu bella es.malũ tibi malo dabo iam
Ba. Patiar nõ metuo.ne qd mihi doleat.qd᷑ ferias:Ni.ut blãdiloqua eſt
Hei mihi metuo.Ba.hic magis tranquillum eſt.i hac mecum

Intro atq; abi.si quid uis filiũ cõcastigasto.Ni.abin a me scelus
Ba. Sine mea pietas exorem. Ni.exores tu me:Ba.ego quidem
Ab hoc certe exorabo.Ph.ímo ego te oro. ut me intro abducas.
Ba. Mecũ ut sis:Ph.oía quę cupio cõmemoras.Ba.uidi ego neq̃ hoiem
Verum te neminem deteriorem.Ni.ita sũ.Ba.i hac
Mecũ intro ubi sit tibi lepide uictibus uino atq; unguentis.
Satis iã satis uos tristes.Ph.cõuiuii me nibil poenit& ut sũ accept9.
Ni. Quadringentis philippis filius me & cbrysalus circũduxerũt.
Quẽ quidẽ ego.ut nõ excruciem:alterũ tãtũ auri nõ meream.
Ba. Quid tandẽ si dimidium auri redditur.i mecũ intro
Atq; ut eis delicta ignoscas.Ph.faciet.Ni.etiam tu homo
Nibili. Ph.quid alii dant boni caue culpa tua amissis.
Dimidiũ auri datur.accipias.potesq; & scortũ accũbas.
Ni. Egon ubi filius corrũpatur meus ibi potem.Ba.potandũ est
Ni. Age iã id.ut est.& si est dedecorũ patiar facere.inducam animum
Ego.cũ haec cũ illo accub&.inspectẽ.Ba.immo equidem pol
Tecũ accũbam.te amabo.& te amplexabor.Ni.caput prurit
Perii.uix negito.Ph.nõ tibi uenit in mentem amabo si dũ uiuas
Tibi bene facias. iam pol id quidẽ esse haud perlongíquum
Neq; si hoc bodie amiseris,post in morte id euenturum esse unq̃.
Ni. Quid ago.Ph.quid agas,rogitas etiam.Ni.lib& & metuo
Ba. Quid metuis.Ni.ne obnoxius filio sim & seruo.Ba.mel
Meũ amabo. istec fiũt tuus est.unde illũ censes sumere
Nisi:quod tu te illi dederis.hanc ueniam illis sine te exorem.
Ba. Lepidũ te.Ph.at scin quo pacto me intro abducas.
Ni. Vt terebrat:satin offirmatũ quod mibi erat.id me exorat.
Tua sũ opera.& propter te íprobior.Ba.nusq̃ me auelles.
Satin ego istuc habeo obfirmatum.Ni.quod semel
Dixi haud mutabo.Ba. ite intro accubitũ.filii uos
Expectant intus.Ni.q̃ quidem actutum emorimur.
Ba. Vesper hic ẽ.seqmini.Ph.ducite nos quo lub&.tãq̃ quidẽ ad dictos
Ba. Lepide ipsi bi sũt capti suis qui filiis fecere insidias:
Hi senes nisi fuissent nibili iam inde ab adulescentia:nõ bodie
Hic tantũ flagitiũ facerent canis capitibus:neq; adeo
Haec faceremus.ni antebac uidissemus fieri.
Vt apud lenones riuales filiis fierent patres.
Spectatores.uos ualere uolumus.& dare adplaudere.

Finis.

Plauti.Mustelaria

Argumentum.

Animiſit emptos ſuos amores philolaches
Omnemq; abſente rem ſuo abſumit patre.
m Senem:ut reuenit ludificatur tranio.
Terrifica monſtra dicit ſentiri in ędibus.
Et inde primum emigratum.interuenit
Lucripeta foenus foenerator poſtulans.
Ludoſq; rurſum fit ſenex nam mutuum
Acceptum ſuum dicit pignus emptis ędibus
Requirit quę ſũt.ait uicini proxumi.
Inſpectat illas.poſt ſe deriſum dol&.
Ab ſui ſodale gnati exoratur tamen!

Tranio.Grumio.Serui duo

e Xi e culina ſis foras maſtigia.q m̃ iter patĩas exhibes argutias.
Egredere herilis pernicies ex ędibus:ego:pol te ruri cẽſes eſſe
Vlciſcar probe.exi inquã nidore cupinam.quid lates!ſequitur.
Quid tibi malũ hic ante ędis clamas loſi.an ruri cenſes te
Eſſe:abſcede ab ędibus abi rus.abi dierecta.abſcede ab ianua.
En boccine uolebasGr.perii cur me uerberas!
Tr. Quia uiuis!patinas.Gr.ſine modo aduenĩat ſenex
Sine modo uenire ſaluus quẽ abſentem comes.
Tr. Nec ueriſimile loquere.nec uerũ frutex
Comeſſe quẽq̃:ut quilq̃ abſentem poſſit.
Gr. Tu urbanus uero ſcurra delitiae populi
Rus mihi tu obiectas!ſane credo tranio
Quod te in piſtrinum ſcis actutum tradier.
Cis hercle paucas tempeſtates tranio
Augebis ruri numerum:genus feratile.
Nũc dum tibi lub&.lic&q;:pota: perde rem:
Corumpe herilem aduleſcentẽ optimum.
Dies noctesq; bibite.pergrecamini.
Amicas emite:liberate:paſcite.paraſitos obſonate pollucibiter.
Haec ne mandauit tibi cũ peregre hinc iit ſenex!
Hoccine modo hic rem curatam offend& ſuam!
Hoccine boni eſſe officium ſerui exiſtimas!
Vt heri ſui corumpat.& ſemet filium!
Nam ego illum coruptum duco cum bis factis ſtud&.
Quo nemo adęque iuuentute ex omni athica
Ante hac eſt habitus parcus:nec magis cõtinens.
Is nũc in aliam partem palmam poſſid&.
Virtute id factum tua & magiſterio tuo.
Tr. Quid tibi malũ:mea ut quod ego agã curatio eſt.an ruri quęſo

Non ſũt quos cures bouis.lub& potare.amare.ſcorta ducere.
Mei tergifacio hoc:nõ tui fiducia.Gr.q̃ confidẽter loquitur fur.
Tr. At te iupiter di q; oẽs perdant:oboluiſti alleũ germana illuuies
Ruſticus:bircus.hara ſuis:canem:capram comiſtam!
Gr. Quid uis fieri. nõ omnes poſſunt olere unguenta exotica
Sicut tu oles:neq; ſuperior adcumbere:neq; tã facetis.q̃ tu uiuis
Victibus.tu tibi iſtos tu habeas turtures:piſces:auis:ſine me alleato
Fungi fortunas meas tu fortunatus.ego miſer.Tra.patiunda eſt
Meũ bonum: me te tuum maneat malum:quaſi inuidere
Mihi hoc uidere grumio:quia mihi bene ẽ.et tibi male eſt
Digniſſimũ eſt.lic& me amare & te bubultuarier.
Me uictitare pulchre:te miſeris modis!Gr.o carnificum cribrum
Quod credo fore:ita te forabũt patibulatum peruias ſtimulis
Si huc reueniat ſenex!Tra.qui ſcis an tibi iſtuc eueiat priuſq̃ mihi.
Gr. Quia nõq̃ merui:tu meruiſti.& nũc meres!Tra.orationis operam
Compendi face.niſi te mala re magna mactari cupis!
Gr. Eruum daturi eſtis bobus quod feram.dato ęs in boneſtis.agite
Porro pergite.quo occepiſtis.bibite.pergręcamini.eſte ac ſerite
Vos ſaginam cedite.Tra.tace atq; abi tu rus:ego ire in pyreeum
Volo:in ueſperũ parare piſcatũ mihi.eruum tibi aliquis
Cras faxo ad uillam afferat. quid ẽ.quid tu me nũc obtuere furficer.
Gr. Pol tibi iſtuc credo nomen actutum fore dum intereas
Tr. Sic ſit iſtuc actutum ſino!Gr.ita eſt ſecũdũ hoc ſcito
Nimio celerius uenire quod moleſte q̃ illud quod cupide petas.
Tr. Moleſtus ne ſis. nũc iam ĩ rus te admoue.Gr.ne tu erres.
Hercle pręter hanc mihi nõ facies moram.Tr.ſatin abiit neq; qđ
Dixi flocci exiſtumat.Gr.pro di ĩmortales obſecro ueſtrã fidem
Facite huc ut redeat noſter q̃ primũ ſenex.triennium qui iam
Hinc abeſt priuſq̃ oĩa perierint.& edis & ager.q niſi huc redit
Paucorũ menſiũ ſũt relictę reliquię.nũc rus abibo.
Nã eccũ berilem filium uideo corruptum ex aduleſcente optumo

Philolaches adoleſcens

r Ecordatus multũ & diu cogitaui argumentaq; in pectus mul/
ta inſtitui.
Ego atq; in meo corde:ſi ẽ qđ mihi cor:eam rem uolutaui
Et diu diſputaui hominem cuius rei.quãdo natus eſt.
Similem eẽ arbitrarer.ſimulacrumq; habere id repperi iam.
Exemplũ nouarum ędium eſſe arbitror ſimilem.ego hominem
Quãdo hic natus eſt.ei rei argumenta dicam.atq; hoc
Haud uidetur ueriſimile.uobis.at ego id faciam eẽ.ita ut credatis
Profecto ita eſſe ut prędico uera uincam.atq; hoc uos met ipſi

Scio perinde uti nũc ego esse autumo.quando dicta audictis mea.
Haud aliter id dicetis.auscultate argumenta dũ dico
Ad hanc rem. simul gnauiri suo uelocem hanc rem mecum.
Aedes cũ extemplo sũt paratę.expolitę.factę probę.examussim
Laudant fabrũ.atq; ędes probant.sibi quisq; inde exemplum
Sibi quisq; simile suis: sumptu suo operam pascũt suam.
Atq; ubi illo immigrat neq̃ homo indiligensq; cũ pigra familia.
Immũdus instrenuus.hic iam aedibus uitiũ additur bonę.
Cũ curantur malę.atq; illud sępe fit.tempestas uenit
Cõfringit tegulas.ibriceſq;.ibi dns indiligens reddere alias ne uolt
Venit imber.lauat parietes.perpluunt tigna.putrefacitq; operam
Fabri.nequior iam factus ẽ usus ędiũ atq; haud
Fabri culpa,sed magna pars moram hanc induxerunt.
Si quod nũmo sarciri potest usq; dum maneant.neq; id faciũt
Donicũ parietes ruunt.ędificantur aedes totę denuo
Hęc argumenta ego aedificiis dixi:nũc etiam uolo
Dicere ut homines aedium esse similes arbitremini.
Primũ dum parentes fabri liberum sunt:& fundamentum
Substruunt liberorum.extollũt.parant.sedulo infirmitatem
Et ut in usum boni:& in speciem populo sint:sibiq; & materiem
Reparant:nec sũptus ibi sumptui esse ducunt.
Expoliũt docent litteras.iura:leges sumptu suo.& labore
Nituntur.ut alii sibi esse illorũ similes expetant.
Ad legionem cũ itum adminiculũ eis clamant.
Tũ iam aliquem cognatum suum eatenus abeunt
A fabris unum ubi emeritum est stipendium.
Igitur cũ specimen cernitur.quo eueniat ędificatio
Nam ego ad illud frugi usq;.& probus fui.in fabrorũ ptãte dũ fui.
Posteaq̃ immigraui in ingeniũ meũ:perdidi operam fabrorum.
Illico oppido uenit ignauia.ea mihi tempestas fuit.
Mihi aduento suo grandinem:imbremq; attulit.
Haec uerecũdiam mihi & uirtutis modũ deturbauit.texit.
Detexitq; a me illico post illam.obtexere eã.negligens fui
Cõtinuo pro imbre amor aduenit.nunc simul res fides
Permanauit:permadefecit cor meũ.nũc simul res fides
Fama uirtus decusq; deseruerũt.ego sũ in usu factus
Nimio nequior.atq; ędepol.ita haec tigna humi deputant.
Nũ uideo mihi sarcire posse ędes meas:quin totę ppetuę ruuant.
Quin cũ fũdamento perierint.nec quisq̃ esse auxilio queat.
Cor dol&:cũ scio.ut nũc sũ.atq; ut fui.quo neq; industrior
De iuuẽtute erat arte gymnastica.disco.bastis.pila.

Curſu.armis.equo.uictitabã.uolupe per ſimonia & duricia.
Diſciplinę aliis eram.optimi quiq; expetebat ean
Doctrinã ſibi:nũc poſtq̃ nihili ſũ.id uero meopte ingenio repperi.
Philocomaſiũ mulier.Scapha Ancilla.Philolaches adoleſcens.
Ph. i Am pridem mecaſtor frigida nõ laui magis lubenter.
Nec cũ me melius mea ſcapha reres ędificatã:Sca.euẽt9 rebus
Omnibus uelut homo meſſis magna fuit.Ph.quid ea meſſis
Attinet ad meã lauationẽ.Sca.nihilo pluſq̃ lauatio tua
Ad meſſim?Ph.o uenus uenuſta haec illa eſt tẽpeſtas mea.
Mihi quę modeſtiã omnẽ detexit.tectus qua fui.quã mihi amor
Et cupido in pectus perpluit meũ:neq; iã unq̃ obtigere poſſum.
Madent iam in corde parietes.periere hę oppido ędes.
Ph. Cõtẽpla amabo mea ſcapha ſatin hęc me ueſtis deceat.
Volo meo placere philolachetimeo occello.meo patrono.
Sca. Quin tu te exornas moribus lepidis:cũ lepida tu te es.
Nõ ueſtem amatores amant mulieris:ſed ueſtis partum.
Ph. Ita me dii ament lepida ſcapha ſapit ſceleſta multum.
Vt lepide oẽs res ten&:ſniaſq; donantiũ.Ph.quid nũc?
Sca. Quid ẽ:Ph.quí me aſpice & cõtempla ut hoc me dec&.
Sca. Virtute formę id euenit:te ut deceat:quicquid habeas.
Ph. Ergo ob hoc uerbũ te ſcapha onabo ego hodie aliqui.
Neq; patiar te hanc gratis laudaſſe:quę plac& mihi.
Ph. Nolo ego te aſſentari mihi nimis quidem tu ſtulta es mulier
Sca. Eo mauis uituperari falſo. q̃ uero extolli.
Ph. Equidẽ pol uel falſo.tamen laudari multo malo q̃ uero
Culpari.ain meam ſpeciem alios inridere.ego uerũ amo
Verũ uolo dici mihi.mendacẽ odi.Sca.ita tu me ames
Ita philolaches tuus te amet.ut uenuſta es?Ph.quid ait
Sceleſta qũo adiuraſti.ita ego iſtam amarem?
Quid ita hęc me?id cur nõ additũ ẽ infecta dona facio.
Periit. quod promiſeram tibi.dona perdidiſti.
Sca. Equidẽ pol miror tã captam.tam doctam te & bene doctam
Nõ ſcire te ſtulte facere.Ph.quin mone quęſo ſi quid erro
Sca. Tu ecaſtor erras.quę quidẽ illũ expectes unũ atq; illi morem
Pręcipue ſic geras:atq; alios aſperneris:matronę nõ meretriciũ eſt
Vnũ inſeruire amantẽ?Ph.pro iupiter.nã quid malum
Verſatur in ea edomillũ.dii deęq; oẽs me peſſimis exemplis
Interficiant. niſi ego illã anũ interfecero ſiti:famę:atq; gelu.
Ph. Nolo ego mihi male te ſcapha pręcipere:Sca.ſtulta es plane
Quae illũ tibi aeternũ putas fore amicũ:& beniuolentẽ
Moneo ego te.te ille deſeret.aetate & ſatietate.Ph.nõ ſpero

Sca. Inſperata accidũt magis ſępe:quã quę ſpecies.
Poſtremo ſi dictis nequis perduci.ut uera haec credas
Mea dicta ex factis noſce rẽ:uides quae ſim.& quę fui ante
Nihilo ego q̃ nũc tu amata ſũ:atq; uni modo geſſi morem.
Qui pol me ubi aetate hoc caput colerem cõmutauit. reliquit.
Deſeruitq; me.tibi idem futurũ credo.Ph.uix cõprimor
Quin inuolem illi in oculos ſtimulatrici.Ph.ſolam illi meo
Soli cenſeo eſſe oportere obſequentem.ſolam ille ſoli
Sibi ſuo liberauit.Ph.pro dii immortales mulierem lepidam
Et pudico ingenio bene hercle factum & gaudeo mihi
Nihili eſſe huius cauſa.Sca.inſcita ecaſtor tu quidem es.
Ph. Quapropter.Sca.quę iſtuc inte ille amet.Ph.cur obſecro
Nõ curem.Sca.libera es iam.tu iã quod quęrebas habes.
Ille te niſi amabit ultro:id pro capite tuo qd̃ dedit:perdiderit
Tãtũ argenti. Ph.perii hercle ni ego illam peſſumis
Exemplis enicaſſo.illa hanc corrũpit mulierem male ſuada
Lena.Ph.nũq̃ ego illi poſſum gratiã refferre ut meritus eſt
De me.ſcapha id tu mihi ne ſuadeas ut illũ minoris pendam.
Sca. Et hoc unũ tacito cogites ſi illũ inſeruibiſ ſolũ.
Dũ tibi nũc haec aetatula eſt:in ſenecta male querere
Ph. In ãginam ego nũc me uelim uerti:ut ueneficae illi
Fauces prendam atq; enecẽ ſceleſtam ſimulatricem.
Ph. Eũdem animũ oportet nũc mihi eſſe gratum.ut impetraui
Atq; olim priuſq̃ id extuli.cũ illi ſubblandiebar.
Ph. Dii me faciant quod uolũt.ni ob iſtam orationẽ te liberaſſo denuo
Et ni ſcaffam enicaſſo?Sca.ſi tibi acceptũ eſt fore tibi unicum
Sempiternũ:atq; illũ amatorem tibi propriũ futurũ in uita
Soli gerendũ cenſeo morem:& capiendos crines ut fama eſt
Homini.ex in ſole pecuniam inuenire.Ph.ego ſi bonam
Famã mihi ſeruaſſo:ſat ero diues:Ph.ſi quidem hercle
Vendundũ ſit.pater uenibit multo potius:q̃ te me uiuo unq̃
Sinã egere aut mendicare?Sca.quid illis futurũ eſt cęteris
Qui te amant.Ph.magis amabũt cũ uidebũt gratiam
Refferentẽ.Ph.utinam nũc meus mortuus pater ad me
Nũcietur.ut ego exheredẽ meis me bonis faciã atq; hęc ſit heres.
Iã iſta quidẽ abſũpta res erit. dies nocteſq; eſtur bibitur
Neq; quitq̃ parſimoniã ad hib& ſagina plane eſt
Ph. In te hercle.certũ eſt principiũ ut ſim parcus experiri
Nã neq; edes quicq̃:neq; bibes apud me iiſdẽ diebus.
Ph. Si quid tu in illũ bene uoles loqui.id loqui licebit
Nec recte ſi illi dixeris.iam ecaſtor uapulabis.

Ph. Edepol si sũmo ioui uiuo argento sacrificassem
Pro illius capite quid dedi:nũq; eque id bene collocassem
Vt uideas eam medulitus me amare.ob probus homo sum
Qui pro me causam dicer& patronũ liberaui.Sca.uideo te
Nihilipendere prę philolache omnes homines:nũc ne eius causa
Vapulẽ tibi potius assentabor.is acceptus.sat habes tibi fore
Illũ amicũ sẽpiternũ.Ph.cedo mihi speculũ.& cũ ornamentis
Arculam actutũ scapha.ornata ut sim cũ huc ueniat
Philolaches uoluptas mea!Sca.mulier quę se suamq; aetatẽ
Spernit.speculo eluſa ẽ!quid opus speculo tibi:quę tute
Speculo speculũ es maximũ!Ph.ob istuc uerbũ:ne nequicq̃
Scapha tã lepide dixeris: dabo aliquid hodie.Sca.pertuli
Tibi philocomasiũ mea.Phi.suo quiq; loco.uiden capillus satis
Cõposit9 ẽ cõmode.Sca.ubi tu comedas: capillũ cõmodũ eẽ credito
Ph. Vah quid illa potest peius quicq̃ muliere morarier!nũc assẽtatrix,
Sceleſta est:dudũ aduersatrix erat.Phi. cedo cerusã.Sca.quid
Cerusa opus est!Ph.nã qui malas oblinam!Ph.una opera
Ebur atramento candefacere postules.Philo.lepide dictum
De atramento atq; ebore.euge plaudo scaphę.Philo.tũ tu igit̃ cedo
Purpurissũ.Sca.nõ do scita es tu quidem noua pictura ĩtpollare uis
Opus lepidissimũ.nõ istã ętatẽ opport& pigmentũ illud attingere
Neq; cerusã neq; meliũ.neq; aliam ullam offuciam
Cape igitur speculũ.Ph.ei mihi misero sauiũ speculo dedit
Nimis uelim lapidẽ qui ego illi speculo ĩminuam caput
Sca. Linteũ cape.tuq; exterge tibi manus.Ph.quid ita obsecro
Sca. Vt speculũ tenuisti:metuo ne oleant argentũ manus.
Neusq̃ argentũ te accepisse suspicetur philolaches!
Ph. Non uidcor uidisse lenam callidiorem ullam alteram.
Vt lepide atq; astute in mentẽ uenit de speculo:Phi.mane
Etiã ne unguentis unguendam censes.Sca.minime feceris
Ph. Qua propter.Sca.quia ecastor mulier recte olet ubi nihil olet
Nam istę ueteres quę se unguentis unctitant.interpolles
Vetulę.edentulę.quę uitia corporis fuco ocultant
Vbi sese sudor cũ unguentis consociauit.illico
Itidem olent:quasi cũ una multa iura confundit cocus.
Quid oleas nescias.nisi id unũ nil male olere intelligas.
Ph. Vt perdocte cũcta call&.nihil hac docta doctius.
Verũ illud ẽ maximum.adeo pars nostrorum intelligit
Quibus annus domi sunt uxores.quę nos dote meruerunt.
Ph. Agedũ cõtẽpla.aurũ & pallam satin haec decẽt scapha!
Nõ me curare istuc oport&.Ph.quẽ obsecro igit̃.Sca.eloquar.

Philolaches nequid emat:niſi quod tibi placere cenſeat.
Nã amator meretricis mores ſibi emit.auro & purpura
Quid opus ẽ. quod ſuum eſſe nolit:te ultro oſtentarier
Purpura ętate occultanda eſt.aurum turpi mulieri.
Pulchra mulier nuda erit:q̃ purpurata pulchrior.
Poſtea nequicq̃ exornata eſt bene.ſi morata eſt male
Pulchrũ ornatũ turpes mores peius coeno concinunt.
Nã ne ſi pulchra eſt nimis ornata eſt?Ph.nimis diu
Abſtineo manũ.quid hic uos diu agitis.Ph.tibi
Me exorno ut placeã.Ph.ornata es ſatis.
Abi tu intro.atq; ornamenta hęc aufer.ſed uoluptas mea
Mea philocomaſiũ potare tecũ collibitũ ẽ mihi.Ph.libet edepol
Mihi tecum:nam quod tibi lib& idem mihi lib&
Mea uoluptas?Ph.iã iſtuc uerbũ uile eſt uiginti minis.
Cedo amabo. decũbe emptum tibi dare hoc uerbũ uolo.
Etiã nunc decem minę apud te ſunt.uel rationem puta
Triginta minas pro capite tuo dedi.Ph.cur exprobras
Ph. Ego ne id exprobrem:qui mihi met cupio id opprobarier
Nec quicq̃ argenti locaui tam diu uſq̃:eque bene
Mu. Certe ego ꝙ te amo operã nuſq̃ melius potui ponere.
Ph. Bene igitur ratio accepti atq; expenſi inter nos cõuenit.
Tu me amas.ego te amo:merito id fieri uterq; exiſtimat.
Hęc qui gaudent.gaudeant perpetuo ſuo ſemper bono.
Ph. Age accũbe igitur?cedo aquã manibus.puer appone hic menſam
Qui inuident ne unq̃ eorũ quiſq̃ inuideat prorſus cõmodi.
Sca. Vide tu an ibi ſint unguẽta?Ph.quid opus eſt cũ iſtac accubo
Sed eſt ne hic meus ſodalis.qui huc incedit cũ amica ſua
Is eſt callidamates.cũ amica eccũ incedit.euge oculus meus
Cõueniunt manipulares: eccos prędam participes petunt!

a Callidamates.Scapha.Delphiũ.Philolaches.Philocomaſſiũ
Duerſum uenire mihi ad philolachem
Volo tempi.Sca.audi en tibi impetratũ eſt
Nam illi ubi ſunt.inde effugi foras
Ita me ibi male conuiuii.ſermoniſq; ceſunt
Cal. Nunc comeſſatum ibo ad philolachetem.
Vbi nos hilari ingenio & lepido accipi&.
Ecquid tibi uideor mammam adire.
Semper iſtoc modo moratis uitę debebas
Vis ne ego te ac tu me ãplectere.Del.ſi tibi ẽ cordi facere lic&
Ca. Lepida es duce me amabo.De.caue ne cadas:aſta.
Ca. Oh oh ocellus es meus.tuus ſũ alũnus.mel meum.

De. Caue modo ne prius in uia accũbas.q̃ illic ubi lectus eſt
Stratuſ comus.Cal.ſine ſine cadere me.ſines & hoc
Qd̃ mihi in manu eſt.Del.ſi cades.nõ cades.quin cadã tecum.
Iacentis toll&/poſtea uos ambos aliquis.
Mad& homo.Cal.tum mea uis mammam addere
Del. Cedo manũ uolo equidẽ te affligi.Cal.en tene age ſimul
Quo eam an ſcis/Del ſcio in mentẽ uenit/Cal.modo nempe
Domũ eo comeſſatũ.Cal.immo iſtuc quidẽ iam memini
Ph. Nũ non uis me obuiam biſce ire anime mi/Philoc.illico
Ex omnibus optime uolo.Ph.iã reuertar.Philoc.diu ẽ iã id mihi
Cal. Ec quis hic eſt/Philol: is eſt/Ca.en philolaches ſalue
Amiciſſime mihi omniũ hominũ.Philol.dii te ament
Accuba callidamates unde agis te/Cal.unde homo ebrius
Mu. Probe.quin amabo accũbas delphiũ mea.Cal.da illi qd̃ bibat
Dormiã ego iam/Del.nũ mirũ:aut nouum quippiam facit
Ph. Quid ego hoc faciã poſtea mea.Philoc.ſic ſine eũ leſpſe.
Age interim da delphio cito cantharũ circum
Tranio.Philolaches.Callidamantes.Delphiũ.Philocomaſſiũ.
Tr. i Vpiter ſupremus ſũmis opibus atq; induſtriis
Me periſſe. & philolachetẽ cupit herilem filium.
Occidit ſpes noſtra nuſq̃ ſtabulũ eſt confidentię
Nec ſalus nobis ſaluti iam eſſe:ſi cupiat:poteſt.
Ita aliũ erroris montem maxumũ ad portũ modo
Cõſpicatus ſum.herus aduenit peręgre periit tranio
Ecquis homo ẽ/qui facere argenti cupiat aliquantũ lucri.
Qui hodie ſeſe excruciari me animo poſſit pati.
Vbi ſũt iſti plagipati ferrei:tribraces uiri
Vel iſti qui haſtis triũ nummorũ cauſa ſubeunt ſub haſta
Vbi aliqui: quiq; denis haſtis corpus tranſſigi ſolent
Ego dabo ei talentũ:primus qui in crucem excurrerit.
Sed ea lege ut offigantur:bis pedes:bis brachia.
Vbi id erit factũ:a me argentum petito pręſentarium.
Sed ego ſũ ne ille infelix.qui nõ curro curriculo domũ
Ph. Adeſt obſoniũ.eccũ tranio a portu adit.Tra.philolaches
Ph. Quid ẽ/Tra.ego & tu.Ph.quid.Tra.& ego & tu perimus
Ph. Quid ita/Tra.pater adeſt.Ph.qd ego ex te audio/Tr.abſũpti ſum?
Pater inq̃ tuus uenit/Ph.ubi ẽ is obſecro.Tra.adeſt
Quis id ait.quis uidit/Tr.egom& inq̃ uidi.Ph.uę mihi
Quid ego agam/Tr.nũqd tu malũ me rogitas quid agas accũbas
Ph. Tu en uidiſti. Tr. egomet inq̃.Philo.certe inq̃ occidi
Si tu uera me moras/Tra.quid mihi ſit boni.ſi mentirer.

Ph. Quid ego nunc faciam? Tra. iube hęc hic omnia amolirier
Quis istic dormit Ph callidamātes. Tra. suscita istū delphium.
Del. Callidamantes callidamantes uigila. Cal. uigilo. cedo. ut bibā.
Del. Vigila pater aduenit peregre philolachis. Cal. ualeat pater
Ph. Val& ille quidē atq; disperii. Cal. diſperisti? qui potest.
Ph. Quęso edepol exurge: pater aduenit. Cal. tuus uenit pater
Iube abire rursū. quid illi reditio etiā huc fuit?
Ph Quid ego agā. pater iam hic me offend&: miserū adueniēs ebriū:
Edis plenas conuiuarū: & mulierum. miserū est opus.
Sicut ego aduentu patris: nunc quęro: quid faciam miser
Tr. Ecce autē hic deposuit caput & dormit. suscita
Ph. Etiā uigila pater inq̄ aderit iam hic meus? Cal. ain tu pater
Cedo soleas mihi ut arma capiam. iā pol ego occidā patrem.
Ph. Perdis rē tace amabo. abripite hūc intro actutū inter manus.
Cal. Iam hercle. ego uos pro matula habebo: nisi matulam datis.
Ph. Perii! Tra. habe bonū animū ego istū lepide medicabo metum.
Ph. Nullus sū. Tra. taces ergo. quin stas sedens medicabo tibi.
Satin habes: si ego aduenientē ita patrem faciā tuū:
Nō modo ne introeat: uerū etiam ut fugiat longe ab ędibus.
Vos modo binc abite intro: atq; haec binc propere amolimini?
Ph. Vbi ego ero? Tra. ubi maxime esse uis: cū hac: cū istac eris.
Del. Quid est igitur abeamus binc nos. Cal. nō hoc longe delphiū
Nā metuis potare aut tantillo hac quidem causa minus
Ph. Hei mihi commista hęc blanda dicta. quo eueniat mi deo metu
Tr. Potin anima ut sis quieto. & faciat quid iubeo. Philo. potest
Tr. Omniū primū philocomassium intro abi. & tu delphiū
Ph. Morigerae tibi erimus ambę. Tra. ita ille faxit iupiter
Animū aduorte: nūc tu iam quę uolo adcurarier
Omniū primum dū. ędes iam fac occlusę sient.
Tr. Intus caue mutire quēq̄ sineris. Ph. curabitur
Tanq̄ si intus natus nemo in aedibus habit&. Philo. lic&
Tr. Neu quisq̄ rēset. quando hasce ędis pultabit senex.
Ph. Nūquid aliud: Tra. clauim mihi harūsce ędiū nūc iam
Iam iube efferri intus hasce ego aedis occludam binc foris
Ph. In tuā custodiam meq; & meas spes: trado tranio
Tr. Pluma haud interest patronus. an cliens propior fiet
Homini cui nulla est in pectore audacia.
Nam cui uis homini: uel optumo uel pessumo
Quāuis de subito facile ē facere nequiter.
Clauē cedo atq; abi intro. atq; occlude hostiū.
Ph. Verum id uidendum est id uiri docti est opus

Quę designata sint.& facta nequitia
Nequid ponatur:quãobrem pigeat uiuere
Tr. Tranquille cũcta & tu proueniant sine modo.
Sicut ego efficiam:quę facta hic turbabimus.
Profecto ut liqueant omnia.& tranquilla sint.
Neq; quicq̃ nobis pariant exeo incõmodi.
Sed quid tu egrederis?Spero iam iam optume
Pręceptis paruisti?Philoco.iussit maxumo opere orare ut patrem
Aliquo ut absterreres modo:ne introir&.Tr.adest
Qui etiã hoc illi dicito facturũ:ut ne etiam
Aspicere ędis audeat:capite obuoluto ut fugiat
Sũmo cũ metu.clauim cedo atq; abi binc intro.atq;
Occlude hostiũ.& ego binc occludã.iube uenire nũc iam
Ludos ago hodie uiuo pręsenti hic sene faciam.
Quod credo mortuo nunq̃ tore
Cõcedam a foribus huc.binc speculabor procul
Vnde aduenienti sarcinam imponam seni.

Teuropides senex.Tranio seruus.

b Abeo neptune gratiam magnam tibi
Cũ me amisisti a te uix uiuum modo.
Verum si post hac me pedem latum modo
Scies imposisse in undam.baud'causa illico est
Quod nũc uoluisti facere:quin facias mihi
Apage.apage me.nunc iam post hũc diem
Quod creditorus tibi fui:omne credidi
Tr. Aedepol neptune peccauisti iugiter
Qui occasionem banc amisisti tam bonam
Teu. Triennio post ęgypto aduenio domum.
Credo expectatus ueniam familiaribus.
Tr. Nimio pol ille potuit expectatior
Venire:qui te nunciar& mortuum.
Teu.Sed quid boc occlusa ianua est interdius
Pultabo.heus ecquis istas aperit fores?
Quis homo est:qui nostras ędis accessit prope
Meus seruos hic quidem ẽ tranio?Tra.o teuropides
Persalue.saluum te aduenisse gaudeo
Vsq; inualuisti?Teu.usq; ut uides.Tra.factum optime:
Teu. Quid uos insani estis? Tra.quidũ. Teu.sic quia
Foris ambulatis:natus nemo in aedibus
Seruat.neq; qui recludat.neq; qui respondeat
Pultando pedibus pene confregi basce ambas.
Tra. Eo an tu tetigisti bas ędes. Teu.cur nõ tangerem?

Quin pultando inq̃ pene confregi fores.
Tr. Tetigiſtin? Teu. tetigi inq̃ & pultaui. Tra. uah. Teu. qd ẽ?
Tra. Male hercle factum. Teu. quid eſt negocii? Tra. non poteſt
Dici q̃ indignum facinus feciſti: & malum.
Teu. Quid iã? Tra. fuge obſecro atq; abſcede ab ędibus
Fuge huc. fuge ad me propius. tetigiſtin fores?
Teu. Quomodo pultare potui. ſi non tangerem?
Tra. Occidiſti hercle. Teu. quẽ mortalem? Tra. omnes tuos.
Teu. Dii te deęq; omnis perduaxint cum iſtoc omine.
Tra. Metuo te atq; iſtos expiare ut poſſies.
Teu. Quamobrem. ut q̃ ſubito rem mihi ad portas nouã.
Tra. Et heus iube illos illinc. amabo abſcede.
Teu. Abſcedite. Tra. ędes ne attingite. tangite
Vos quoq; terrã. Teu. obſecro hercle quin eloquere.
Tra. Quia ſeptẽ menſes ſunt cum inbaſce ędes pedem
Nemo intro detulit. ſemel ut emigrauimus.
Teu. Eloquere qd ita. Tra. circũſpice dum nũquis eſt?
Sermonẽ noſtrũ qui aucupet. Teu. tutum. probe.
Tra. Circunſpice etiã. Teu. nemo eſt. loquere nunc iam.
Tra. Capitalis ędis facta eſt. Teu. quid eſt. non intelligo.
Tra. Scelus inquam factum eſt iam diu antiquũ & uetus:
Antiquum id adeo: nos nunc factum inuenimus.
Teu. Quid iſtic eſt ſceleſte. aut quis id fecit: cedo.
Tra. Hoſpes necauit hoſpitem captum manu:
Iſte: ut ego opinor: qui has tibi ędes uendidit.
Teu. Necauit? Tra. aurumq; ademit hoſpiti:
Eumq; hic deffodit hoſpitem ibidem in ędibus.
Teu. Qua propter id uos factum ſuſpicamini.
Tra. Ego dicam auſculta. ut foris coenauerat
Tuus gnatus poſtq̃ redit a coena domum
Abimus omnes cubitum condormiuimus
Lucernam forte oblitus fueram extinguere
Atq; ille exclamat de repente maxumum?
Teu. Quis homo an gnatus meus? Tra. Sic tace auſculta mõ
Ait ueniſſe illum inſomnis ad ſeſe mortuum.
Teu. Nempe ergo inſomnis. Tra. ita ſed auſculta modo
Ait illum hoc pacto ſibi dixiſſe mortuum.
Teu. Inſomnis. Tra mirum qui uigilanti diceret
Qui ab hinc ſexaginta annis occiſus fores
Interdũ inepte ſtultus es. Teu. taceo Tra. ſed ecce quę illi ait
Ego tranſmarinus hoſpes ſum diapontius

Hic habito.hęc mihi dedita eſt habitatio
Nam me in acheruntem recipere horcus noluit.
Quia pręmature uita careo.per fidem
Deceptus ſum.hoſpes hic me necauit.iſq; me
Deffodit in ſepulchrum:clam ibidem in hiſce ędibus
Sceleſtus auri cauſa.nunc tu hinc emigra
Sceleſtę ſunt ędes:ſimpla eſt habitatio.
Quę hic monſtra fiunt anno uix poſſum eloqui
Secede.Teu.quid obſecro hercle factū ē.Tra.cōcrepuit foris
Hic me percuſſit.Teu.guttam haud habeo ſanguinis.
Viuum me adcerſunt ad acherontem mortui.
Perii hiſce hodie hanc contra dabunt fabulam
Nimiſq; formido ne manifeſto hic me opprimant.
Tr. Quid tute tecum loquere.abſcede ab ianua
Fuge obſecro hercle:Tra.quo fugiam?etiam tu fuges?
Tr. Nihil ego formido pax mihi eſt cum mortuis.
Te. Heus tranio.Tra.non me appellabis ſi ſapis
Nihil ego commerui:neq; iſtas percuſſi fores.
Te. Quęſo.Tra.quid e grege es.Te.qui te agitat tranio?
Qui cum iſtęc loquere.Tr.an quęſo tu appellaueras
Ita me dii amabunt mortuum illum credidi
Expoſtulare:quia percuſſiſſes fores:ſed tu etiā ne aſtas
Nec qđ dico obtempas?Te.quid faciā.Tr.caue reſpexis
Fuge atq; operi caput.Te.cur nō fugis tu?Tr.pax m̄ ē cū mortuis
Te. Scio quid modo igitur cur tantopę extimueras?
Tr. Nihil me curaſſis inq̄?ego mihi prouidero
Tu ut occipiſti tantum quantum quis fuge.
Atq; herculem inuocabis:Te.hercules te inuoco.
Tr. Et ego tibi hodie ut det ſenex magnum malum
Prodii immortales:obſecro ueſtram fidem.
Quid ego hodie negocii confeci malum.
Daniſta. Tranio. Teuropides ſenex.
ſ Celeſtiorem ego annum locando argēto foenori
Nunq̄ illum uidi.q̄ mihi anus obtigit.
A mane ad noctem uſq; in foro ego diem
Locare argenti nemini nummum queo.
Nunc pol ego perii plane imperpetuum modum.
Tr. Daniſta adeſt qui dedit.qui amica eſt empta
Manifeſta res eſt:niſi quod occurro prius
Ne hoc ſenex reſciſcat:ibo huic obuiam.
Sed quid nam hic ſeſe tam cito recipit domum.

Metuo ne de hac re quippiam mandiuerit
Accedam atq; appellabo.ut q̃ timeo miſer.
Nihil eſt miſerius.q̃ animus hominis conſcius.
Sicut me habet.uerum ut res hęc ſeſe habet
Pergam turbare porro.ita hęc res poſtulat
Vnde bis.Te.conueni illum unde haſce ędes emeram.
Tr. Num quid dixiſti.de illo quod dixi tibi?
Te. Dixi hercle uero omnia.Tra.hei miſero mihi
Etiam fatetur de hoſpite.Teu.immo pernegat.
Tr. Cape hercle obſecro cum ea una iudicem.
Sed eum uideto ut capias:qui credat mihi.
Tam facile uinces:q̃ pirum uolpes comeſt.
Metuo ne techną meę perpetuo perierint.
Te. Quid tu te tecum.Tra.nihil enim ſed dic mihi
Dixtin quęſo.Teu.dixi inquã ordine omnia.
Tr. Etiam fatetur de hoſpite.Te.immo pernegat
Negat quando cogitas?Te.dicam ſi confeſſus ſit
Quid nũc faciundum cenſes?Tra.egon quid cenſeam?
Cape obſecro hercle cum eo una iudicem.
Te. Sed eũ uidetto ut capias qui credat mihi
Tam facile uinces q̃ pirum uulpes comeſt.
Da. Sed philolachetis ſeruum eccum tranium.
Qui mihi neq; foenus neq; ſortẽ argenti dannunt
Quo te agis?Tr.nequoq̃ abeo nę ego ſum miſer.
Sceleſtus natus eſt de bis inimicis omnibus.
Iam illo pręſente adibit.ne ego ſum miſer.
Ita & hinc & illinc mihi exhibent negocium
Sed occupabo adire.Da.hic ad me it.ſaluus ſum
Spes eſt de argento hilarus eſt?Tra.fruſtra eſt homo
Saluere iubeo te mi ſaturites bene.
Da. Salue & tu.quid de argento.Tr.abiſis belua
Continuo adueniens pilum inieciſti mihi.
Da. Hic homo inanis eſt?Tra.hic homo eſt certe artolus.
Da. Quin tu iſtas mutiſcis trichas?quin quiduis cedo.
Da. Vbi philolaches eſt.Tra.nunq̃ potuiſti mihi
Magis opportunus aduenire q̃ nunc aduenis.
Da. Quid eſt?Tr.concede huc.Da.quin mihi argentũ reddit̃.
Tr. Scio te bona eſſe uoce,ne clama.Da.ego hercle uero clamabo.
Tr. Ab ab morẽ mihi gere.Da.quid tibi morẽ ego uis geram.
Tr. Abi quęſo hĩc domũ.Da.habeã.Tra.reddito huc circit̃ meridiẽ.
Da. Reddetur ne igitur foenus.Tr.reddet̃;nũc abi.Da.qd ego huc

Recurſam aut operam ſummam.aut conteram.
Quid ſi hic manebo potius ad meridiem.
Tr. Immo abi domum uerũ crede dico.abi modo.
Da. Quin uos mihi foenus date.quod hic negamini.
Tr. Tu hercle:ne tu abi modo!auſculta mihi.
Da. Iam hercle ego illũ nominabo.Tr.euge ſtrenue
Beatus uero es nunc quum clamas me ut puto
Multos me hoc pacto iam dies fruſtramini.
Moleſtus ſi ſum.reddite argentum abiero.
Tr. Reſponſiones omnes hoc uerbo eripit.
Sortem accipe.Da.immo foenus id primum uolo.
Tr. Quid tu hominum omnium deterrime
Veniſti huc extentatũ agas quod in manu eſt
Non dat nõ debet!Da.non debet.Tra.nec erit qdem
Ferre hoc potes an quod habeat foras.
Vrbem exul hic cauſa tui.quí ſortẽ potius dare licebit.
Da. Quin non peto!Tr.fuge.optume eccum ędiũ dominus foras
Simo progreditur ipſus huc cõceſſero.dum mi ſenatũ
Conſilii in cor cõuoco.tum accedã huc.quãdo qd agã iuenero.

Simo ſenex. Tranio ſeruus.

m Elius anno hoc mihi non fuit domi.
Nequid eſca una meruerit magis.
Prandium uxor mihi perbonum dedit.
Nunc dormitum iubet me ire minime.
Nam mihi forte uiſum in loco fuit
Melius q̃ prandium quod ſolum dedit.
Voluit in cubiculum abducere:eamus
Non bonus ſomnus eſt de prandio.apage
Clanculum ex ędibus me edidi foras
Tota turget mihi uxor:ſcio nunc domi.
Tr. Res parata eſt.mala in ueſperum huic ſeni
Nam & coenandum.& cubandum ſinitrabit male.
Si. Quom magis cogito cum meo animo:
Si quis dotatam uxorem habet:male
Neminem ſollicitat ſopor.ire dormitum
Odio.es tu.exequi certa res eſt:ut habeam
Potius hinc ad forum.q̃ domi cubem.
Atq; pol neſcio.ut moribus ſcient
Veſtrę bę.ſat ſcio q̃ me habeat male.
Peius poſt hac fore q̃ fuit mihi!
Tr. Abitus tuus tibi ſenex fecerit male.

Nil erit:quod deorum nullum accuſites.
Te ipſe iure optimo merito incuſes.licet
Tempus nunc eſt ſenem hunc alloqui me
Hoc habet.repperi qui ſenem ducerem
Quo dolo a me dolorem procul pellerem
Accedam.di te ament plurimum ſimo!
Si. Saluos ſis tranio!Tra.ut uales!Si.non male
Quid agis!Tra.hominem optimũ teneo!Si.amice facis,
Cum me laudas!Tra.decet certe.Si.hercle te ego
Haud bonum teneo ſeruũ.eia maſtigia
Ameridie amiſti cero quid nunc mox.
Tr. Quid eſt!Si.quid ſolet fieri hic.Tra.qd id ẽ!Si.loquar
Si decet morẽ geras:uita q̃ ſit breuis ſimul cogita quidẽ!
Tr. Hem uix tandem percepi ſup his rebus noſtris te loqui.
Si. Muſice hercle agitis ętatẽ ita ut uos decet
Vino & uictu:piſcatu probo electili
Vitam colitis.Tra.immo uita ante hac erat
Nunc nobis communia hęc exciderunt.
Si. Qui dum.Tr.ita oppido occidimus omnes ſimo.
Si. Non taces.proſpere uobis cuncta uſq; adhuc proceſſerũt.
Tr. Ita ut dicis facta haud nego.nos profecto probe
Vt uoluimus:uiximus.ſed ſimo ita nũc uẽtus nauẽ deſeruit.
Si. Quid eſt qũo peſſumo.quę nec ſubducta erat tuto ĩ terra.
Tr. Hei.Si.quid eſt!Tra.me miſerũ occidi.Si.qui.Tr.quia
Si. Venit nauis noſtrę naui quę frangat ratem.
Velim ut tu uelles tranio.ſed quid ẽ negocii!Tr.eloquar
Herus peregre uenit.Si.tuus ne.Tr.cor tenditur
Inde ferit iterum.poſtea hem obſecro:ne indicium
Hero facias meo.Si.e me ne quidẽ metuas:nihil ſiet.
Tr. Patrone ſalue.Si.nihil moror mihi iſtius modi clientis.
Tr. Nunc hoc quod ad te noſter me iniſit ſenex.
Si. Hoc mihi reſponde primum:quod ego te rogo.
Iam de iſtis rebus noſter quid ſenſit ſenex.
Tr. Nihil quic q̃.Si.nunquid increpauit filium.
Tr. Tam liquidum eſt.q̃ liquida eſſe tempeſtas ſolet.
Nunc te orare iuſſit opere maxumo.
Vt ſibi liceret inſpicere baſce ędis tuas.
Si. Non ſunt uenales.Tr.ſcio equidẽ iſtuc.ſed ſenex
Gyneceum edificare uolt hic in ſuis:& balneas
Et ambulacrum:& porticum.Si.quid conſomniauit!
Tr. Ego dicam tibi,dare uolt uxorem filio quantũ poteſt

Ad eam rem facere uolt nouum gyneceum.
Nam ſibi laudaſſe ait architectorem
Neſcio quem:ędificatas bas ſane bene
Nunc binc exemplum capere uolt.niſi tu ne uis.
Si. Nam ille malo quidem ab opere exemplum petit
Quia bic eſſe eſtatē pbonam ſubdiu ſol perpetuū diem.
Immo edepol uero cum uſqꝫquaqꝫ umbra eſt.
Tamen ſol ſemp bic eſt.uſqꝫ a mane ad ueſperum
Quaſi flagitator adſtat uſqꝫ ad boſtium:
Nec mibi umbra uſq̄ eſt:niſi in puteo quępiam eſt.
Tr. Quid ſarſinatis ecqua eſt?ſi umbram non babes?
Si. Moleſtus neſis.bęc ſunt ſicut prędico.
At tamen inſpicere uolt:inſpiciat ſi lubet
Si quid erit quod illi placeat:de exemplo meo
Ipſe ędificato?Tra.eon uoco huc hominē?Si.uoca
Alexandrū magnum atqꝫ agathoclem aiunt maxumas
Duo res geſſiſſe.qd m̄ fiet tertio.q ſol9 facio facinora īmortalia.
Vebit clitellas.uebit bic autem alter ſenex.
Nouum mibi queſtum inſtitui:non malum.
Nam muliones mulos clitellarios babent.
Ego babeo bomines clitellarios.magni
Sunt oneris:quicquid imponas uebunt.

Tranio ſuus. Teuropides. Simo ſenes duo.

n Vnc auſculto:an colloquar:congrediar
Heus teuropides.Te.bem quis me nominat.
Tr. Hero ſeruus multū ſuo.quo me miſeras:affero omne īpetratū.
Te. Quid illic obſecro tam diu deſtitiſti?
Tr. Seni non ocium erat.id ſum opperitus.
Te. Antiquum obtines boc tuum.tardus ut ſis.
Tr. Heus tu ſi uoles uerbum boc cogitare:
Simul flare ſorbereqꝫ.baud facꝰu facile eſt.
Ego bic eſſe:illic ſimulet baud potui.
Te. Quid nunc?Tra.uiſe ſpecta tuo arbitratu.
Te. Age.duc me.non moror.ſubſequor te.
Tr. Senex ipſe ante boſtium eccum opperitur.
Sed moeſtus eſt:ſe baſce uendidiſſe?Te.quid tandem.
Tr. Orat ut ſuadeā pbilolacbeti:ut iſtas remittat ſibi.
Te. Haud opinor.ſibi quiſq̄ iure metuit
Si male ēptę forent.nobis iſtas redbibere baud placeret.
Lucri quicquid eſt:id domum trabere oportet.
Tr. Latius demum eſt operepreciū iuiſſe

Te. Recte edepol mones. Si. ebo istum puer circumduce hasce ędis:
& conclauia.
Nam egomet ducturũ: nisi mihi esset ad forum negociũ.
Te. Apage istum a me nibil moror ductarier quicquid est.
Si. Perductet quispiam ędes dico? Te. ego intro eo igitur
Sine perductore: Si. ilicet? Te. ibo intro igitur.
Tr. Mane sis uideã ne canis? Te. age dũ uide est? Si. abi. Te. cais est
Abi dierecta? Tr. est. Si. abi binc in malã crucẽ. at etiã restas.
Tr. Est. Si. abi binc. nibil pericli est. age tam placida est
Q̃ foeta. qua uisere intro audacter licet.
Ego eo hĩc ad forum? Tr. fecisti commode bene ambula.
Te. Tranio age canem istam a foribus abducat face
Et si nõ metuẽda ẽ. Tr. quĩ tu istã aspice: ut placide accubat.
Nisi molestum inuideri te: atq; ignauum iam ut lubet.
Te. Seq̃re bac me igit̃? Tr. eqdẽ haud usq; ab ędibus abscedã tuis.

Danista. Tranio. Teuropides. Simo.

ſ Erui qui cũ culpa carent: tum malum metuunt
Hi solẽt esse beris utibiles. nam qui nibil metuunt.
Post q̃ sunt malum meriti: stulta sibi expetunt cõsilia
Exercent sese ad cursuram: fugiunt. sed bi si reprensi sunt
Faciũt a malo peculio: quod nequeunt augent expausil
Mibi in pectore consilii mala rẽ prius
Q̃ ut meum.
Vt adbuc mibi fuit corium: esse opportet
Sincerum: atq; ut uetem uerberare.
Si buic imperabo. prope tectum babebo malum.
Cum impluit: cęteros ne impluat mibi.
Nam ut serui uolunt esse. berum: ita solet
Boni improbi sunt. malus fuit. nam nunc domi
Nostrę tot pessimi uiuunt peculii sui prodigii
Plagigeruli. ubi aduersum: ut eant uocantur
Hero: non eo: molestus nesis. scio quo properas: gestis:
Aliquo iam hercle ire uis mula foras pastum.
Bene merens boc preciũ: unde auscultaui foras:
Solus nũc eo aduersum bero explurimis seruis.
Hoc dii crastini cum berus resciuerit mane
Castigabit eos bubulis exuuiis.
Postremo minori spero tergum illorum q̃ meum.
Misericordias tandem habere hominem opportet
Morare hercle facis. subsequere fiat
Do tibi ego operã senex illic ẽ. Tr. bem tibi adduxi hominẽ.

Si. Saluum te aduenisse peregre gaudeo teuropides.
Te. Dii te amẽt.Si.inspicere ẽdis te bas uelle aiebat mihi.
Te. Nisi tibi incõmodum ẽ.Si.immo est cõmodũ i ĩtro.atq; inspice.
Tr. Et enĩ mulieres?Si.caue tu ullam floccifaxis mulierum
Qualibet per ambula ẽdes oppido tanq̃ tuas.
Te. Tanq̃.Tr.ha caue ne illi obiectes nunc ingritudine
Te bas emisse.nõ tu uides bũc uultu ut tristi est senex?
Te. Video.Tr.ergo irridere ne uideare:& gestire admodũ
Noli facere mentionẽ te emisse.Te.intelligo
Et bene.monitũ duco:ac esse existimo humani ingenii.
Quid nũc.Si.quin tu is intro:atq; otiose pspecta ut lubet.
Te. Bene boniq; arbitror te facere.factum edepol uolo.
Si. Vin q perducitet?Te.apage istũ pductorem non placet.
Si. Quid est.Te.errabo potius q̃ perductet quispiam.
Tr. Viden uestibulũ ante ẽdis hoc.& ambulacrum cuiusmodi.
Te. Luculentũ edepol.Tr.age specta postes cuiusmodi.
Quanta firmitate facti.& quanta crassitudine.
Te. Non uideor uidisse postis pulchriores.Si.pol mihi
Eo precio empti fuerãt olim.Tr.audim fuerant dicere
Vix uidet̃ continere lachrymas.Te.quãti bosce emeras?
Si. Tris minas pro istis duobus prẽter uecturam dedi.
Tr. Hercle qui multo improbiores sunt:quã a primo credidi.
Te. Quappter?Tr.q; edepol amabo ab infimo terrã secant.
Si. Intempestiuos excisos credo:id eis uitium nocet.
Atq; etiã nunc satis boni sunt.si sunt induti pice.
Non enĩ pultifagus opifex opera fecit barbarus.
Tr. Viden ornamẽta ĩ foribꝰ.Te.uideo.Tr.specta qua arte dormiũt.
Te. Dormiũt?Tr.ille quidẽ ut cõuenit uolui dicere
Satin bẽs?Te.ut qcquid magis cõtemplor:tãto magis placet.
Tr. Viden pictũ ubi ludificatur cornix una uulturios duo.
Cornix astat.ea uulturios duo uicissim uellitat.
Quẽso buc ad me specta:cornicem ut conspicere possis
Iam uides?Te.profecto nullã equidẽ illic cornicẽ intuor.
Tr. At tu istac ad uos: obtuere.quoniã cornicem nequis
Conspicari.si uulturios forte duos possis contui.
Te. Omnino ut te absoluã:nullã pictã conspicio bic auẽ.
Tr. Age iam mitto:ignosco ẽtati non quis obtuerier.
Te. Nec quẽ possum:ea mihi profecto cuncta uehemẽter placẽt.
Da. Illi erunt bucede multo potius:q̃ ego sim restio.
Mane tu atq; assiste illico.Tr.molestus ne sis:nemo dat.
Age quid lubet:tu solus credo foenore argentum datas.

Da. Cedo foenus. Tr. foenꝰ. illic foenꝰ. hic neſcit qdē niſi foenus.
Fabularier uento te neq; ego tetriorem bellum
Vidiſſe me unq̄ quenq̄ te cenſeo.
Da. Non edepol nunc me iſtis tu uerbis territas.
Callidum hoc eſt. & ſi procul ab ęſtu rita male.
Te. Quid illud ē foenus? Da. & ſortē dabit pater: cū adueiet pegre.
Tr. Iam multo prius is tibi. & foenus & ſortem dabit.
Ne inconciliate. quid nos porro poſtules.
Vide num moratur? Da. quī feram ſiquid datur.
Te. Quid ais tu? Tr. qd uis? Te. quis illic eſt? quid illic petit?
Quid philolachetē gnatum compellat? ſic & pręſenti
Tibi facit cōuiciū? qd illi debet? Tr. obſecro hercle iube
Obi argentum ob os impurū beluę. Te. Iubeam?
Iube in hominem argenteos uerberarier.
Da. Perfacile ego ictus perpetior argenteos.
Te. Quod illud argentū eſt? Tr. huic debet philolaches
Paulum. Te. quantulū. Tr. quaſi quadraginta minas.
Ne ſane id multum cenſeas. Te. paulum id quidē eſt?
Tr. Audin uidetur obſecro hercle idoneus
Daniſta: qui ſit genus quod improbiſſimum eſt.
Te. Nō ego iſtuc curo. q ſit. ũde ſit. id uolo m̄ dici. id me ſcire expeto.
Ab eo etiam argenti foenus creditum audio.
Tr. Quattuor quadraginta illi debentur minę
Dic te daturū ut abeat. Te. egon dicam dare. Tr. dic.
Te. Ego ne? Tr. tu ipſus dic. modo auſculta mihi
Promitte age inquā: ego iubeo. Te. reſponde mihi
Quid eo eſt argento factū? Tr. ſaluum eſt. Te. ſoluite
Voſmet igitur ſi ſoluū eſt. Tr. ędes filius tuus emit.
Te. Aedis? Tr. ędis. Te. euge philolachus patrizat. iam homo
In mercatum auortitur: ain tu ędis. Tr. inq̄
Te. Sed cuiuſmodi. Tr. qui ſcire poſſum? Te. uah. Tr. quid eſt?
Te. Ne me roga. Tr. nā qd ita ſpeculo claras canorē merū.
Te. Bene hercle factū: qd eas quāti deſtinat daniſta etiā reſpis.
Da. Mihi moleſtus ne ſis. Tr. uide ut faſtit ſimia.
Da. Mihi ſum libet eſſe quid hic curas: manes ne illico.
Tr. Impure paraſite: qui paraſitus ſum. Da. ego enim dicam
Cibo pduci potes quos uis? Tr. ferocē facis: quia te ęratꝰ amat.
Da. Num oculi dolēt? Tr. cur? Da. quia fumus moleſtus.
Tr. Tace ſis faber qui cudere ſoles plumbeos nummos.
Da. Non potes tu cogere me ut tibi maledicam.
Tr. Noui te. rus me ſuā quidē pol culcitrulam optat.

Da. Si ſobrius ſis:male non dicas.tibi obtẽpem:cũ tu mihi nequeas.
Tr. At tu mecũ peſſume aduerſus quęſo hercle abſtine
Iam ſermonem de iſtis rebus.Da.faciã & pultabo fores.
Tr. Heus ecquis hic eſt:maximam qui bis iniuriam
Foribus defendat.Da.ecquis ecquis huc exit:atq; aperit.
Nemo hĩc quidẽ foras exit:ut eſſet addecet neq; boies:ita ſunt.
Sed eo magis cauto ẽ op9.ne huc exeat.qui male me multet.

Tranio ſuus. Teuropides ſenex.

q Vid tibi uiſum eſt mercimonii?Te.totus gaudeo.
Tr. Num nimio ẽpte tibi uidẽt?:Te.nũq; edepol ego me ſcito
Vidiſſe unq; ablectas ędes niſi modo baſce:Tr.ecquid placẽt.
Te. Ecquid placẽt me rogas?immo hercle uero perplacent.
Cuiuſmodi gynęciũ.quod porticũ.Te.inſanum:bonam:
Non equidẽ ullam in publico eſſe maiorem hac exiſtimo.
Tr. Quin ego ipſe.& philolaches in publico omnis porticus
Sumus cõmeſi.Te.quid igitur.Tr.lõge omniũ longiſſima eſt.
Te. Dii immortales mercimonii lepidi hercle nunc ferat
Sex talenta magna argenti pro iſtis prędentaria
Nunq; accipiet?Tr.ſi recte accipe cupies ego nũq; ſinam.
Te. Bene res noſtra collocata ẽ iſtoc mercimonio.
Tr. Me ſuaſore atq; impulſore id factum audacter dicito.
Cui ſubegi foenore argentũ ab daniſta ut ſumeret
Quod iſti dedimus araboni.Te.ſeruauiſti omnẽ ratem.
Tr. Nẽpe octoginta debent huic minę?Te.at immo amplius
Hodie accipiat.Tr.itam enĩ uero ne qua cauſa ſubſiet
Vel mihi denumerato.ego illi porro denumerauero.
Te. At enĩ nequid captõni mihi ſit.ſi dederim tibi?
Tr. Ego ne te loculo modo auſim dicto aut facto fallere?
Te. Egon abs te auſim:non caue:ne quidem mittam tibi.
Tr. Quia tibi unq; quicq; poſtq; tuus ſum uerborum dedi.
Te. Ego enĩ caui recte?Tr.eãdẽ inis gratiã.Te.atq; animo meo
Sat ſapio ſi abs te modo uno caueo.Tr.tecum ſentio.
Te. Nũc abi rus dic me aduenisſe filio.Tr.faciam ut uoles.
Te. Curriculo ubi iube in urbẽ ueniat iam ſimul tecum licet.
Tr. Nũc ego me illa per poſticũ ad congerrones conferã.
Dicam ut hic res ſunt quiete.atq; ut hũc hinc amouerim.

Aduerſitor. Daniſcus. Teuropides ſenex.

b Ic quidẽ neq; cõuiuarũ ſonitus itidẽ ut ante hac fuit.
Neq; tibicinam cantantẽ:neq; alium quẽq; audio.
Te. Quę illec res eſt:qd illic homines quęrũt apud ędis meas.
Quid nolũt:qui intro ſpectãt?Da.pergam pultari boſtiũ

Heus reclude:heus tranio & iã aperis?Te.quę hęc ẽ fabula.
Da. Etiã ne aperis?callidamãti noſtro aduerſum uenimus.
Te. Heus uos pueri.qd iſtic agitis?quid iſtas ędis frangitis.
Da. Her⁹ hic noſter potat:Te.her⁹ hic ueſter potat?Da.ita loquor.
Te. Puer nimiũ delicatus:Da.ei aduerſum uenimus.
Te. Cui homini.Da.noſtro.quęſo quotiens dicendũ eſt tibi.
Te. Puer hic nemo hĩtat.nam te eſſe arbitror puerũ probum.
Da. Non hic philolaches adoleſcens hĩtat hiſce ędibus?
Ad. Senex hic cerebroſus eſt certe?Da.erras peruerſe pater.
Nã niſi hic hodie emigrauit aut heri.certo ſcio hic hĩtare.
Te. Quĩ ſex mẽſes iã hic nemo hĩtat.Da.ſomnias.Te.ego ne?
Tu tu.Te.ne moleſtus.ſine me cum puero loqui nemo hĩtat.
Da. Habitat profecto.nã heri & nudius tertiꝰ.quartus.quintus
Sextus.uſqꝫ poſtq̃ hinc peregre eius pater abiit.
Nunq̃ hic triduũ unum deſitum eſſe.& bibi.
Te. Quid agis?Da.triduũ unũ eſt.haud intermiſſum hic eſſe & bibi
Scorta duci.pergrecari.fidicinas tibicinas ducere.
Quis iſtęc faciebat?Da.philolaches.Te.quid philolaches?
Da. Cui patrem teuropidẽ eſſe opinor.Te.hei occidi
Si hęc hic uera memorat.pergam porro percontarier.
Ain tu iſtic potare ſolitũ philolachẽ iſtũ qſquis ẽ cũ hero ueſtro?
Da. Hic inq̃.Te.puere prętер ſpeciẽ ſtultus es.uiſis ne forte
Ad merendã quopiã diuorteris:atqꝫ ibi meliꝰ q̃ ſatis fuerit
Biberis?Da.qd ẽ?Te.ita dico ad alias ędis ꝓperã ne ueneris.
Da. Scio quo me ire oportꝫ.& q̃ uenerĩ noui loq̃.philolaches hic hĩtat
Cuius eſt pater teuropides.qui poſtq̃ ad mercatũ abiit
Hic tibicinã liberauit.Te.philolaches g̃.Da.ita philematiũ qdẽ.
Te. Quãti?Da.trigĩta talentis.Te.maton apollo.Da.ſed minis.
Te. Ain minis trigĩta amicã deſtinatũ philolachẽ?Da.aio.
Te. Atqꝫ eam manu emiſiſſe?Da.aio.Te.& poſtq̃ eius hic pater
Sit profectus peregre:ꝓpotaſſe aſſiduo tuo cũ domino.Da.aio.
Te. Quid ais?ędis hic ꝑſumas.Da.nõ aio.Te.quadraginta & dedit
Vſqꝫ pignori?Da.neqꝫ iſtud aio.Te.ei pdis.Da.immo ſuum
Patrẽ illic pdit:Te.uera cantas uana uellẽ patris amicꝰ uidelicet
Heu edepol patrẽ eum miſerũ prędico.Da.nihil hoc qdẽ eſt.
Triginta minę prętер q̃ alios dapſiles ſumptus facit.
Perdidit patrẽ unus iſtic ſeruos acerrimus tranio.
Is uel herculi contere queſtum poteſt.Te.ędepol
Me eius patris miſeret:qui cũ iſtec ſciet facta:ita amburet
Miſero ei corculũ carbũculus.ſi quidẽ iſtec uera ſunt.
Da. Quid merear quãobrẽ mẽtiar.heu uos ecquis haſce aperit.

Te. Quid ita pultas ubi nemo intus ẽ.alio credo comeſſatum
Abiſſe.Da.abeamus nunc iam.Te.puer iam ne abis
Libertas penula eſt tergo tuo?Da.mibi niſi herum
Vt metuam & curem.nihil eſt qui tergum tegam?
Teuropides. Simo ſenes duo.
p Eri hercle.quid opus ẽ uerbis.ut audio.
Non equidem in ęgyptum hinc modo uectus
Fui:ſed etiã in terras ſolas.oraſq; ultimas
Sum circũuectus.ita ubi nunc ſim neſcio.
Verum iam ibo.nam eccum unde ędis filius
Meus emit.quid ais tu.Si.a foro incedo domum.
Te. Num quid prędeſſit ad forum hodie noui?
Si. Etiam.Te.quid tandẽ.Si.uidi efferri mortuũ?Te.bem.
Si. Nouum unum uidi efferri mortuum foras
Modo uixiſſe eum aiebant.Te.ut capiti tuo.
Si. Quid tu ocioſus res nouas requiritas.
Te. Quia hodie adueni peregre.promiſi foras.
Si. Ad coenã me me tu euocare cenſeas.Te.haud poſtulo edepol
Verum cras niſi prius uocauerit me.apud te coenauero.
Si. Ne iſtuc quidẽ edepol poſtulo?Te.niſi quid magis
Es occupatus.operam mihi da maxime.minas trigíta
Accepiſti quaſi iã aphilolachete.Si.nũq̃ nũmum quod ſciã.
Te. Quid a tranione ſeruo.Si.multo id minus.
Te. Quas arraboni tibi dedit.Si.quid ſomnias?
Ego ne.Si.at quidẽ tu.Te.q iſtoc te ſperas modo
Poteſſe diſſimulando infectum hoc reddere?
Si. Quid autẽ.Te.quod me abſente hic filius
Negocii geſſit.Si.mecum ut ille hic geſſerit
Dũ tu hinc abes negocii.quidnam aut quo die.
Te. Minas tibi octogíta argẽti debeo.Si.nõ mihi quidẽ hercle
Verũ ſi debes:cedo?fides ſuanda eſt:ne ire inficias poſtules.
Te. Profecto nõ negabo debere & dabo.tu caue quadraginta
Accipiſſe hĩc ne neges?Si.quęſo edepol huc me aſpecta
Et rñde mihi.te uelle uxorem aiebat tuo nato dare.
Ideo ędificare hoc uelle aiebat in tuis.Te.habeo ſatis
Hic ędificare uolui?Si.ſic dixit mihi.Te.hei mihi diſpi uos o
Vicini.peri.interi.Si.nũquid tranio turbauit?Te.immo
Exturbauit oĩa.Si.te ludificat? ẽ.Te.me hodie indignis modis.
Si. Quid tu ais?Te.hęc res hic eſt ut narro tibi.
Deludificatus eſt me hodie in perpetuum modum
Nunc te obſecro.ut me bene iuues:operãq; des.

Si. Quid uis? Te. i mecum obsecro una simul.
Si. Fiat. Te. seruorumq; operam. & lora mihi cedo.
Si. Sume. Te. eademq; opera hęc tibi narrauero.
Quis me exemplis hodie ludificatus est.
Seruꝰ Tranio. Teuropides. Simo senes. Lorarii. Danista.
q Vi homo timidus erit ī rebus dubiis. is nauti non erit.
Atq; ecquidē quid id esse dicā uerbū nauti nescio.
Nam herus me postq̄ rus misit: ut filium suum accerserem
Ab illo per angiportū ad ortum nostrum clanculum
Hostiū: quod in angiportu est: orti patefeci fores.
Eaq; eduxi omnem legionē: & maris: & foeminas.
Postq̄ exobsidione intutum eduxi maniplares meos.
Capio consiliū: ut senatum congeronem conuocem.
Quoniam cum uocaui: atq; illi me e senatu segregant.
Vbi egomet uideo ůtum rem in meo foro. quantū potest
Facio idē: quid plurimi: quibus res timida aut turbida est
Pergunt turbare: usq; ut quid sit conquiescere.
Nam scio equidē nullo pacto: iam esse posse clam senem
Sed quid hoc est. cp foris cōcrepuit proxima uicinia
Herus meus hic quidē ē. gustare ego ei? sermonē uolo.
Te. Ilico contra limen astate illic. ut cum extemplo uocē.
Continuo exiliatis: manicas celeriter connectite.
Si. Talentis a magnis totidē quot ego. & tu sumus.
Si arraboni bas dedit quadringinta minas.
Hic sumpsit quasi dedimus. satim intelligis?
Nam postq̄ hic ędis uiderat: ut dixi tibi.
Cōtinuo est alias ędis mercatus sibi. Te. bene hercle factū.
Tr. Heus iam apit meridie. absolue huc quęso uomitum.
Ne hic nos enecet. quatuor quadragíta illi debēt minę.
Et fors. & foenus. tantū est. Da. nihilo plus peto.
Tr. Velim quidē hercle ut uno nummo plus petas.
Da. Adolescens mecū rem habet. nempe abs te petit.
Te. Petito cras ab eo? Da. sat habeo. si cras fero.
Tr. Malum quod dii deęq; omnes diunt.
Ita mea consilia perturbat planissime.
Nullum edepol hodie genus est hominum tetrius:
Nec minus bono cum iure q̄ danisticum.
Te. Qua in regione istas ędis emit filius.
Tr. Ecce autē perii. Te. dicis ne hoc quod te rogo.
Tr. Dicam. sed nomē domini quęro quod sciet.
Te. Age cōminiscere ergo. Tr. quid agam nunc iam?

Niſi in uicinum hunc proximum mendacium
Eas emiſſe ꝯdis huius dicam filium
Callidum hercle audiui eſſe optimum mendaciũ
Quicqd dei dicũt id decretũ eſt dicere: Te. qd igit̃ iã cõmẽtus.
Tr. Dii iſtũ ꝑdiunt. immo iſtunc potius de uicino hoc proximo
Tuus emit ꝯdis filius. Te. bona fide. Tr. ſiquidẽ es argẽtũ
Redditurus: tum bona: ſi redditurus nõ es: nõ emit bona.
Te. Non in loco emit ꝑbono. Tr. ímo optío? Te. cupio hercle íſpicẽ
Has ꝯdis. pulta dum fores. atq; euoca aliquẽ int9 ateterno.
Tr. Ecce aũt iterũ nũc quid dicã neſcio. iterũ iã ad unum ſaxum
Me fluct9 efferũt. qd nũc hercle. qd nũc faciã. ecce maíſeſto tẽor.
Te. Euoca dum aliquem foras roga circũducat.
Tr. Heus tu. at hinc ſunt mulieres. uidendũ eſt primũ.
Vtrũ eſſe uelint ne: an nõ uelint. Te. bonũ ꝯquũq; oras
Percõtare & roga. ego hic tantiſper. dũ exiſto: operiar foris.
Tr. Dii te deꝯq; omnes funditus perdant ſenex.
Ita mea conſilia undiq; oppugnas mala.
Te. Ego illum ante ꝯdis prꝯſtabo ludificatorẽ meum.
Cuius ego hic ludificabo corium: ſi uiuo.
Tr. Res palã eſt? nunc te uidere melius ẽ quid agas tranio.
Docte atq; aſtute mihi captandũ eſt cũ illoc: ubi huc aduenerit.
Nõ ego illi exemplo ita meum oſtendam ſenſum.
Mittam lineam. diſſimulabo me horũ quic̃q̃ ſcire.
O mortale malum. alter hoc athenis nemo doctior dici põt.
Verba illi non magis hodie quiſq̃ q̃ lapidi poteſt.
Aggrediar hoíem appellabo. Te. nũc ego ille huc ueniat ueli.
Tr. Si quidẽ pol me quꝯris id ſum prꝯſens prꝯſenti tibi.
Te. Euge tranio quid agitur? Tr. ueniunt ruri ruſtici.
Philolaches iam hic aderit. Te. edepol mihi opportune adueít
Noſtrũ ego hũc uicinũ opinor eſſe hominẽ audacẽ. & malũ.
(Nã niſi hic hodie emigrauit aut hori certo ſcio hic hítare)
Tr. Qui dum? Te. q negat nouiſſe uos. Tr. negat. Te. nec uos ſibi
Nũmũ unq̃ argẽti dediſſe. Tr. abi. ludis me. credo: haud negat.
Te. Immo edepol negat profecto. neq; ſe haſce ꝯdis philolachi
Vendidiſſe. Tra. eo negauit. ſibi datum argentũ obſecro.
Te. Quin iuſiurandũ. pollicitus es dare. ſi uellem mihi.
Neq; ſe haſce ꝯdis uendidiſſe. neq; ſibi argentũ datũ eſſe.
Dixi ego iſtuc idẽ illi. Tr. qd ait. Te. ſeruos pollicit9 eſt dare
Suos mihi omnes queſtioni. nugas nũq̃ mihi edepol dabit.
Tr. Dat profecto. quin & illũ in ius inueniam mane.
Te. Experiar ut opinor. certũ eſt mihi. hominem cedo.

Te. Quid ſi igit ego accerſam boues. Tr. factū eſſe iā opportuit
Vel hominē iube ędis mancipio poſcere. Te. imo primū uolo
Queſtioni accipere ſeruos. Tr. faciundū edepol cenſeo
Ego interī hāc aram occupabo. Te. qd ita? Tr. nullā rē ſapis.
Ne enī illi hic cōfugere poſſint: queſtioni quos dabit
Hic ego tibi prędidere bone interbitat queſtio.
Te. Surge. Tr. minīe. Te. ne occubaſſis obſecro. armati cur ſiens.
Quia enī id maxime uolo. illi iſtoc confugiant ſine.
Tanto apud iudicē hūc argenti condēnabo facilius.
Tr. Quod agas. id agas. quid tu porro uis ſerere negocium
Neſcis q̄ meticuloſa res ſit. ire ad iudicem.
Te. Surge dū huc. eſt cōſulere igitur quiddā quod tecū uolo.
Tr. Si tamē hīc conſiliū dedero: nimio plus ſapio ſedens.
Tunc conſilia firmiora ſunt de diuinis locis.
Surge ne nugare: aſpice dū contra me? Tr. aſpexi. Te. uides.
Tr. Video. huc ſi quis intercedat tertius pereat fame.
Te. Qui dū? Tr. quia nihil queſti ſit. mali hercle ambo ſumus.
Te. Perii? Tr. quid tibi eſt. Te. dediſti uer ba. qui tandē probri
Me emunxit? Tr. uide ſi ſatim recte nūmi huc fluūt.
Te. Immo etiā cerebrū quoq; omnem e capite unxi mero.
Nam oīa malefacta ueſtra repperi radicitus
Nunq̄ edepol hodie inuitus deſtinauit tibi.
Iam iube ignem. & carnem carnifex circūdari.
Tr. Ne faxis. nam elixus eſſe q̄ aſſus ſoleo ſuauior.
Te. Exempla edepol faciā ego in te. Tr. q; placeo exēplū expetis.
Te. Loquere cuiuſmodi reliqui: quom hinc abibam filium.
Tr. Cū pedibus manibus. cum digitis. auribus oculis. labris.
Te. Aliud te rogo? Tr. aliud ego nūc tibi reſpondeo.
Sed eccum tui gnati ſodalem uideo hic cedere
Callidamatem. illo prędente mecum agito ſi quid uoles.

Callidamates adole. Teuropides ſen. Tranio. S.

u Bi ſomnū ſepelui omnēq; obdormiui crapulam.
Philolaches ueniſſe mihi ſuum peregre huc patrē.
Quoq; modo hominem ad ſeruos ludificatum ſit.
Aut ſe metuere in conſpectu accedere.
Nunc ego de ſodalitate ſolus ſum orator datus.
Qui a patre eius conciliarem pacē: atq; eccum optime.
Iubeo te ſaluere. & ſaluos cum aduenis teuropides.
Peregre gaudeo. hic apud nos hodie coenes. Te. ſic tale
Callidamate te dii ament: de coena facio gratiam.
Cal. Quin uenis. Tr. promitte ego. ibo pro te ſi ire non libet.

Te. Verbero etiã irrides? Tr. quí me pro te ire ad coenã autumo.
Te. Non enĩ ibis. ego ferare faxo. ut meruiſti in crucem.
Tr. Age mitte iſta bęc. & me ad coenã dic iturũ. quid taces?
Cal. Sed tu iſtic quid cõfugiſti in aram inſcitiſſimus?
Tr. Adueniẽs pterruit me loquere nunc quid fecerim
Nunc utriſq; diſceptator eccum adeſt age diſputa.
Te. Filiũ corrupiſſe aio te meum. Cal. auſculta modo.
Fateor peccauiſſe. amicã liberaſſe abſente foenori
Argentum ſumpſiſſe. id eſſe abſumptum prędico.
Nũc quid aliud fecit niſi quod faciũt ſummi gnati generib9.
Tr. Herile mibi tecum cauendũ eſt. nimis quis orator catus.
Te. Sine me dum iſtuc iudicare. ſurge ego iſtuc adſedero.
Maxime accipite buc ad te litem. enĩ iſtic. captio eſt.
Tr. Fac ego ne metuam. & tu meam timeas uicem
Iam minori ſcio predum. Te. quibus modis
Me ludificatus eſt. Tr. bene hercle factum. & factũ gaudeo
Sapere iſta ętate oportet. quis capite candido.
Te. Quid ego nunc faciã. ſi amicus dephilo aut philomõtes.
Tr. Dicito bis quo pacto. tuus te ſeruos ludificauerit
Optimas fruſtrationes dederis in comoediis.
Cal. Tace parumper ſine me uiciſſim loqui auſculta. Te. licet.
Cal. Omniũ primũ ſodalem me eſſe ſcis gnato tuo.
Is adiit me. nã illum prodire pudet in conſpectũ tuũ.
Propterea qꝛ fecit. quę te ſcire ſcit. nunc te obſecro
Stultitię adoleſcentię quę eius ignoſcas: tuus eſt.
Scis ſolere illac ętate tali ludo ludere.
Quicqd fecit. una nobiſcũ fecit. non delinquimus.
Foenus. ſortem. ſumptũq; omnem. qui amica eſt. omnia
Nos dabimus. nos conferemus. noſtro ſumptu: nõ tuo.
Te. Non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis
Qꝛ tu. ne illi ſum iratus. neq; quiq̃ ſubcenſeo.
Immo me prędente. amato. bibito. facito. quod lubet.
Si boc pudet feciſſe ſumptum. ſupplicii babeo ſatis.
Tr. Diſpudet. iſtam ueniam. quid me fiet nunc iam.
Te. Verberibus cedere lutũ pendens: tam & ſi pudet
Interimam hercle? Cal. ego iubeo fac iſtã cunctã gratiã.
Tranioni remitte quęſo banc noxam cauſa mea.
Te. Aliud quid uis impetrari a me facilius perferam.
Qꝛ ut non ego iſtum pro ſuis factis peſſumis
Peſſũ premã? Tr. mitte quęſo tu me. Te. uidem ut reſtat furcifer.
Cal. Tranio? Te. quin ſapis tu. quieſce banc rem modo petere.

Ego illum uerberibus ut ſit quietus ſubegero.
Tr. Hibil opus profecto. Cal. age iam ſine te exorarier.
Te. Nolo. Cal. quęſo hercle. Te. nolo nunq̃ oras. nequicq̃ uenis.
Cal. Nanc modo unam noxiam unã quęſo hãc cauſa mea.
Quid grauaris quaſi gratiam non commeream.
Si aliam noxiã. ibi utrunq;. & hoc & illud poteris ulciſci probe
Sine te exorem. Te. age. habe. abi impune. bem huic bẽto grãm!
Spectatores fabula hęc eſt acta. uos plauſum date.

Plauti Comici feſtiuiſſi. Menęchmi.

Argumentum.

m Ercator ſiculus cui erant gemini filii
Ei ſubrupto altero: mors obtigit
Nomen ſubrepti illi indit qui domi eſt
Auos paternus. facit menęchmũ ſoſiclẽ
Et is germanum poſtq̃ adoleuit quęritat
Hic fuerat auitus ille ſubrepticius
Menęchmum omnes ciuem credunt aduenam.
Eumq; appellant. meretrix. uxor. & ſocer.
Hi ſe cognoſcunt fratres poſtremo inuicem.

Prologus.

ſ Alutem primum a principio propiciam
Mihi atq; uobis ſpectatores nuncio.
Adporto uobis plautum lingua non manu.
Quęſo ut benignis accipiatis auribus.
Nunc argumentum accipite: atq; animũ aduortite.
Q. potero in uerba conferam pauciſſima.
Atq; hoc poetę faciunt in comoediis.
Omnis res geſtas eſſe athenis autumant.
Quo illud uobis gręcum uideatur magis.
Ego nuſq̃ dicam: niſi ubi factum dicitur.
Atq; adeo hoc argumentum gręciſſat tamen
Non atticiſſat. uerum ſyciliciſſitat
Huic argumento elogium hoc fuit
Nunc argumentum uobis demenſum dabo
Non modio neq; trimodio. uerum ipſo horreo.
Tantũ ad narrandum argumentũ adeſt benignitas.
Mercator quidam fuit ſyracuſis ſenex.
Ei ſunt nati filii duo gemini.
Ita forma ſimili pueri: ut mater ſua

Non internoſſe poſſet: quę mammam dabat.
Neq; adeo mater ipſa: quę illos peperat.
Vt quidem ille mihi dixit. qui pueros uiderat.
Poſtq̄ iam pueri ſeptuennes ſunt: pater
Onerauit nauem magnam multis mercibus.
Imponit geminum alterum in nauem pater.
Tercentum auexit ſecum ad mercatum ſimul.
Illum reliquit alterum apud matrem domi.
Tarenti ludi forte erant. quom illuc uenit.
Mortales multi ut ad ludos conuenerant.
Puer inter homines aberrauit a patre.
Epidamnenſis quidam ibi mercator fuit.
Is puerum tollit. auehitq; epidamnum.
Pater eius poſtq̄ puerum perdidit:
Animum deſpondit aquis ęgritudine.
Paucis diebus poſt tarenti eſt mortuus.
Poſtq̄ ſyracuſis de ea re rediit nuncius
Ad auom puerorum. puerum ſubductū alterum
Patremq; pueri tarenti eſſe mortuum.
Immutat nomen auos huic gemino alteri.
Ita illum dilexit: qui ſubruptus eſt alterum.
Illius nomen indit: qui domi eſt.
Menęchino idem quod alteri nomen fuit.
Et ipſus eodem eſt uocatus nomine.
Propterea illius nomen memini facilius:
Quia illum clamore uidi flagitarier.
Ne mox erretis: iam nunc prędico prius.
Idem eſt ambobus nomen geminis fratribus.
Nunc in epidamnū pedibus redeundū eſt mihi.
Vt hanc rem uobis examuſim diſputem.
Siquis quid ueſtrum epidamnum curari ſibi uelit.
Audacter imperato. & dicito. ſed ita
Vt det unde curari id poſſit ſibi.
Nam niſi qui non argentū dederit: nugas egerit.
Nam niſi qui dederit: magis maiores nugas egerit.
Verum illuc redeo. unde abii. atq; uno adſto in loco.
Epidamnenſis ille: quem dudum dixeram
Geminum illum puerum. qui ſubripuit alterum.
Ei liberorum niſi diuitię nihil erat.
Adoptat illum puerū ſubrepticium.
Sibi filium: eiq; uxorem dotatam dedit.

Eumq; heredem fecit.q̃ ipſe obiit diem.
Nam rus ut ibat:forte ut multum pluerat:
Ingreſſus fluuium rapidum ab urbe haud longule:
Rapide raptori pueri ſubduxit fides.
Abſtraxitq; hominem in maximã malam crucem.
Illi diuitię euenere maxume.
Iſtic habitat geminus ſubrupticius
Nunc ille germanus qui ſyracuſis habet
Hodie in epidannum uenit cum ſeruo ſuo
Hunc quęritatum geminum germanum ſuum.
Hęc urbs epidannus eſt.dum hęc agitur fabula.
Quando alia agetur.aliud fiet oppidum.
Sicut familię quoq; ſolent mutari modo.

Peniculus. Paraſitus.

i Vuentus nomen fecit peniculo mihi.
Ideo quia menſam quando ego detergo:
Homines captiuos qui cathenis uinciunt:
Et qui fugitiuis ſeruis indunt compedes
Nimis ſtulte faciunt mea quidem ſententia.
Nam homini miſero ſi ad malum accedit malum
Maior libido eſt fugere.& facere nequiter.
Nam ſe ex cathęnis eximunt aliquo modo.
Tum compediti ianuam lima prętereunt.
Aut lapide excutiunt clauum.nugę ſunt hę
Quem tu aſſeruare recte ne aufugiat uoles.
Eſca atq; potione uinciri debet.
Apud menſam plenam homini roſtrum deliges.
Dum tu illi quod edat.& quod potet prębeas.
Suo arbitratu affatim quotidie
Nunq̃ edepol te fugiet.iam & ſi capital fecerit
Facile aſſeruabis.dum eo uinclo uincies.
Ita iſtec nimis lenta uincla ſunt eſcaria.
Quam magis extendas.tanto aſtringant artius
Nam ego ad menęchinum eo.cui iam diu
Sum iudicatus.ultro eo ut me uinciat.
Nam illic homo homines non alit.
Verum educat recte.atq; nullus melius
Medicinã facit.ita eſt adoleſcens ipſi? eſcę maxumę.
Cerealis coenas dat ita menſam extruit
Tantas ſtruices concinnat patinarias.
Standum eſt in lecto.ſi quid de ſummo petas.

Sed mihi interuallum iam hos dies multo fuit.
Domi domitus ſum uſq; cum caris meis.
Namq; edo neq; emo:niſi quod eſt cariſſimum.
Id quoq; iam cari qui inſtruuntur deſerunt.
Nunc ad eum inuiſo.ſi apperitur boſtium.
Menęchinum eccum ipſum uideo progredietur foris.
Menęchinus adoleſcens. Peniculus paraſitus.
n I mala.ni ſtulta ni īdomita ipſoſq; animi qđ uiro eſſe odio
Vides tu te tibi odio hēas.p̄ter hac ſimile tale poſt hūc diē
Faxis:faxo foris uidua uiſas patrē:nam quotiens ire uolo
Me retíes.reuocas.rogitas quo ego eā.q̄ rē agā.qd negocii gerit̄.
Quid detur.quid feram.quid foris egerim.
Portitorē domū duxi.ita omnē mihi rē neceſſe eſt loqui.
Quicqd egi:atq; ago.nimiū ego te habui delicatā:nūc adeo
Vt facturus dicā.quādo ego tibi ancillas.penū.lanā.aurū.
Veſtē.purpuram.bene prębeo.nec quicq̄ eges:malo cauebis
Si ſapis.uirū obſeruare deſines.atq; adeo me nequicq̄ fues:ob eā
Induſtriam hodie ducā ſcortū ad coenā.atq; aliquo cōducā foras.
Pe. Illic homo ſe uxori ſimulat male loqui.loquitur mibi.
Nā ſi foris coenat:profecto me haud uxorem ulciſcitur.
Me. Euax iurgio hercle tandem uxorem abegi ab ianua.
Vbi ſunt amatores mariti.dona qd ceſſant mihi conferre oēs.
Cōgratulantes:q; pugnaui fortiter:hāc mō uxori intus pallā
Subrupui.ad ſcortū fero.ſi hic decet dari.facete uerba cuſtodicate.
Hoc facinus pulchrū ē.hoc probū eſt.h̄ lepidū ē.h̄ factū ē fabre.
Meo malo a mala ſuſtuli:hoc ad damnum deferetur.
Auerti prędam ab boſtibus noſtrū ſaluto ſocium.
Pe. Heus adoleſcens ecqua mihi iſtac pars ineſt premii.
Me. In īſidias deueni.Pen.immo in pręſidium.ne time.
Me. Quis hō ē?Pe.ego ſū.Me.o mea cōmoditas.o mea opportuītas.
Salue.Pe.ſalue.Me.quid ais?Pe.teneo dextra geniū meū.
Me. Nō potuiſti magis p tempus mihi adueīre:q̄ aduenis.
Pe. Ita ego ſoleo.cōmoditatis omnis articulos ſcio.Me.uin tu facin9
Luculētū īſpicere.Pe.qs id coxit coquus.iā ſciā ſiqd titubatū eſt.
Vbi r̄liqas uidero.Me.dic m̄ nūqd tu uidiſti tabulā pictā īpariete
Vbi aquila catamitum raperet.aut ubi uenus adoneū?
Pe. Sępe ſed qd iſtę picturę ad me attinēt.Me.age me aſpice.
Ecqdē aſſimulabo ſimiliter.Pe.q iſtic ē ornat9 tu9.Me.dic hoīez
Lepidiſſimū eē me.Pe.ubi eſuri ſū9.Me.dic mō qd ego te iubeo.
Pe. Dico hō lepidiſſime.Me.ecqd audes de tuo iſtuc addere
Atq; bilariſſime perge:Pe.nō pgo hercle niſi ſcio qua gratia

Litigiũ tibi eſt cũ uxore. Me. hoc mihi abſ te caueo cautius.
Clam uxorẽ ubi ſepulcrũ habeam⁹: atq; hũc cõburamus diẽ.
Pe. Age ſane igit᷑. quãdo equũ eras. q̃. mox incendo rogum.
Me. Dies quidẽ iam ad umbilicũ eſt dimidiatus mortuus.
Remorare mihi: quom obloquere. Pe. occulũ effodito pſolũ
Mihi menęchine ſi ullũ uerbũ faxo: niſi quod iuſſeris.
Me. Concede huc a forib⁹. Pe. fiat. Me. etiã cõcede huc. Pe. licet.
Me. Etiã nũc concede audacter ab leomino cauo.
Pe. Heu edepol. ne tu: ego opinor: eſſes agitator probus.
Me. Quidũ. Pe. ne te uxor ſequatur: reſpectas identidem.
Me. Sed qd agis. Pe. ego ne. id enĩ. quid tu uis. id aio. atq; id nego.
Me. En ecquid tu de odore poſſis: ſiquid forte olfeceris
Facere coniecturã. captũ ſit collegiũ. hãc quã ego habeo
Pallam quid olet: abſtines ſummũ olfactare.
Pe. Agedum adorare oportet ueſtimentum muliebre.
Nec ex iſtoc loco ſpurcatur naſum odore inlutibili.
Me. Dii facta igitur hic penicule lepide: ut faſtidis: decet
Quĩ igitur quod olet rñde. Pe. furtum. ſcortũ. prandiũ.
Me. Nũc ad amicam defertur banc meretricem
Erotiũ. mihi tibi atq; illi iubeo iam apparari prandiũ.
Inde uſq; ad diurnã ſtellam craſtinam potabimus.
Pe. Expedite fabulatus. iam fores ferio. Me. feri
Vel mane etiã mille paſſum commoratus canthariũ
Placide pulta. Pe. credo. ne fores ſamię ſient:
Me. Mane mane obſecro hercle abſe ecca exit. Pe. o ſolẽ uides
Statim ut occecatus prę buius corporis candoribus.
Erotiũ mulier. Penicul⁹ paraſit⁹. Menęchin⁹ adoleſcẽs.
Me. a Nime mei menęchine ſalue q d ğ extra numeꝝ es mibi:
Idẽ iſtuc aliis aſcriptiuis ad legionem fieri. ſolet.
Ego iſtuc mihi hodie apparari iuſſi apud te proeliũ.
Hodie id feci. neq; uterq; pro illo potabimus.
Vter ibi melior bellator erit inuentus canthari.
Tu es legio. adiudicato cũ utro hanc noctem ſies.
Er. Vt ego uxorẽ: mea uoluptas ubi te aſpicio: odi male.
Interim nequis quin eius aliquid indutus ſis.
Quid hoc eſt induuię tuę: atq; uxoris exuuię. roſa
Pe. Supas facile: ut ſupior ſis mihi: q̃. quiſq; qui impetrat.
Meretrix tantiſper blanditur: dũ illud quod rapiat: uidet.
Me. Nã ſi amabas: iam oportebat naſum abreptũ mordicius.
Pe. Suſtine hoc penicule exuuias facere: q̃. ſuauũ uolo
Cedo. Me. ſed obſecro hercle ſalta ſic cũ palla poſtea.

Pe. Ego ſaltabo.Me.ſanus hercle nõ es.Pe.ego ne.an tũ magis.
Me. Si non ſaltas:exi igitur.nimio ego hanc periculo
Subrupui hodie meo quidẽ aĩo.ab hippolyta ſubcingulũ
Haud hercules ęque magno unq̃ abſtulit periculo.
Cape tibi hãc.quãdo una uiuis meis morigera moribus.
Pe. Hoc animo decet animatos eſſe amatores probos:
Qui quidẽ ad mẽdicitatem ſe properent detendere.
Me. Quatuor minis ego emi iſtanc auo uxori mee.
Pe. Quatuor minę piere plane:ut ratio redditur.
Me. Scin quid uolo ego te accurare.Ero.ſcio.curabo quę uoles.
Me. Iube igitur nobis tribus apud te prandiũ accurarier
Glandionicã ſuillã:laridum pernam itidem
Aut ſinciput.aut polimẽta porcina.aut aliq̃d ad eũ modũ
Madida quę mihi appoſita in mẽſam miluinã ſuggerãt:
Atq; actutũ.Ero.licet ecaſtor.Me.nos prodimus ad forũ.
Iam hic nos erimus.dũ coquitur.interim potabimus.
Er. Quãdo uis ueni parata res erit.Me.propera modo
Sequere.Pe.ego hercle uero te.& ſuabo.& te ſequar.
Neq; hodie ut te pdam:mereã deorũ diuitias mihi.
Er. Euocate intus cylindrũ mihi quoquũ actutum foras.
Erotium meretrix. Cylindrũ coquus.
ſ Portulã cape atq; argentũ.eccos tris nũmos habes.
Cy. Habeo.Ero.abi atq; abſoniũ affer.trib9 uide qd̃ ſit ſatis
Neq; defiat.neq; ſupſit.Cy.cuiuſmodi homines erunt
Ego & menęchinus:& paraſitus eius.Cy.iã iſti ſunt decẽ.
Nã paraſitus octo hominũ munus facile fungitur.
Er. Elocuta ſum cõuiuas.cęterum cura tu et.
Cy. Cocta ſũt.iube ire accubitũ.Er.& redi cito.Cy.iam ego hic ero.
Menęchinus adoleſcens. Meſſenio ſuus.
n Vlla eſt uoluptas nautis meſſenio maior
Meo animo q̃ cum ex alto procul
Terram conſpiciunt.Meſ.maior non dicã dolo
Q; ſi adueniens terram uideas:quę fuerit tua.
Sed quęſo q̃ obrem nunc epidannum uenimus.
Iam quaſi mare:omnis circuimus inſulas.
Me. Fratrẽ quęſitũ geminũ germanum meum.
Meſ. Nam quid modi futurum eſt illum quęrere:
Hic annus ſextus eſt:poſtq̃ rei huic opam damus.
Iſtros.hyſpanos.maſſilienſis.illyricos
Mare ſupum omne.gręciamq; exoticam
Oraſq; italicas omnis.quas adgreditur mare

Sumus circũuecti.ſi acum credo quęreres.
Acum inueniſſes:ſi appareret.tam diu
Hominem inter uiuos quęritamus mortuum.
Nam iueniſſemus:iam diu ſi uiueret.
Me. Ergo iſtuc quęro qui faciat mibi.
Qui ſeſe dicat:ſcire eum eſſe mortuum.
Opera pręterea nunq̃ ſumam quęrere
Verum inter uiuos nunq̃ deſiſtam:exequi
Ego illum ſcio:q̃ cordi ſit carus meo.
Meſ. In ſcyrpo.nodũ quęris.quin nos hinc domum
Redimus.niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus.
Dictum faceſſas datum.& diſcaueas malo.
Moleſtus ne ſis:nõ tuo hoc fiet modo.Men.bem
Illo enim uerbo eſſe me ſeruom ſcio.
Non potuit paucis plura plane proloqui.
Veruntamen nequeo continere quin loquar.
Audin menęchine.quum inſpicio marſupium
Viaticati hercle admodum eſtiue ſumus
Ne tu hercle opinor niſi domum reuorteris:
Vbi nibil habebis:gemninũ dum quęris:gemes.
Natio epidannia.nam ita eſt hęc hominum.
Voluptarii atq; potatores maxumi.
Tum ſycophantę:& palpatores plurimi.
In urbe hac habitant:tum meretrices mulieres
Nunq̃ prębibentur blandiores gentium.
Propterea huic urbi nomẽ epidanno inditum eſt
Quia nemo ferme huc ſine danno diuortitur.
Me. Ego iſtuc cauebo.cedo dum mibi huc marſupium.
Meſ. Quid eo uis:Me.iam abſte metuo de uerbis tuis.
Meſ. Quid metuis.Me.ne mibi dannũ in epidanno dias.
Tu magnus amator mulierum es.meſſenio.
Ego autem homo iracundus animi perditi
Id utrunq;:argentum quando habeo:cauero.
Ne tu delinquas:ne ue ego iraſcar tibi.
Cape atq; ſerua me lubente feceris.

Cylindrus. Menęchinus. Meſſenio.

C Enę obſonaui.atq; ex mea ſententia bonum
Anteponã prandiũ pranſoribus.adibo.atq; adloquar
Sed eccum menęchinum uideon a tergo meo:
Prius iã conuiuę ambulant.Me.ſcis quis ego ſum.
Cy. Nõ hercle uero.ubi cõuiuę cęteri.Me.quos tu cõuiuas quęris?

Cy. Paraſitū tuū.Me.meū paraſitū:certe hic inſanus eſt homo.
Meſ.Dixin tibi eſſe hic ſycophantas plurimos.
Quē tu paraſitum quęris adoleſcens.Cy.meum
Pēniculum.Meſ.eccum in uidulo ſaluum fero.
Cy. Menęchine numero huc aduenis ad prandium.
Mē. Nunc ipſo naturę deo mibi reſponde
Adoleſcens.quibus hic preciis porci ueniunt
Sacre ſinceri nummum a me accipe.iube te piari.
De mea pecunia.nā equidē inſanum eſſe te certo ſcio.
Qui mibi moleſtus homini ignoto:quiſquis es.
Cy. Cylindrus ego ſum.non noſti nomen meum?
Me. Seu tu cylindrus ſeu coriendrus:perieris.
Ego te non noui.neq; nouiſſe adeo uolo.
Cy. Eſt tibi menęchini nomen tantū:quod ſciam.
Me. Pro ſano loqueris:qui me meo appellas nomīe.
Sed ubi nouiſti me.Cy.ubi ego te nouerim
Qui amicā babeas beram meam banc erotium.
Me. Neq; hercle babeo:neq; te:quis homo ſcis:ſcio.
Cy. Non ſcis quis ego ſim:qui tibi ſępiſſime
Cyathiſſo apud nos.quādo potas.Meſ.bei mibi
Cum nihil eſt:qui illi homini dīminuam caput.
Me. Tun cyathiſſare mibi ſoles:qui ante hunc diem
Epidannum nunq̄ uidi:neq; ueni.Cy.negas.
Me. Nego hercle uero.Cy.nō tu illiſce ędibus.
Habitas.Me.dii illos homines qui illic bītant pdiunt.
Cy. Inſanit hic equidem qui ipſe maledicit ſibi
Audin menęchine.Me.quid uis.Cy.ſi me conſulas.
Nummum illum:quem mibi dudum pollicitus dare:
Nam tu quidem hercle certo non ſanus ſatis.
Menęchine qui nunc ipſus maledicas tibi.
Iubeas:ſi ſapias:proculum afferri tibi.
Meſ.Tu hercle homo es multum odioſus mibi.
Cy. Solet iocari ſępe mecum illo modo.
Quāuis ridiculus eſt:ubi uxor non adeſt.
Me. Quis ais tu.Cy.quiduis inquā.ſatin hoc quod uides.
Tribus uobis obſonatus:an obſono amplius.
Tibi & paraſito.& muleri.Meſ.quas tu mulieres
Quos tu paraſitos loquere.Cy.quod te urget ſcelus
Qui huic ſcis moleſtus.Men.quid tibi mecū eſt rei.
Cy. Ego te non noui:cū hoc quem noui:fabulor.
Me. Non edepol tu homo ſanus es certo ſcio.

Cy. Iam ergo hęc madebunt ſaxo.nihil morabitur.
Proin tu nequo habeas longius ab ędibus.
Nunquid uis? Me. ut eas maxumã in malam crucẽ.
Cy. Ire hercle melius te intro.atq; accumbere.
Dum ego hęc appono ad uolcani uiolentiam.
Ibo intro:& dicam te hic aſtare erotio.
Vt te hinc abducat:potius q̃ hic adſtes foris.
Me. Iam ne abiit:edepol haud mendacia tua uerba.
Meſ. Exterior ſis obſeruato modo nã iſtic meretricem credo
Habitare mulierẽ:ut qdẽ inſanus ille dixit:q hĩc abiit modo.
Me. Sed miror qui ille nouerit nomen meum.
Meſ. Minime hercle mirum morẽ hũc meretrices habent
Adportum mittunt ſeruulos:ancillulas:
Si qua peregrina nauis in portum aduenit
Rogitant cuiatis ſit quid ei nomen ſiat
Poſt ille extemplo ſe applicant:adglutinant
Si pellexerunt:perditum admittunt domum.
Me. Sane cenſeo.Meſ.nunc in iſtoc portu ſtat nauis
Prędatoria:abſqua cauendum eſt nobis.
Me. Mones quidem hercle recte.Meſ.tũ demum ſciam.
Recte monuiſſe ſi tu recte caueris.
Tace dum parũper.nam concrepuit boſtium.
Videamus qui hinc egreditur.hoc ponam.interim
Obſeruatote hęc ſi uoltis nauales pedes.

Erotium. Cylindrus. Menęchinus. Meſſenio.

Er. I ne fores ſic abii.nolo operiri.intus para
Cura inde quod opus eſt.Cy.fiat.
Er. Sternite lectos.incendite odores.mundicia illecebra aĩo ẽ amãtũ.
Amanti amoenitas malo:ſi nobis lucro eſt.
Sed ubi eſt ille quẽ coquus ante ędis ait eſſe.atq; eccũ uideo
Qui mihi ẽ uſui.& plurimũ prodeſt.itẽ huic ultro fit ut meret
Potiſſimꝰ noſtrę domi.ut ſit nũc.eũ adibo.alloquar ultro
Anime mi.cur uideo te hic ſtare foris?
Fores cui pateant magis q̃ domus tua:cum hęc tua ſit.
Prandiũ:ut iuſſiſti:hic curatũ eſt.ubi lubet.ire licet accubitũ.
Me. Qui cũ hęc mulier loquit̃.Er.eqdẽ tecũ.Me.qd mecũ tibi
Fuit unq̃.aut nũc eſt negocii.Er.q pol te unũ ex omnibus
Venus uoluit me magnificare.neq; id haud ĩmerito tuo.
Nam ecaſtor ſolus bene factis tuis me florentẽ facis.
Me. Certo hęc mulier aut inſana aut ebria eſt meſſenio
Quę hominẽ ignotum compellet me tã familiariter.

Meſ. Dixin ego iſtec hic ſolere fieri folia nunc cadunt.
Nũc ſi triduũ hoc hic erimus: tum arbores inte cadent.
Nã ita ſunt hic meretrices oẽs illecebrę argentarię.
Sed ſine modo hãc cõpellare heus mulier tibi dico. Er. qd eſt.
Meſ. Vbi tu hũc hominẽ nouiſti. Ero. ibidem: ubi hic me: iã diu
In epidamno. Meſ. ĩ epidamno. qui hic. in hãc urbẽ pedem
Niſi hodie nunq̃ intro te tulit. Er. eia delitias facis
Mi menęchine. quin amabo is intro. hic tibi erit rectius.
Me. Nec quidẽ edepol recte appellat meo me mulier nomine.
Nimis miror quid hoc ſit negocii. Meſ. oboluit marſupiũ.
Huic iſtuc: quid habes? Meſ. atq; edepol tu me monuiſti probe
Accipe dum hoc iã ſcibo utrũ hęc me mage amet: an marſupiũ.
Er. Eamus intro ut prandeamus. Me. bene uocas. tñ gratia eſt.
Er. Cur igitur tibi me iuſſiſti quoquere dudũ prandium?
Me. Ego ne te iuſſi coquere? Ero. certo tibi & paraſito tuo.
Me. Cui malo paraſito. certe hęc mulier non ſana eſt ſatis.
Er. Peniculo. Me. qs iſte eſt peniculus: qui extergentur bexe?
Er. Scilicet qui dudum tecum uenit: quom pallam mihi
Detuliſti: quam uxori tuę ſubripuiſſe aiebas.
Me. Certe hęc muler cantharidum ritu aſtans ſomniat.
Er. Qui lubet ludibrio habere me: atq; ire infitias mihi:
Facta quę ſunt. Me. dic qd eſt id quod negẽ quid fecerim.
Er. Pallam te hodie mihi dediſſe uxoris. Me. iam nunc nego
Ego quidẽ. neq; unq̃ uxorem habui neq; habeo. neq; huc unq̃
Poſtq̃ natus ſum: intra portam penetraui pedem.
Prandi in naui. inde huc ſum egreſſus. te cõueni. ecce rem.
Er. Peri miſera quã tu nunc mihi nauẽ narras. Me. ligneã
Sępe tritam ſępe fixam. ſępe excuſſam malleo.
Quaſi ſupellex celionis palus palo proximus eſt.
Er. Iam amabo deſine ludos facere. atq; i hac mecũ ſimul.
Me. Nam quẽ mulier aliũ hominẽ non me quęritas.
Er. Non ego te noui menęchinũ moſcho prognatum patre.
Qui ſyracuſis perbibere. natus eſſe in ſicilia.
Vbi rex agathocles regnator fuit. & iterum pinthia
Tertio lyparo. qui in morte regnũ hieroni tradidit.
Me. Nũc heroes haud falſo mulier prędicas: Meſ. pro iupiter
Nũc iſtęc mulier illinc uenit. quę te nouit tã cate.
Me. Hercle opinor pernegari nõ poteſt. Meſ. ne feceris.
Periſti: ſi intraſſis intra limen. Me. quin tu tace modo.
Bene res geriť. aſſentabor quicquid dicet: mulieri.
Si poſſem hoſpitium nãciſci. iam dudum mulier tibi

Non imprudens aduerſabar.hunc metuebam ne meę
Vxori renũciaret de palla:& de prandio.nunc quando uis
Eamus intro.Er.etiã paraſitũ manes.Me.neq; ego illũ maneo
Neq; floccifacio.neq; ſi uenerit.eum uolo intromitti.
Er. Ecaſtor audiui.ita fecero.ſed ſcin qd te amabo ut facias impo.
Meſ.Quid uis modo.Me.pallã illam quã dudum dederam
Ad phrygionem ut deferam.ut recõcinnetur.atq; ut opera
Addãt quę uolo.Er.hercle quí tu recte dicis.Me.eadẽ ignorabit
Ne uxor cognoſcat te habere.ſi in uia conſpexerit.
Ergo.Ero.mox auferto tecũ qñ abibis:Me.maxume.
Er. Eamus intro.Me.iam ſequar te.hũc uolo etiã colloqui.
Eo meſſenio accede huc.Meſ.quid negocii eſt ſuſciri.
Quid ergo opus ẽ.Me.ſcio ut me dicas.tanto nequiorem.
Habeo prędam.tantum incepi operis & quantum potes.
Abduc iſtoc in tabernam actutum diuerſoriam.
Tu facito ante ſolis occaſum ut uenias aduorſum mibi.
Meſ.Non tu iſtas meretrices nouiſti here.Me.tace inquam
Mibi dolebit non tibi.ſi quid ego ſtulte fecero.
Mulier hęc ſtulta.atq; inſcita eſt.quantum proſpexi modo
Eſt hic pręda nobis.Meſ.peri.Me.iã ne abis:Meſ.peri tibi pbe.
Ducit lembum dierectum nauis prędatoria.
Sed ego inſcitus qui here me poſtulem moderarier.
Dicto me emit audientem:haud imperatorem ſibi.
Sequini:ut qd imperatum eſt:ueniam aduorſum tempi.

Peniculus. Paraſitus.

P Lus-triginta annis natus ſum.quom interea loci
Nuncq̃ quiq̃ facinus feci peius.neq; ſceleſtius
Quam hodie.quom in contionẽ mediã me immerſi miſer.
Vbi egomet menęchinus ſe ſubtraxit mibi.
Atq; abiit ad amicã credo.neq; me uoluit ducere.
Quẽ illum dii omnes pdiunt.qui primus cõmentus eſt
Contionare:qui homines occupatos occupat.
Non ad eã rem ocioſos homines decuit delegi
Qui niſi adſint:quom citentur:cenſus pcapiunt illico
Affatim eſt hominũ indies:qui ſingulas eſcas edunt.
Quibus negocii nihil eſt.qui eſum neq; uocant neq; uocant.
Eos oportet contioni dare opam:atq; comitiis.
Si id ita eſſet:non ego hodie pdidiſſem prandium.
Cui tam credo datum noluiſſe:q̃ me uideo uiuere.
Ibo etiã.nã relliquiarũ ſpes animum obiectat me.
Sed quid ego uideo menęchinum corona exit foras.

Sublatum eſt conuiuium edepol uenio aduorſum tempi.
Menęchinus. Peniculus.
p Otin ne ut quieſcas ſi ego tibi hãc hodie probe
Lepideq; cõcinnatam referam tempori.
Non faxo eam eſſe dices.ita ignorabitur.
Pe. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio
Vinoq; e poto:paraſito excluſo foras.
Non hercle is ſum:qui ſum in hanc iniuriam
Neq; ultus pulchre fuero.obſeruabo quid agat.
Hominem poſt adibo.atq; alloquar.
Me. Pro dii immortales.cui homini unq̃ uno die
Boni dediſtis plus:qui minus ſperauerit.
Prandi.potaui.ſcortum accubui abſtuli.
Hanc:cuius heres unq̃ erit poſt hunc diem.
Pe. Nequeo quę loquitur exaudire clanculum
Satur nunc loquitur de me:& de parti mea.
Me. Ait hanc dediſſe me ſibi:atq; eam meę
Vxori ſubripuiſſe:quoniam ſentio errare
Extemplo:quaſi res cum ea eſſet mihi:coepi
Aſſentari:mulier quicquid dixerat:idem ego
Dicebã.quid multis uerbis.minore nuſq̃ bene fui diſpẽdio.
Adibo ad hominẽ.nam turbare geſtio
Quis hic eſt.qui aduerſum fit mihi.Pe.quid ais homo
Leuior q̃ pluma.peſſime & nequiſſime.
Flagitium hominis ſubdole:ac minimi precii.
Quid de te merui:qua me cauſa pderes
Vt ſubripuiſti te mihi dudum de foro
Feciſti funus meo abſenti prandio.cur auſus facere.
Cui ego quę eras era.Me.adoleſcẽs quęſo qd tibi mecũ ẽ rei
Qui mihi maledicas ignoto inſciens
An tibi malam rem uis pro maledictis dari
Poſtea?Pen.quid ẽ.edepol te dediſſe intelligo.
Me. Reſponde adoleſcens quęſo quid tibi nomen ſit?
Pe. Et iam derides:quaſi nomen non noueris.
Me. Non edepol ego te:quod ſciam:unq̃ ante hũc diem
Vidi:neq; noui.uerum hortor quiſquis es.
Si ęquum facias:mihi odioſus ne ſias.
Pe. Non me nouiſti.Me.non negem ſi nouerim.
Pe. Menęchine uigila.Me.uigilo hercle qdẽ quod ſciam.
Tuum paraſitum non nouiſti?Me.nõ ſanum eſt
Adoleſcens ſinciput intelligo.Pe.reſponde

Subripuisti uxori tuę pallam istanc hodie
Atq; dedisti erotio? Me. neq; ego uxorem habeo: neq;
Ego erotio dedi: nec pallam subripui.
Pe. Satin sanus es occisa si hęc res. nō ego te indutū foras
Exire uidi palla. Me. ue capiti tuo. omnes cinedos censes
Quia tu es. tum me indutū pallam prędicas?
Pe. Ego hercle uero. Me. non tu abis quo dignus es
Aut te piari iube homo insanissime.
Pe. Nunq̄ edepol quisq̄ me exorabit: quin tuę
Vxori rem omnem iam: ut sit gesta eloquar.
Omnes inte istęc recident contumelię.
Faxo haud multum prandium comederis.
Me. Quid hoc est negocii satine ut quenq; conspicor
Ita me ludificant. sed concrepuit hostium.
Ancilla. Menęchinus. Adolescens.
m Enęchine amare ait te multum erotium
Vt hoc una opera ad aurificem deferas
Atq; nunc ut addas auri pondo unciam
Iubeasq; spinter nouum reconcinnarier.
Me. Et istud. & aliud. si quid curari uolet
Me curaturum dicito: quicquid uolet.
An. Scin quod hoc sit spinter. Me. nescio nisi aureum.
An. Hoc est quod olim clanculum ex armario
Te subrupuisse timebas uxori tuę.
Me. Nunq̄ hercle factum. An. non meministi obsecro
Redde igitur spinter. si nō meministi. Me. mane
Immo equidē memini. nempe hoc est. quod illi dedi
Istuc. ubi hercle armillę sunt: quas una dedi.
An. Nunq̄ dedisti. Me. nam pol una dedi die. An. accurare dicit.
Pe. Accurabitur. hęc palla. & spinter faxo referantur simul.
An. Amabo menęchine inauris da mihi
Faciendas pondo duum nummum. spathalia.
Vt te libenter uideam quom ad nos ueneris.
Me. Fiat cedo aurū. ego manu prius dabo.
An. Da hospes. a te post reddidero tibi.
Me. Immo cedo abste. An. ego post tibi reddam duplex.
Me. Non habeo. An. at tu quando habebis. tū dato
Daturum dicito. Me. nunquid me uis. An. hęc me cura
Vt quantū possit quanq; liceat ueniant.
Me. Iam ne abiit intro? abiit. obtrudit fores.
Dii me equidem omnes adiuuant. augent. amant.

Sed quid ego ceſſo.dum datur mihi occaſio.
Tempuſq; adire ab his locis lenoniis.
Propera menęchine.fer pedem.confer gradum.
Demam coronam.atq; abiiciam ad leuam manum.
Vt ſi qui ſequantur:hac me abiiſſe cenſeant.
Ibo & conueniam ſeruom ſi potero meum.
Vt hęc quę bona dant di mihi:ex me ſciat.
Mulier. Peniculus. Paraſitus.
e Go ne hic mẽdiciar í matrimoío:ubi uir cõpilet clanculũ.
Quuitqd domi eſt.atq; ad amicã deferat.Pe.quĩ tu taces.
Manifeſto faxo iã opprimes:ſequere.hac mõ.pallã ad phrygionẽ
Cũ corona ferebat hodie.tibi quã ſubripuit domo.
Sed eccã coronã quã habuit num mẽtior.Mul.hem hãc habuit?
Pe. Si uis pſequi ueſtigiis.atq; edepol eccum optume reuortitur.
Sed pallã non fert?Mu.quid ego nunc cũ illoc agam.
Pe. Idem quod ſemper male habeas?Mu.ſic cenſeo.Pe.huc conce-
damus ex inſidiis accupi?
Menęchin⁹ adoleſ.Mulier uxor.Peícul⁹.Paraſit⁹.
a T h̃ utũtur maxíe more morũ.moleſtoq; multum
Atq; uti quiq; ſunt optumi maxumi.morem habẽt hũc.
Cliẽtis ſibi oẽs uolũt eſſe multos.boni ne an mali ſint.id haud
Quęritãt.res magis quęrit᷑ q̃ clientũ fides cuiuſmoĩ cluat.
Si ẽ paup.atq; haud malus:neq̃ habet᷑.ſin diues malus eſt.is
Cliẽs frugi hẽtur.qui neq; leges neq; ęquũ bonũ uſq; colunt.
Sollicitos patronos habẽt.datũ denegant.quod datum eſt
Litiũ pleni.rapaces.uiri fraudulenti.qui aut foenore aut piuriis
Habẽt rem paratã.mens eſt in querelis.iuris ubi dicit᷑ dies.
Simul patroís dicit᷑.qppe qui ꝑ illis loquãt᷑.quę malefecerint.
Aut ad populũ:aut í iure.aut ad iudicẽ res eſt.ſicut me hodie
Nimis ſollicit⁹ cliẽs qdam habuit.neq; qd uoluit agẽ.q cũ licitũ ẽ.
Ita me adtinuit.ita me detinuit apud ędiles.proeliis factis plu-
rimis peſſumis.
Dixi cauſã cõditione.tetuli tortas cõfragoſas.aut plus
Aut minus opuſq̃ erat multo.dixeram controuerſiam.
Vt ſponſio fieret:qd ille prędam dedit.nec magis
Manifeſtũ ego hominẽ unq̃ ullum teneri uidi.omnibus
Malefactis teſtes tres aderãt acerrumi.di illũ oẽs perdant
Ita mihi hũc hodie corrupit diẽ:meq; adeo qui hodie forum
Vnq̃ oculis inſpexi meis.diem corrupi optimum.
Iuſſi apparari prandiũ.amica expectat me.ſcio
Vbi ꝑmũ ẽ licitũ:illico ꝓpaui:abire d᷑ foro.irata ẽ credo nũc m̃

Placebit palla:quã dedi: quã hodie uxori abstuli.
Atq; huic detuli erotio.Pen.quid ais. Vx.uiro me malo
Male nuptã.Pe.satin audis quę illic loquitur.
Mu. Satis.Me.si sapiã hĩc intro habeã:ubi mihi bene sit.
Mu. Male male erit potius.ne illam me castor foenerator abstulisti.
Sic datur:clanculũ te istęc flagitia facere censebas potesse.
Me. Quid illic ẽ uxor negocii.Mu.men rogas.Me.uin hũc rogẽ?
Pe. Aufer hinc palpationes.Me.perge tu quid tu mihi
Tristis es scire oportet.Pe.scit.sed dissimulat malus.
Me. Quid negocii ẽ?Vx.pallã.Me.pallã.q.d. Vx.pallã.quid paues.
Me. Nihil equidẽ paueo:nisi unum palla pallorem incutit.
Pe. Aut tu ne etiã me comesses prandium.perge in uirum.
Me. Non taces.Pe.non hercle uero taceo.nutat:ne loquar.
Me. Non hercle ego quidẽ usq; quicq; nuto:neq; rapto tibi.
Vx. Ne ego me castor mulier misera.Me.qui tu mis es mihi expedi
Nihil hoc confidentius:qui quod uidet:ea pernegat.
Me. Per iouẽ deosq; omnis adiuro uxor.satin hoc est tibi.
Me sibi non nutasse credis. Vx.iam tibi de istis illuc redi.
Me. Quo ego redeã. Vx.equidẽ a phrygione censeo.& pallã refer.
Me. Quę istęc palla ẽ. Vx.taceo iã quãdo nec rẽ cõmeminit suam.
Me. Nunquis suoꝝ deliquit.nun ancillę:aut seruę tibi?
Responsa aut loquere:impune non erit. Vx.nugas agis.
Pe. Tristis admodũ ẽ.Me.nõ mihi istuc satis placet. Vx.nugas agis.
Me. Cęterũ familiarum alicui irata es. Vx.nugas agis.
Me. Num mihi es irata saltem. Vx.nunc tu nõ nugas agis.
Me. Dic mea uxor qd tibi ęgre est:Pe.bellus blanditur tibi.
Me. Potim ut molestus ne sis?non te appello.
Pe. Aufer manũ.sic dat properato absente me comesse prandiũ.
Post ante ędis cũ corona hedere huc intro tetulisti pedem.
Me. Neq; edepol ego prãdi.neq; hodie huc intro tetuli pedem.
Pe. Tun negas.Me.nego hercle uero.Pe.nihil h̃ hoie audacius.
Nõ ego te modo hic ante ędis cum corona florea
Vidi astare cũ negabas mibi esse sanum sinciput
Et negabas me nouisse.perigrinum aiebas esse.
Me. Quin ut dudũ diuerti abste redeo nunc.demũ domum.
Pe. Noui ego te.nõ mihi censebas esse qui te ulciscerer.
Omnia hercle uxori dixi.Me.quid dixisti.Pe.nescio
Eã ipsus roga.Me.qd hoc ẽ uxor.quid nã hic narrauit tibi.
Quid id est:quid taces.quí dicis quid sit. Vx.quasi tu nescias.
Palla ẽ mihi domo subrepta.Me.palla subrepta est tibi?
Vx. Me rogas.Me.pol haud rogẽ te:si sciã.Pe.o hominẽ malũ.

Vt diſſimulat.nō potes celare.rem noui probe.
Omnia hercle ego edictaui.Me.qd id ẽ.Vx.quãdo nihil pudet.
Neq; uis tua uoluntate ipſe profiteri. audi atq; ades.
Et quid triſtis.& quid hic mihi dixerit.faxo ſcias.
Palla ẽ mihi domo ſubrepta.Me.palla ſubrupta eſt tibi.
Pe. Viden ut ſceleſtus capiat:huic ſubrupta eſt non tibi.
Nã profecto tibi ſubrupta ſi eſſet:ſalua non foret.
Me. Nihil mihi tecũ ẽ.ſed qd tu ais.Vx.palla inquit periit domo.
Me. Quis eã ſubripuit.Vx.pol iſtuc ille ſcit:qui illã abſtulit.
Me. Quis hic homo ẽ.Vx.menęchin⁹ qdã.Me.edepol factũ nequiter
Quis is menęchin⁹ ẽ?Vx.tu iſtic inq̃.Me.ego ne?Vx.tu.
Me. Quis arguit?Vx.egomet?Pe.& ego.atq; huic aĩcę detuliſti erotio.
Me. Egon dedi.Pe.tu tu iſtic inq̃.uin afferri noctuam.
Quę tu tu uſq; dicat tibi.nam uos iam nos defeſſi ſumus.
Me. Per iouẽ deoſq; omnis adiuro uxor.ſatin hoc eſt tibi
Non dediſſe.Pe.immo hercle uero nos non falſũ dicere.
Me. Sed ego illã non condonaui.ſed ſic utendam dedi.
Vx. Equidẽ e caſtor tuã nec chlamydem deferas nec palliũ
Cuiq̃ utendũ.mulierem ęquũ eſt ueſtimentũ muliebre
Dare foras.uirũ uirile.quin refers pallam.domum.
Me. Ego faxo referetur.Vx.ex re tua ut opinor feceris.
Nã domũ nũq̃ introibis:niſi feres pallam ſimul.
Me. Ego domũ?Pe.qd mihi futurũ ẽ:qui tibi hãc opam dedi?
Vx. Opera reddet.quãdo qd tibi erit ſubruptum domo.
Pe. Id qdẽ edepol nũq̃ erit.nã nihil eſt:quod pdam domi
Cum uiro cũ uxore:Me.dii uos perdant.properabo ad forũ
Nam ex hac familia me plane excidiſſe intelligo.
Male mihi uxor ſeſe feciſſe cenſet.quom excludit foras.
Quaſi nõ hẽam:quo intromittar alium meliorẽ locum.
Si tibi diſpliceo patiundũ.at placuero huic erotio.
Quę me non excludet a ſe.ſed apud ſe occludet domi.
Nũc ibo orabo ut mihi pallã reddat:quã dudum dedi
Aliam illi redimã meliorem.ecquis hic eſt ianitor.
Aperite.atq; erotium aliquis euocate ante hoſtium.

Erotium. Menęchinus.

q Vis hic me quęrit ſibi inimicitias magiſq̃ ętati ſuę
Menęchine cur ante ędis aſtas.ſequere intro.Me.mane
Scin qd ẽ.qd' ego ad te ueio.Ero.ſcio ut tibi ex me ſit uoluptas.
Me. Immo edepol pallã illã amabo te:quam tibi dudum dedi
Mihi eã redde.uxor reſciuit rẽ omnẽ.ut factum eſt ordine
Ego tibi redimã bis tanto pluris pallã quã uoles

Er. Tibi dedi equidē illā ad phrygionem ut ferres paulo prius:
Et illud ſpinter ut ad aurificē ferres: ut fieret nouum.
Me. Mihi tu dederis pallā & ſpinter: nunq̄ factū reperies.
Nā ego quidē poſtq̄ illā dudum tibi dedi: atq; abii ad forū.
Nunc redeo. nūc te poſt illac uideo. Er. uideo quā rem agis
Quia cōmiſi ut me defrudes: ad eam rē affectas uiam.
Me. Neq; edepol te defrudandi cā poſco. quin tibi dico
Vxorē reſciuiſſe. nec te ultro oraui ut dares erotium.
Er. Tu te ultro ad me detuliſti. dediſti eam dono mihi.
Eandē tunc repoſcis. patiar. tibi habe. aufer. utere.
Vel tu uel tua uxor: uel etiā in oculos compingite.
Tu huc poſt hūc diē pedem intro non feres ne fruſtraſſis.
Quādo tu me benemerentē tibi habes deſpicatui.
Niſi feres argentū fruſtra me ductare non potes.
Aliam poſt hac inuenito. quā habeas fruſtratui.
Me. Nimis iraconde hercle. tandē heus tu tibi dico mane.
Redi. Er. etiam ne aſtas. etiā audes mea reuorti gratia.
Me. Abiit intro ocius. ita ędis nūc ego ſum excluſiſſimus.
Neq; domi. neq; apud amicā mihi iam quicq̄ creditur.
Ibo. & conſulā hanc rē amicos. quid faciendū cenſeant.

Menęchinus. Aduena Mulier.

n Imis ſtulte dudū feci. cū marſupiū meſſenioni cū argēto
Cōcredidi. īmerſit aliquo ſeſe credo in ganeum.
Mu. Prouiſam q̄ mox uir meꝰ redeat domū. ſed eccum uideo
Salua ſū pallā refert. Me. demiror ubi. nūc ambulet meſſenio.
Mu. Adibo atq; hominē accipiā. quibus dictis bęret.
Nō te pudet prodire ī cōſpectū meū flagitiū hoīs cum iſtoc
Ornatu: Me. qd ē? quę res te agitat mulier. Mu. etiā ne īpudēs
Mutire unū uerbum audes aut mecum loqui?
Me. Quid tandē admiſi in te ut loqui non audeam?
Mu. Rogas me hominis: impudentē audaciā. Me. nō tu ſcis
Mulier becubā qua propter canē gręci eſſe prędicabant.
Mu. Nō equidē ſcio. Me. q; idē faciebat becuba quod tu nūc facis.
Omnia mala ingerebat: quenq; aſpexerat.
Itaq; adeo iure coepta appellari canis.
Mu. Nō ego iſtęc flagitia poſſū perpeti. nā me iā ętatē uiduā eſſe
Mane licet. quā iſtęc flagitia tua pati: quę tu facis.
Me. Quid id ad me. tu te nuptā poſſis perpeti. an ſis abitura a tuo
Viro an nō. ita ē. bęc peregrino ut adueniēti narrat fabulas.
Mu. Quas fabulas? nō inq̄ patiar pręter hac quin uidua
Viuā: q̄ tuos mores pferam. Me. mea quidē hercle cauſa

Vidua uictita.uel uſq; dum regnũ obtinet iupiter.
Mu. At mihi negabas dudũ ſubrupuiſſe te nũc eandẽ ante oculos
Attines.nũ te pudet.Me.heu hercle mulier multum
Et audax & mala es.tun tibi hãc ſubreptã dicere audes?
Quã mihi dedit alia mulier ut cõcinnadam darem.
Mu. Ne iſtuc me caſtor iã patrẽ accerſam meum:atq; enarrabo
Tua flagitia.quę facis hei decio.quęre meũ patrẽ.tecũ ſimul
Vt ueniat ad me.ita rẽ eſſe dicito.iã ego aperiã iſtęc tua flagitia.
Me. Sanan es.quę mea flagitia?Mu.pallã atq; aurũ meũ domo
Suppilas tuę uxori.& tuę degeris amicę.ſatin hęc recte fabulor.
Me. Quęſo hercle mulier.ſi ſcis mõſtra.qđ bibã.tuã qui poſſim
Perpeti petulantiã.quẽ tu hominẽ arbitrare?Mul.neſcio
Ego te?Me.ſcis me.Mu.non te noui cũ pthaones me derides.
At pol illũ non potes patrẽ meũ.huc q adueít qn reſpicis.
Nouiſtin tu illum.Me.noui cum chalca ſimul
Eodẽ die uidi illum.quo te ante hunc diem.Mu.negas
Nouiſſe me?negas patrẽ meũ?Me.idem hercle dicam
Sanũ uis adducere?Mu.e caſtor piter hoc atq; alias res ſoles.

Senex. Mulier. Menęchinus.

u Tętas mea ẽ.atq; ut hic uſus facto ẽ.gradũ ꝓferã. ꝓgredi
Properabo:ſed id q̃facile ſit mihi.haud ſum falſus.
Nã pnititas deſerit.cõſitus ſum ſenectute.onuſtũ gero
Corpus.uires reliquere.ut ętas mala ẽ mors.mala ẽ ergo
Nã res plurimas peſſumas cũ aduenit affert:quas ſi
Autumem omnis:nimis lõgus ſermo ẽ:ſed eo res mihi
In pectore & corde dura ẽ.qd nam hoc ſit negocii.qđ filia ſic
Repente expetit me.ut ad ſe ſe irẽ.nec quid.id ſit mihi
Certius facit qd uelit.quid me accerſit.ueꝝ ꝓpemodũ iã ſcio
Quid ſciet rei.credo cũ uiro litigiũ natum eſſe aliquod.
Iſta iſtęc ſolẽt:quę uiros ſubfuire ſibi poſtulãt:dote fretę feroces
Et illi quo haud abſtinent ſępe culpa.uerũ eſt modꝰ tamẽ.
Quo id pati uxorẽ oportet.nec pol filia unq̃ patrẽ accerſit
Ad ſe.niſi aliqd cõmiſſi aduirgii ẽ cã.ſed qcquid id ẽ.iã ſciã.
Atq; eccã eam:ipſam ante ędis:& eius triſtẽ uirũ uideo.
Id eſt quod ſuſpicabar.appellabo hãc.ibo uorſum.
Mu. Salue multũ mi pater?Se.ſalua ſis.ſed cur ab tuo
Seruo accerſi iubes?qd tu es triſtis:qd ille autẽ abſte iratus
Deſtitit?neſcio qd uos uelitati eſtis inter uos duos.
Loquere uter meruiſtis.culpã paucis:non lõgos logos.
Mu. Nuſq̃ equidẽ.qcq̃ deliqui.hoc primũ te abſoluo pater.
Veꝝ uiuere hic nõ poſſũ.neq; durare ullo mõ.proin tu me

Hinc abducas.Sen.qd iſtuc autẽ eſt.Mu.lubrio pater
Habeor.Se.unde.Mu.ab illo cui mandauiſti meo uiro.
Ecce autẽ litigiũ.quotiẽs tandem edixi tibi:ut caueres.
Ne uter ad me iretis cũ querimonia:Mu.qui ego iſtuc mi pater
Cauere poſſum?Se.me interrogas?niſi nõ uis quotiẽs
Mõſtraui tibi uiro ut morẽ geras:qd ille faciet.ne id obfues
Quo eat:qd rerũ gerat?Mu.at enĩ ille hinc amat meretricẽ
Ex proxumo?Se.ſane ſapit.ob iſtãc induſtriam etiã faxo
Amabit ãplius .Mu.atq; ibi potat?Se.tuã qd ille cã p orabit mĩ? :
Siue illic ſiue alibi libebit.quę hęc malũ impudentia eſt?
Vna opa probibere ad coenã ne ꝓmittat poſtules:neue quẽq̃
Accipiat alienũ apud te fuirem tibi poſtulas uiros?dare
Vna opa penſum poſtules:inter ãcillas ſedẽ iubeas lanã carere.
Mu. Non quidẽ mibi aduocatũ pater adduxi.ſed uiro.
Hinc ſtas:illĩc cauſã dicis.ſi ille quid deliquerit?
Se. Multo tanto illũ accuſabo q̃ te acuſaui amplius.
Quãdo te auratã & ueſtitã bene habet.ampulla ſpem.
Recte pbibent.melius ſanã eſt mulier mentẽ ſumere.
Mu. At ille ſuppillat mibi aurũ:& pallas ex arcis modo
Me deſpoliat.mea ornamẽta etiã ad meretrices degerit.
Se. Malefacit ſi iſtuc facit.ſi nõ facit.tu male facis.
Quę inſontẽ inſimules.Mu.quin etiã nunc habet pallã
Pater & ſpinter:qd' ad bãc detulerat.nũc quia reſciui refert.
Se. Iã ego ex boc ut factũ eſt ſcibo.ad hominẽ atq; eloquar:
Dic mibi iſtuc menęchine.qd' uos deſtatis:ut ſciam
Quid tu triſtis es?qd illã autẽ iratã abſte deſtituis?
Me. Quiſqs es?qcquid tibi nomẽ eſt ſenex.ſummũ iouem
Deoſq; deteſtor qua de re:aut cuius rei rerum omnium
Me neq; iſti male feciſſe mulieri:quę me arguit
Hanc domo abſe ſubripuiſſe:atq; abſtuliſſe.delirat.
Si ego intra ędis huius unq̃ ubi habitat penetraui.
Omniũ hominũ exopto ut fiam miſero⁊ miſerrimus.
Se. Sanun es.qui iſtuc exoptes.aut neges te unq̃ pedem
In eas ędes intuliſſe.ubi habitas inſaniſſime.
Me. Tun ſenex ais bĩtare me in illiſce ędibus?Se.tu negas?
Me. Nego hercle uero.immo occludere negem niſi q̃ nocte emigraſti
conce bac filia.
Se. Quid tu agis?ñ bĩc emigſti?Mu.quẽ ĩ locũ.aut ob rẽ obſecro.
Non edepol ſcio.Mu.profecto ludit te bic.nõ tu te tenes.
Se. Iã uero menęchine ſatis iocatus.nũc ad rem age redi
Me. Quęſo qd mibi tecũ eſt.unde aut quis homo tu es?

Tibi aut adeo iſti: quę mihi moleſta eſt quoquo modo.
Mu. Viden tu illi oculos ueſtre. ut uiridis exoritur color.
Ex temporibus: atq; fronte. ut oculi ſcintillãt uide
Me. Quid mihi. melius ẽ qñ illi me inſanire prędicant
Ego me adſimulẽ inſanire. ut illos a me abſterream.
Mu. Vt pandiculãs oſcitatur. quid nunc faciam mi pater.
Se. Concede huc mea nata ab iſtoc q̃ potes longiſſime.
Me. Euboe. atq; heu bromie. quo me ĩſiluã uenatum uocas.
Audio: ſed nõ abire poſſum ab his regionibus
Ita illa me ableua rabioſa foemina obſeruat canis.
Poſt autẽ illi circo ſalus: qui ſępe ętate in ſua
Perdidit ciuem innocentẽ falſo teſtimonio.
Se. Ve capiti tuo! Me. ecce apollo mihi exoraculo imperat
Vt illi oculos exuram lampadibus ardentibus.
Mu. Peri mi pater minatur mihi oculos eruere.
Me. Hei mihi inſanire me aiunt ultro. cũ ipſi inſaniunt.
Se. Filia. Mu. heus qd eſt. quid agimus. Se. qd ſi ego huc ſuos cito
Ibo abducã. qui hũc hĩc tollãt. & domi deuinciant.
Priuſq̃ turbarũ qd faciat. Me. amplius enim hereo.
Ni occupo aliqd mihi conſiliũ. hi domũ me ad ſe auferent
Pugnis. Mu. notas in huius ore quicq̃ pater.
Se. Nę iam his oculis abſcedat in malam magnã crucem:
Me. Faciã. quod iubes apollo! Se. fuge domũ quãtũ potes
Ne hic te obtundat. Mu. fugio amabo. obſua iſtũc mi pater.
Nequo hĩc abeat. ſum ne ego mulier miſera. quę illęc audio
Aut male illũc amo uirũ hũc impuriſſimum
Barbatũ. tremulũ titanum. qui lucet cygno patre.
Me. Ita mihi impas ut ego huius mẽbra atq; oſſa atq; artua
Comminuã illo ſcipione: quẽ ipſe habet. dabitur malũ.
Se. Me quidẽ ſi attigeris. aut ſi propius ad me acceſſeris.
Me. Faciã quod iubes ſecurĩ capiã ancipitẽ. atq; hunc
Senem exoſſem. niſi dedolabo aſſulatĩ uiſcera.
Se. Eninuero illud pręcauendũ ẽ. atq; accurandũ mihi.
Sane ego illũ metuo. ut minatur. nequid male faxit mihi.
Me. Multa mihi impas apollo. nunc equos uinctos iubes.
Capere me indomitos feroces: atq; currum inſcendere
Vt ego hũc proterã leonẽ gętulũ olentẽ edentius.
Iã aſcendo in currum. iã lora teneo. iã ſtimulũ in manu eſt.
Agite equi. facitote ſonitus ungularũ appareant.
Curſu celeri. facitote in flexu ſit pedum pernicitas.
Mibin equis iunctis manere: ecce apollo denuo

Me iubes facere impetũ in eũ: qui ſtat atq; occidere.
Sed quis hic eſt: qui me capillo hinc de curru deripit.
Se. Impium tuũ demutat atq; edictum apollinis.
Heu hercle morbũ acrem & durũ. dii ueſtram tidẽ.
Vel hic qui inſanit: quã ualuit paulo prius.
Et derepente tantus morbus incidit.
Ibo atq; accerſam medicum iam quãtum poteſt.

Menęchinus. Sacerus ſeruus.

i Am ne iſti abiere quęſo ex conſpectu meo:
Qui me ui cogunt: ut ualidus inſaniam.
Quid ceſſo ire ad nauem: dum ſaluo licet.
Voſq; omnis quęſo ſi ſenex reuenerit
Ne me indicetis qua platea aufugerim.
Sa. Lumbi ſedendo. oculi expectando dolent.
Manendo medicum. dum ſe ex ope recipiat.
Odioſus tandem uix ab egrotis uenit.
Ait ſe obligaſſe crus fractum ęſculapio
Apollini autẽ brachium. nunc cogito
Vtrum me dicam ducere medicum: an fabrum.
Atq; eccum incedit: moue formicinum gradum.

Senex. Medicus.

q Vid eſſet illi morbi dixeras? Me. narra ſenex
Num laruatus. aut ceritus fac ſciam.
Num cum ueternus. aut aqua intercus tenet.
Se. Quin ea cauſa duco te. ut id dicas mihi
Atq; illũ ut ſanum facias: Me. pfacile id quidẽ eſt
Sanum futurum: mea ego id promitto fide.
Se. Magna cum cura ego illum curari uolo.
Me. Quin ſuſpirabo plus ſexcentum dies
Ita ego illum cum cura magna curabo tibi.
Se. Atq; eccũ ipſum hominẽ obſeruemus: quã rẽ gerat.

Menęchinus. adol. Senex. Medicus.

e Depol ne hic dies puorſus atq; aduorſus mihi obtigit
Quę me clam ratus facere: ea omnia fecit palam
Paraſitus: qui me cõpleuit flagitii & formidinis.
Meus ulyſſes ſuo qui regi tantũ concinit mali.
Quem ego hominẽ ſiquidem uiuo uita ſoluam ſua.
Sed ego ſtultus ſum qui illius eſſe dico: quę mea ſit.
Meo cibo & ſumptu educatus eſt: aĩa priuabo uirum.
Condigne autẽ hęc meretrix fecit. ut mos ẽ meretricius
Quia rogo pallã ut referratur rurſum ad uxorem meam

Mibi se ait dedisse.heu ꝯdepol ne ego homo uiuo miser!
Se. Audin que loquitur.Me.se miseꝝ prędicat.Se.ad eas uelī.
Me. Saluus sis menęchine.quęso cur aptas brachium.
Non tu scis quātū isti morbo nunc tu te facias mali.
Mē. Quin te tu suspendis.Me.ecqd sentis.Mē.quidni sentiā.
Me. Non potest hęc res elebori iugere obtinerier
Sed qd ais menęchine?Mē.qd uis?Med. dic mibi ꝟ qđ te rogo
Albū an atrū uinū potas?Men.quī tu is in malā crucem.)
Se. Iā hercle hoc ceptat insanire primulū.Mē.quī tu me ĩterrogas
Purpureū panē an puniceum soleā ego esse.an luteum
Soleā ne esse auis squamosas:piscis pēnatos.Se.papę.
Audin tu ut deliramēta loquitur:quid cessas dare
Potionis aliquid.priusq̄ percipit insania.
Me. Mane uero etiā pcunctabor alia.Se.occidis fac iam.
Me. Dic mibi hoc.solēt tibi unq̄ oculi duri fieri?
Mē. Quid tu me locustam censes esse homo ignauissime:
Me. Dic mibi en unq̄ intestina tibi crepant.quod sentias?
Mē. Vbi satur sum nulla crepitāt.qñ esurio crepant.
Me. Hoc quidē edepol haud pro insano uerbū respōdit mibi.
Perdormiscin usq; ad lucē?Mē.facilin tu dormis curans?
Perdormisco si resolui argentum cui debeo.
Mē. Quin te iupiter diq; omnes pcunctator pdiunt.
Se. Nunc homo insanire inceptat.de illis uerbis caue tibi.
Modestior nūc quidē est de uerbis prę ut dudum fuit.
Nam dudum uxorem suam esse aiebat rabiosam canē.
Mē. Quid ego dixi.Se.insanis inquā.Mē.ego ne?Se.tu istic q mibi
Etiam me iunctis quadrigis minitatus prosternere
Egomet ecce uidi facere.egomet ecce arguo.
Mē. At ego te sacram coronam surripuisse iouis.
Et ob eam rem in carcerem te esse cōpactum scio.
Et postq̄ es emissus cesum uirgis sub furca scio.
Tum patrē occidisse.& matrem uēdidisse etiam scio.
Satim hęc ꝑ sano maledicta maledictis respondeo.
Se. Obsecro hercle medice propere quicqd scis facturus face
Nō uides hominē insanire.Me.scin qd facias optimum
Ad me face ut efferatur.Se.itan cēses?Me.quidni.
Ibo meo arbitratu potero curare hominē.Se.age ut lubet.
Mē. At ego te pendentē fodiam stimulis triginta dies:
Me. Eleborum potabis faxo aliquos uiginti dies.
Accerse boīes qui illū ad me defferant.Se.quot sunt satis?
Mē. Proinde ui insanire uideor:Med.quatuor nihilominus.

Se. Iã hic erunt adſerua tu iſtuc medice: Med. ímo ibo domũ
Vt parentur q̃bus paratis opus ẽ. tu ſeruos iube hunc
Ad me ferant? Se. iam ego illic faxo erit? Med. abeo. Se. uale.
Mẽ. Abiit ſocerus. abiit medicus. nũc ſolus ſum. pro iupiter.
Quid illuc eſt. quod me hii homines inſanire prędicãt.
Neq; inſanio neq; pugnas ue litis cepio
Sanos. ſaluos. alios uideo. noui homines. adloquor.
An illi perperam inſanire me uolunt. ipſi inſaniunt?
Quid ego nunc faciã? domũ ire cupio. uxor non ſinit.
Huc autẽ nemo intromittit. nimis prouentũ eſt nequiter.
Hic ergo uſq; ad noctẽ ſaltem credo intromittat domũ.

Meſſenio ſeruus.

S Pectamen bono ſeruo id eſt qui rẽ herilẽ procurat. uidet
Collocat. cogitatq; ut abſente hero rẽ heri diligẽter tutetur.
Q̃ ſi ipſe adſit: aut rectius tergũ q̃ gulã: crura q̃ uentrẽ
Oportet potiora eſſe. cui cor modeſte ſitum eſt.
Recordetur id. qui nihili ſunt. quid iis precii detur.
Ab ſuis heris: ignauis: improbis uiris: uerbera: cõpedes
Molę magna laſſitudo. fames. frigus. durum.
Hęc precia ſunt ignauię. id ego male malum metuo.
Propterea bonum eſſe certũ eſt. potiuſq̃ malum.
Nã magis multo patior facilius uerba: uerbera ego odi.
Nimioq; edo libentius molitũ: quã molitum perbibeo.
Propterea heri impium exequor bene & ſedate.
Seruo id. atq; id mihi prodeſt. aliis eſſe ita ut in rem
Eſſe dicunt. ſin ego ero ut me eſſe oportet. mecum id mihi
Adhibeã: culpa abſtineam. hero ut omnibus in locis ſim pręſto.
Serui qui culpa carẽt. & metuũt: ſolent eſſe heris utibiles.
Nã illi qui nihil metuunt: priuſq̃ malũ ꝓmeritũ eſt: metuunt:
Mecũ haud multũ prope ẽ. quãdo ceruſo faciã. preciũ exoluet.
Ego exẽplo ſeruio. tergi ut in rẽ eſſe arbitror poſtq̃
In tabernã uaſa & ſeruos collocaui: ut iuſſerat.
Ita uenio aduorſum. nũc fores pultabo. adeſſe ut me ſciat.
Neq; meũ ex hoc ſaltẽ damno alium eluo anfora.
Sed metuo. ne ſero ueniam depugnato proelio.

Senex. Menęchinus. Lorarii. Meſſenio ſeruus.

P Er ego uobis deos atq; homines dico. ut impiũ meũ
Sapienter habeatis. utq; impaui atq; impero. facile
Illic homo iã in medicinã ablatus ſublimem fiet.
Niſi quidẽ uos ueſtra crura: aut latera nihilli penditis.
Cauete quiſq̃ quod illic minitetur uoſtrũ floccifecerit.

Quid ſtatis.qd dubitatis.iã ſublimem raptũ oportuit.
Ego ibo ad medicũ.prẽſto ero illic.ut uenietis.Mẽ.occidi
Quid hoc eſt negocii.qd illic homines ad me currũt obſecro.
Quid uoltis uos.qd quẽritatis.quid me circũſiſtitis.
Quo rapitis me.quo fertis me.pii.obſecro.uoſtrã fidem
Epidamnienſes ſubuenite ciues.quid me mittitis.
Meſ.Pro dii immortales obſecro.quid ego oculis aſpitio meis.
Herũ meũ indigniſſime neſcio quid ſublimem ferunt.
Me. Ecquis ſuppetias mihi audet afferre?Meſ.eo bere audaciſſime
O facinus indignũ & malũ epidannii ciues.herum
Meũ ꝟ ĩ paccato oppido luci deripier ĩ uia q̃ liber ad uos uenerit.
Mittitis?Me.nunc obſecro te:qſquis es:opam mihi ut des.
Neu ſinas in me inſignite fieri tantam iniuriam.
Meſ.Immo & opam dabo:& defendã:& ſubuenibo ſedulo.
Nunq̃ te patiar perire.mederi te cuius.
Eripe oculũ iſti ab humero qui tenet here te.obſecro
Hiſce ego iã ſementem in ore faciam.pugnoſq; obſeram.
Maximo hodie malo hercle uoſtro iſtunc fertis mittite.
Me. Teneo ego huic oculũ.Meſ.face ut oculi.locus ĩ capite appareat
Vos ſceleſti.uos rapaces.uos predones?lora perimus
Obſecro hercle?Meſ.mittite ergo.Men.qd me uobis tactioſi
Plecte pugnis.Meſ.agite.abite.fugite hinc in malã crucem.
Hem tibi etiã quia poſtremus cedis hoc premii feres
Nimis baud bene ora cõmentaui.atq; ex mea ſententia
Edepol here nẽ tibi ſuppetias tempore adueni modo.
Me. Et tibi di ſemp adoleſcens:qſquis es:faciunt bene
Nã ſi abſq; te eſſem hodie:nunq̃ ad ſolẽ occaſum uiuerẽ.
Meſ.Ego edepol ſi recte facias habere me emittas manu.
Me .Liberem ego te?Meſ.uerũ quãdo quidẽ here te ſuaui.
Mẽ. Quid ẽ adoleſcẽs erras?Meſ.qd erro.Me.p iouẽ aduro patrẽ
Me herũ tuũ nõ eſſe?Meſ.nõ taces.Me.non mentior.
Nec meus ſeruus unq̃ tale fecit quale tu mihi.
Meſ.Sic ſine igitur.ſi tuũ negas me eſſe abire liberũ eũ uiatico.
Me. Mea quidẽ hercle cauſa liber eſto:atq; abito quo uoles.
Meſ.Nempe iubes?Me.iubeo hercle.ſi qd imperii ẽ inte mibi.
Meſ.Salue mi patrone:Me.cum tu liberes:meſſenio gaudeo.
Meſ.Credo hercle uobis:ſed patrone te obſecro ne min9 ĩperes mibi.
Q̃ cũ tuus ſeruus fui apud te.habitabo & quãdo ibis una
Tecũ ibo domũ?Me.minĩe?Meſ.nũc ibo ĩ tabernã.uaſa
Et argentũ ibi referã?Me.recte.ẽ obſignatũ ĩ uidulo marſupiũ
Id ſi attulerit dicam ut a me habeat liber quo uolet

Cum uiatico.Meſ.id tibi iam nũc afferã.Men.affer ſtrenue.
Meſ.Saluum tibi ut mibi dediſti redbibeo bic me mane.
Nimia mira mibi quidẽ bodie exorta ſũt.multis modis.
Alii me negant eſſe qui ſũ.atq; excludunt foras.
Etiam bic ſeruum eſſe ſe meum aiebat:quem ego emiſi manu.
Is ait ſe allaturꝫ cum argento marſupium.
Id ſi attulerit.dicam ut a me abeat liber quo uol&.
Ne dum quando ſanus factus ſit:a me argẽtum petat.
Socer & medicus me inſanire dicebant.quid ſit
Mira ſũt bęc.nibilo mibi eſſe uidenť ſetius q̃ ĩſomnia.
Nunc ibo intro ad banc meretricẽ:q̃q̃ ſuccenſet mibi.
Si poſſum exorare ut pallã reddat:quã referam domum.

Menęchinus Soſides.Meſſenio ſeruus.

m En bodie uſq̃ cõueniſſe audax audes dicere
Poſtq̃ aduorſum mibi ĩpaui ut huc uenires.
Quin modo eripui bomines:qui te ferebant ſublimẽ quatuor.
Apud baſce ędis tu clamabas deũ fidem atq; bominũ omniũ.
Quin ego accurro:teq; eripio oppugnando.ingratis
Ob eam rem.quia te ſeruaui me amiſiſti liberum.
Quom argẽtũ dixi me petere et uaſa.
Tu quantũ poteſt percurriſti obuiam:ut quę feciſti ĩficias eas.
Mẽ. Liberũ ego te iuſſi abire? Meſ.certo.Me.cui certiſſimũſt
Me a te potius fieri ſeruũ q̃ te unq̃ emittam manu.

Menęchinus.Meſſenio.Soſides.Menęchinus.

ſ I uoltis per oculos iurare.nibilo bercle ea cauſa magis
Facietis:ut ego bodie abſtulerim pallam:et ſpĩter peſſime
Meſ.Pro dii ĩmortales.qd ego uideo? Men.qd uides? Meſ.ſpeculũ tuũ.
Mẽ. Quid negocii eſt.Meſ.tua eſt imago tã cõſimilis eſt:q̃ poteſt.
Mẽ. Pol ꝓfecto baud diſſimilis.meã formã noſcito.
Meſ.O adoleſcẽs ſalue qui me ſeruaſti.quiſquis es.
Mẽ. Aduleſcens quęſo bercle loquere tuũ mibi nomẽ niſi piges.
Meſ.Nõ me.edepol ita ꝓmeruiſti de me:ut pigeat quę uelis
Mibi eſt menęchinus nomẽ.Me.ĩmo edepol mibi.
Meſ.Siculus ſũ ſiracuſanus.Me.ea domus et patria eſt mibi.
Meſ.Quid ego ex te audio? Me.boc quod res eſt.Meſ.noui
Noui equidẽ bũc berus eſt meus.ego quidẽ buius ſeruus ſũ.
Sed me eſſe buius credidi.ego bũc cẽſebã eſſe te.
Huic etiã exbibui negociũ.quęſo ignoſcas.ſiquid ſtulte dixi atq;
Imprudenter tibi.Men.delirare mibi uidere nõ cõmeminiſti
Simul te bodie mecum exire e naui.Meſ.ęquum poſtulas.
Tu berus es.tu ſeruom quęre.ſalueto tu.tu uale

Hũc ego eſſe aio menęchinũ.Men.at ego me.Mẽ.quę hęc fabula ẽ.
Tu es menęchinus?Mẽ.me eſſe dico moſcho ꝓgnatũ patre.
Mẽ. Tu nã meo patre es ꝓgnatus?Mẽ.ĩmo quidẽ aduleſcẽs
Nec tuũ tibi neq; occupare neq; prędripere poſtulo.
Meſ.Dii ĩmortales ſpẽ ĩſperatã date mihi.quã ſuſpicor.
Nã niſi me animus fallit.bi ſũt gemini germani duo:nã & patrẽ
Et matrẽ cõmemorant pariter qui fuerũt ſibi.
Sed uocabo hey menęchine.Mẽ. quid uis?Meſ.non ambos uolo.
Sed uter ueſtrum eſt aduectus naui mecũ.Me.non ego?
Meſ.At ego te uolo igit᷑ huc concede.Me.cõceſſi.quid eſt.
Meſ.Illic homo aut ſycophanta.aut geminus eſt frater tuus.
Nã ego hominem homini ſimiliorẽ nũq̃ uidi altey.
Nec aqua aquę.nec lacte lacti.crede mihi uſq̃ ſimilius:
Qꝫ hic tui eſt.tuq; huius.poſtea autẽ eandẽ patriã ac patrẽ
Memorat.melius nos adire atq; hũc percũctarier.
Mẽ. Hercle quin tu me admonuiſti recte.& habeo gratiã.
Perge operã dare obſecro hercle.liber eſto.ſi iuẽtus
Hunc fratrẽ meũ eſſe ſpero.Meſ.& ego idẽ ſpero fore
Quid dis tu:menęchinũ opinor te uocari dixeras.Mẽ.ita uero:
Meſ.Huic item menęchino nomẽ eſt.ĩ ſicilia ſyracuſis natũ eſſe dixiſti.
Hic natus eſt ibi. moſcum tibi patrẽ fuiſſe dixti.huic itidẽ fuit.
Nunc operã poteſtis ãbo mihi dare.et uobis ſimul.Mẽ. ꝓmeruiſti
Vt nequid ores:quod uelis quin impetres.Mes.tanq̃ ſi me emeris
Argẽto liber ſeruibo tibi.ſpes mihi eſt uos inuenturos fratres.
Germanos duos geminos:una matre natos:et patre uno uno die.
Mẽ. Mira memoras.utinã efficere qd᷑ pollicit9 poſſis.Meſ.poſſũ ſ3 nũc
Agite uterq; id quod rogabo,dicite.Mẽ. ubi lub&.roga.reſpõdebo.
Nihil reticebo quod ſciã.Meſ.ẽ tibi nomẽ menęchinus?Mẽ.fateor
Meſ.Eſt idẽ tibi?Mẽ.eſt.Meſ.patrẽ fuiſſe moſcũ tibi ais?Mẽ.ita uero.
Mẽ. Et mihi.Mes.es ne tu ſyracuſanus.Mẽ certo.
Meſ.Quid tu?Men.quippin.Meſ.optime.
Vſq; adhuc cõueniunt ſigna.porro operã᷑ date.quid longiſſime.
Meminiſti dic mihi in patria tua.Men.cũ patre ut abii tarentũ
Ad mercatũ.poſtea inter boies me dęrrare a patre.atq; ide auebi.
Mẽ. Iupiter ſupreme ſerua me.Meſ.quid clamas quin taces?
Quot eras annos gnatus.cũ & pater a patria auebit?Mẽ.ſeptuẽnis
Nã tum dẽtes cadebãt primulũ:neq; patrẽ unq̃ poſt illa uidi.
Meſ.Quid uoſtrũ patri filii quot eratis?Mẽ.& nũc maxie memini duo
Meſ.Vter eratis tun aut ille maior?Mẽ.ęq; ambo pares.Meſ.qui poteſt
Mẽ. Gemini ãbo eramus.Men.dii me ſeruatũ uolũt.Meſ.ſi ĩterpellas
Ego tacebo.Mẽ.potius tacebo.Meſ.dic mihi uno noie ãbo eratis?

Mẽ. Minime nã mihi erat quod nũc eſt menęchinus.illũ tũ uocabãt
Soſidẽ.Men.ſigna cognoui:cõtineri quin cõplectar nõ queo.
Mi germane:gemine frater:ſalue.ego ſũ ſoſides.
Quomodo igit̃ poſt menęchino nomẽ eſt factũ tibi?
Mẽ. Poſtq̃ ad nos renũtiatũ eſt te & patrẽ eſſe mortuũ.
Auos noſter mutauit: quod tibi nomen eſt:fecit mihi.
Mẽ. Hercle ita factum eſt ut dicit.Mes.ſed mihi hoc reſpõdeto.
Mẽ. Roga.Meſ.quid erat ueſtrę matri?Men theuſimarce.
Mẽ. Conuenit.Mẽ.o ſalue íſperate multis annis.poſtq̃ cõſpicor.
So. Frater.& tu quẽ multis miſeris laboribus
Vſq; adhuc quęſiui:quẽq; ego eſſe íuẽtũ gaudeo.
Meſ.Hoc erat q̃ hęc te meretrix huius uocabat nomine.
Hunc cenſebat te eſſe.credo cũ uocat te ad prandium.
Mẽ. Nãq; edepol hic mihi hodie iuſſi prandium apparandũ
Clam meã uxorẽ.quia pallam ſubripui dudũ domo.
Eam dedi huic.So.hanc dicis fratrer pallã quam ego habeo.
Mẽ. Quomodo ad te peruenit?So.meretrix hęc ad prandiũ
Me adduxit.me ſibi dediſſe aiebat.prandi perbene.
Potaui atq; accubui ſcortum.pallã.& aurum hoc.
Mẽ. Gaudeo edepol ſiquid propter me tibi euenit boni.
Nam illa cũ te ad ſe uocabat me eſſe credidit.
Meſ.Nũquid memorare:quin ego liber:ut iuſti:eam.
Mẽ. Optimũ atq; ęquiſſimũ orat frater.fac cauſa mea.
So. Liber eſto.Men. cũ tu es liber gaudeo meſſenio.
So. Sed meliore eſt opus auſpitio ut liber ppetuo ut ſiet.
Quoniam hęc euenerũt frater noſtra ex ſentẽtia.
In patriã redeamus ambo.Me.frater faciã ut uoles
Auctionem hic faciam.et uẽdam quicquid eſt.interim
Eamus ítro frater.So.fiat.Meſ.ſcitin qd ego uos rogo.So.quid?
Meſ.Pręconiũ ut mihi detis.Mẽ.dabit̃ ergo nũc iam.
Meſ.Vis cõclamari auctionem fore quidẽ.Men.die ſeptimi
Auctio fiet.Meſ.menęchine.Men.mane ſane ſeptimi
Venibunt ſerui.ſuppellex.fundi.ędes.omnia uenibunt.quiqui
Licebunt.pręſenti pecunia.uenibit uxor quoq;.et iam ſiquis ẽptor
Veuerit.uix credo tota auctione capiet quinquageſies.
Nunc ſpectatores ualete.et nobis clare applaudite.

Plauti Sarſinatę. Miles.

Argumentum:

m Eretricem athenis ephesum miles auehit.
Id dum hero amanti seruus nunciare uolt.
Legato peregre.ipsus captus in mari.
Et eidem illi militi dono datus est.
Suum arcessit herum athenis afferat.
Geminis communem suam parietem in ędibus
Licer&.ut quir& conuenire amantibus.
Obhęrentis custos hos uidit dętegulis.
Ridiculus autem quasi sit alia deluditur
Itemq; impellit militem palestrio
Omissam faciat concubinam quando cęli
Senis uicini cupiat uxor nubere.
Vltro habeat.orat.donat multa.ipse in domo
Senis prehensus poenas pro moecho luit.

Aliud argumentum.

m Eeretricem ingenuam deperibat mutuo
Athenienſis iuuenis.naupacti domum
Legatus abiit:miles in eandem incidit.
Deportat ephesum.inuitat seruos.attici.
Vt nunciar& domino facto nauigat.
Capitur.donatur illi captus militi.
Ad herum ut uenir& ephesum scribit.aduolat
Adolescens:atq; in proxumo reuertitur.
Apud hospitẽ paternum medium parietem
Perfodit seruus.commeatus clanculum
Qua for& amantium.geminat fingit mulier
Sororem.ait esse mox ei dominus ędium
Suam clientam:sollicitandum ad militem
Subornat.capitur ille spernat nuptias.
Dimittit concubinam:et męchus uapulat.

Pyrgopolynices.Miles.Artotrogus.Parasitus.

c Vrate.ut splendor meo sit clipeo clarior:q̃ solis radii
Esset olī cũ suduſt solent.ut ubi usus ueniat.contra
Conserta manu perstringat oculorum aciem ī acie hostibus.
Nã ego banc machęrã mihi consolari uolo:ne lamentet̃
Ne ue animũ despõdeat.quia se iãpridẽ fieri aptã
Gestitẽ.quẽ misera gestit&'fratrẽ facere ex hostibus.
Sed ubi artotrogus.Art.hic est stat propter uirum
Fortem:atq; fortunatũ.& forma regia tum bellator mars
Haud ausit dicere:neq; ęquiparare suas uirtutes ad tuas.
Pyr. Quem ne ego seruaui in campis curriculis donis.ubi

Bumbomatides clutum ınſtar idis archidis erat ĩperator
Sũmus neptuni nepos.Art.memini nempe illũ
Dicis cum armis aureis:cuius tu legiones diſſlauiſti ſpiritu.
Quaſi uentus folia aut penniculũ tectorium.
Pyr. Iſtuc quidem edepol nihil eſt.Art.nihil hercle hoc quidẽ.
Pre ut alia dicam tu quę nunq̃ feceris.periuriorem
Hoc homine ſiquis uiderit:aut gloriarum pleniorem q̃ illic eſt
Me ſibi habeto.& ego me mancupio dabo.
Si unum epityredam apud illũ eſuriens ĩſane.Pyr.ubi tu es?
Art. Eccum.edepol in elephanto in india quo pacto pugno pręfigiſti
Brachium.Pyr.quid brachium?Art illud dicere uolui foemur.
At dilligenter hic eram pol.ſi quidẽ cõnixus eſſe s per coriũ:
Per uiſcera:perq; os elephante tranſmitter& brachiũ.
Pyr. Nolo iſtec hic nunc.Art.ne hercle operepreciũ id eſt mihi te
Ennarare:tuas q̃ uirtutes ſciã.uẽter creat omnis has ęrũnas:auribꝰ
Peraudienda ſunt:ne dẽtes dẽtiant.& aſſentãdũ eſt
Quicquid hic mẽtibiť.Pyr.quid illuc quod dico.Art.hem ſcio iã
Quid uis dicere.factũ eſt hercle memini fieri.Pyr.qd id eſt?
Art. Quicquid eſt.Pyr.habes tabellas.Art.uis rogare:habeo & ſtilũ.
Pyr. Facete aduertis tuũ animum ad animam meam.
Art. Nouiſſe mores me tuos meditate decet.curãq; adhibere
Vt pręuol& mihi quo tu uelis.Pyr.ecquid meminiſti?
Art. Memini cẽtum in cilicia.& quinquaginta cẽtum in ſiclo latronie
Triginta ſardis.ſexaginta macedones ſunt homines:quos
Tu occidiſti uno die.Pyr.quanta iſtec hominũ ſũma eſt.
Art. Septẽ milia.Pyr.tantũ eſſe oport&:recte rationẽ
Tenes.Art.at nullos habeo ſcriptos.ſic memini tamẽ
Pyr. Edepol memoria eſt optima.Art.offa emon&.
Pyr. Dum tale facies:quale adhuc aſſiduo ediſ:cõmunicabo
Te ſemper menſa mea.Art.quid in cappadocia.ubi tu quĩgẽtos
Simul ni hebes machera foret: uno ictu occideres.
At pedites reliquia erant ſi uiuerent.
Quid tibi ego dicã: quod omnes mortales ſciũt.
Pyrgopolynicem te unum in terra uiuere
Virtute et forma.et factis inuictis ſũmis.
Amant te omnes mulieres:neq; ĩiuria
Qui ſis tam pulcher:uel illę quę here pallio
Me reprehendere.Pyr.quid here dixere tibi?
Art. Rogitabant hic ne achilles eſt inquit tibi?
Immo eius frater inq̃.ĩnuit illa altera
Ergo me caſtor pulcher eſt inquit mihi.

Et liberalis uiſus eſt.cęſaries quam dec&
Nę illę ſunt fortunatę:quę cum iſto cubant.
Pyr. Ita ne dicunt tandẽ?Art.quę me ambę obſecrauerint
Vt hodie quaſi pompam illac pręter ducerẽ.
Nimis miſere:nimis pulchrũ eſſe hominem
Moleſtę ſunt.orant.ambiunt.obſecrant
Videre:ut liceat ad ſeſe accerſi iubent.
Pyr. Vt una liceat adire operã negocii
Videt̃ tempus eſſe:ut eamus ad forum
Vt in tabellis quas conſignaui hic heri
Latronibus denumerem ſtipendium.
Nam rex ſeleucus me opere orauit maxumo
Vt ſibi latrones cogerẽ:& cõſcriberẽ
Regi.hunc diem mihi operam decretum eſt dare.
Art. Age eamus ergo.Pyr.ſequimini ſatellites.

Paleſtrio ſeruus.

m Ibi ad enarrandum hoc argumentum eſt comitas
Si ad auſcultandum ueſtra erit benignitas.
Qui autem auſcultare noll& exurgat foras:
Vt ſit ubi ſedeat ille qui auſcultare uolt.
Nunc qua aſſedi cauſa in feſtino loco
Comoedię:quam acturi ſumus.
Et argumentum & nomẽ uobis elloquar.
Alazon gręce huic nomen eloquar comoedię:
Id nos latine glorioſum dicimus.hoc oppidũ
Epheſum eſt.miles meus herus:qui hinc
Ad forum abiit glorioſus impudens
Stercoreus plenus periurii atq; adulterii.
Ait ſeſe ultro omnis mulieres ſectarier.
Is deriſui eſt:quaqua incedit:omnibus.
Itaq; hic meretricis labiis dum ducant eum
Maiorẽ partem uideas ualgis ſauiis.
Nam ego iãdiu apud hunc ſeruitutem ſeruio.
Id uolo uos ſcire quomodo ad hunc deuenerim
In ſeruitutem ab eo cui ſeruiui prius.
Date operam.nam nunc argumentum exordiar.
Erat herus athenis mihi aduleſcens optumus:
Is amabat meretricem matre athenis atticis
Et illa illũ contra.qui eſt amor cultu optimus.
Is publice legatus naupactũ fuit magna reip.gratia.
Interrim iuit hinc miles.forte athenas aduenit.

Insinuat sese ad illam amicam:heri
Occepit eius matris culpa pariter
Vino.ornamentis.opiparisq; obsoniis.
Itaq; intimũ ibi se miles apud lenam facit.
Vbi primum euenit.militi sublimiri os.illi bene matri mulieris.
Quam herus meus amabat.nã is illius filiã
Compegit in nauem.miles clam matre sua.
Eamq; inuitam huc mulierẽ in ephesum auehit.
Ego quantum unus possum mihi nauem paro.
Vbi amicam herilem athenis auectam scio.
Incedo ut eam rem naupactum ad herum nũciem.
Vbi sumus prouecti ĩ altum:sicut uolũt:
Capiunt predones nauem:illam ubi uectus fui.
Priusq; perii:q̃ ad herum ueni.quo ire occeperam
Ille me cępit.dat me huic dono militi.
Hic postq̃ in ędis me ad se duxit domum:
Video illam amicam herilem:athenis quę fuit.
Vbi contra aspexit me:oculis mihi signum dedit.
Ne se appellarem.dein:postq̃ occasio est:
Conqueritur mecum mulier fortunas suas.
Ait sese athenas fugere cupere ex hac domu.
Sese illum amare meum herum:athenis qui fuit.
Neq; peius quenq̃ odisse:q̃ istum militem.
Ego quoniam inspexi mulieris sententiam.
Cępi tabellas:consignaui clanculum.
Dedi mercatori cuidam:qui ad illum deferat.
Meum herum:qui athenis fuerat:qui hanc amauerat
Vt is huc ueniret.is non spreuit nuncium.
Nam & uenit. & in proxumo hic diuortitur.
Apud suum paternum hospitem.lepidum senem.
Itaq; illi amanti suo hospiti morem gerit.
Nosq; opera consilioq; adhortatur iuuat.
Itaque ego paraui hic intus magnas machinas.
Qui amantes una inter se facerent conuenientias.
Nam unũ cõclauem concubinę quidẽ dedit
Miles.quo nemo nisi ea inferr& pedem.
In eo conclaui ego perfodi parietem.
Qua commeatus clam esf& hic huic mulieri.
Et sene sciente hoc feci.is consilium dedit.
Nam meus conseruus est homo haud magni precii.
Quem concubinę miles custodem addidit.

Ei nos factitiis fabricis:& doctis dolis
Glaucomam ob oculos obiiciemus:eumq; ita
Faciemus.ut quid uiderit.non uiderit.
Et mox ne erretis.hęc duarum hodie uicem
Et hinc.et illinc mulier fert imaginem.
Atq; eadem erit.uerum alia esse assimulabit
Ita sublinitus est custos mulieris.
Sed foris concrepuit hinc auicino senis.
Ipse exit.hic ille est lepidus:quem dixi:senex.

Periplectominus.Senex.Palestrio seruus.

n I hercle defregeretis talos posthac quenq; in tegulis
Videritis alienũ.ego uestra faciam latera loreare.
Mihi quidem iam arbitri insunt meę quid fiat domi.
Ita per impluuiũ intro spectant.nũc adeo edico omnibus:
Quenq; a milite huc uideritis hominem in nostris tegulis:
Extra unũ palestrionem:hunc deturbato te in uia.
Quod ille galinam aut colũbam se sectari aut simiam
Dicat.peristis ni usq; ad mortẽ male mulctatis.
Atq; adeo ut nec legi fraudẽ faciã talariç.
Accuratote:ut sine aliis domi agitẽ cõuiuiũ.

Pal. Nescio quid malefactum nostra huic familia est:quãtũ audio.
Ita hic senex talos elidi iussit conseruis meis.
Sed me excepit:nihilifacio quid illis faciat cęteris.
Aggrediar hominẽ.est ne a duorsũ:est quasi.
Quid agis periplectomene?Per.baud multos homines si optãdũ
Fuerit nunc uidere:& uenire q̃ te mauellẽ.Pal.quid est?
Quid negocii est.Per.res palã est.Pa.quę res palam est?

Per. De tegulis modo nescio quis inspectauit uestroꝝ familiarium
Per nostrũ ípluuiũ intus apud nos philocomasiũ atque hospitẽ
Osculantis.Pal.quis homo uidit?Pe.tuus cõseruus.

Pal. Quis is erit homo?Per.nescio.ita abripuit repẽte sese subito.

Pal. Suspicor me periisse.Per.ubi abiit.conclamo heus q̃d agis tu íquã?
Ille mibi abiens ita respõdit.se sectari simiã.

Pal. Vę mihi misero cui pereũdũ est ꝓpter nihili bestiã.
Sed philocomasiũ hiccine etiã ẽ nũc.Per.cũ exibã: hic erat.

Pal. Si est iube transire huc quãtũ possit.se ut uideant domi
Familiares.nisi quidẽ illa nos uolt:qui serui sumus.
Propter suũ omnis crucibus cõtubernalis dari.

Per. Dixi ego istuc nisi quid aliud uis.Pal.uolo hoc dicito.
Paꝝq; artẽ.et disciplinã obtineat.color est.& quẽadmodũ
Vt eũ qui hic se uidit:utrũ iunctũ iunctã ue esse uiderit.

Siquidem cẽties hic uisa sit:tamen ĩficias eat.
Per. Os hab&.liguam. perfidiã.malitiam.atque audaciam.
Confidẽtiam.confirmitatẽ.fraudulẽtiã.
Qui arguat se:eum contra uincat iureiurando suo.
Domi hab& animũ falsiloquũ.falsidicũ.falsiiuriũ.
Domi dolos.domi dolenefica.facta domi fallacias.
Nã mulier olitori nũquat supplicat.siqua est mala
Domi hab& ortũ.et cõdimẽta ad omnis molis melifica.
Ego istec si erit:hic nunciabo:sed quid est palestrio
Quod uoluis astute tecũ ĩ corde?Pal.paulisper tace:
Dũ ego mibi cõsilia in animũ conuoco.& dũ consulo
Quid agam:quẽ dolũ doloso contra conseruo parẽ.
Qui illã hic uidit osculantem:id uisũ ne uisũ sit
Quęro?Per.ego binc abscessero abs te.huc interĩ illuc sis uide.
Quẽadmodũ astitit seuera frõte:curas cogitans
Pectus digitis pultat.cor credo euocaturus foras.
Ecce autẽ auortit nixus leua:in foemore hab& leuã manũ.
Dextera digitis rationẽ cõputat feriens foemur
Dextęę:ita uehementer quo tacta ęgre suppetit.
Cõcrepuit digitis.laborat crebro cõmutat status.
Ecce autẽ capite nutat.non plac& quod repperit.
Quicquid est incoctũ non exprimit.bene coctũ id dabit
Ecce autẽ ędificat.columnã mẽto suffulsit suo.
Appage.non plac& ꝓfecto mihi illa ędificatio.
Non osculũ natũ poetę esse inaudiui barbaro.
Cui uiui custodes semper totis boris occubat.
Euge buscbeme bercle astitis:& dulce & comoedice.
Nunq̃ bodie quiescet.prius q̃ id quod petit.perfecit.
Hab& opinor.age siquid agis uigila:ne somno studę
Nisi quidẽ bic agitari mauis uirgis:uigila.
Tibi ego dico.an beritatus ne sis.beus te adloqui palestrio
Vigila ĩq̃.expgis inquã.luc&.boc íquã.Pal.audio.
Per. Vidẽ bostis tibi adesse.quęre ergo obsidiũ.consule.
Arripe opẽ auxiliũq; ad banc rẽ ꝓpere.boc non placide dec&.
Ante męnia aliqua aliquos ante te circũducere exercitũ.
Cor ĩ obsidiũ perduellis nostris pręsidiũ para:
Interclude inimicis commeatũ.tibi muni uiam.
Qua cibatus comeatusq; ad te:et legiones tuas.
Tuto possit peruenire.banc rem age.res subitaria est
Reperi comminiscere.cedo callidũ consiliũ cito.
Quę bic est uisa.ut uisa non siet:facta infecta ut sient.

Magnum illic honorẽ incipis.ſed magna munitis moenia
Pal. Tu te unus ſi recipere hoc ad te dicis cõfidẽtia eſt.
Nos inimicos confligare poſſe.Per.dico et recipio
Ad me.et ego imperatorem dicon id quod petis.
Pal. At te iupiter bene amet.Per.at ípti me quod cõmentus .Pal.tace
Dum in regionem aſtutiaꝝ meaꝝ te induco:ut ſcias
Iuxta mecum mea conſilia.Per.ſalua ſumes indidem.
Pal. Herus meus elephanti corio circõtẽtus non ſuo:
Neq; hab& plus ſapientię q̃ lapis.Per.ego iſtuc ſcio.
Nunc ſic rationem incipio.hanc inſtituam aſtutiam.
Vt philocomaſiũ huic ſororẽ geminã germanam alterã
Dicam athenis adueniſſe.et cum amatore aliquo ſuo.
Tam ſimile q̃ lacte lacti eſt apud te eos hic deuortier.
Dicam hoſpitio.Per.euge euge lepide laudo commẽtũ.
Cõtra conſeruũ tuũ.Pal.uix illic concriminatus ſit aduerſũ militẽ
Meus conſeruus eam uidiſſe hic cũ alieno oſculari.eã arguã
Vidiſſe apud te cũ ſuo amatore amplexantẽ:atq;
Oſculantẽ.Per.immo ut optume
Idẽ ego dicã ſi me exquir& miles.Pal.ſed ſimillimas
Dicito eſſe et philocomaſio id recipiendũ eſt ut ſciat.
Ne titubet:ſi quęret ex ea miles.Per.nimis doctũ dolũ.
Sed ſi ambas uidere in uno miles concilio uolet.
Quid agimus?Pal.facile eſt tercẽtę poſſũt cauſę concini
Non domiſt.abiit ambulatũ.dormit.ornat᷑.lauat.
Prandet.potat.occupataſt opere.non eſt.non poteſt.
Quantũ uis ꝓplationũ.dũmodo nunc prima uia
Inducamus uera ut eſſe credat:quę mentibimur
Per. Placet ut dicis.Pal.intro abi ergo.et ſi iſtic eſt mulier eam iube
Cito domũ tranſire:atq; hoc ei monſtra prȩcipe.
Vt teneat conſilia noſtra:quẽadmodũ exorſi ſumus
De gemina ſorore.Per.docte tibi illã perdoctã dabo
Nũquid aliud?Pal.intro ut abeas.Per.abeo equidẽ igit᷑.
Pal. Ego ibo domũ.at quẽ hominẽ inueſtigando opã hãc diſſimulãdo
Qui fuerit conſeruus:qui hodie fuerit ſectatus ſimiã.
Nã ille non potuit quin ſermoni ſuo aliquẽ familiarẽ
Participauerit de amica:heri qui uidiſſet eam hic í ꝓxumo
Oſculantẽ cũ alieno aduleſcentulo.noui morẽ ego
Et tacere ſolus ſcio.ſi inuenio qui uidit:ad eũ
Vineas pluteoſq; agã res parataſt:ípugnandoq;
Capere certa res eſt.ſi ita non repperio.ibo adorans quaſi
Canis uenaticus uſq;.donec perſecutus uolpẽ ero ueſtigiis.

Sed fores concrepuerunt nostrę.ego uoce moderabo me.
Nã illic est philocomasio custos meus conseruus:atq; it foras.

Sceledrus.Palestrio.Serui duo.

n Isi quidẽ ego hodie ãbulaui dormiens in tegulis.certo
Edepol scio me uidisse.hic ꝓxime uicinę philocomasiũ
Herilẽ amicã sibi aliũ quęrere.Pal.hic illã uidit
Osculãtẽ quãtum hunc audiui loquentem.Sce.quis hic est?
Pal. Tuus cõseruus.quid agis sceledre?Sce.te palestrio uolupet
Cõuenisse.Pal.quid iã?aut quid negocii fac sciam.Sce.metuo.
Pal. Quid metuis?Sce.ne hercle hodie quantũ hic familiaꝝ est.
Maximũ in malũ cruciatũq; insiliamus.Pal. tu sali solus
Nã ego istam insulturam:et desulturã nihil hic moror.
Sce. Nescis tu fortasse apud nos facinus quid natũ est nouũ.
Pal. Quod id est facinus?Sce.ípudicũ.Pal.tu te scis soli te tibi.
Mibi ne dixis:scire nolo.Sce.nõ enĩ faciã quin scias.
Simiã hodie sũ sectatus nostram in horũ tegulis.Pal.edepol
Sceledre homo sectatus nihili neq̃ bestiã.Sce.di te perdant.
Pal. Te istuc ęquũ quomodo accepisti eloqui.Sce.forte fortuna
Per ípluuiũ huc despexi ꝓximũ.atq; ego illic aspicio
Osculantẽ philocomasiũ cũ altero nescio quo adulescẽte.
Pal. Quod ego sceledre scelus ex te audio?Sce. ꝓfecto uidi.
Pal. Tuten?Sce.egom& duobus bis oculis meis.
Pal. Abi non ueriſſimile dicis.neq; uidisti.Sce.nunc tibi lippus
Videor.Pal.medicũ istuc tibi melius percõctarier.
Veꝝ enĩ si te di ament:temere haudedolas tabulam tuis
Nunc cruribus.capitiq; fraudẽ capitalẽ binc creas iam tibi iã
Vt pereas:paratũ est dupliciter.nisi íprimas tuũ stultiloquiũ.
Sce. Qui uero dupliciter.Pal.id dicã tibi.primũ dũ si falsũ
Insimulas philocomasiũ hoc:perieris.iterum si id ueꝝ est
Tu ei custos aditus perieris.Sce.quid ad me?Pal.at nescio.
Sce. Hęc me uidisse ego certo scio.Pal.pergin infoelix.
Sce. Quid tibi uis dicã:nisi quod uideri.qn etiã nũc ítus hic í ꝓxumo ẽ.
Pal. Ebo annõ domi est.Sce.uise.abi intro tute.nam ego mibi
Nibil credi postulo.Pal.certũ est facere.Sce.hic te opperiar.
Eadẽ insidias dabo:quam uxor ad stabulũ inuenis recipiat
Se pabulo.quid ego nũc faciam?custodẽ me illi miles tradidit.
Nunc si indiciũ facio.interii.si taceo.tametsi hoc pallam fuerit.
Quid peius muliere atq; audacius:dũ ergo í tegulis sũ.
Illęc sũpto bospitio edit foras.edepol facinus fecit audax.
Hoccine simile sciat:credo.alius tollat edis.totas tollat.
At quẽ hic?crucẽ.hercle qcquid est mussitabo:potius q̃ ítereã male.

Non ego possū quę ipsa sese uēditat curarier.
Pal. Sceledre sceledre.Sce.quis homo īterminat?Pal.est alter audacior
Qui magis inimicitias q̄ tu adquirat.Se.quid est?
Pal. Iube nunc tibi oculos effodiri:quibus id quod nusq̄ est uides.
Sce. Quid nusq̄?Pal. nō ego nūc emam uitā tuam uitiosa nuce.
Sce. Quid negocii est?Pal.quid negocii sit rogas?Se.cur non rogē?
Pal. Non ne tibi istam prętruncari linguam largiloquam iubes?
Sce. Quamobrem iubeam.Pal.philocomasiū eccam domi:quā ī ꝓximo
Vidisse te aiebas osculantē:atq; amplectantē cū altero.
Sce. Mirus oleo uictitaret & tam uili tritico.Pal.quid iam?
Sce. Quia luscioſus.Pal.uerbero.edepol tu equidē cecus nō luscioſus
Num illā qui dē uidi domi.Sce.quid domi?Pal.domi hercle uero.
Sce. Abi ludis me palestrio.Pal.tam mihi sunt manus inquinate.
Sce. Quidum?Pal.quia ludo iā.Sce.uę capiti tuo.Pal.istuc sceledre
Promitto fore nisi oculos:orationēq; aliā cōmittas tibi.
Sed fores concrepuerunt nostrę.Sce.at ego illas obseruo fores.
Nam nihil est:qua hinc huc transire ea possit:nisi recto hostio.
Pal. Quin domi eccā.Sce.nescio utiq;.Pal.sceledre sceledre.suscita te.
Sce. Mihi ego uideo. mihi ego sapio.ego credo plurimū.
Me homo nemo deterreat:quin ea sit ī his ędibus.
Hic obsistam:ne īprudenti hic ea se subrepsit mihi.
Pal. Meus illic homo est.deturbabo iam hic ego illū de pugnaculis.
Vim iam faciā:ut stultū dū fateare.Sce.age face.
Pal. Neq; te qcq̄ sapere corde.neque oculis uti.Sce.scio neque solariū.
Neque ortū.nisi per īpluuiū scio.Pal.quid nūc si ea domi est.
Si facio ut eā hinc exire uideas domo dignus es uerberibus multis?
Sce. Dignus.Pal.serua istas fores ne tibi eadē subterducat istīc atq; huc
Transeat.Sce.cōsiliū est ita facere.Pal.pedes ego iam illā huc tibi
Sistā in uiā.Sce.agedū ego face uolo scire,utꝝ ego id quod mihi
Vidi uiderim.an illic faciat:quod factuꝝ dicit.ut ea sit domi.
Nā ego quidē meos oculos habeo:nec rogo utendos foris.
Sed hic illi subparasitatus semper.hic ei ꝓximus
Primus ad cibum uocat̄:primo pulmētū dat̄.
Nam illic noster est fortasse circiter trienniū.
Neque cuiq̄ q̄ illi nostra meliuſ famulo familia.
Sed ego quid ago.at me agere oport& hoc obseruare hostiū.
Hic obsistam.hac qdē pol certo uerba mihi nūq̄ dabunt.

Palestrio.Philocomasiū.Sceledrus.

Pa. p Recepto facito ut memineris.Phi.tolle monere:miꝝ est.
Pal. At metuo ut satis sis subdola.Phi.ne doceto.memini.
Malas:ut sint malę:mihi sola ego superſū.Pal.age nūc iā

Insiste in dolos.ego abste ꝑcul recedã.o quid astas
Sceledre.Sce.banc rẽ gero.habeo auris.loquere quid uis.
Pal. Credo ego istoc exẽplo tibi esse eũdũ esse actutũ extra portam.
Dispessis manibus patibulũ cũ habebis.Sce.quã nã obrem.
Pal. Respice dũ ad leuã.quis illec est mulier.Sce.pro di immortales
Heri cõcubina est hẽc quidẽ.Pal.mihi quoq; pol ita uidet
Age nunc iã quando lub&.Sce.quid agã?Pal.peri perpropere.
Phi. Vbi iste bonus seruus:qui ꝑdiit me maxume in nocentẽ
Falso insimulatã.hem tibi.Pal.hic dixit.Phi.tibi
Quẽ dixti tu te me uidisse in ꝑxumo hic scelestе osculantẽ?
Pal. Atq; cũ alieno adolescentulo dixit.Sce.dixi hercle uero.
Phi. Tun me uidisti.Sce.atq; his quidẽ oculis.Phi.carebis credo.
Qui plus uident q̃ quod uidẽt.Sce.nũq̃ hercle deterebor.
Quin uideri id quod uideri.Phi.ego stulta moror multũ.
Quę cũ hoc insano fabulẽ.quẽ pol ego capitis perdã.
Sce. Noli minitari.scio crucẽ futurã mihi sepulchrũ.ibi mei
Maiores sũt siti.pater.auus.proauus.abauus.
Non mihi possunt minaciis tuis hisce oculi fodiri.
Sed paucis uerbis te uolo palestrio.obsecro ũde exit hẽc?
Pal. Vnde nisi domo.Sce.domo.Pal.me uidẽte uideo.
Sce. Miꝝ est facinus quomodo hẽc hic transire potuerit.
Nam certo neq; solariũ apud nos neq; ortus ullus neque
Fenestra nisi clarata.nam certo ego te intus uidi.Pal.pgin
Scelestе intẽdere.& banc arguere .Phi.e castor.ergo mihi
Haud falsũ euenit somniũ:quod noctu hac somniaui.
Pal. Quid somniauisti?Phi.ego eloquar:sed amabo aduortito
Animũ.hac nocte in somnis mea soror gemina & germana
Visa uenisse athenis in ephesum cũ suo amatore quodã.
Hi ambo hospitio huc in ꝑximũ mihi diuorti sũt uisi.
Sce. Palestrioni somniũ narrat .Pal.pge porro.Phil.ego lęta
Visa:quia soror uenisſ&.ꝑpter eandẽ suspicionẽ maxumã
Sũ uisa sustinere.nã arguere in somnis me familiaris meus
Mihi uisus est.me cũ alieno adolescẽtulo:quasi nec est
Osculatã esse.cũ illa osculata mea soror gemina esset suũ
Amicũ.ita me insimulatã pererã esse somniaui.
Pal. Satim eadem uigilanti expetũt:quę in somnis uisa memoras.
Heus hercle pręsenti iam omnia abi intro.et comprecare
Narandũ ego istuc militi cẽsebo.Phi.facere certũ:neq;
Me quidẽ patiar perdi falso:impune insimulatã.Sce.timeo quid
Reꝝ gesserim ita dorsũ totum prurit.Pal.scin te perisse nũc
Quid est domi certo?Sce.certa res est nũc.nostrũ obseruare hostiũ.

Vbi eſſet.Pal.at ſceledre quęſo ut ad id exẽplũ ſomnium
Quaſi ſimile ſomniauit.atq; ut tu ſuſpicatus es eam uidiſſe
Oſculantẽ.Sce.me eã nõ uidiſſe arbitraris?Pal.nę tu hercle opinor
Obſecro reſpice ſi ad herũ hęc res peruenit.periſti pulchre
Sce. Nunc demũ experior prius ob oſculos caliginem obtigiſſe.
Pal. Dudum edepol planum hoc quidem:quę huc uſq; fuerit intus.
Sce. Nihil habeo certi.quid loquar.non uideam.et ſi uidi.
Pal. Nę te edepol ſtultitia tua pene perdidit.dum te fidem
Facere hero uoluiſti.abſumptus es pene.ſed fores
Vicini proximi concrepuerunt.conticeſcam.

Philocomaſium.Paleſtrio.Sceledrus.

Nde ignẽ ĩ arã.ut epheſię dianę latas laudes gratesſq; agam.
Eiq; ut arabico fumificẽ odore.amoena quę me in locis
Neptuniis templiſq; turbulentis ſeruauit ſaeuis fluctibus.
Vbi ſum afflictata multũ.Sce.Paleſtrio o paleſtrio
Pal. O ſceledre.quid uis?Sce.hęc mulier quę hinc exit modo
Eſt ne herilis concubina philocomaſium
An non eſt iſta.Pal.hercle opinor.ea uidet᷑.ſed facinus
Miꝛ eſt:quomodo hęc hinc nunc tranſire potuerit.ſiquidẽ ea eſt.
An dubiũ tibi eſt.eam eſſe hanc.Pa.ea uidetur.ſed facinus
Miꝛ eſt quomodo hęc hinc tranſire potuerit ſiquidẽ ea eſt.
Sce. An dubium tibi eſt eam hanc.Pa.ea uidetur.at eamus
Appellemus.heus quid iſtuc.et philocomaſiũ?quid tibi iſtic
In biſce ędibus debetur?quid negocii eſt?qd nũc taces.tecũ loquor.
Pal. Immo edepol tute tecũ.nam hęc nihil reſpõdet.
Sce. Te alloquar.uitii ꝓbriq; plena:quę circum uicinos uages.
Phi. Qui cũ tu fabularis.Sce.qui cũ niſi tecũ?Ph.quis tu homo es
Aut mecũ quid eſt negocii?Sce.men rogas.hem qui ſim?
Phi. Quin ego hoc rogẽ quę neſciam.Pal.quis ego ſũ igit᷑ ſi tu
Hunc ignoras?Phi.mihi odioſus qſquis es.& tu & hic.Sce.nõ nos
Nouiſti.Phi.neutrũ.Sce.metuo maxume.Pal.quid metuis?
Sce. Enĩ ne noſmet pdiderimus uſpiã.nam neq; te.neque me
Nouiſſe ait.Pal.perſcrutari hic uolo ſceledre nos.noſtri
An alieni ſumus:ne dũ quiſpiam nos uicinorũ ĩ prudentis
Aliquis ĩmutauerit.Sce.certe equidẽ noſter ſũ.
Pal. Et pol ego.quęris tu mulier malũ.tibi dico heus philocomaſiũ?
Phi. Quę te ĩtẽperię tenẽt:qui me perperã ꝓplexo
Nomine appelles?Pal.eo qui igit᷑ uocare.philocomaſiũ dicere
Nomẽ ſi iniuria eſt falſũ nomẽ poſſidere philocomaſium
Poſtulas:at iſtuc nõ decet.& meo hero facis ĩiuriã.
Phi. Ego ne.Pal.tu.Phi.quę heri athenis epheſũ aduenĩ

Veſperi cum meo amatore adoleſcente athenienſi.
Pal. Dic mihi quid hic tibi in epheſo eſt negocii? Phi. geminã
Germanam meã hic ſororẽ eſſe inaudiui. eam ueni quęſitũ.
Pal. Mala es. Phi. ĩmo ecaſtor ſtulta multũ: quę uobiſcũ
Fabulẽ abeo. Sce. abire nõ ſinam te. Pal. mitte ſceledre
Manifeſtaria res eſt. Sce. non omitto. Ph. at iã crepabunt
Manus male tibi. niſi me omittis. Sce. quid malũ adſtas:
Quin detines altrinſecus? Pal. nihil moror negocioſũ
Mihi eſſe tergũ: qui ſcio. an iſta nõ ſit philocomaſium.
Atq; alia eius ſimilis ſit. Phi. mittis me. an nõ mittis?
Sce. Immo ui atq; ĩuitã. ingratis: uolutatim te rapiam domũ.
Hoſtiũ hoc mihi eſt domiciliũ. athenis domus eſt. ac herus.
Phi. Ego iſtã domũ neq; moror: neq; uos qui homines ſitis
Noui: neque ſcio. Sce. lege agito te nuſq̃ mittã.
Niſi das firmatã fidẽ. te huc ſi uiſero intro iturã.
Phi. Vi me cogis. qſqs es. do fidẽ ſi omittis iſtoc me ĩtro iturã. quo iubeſ
Sce. Ecce omitto. Phi. at ego habeo miſſa. Sce. muliebri feciſti fide.
Pal. Sceledre manibus amiſiſti prędã. Sce. tã ea eſt noſtra: q̃ potis
Herilis cõcubina. uin tu facere hoc ſtrenue. Pa. qd faciã? Sce affer m̃
Machęrã huc ĩtus. Pal. qd facies ea? Sce. ĩtrorũpã
Recta in ędis. quẽq; hic ĩtus uidero cũ philocomaſio oſculantẽ.
Eũ ego obtruncabo extẽplo. Pal uiſa ne ea eſt? Sce. ĩmo
Edepol plane ea eſt. Pal. ſed quomodo diſſimulabat? Sce. abi
Machęram huc affer. Pal. iã faxo hic erit. neq; eques neque
Pedes ꝓfectus quiſq̃ tãta audacia: qui ęque faciat confidẽter
Q̃q̃ mulieris faciũt. ut utrobiq; rationẽ docte diũt.
Nã ut ſublinit̃ os cuſtodi. cauto cõſeruo meo nimis beat
Quod cõmeatus ẽ trãſ parietẽ. Se. heus paleſtrio machęra nihil op?
Pal. Quid iã. aut quid opus eſt? Sce. domi eccã herilẽ concubinam.
Pal. Quid domi? Sce. in lecto cubat. Pal. edepol ne tu tibi malã rẽ
Reperiſti ut prędicas. Sce. q̃ iam. Pal. quia hanc attingere
Auſus mulierẽ hic in ꝓxumo. Sce. magis hercle metuo. ſed nũq̃
Quiſq̃ faci&: quin ſoror iſta ſit germana huius.
Pal. Eam pol tu oſculantẽ hic uideras. & qdem palam eſt.
Eam eſſe ut dicis. Sce. quid ꝓpius fuit: q̃ ut perirem
Si locutus fuiſſem hero? Pal. ergo ſi ſapis. muſſitabis plus opportet
Scire ſeruũ q̃ loqui. ego abeo. ne quid tecũ cõſilii
Cõmiſceã. atq; apud hunc uicinũ. tuę mihi turbę nõ placẽt.
Herus ſi ueni&. ſi me quęrit. hic ero. hic me accerſito.

Sceledrus. Periplectomenus. ſenex.

Atĩ abiit ille: neq; herile negociũ pl? curat: q̃ ſi nõ ſuitute ſuiat.

Certo quidẽ illa hic noſtra intus eſt in ędibus.nam ego excubantẽ
Eam domo offendi.certũſt nunc obſeruationi operam dare.
Peri.Non hercle biſce homines.me marẽ ſed foeminã uicini rentʼ eſſe
Serui militis.ita me ludificant.mea ne hic in uia hoſpita.
Quę heri huc athenis cũ hoſpite aduenit meo.tracta & ludificata.
Ingenua et libera.Sce.perii hercle.hic ad me recta abiit uia.
Metuo illec mihi res:ne malo magno ſuat.quãtũ hũc audiui:facere
uerborum ſenem
Accedam hominẽ.Peri.tun ſceledre huc ſcelerum caput.
Meam ludificaſti hoſpitam ante ędis modo.
Sce. Vicine auſculta quęſo.Per.ego auſcultem tibi.
Sce. Expurgare uolo me.Per.tu ne te expurges mihi
Qui facinus tantũ tamq; indignum feceris?
An qa latrocinari arbitramini.quid uis licere facere uobis uerbero.
Sce. Lic& ne?Per.at ita di deęq; me oẽs amẽt:niſi mihi ſuppliciũ
Virgaꝝ de te datʼ longũ diutinũq; a mane ad ueſpeꝝ.
Qꝝ meas confregiſti imbrices & tegulas.ibi dũ cõdignã te
Sectaris ſimiam.quodq; inde inſpectauiſti meũ apud
Me hoſpitẽ amplexũ:amicã cũ oſculabatʼ ſuã.
Qꝝ q; concubinam herilẽ inſimulare auſes es ꝓbri pudicã.meq;
Sũmi flagitii.tũ ꝙ tractauiſti hoſpitam ante ędis meas.
Niſi tibi ſuppliciũ ſtimuleũ dedatʼ.dedecoris pleniorẽ beꝝ
Faciam tuũ:q̃ magno uẽto plenũ undaꝝ mare.
Sce. Ita ſum coactus periplectomene:ut neſciam utꝝ ne poſtulare
Prius tecũ ęquũſt.niſi iſtec non eſt bęc.neque iſta ſe mihi
Me expurgare.hoc tibi uidetʼ ęquius ſicut etiam nũc.neſcio
Quid uiderí.ita iſta huius ſimilis noſtrę tua.ſi quidẽ nõ eadẽ eſt
Per. Viſe ad me intro iam ſcies.Sce.lic& ne.Per.neque te inhibeo
Perplacide noſcita.Sce.ita facere certũ ẽ.Pe.heꝰ philocomaſiũ cito
Tranſcurre curriculo ad nos.ita negociũ eſt. poſt quãdo
Exierit ſceledrus a nobis.cito tranſcurrito aduerſũ curriculo domũ:
Nunc pol ego metuo ne quid infucauerit.ſi hic nõ uidebit
Mulierẽ aperitʼ dolus.Sce.pro di ímortales ſimiliorẽ
Mulierẽ magiſq; eandẽ q̃ noſtrę ea eſt nõ reor
Deos facere poſſe.Per.quid nũc?Sce.cõmerui malum.
Per. Quid igitʼ ean eſt?Sce.et ſi ea eſt.nõ ea eſt.Per.uidiſtin iſtam?
Sce. Vidi illam hoſpitẽ cõplexam atque oſculautẽ.Per.ea ne eſt
Sce. Neſcio.Per.uin ſcire plane?Sce.cupio.Per.abi intro ad uos domũ.
Continuo inde ſit ne iſta bęc domũ uoſtram intus.Sce.licet
Pulchre admonuiſti ſciam ego ad te exibo foras.
Per. Nunq̃ edepol hominẽ quenq̃ ludificarier magis facete

Vidi:& magis miris modis.ſed eccũ egredit᷑.
Sce. Periplectomene te obſecro p deos:atq; homines:perq; ſtultitiã meã
Perq; tuã gratiã.Per.qd obſecras?Sce.meę inſcicię meę &
Stultitię ignoſcas.nunc demũ ſcio me fuiſſe excordẽ:cęcũ
Incogitabilẽ:nã philocomaſiũ eccã ĩtus.Per.quid nunc furcifer
Vidiſti ambas?Sce.uidi.Per.hęc exhibeas uolo.Sce.meruiſſe eqdẽ
Me maximũ fateor malũ:et tuę feciſſe me hoſpitę aio ĩiuriã
Sed meã eſſe herilẽ incubinã cẽſui:cui me cuſtodẽ herus
Addidit miles meus.nam e ſũmo puteo ſimilior nũq̃ poteſt
Aqua aquę ſumi:q̃ hęc eſt:atq; iſta hoſpita.& me deſpexiſſe
Ad te per ĩpluuiũ tuũ fateor.Per.qd ni fateare.ego qui uiderim.
Sce. Sed philocomaſiũ me uidiſſe cẽſui.Per.ratus ne me iſtic hominẽ
Eſſe omniũ minimi precii:ſi ego me ſciẽte paterer uicino meo
Inferri apud me ita ĩſigni te ĩiuriã.Sce.nunc demũ ĩſipiẽter
Factũ eſſe arbitror cũ rẽ cognoſco.at nõ malitioſe tamẽ
Feci.Per.ĩmo indigne.nam homini ſeruo ſuos domitos habere
Oport& oculos.& manus orationẽq;.Sce.ego ne ſi poſt hũc diem
Mutiuero:etiã qd᷑ ego me certo ſciã:dato excruciatũ:me egomet
Dedã tibi.nũc hoc mihi ignoſcas quęſo.Per.uincã animum meum
Ne malitioſe factũ id eſſe abſ te arbitres:ignoſcam tibi iſtuc
Sce. At dii tibi faciant bene.Per.nę tu hercle ſi te di amãt lĩguã cõprimiſ
Poſthac etiã illud:quod ſcies:neſciueris.ne uideris quod uideris.
Sce. Bene me mones:ita facere certũ eſt.ſatin ne oratus abiit
Nũqd nunc aliud me uis.Per.ne me noueris.Sce.dedit hic mihi
Verba:qua benigne gratia fecit.ne iratus eſſet.ſcio quã rẽ gerat.
Vt me cũ extẽplo a foro adueniam domũ.amicum prendat
Vna hic & paleſtrio.me habẽt uenalẽ ſenſi.& iã dudum ſcio.
Nunq̃ hercle ex iſta naſſa ego hodie eſcã petã.nã iam aliquo
Aufugiam:& occultabo aliquot dies.dum hęc cõſcileſcunt.
Turbę:atq; irę leniũt.iam nunc ſatis & plus nimio merui mali.
Verũtamen de me quicquid eſt.ibo hinc domum.
Per. Illic hinc abſceſſit ſat edepol certo ſcio occiſam ſępe ſapere.
Plus multo ſuẽ cum manducat᷑.ne id quod uidit uiderit.
Nam illius oculi:atq; auris:atq; opinio tranſfugere ad nos.
Vſque adhuc actum eſt ꝓbe.nimium feſtiua mulier operam
Prębuit:redeo in ſenatum rurſus.iam paleſtrio frequens
Senatus:ſceledrus nunc autem foras:domi apud me
Poterit nunc haberier.ibo intro:ne dũ abſũ multifortito ſuam.

Paleſtrio.Pleuſides.Ado.Periple.

c Obibete intra limẽ etiam uos paꝝper pleuſides:ſinite me
Prius perſpectari.ne uſpiam inſidię ſint.conciliumq; habere

Volumus.nam opus eſt.nũc tuto loco.ũde inimicus nequis noſtriſ
Spolia capiat cõſiliis.unde inimicus nequis ſpolia capiat auribus.
Nam bene cõſultum:ĩcõſultum ſi ſit:inimicis uſu eſſe poteſt.
Quin ſi inimicis uſu eſt.obſit mihi.nã bene cõſultũ ſubripit᷑
Sępiſſime. ſi minus cũ cura:aut catalogo loquendi lectũ eſt
Quippe ſi reſciuere inimici cõſilium tuũ:tuopte tibi
Conſilio occludunt linguam.& cõſtringunt manus:atq;
Eadẽ quę illis uoluiſti facere:faciũt tibi. ſed ſpeculabor
Nequis aut hinc a leua aut dextera ueſtro cõſilio uenator aſſit.
Cũ auritis plagis.celebris hinc ꝓſpectus uſq; ad ultimã
Plateam ꝓbe eſt.euocabo.heus periplectomene.et pleuſides
Progredimini.Per.ecce nos tibi obediẽtis.Pal.facile ẽ ĩperiũ ĩ bonis
Sed uolo ſcire eodẽ cõſilio: quod intus meditati ſumus
Si gerimus rem.Per.magis ad rẽ non poteſt eſſe utibile.Pal.ímo
Quid tibi pleuſides.Ple.quid ne uobis placeat:diſpliceat mibi.
Per. Quis homo ſit magis meus q̃ tu es.Ple.loquere lepide & cõmode.
Pal. Pol ita dec& hunc facere.Ple.at hoc me facinus miſeꝝ macerat.
Meumq; cor:corpuſq; cruciat.Per.quid id eſt quod cruciat te?
Ple. Me tibi iſtuc ętatis homĩ facinora puerilia obiicere.neq; te decora.
Neq; tuis uirtutib9 ea te expetere.te ex opib9 ſũmis mihi honoris
Gratia mibique amanti ire opitulatũ.atque ea te facere facinora
Quę iſtęc ętas fugere.facta magis quidẽ ſectari ſolet.
Eam pud& me tibi in ſenecta abiicere ſollicitudinẽ.Per.nouo
Modo tu homo amas.ſiquidẽ te quicq̃:quod faxis:pudet.
Nihil amas.umbra es amantum:magis q̃ amator pleuſides.
Ple. Hanccine ętatẽ exercere mei amoris gratia.Per.qd ais tu ita ne
Tibi uideor oppido acheronticus tã capulari ſtamine.tibi
Diu uideor uita uiuere.nã eqdẽ haud ſum natus
Annos pręter quinquaginta & quatuor.clare oculis uideo
Pernixũ manibus.ſũ pedes mobilis.Pal.ſi albus
Capillus hic uidet᷑:neutiq̃ ubi ingeniũ ſenis ineſt.
In hoc emuſitata ſua ſibi ingenia indoles.Ple.pol id quidẽ
Experior ita eſſe ut prędicas paleſtrio.nã benignitas quidẽ
Huius oppido adoluſcentuli.Per.immo hoſpes magis cũ periculũ
Facies:magis noſces meam comitatẽ merito te amantẽ.
Ple. Quid opus nota noſcere.Per.ut apud exẽplũ experiundi
Habeas.neges foris.nã qui ipſe amauit.ęgre amantis ĩgeniũ
Inſpicit.et ego amatoris aliquantulũ habeo humoriſque etiã
In corpore.neque dũ exarui ex amoris:rebus et uoluptariis.
Vel cauillator facetus:uel conuiua cõmodus itẽ ero.
Neque ego oblocutor ſum alteri in conuiuio.

In cõmoditate abſtinere me apud cõuiuas cõmode
Cõmemini.& mei oris iuſtam partẽ perſequi.
Et meam partẽ itidẽ tacere quom aliena eſt oratio.
Minime ſputator ſcreator ſum itidẽ.minime ſuccidus.
Poſt epheſi ſum natus.nõ enim ĩ apulis:nõ ſum in umbria.
Pal. O lepidũ ſemiſenẽ.ne ſi quas memoratt tuus habet.
Atq; equidẽ plane eductum in nutricatu uenerio.
Per. Plus dabo q̃ prędicabo ex me uenuſtatis tibi.
Neq; ego nũq̃ alienum ſcortum ſubagito in conuiuũ.
Neq; prępripio pulpamẽtum:neque peruorto coculũ.
Neque per uinũ unq̃ ex me exoritt diſcidiũ in cõuiuio.
Siquis ibi eſt odioſus:abeo domũ:ſermonẽ ſegrego.
Venereũ amorẽ amoenitatẽq; accubans exerceo.
Et quidẽ edepol omnis mores ad uenuſtatẽ iugiter
Cedo tris mibi bomines auricalco contra ẽptũ iſtis moribus.
Pal. At quidẽ illuc ętatis qui ſit nõ inuenies alteꝝ
Lepidiorẽ ad omnes res: nec qui amicus amico ſit magis.
Per. Tu te me ut fateare faciam:eſſe adoleſcentẽ moribus.
Ita apud omnis cõparebo tibi res benefactis frequens.
Opus nec erit tibi aduocato triſti iracundo!ecce me,
Opus nę leni.leniorẽ dices q̃ mutũ eſt mare.
Liquidus cultusq; q̃ uẽtus eſt fauonius.
Vel bilariſſimum cõuiuam me extimandũ:exprimam tibi.
Vel primarium paraſitũ:atq; obſonatorẽ optumũ.
Tũ ad ſaltandũ non cinedus magis uſq; ſaltat:q̃ ego:
Pal. Quid ad illas artes optes.ſi optio eueniat tibi.
Per. Huius ꝓ meritis ut referri pariter poſſit gratia
Tibiq;.quibus nunc eſſet experioſum meę ſolicitudini.
Ple. At tibi tanto ſũptui eſſe mibi moleſtum eſt.Per.mortuus es.
Nam in mala uxore: atq; inimico ſiquid ſumat:ſũptũ eſt.
In bono boſpite atq; amico queſtus eſt:quod ſumitur.
Et quod in diuinis rebus ſumaſ ſumptuſ:ſapienti lucro eſt.
Deum uirtute euntẽ boſpitio accipere:apud me eſt comitaſ.
Eſ.bibe.animo obſequere mecũ:atque bonerato bilarituſ me
Liberę ſunt ędiſ.liber ſum autẽ ego.me uti uolo libere.
Nam mibi deũ uirtute dicã: ꝓpter diuitiaſ dataſ
Licuit uxorẽ dotatã genere ſummo ducere.
Sed nolo mibi oblatratricẽ in ędiſ intromittere.
Ple. Cur non uiſ.nam ꝓcreare liberoſ lepiduſ ſonuſ.
Per. Hercle uero libeꝝ eſſe:id multo eſt lepidiuſ.
Tu bomo et alteri ſapienter potiſ eſ conſulere:& tibi.

Nam bona uxor:ſi ea deducta eſt uſq; gẽtiũ
Vbi ea poſſit inueniri. uerum ego ne eam ducã domũ.
Quę mihi nunq; hęc dicat.eme mi uir lanã.uende tibi pallium.
Malacbum:et calidum:conficiantur tunicę quę mihi hibernę bonę
Ne algeam hac hyeme.hoc hoc nũq; uerbum ex uxore audiã.
Verum prius q; galli cantẽt:quę me ſomno ſuſcitet
Dicat.da mihi uir calendis mittam cũ martię ueneriunt
Da qui faciat condiat:da quod dẽ quinquatribus.
Percantatrici.& lectrici.ariolę.atq; haruſpicę.
Flagitium eſt ſi nihil mittet.quo ſupercilio ſpicit.
Tum pratica clementer non pota eſt:inquit munere.
Iampridem:quia nihil abſtulerit:ſuccenſ& celaria.
Tum obſtetrix expoſtulauit mecũ pay miſſũ ſibi.
Quin nutrici nõ miſſurus quicq;:uernas alit.
Hęc atq; huius ſimilia alia damna multa mulieꝝ.
Nunc uxorẽ ꝓhibui mihi.& quę huius ſimilis ſermonis erãt.
Pal. Dii tibi ꝓpitii ſunt hercle.nam ſi iſtam ſemel amiſeris
Libertatẽ.haud facile te in eundẽ rurſus reſtitues locum.
Ple. At illa laus eſt magno in genere & ĩ diuitiis maxumis.
Liberum hominẽ educare generi monimẽtũ & ſibi.
Per. Quando habeo multos cognatos quid opus ſit mihi liberis?
Nunc bene uiuo.& fortunate:atque ut uolo:atque animo ut lubet.
Mea bona mea morte cognatis dicã:inter eos partiant.
Illi apud me edunt.me curãt.uiſũt.qd agã.ecqd uelĩ.
Prius q; luc&:aſſũt:rogitãt noctu an ſomnũ cęperĩ.
Eos ꝓ liberis habeo:qui mittunt munera.
Sacrificãt:dant inde partẽ mihi maiorẽ:quam ſibi
Abducunt.extra me ad ſe prandiũ:ad coenã uocant.
Ille miſerrimũ ſe retˇ:minimũ qui miſit mibi.
Illi inter ſe certant donis.ego mecũ muſito.
Bona mea inbiant:certatĩ nutricunt et munera.
Pal. Nimis bona ratione nimiũque aperte tu multa uides.
Et tibi ſũt gemini.& trigemini ſi te bene habes filii.
Per. Pol ſi habuiſſem ſatis cępiſſem miſeriaꝝ.liberis
Cẽſerẽ memerẽ cecidiſſet ne ebrius:aut de equo uſpiã
Metuerẽ.ne ibi defregiſſ& crura:aut ceruices ſibi.
Pal. Huic homini dignũ eſt diuitias eſſe:diu uitã dare
Qui ęgre ſeruat.& qui bene habet:ſuiſq; amicis uolupe
O lepidũ caput.ita me dii deęq; amẽt:ęquũ fuit
Deos parauiſſe uno exẽplo:ne omnis uitã uiuerẽt.
Sicuti merci preciũ ſtatuit ꝓ uirtute ut ueniat.

Quę improba eſt ꝑ mercis uitio dominũ precio pauperat.
Itidẽ diuos diſperdiſſe uitã humanã ęquum fuit.
Qui lepide ingenuatus eſſ&:uitã lõgi quã darẽt.
Qui ĩprobi: & ſceleſti iis adimerẽt animam cito.
Si hoc parauiſſent:homines eſſent minus multi mali.
Et minus audacter ſceleſta facerẽt facta.et poſtea
Per. Qui homines ꝑbi eſſent:eſſet bis annona uilior.
Quid deoꝝ cõſilia culpes ſtultus ĩſcituſq; ſic.
Qui deos uituperes.nũc iã iſtis rebus deſiſti decet.
Nũc uolo obſonare uelut hoſpes.tua te ex uirtute
Meę domi accipiam benigne lepide.et lepidis uictibus.
Ple. Nihil me poenit& iam quanto ſumptu fuerim tibi.
Nã hoſpes nullus tam amici hoſpitiũ deuorti poteſt.
Quin ubi triduũ cõtinuũ fuerit:iam odioſus ſit.
Veꝝ ubi dies decẽ cõtinuos ite aſtodoꝝ illas
Tametſi dominus nõ ĩuitus patitur:ſerui murmurãt.
Per. Seruientis ſeruitutẽ ego mi ſeruos ĩtroduxi mihi
Hoſpeſ.nõ qui mihi imperarẽt.quibus ego eſſem obnoxius.
Si illud ęgre ſit uobis.mihi quod uolupe ẽ mortẽ remigiorẽ gero.
Tamẽ id quod odioſe faciũdũ:fiat malũ atq; ĩgratis.
Nũc quod occepi obſonatũ ꝑgam.Ple.ſi certus tibi
Cõmodũ obſona:ne magno ſũptu mihi quod uis ſatẽ
Per. Quin tu iſtanc orationẽ hinc ueterẽ atq; antiquã amoues.
Nam proletario ſermone nũc quidẽ hoſpes utere.
Nã bi ſolẽt:quãdo adcubuere:ubi coena appoſita ẽ dicere
Quid opus fuit hoc ſumptu tãto noſtra gratia?
Inſanuiſti hercle.nã idẽ hoc hominibuſ ſat erat decẽ.
Pal. Qꝛ eoꝝ cauſa obſonatum eſt:culpant et comedũt tamẽ.
Per. Fit pol illud ad illud exẽplũ:ut docte et perſpecte ſapit.
Sedũdũ homines nũq̃ dicunt q̃q̃ appoſitũ ẽ ampliter.
Iube illud demi.tolle hanc patinam.remoue ꝓnã.nihil moror
Aufer illã offam penitam. ꝑbuſ hic cõger frigidus.
Remoue.abi.aufer.neminẽ eoꝝ hęc aſſeuerare audias.
Sed ꝑcellũt.ſed ꝑcũbunt.dimidiatĩ appetũt.
Pal. Bonus hercle ut malos deſcripſit mores.Per.haud centuſimã
Partẽ dixi.atq; ociũ reſiſtit.poſſũ exprimere.
Pal. Igit᷑ id quod agit᷑.hoc primũ pręuerti decet.
Nũc huc animũ aduortite ambo.mihi opus eſt opera tua
Periplectomene.nam ego inueni lepide ſycophãtiam.
Qui admutilet᷑ miles cęſariatus:atq; uti
Huic amanti ad philocomaſiũ hãc efficiamus copiam.

Vt hic eã abducat abeatq;.Per.dare iſtanc orationẽ uolo.
Pal. At ego mihi anulũ dari iſtunc tuũ uolo.Per.quam ad rẽ uis.
Pal. Quando habebo igit̃ rationẽ meaꝝ fabricaꝝ:dabo.
Per. Vtere.accipe.Pal.accipe a me rurſũ rationẽ doli:
Quam inſtitui.Ple. ꝑpurgatis ãbo damus tibi operã auribus.
Pal. Herus meus ita magnus męchus mulieꝝ eſt:ut neminẽ
Fuiſſe atq; neq; futuꝝ credo.Ple.credo ego iſtuc idẽ.
Pal. Itaq; alexandri pręſtare prędicat formam ſuam
Itaq; omnis ultro ſectari in epheſo memorat mulieres.
Per. Edepol quidẽ de iſto multo multa:ſcio te nõ mẽtirier.
Sed ego ita eſſe ut dicis teneo pulchre.perin paleſtrio
Quam potes:tam uerba cõfer maxume ad cõpẽdiũ.
Pal. Ecq̃ tu potes reperire forma lepida mulierẽ.
Cui fallaciarũ corpuſq; ſit plenũ & doli.
Per. Ingenuã an ne libertinã.Pal.atq; iſtuc paruifacio.dũmodo
Eam des:quę ſit quęſtuoſa:quę alat corpus corpore.
Cuiq; ſapiat pectus.nã cor non poteſt:quod nulla habet.
Per. Lautã uis.an quę nõ dũ ſit lauta?Pal.ſic cõſuccidã.
Quam lepidiſſimam potes.quãq; aduleſcẽtẽ maxume.
Per. Habeo eccillam meam clientam:meretricẽ adoleſcentulam.
Sed quid ea uſus eſt?Pal.ut ad te eam iam deducas domũ.
Itaque eam huc ornatã adducas matronaꝝ modo.
Capite compto:crinis uictaſque habeat:adſimul&que ſe
Tuam eſſe uxorẽ ita pręcipiẽdum eſt.Ple.erro:quam iſiſtas uiam.
Pal. At ſcietis.ſed ecquę ancilla eſt illi Per.eſt primita.
Pal. Ea quoque opus eſt.ita pręcipio mulieri:atque ancillulę
Vt ſimul& ſe tuam eſſe uxorẽ:et deperire hũc militẽ.
Quaſi hunc anulũ fameſę ancillę dederit:eum porro
Militi ut darẽ:quaſique ego rei ſũ iterpres.Per.audio.
Pal. Nę me ſurdũ uerberat:ut ſi audis.ego recte meis
Dabo:tua mihi uxore dicã delatũ:& datũ.
Vt ſeſe ad eũ cõciliarẽ.ille eiuſmodi eſt:cupi& miſer.
Qui niſi adulterio ſtudioſus:rei nulli alię eſt iprobus.
Per. Non potui repire ſub ſole quęrẽs lepidiores duas ad hanc rẽ:
Q̃ ego.habe animũ bonũ.Pal.ergo accurras.& ꝑpa nũc tu
Auſculta mi pleuſides.Ple.tibi ſũ obediens hoc facto.
Pal. Miles domũ ubi aduenerit memineris ne philocomaſiũ nomines.
Ple. Quã nominẽ.Pal dic eam.Ple.nẽpe eandẽ quę dudũ
Cõſtituta ẽ.Pal. pax abis.Ple.meminero.ſed quid meminiſſe
Id refert.Pal.ego enĩ dicam.tũ quando uſuſ
Poſc&.iterea tace.ut cũ etiam hic agit.actutũ ptis defendas

Tuas.Ple.ego eo ítro igit᷑.Pal.et p̃cepta ſobrie ut cures face.

Paleſtrio.Lucrio puer.

q Vantas res turbo:quãtas moueo machinas.
Eripiam ego hodie cõcubinam militi.
Si centuriati bene ſunt manipulares mei.
Sed illum uocabo:heus ſceledre niſi negocium
Progredere ante ẹdis.te uocat paleſtrio.
Lu. Nõ opera eſt ſceledro.Pal.quid iam?Lu.ſorb& dormiens.
Pal. Quid ſorbet?Lu.illud ſtertit uolui dicere.ſed quia
Cõſimile eſt.quod ſtertas quaſi ſorbeas.Pal.eo an dormit
Sceledrus ítus.Lu.nõ naſo q̃dẽ.nã eum magnum clamat.
Tetigit calicẽ.clanculũ dimiſit.nardini unã ãphorã celarius
Pal. Eo tu ſceleſte:qui illi ſubpromis eo.Lu.quid uis?
Pal. Quid libitum eſt illi cõdormiſcere?Lu.oculis opinor.Pal.nõ te
Iſtuc rogito ſcelus.p̣cede huc.periſti iã niſi ue᷒ ſcio
Prõpſiſti tu illi uinũ.Lu.nõ p̣mpſi.Pal.negas?
Lu. Nego hercle uero.nã ille me uetuit dicere.
Neq; equidẽ foeminas octo exprõpſi in urceum.
Neque ille hic calidũ exuunt í prãdium.
Pal. Neq; tu bibiſti.Lu.dii me perdant:ſi bibere potui.
Pal. Qui iã.Lu.quia enĩ obſorbui.nam nimius calor
Cõburebat gutturẽ.alii ebrii ſunt.poſt᷑q̃ potarunt:
Pal. Bono ſuppromo cella credita.Lu.tu hercle idẽ faceres.
Si tibi eſſ& credita.quoniã emulari nõ licet:nũc íuides
Pal. Eo an nũq̃ p̣mpſit antehac:reſponde ſcelus
Lu. Atq; ut tu ſcire poſſis dico tibi.ſi falſa dicis:excruciabere.
Ita uero ut tu ipſe me dixiſſe dictites.poteſt ſagina.
Ego eiciar cellaria.ut tibi prompſeris aliũ ſuppromũ pares.
Pal. Nõ edepol faciam.age loquere audacter mihi.
Luc. Nũq̃ ẹdepol uidi p̣mere uerum hoc erat.
Mihi íperabas:ego promebam. poſtea
Hic illi cẹlebro capite ſiſtebas cadi.
Sed in cella erat paulum nimis loculi lubrici.
Ibi erat bilibris aqualis.hic propter cados
Ea ſẹpe decies complebatur die.
Eam plenã atq; inanem fieri:plenã a ſummo
Vbi bachabat᷑ auia.quaſſabãt cadi.
Pal. Abi abi ítro iã.uos í cella uinaria
Bachanal facitiſ.iã hercle ego herum adducã foris.
Lu. Perii excruciabit me herus:domũ ſi uenerit.
Quom hẹc facta ſcibit:quia ſibi nõ dixerim

Fugiã hercle aliquo.atque hoc in die extollã malum.
Ne dixeritis obsecro huic:uostrã fidem.
Pal. Quo tu agis?Lu.missus sũ alio iã huc reuenero
Pal. Quis misit?Lu.philocomasiũ.Pa.abi actutũ redi.
Lu. Quęso tamen tu meã partem infortunii:
Si diuidet̃ me absente:accipito tamẽ.
Pal. Modo intellexi quã rem mulier gesserit.
Quia sceledrus dormit:hunc subcustodem suũ
Foris ablegauit:dũ a se huc transire placet.
Sed periplectomenus quã ei mãdaui mulierẽ
Nimis lepida forma ducit.di hercle hãc rem ut uiuãt.
Qm̃ digne ornata incedit:haud meretricie.
Lepide hoc succedit sub manus negociũ.

Periplectomenus.Milphidippa.Acrotelãtiũ.Palestrio.

r Em omnem accedere te ut uelí meã milphidippa:
Domi demonstraui in ordine hãc fabricã:fallaciasque.
Minus si tenetis:denuo uolo pcipiatis plane
Satis si intelligitis.aliud est quod potius fabulemus.
Mil. Stultitia atque insipientia non fallacia sit:
Me ire in opus alienũ.aut tibi meã operã pollicitari.
Si ea opificina nescią aut mala esse aut fraudulenta.
Per. At melius mouerier.Mil.meretricem cõmoueri
Quam sane magni referat:nihil clam est:quin ego frustro.
Postq̃ adhibere auris meas ad tuam morã orationis.
Tibi dixi miles quẽadmodũ potis est oleas dare
Per. At nemo solus satis sapit.nã ego multos sępe uidi
Regionẽ fugere cõsilii:priusq̃ reperta habere.
Acr. Siquid faciendũ est mulieri male atq; malitiose:
Ea sibi imortalis memoria est:meminisse et sempiterna.
Sin bene:aut quid fideliter faciũdũ sit:eadem ueniũt.
Obliuiose extẽplo ut fiant:meminisse nequeũt.
Per. Ergo istuc mecũ cõuenit:nobis faciũdũ utrũq;.
Nam id ꝑderit mihi malitia male quod facietis ambę.
Acr. Dum nescientes quid bonũ faciamus:ne formida.
Per. Mala nulla meretrix est.Ac.ne paue peioribus cõueniũt
Per. Ita uos dec& cõsequimĩ.Pal.cesso ego illis obuiã ire.
Venire saluũ gaudeo.lepide hercle ornatus incedit.
Per. Bene opportuneq; obuiã is palestrio.tibi adsũt
Quas me iussisti adducere et quo ornatu.Ac.heus noster.Pal.esto
Palestrio acrotelãtiũ salutat.Acr.quis hic homo est
Qui tã ꝑnota nominat?Per.hic noster architectus est.

Salue architecte.Pal.ſalua ſis.ſed dic mihi ecquid hic te
Onerauit prȩceptis.Per. ꝓbe meditatã utrãq; duco.
Pal. Audire cupio quẽadmodũ.ne quid peccetis paueo.
Per. At tua prȩcepta.de meo nihil his nouum appoſui.
Acr. Nempe ludificari militem tuũ heȳ uis?Pal.exlocuta eſ.
Ac. Lepide & ſapiẽter cõmode & facete res parate.
Pal. Atq; huius uxorem te uolo aſſimulari.Acr.fiat.
Pal. Quaſi militi animũ adieceris:ſimulare ſic futuȳ.
Quaſi quę hȩc per me interpretẽ & tuã ancillã curet.
Acr. Bonus uates poteras eſſe.nũ quę ſũt futura uides?
Pal. Quaſi quę anulũ hũc ancillula tua abs te detulerit ad me.
Quẽ ego militi darẽ tuis uerbis.Acr.uera dicis.
Pal. Quid iſtis nũc memoratis opus eſt cõmeminere.
Acr. Nam mi patrone hoc cogitato.ubi probus eſt architectus.
Bene liniatam ſi ſemel carinam cõlocauit.
Facile eſſe nauem facere.ubi fundata cõſtitutaſt.
Pal. At ſunt ebrii architecti.quę te amat ut imperiti.
Ac. Si nõ nõ nos materiarius remorat:ad opus quidẽ
Noui indolẽ noſtri ingenii.cito erit parata nauis.
Pal. Nẽpe tu nouiſti militem meũ heȳ?Acr.rogare:mirus
Populi odium quid ni nouerim.magnũ dicũt cincinatum
Mȩchum ũguẽtatum.Pal. num ille etiã nouit?Ac.nũq; uidit
Qui nouerit me:quis ego ſũ.Pal.nimis lepide fabulare.
Eo poterit uerũ lepidius pol fieri.Acr.potine ut hominẽ
Mihi des quieſcas.cętera ni ludificata lepide.
Per culpã omnẽ ĩ me ĩpingito.Pal.age igit intro abite.
Inſiſtite hoc negociũ ſapiẽter.Acr.alia cura.
Age periplectomene has duc nũc ĩtro.ego ad foȳ illũ
Cõueniam:atq; illi hunc anulũ dabo:atq; prędicabo
A tua uxore mihi datũ: eamq; illum deperire.
Hanc ad nos q̃ extẽplo a foro ueniemus mittito.
Quaſi clanculũ admiſſa ſit.Per.faciemus alia cura.
Pal. Vos modo curato.ego illũ ꝓbe iã oneratũ huc acciebo:
Per. Bene ambula.bene rẽgere.at ego hoc efficiã plane.
Vt cõcubinam militis meus hoſpes habeat hodie.
Atq; hinc athenas abeat hodie.hũc dolũ dolamus
Quid tibi ego mittã muneris.Acr.des ne aliȩ mulieri operam.
Per. Lepide ſunt & comes ſũt.Acr.cõfido iam futuȳ
Vbi facta erit cõlatio noſtraȳ malitiaȳ.
Haud uereor ne nos ſubdola perfidia peruĩcamur
Abimus ergo intro.hȩc uti meditemur.Per.cogitate

Ne quid ubi miles uenerit titubetur.Acr.tu morare.
Vt accurate et commode hoc quod agendum eſt:ſequamur.

Pyrgopolynices.Paleſtrio.

u Olupeſt quod agã.ſi id ꝓcedit lepide ex ſententia.
Nam ego hodie ad ſeleucum regẽ miſi paraſitũ meũ.
Vt latrones quos conduxi:hinc ad ſeleucum ducer&.
Qui eius regnũ tutarẽt.mihi dũ fier& ocium.
Pal. Quin tu tuam rẽ cura potius q̃ ſeleuci:quę tibi
Cõditio noua:& luculenta fertur per me interpretẽ.
Pyr. Immo omnis res poſteriores pono:atq; operã do tibi:
Loquere.auris meas ꝓfecto dedo in ditionẽ tuam.
Pal. Circũſpicito dũ:nequis noſtro hic auceps ſermoni ſiet.
Nam hoc negocii clãdeſtino ut agerẽ:mandat mihi.
Pyr. Nemo adeſt.Pal.hunc arabonẽ amoris primũ a me accipe.
Py. Quid hic unde eſt?Pal.a luculenta atq; feſtina foemina.
Quę te amat.tum quę expetiſcit pulchram pulchritudinem.
Eius nunc mihi anulũ ad te ancilla porro ut adferrẽ: dedit.
Py. Quid ea ingenua an feſtuca facta:ſerua an libera eſt?
Pal. Vah ego ne ut ad te ab libertina eſſe auderẽ ĩternũcius.
Qui ingenuis factis reſponſar&:req; ab ſe cupit uti
Pyr. Nupta iſta an uidua?Pal.& nupta et uidua.Py.quo pacto potis
Vidua et nupta eſſe eadẽ?Pal.quę aduleſcens nupta ſit cũ ſene.
Py. Euge.Pal.lepida et liberali forma eſt.Py.caue mẽdaciũ.
Pal. Ad tuã formam illa una digna eſt?Py.hercle pulchrũ prędicas.
Sed quis ea eſt?Pal.ſenis huius uxor periplectomeniſ.Py.ꝓxumo.
Pal. Ea demorit te.atq; ab illo coepit abire.odit ſenẽ.
Nunc te orare atq; obſecrare iuſſit:ut tui copiam ſibi
Poteſtatẽq; facias.Py.cupio hercle equidem:ſi illa uult.
Pal. Quę cupit?Py.quid illa faciemus cõcubina:quę domi eſt
Pal. Quin tu illã iube abſte abire quo lub&.ſicut ſoror
Eius gemina uenit epheſũ:et mater:arceſſũtque eã.
Py. Ain tu aduenit epheſũ mater eius.Pal. aiunt qui ſciũt.
Py. Hercle occaſionẽ lepidam ut mulierẽ excludam foras.
Pal. Immo uin tu lepide facere.Py.loquere:et cõſiliũ cedo.
Pal. Vin tu illam actutum amouere a te:ut abeat per gratiam?
Py. Cupio.Pal.tũ te hoc facere oport&.tibi diuitiæ affatim eſt
Iube ſis aurũ atque ornamenta:quę illi ĩſtruxiſti mulieri
Dones.habere.auferre abs te quod lubeat ſibi.
Py. Placet ut dicis.ſed ne iſtam amittã:et hęc mutet fidẽ
Vide modo.Pal.uah delicatus:quę te tãq; oculos amet:
Py. Venus me amat?Pal.at tace:aperiuntur fores.concede huc clãculũ

Py. Hęc celox illius eſt quę hic egredit̃ internũcia.
Quę hęc celox.Pal.ãcillula illius eſt:quę hic egredit̃ foras
Quę anulũ iſtuc attulit:quem tibi dedi.Py.edepol equidẽ
Bellula eſt.Pal.phiteriũ hęc eſt prę illa et ſpinturniciũ.
Viden tu illã oculis mature facere:atq; aucupiũ auribus.
Milphidippa.Pyrgopolinyces.Paleſtrio:
M. i Am eſt ante ędis hircus.ubi eſt ludificãdus mibi.
Diſſimulabo:hos quaſi nõ uideã neq; eſſe hic etiã:dũ ſciã.
Pyr. Tace ſubauſcultemus.ecqui de me fiat mẽtio.
Mil. Nũc quis nã hĩc prope adeſt q rẽ alienã potius curet q̃ ſuam.
Qui ancupet:quiq; quidẽ ueſperi uiuat ſuo.
Eos nũc homines metuo mihi:ne obſint:ne ue obſtẽt uſpiã.
Domo ſi ibit.ac dũ huc tranſiuit.atq; huius cupiens corporis eſt:
Quę amat hunc hominẽ nimiũ lepidũ:et nimia pulchritudine.
Militẽ pyrgopolynicẽ.Py.ſatin hęc quoq; me deperit.
Mam laudat ſpeciẽ.edepol buius ſermones haud cinerẽ quęritant:
Pal. Quo argumẽto?Py.quia enĩ loquit̃ laute & minime ſordide.
Tũ autẽ illa ipſa eſt nimiũ lepida:nimiſq; nitida foemina.
Hercle uero iã adlubeſcit primulũ paleſtrio.
Pal. Prius neq̃ illã oculis tuis.Py.uideo.id quod credo tibi.
Tum hęc elocuta.illa autẽ abſens ſubigit me:ut amẽ.hercle hãc qdẽ
Pal. Nihil tu amaſſis.mihi hęc deſpõſataſt.tibi ſi illa hodie nupſerit.
Ego hanc cõtinuo uxorẽ ducã.Py.quid ergo hanc dubitas colloq̃?
Pal. Sequere hac me ergo.Py.pediſequus tibi ſũ.Mil.utinã cuius cauſa
Foras ſũ egreſſa:cõueniẽdi mihi poteſtas eueniat.
Pal. Erit.& tibi exoptatũ obtĩg&.bonũ habe animũ.ne formida.
Mil. Homo qdẽ eſt?Pal.q̃ ſcit qd̃ quęris ubi ſit?M.quẽ ego hic audiui?
Pal. Sociũ tuoꝝ cõſilioꝝ:& participẽ cõſiliariũ.Mil.tũ pol ego
Id quod cęlo.haud cęlo.Pal.ĩmo etiã ſed nõ cęlas.
Mil. Quo argumẽto?Pal.ĩfido cęlas.ego ſũ tibi firme fidelis.
Mil. Cedo ſignũ ſi hoc ueꝝ eſt.Pal.amat mulier quędã quendã
Mil. Pol iſtuc quidẽ multę.Pal.at nõ multę de digitto domũ mittunt.
Mil. Enĩ cognoui nũc.feciſti modo mihi ex ꝓcliuo parẽ
Sed hic num qs adeſt?Pal.uel adeſt.uel nõ.Mil.cedo te m̃ ſole ſolũ.
Pal. Breuin an lõgiquo ſermone?M.tribus uerbis.Pal.iã ad te redeo.
Pyr. Quid ego hic aſtabo tãtiſper cũ hac forma:& factis:ſi ſic fruſtror.
Pal. Patere atq; iſta.tibi ego hanc do operã.Py.ꝓperando excrucior
Pedetentĩ.tu hęc ſcies.tractare ſoles baſce huiuſmodi meritis
Pal. Age age ut tibi maxime cõcinus:nullũ eſt hoc ſtollidius ſaxũ.
Redeo ad te.cõſiliũ quaſi hunc depereant.Mil.teneo iſtuc.
Pal. Cõlaudato formam:& faciẽ:et uirtutes cõmemorato.

Mil. Ad eam rẽ habeo omnẽ faciẽ:tibi ut dudũ iam demonſtraui
Tu cõtra cura & cõtẽpla:et de meis uenator uerbis.Py.aliquã
Mibi partẽ hodie opere des.deniq; iã tãdẽ ades illico.Pal.aſſũ
Impera ſiquid uis.Py.quid illa hęc narrat tibi pol ſe lamentari
Ait illam miſeram cruciari:& lachrumãtẽ ſe afflictare:quia
Tis egeat.quia te careat.ob eam rẽ huc ad te miſſaſt.
Iube adire.Pal.at ſcin quid tu facias.facito faſtidii plenũ.
Quaſi nõ lubeat:me ĩclamato:quia ſic tã uulgo uulgẽ.
Py. Memini & pręceptis parebo.Pal.uoco ergo banc:quę te quęrit.
Py. Adeat:ſiquid uult.Pal.ſiquid uis:adi mulier.Mil.pulcher ſalue.
Py. Meũ cognomẽtũ commemorauit.dii tibi dẽt:quęcũq; optes.
Tecũ ętatẽ exigere ut liceat.Py.nimiũ optas.Mil.nõ me dico
Sed berã meã: quę te demeretur.Py.multę alię idẽ iſtuc cupiũt
Quibus copia nõ eſt.Mil.ecaſtor haud miꝛ ſi te habes caꝛ.
Hominẽ tã pulchrũ:& pręclara uirtute:et forma factis.
Py. Heus dignior fuit qſq̃ homo q̃ eſſ̃ Pal.nõ hercle humanũ ẽ credo.
Nã uulturio plus humani credo ẽ.Py.magnũ me faciã nũc.
Quoniã illec me cõlaudat.Pal.uiden tu ignauũ ut ſeſe ĩferat
Quin tu huic reſpõde.hęc illa eſt.ab illa quã dudũ.
Pyr. Qua ab illaꝛ.nã ita me occurſant multę meminiſſe haud poſſũ.
Mil. Ab illa quę digitos deſpoliat ſuos.et tuos digitos decorat.
Nã hũc anulũ ab tui cupiẽte huc detuli huic porro.
Pyr. Quid nũc tibi uis mulier memora.Mil.ut quę te cupit:eã ne ſpnaſ
Quę per tuã nũc uitã uult ſit:nec ſit ſpes.in te uno eſt.
Pyr. Quid nunc uult?Mil.te cõpellare:& cõplecti:& contrectare.
Nã niſi tu illi fers ſuppecias.iam illa animũ deſpõdebit.
Age mi achilles.fiat quod te oro.ſerua illã pulchrã pulchre.
Exprome benignum ex te ingenium mi uir cape.occiſor regum.
Pyr. Heu hercle odioſas res.quotiẽs hoc tibi.uerbero ego interdixi.
Meam ne ſic uulgo polliciteris operam.Pal.audin tu mulier.
Dixi hoc tibi dudum.et nunc dico.non huc uerri affertur merceſ.
Non hic ſuo ſeminio quanq̃ porculenã partituruſt.
Mil. Dabit̃ quãtũ ipſus p̃cii poſcet.Pa.talẽtũ philippũ:huic op9 auri ẽ.
Minus a nemine accipiet.Mil.heu ecaſtor nimis uile eſt tandẽ.
Pyr. Non mihi auaritia nunq̃ innata eſt.ſatis eſt diuitiaꝛ.
Plus mille auri:mille eſt modioꝛ philippei.Pal.pręter theſauꝛ.
Tum argẽti montes non maſſas habet: etna mons non ęq; altus
Mil. Heu ecaſtor hominẽ piuꝛ?Pal.ut ludo?Mil.quid ego ui ſublectuſ
Pal. Scite.Mil.ſ̃ amabo mitte me actutũ.Pal.qn tu huic rñdeſ aliquid
Aut factuꝛ aut non factuꝛ:quid illam miſeram tantum excruciaſ?
Quę nunq̃ male de te merita eſt.Py.iube eam exire huc ad nos.

Dic me omnia quę uult facturum.Mil. facis nũc ut facere ęquũ
Quę te uult eandem tu uiſ.Pal non hic inſulſum habet ingenium:
Mil. Quumq; me oratricem non ſpreuiſti ut exorarem ex te
Quid eſt ut ludo?Pal.nequeo hercle quidem riſu meo moderarier.
Ob eam cauſam huc abs te auorti.Py.nõ edepol tu ſcis mulier
Quãtũ ego bonorẽ nũc illi habeo.Mil.ſcio:& iſtuc illi dicã.
Pal. Contra auro alii hanc uẽdere potuit operã.Mil.pol iſtuc tibi credo
Pal. Meri bellatores gignunt᷑:quas hic pregnantis fecit.
Et pueri annos octingentos uiuunt.Mil.ue tibi nugator
Py. Quin mille annoꝝ perpetuo uiuũt ab ſeculo ad ſeclũ.
Pal. Eo᷑minus dixi:ne hęc cẽſer& me aduorſum ſe mẽtiri.
Mil. Perii quot hic annos uiu&:cuius filii tã diu uiuunt.
Pyr. Poſtriduo natus ſũ ego mulier:q᷑ iupiter ex ope natus eſt
Pal. Si hic pridie for& q᷑ ille eſt:hic haber& regnũ in cęlo.
Mil. Iam iã ſat amabo eſt.ſinite abeam ſi poſſũ uiua a uobis.
Pal. Quin ergo abis quando reſponſũſt.Mil.ibo atq; illam huc adducã
Quã ꝓpter opera ẽ mihi.nũqd uis.Py.ne magis ſim pulcher q᷑ ſũ
Ita me mea forma hab& ſolicitũ.Pal.quid hic nũc ſtas.quin abis?
Mil. Abeo.Pal.atq; adeo audin tu.dicito docte & cordate:ut cor ei ſaliat
Philocomaſio dic ſi eſt hic.domum ut tranſeat:hunc hic eſſe.
Mil. Hic cũ bera eſt:clã noſtrũ hunc ſublegerũt ſermonẽ:lepide factũ ẽ
Iam ex ſermone hoc gubernabunt doctius porro.Pal.remorare.
Mil. Abeo neq; te remoror.neq; te tango.neq; te taceo.
Pyr. Iube maturate illam exire huc iã iſtic rei ꝑuortemur.

Pyrgopolynices.Paleſtrio.

q Vid mihi nũc es auctor:ut faciã paleſtrio de concubina noſtra
Nullo pacto poteſt prius hęc ĩ ędis recipi:q᷑ illam omiſerim.
Quid me cõſultas:qd agã?Pal.dixi eqdẽ tibi q᷑ id pacto fieri poſſit
clementiſſime.
Auꝝ atq; ueſtẽ omnẽ muliebrẽ habeat ſibi.quę illi
Inſtruxiſti:ſumat:habeat.auferat.dicasq; tẽpus maximũ eſſe.
Vt eat domũ ſororẽ geminã eſſe:& matrẽ dicito:quibuscum
Comitata recte deueniat domũ.Py.quid tu ſcis eas adeſſe.
Pal. Quia oculis meis uidi hic ſororẽ eſſe eius.Py.cõuenit ne ea?
Pal. Conuenit.Py.ecquid fortiſ uiſa ẽ?Pa.omnia uis opinare.
Py. Vbi matrẽ eſſe aiebat ſoror?Pal.cubare in mari lippam:
Atq; oculis turgidis nauclerus dixit:qui illas aduexit:mihi.
Py. Is ad quoſ nauclerus hoſpitio diuortit᷑?Pal.q᷑d is?Py.ecqui fortiſ
Pal. Abi ſis hic.nã tu quidẽ ęque fuiſti ſcitus emiſſarius.
Qui conſectare qui mares:quę foeminę.Py.hoc age nũc iſtuc.
Quod das conſiliũ mihi?tecũ illa uerba facere de iſta re uolo

Nã cũ illa ſane cõgruit ſermo tibi.Pa.quí potius cũ tu te ades
Tuã rẽ tute agas.dicas uxorẽ tibi neceſſũ eſſe ducere.
Cognatos pſuadere:amicos cogere.Py.ita ne tu cẽſes.
Pal. Quid ego ni ita cẽſeã.Py.ibo igit᷑ ítro.tu hic ante ędis
Interí ſpeculare ut ubi illec prodeat me ꝓuoces.Pal.tu modo
Iſtuc cura: quod agis.Py.curatum id quidẽ eſt.qn ſi uoluntate
Nolet ui extrudã foris.Pa.iſtuc caue faxis.qn potius
Per gratiã bonã abeat abſte:atq; illec quę dixi:dato.
Auꝝ ornamẽtaq;:quę illi íſtruxiſti ferat.Py.cupio
Pal. Hercle credo te facile ípetratũ iri:ſed abi ítro.noli ſtare
Pyr. Tibi ſum obediens.Pal.nũqd uidet᷑ demutare.aut utique
Dixi eſſe uobis dudũ hũc meum militẽ.nũc ad me ut ueniat uſuſt
Acrotelotium:ancillula eius:& pleuſides.pro iupiter
Satine ut cõmoditas me uſq; quaque adiuuat.
Nã quos uidere exoptabã maxume:una exeũtis uideo de ꝓximo:
Acrotelãtium.Milphidippa.Pleuſides.Paleſtrio.
ſ Equimini.ſimul circũſpicite:nequis adſit arbiter
Neminẽ pol uideo.niſi hunc quẽ uolumus conuẽtũ eſſe.
Ergo uoca.M.qd agis noſter architecte?Pa.ego ne architect9 uah!
Mil. Quid eſt?Pal.qui enĩ nõ ſim dignus prę te:ut figã palũ í parietẽ.
Eia uero nimis facete:nimiſq; facunde mala eſt.
Vt lepide derũcinauit militẽ.M.at etiã parũ
Bono animo es.negociũ omne iam ſuccedit ſub manus.
Vos modo porro:ut occepiſtis:date operã amicabilẽ.
Nam ipſe miles concubinã ítro abiit oratũ ſuam
Ab ſe abeat cũ ſorore et matre athenas.Ple. ꝓbe
Pal. Quin etiam auꝝ:atq; ornamẽta quę ipſe íſtuxit mulieri
Omnia dat dono.ſe ut abeat.ita ego cõſiliũ ei dedi
Ple. Facile iſtuc quidẽ eſt.ſi et illa uolt.et ille autẽ cupit.
Pal. Non tu ſcis cum ex alto puteo ſurſum ad ſũmũ deſcenderis.
Maximũ periculũ íde etiã ab ſũmo:ne rurſũ cadas.
Nunc hęc res apud ſũmũ puteũ gerit᷑.ſi pręſenſerit
Miles:nihil hanc ferre potuit.huius nũc q̃maxime
Opus eſt dolis.Ple.domi etiã ad eam rẽ uideo ſalis ſatis.
Mulieres tres:quartus tu te es.quintus ego.ſextus ſenex.
Pal. Quod apud nos fallaciarũ.ſextũſt certo ſcio
Oppidũ quoduis uidet᷑ poſſe expugnare dolis.
Date modo operã.Ac.id nos ad te.et ſiquid uelles:uenimus.
Pal. Lepide facitis nunc hoc tibi ego impero.Ac.quid uoles.
Pal. Militẽ lepide et facete laute ludificarier uolo.
Ac. Voluptatẽ me caſtor mihi imperas.Pal.et ſcim quẽadmodũ.

Ac. Nempe ut adſimulẽ me amore iſtius differre athenis.
Quaſiq; iſtius cauſa amoris ex hoc matrimonio
Abierí:cupiens iſtius omne ordinis nuptiaꝝ.
Pal. Niſi modo unũ hoc:haſce ẽdis dicas dotalis tuas.
Hinc ſenem abſte abiſſe:poſtq̃ feceris diuortiũ.
Ne ille mox uereat ítroire in alienam domũ.
Ac. Bene mones.Pal.ſed ubi ille exierit intus.iſtic te ꝑcul
Ita uolo adſimulare:prę illius forma quaſi ſpernas tuam:
Quaſiq; eius opulentitatẽ reuerearis.& ſimul
Formã amoenitatis:illius faciẽ: pulchritudinem
Conlaudato.ſat in pręceptiſt.Ac.teneo.ſatin eſt.ſi tibi
Meũ opus ita dabo expolitũ:ut íprobare nõ queas.
Ple. Sat habeo.nũc tibi uiciſſim quoq; íperabo.Pl.nũc dicito
Qꝛ extẽplo hoc erit factũ.Pa.ubi intro bęc abierit
Tu illico facito ut uenias ornatu huc naucleriaco.
Cauſę banc habeas furrugenes.culturã ad oculos laneã
Palliolum habeas ferrugineũ:nã is color thaſſalicus.
Idẽ & cõnexum in humero lęuo expapillato brachio
Pręcĩctus.aliquid aſſimulato quaſi gubernator ſies.
Pl. Atq; apud hunc ſenem omnia hęc ſunt.nã is piſcatoreſ habet.
Pa. Quid ubi ero exornatus.quin tu dicis:quid facturus ſim.
Huc uenito & matris uerbis philocomaſiũ accerſito.
Vt ſi itura eſt athenas.eat tecũ ad porrũ cito.
Atq; adiuuet ferri in nauim.ſi quid in portu uelit.
Niſi eat.& te ſoluturũ eſſe nauim.uẽtũ operã dare.
Ple. Satis plac& pictura perge:Pa.illa extẽplo nihil iam morabit̃.
Vt eat: ut ꝑper&.ne ſit mater morę.Ple.multis modis ſapis.
Pa. Ego illi dicã:ut me adiutorẽ:qui onus ferã ád portũ:roget.
Ille iubebit me ire cũ illa ad portũ:ego adeo:ut tu ſcias
Prorſũ athenas ꝑtinus abibo tecũ.Ple.atq; ubi illo uenęris.
Triduũ ſeruire nunq; te:quin liber ſis:ſinã.
Pa. Abi cito atq; orna te.Pl.nũqd aliqd.Pal.hęc ut memineris.
Pl. Abeo.Pa.et uos abite intro actutum.nã illũ binc ſat ſcio
Pal. Iam exiturum eſſe intus.Ac.apud nos imperiũ tuũ eſt.
Agite.abſcedite ergo.ecce autẽ cõmodũ aperit̃ foris.
Hilarus exit.impetrauit.inbiat quod nusq̃ eſt miſer.

Pyrgopolynices.Paleſtrio.

Pal. ꝙ Vꝺ uolui ut uolo:ípetraui p amiciciã et gratiã a philocomaſio:
Quid nã tã intus fuiſſe dicã diu.Py.nunq̃ ego qdẽ
Tã ſenſi amari:q̃ nunc ab illa muliere.Pal.quid iã
Vt multa uerba fecit.ut lẽta materies fuit.ueꝝ poſtremo

Impetraui ut uolui.donaui quę uoluit:quę poſtulauit.
Te quoq; dono dedi.Pa.etiã me?quomodo ego uiuã ſine te?
Pyr. Age animo bono es.idẽ ego te liberabo.nã ſi poſſ& ullo modo
Impetrari:ne te abducer& operã dedi.uey oppreſſit.
Pal. Deos ſpero teq; poſtremo tãetſi iſtud mihi acerbuſt.
Quia hero te carẽdũ eſt optimo:ſaltẽ id uolupe eſt.
Cũ ex uirtute formę uenit tibi mea opera ſup hac uicina
Quã ego nunc cõcilio tibi.Py.quid opus uerbis?
Libertatẽ tibi ego & diuitias dabo.ſi ípetras.
Pal. Reddã ípetratũ.Py.at geſtio.Pa.at modico diſce
Moderare animo:ne ſis cupidus.ſed eccã ipſam egredit foris.
Milphidippa.Acrotelãtiũ.Pyrgopolynices.Paleſtrio:
b Era eccũ pręſto militẽ.Ac.ubi eſt?Mil.ad leuã.Ac.uideo.
Mil. Aſpice limis oculis:ne ille nos ſe uidere ſentiat.Ac.uideo
Mil. Edepol nũc nos tẽpus eſt.malos peiores fieri.Ac.tuũ eſt
Initiũ obſecro tu te ipſũ cõueniſti.Mil.ne parce uoci. ut audiat.
Cũ ipſo pol ſum ſecuta.placide ipſa ut libitũ eſt mihi.
Ocioſe meo arbitratu ut uolui.Py.audin quę loquit?
Pal. Audio q̃ lęta eſt.quia quę te adiit.Mil.o fortunata mulier ẽ.
Vt amari uideor dignus eſt.Ac.permiy ecaſtor prędicas.
Te adiſſe atq; exoraſſe p epiſtulã aut per nunciũ.quaſi regẽ
Adiri eũ aiunt.Mil.nam quę ędepol uix fuit copia adeũdi:atque
Impetrandi.Pal. ut tu inclytus apud mulieres.Py.patiar
Quãdo ita uenus uult.Ac.ueneri pol habeo gratiã
Tandẽq; exoro et quęſo:ut eius mihi ſit copia
Quẽ amo:quẽque expetiſſo:benignusque erga me ut ſiet.
Quod cupiã:ne grauet.Mil.ſpero ita futuy.q̃q̃ illũ
Multę ſibi expeteſſũt.ille illas ſpernit:ſegregat ab ſe omnis:
Extra te unã.Ac.ergo iſtus metus me macerat:q; ille faſtidioſuſt:
Ne oculi eius ſentẽtiam mutẽt.ubi uiderit me atque eiuſ
Elegantiã:meã extẽplo ſpeciẽ ſpernat.Mil.nõ faciet.
Bonũ animũ habe.Pyr.ut ipſa ſe cõtẽnit.Ac.metuo
Ne prędicatio tua nũc meam formam exuperet.
Mil. Iſtuc curaui ut opinione illius pulchrior ſis.Ac.ſi pol me uolet
Ducere uxorẽ:genua ãplectar.atque obſecrabo aliquo modo.
Si nõ qbo ípetrare.cõſciſcã lętũ.uiuere ſine illo ſcio me nõ poſſe.
Pyr. Prohibẽdã mortẽ mulieri uideo.mulierẽ adibon.Pa.minime.
Nã tu te uilẽ feceris:ſi te ultro largiere.ſine ultro ueniat.
Quęrit&.deſider&.expectet.ſi nõ perdere iſtam gloriã uis
Quam habes.caue ſis faxis.nam nulli mortali ſcio
Obtigiſſe hoc niſi duobus tibi et phaoni leſbio

Tam nimie ut amarẽt.Ac.eo ĩtro:an tu illũc euocatũ
Foras mea milphidippa.Mil.ĩmo opperiamur.dũ exeat aliqs
Ac. Durare nequeo.quin etiã intro occluſę ſunt fores.effringã.
Mil. Sana nõ eſt.ſimulauit inq̃.Ac.ſi parẽ ſapiẽtiã
Hic hab& ad formam p amorẽ.ſiquid fecero clemẽti animo
Ignoſc&.Pal.ut quęſo amore pdita eſt miſera.Py.mutuũ fit.
Pal. Tace ne audiat.Mil.qd aſtitiſti obſtupida.cur nõ pultas?
Acr. Quia nõ eſt ĩtus: quẽ ego uolo.Pa.qui ſcis?Ac.ſcio ędepol olfacio.
Nã odorẽ naſus ſentiet:ſi ĩtus ſiet.Pyr.ariolat̃:quia
Me amat ꝓpterea uenus fecit ut diuinar&.Ac.neſcio
Vbi hic ꝓpe adeſt.quẽ expecto uidere.ol& ꝓfecto.Py.naſo pol
Iã hęc quidẽ plus uid& q̃ oculis.Pal.cęca hercle ẽ
Ac. Tene me obſecro.Mil.cur?Ac.ne cadã.Mil.quid ita?
Ac. Quia ſtare nequeo:ita animus p oculos meos defit.
Mil. Militẽ pol tu aſpexiſti.Ac.ita.Mil.nõ uideo ubi ẽ.
Ac. Videres pol ſi amares.Mil.nõ ędepol tu illũ magis
Amas:q̃ egomet:ſi apte liceat.Pal.omnes ꝓfecto mulieres
Te amãt.ut quęq; aſpexit.Py.neſcio tu me ex hoc audieris:an nõ.
Nepos ſũ ueneris.Ac.mea milphidippa adi obſecro & cõgredere
Mil. Vt me ueret̃.Pal.illa ad nos pergit.Mil.uos uolo.Py.& nos te.
Mil. Vt iuſſiſti.berã meam eduxi foras.Py.uideo.Mil.iube ergo adire.
Py. Induxi animũ ne oderĩ itẽ.ut alias quãdo oraſti.
Mil. Verbũ hercle facere nõ potis.ſi acceſſerit ꝓpe ad te.
Dũ te obtuet̃.linguã oculi prędiderũt.Py.leuãdũ morbũ
Mulieri uideo.Mil.uiden ut tremit atq; extimuit poſtq̃ te aſpexit?
Pyr. Viri quoq; armati idẽ iſtuc faciũt.iube domũ ire.
Mil. Ne tu mirere melius mulierẽ.Py.ſed qd uolt me agere?
Mil. Ad ſe ut eas.tecũ uiuere uolt:atq; ętatẽ exigere.
Py. Egon illã adeã:quę nupta ſit:uix eius metuere ędquũ eſt.
Mil. Quin tua cauſa exegit uix a ſe.Py.qui id facere potuit?
Mil. Quia ędes dotales huius ſunt.Py.ita ne?Mil.ita pol dicã domũ ire
Pyr. Ita ego illic ero.Mi.uide ne ſis ĩ ſpectatione:ne illã animi excruciet
Pyr. Nõ ero ꝓfecto.abite.Mi abim?.Py ſed qd ego uideo?Pa qd uides?
Pyr. Neſcio qs eccũ ĩcedit ornatu qdẽ thallaſico.Pa is nos uolt.
Eſt ꝓfecto nauclerus.hic qdẽ eſt.uidelicet accerſit.accitã hinc:credo.

Pleuſides.Paleſtrio.Pyrgopolynices.

a Lium alio pacto ꝓpter amorẽ neſciũ feciſſe multa
Neqter.uerear magis me amoris cauſa hoc ornatu ĩcedere:
Vex cũ multos multa admiſiſſe acceperĩ inhoneſta
Propter amorẽ:atq; alienũ a bonis.mitto iã:ut occidit
Achilles quiuis paſſus eſt.ſed cęcũ paleſtrionẽ.ſtat cũ milite.

Oratio illo m demutãda eſt.mea mulier ꝓfecto nataſt ex ipſa mora
Nã quęuis alia quę mora eſt:ęque mora.minor ea uidet.
Q quę ꝓpter mulierẽ eſt.hoc adeo fieri credo cõſuetudine.
Nũc ego hanc accerſam philocomaſiũ.ſed fores pultabo.
Heus ecquis hic eſt?Pal.adoleſcens.quid eſt quis tu es?quid pultas?
Ple. Philocomaſiũ quęrito.a matre illius uenio.ſi itura eſt
Eat omnis morat.nauim cupimus abſoluere
Py. Iam dudũ res parata eſt.paleſtrio aurũ.ornamẽta ueſtẽ
Prędioſũ omne ut ferat:duc adiutores tecũ ad nauí.qui ferant.
Omnia cõpoſita ſũt:quę donaui:ut ferat.Pa.eo.Ple.quęſo hercle.
Propa.Py.nõ morabit.quid iſtuc quęſo:quod oculo factũ ẽ tuo
Pl. Habeo quidẽ hercle oculũ.Py.ad leuum dico.Ple.eloquar.
Maris cauſa hercle hoc ego oculo utor minime.
Nã ſi abſtinuiſſem a mari tanq̃ hoc uterer.
Sed nimis morant me diu.Py.eccos exeũt.
Paleſtrio.Philocomaſium.Pleuſides.Pyrgopolynices.
q Vid modi flendo quęſo hodie facies?Phi.quid ego ne fleã.
Vbi pulcherrime egi ętatẽ:inde abeo.Pal.uiden hoíem tibi.
Qui a matre et ſorore uenit.Phi.uideo.Py.audiſtin paleſtrio
Pa. Quid uis?Py.quin tu iubes efferri omnia:quę iſti dedi.
Ple. Philocomaſiũ ſalue.Phi.& tu ſalue.Ple.materq; et ſoror
Tibi ſalutẽ me iuſſerũt dicere.Phi.ſaluę ſient.
Ple. Orant te: ut eas.uẽtus operã dũ dat:ut uelũ explicẽt.
Nã matri oculi ſi ualerẽt:mecũ ueniſſ& ſimul.
Phi. Ibo q̃q̃ inuita facio omnia.pietas ſic cohib&.Ple.ſapis
Pyr. Si nõ mecũ ętatẽ egiſſ&:hodie ſtulta uiueret
Phi. Iſtuc crucior a uiro me tali abalienarier.
Nam tu q̃uis poteſſis facere ut fluat fecetiis.
Et quia tecũ eram ꝓpterea animo eram farocior.
Eam nobilitatẽ.uide omnia.Py.ne fle.Phi.nõ queo cũ te uideo.
Pal. Habe bonũ animũ.ſcio ego:et quid doleat mibi.
Nã nibil miror ſi libẽter philocomaſiũ bic eras.
Formã huius.mores.uirtutẽ. animũ attinere hic tuum.
Quẽ ego ſeruus quãdo aſpiçio hũc lacrumũ qui adiũgit
Phi. Obſecro liceat cõplecti prius q̃ ꝓficiſco.Py.licet.
Phi. O mei oculi.o anime mi.Pal.obſecro te mulier
Ne affligat.Py.quid iſtuc?Pal.poſtq̃ abſte abit:animo malfactũ
Eſt huic repẽte miſere.Pyr.accurrite ítro:atq; efferte aquã.
Pal. Nibil aquã moror.Pyr.quor.Pal.malo ne interueneris
Quęſo dũ reſipiſcit.capta íter ſe nimis.noxã híc habet.
Nõ plac&.labra labellis ferruminauit acre malũ.

Ple. Tentabam ſpirarẽt an nõ aurę.at nos iam oportuit.
Sin magis uis:ambos mittam.Py.nolo retineat.Ple.flet miſera.
Pyr. Exite atq; hęc ferte huc intus omnia:quę iſti dedi.
Pal. Etiã nũc ſaluto te familiaris:prius q̃ eo.
Conſerui cõſeruęq; omnes bene ualete et uiuite.
Bene quęſo inter uos dicatis:& mi abſenti tamẽ.
Py. Age paleſtrio bono animo es.Pal.heu nequeo quin fleam
Quom abſte abeã.Py.ferę quo animo.Pal.ſcio ego.qd doleat mihi.
Ple. Sed quid hoc quereris?Phi.qd uideo?lux ſalue.
Ple. Iã reſipiſti.Phi.obſecro quẽ amplexa ſũ bominẽ:
Perii.ſũ ne ego apud me.Pyr.ne timeas uoluptas mea.
Pal. Quid iſtuc eſt negocii?Py.animus hanc modo hic reliquerat
Pal. Metuoq; et timeo.ne hoc tandẽ palã fiat nimis.
Py. Quid id eſt?Pal.nos palã ferre nũc p urbẽ omnia.
Ne quis tibi hoc uitio uortat.Py.mea nõ illoꝝ dedi.
Parui ego illos facio.agite.ite cũ dis bene uolẽtibus.
Pal. Tua ego hoc cauſa dico.Py.credo.Pal iam uale.Py.& tu bene uale.
Pal. Ite cito.iã ego adſequar uos.cũ hero pauca eloquar.
Quãq̃ alios fidelioris ſemper habuiſti tibi q̃ me:tamẽ
Tibi habeo magnã gratiã reꝝ omniũ.
Et ſi ita ſentẽtia eſſet:tibi ſeruire maueli multo
Q̃ alii libertus eſſe.Py.habe bonũ animũ.Pal.ah
Cũ uenit i mẽtẽ:ut mores mutãdi ſient.
Muliebris mores diſcendi obliuiſcendi tui.
Py. Fac ſis frugis.Pal.iã nõ poſſũ.amiſi omnẽ libidinẽ:
Py. I ſequere illos ne morere.Pal.bene uale.Py.& tu bene uale.
Quęſo ut memineris ſi forte liber fieri occeperi.
Mittã nũtiũ ad te ne me deſeras.Py.nõ eſt meũ.
Pal. Cogitato idẽtidẽ tibi q̃ fidelis fuerĩ.
Si id facies:tũ demũ ſcibis:tibi qui bonus ſit:qui malus
Py. Scio et perſpexi ſępe ſępe.ueꝝ cũ te hac:tũ hodie maxime.
Pal. Scies imo hodie a me uero factũ faxo poſt dices magis.
Py. Vix reprimor.quin te manere iubeã.Pal.caue iſtuc feceris.
Dicẽt te mẽdacẽ:nec ueꝝ eſſe.fide nulla eſſe te.
Dicãt ſeruoꝝ pręter me eſſe fidelẽ neminẽ.
Nã ſi boneſte cẽſeã:te facere poſſe ſuadeã.
Veꝝ nõ poteſt:caue faxis.Py.abi:iã patiar:quicquid eſt.
Bene uale igit̃.Pa.ire melius eſt.Py.ſtrenue.Pa.etiã nũc uale:
Py. Ante hoc factũ hunc ſũ arbitratus ſemp ſeruũ peſſimũ.
Eũ fidelẽ mihi eſſe iuento cũ ego mecũ cogito.
Stulte feci:qui hunc amiſi.ibo hinc itro nũc iã.

Ad amores meos.quis exit hinc.ſonitum fecere fores.

Puer.Pyrgopolinices.

n E me moneatis.memini ego officiũ meũ:
Ego nam conueniam illũ:ubi ubi eſt gẽtium.
Inueſtigabo.operę non parco meę

Pyr. Me quęrit illic. ibo huic puero obuiam.

Pu. Hem te quęro uir lepidiſſime cumulãte cõmoditate prę̃ter cę̃teros.
Duo di quẽ curãt.Py.qui duo.Pu.mars & uenus.

Pyr. Facetũ puerũ.Pu.intro te:ut eas obſecrat.
Te uolt:te quęrit.teq; expectans petit.
Amanti fer opẽ.quid ſtas?quin ítro is?Py.eo.

Pu. Ipſus illic ſe iam ípediuit in plagas.
Paratę inſidię ſũt.in ſtatu ſtat ſenex.
Vt adoriat᷑ moechũ.qui forma eſt ferox.
Qui omnis ſe amare credit:quaſq; aſpexerit
Mulieres.eũ odere tam uiri q̃ mulieres.
Nunc í tumultum ibo.intus clamorẽ audio.

Periplectomenus.Pyrgopo.Cocus Cario.Sceledrus.

d Vcite iſtũ:ſi nõ ſeq᷑.rapite ſublimẽ foras.facite inter
Terrã atq; cęlũ ut fit.diſcídite.Py.obſecro hercle ꝑiplectomene

Per. Ne quic̃q̃ hercle obſecras.uide ut iſtíc tibi ſit actus cario culter ꝑbe

Ca. Quin iãdudũ geſtit moecho hoc abdomẽ adimere.ut faciã.
Quaſi puero í collo pẽdeant crepũdia.Py.perii.

Car. Haud etiã nũc uero hoc dicis.iã ne in hominẽ inuoco

Per. Immo etiã prius uerberet᷑ fuſtibus multũ quidẽ.
Cur es auſus ſubagitare alienã uxorẽ impudẽs?Py.ita me
Dii amẽt.ultro uẽtũ eſt ad me.Per.mẽtit᷑.Py.perii.mane dũ narro

Per. Quid ceſſatis?Py.nõ lic& mihi dicere.Per.dic.Py.oratus ſũ
Ad te huc uenire.Per.quare auſus?Py.hem tibi
Hodie ſũ ſatis uerberatus.obſecro.Per.quã mox ergo
Vbi lubet diſpennite hominẽ diuorſũ.& diſtendite.Py.obſecro
Hercle te ut mea uerba audias:priuſ q̃ ſeccat.Per.loquere nõ dũ
Donec factũ eſt.Py. uiduã eſſe cẽſui.itaq; ancilla cõciliatrix
Dicebat mihi.Per.iura te nõ nocitum eſſe hominẽ de hac re
Neminẽ.qd᷑ tu hodie hic uerberatus:aut quod uerberare.ſi te ſaluũ
Hinc mittimus ueneriũ nepotulũ.Py.iuro ꝑ uenerẽ et martẽ
Me nocitum nemiui.quod ego hic hodie uapulo:ſ̃ m̃ id ęq; factũ ar/
bitror.
Et ſi íteſtatus nõ abeo hinc.bene agit᷑ ꝑ noxia.Per.qd ſi id nõ faxiſ

Pyr. Vt uiuã ſemp íteſtabilis.Car.uerberet᷑ etiã poſt tibi amittẽdũ
Cẽſeo.Py.dii tibi bene faciant.ſemper cũ aduocatus mihi bene es.

Car. Ergo des minam auri nobis.Py.quãobrẽ?Car.ſaluis teſtibus.
Vt te hodie hinc amittamus ueneriũ nepotulũ.Per.magis ſapis.
De tunica chlamyde:et mucrone:qui ſperes.Car.nõ feret uerbero.
Etiam ne animã amittis.Py.mitis ſũ.equidẽ fuſtibus obſecro
Vos.Pe.ſoluite iſtũ.Py.gratiã habeo tibi.Pe.ſi poſt hãc p̃ndero hic
Arcebo teſtibus.Py.cauſam haud dico.Per.eamus ĩtro cario.
Pyr. Seruos meos eccos uideo.philocomaſiũ iã ꝑfecta eſt:dic mihi.
Sce. Iã dudũ.Py.hei mihi.Sce.magis dicas ſi ſcias:quid ego ſcio.
Nã ille:qui lanã ob oculũ habebat:nauta nõ erat.
Py. Quis erat igit̃?Sce.philocomaſio amator.Py.qui tu ſcis?
Sce. Scio.nam poſtq̃ exierũt porta.nihil ceſſarũt illico oſculari.
Atq; ãplexari ĩter ſe.Py.uę miſero mihi.uerba mihi data eſſe uideo.
Scelus uir paleſtrio:is me hac illexit fraude.iure factũ iudico
Si ſic aliis moechis fiat minus hic moechorũ ſiet
Magis metuant minus has res ſtudeãt eamus ad me plaudite.

PLAuti Sar.Mercator.

Argumentum.

m Iſſus mercatũ ab ſuo aduleſcens patre.
Emit.atq; portat ſcita forma.mulierem
Requirit quę ſit:poſtq̃ eã uidit ſenex
Confingit ſeruus emptam matri pediſſequam
Amat ſenex hanc ſe adſimulans uẽdere
Tradit uicino.computat uxor ſibi
Obduxiſſe ſcortum.tum charinum ex fuga
Retrabit ſodalis:poſtq̃ amicam inuenit.

Argumentum.

m Ercatum a ſe filium extrudit pater.
Is peregre militis redimit ancillam boſpitis
Amore captus.ut uebit:naui exilit.
Pater aduolat.uiſam ancillam deperit.
Cuius ſit percõtatur:ſeruus pediſſequam
Ab aduleſcente matri emptam ipſius.
Senex ſibi perſpiciens ut amico ſuo.
Venir&:natum orabat.natus ut ſuo
Hic filiũ ſubdiderat.uicini pater.
Vicinus prę̃mercatur ancillam ſenex:
Eam domi deprehenſam coniunx illius.
Vicini ſcortũ inſimulat.protelat uirum.
Mercator expers patria fugere deſtinat.

Probibet᷑ a ſodale: qui patrem illius
Orat: cum ſuo patre nato ut ceder&:
Abſente cum lenone perfido.

Charinus.

q Vas res ſimul nunc agere decretū ſt mibi
Et argumentū et meos amores eloquar.
Non ego idem facio: ut alios in comoediis
Vidi amantis facere: qui aut nocti: aut diei.
Aut ſoli aut lunę miſerias narrant ſuas.
Quos pol ego credo humanis querimoniis.
Non tanti facere quid uelint: aut quid non uelint.
Vobis narrabo potius meas nunc miſerias.
Gręce hęc uocatur emporus philemonis
Eadem latine mercator martici
Pater ad mercatum hic meus me miſit rhodum
Biennium iam factū eſt: poſtq̄ abii domo.
Occepi amare forma eximia mulierem
Sed eam: ut ſimpliciter dicam: opera eſt auribus.
Atq; aduortendum ut animum adeſt benignitas.
Et hoc parum eſſe more maiorum inſtiti.
Per me percontatus ſum. ſumq; iudex illico.
Nam amorem hęc cuncta uitia ſectari ſolent.
Cura. ęgritudo. nimiaq; elegantia.
Hoc non modo illum qui amat: ſed quenq; attigit
Magno atq; ſolido mulctat infortunio.
Nec pol profecto quiſq̄ ſine grandi malo
Prętereq̄ res patitur ſtud& elegantię.
Sed amori accedunt etiam hęc quę diximus.
Inſomnia. ęrumna. error. & terror. & fuga.
Ineptia. ſtultitiaq;. adeo et temeritas.
Incogitantia. cupiditas. et maliuolentia
Petulantia. cupiditas & maliuolentia
Inber& etiam auiditas. deſidia. iniuria.
Inopia. contumelia. & diſpendium.
Multiloquium. pauciloquium. hoc ideo fit:
Quia quę nihil attingunt ad rem: nec ſumptus uidet.
Tum amator proferri ſępe aduerſo tempore.
Hoc pauciloquium. rurſum idcirco prędico.
Quia nullus unq̄ amator adeo callidus
Facundusq; in rem infit ſuam. ut poſſit loqui.
Nunc uos mibi iraſci ob multiloquium non decet.

Eodem quo amorem uenus hanc mihi legauit diem.
Illuc reuerti certum:& conata eloquar.
Prīcipio atq; animus ephebis ętate exiit
Atq; animus ſtudio amotus puerili
Meus eſt.amare ualide cępi hic
Meretricem.ilico exulatum ad illam iam adibat patris.
Leno importunus dominus eius mulieris.
Vi ſūma quicq; poterat rapiebat domum.
Obiurgare pater.hęc noctes & dies
Perfidiam.iniuſtitiam lenonū exprimere.
Lacerari ualide ſuam rem.illius augerier.
Sūmo hoc clamore interdum muſſat loqui.
Abnuere.negitare.adeo me natum ſuum
Conclamare tota urbe:& prędicare
Omnes tenerent.nutu tanti credere
Amorem.multoſ illexit in diſpendium
Intēperantē:nō modeſtū iniurium
Trabere.exurire.me quod quirem ad ſe domum
Ratione peſſima:eaq; ipſus optuma
Omnesq; mores inueniſſe perſeris.
Mores uidi funditari:ac diedere.
Conuitium tot me annos iam ſi paſcer&.
Q; niſi luder&:ne luber& uiuere.
Seſe extemplo ex ephebis poſtq̄ exceſſerit.
Non ut ego amori:neq; deſidię in ocio
Operam dediſſe:neque poteſtam ſibi
Fuiſſe adeo arte cohibitum eſſe a patre.
Multopere immōdo ruſticos exercitum:
Neque niſi quinto anno quoque poſſe tum uiſere
Vrbem.atque extēplo inde:ut ſpectauiſſet populum:
Rus rurſum confeſtim exigi ſolitum a patre.
Ibi multo primum ſe familiarium
Laborauiſſe.cum hęc pater ſibi diceret.
Tibi aras:tibi occaſſis:tibi ſeris.tibi eidem metis.
Tibi denique:iſte pariet lętitiam:obes.
Poſtq̄ receſſit uita patrio corpore
Agrum ſe uendidiſſe:atque ea pecunia
Nauim metretasque trecentas tolleret
Paraſſe:atque eam ſemper eis uectatam undique.
Adeo dum quęſtū haberet:peperiſſe bona.
Me idem diceret.ſi:ut deceret me: forem

Ego me ubi inuiſum meo patri eſſe intelligo
Atque odio eſſe.me quod placeret ęquum fuit
Amens amansque:ut animum offirmo meum:
Dico eſſe iturum me mercatum ſi uelit.
Amorem miſſum facere me:dum illi obſequar.
Agit gratias mibi:atq; ingenium adlaudat meum.
Sed mea promiſſa non neglexit perſequi
Aedificat nauim gerariam:& merces emit.
Parata naui imponit pręterea mibi
Talentum argenti:ipſe ſua adnumerat manu.
Seruum una mittit:qui olim a puero paruulo
Mibi pedagogus fuerat.quaſi uti mibi foret
Cuſtos.biſce confeſtim nauim ſoluimus.
Rhodum uenimus.ubi quas merces uexeram
Omnis:ut uolui:uendidi ex ſententia.
Lucrum ingens facto:prętereq̃ mibi meus pater
Dedit ęſtimatas merces.ita peculium
Conficio grande.ſed dum in portu ibi ambulo:
Hoſpes me quidam agnouit:ad coenam uocat.
Venio decumbo:acceptus bilare atq; ampliter.
Diſcubitum noctu ut imus:ecce ad me aduenit
Mulier:qua mulier alia nulla eſt pulchrior.
Ea nocte mecum illa boſpitis uiſus fuit
Voſmet uidete:q̃ mibi ualde placuerit.
Poſtridie boſpitẽ adeo oro ut uendat mibi.
Dico eius pro meritis gratum me et muniem fore.
Quid uerbis opus eſt mibi:atq; aduexi beri.
Eam me aduexiſſe nolo reſciſcat pater.
Modo eam reliqui ad portum in naui:et ſeruolũ.
Sed quid currẽtẽ ſeruũ a portu conſpicor.
Quẽ naui abire uetui.timeo quid ſit.

Acanthio.Charinus.

e X ſũmis opib9 uiribuſq; uſq; expire:nitere.ber9 ut minor opa tua
Seruet.agedũ acãthio abige abſte laſſitudinẽ.caue pigricie p̃uertet
Simul enicat ſpiritus.uix ſuffero.hercle anbelitũ ſimul autẽ
Pleniſſime iis qui aduorſũ eũt.aſpelito.detrude.deturba in uiam.
Hęc diſciplina bic peſſima ẽ.currẽti propanti baud quiſq̃
Dignũ hab& decedere.ita tres ſimul res agẽdę ſũt.qñ unã occepis
Et currẽdũ:& pugnãdũ:& ante iurgandũ ẽ in uia.
Cha.Quid illud eſt?q̃ ille tã expedite exqrit curſuram ſibi.

Cura eſt negocii qd ſit:aut qd nũtiet.Ac.nugas ago.
Quã reſiſto tã maximę res ĩ periculo uortit᷑.Cha.mali neſcio
Quid nũtiat.Ac.genua hũc curſorẽ deſerũt.perii ſeditionẽ
Facit lien.occupat prȩcordia.perii.animã nequeo uertere nimis
Nihil tibi cẽſiẽ.Cha.at tu edepol ſume tibi laciniã atq; abſterge
Sudorẽ tibi.Ac:nũq̃ edepol omnes balneę mihi banc laſſitudinẽ
Eximẽt.domin an foris dicã eſſe beꝯ charinũ.Cha.ego aĩ pẽdeo.
Quid illud ſit negocii:lub& ſcire me.ex hoc metu ut ſim certus.
Ac. At etiã aſſiſto.at etiã ceſſo foribus facere his aſſulas:apite aliquis.
Vbi charinus berus: domi ẽ an foris?nũ quiſq̃ adire ad hoſtiũ
Dignũ arbitrat᷑.Cha.ecce me acanthio quẽ quȩris.Ac.nuſq̃ eſt.
Diſciplina ignauior.Cha.quę te male res agitant.Ac.multę here te
Atq; me.Cha.qd ẽ negocii?Ac.perimus.Ch.prȩcipiũ inimicis dato
Ac. At tibi ſortito id obtigit.Cha.loquere id negocii quid eſt.
Ac. Placide uolo adquieſcere.
Tua cauſa rupi ramices iã dudũ ſputo ſanguinẽ.Cha.reſinam
Ex melle ęgyptiã uorato ſaluũ feceris.Ac.at ędepol tu calidã picẽ.
Bibito ęgritudo abſceſſerit.Cha.hominẽ iracundiorẽ q̃ te noui
Neminẽ.Ac.at ego maledicẽtiorẽ q̃ te noui neminem.
Sim ſaluti quod tibi eſſe cẽſeo:id cõſuadeo.Ac.apage iſtiuſ modi
Salutẽ:cruciatu quę aduenit.Cha.dic mihi an boni qd uſq̃ eſt?
Q2 qſq̃ uti poſſit ſine malo oĩ:aut ne laborẽ capias cũ illo ut uioleſ
Ac. Neſcio ego iſtec.philoſophari nũq̃ didici.neq; ſcio.ego bonũ malũ
Quo accedit mihi dari haud deſidero.Cha.cedo tuã mihi dextrã
Agedũ acanthio.Ac.en dabit᷑ tene.Cha.uin tu te mihi obeſſe
Sequẽtẽ:an ne uis.Ac.opera lic& experiri:q me rupi cã currẽdo tua.
Vt quę ſcirẽ:ſcire actutũ tibi licer&.Ch.libeꝯ caput tibi faciã pau-
cos menſis.
Ac. Palpo pcutis.Ch. egom auſim tibi uſq̃ quicq̃ facinus falſũ ꝓloqui
Quin iã priuſq̃ ſim elocutus ſciſſe:mẽtiri uolo.Ac.ab laſſitudinẽ
Hercle uerba tua mihi addũt.enicas.ſiccine mihi obſequens es
Cha. Quid uis faciã.Ac.tũ id quod uolo.Ch.quid ẽ igit᷑ qd uis.Ac.dicã.
Cha. Dice.Ac.at enĩ placide uolo.Cha. dormiẽtis ſpectatores metuis
Ne e ſomno excites.Ac.uę tibi.tibi equidẽ a portu adporto hoc
Cha. Quid fers:dic mihi.Ac.uĩ.metũ.cruciatũ.curã.iurgiũ:atq; inopiã.
Cha. Peri.tu quidẽ theſauꝯ hunc apportauiſti mali.nullus ſũ.
Ac. Immo es.Ch.ſcio iã miſeꝯ dices.Ac.tu dixiſti.ego taceo.
Cha. Quid iſtuc ẽ mali.Ac.ne rogites.maximũ ĩfortuniũ ẽ.
Cha. Obſecro.diſſolue iã me.nimis diu animi pẽdeo.Ac.placide.
Multa exquirere etiã prius uolo:q̃ uapulẽ.Cha.hercle uero
Vapulabis niſi iã loquere:aut hĩc abis.Ac.hoc ſis uide.

Vt palpator nullus ẽ:qñ occepit blandior.Cha.obsecro hercle oroq;
Vt istuc quid sit:actutũ índices:quãdo qd̃ m supplicãdũ fuulo uideo
meo.
Ac. Tãdẽ índignꝰ uideor.Ch.imo dignus.Ac.eq̃dẽ credidi.Ch.obsecro
Nũ nauis perit?Ac. salua est nauis:ne time.Ch.qd alia armamẽta?
Ac. Salua & sana sũt.Ch.quí tu expedis quid siet:qd̃ me p urbẽ curr̃s
Quęrebas modo.Ac.tu quidẽ ex ore orationẽ mihi eripis.Ch.taceo
Ac. Taceo modo.si boni quid ad te nũtiẽ:instes acriter.quin nũc
Cũ malũ audiũdũst.flagitas me ut eloquar.Ch.obsecro hercle te:
Istuc uti tu mihi malũ facias palã.Ac.eloquar q̃ndo quidẽ me oras
Tuus pater.Ch.quid meus pater.Ac.tuã amicã.Ch.quid eam?
Ac. Vidit.Ch.uidit?uę misero mihi.hoc quod te interrogo respondẽ.
Ac. Quin tu siquid uis roga.Ch.qui potuit uidere?Ac.oculis.
Cha.Quo pacto?Ac.hiantibus.Ch.hinc dierectus.nugare in re.
Capitali mea.Ac.qui malũ ego nugor.si tibi:quid rogas respõdeo.
Cha.Certen uidit?Ac.tã hercle certe:q̃ ego te ac tu me uides.
Cha.Vbi eã uidit?Ac.intus intra nauí:ut prorę astitit.& cũ
Ea cõfabulatus ẽ.Ch.perdidisti me.pater eo tu.eo tu.
Quin cauisti ne ue eã uider& uerbero?quin scelestę abstrudebas.
Ne eã cõspicer& pater.Ac.quia negocioși eramus nos nrís negociis
Armamẽtis cõplicãdis:& cõponẽdis studuimus.dũ hęc
Agũt̃:lembo aduebit̃ tuus pater pauxillulo.
Neq; quisq̃ hominẽ cõspicatust:donec in naui super
Cha.Nequicq̃ mare subterfugi sęuis tẽpestatibus.
Equidẽ iã me cẽsebã esse in terrã:atq; in tuto loco.
Veę me uideo ad saxa ferri sęuis fluctibus.
Loquere porro quid sit actutũ Ac.postq̃ aspexit mulierẽ.
Rogitare occepit cuius esset.Cha.quis respõdit?Ac.illico
Occurri:atq; íterpello matri te ancillã tuę emisse illã.
Cha.Visũ tibi credere id?Ac.etiã rogas.sed scelestus subagitare occepit.
Cha.Illã ne obsecro?Ac.mię quin me subagitar&.Cha.edepol cor
Misęę meũ quidẽ guttatim cõtabescit:quasi in aquã indideris salẽ
Perii.Ac.bem istuc unũ uerbũ dixisti.ueriſſimũ stultitia istęc est.
Cha.Quid faciã credo nõ cred& pater si illã matri meę ęmisse dicam
Post autẽ mihi scelus uidet̃ me parẽti ploqui mẽdaciũ.
Neq; ille cred&.neq; credibile ẽ forma eximia mulierẽ:
Eã me emisse ancillã matri.Ac.nõ taces stultissime.
Credet hercle.nã credebat iã mihi.Cha.metuo miser.
Ne patrẽ prẽdat:ut sit gesta res suspicio:hoc quod te rogo
Respõde.Ac.quęso qnid rogas?Cha.nũ esse amicã suspicari uisus ẽ.
Ac. Nõ.sed credebat.Cha.uę misero nullus sum.sed quid ego hic

In lamẽtando pereo.ad nauim nõ eo:ſequere.Ac.ſi iſtac ibis
Cõmodũ obuiam uenies patri.poſtq̃ aſpiciet te timidũ eſſe:
Atq; exanimatũ:illico retinebit:rogitabit unde illam emeris.
Quanti emeris:timidum tẽtabit te.Cha.hac ibo potius
Iam cẽſes patrẽ abiiſſe a portu.Ac.quin ego hac prȩcucurri gratia.
Ne te oprimer& imprudentem atq; eiectaret.Ch.opportune.

Demipho ſenex.

m Iris modis dii ludos faciũt hominibus:miriſq; exẽplis ſomnia
Inſomnis donant uelut ego nocte hac quę prȩterit proxima.
In ſomnis egi ſatis.& fui homo exercitus.mercari mihi uiſus ſum
formoſam
Capram:ei ne nocer& quã domi ante habui caprã
Neu diſcordarẽt ſi ãbo in uno eſſent loco.
Poſterius q̃ mercatus fueram:uiſus ſũ ĩ cuſtodiam ſimię
Concredere.ea ſimia adeo poſt haud multo ad me uenit.
Male mihi precatur.& facit cõuitiũ.ait ſeſe illius opera:atq;
Aduẽtu caprę flagitium & damnũ feciſſe haud mediocriter.
Dicit capram quam dederam ſeruandam ſibi:
Suę uxoris dotẽ ambediſſe.oppido mihi illud
Videri miȩ:ut una illec capra uxoris ſimię dotẽ
Ambederit.inſtare factum ſimia:atq; hoc denique
Reſpõdet.ni ꝑperẽ illã ab ſe ſe abducere ad me domum:
Intro ad uxorẽ ductuȩ meã.aſt nõ habere cui
Cõmendarẽ caprã:atque oppido hercle bene uelle illi uiſus ſũ
Quod agis.quid facerẽ cura cruciabar miſer.interea ad me
Hędus uiſuſt aggredirier.infit mihi prędicare ſeſe ab ſimia
Capram abduxiſſe.et coepit irridere me.ego enĩ lugere.
Atque illã abductã cõqueri.hoc quã ad rẽ credam
Pertinere ſomniũ nequeo ĩuenire:niſi capram illam ſuſpicor iã me
Inueniſſe quę ſit:aut qd uoluerit.ad portum hĩc abii mane cum lu-
ce ſemel.
Poſtq̃ hic id quod uolui tranſegi:atque ego cõſpicor nauĩ
Ex rhodo qua eſt heri aduectus filius cõlibitũ ẽ illud mihi
Neſcio qui uiſere aſcẽdi ĩ lẽbum:atque ad nauim adducor.
Atq; ego illic aſpicio forma eximia mulierẽ:filius quã aduexit meuſ
Matri ancillã ſuę.quã ego poſtq̃ aſpexi.nõ ita amo:ut ſani ſolẽt
Hoĩes.ſed eodẽ pacto ut inſani ſolẽt.amaui hercle equidẽ ego olĩ
In adoleſcẽtia:ueȩ ad hoc exẽplũ nũq̃ ut nũc inſanio.
Vnũ quidẽ hercle iã ſcio periiſſe me.uoſmet uidete.cętęȩ q̃nti ſim.
Nunc hoc ꝑfecto ſic eſt.hęc illa eſt capra:ſed ſimia illa atque
Hędus timeo quid.uelint.ſed conticeſcã.uicinũ cęcũ.exit foras.

p Rofecto ego illunc hircum caſtrari uolo.ruri qui nobis exi/
bet negocium.

De. Nec omen illud ñ nec auſpiciũ placet.q̃i hircũ metuo ne uxor me
Caſtret mea:atq; illius hęc nũc ſimię ptis ferat.Ly.i tu hĩc ad uillã.
Atq; iſtos raſtros uillico.piſto ipſi facito coram ut tradaſ in manũ.
Vxori facito ut nũties.negociũ mihi eſſe.ne me expect&.nã mihi
Tris hodie lites iudicandas dicito.ei et hoc memẽto dicere.Lo.nũ/
quid amplius.

Ly. Tantũ eſt.De.lyſimache ſalue.Ly.euge demipho ſalue.o quid agis.
Quid fit?De.quid miſerrimus.Ly.dii melius faxint.De.di hoc qui/
dem faciant

Ly. Quid eſt?De.dicã.ſi uideã tibi eſſe operã:aut ociũ.Ly.quãq̃
Negociũ eſt:ſiqd uis:demipho nõ ſũ occupatꝰ ũq̃ amico opã dare.

De. Benignitatẽ tuã mihi experto prędicas.quid tibi ego ętatis uideor.

Ly. Acheruntícus ſenex:uetus:decrepitus.De.puorſe uides.puer ſũ
Lyſimache ſeptuẽnis.Ly.ſanun es:qui pueꝝ te eſſe dicis.

De. Vera prędico.Ly.modo hercle ĩ mẽtẽ uenit:quid tu dicere.
Senex cũ extẽplo ẽ:iam nec ſentit:nec ſapit.aiũt ſolere eum
Rurſũ repueraſcere.De.imo biſtanto ualeo:q̃ ualui prius.

Ly. Bene hercle factũ: & gaudeo .De.imo ſcias oculiſ quoq; etiã plus iã
Video:q̃ prius.Ly.bene ẽ.De.malã rẽ dico.Ly.iã iſtuc nõ bonũ eſt.

De. Sed auſim ut ego tibi eloqui quid uelim.Ly.audacter.De.animũ
Aduorte.Ly.fiet ſedulo.De.bodie ire in ludũ occepi litterarum
Lyſimache ternas ſcio ia m.Ly.quid ternas.De.amo.Ly.tun capite
Cano amas ſenex neqſſime.De.ſi canũ ſeu iſtuc rutilũ ſiue atrũſt
Amo.Ly.ludificas nũc tu me bic opinor demipho.

De. Decide collũ:ſi falſũ ad te loquar:uelut ſcias me amare.
Cape cultrũ:ſeca digitũ:uel aurẽ:uel tu naſũ:uel labrum
Si moueo me:ſeu ſecari ſenſero lyſimache auctor ſũ:ut me
Amando enices.Ly.ſi unq̃ uidiſti pictum amatorẽ.bem illic eſt.
Nam meo quidẽ animo uetulus decrepitus ſenex tantidem eſt.
Quaſi ſit ſignũ pictũ in pariete.De.nũc tu me credo
Caſtigare cogitas.Ly.egon te.De.nihil eſt iam:quod tu mihi
Succẽſeas fecere tale ante alii ſpectati uiri.humanum amareſt
Humanum autẽ ignoſcere eſt.neſcis ne obiurga hoc.non uoluntas
Me impulit.Ly.qui nõ obiurgo.De.at ne deteriorẽ tamen
Hoc facto ducas.Ly.ego ne te.atbenę deſciuerint.De.uiſe ſis
Modo etiã.Ly.uiſũſt.De.certem.Ly.perdis me,bic homo ex amore
Inſanit.nũquid uis.De.uale.Ly.ad portũ ꝓpero nam ibi mihi
Negocium eſt.De.bene ambulato.Ly.bene ualeto.De.bene ſit tibi.

Quin mihi quoq; etiã eſt ad portũ negociũ.nunc adeo ibo illuc.
Sed optime gnatum meum uideo.eccum opperiar hominem.
Hoc nunc mihi uiſo eſt opus.huic perſuadere:quomodo potis ſim
Vt illam uendat:ne ue det matri ſuę.nã ei dono a duexe audiui.
Sed prçcauto opus.ne ad illã me animũ adieciſſe aliqua ſentiat.

Charinus.demipho.

b Omo me miſerior nullus eſt çque opinor.neque aduerſa eui
Plura ſint ſempiterna.ſatin quicquid ẽ:quã rẽ agere occepi.
Propriũ ne quid mihi euenire quod cupio.ita mihi mala res aliqua
Obiicit̃.bonũq; meum cõprimit cõſiliũ.miſer amicã mihi paraui
Animi cauſa.precio eripui.ratus clã patrẽ meum poſſe habere.
Is reſciuit:& uidit.& pdidit me.neq; is cũ rog&:qd loq̃r cogitatũſt.
Ita animi decẽ pectore icerti certant.nequid corde nunc cõſilii
Capere poſſim ſcio.tantus cũ cura meus eſt error aio.dũ mei ſerui
Perplacet mihi cõſiliũ.dũ rurſũ haud placet.nec pater potius uidet̃
Induci:ut putet matri ancillam emptam eſſe illam.
Nunc ſi dico:ut res eſt:atq; illã mihi me emiſſe indico.
Quẽadmodũ exiſtim& me:atq; illam abſtrahat.
Trans mare hinc uenũ aſport&.ſcio ſçuus q̃ ſit homo:& durus.
Igit̃ boccine eſt amare:arare mauelim:q̃ ſic amare.
Iam hinc olim inuitũ domo extruſit abſe:mercatum iuſſit ire.
Ibi hoc malũ ego iueni.ubi uoluptatẽ çgritudo uicat.quid ibi
Ineſt animi:nequicq̃ abdidi.abſcõdi.abſtruſam habebã.
Muſca eſt meus pater.nihil poteſt clam illum haberi nec ſacrũ
Nec tã ꝓphanũ qcq̃ eſt:qn ibi illico adſit.nec qui rebus meiſ cõfidã
Mihi ulla ſpes in corde eſt.De.quid illuc qd ſolus ſecũ fabulet̃ fili?
Solicitus mihi neſcio quare uidet̃.Ch.atat meus quidẽ hic pater eſt
Quẽ uideo.ibo alloq̃r.quid fit pater?De.unde incedis.quid feſtinas
Gnate mi?Ch.recte pater.De.ita uolo.ſed iſtuc quid ẽ tibi:quod
Cõmutatus color ẽ.num quid tibi dol&?Ch.neſcio quid aio meo ẽ
Aegre pater:poſtea hac nocte nõ quieui ſatis ex ſentẽtia.
De. Per mare ut uectus nunc oculi terrã mirãt̃ tui.Ch.magis
Opinor.De.id ẽ ꝓfecto ueꝛ.actutum abſceſſerit ergo edepol.
Si ſapias:eas ac decumbas domi.Ch.ocium nõ ẽ.mandatis rebus
Prçuorti uolo.De.cras agito perẽdie agito.Ch.ſçpe ex te audiui
Pater.rei mandatç omnis ſapiẽtis primum prçuorti decet.
De. Age igit̃.nolo aduorſari tuam aduorſus ſentẽtiã.Ch.ſaluus
Sum.ſi quidẽ iſti dicto ſolida:& perpetua eſt fides.De.quid illuc ẽ.
Q2 ille ſolus ſe in cõſiliũ ſe uocat.iam nõ uereor:ne illã me amare
Hic potuerit reſciſcere.qppe haud etiã
qcq̃ iepte feci:amãtes ut ſolent.

Ch. Res adhuc quidē hercle in tutoſt.nā hunc neſcire ſat ſcio
De illa amica.quid ſi ſciret.eſſet alia oratio.De.quin ego hunc
Aggredior de illa.Ch.qn ego hīc me amolior.eo ego:ut quę mādat
Amicus amicis tradā.De.īmo mane.paucula etiā ſciſcitare prius
Volo.Ch.dic qd uelis.De.uſq; ne ualuiſti?Ch.ppetuo recte.dū qdē
Illic fui.uey in portū huc ut ſū aduectus:neſcio qui aīus mihi dolet.
De. Nauſea edepol factum credo.uerum actutum abſceſſerit.ſed quid
Ais?ecquā tu aduexti tuę matri ancillā.e rhodo.Ch.aduexi.
De. Quid?ea ut uidetur mulier.Ch.non edepol mala.De.ut morata eſt.
Ch. Nullam uidi melius mea ſentētia.De.mihi quidē edepol uiſaſt cū
Illam uidi.Ch.eo an uidiſti pater.De.uidi.uey nō ex uſu noſtroſt
Neq; adeo plac&.Ch.qui uero.De.qa nō noſtra formā hab& dignā
Domo.nihil op9 nobis ancilla.niſi quę texat:quę molat:lignū cedat
Penſim faciat:ędis uertat:uapulet.quę habeat quottidianū familię
Coctū cibum.hoy illa nihilum quicq̄ facere poterit admodum.
Ch. Ea cauſa equidem illam emi:dono quā darē matri meę.De.ne des
Ne ue te auexiſſe dixeris.Ch.dii me adiuuant.De.labefacto
Paulatim.uey quod pręterii dicere.neq; illa matrē ſatis honeſte.
Tuam ſequi poterit comes.neq; ſinā.Ch.qui uero.De.quia illa
Forma matrēfamilias flagitiū eſt:ſi ſequat̄.quando incedit
Per uias. cōtēplēt.conſpiciant.nutent.niterit.ſibilent
Vellicent.uocent:moleſti ſint.occētēt.hoſtiū impleant̄ meę
Fores carbonibus elegioy:atq; ut nunc ſunt maledicētes.
Homines uxori meę mibiq; obiectēt lenocinium facere.nam quid
Eſt opus.Ch.hercle qui tu recte dicis.& tibi aſſentior.ſed quid
Illa nunc fiet?De.recte ego emero matri tuę ancillā uiraginē
Aliquam nō malam.forma mala ut matrē addecet familias.
Aut ſyrā aut ęgyptiā:ea molet:conficiet penſum.penſet̄ flagro.neq;
Propter eā quicq̄ eueniet noſtris foribus flagitiū .Ch. quid ſi igit̄
Reddat̄ illi unde empta ē.De.minime gētiū.Ch.dixit ſe redhibere
Si non placeat.De.nihil iſtoc opuſt.litigare nolo ego uos.
Q3 tuam autē accuſari fidem multo edepol:ſiquid faciūdū ē.facere
Damni mauolo q̄ obprobramētū aut flagitium muliebre:
Efferri domo.me tibi illam poſſe opinor luculente uendere.
Ch. Dum quidem hercle ne minoris uendas:q̄ ego emi pater.
De. Tace modo.ſenex ē quidā:qui illā mādauit m̄:ut emerē ad iſtāc faciē
Ch. At mibi quidā adoleſcens pater mandauit ad illā faciē:ita ut illa eſt:
Emerē ſibi.De.uigīti minis opinor poſſe me illam uendere.
Ch. At ego:ſi uelim:iam dant̄ ſeptem et uiginti minę.De.at ego
Ch. Quin ego inquā.De.at neſcis quid dicturus ſum:tace.
Tris minas accudere etiā poſſū: ut triginta ſient.Ch.quo uortiſti

De. Ad illum qui emit.Ch.ubi nam ẽ is homo gẽtiũ?De.eccillũ uideo
Iubet quinq; me addere etiam nunc minas.Ch.hercle illunc
Dii infelicitent:quiſquis eſt.De.ibidẽ mihi etiam nunc adnutat.
Addã ſex minas.Ch.ſeptẽ mihi nũq̃ edepol me uincet
Hodie ĩueniet:hodie cõmodis poſcit pater.De.nequicq̃
Poſcit:ego habeo.Ch.at illic pollicituſt prior.De.nihili facio:
Ch. Quinquaginta poſcit.De.nõ centum dant̃:potine
Vt ne letigere aduerſum animi ſentẽtiam.maximam hercle
Habebis prędam.ita ille eſt cui emitur ſenex:ſanus nõ eſt
Ex amore illius quod poſces feres.Ch.certo edepol adoleſcẽs ille:
Cui ego emo:efflictĩ perit eius amore.De.multo hercle ille magiſ
Senex:ſi tu ſcias.Ch.nũq̃ edepol fuit:neq; fiet ille ſenex inſanior
Ex amore:q̃ ille adoleſcens:cui ego do hanc operam pater.
De. Quieſce inq̃.iſtanc rẽ ego recte uidero.Ch.quid agis?
De. Quid eſt?Ch.nõ ego illam mancupio accepi:ſed ille illã accepit.
De. Sine.Ch.non potes tu lege uẽdere illã.De.ego aliquid uidero
Ch. Poſt autẽ cõmunis eſt illa mihi cũ alio:quid ſcio.quid ſit ei
Animi.uenire ne eã uelit:an nõ uelit.De.ego ſcio uelle
Ch. At pol ego eſſe credo aliquẽ:qui nõ uelit.De.quid id mea refert?
Ch. Quia illi ſuã rẽ eſſe ęquũ ẽ in manu.De.quid ais?
Ch. Cõmunis mihi illa eſt cum illo.is nunc hic nõ adeſt.De.prius
Reſpondes q̃ rogo.Ch.prius tu emis q̃ uendo pater
Neſcio inq̃ uelit ille illã nec ne abalienarier.De.quid illic quidam
Qui mandauĩ:cũ ille nolet.nihil agis.nunq̃ edepol prius
Quiſq̃ illam habebit:potius q̃ ille quẽ ego uolo
Certũ eſt.Ch.cenſes certũ eſſe.De.quin ad nauim iã hinc eo.
Ibi uenibit.Ch.uin me tecum illo ire?De.nolo.Ch.nõ places.
De. Meliuſt te quę ſũt mandatę res tibi pręuortier.Ch.tu probibes?
De. At tu excuſato te feciſſe ad portum ne ires.dico iam tibi.
Ch. Auſcultabitur.De.ibo ad portũ.et ne hic reſciſcat cauto opuſt.
Nõ ipſe emam.ſed lyſimacho amico mãdabo.is ſe ad portum
Dixerat ire dudũ.me moror.cum hic adſto.Ch.nullus ſũ.occidi.

Charinus.Eutychus.

P Entheũ diripuiſſe aiũt bacchas.nugas maximas fuiſſe credo.
Prę ut quo pacto ego diuorſus diſtrahor.cur ego uiuo.cur
Nõ morior.quid mihiſt ĩ uita boni.certũſt:ibo ad medicum
Atq; ibi me toxico morti dabo:quãdo id mihi adimit̃ qua cauſa
Vitam cupio uiuere.Eu.mane mane obſecro charine.
Cha. Qui me reuocat?Eu.eutychus tuus amicus et ſodalis ſimul
Vicinus proximus.Ch.nõ tu ſcis:quãtũ malaq; rerũ ſuſtineam.
Eu. Scio omnia ego iſtęc.auſcultaui ab hoſtio.omnẽ rẽ ſcio.

Ch. Quid id eſt quod ſcis? Eu. tuus pater uult uẽdere. Ch. omnẽ rẽ teneſ
Eu. Tuam amicã. Ch. nimiũ multũ ſcis. Eu. tu is ĩgratus. Ch. plurimũ
Tu ſcis. ſed qui ſcis eſſe amicam illã meã. Eu. tu te beri ipſus mihi.
Ch. Statim ut oblitus fui tibi me narrauiſſe. Eu. haud miꝝ factũ eſt.
Ch. Te nunc cõſulo. reſpõde quo leto cẽſes me ut peream potiſſimũ.
Eu. Nõ taces. caue iſtuc dixeris. Ch. qd uis me igit᷑ dicere? Eu. uin patri
Sublinire pulchre os tuo? Ch. ſane uolo. Eu. uis ne eã ad portum.
Ch. Quid potius q̃ uoles. Eu. atq; eximiã mulierẽ prẽcio. Ch. qui potius
Q̃ auro expendas. Eu. unde atteritis. Ch. achillẽ orabo aurũ
Mihi ut det: hector q expẽſus fuit. Eu. ſanun es. Ch. pol ſanuſ ſi ſim
Prẽ te medicũ mihi expetã. Eu. tãti quãti poſcit: uin tãti illã emi.
Ch. Auctariũ adiicito uel mille nũmũ pluſ q̃ poſc&.
Eu. Iam tace. ſed quid ais unde erit argẽtũ. quod des cũ poſcet pater.
Ch. Inuenietur. exquiretur. aliquid fiet. Eu. enicas. iã iſtuc aliquid fiet
Metuo. Ch. qui taces? Eu. muto ĩperas. Ch. ſatin iſtuc mandatũſt
Eu. Potin ut aliquid cures? Ch. nõ poteſt. Eu. bene uale. Ch. nõ edepol
Poſſũ: priuſ q̃ tu ad me redieris. Eu. melius ſanus ſis.
Ch. Vale. uince & me ſerua. Eu. ego fecero. domi maneto
Me ergo. Ch. actutũ face: cum prẽdam recipias.

Lyſimachus. Paſicompſa.

a Mice amico opã dedi. uicin? qd᷑ rogauit hoc emi mercimoniũ
Mea es tu. ſequere ſane. ne plora nimis ſtulte facis. oculos
Corrũpis talis: qui tibi quidẽ quid rideas magis eſt q̃ ut lamẽtere.
Pa. Amabo ecaſtor mi ſenex eloquere. Ly. exquire quid uis.
Pa. Cur emeris me. Ly. te ne ego? ut quod imparet᷑ facias item.
Quid tu mihi ſi ĩpares ego faciam. Pa. facere certũ pro copia
Et ſapiẽtia: quẽ te uelle arbitrabor. Ly. laborioſe nihil tibi
Quicq̃ operis ĩperabo. Pa. nõ edepol equidem mi ſenex. non
Didici baiulare: nec pecua ruri paſcere: nec pueros nutricare.
Ly. Bona ſi eſſe uis. bene erit tibi. Pa. tum pol ego perii miſera. Ly. qui?
Pa. Quia illuc ũde huc adue ta ſum: malis bene ſolitũſt. nec mos
Meuſt: ut prẽdicẽ: quod ego omnis ſcire credam. Ly. oratio edepol
Pluris ẽ huius: q̃ quãti hẽc ẽpta eſt. q̃ dicas nullã mulierẽ bonã eſſe.
Pa. Haud equidẽ dico. Ly. rogare hoc unũ uolo. Pa. rogãti reſpõdebo.
Ly. Quid ais tu. quod nomẽ tibi dicã eſſe? Pa. paſicõpſẽ. Ly. ex forma
Nomen inditũ ẽ. ſed quid ais paſicompſa? poſſin tu ſi uſus uenerit
Sub tegmẽ tenue nere? Pa. poſſũ. Ly. ſi tenue ſcis: ſcio te
Vberius poſſe nere. Pa de lanificio neminem metuo: una ẽtate
Quẽ ſit. Ly. bonã hercle te & frugi arbitror. matura iã inde
Aetate cũ ſcis facere officiũ tuũ. Pa. mulier pol docta didici.
Operam accuſari nõ ſinam meam. Ly. hem iſtec hercle res eſt

Qui tibi ecce illã dabo natã annos ſexaginta peculiarẽ.Pa.mi ſenex
Tam ueluta.Ly.generi gratia ſt.eã ſi curabis pbona eſt tondet᷑.
Nimiũ ſcite.Pa.bonoris cauſa qcqd eſt:quod dabit᷑ gratũ habebo
Ly. Nũc mulier ne tu fruſtraſſiſ.mea nõ es.ne arbitrere.Pa.dic igitur
Quęſo cuia ſum.Ly.tuo bero redẽpta es rurſum.ego te redemi.
Ille me orauit.Pa.animus rediit.ſi mecũ ſeruatur fides.
Ly. Bono animo es.liberabat ille te homo edepol deperit.
Atq; hodie primũ uidit.Pa.ecaſtor iam biẽnium eſt
Cum mecum rẽ coeperit:nunc quãdo amicũ te ſcio eſſe
Illius:indicabo.Ly.quid ais tu iam bienniũ eſt cũ tecum
Rem habet:Pa.certe et inter nos coniurauimus ego
Cum illo:et ille mecum:ego cum uiro:et ille cum muliere
Niſi cum illo:aut ille mecum.neuter ſtupri cauſa caput liniaret.
Ly. Di immortales etiã cum uxore non cubet.Pa.amabo
An maritus eſt?neq; ẽ neq; erit.Ly.nolim quidẽ.
Homo hercle periurauit.Pa.nullum aduleſcẽtẽ plus amo.
Ly. Puer eſt ille quidem ſtulta.nam illi quidem haud ſane diuſt:
Cum dentes exciderint.Pa.quid dẽtes?Ly.nihil ẽ.
Sequere ſis huc me.diẽ unũ orauit:ut apud me
Prohiberem locum.ideo quia uxor ruri eſt.

Demipho.

t Andem impetraui ut egomet me corrumperem.
Empta eſt amica clam uxore et filio.certũſt antiqua
Recolam.ut ſeruibo mihi decurſo in ſpacio:breue quod
Vitę reliquũſt uoluptate uino et amore delectauero.
Nã hanc ſe bene habere ętatẽ nimio eſt ęquius.
Aduleſcens cum ſis:tum cum ẽ ſanguis integer
Rei tuę querendę.conuenit operam dare.
Demum igitur cum ſis ſenex tunc in ocium
Te colloces:dum potes.ſi uales id iam lucroſt:
Quominus hoc ut dico factiſ perſequar.
Interea tamen huc intro ad me inuiſam domum.
Vxor me expectat iam dudum exuriens domi.
Iam iurgio enicabit ſi intro rediero.
Verum hercle poſtremo ut ut eſt:nõ ibo tamen.
Sed hunc uicinum prius conueniam:q̃ domi redeam:
Vt mibi ędis aliquas cõducat uolo.
Vbi habitet iſtec mulier:atq; eccum it foras.

Lyſimachus.Demipho.

a Dducam ego illam iã ad te:ſicut uenero.De.me dicit
Ly. Quid ais demipho?De.eſt mulier domi.Ly.quid cẽſes?

De. Quid ſi uiſam?Ly.quid properas?De.quid faciã?Ly.quod
Opus eſt facito:ut cogites.De.quid cogitẽ equidem.
Hercle opus hoc facto exiſtimo:ut illuc introeam.
Ly. Ita me uero uerbex introeas.De.quid aliud faciam?
Ly. Prius hoc auſculta:atq; hic ades.prius etiã ẽ quod te facere
Ego ęquũ cẽſeo.nam nunc ſi illo introires amplecti uoles.
Confabulari atq; oſculari.De.tu quidẽ meũ animũ
Geſtas.ſcis quod acturus ſim.Ly. peruorſe facies.
De. Q2 ne ames.Ly.tãto minus iam ętatis plenus anima
Foetida ſenex bircoſus.tu oſculere mulierẽ:uti ne
Aduenies uomitum excutias mulieri.De.ſcio pol te amare.
Quom iſtęc pręmõſtras mi.quod ſi igit᷑ unam factam
Hoc ſi cẽſes coquũ aliquẽ arripiamus:prandiũ qui percoquat
Apud te hic uſq; ad ueſperũ.Ly.bem iſtuc cẽſeo.nũc tu
Sapienter loquere atq; amatorie.De.quid ſtamus?
Quin ergo imus:atq; obſoniũ curemus pulchre ut ſimus.
Ly. Equidem te ſequor:atq; hercle inuenies tu locum illi ſi ſapis.
Nullũ hercle pręter hunc diem:illa apud me erit
Metuo ego uxorem.cras ſi rure redierit.
Ne illam hic offendat.De.res parataſt.ſequere me.

Charinus.Eutychus.

C Vm ne ego miſer.qui nuſq̃ bene queo quieſcere.
Si domi ſum:foris eſt animus.ſin foris ſum:animus domi ẽ.
Ita mihi ĩ pectore atque in corde facit amor incẽdiũ.
Ni ex oculis lachrymę deſcẽdãt:iã ardeat credo caput.
Spem teneo.ſalutẽ amiſi.redeat an nõ neſcio.
Si opprimit pater:quod dixit:exulatũ abiit ſalus.
Sin ſodalis quod promiſit fecit non abiit ſalus.
Sed tandẽ ſi podagroſis pedibus eſſet eutychus
Iam a portu rediiſſe potuit.id illi uitiũ maximũſt.
Q2 nimis tardus eſt aduorſũ mei animi ſentẽtiam
Sed is ne eſt:quẽ currentẽ uideo ipſus eſt ibo obuiam.
Diuom atque hominũ:quę ſpectatrix atq; hera eadẽ es hominibus
Spẽ ſperatam cum obtuliſti hũc mihi.tibi grates ago.
Nũquid reſtat:et hei diſperii uoltus neutiq̃ huius placet.
Triſtis incedit.pectus ardet heret.quaſſat caput.
Eutyche.Eu.heu charine.Ch.priuſ q̃ recipias
Anhelitum uno uerbo eloquere:ubi ego ſum:hiccine an
Apud mortuos.Eu.neq; apud mortuos neque hic es.
Cha. Saluus ſũ.immortalitas mihi data eſt.hic emit illam.
Pulchre os ſubleuit pater.impetrabilior qui uiuat

Nullus eſt. dico. obſecro ſi neque hic neque acheronti ſum:
Vbi ſum? Eu. nuſq̃ gẽtium. Ch. diſperii. illec
Interemit me modo oratio. odioſa ne oratio eſt cum rẽ
Agas lõgíquũ longíqui. equidẽ ad capita rey perueni.
Eu. Primũ perimus. Ch. quin tu illud potius nũtias
Quod neſcio. Eu. mulier alienata eſt abſte. Ch. eutyche
Capital facis. Eu. qui? Ch. quia ęqualẽ et ſodalẽ ciuẽ
Libey enicas. Eu. ne dixeris. Ch. demiſiſti gladiũ
In gulã: iã cadam. Eu. quęſo hercle animũ ne deſpõde.
Cha. Nullus eſt quẽ deſpondeam. loquere porro aliã rem.
Mala cui ẽ empta. Eu. neſcio iam addicta atq;
Abducta erat. cum ad portũ uenio. Ch. uę mihi
Montis tu quidẽ mali me ardẽtis iã dudũ iacis.
Perge. excrucia carnifex. quãdoquidẽ occepiſti ſemel.
Eu. Nec tibi iſtuc magis diuidię eſt: q̃ mihi hodie fuit
Cha. Dic mihi quis emit. Eu. neſcio hercle. Ch. hem iſtuc ineſt
Operã dare bonũ ſodalẽ. Eu. quid me facere uis?
Cha. Idẽ quod me uis: ut pereas. quin percõtatus hominis
Quę facies foret qui illam emiſſet. eo ſi pacto poſſet
Indagarier mulier. heu me miſerũ. Eu. fiere
Cha. Omitto iſtuc quod nunc agis. Eu. quid ego feci?
Ch. Perdidiſti me: et fidẽ mecũ tuã. Eu. di ſciũt culpam
Meam iſtanc nõ eſſe ullam. Ch. eutyche deos abſentes
Teſtis memoras. qui ego iſtuc credam tibi. Eu. quia
Tibi in manu eſt: quod credas. ego quod dicam. id mihi
Mea in manu eſt. Ch. de iſtac re argutus es: ut par pari
Reſpõdeas ad mandata. claudus. cęcus. mutus. mancus.
Debilis. promittebas te ſublinier meo patri. egomet credidi
Homini docto rẽ mandans lapidi maximo. Eu. quid ego facerẽ?
Ch. Quid faceres? men rogas. requireres: rogitares quis eſſet aut unde
Eſſet. qua proſapia. ciuis ne eſſet an peregrinus. Eu. ciuem eſſe
Aiebant atticum. Ch. ubi habitaret inuenires ſaltem. ſi nomen
Nequires. Eu. nemo aiebat ſcire. Ch. at ſaltẽ hominis
Faciẽ exquireres. Eu. feci. Ch. qua forma eſſe aiebãt?
Eu. Ego dicam tibi. canum. uanum. uentrioſum. bucculentum
Breuiculum ſubnigris oculis oblõgis malis panſum aliquantulum.
Ch. Nõ hominẽ mihi: ſed thęſaurum neſcio quem memoraſ mali.
Nũquid eſt: quod dicaſ aliud de illo? Eu. tantũ quod ſciam
Ch. Edepol ne ille oblongiſ malis mihi dedit magnũ malũ.
Non poſſum durare. certũſt exulatũ hinc ire me.
Sed quam capiam ciuitatẽ cogito potiſſimũ.

Megara eretriã chorinthum chalcidem cretam cyprum
Sicyonẽ gnidũ iacynthum.leſbiam. boetiam.
Eu. Cur iſtuc ceptas conſilium? Ch. quia enim me afflictat amor.
Eu. Quid tu ais.qui cum illuc:quo nunc ire paritas:ueneris?
Si ibi amare forte occipias:atq; itẽ eius ſit inopia.
Iam inde porro aufugies.deinde itẽ illinc.ſi itẽ euenerit.
Quis modus tibi exilio tandẽ eueniet? qui finis fugę?
Quę patria aut domus tibi ſtabilis eſſe poterit? dic mibi.
Cedo ſi hac urbe abis amorẽ te hic relicturũ putas?
Si id forte ita ſat animo acceptũ eſt.certũ id ꝓfecto ſi habes
Quanto te ſatius eſt rus aliquo abire.ibi eſſe.ibi uiuere
Adeo dũ illius te cupiditas:atq; amor miſſum facit.
Ch. Iam dixiſti? Eu. dixi. Ch. fruſtra dixti.hoc mibi certiſſimũ eſt.
Eo domũ patrẽ atq; matrem ut meos ſalutẽ.poſtea clam patrem
Patria hac effugiam:aut aliquid capiam conſilii. Eu. ut corripuit
Se repẽte atq; abiit.beu miſero mibi:ſi ille abierit:mea
Omnes dicẽt eſſe ignauia.certũſt pręconiũ iubere iam quantũ eſt
Cõducier:qui illã inueſtigẽt:qui iueniãt.poſt ad prętorẽ
Illico orabo.ut cõquiſitores det mibi in uicis omnibus.
Nã mibi nibil relicti quicq̃ aliud iã eſſe intelligo.

Dorippa mulier. Syra anus.

q Voniam a uiro ad me rus aduenit nũtius:rus nõ iturum.
Feci ego ingeniũ meũ.reueni ut illũ perſequar:qui me fugit.
Sed anũ nunc uideo cõſequi noſtra ſyrã:atq; ĩcedit.eccã tandẽ
Quin is ocius. Sy. nequeo me caſtor:tãtũ hoc oneris ẽ:quod fero.
Do. Quid oneris? Sy. annos octoginta et quattuor.& eodẽ
Accedit ſeruitus.ſudor.ſitis.ſimul hęc quę porto deprimunt
Aliquid cedo.qui banc uicini noſtri arã augeã. Sy. da ſane
Hanc uirgã lauri. Do. abi tu intro. Sy. eo. Do. apollo quęſo te
Vt des pacẽ ꝓpitius ſalutẽ et ſanitatẽ noſtrę familię.
Meoq; ut pcas gnato pce ꝓpitius. Sy. diſperii.perii miſa.uę miſę m
Do. Satin ſana es obſecro quid eiulas. Sy. dorippa mea dorippa. Do. qd
Clamas obſecro? Sy. neſcio mulier quę ẽ ĩtus ĩ ędib? Do. qd mulier?
Sy. Mulier meretrix. Do. ueron ſerie? Sy. nimiũ ſcis ſapere:
Ruri quę nõ manſeris:quã ĩſipiens poterat perſentiſceret
Illã eſſe amicã tui uiri belliſſimi. Do. credo me caſtor.
Sy. I hac mecum.ut uideas ſimul tuã alcmenam pellicẽ iuno mea.
Do. Ecaſtor uero iſtuc eo quantũ poteſt.

Lyſimacus.

p Arum ne eſt male rei quod amat demipho ni ſumptuoſus
Inſuper etiam ſiet.decẽ ſi ad coenã uocaſſet ſũmos uiros

Nimiũ obſonauit.ſed coquos quaſi in mari ſolet.
Hortator remigies hortarier ita hortabat᷑.egomet.
Conduxit coquũ:ſed eccũ demiror nõ uenire ut iuſſeram.
Sed quid nam hic a nobis exit:aperit᷑ foris.

Dorippa mulier.Lyſimachus uir.

m Iſerior mulier me nec fiet:nec fuit:tali uiro quę nupſerim.
Heu miſerę mihi.hem cui te et tu quę habeas cõmẽdes uiro:
Hem qui decẽ talẽta dotis detuli.hęc ut uiderẽ:ut ferrẽ
Has contumelias.Ly.perii hercle.rure iam rediit mea uxor.
Vidiſſe credo mulierẽ ĩ ędibus.ſed quę loquat᷑ exaudire
Hĩc nequeo.accedam ꝓpius.Do.uę miſerę mihi.Ly.imo mihi.
Do. Diſperii.Ly.equidẽ hercle oppido perii miſer.ut di te omnes
Demipho perdiũt.Do.pol hoc ẽ.ire ꝙ rus meus uir noluit.
Ly. Quid nũc ego faciam niſi ut adeam:atq; eloquar.iubet ſaluere
Suus uir uxorẽ ſuã.urbani fiunt ruſtici.Do.pudicicius
Faciũt q̃ illi qui nõ fiunt ruſtici.Ly.nũquid delinquunt ruſtici?
Do. Ecaſtor minus q̃ urbani:et multo minus malum quęrunt ſibi
Ly. Quid autẽ urbani deliquerunt dic mihi?Do.qa illa mulier ĩtus eſt.
Ly. Vidiſti ne eam?Do.uidi.Ly.cuia ea ſit cogitas.
Do. Reſciſcam tamẽ.cupio hercle ſcire.ſed tu me tẽtas ſciens.
Ly. Vin dicã cuia ẽ illa?edepol uę mi neſcio quid dicã.
Do. Hęres.Ly.haud uidi magis.Do.quin dicis.Ly.quin ſi
Liceat.Do dictũ oportuit.Ly.nõ poſſum ita inſtas:
Vrges quaſi pronoxio.Do ſcio ĩnoxius.Ly.audacter
Quid uis dicito.Do.dic igit᷑.Ly.dicam.Do.atqui
Dicundũ ẽ tamẽ.Ly.illa ſcin ut etiã uis.nomen dicã
Do. Nihil magis manufeſto teneo.in noxia es.Ly.qua noxia
Iſta quidẽ illa eſt.Do.quę illa eſt.Ly.illa.Do.io illa
Ly. Iam ſi nihil uſus eſſet.iam nõ dicerẽ.Do.non tu ſcis quę
Sit illa?Ly.imo etiam ſcio.de iſtac ſum iudex captus.
Do. Iudex.iam ſcio nunc tu in conſilium iſtam aduocaſti tibi.
Ly. Immo ſic ſequeſtro mihi dataſt.Do.ĩtellego nihil hercle iſtius q̃c̃q̃
Numero purgas.Ly.nimiũ negocii repperi enim hereo.

Coquus.Lyſimachus.Dorippa.Syra.

a Gite.ite actutũ.nam mihi amatori ſeni coquẽdaſt
Coena:atq; cũ cogito nobis coquẽdaſt:nõ ducti
Sumus.nam qui amat:quod amat ſi habet:id habet
Pro cibo uidere.amplecti.oſculari.alloqui.
Sed nos cõfido onuſtos redituros domum.
Ite hac.ſed eccum.qui nos cõduxit ſenex.
Ly. Ecce autẽ.perii coquus adeſt.Co.aduenimus.

Ly. Abi.Co.quo abeam?Ly.abi.Co.abeam.
Ly. Abi.Co.nō eſtis coenaturi.Ly.iam ſaturi ſumus.ſed interii.
Do. Quid ais tu.etiã ne hęc illi tibi iuſſerũt ferri.quos iter iudex datus?
Co. Hęccine tua ẽ amica.quã dudũ mibi te amare dixiſti:cũ obſonabas?
Ly. Nō taces.Co.ſatis ſitũ filiũ mulieris.uęx hercle auet.
Ly. Abin dierectus?Co.baud mala eſt.Ly.at tu malus.Co.ſcitã
Hercle opinor ſatis cōcubinã.Ly.non abis.non ego ſum.
Qui te dudum conduxi.Co.quid eſt immo hercle tu iſtuc ipſus.
Ly. Vę miſero mibi.Co.nempe uxor ruriſt tua:quã dudum dixeras
Te odiſſe ęque: atq; anguis.Ly.ego ne iſtuc dixi tibi.Co.mibi quidẽ
Hercle.Ly.ita me amabit iuppiter uxor:ut ego illud nūq̃ dixi.
Co. Etiam negas.Ly.nō te odiſſe aiebat. uxorẽ uerum ſuam.Do. palam
Iſtęc fiunt te me odiſſe.Ly.quin nego.Co.& uxorẽ ſuã
Ruri eſſe aiebat.Ly.hęc ea eſt.quid mibi moleſtus es?Co.quia
Me nō nouiſſe ais:ni metuis tu iſtanc.Ly.ſapio nã mibi unica eſt.
Co. Vin me experiri.Ly.uolo.Co.mercedẽ dato.Ly.cras petito.
Dabit̃.nūc abi.Do.beu miſerę mibi.nūc ego uęx
Illud uerbum eſſe experior uetus.aliquid mali eſſe ꝑpter uicinũ
Malũ.Co.cur hic aſtamus?quin abimus?incōmodi ſiquid
Tibi euenit:id nō ẽ culpa mea.Ly.quin me radicas miſęx
Co. Scio iã quid uelis.nẽpe me hinc abire uis.Ly.uolo inq̃.
Co. Abibit̃.drachmã dato.Ly.dabit̃.Co.dari ergo ſis iube
Dari poteſt iterea.dũ illi ponunt.Ly.quin abis.potine ut moleſtus
Ne ſis.Co.agite apponite obſoniũ iſtuc ante pedes illi ſeni.
Hęc uaſa aut mox aut cras iubebo abſte peti.ſequimini
Ly. Fortaſſe te illũ mirari coquũ quod uenit.atq; hęc adtulit:
Dicã quid ẽ.Do.nō miror.ſiquid damni facis aut flagitii
Nec pol ego patiar ſic me nuptam tã male:measq; in ędis
Sic ſcorta obductarier.ſyra rogato meũ patrẽ meis uerbis:
Vt ueniat ad me iã ſimul tecũ.Sy.eo.Ly.neſcis negocii
Quid ſit uxor obſecro.cōceptis uerbis iam iuſiurãdũ dabo.
Me nunq̃ quicq̃ cũ illa.iam ne abiit ſyra.perii hercle.ecce autẽ
Hęc abit.uę miſero mibi.at te uicine di deęq; ꝑdiũt cũ tua amica.
Cũq; amationibus.ſuſpicione ĩpleuit me ĩdigniſſime.conciuit
Hoſtis domi.uxor acerrima ẽ.ibo ad foꝝ:atq; hęc demiphoni eloq̃r
Me iſtãc capillo ptractuꝝ eẽ ĩ uiam:niſi
bĩc abducit quo uult ex biſce ędibus.
Vxor.heus uxor:q̃q̃ tu irata es mibi:iubeas ſi ſapias:hęc intro
Auferier.eadẽ licebit mox coenare rectius.

Syra ſerua.Eutychus aduleſcens.

b Era quę me miſit ad patrẽ:nō ẽ domi:rus abiiſſe aiebant.

Nunc domum renunciat.Eu.defessus sum urbem totam
Percunctarier.nihil inuestigo quicq̃ de illa muliere.sed mater
Rure rediit.nam uideo syram astare ante ędis.syra
Sy. Quis est. q me nominat?Eu.herus atq; alumnus tuus sũ.Sy.salue
Alũme.Eu.iam mater rure rediit.respõde mihi.Sy.cum quidem
Salute a familia maxima.Eu.quid istuc negocii est? Sy.tuus pater
Belliſſimus amicã adduxit intro in ędis.Eu.quomodo?Sy.aduenies
Mater rure eã offendit domi.Eu.pol haud cẽsebam istay esse
Operay patrẽ etiãq; nunc mulier intus ẽ.Sy.etiã.Eu.sequere me.

Syra.

e Castor lege dura uiuunt mulieres multoq; iniqores miserę
Qz uiri.nã si uir scortũ duxit clã uxorẽ suã:id si resciuit uxor.
Impune est uiro.uxor uiro si clam domo egressa ẽ foras.uiro fit
Causa.exigitur matrimonio.utinã lex esset eadẽ quę uxori ẽ uiro.
Nã uxor cõtẽta ẽ:quę bona ẽ:uno uiro.q minus uir una uxore.
Contẽtus siet?ecastor faxí:si itidem plectant uiri.
Siquis clam uxorẽ duxerit scortum suam.ut illę exigunt: quę in se
Culpã cõmerẽt.plures sint uiri uidui q̃ nunc mulieres.

Charinus.

l Imẽ supũ inferũq; salue.simul autẽ uale.hũc bodie postremũ
Extollo me a domo patria pedẽ.usus.fructus.uictus.cultꝰ.iã m̃
Hay ędium interẽptust.interfectust.alienatust.occidi.dii penates
Meũ parẽtũ.familię lar pater.uobis mãdo meũ parẽtum rẽ
Bene ut tutemini ego mibi alios deos penatis persequar.aliũ larẽ.
Aliã urbẽ.aliã ciuitatẽ.ab atticis abhorreo.nã uiri mores deteriores
Increbrescũt in dies:ubiq; amici qui infideles fient:neq̃as pnoscere
Vbi quid erripiat animo tuo:quod placet maxime.
Ibi quidẽ si regnũ det:nõ ẽ cupita ciuitas.

Eutychus.Charinus

d Iuũ atq; hominũ quę spectatrix atque hera eadẽ es boĩbus
Spẽ sperată quã obtulisti bãc mihi grates ago.ecqs nã deus ẽ.
Qui mea nũc lętus lętitia fiat? domi erat qđ quęritabã.sex sodales
Repperi.uitã.amiciciã.ciuitatẽ.lętitiã.ludũ.iocũ.
Foy iuẽturus sim.ita pessimas pessundedi.iram.inimiciciã.
Moerorẽ.lachrymas.exiliũ.inopiã.solitudinẽ.stultitiã.
Exitiũ.pertinaciam.date di quęso cõueniẽdi mihi eius celerẽ copiã.
Apparatus sũ.ut uidetis.abiicio superbiam:egomet mihi comes
Clauator equus.agasso.armiger. egomet sũ mihi ĩperator.
Idem egomet mihi obedio.egomet mihi fero quod usust.
Cupidus quãtus es.nã tu quẽuis cõfidẽtẽ facile tuis factis facis.
Eundẽ ex confidente actutum diffidentem denuo
Cogito quo nã illũ currã quęrita tũ.Ch.certa res ẽ.

Menſque quęrere illam quoquo hĩc abducta eſt gẽtium:
Neque mihi ulla obſiſtat amnis:neque mõs:neque adeo mare:
Nec calorẽ:nec frigus metuo.neque uẽtum:neque grandinem.
Imbrem perpetiar.laborẽ ſufferã.ſolẽ ſitim.
Non concedam:neque cõquieſcam uſq; noctu:neque dius
Prius ꝓfecto q̃ aut amicam:aut mortem inueſtigauero
Eu. Neſcio cuia uox ad aurem mihi aduolauit.Ch.inuoco
Vos diales ut me bene tutetiſ lares.Eu.iuppiter
Eſt ne ille charinus?Ch.ciues bene ualete.Eu.ilico
Sta charine.Ch.qui me reuocat.Eu.ſpes.ſalus.uictoria.
Ch. Quid me uoltis?Eu.ire tecũ.Ch.aliũ comitẽ quęrite.
Nõ admittũt hi me comites:qui tenent.Eu.qui ſũt ei
Ch. Cura.miſeria.çgritudo.lachrymę.lamentatio.
Eu. Repudia iſtos comites:atq; hoc reſpice:et reuortere.
Ch. Siquidẽ mecũ fabulari uis ſubſequere.Eu.ſta illico.
Ch. Malefacis.ꝓperantẽ q me cõmorare.ſol abit.
Eu. Si huc item ꝓperes:iſtuc ꝓperas:facias rectius.
Nunc ſecũdus uẽtus. nunc ẽ.cape modo uorſoriam
Hic ſerenus fauonius eſt.hic auſter imbricus.
Hic facit tranquillitatẽ.iſte omnis fluctus cõciet.
Reſpice ad dextrã charine huc.nõ ne ex aduorſo uides.
Nubis atra íberq; íſtat.aſpice nũc ad ſiniſtrã.atq; uides
Cęlũ ut ſplẽdore ẽ plenũ:ex aduorſo uides.
Relligionẽ illi obicit.recipiã me illuc.ſapis
O charine cõtra pariter fer gradũ.& cõfer pedem.
Porrige brachiũ.prende.iam tenes.Ch.teneo.Eu.tene
Quo nũc ibas?Ch.exulatũ.Eu.quid tibi facere uis?Ch.quid miſer ẽ
Eu. Ne paue.reſtituã iã ego te í gaudiũ utiq;.ut ſis maxime:
Ch. Quid uis audire:id audis:quod gaudeas.Eu.ſta ilico amicus
Aduenio.multũ beneuolens tuã amicã.Ch.quid eam
Eu. Vbi ſit ego ſcio.Ch.tun.eam tunc obſecro.Eu.ſanã & ſaluam
Ch. Vbi eam ſaluam.Eu.ego ſcio.Ch.ego me mauelim.
Eu. Potin ut animo ſis tranquillo.Ch.ꝙ ſi animus fluctuat.
Eu. Ego iſtum in tranſquieto tuto ſiſtam.ne time.
Ch. Obſecro te loquere ubi ſit.ubi eã uideris.quid taces?
Dic enicas me miſeꝝ tua reticẽtia.Eu.non longe
Hinc abeſt a nobis.Ch.quin ergo cõmonſtras:ſi tu uides.
Eu. Non uideo hercle nũc.ſed uidi modo.Ch.quem ego uideã:facis
Eu. Faciam.Ch.lõgíquũ iſtuc amantiſt.Eu.etiam.emutis omnia
Cõmonſtrabo amicior mihi nullus uiuit.atq; is ẽ
Qui illam habet.neque eſt qui magis me uelle melius çquũ ſiet.
Cha.Non curam de iſtuc ullã quęro.Eu.de illa ergo ego dico tibi.

Sane hoc non ĩ mentẽ uenit dudum ut ob.
Cha. Dic igit᷑ ubi illa eſt? Eu. in noſtris ędibus. Ch. ędis ꝓbas.
Si tu uera dicis: pulchre ędificatas arbitror
Sed quid ego iſtuc credam uidiſtin' an tu: audio: nuncias?
Eu. Egomet uidi. Ch. quis eã adduxit uos. Eu. iniq; rogas.
Cha. Vera dicis. Eu. nihil charine te quic̃q̃ pudet.
Quid tua refert: qui cũ iſtac uenerit: dum iſtuc ſic
Eſt profecto. Ch. opta ergo ob iſtunc nũtium: quid uis tibi.
Eu. Quid ſi optabo? Ch. deos orato ut eius faciant copia
Eu. Derides. Ch. ſeruata res eſt demũ: ſi illam uidero. ſed quin ornatum
Hunc reiicio. heus aliquis eſt actutum huc foras
Exite. illinc palliũ mihi huc ferte. Eu. hem nunc tu mihi ut places
Cha. Optime aduenies puer cape chlamydem. atq; hęc iſtic ſine illico
Vt ſi hęc nõ ſint uera. ĩceptũ hoc itiner perficere exequar.
Eu. Nõ mihi credis. Ch. omnia equidẽ credo: quę dicis mihi.
Sed quin ĩtroducis me ad eam: ut uideam. Eu. pauliſper mane.
Cha. Quid manebo? Eu. tẽpus non eſt introeundi. Ch. enicas.
Eu. Nõ opus eſt inq̃ nunc intro te ire. Ch. reſponde mihi
Qua cauſa. Eu. opere non eſt. Ch. cur? Eu. quia nõ ẽ illi cõmodũ.
Cha. Ita ne cõmodũ illi nõ eſt quę me amat. quam ego cõtra amo.
Omnibus hic ludificatur me dolis. ego ſtultior: quid iſti credã.
Cõmorat᷑ chlamydẽ ſumã denuo. Eu. mane parũper atq;
Hoc audi. Ch. cape ſis puer hoc palliũ. Eu. mater irata eſt
Patri uehemẽter. quia ſcortũ ſibi ob oculos adduxerit
In ędis: dũ ruri ipſa abeſt. ſuſpicat᷑ illam amicã eſſe illi.
Sonam ſuſtuli. eam rẽ nũc exquirit intus. Ch. iam machę raſt
In manu. Eu. nã ſi eo te introducã. Ch. tollo ãpulã atq; hinc eo.
Eu. Mane mane charine. Ch. erras. me decipere haud potes.
Eu. Neque uolo ędepol. Ch. quin tu ergo itiner exequi meũ me ſinis.
Eu. Nõ ſino. Ch. ego me moror. tu puer abi hinc intro ocius.
Iam ĩ currũ cõſcẽdi. iã lora in manus cępi meas.
Eu. Sanus nõ es. Ch. quin pedes uos in curriculum coniicitis
In cyprũ recta. quando quidẽ pater mihi exiliũ parat.
Eu. Stultus es. noli iſtuc quęſo dicere. Ch. certum exequiſt:
Operã ut ſũmã ad perueſtigandũ ubi ſit illec. Eu. quĩ domiſt.
Cha. Nam id quod dixit: id mentituſt. Eu. uera dico equidẽ tibi.
Cha. Iam cyprum ueni Eu. quin ſequere: ut illã uideas: quam expetis.
Cha. Percũctatus non inueni. Eu. matris iã iram neglego.
Cha. Porro ꝓficiſcor quęſitũ nũc perueni chalcidẽ
Video hoſpitẽ. zacynthо dico quid eo aduenerĩ.
Cogito quis eam uexerit: quis habeat: ſi ibi inde audiuerit.
Eu. Quin tu iſtas omittis nugas: ac mecũ huc intro ambulas.

Cha. Hoſpes reſpondit zacyntho ficos fieri non malas
Eu. Nihil mentitus ẽ. Ch. ſed de amica ſe inaudiſſe autumat
Hic athenis eſſe. Eu. chalcas iſte quidem zacynthuſt
Ch. Nauem conſcendo proficiſcor illico. iam ſum domi. iam redi
Exilio. ſalue mihi ſodalis eutyche ut ualuiſti. quid parẽtes
Metuat. mater dati bene uocas: benigne dicis: eras apud te
Non domi. ſi decet ſic fieri oportet. Eu. io. quę inſomnia.
Hic homo non ſanus. Ch. medicari amicus quin ꝓperas.
Eu. Sequere ſcis. Ch. ſequor. Eu. clemẽter quęſo calces deteris:
Audin tu. Ch. iã dudũ audiui. Eu. pacẽ cõponi uolo
Meo patri cũ matre. nam nũc ẽ irata. Ch. modo
Propter iſtanc modo. Eu. ergo cura. Ch. quin tu
Ergo i modo. Eu. tam ꝓpiciam reddam: q̃ cũ ꝓpicia ẽ iuno ioui.

Demipho. Lyſimachus.

De. q Vaſi tu nũq̃ quicq̃ ad ſimile huius facti feceris.
Ly. Nã mea uxor ꝓpter illã tota. ĩ fermẽto iacet.
Edepol nunq̃ caui ne quid facerẽ. uix uiuus ſũ miſer.
De. At ergo expurgationẽ habebo: ut ne ſuccẽſeat.
Sequere me. ſed exeũtẽ filiũ uideo meũ.

Demipho. Eutychus. Lyſimachus. Charinus.

i Am credo placet principiũ. quid agis. quid fit eutyche!
Eu. Ad patrẽ ibo ut matris irã ſibi eſſe ſedatã ſciat.
Optima opportunitate ambo autẽ ueniſtis. Ly. quid rei ẽ!
Eu. Vxor tibi placida & placataſt. certe dextras nunciam.
Ly. Di me ſeruant. Eu. tibi amicã nullam eſſe nuncio.
De. Di te perdant. quid negocii ẽ nam quęſo iſtuc. Eu. eloquar.
Animũ aduortite igit̃. ambo. Ly. quin tibi ambo operã
Damus. Eu. qui bono ſũt genere nati: ingenio malo
Suapte culpa genere capiũt genus. ingeniũ ĩprobant.
De. Veꝝ hic dicit. Eu. tibi ergo dicit. De. eo illud ueꝝ ẽ magis.
Eu. Nã te iſtac ętate haud ęquum fuerat filio tuo
Adoleſcẽti amanti amicam ẽptã argento eripere ſuo.
De. Quid tu ais charine amicaſt illa? Eu. ut diſſimulat
Malus. De. ille quidẽ illã ſeſe ancillã matri emiſſe dixerat.
Eu. Propterea igitur tu mercatus nouus amator uetus puer.
Cha. Optime hercle perge. ego aſſiſtam binc alternis cęcus.
Quibus eſt dictis dignus uſq; oneremus ambo. De. nullus ſum.
Eu. Filio ſuo qui innocẽti fecit tãtam ĩiuriam
Quem quidem' hercle ego: ĩ exilium cum iret: reduxi domũ
Nam ibat exulatũ. De. an abiit. Eu. etiam loquere larua.
Temperare iſtac ętate iſtis decet te artibus.
De. Fateor. deliqui ꝓfecto. Eu. etiam loquere larua.

Vacuũ eſſe iſtac te ætate hic decebat noxiis.
Itidem ut tẽpus anni ætatẽ aliam aliud factum conuenit.
Nam ſi iſtuc iuuiſſet ſenecta ætate ſcortari ſenex.
Vbi loci res ſũma noſtra publica.De.hei perii miſer.
Adoleſcẽtes rei agendæ iſti magis ſolent operã dare
Iam obſecro hercle uobis habere cũ porcis cũ fiſcina
Eu. Redde filio ſi habeas iam uolt.De.per me ſibi habeat licet
Semper edepol.Eu.quoniã ut aliter facias nõ eſt copiæ
De. Supplicii ſũma quid uolt ipſe ob hanc iniuriam.
Modo pacẽ faciatis:oro ut ne mihi iratus.
Si hercle ſciuiſſem:ſiue adeo ioculo dixiſſet mihi
Se illam amare.nunq̃ facerẽ:ut illam amanti abducerem:
Cha.Eutyche te oro ſodalis eius es.ſerua.& ſubueni.
Hunc ſenem para me clientẽ.memorẽ dices beneficii.
Eu. Ora ut ignoſcat delictis tuis:atq; adoleſcẽtiæ.
Cha.Pergin tu autẽ.eia ſuperbe inuehere.ſpero ego mihi quoq;
Tempus tale euẽtuꝝ:ut tibi gratiam referam parem.
De. Miſſas iam ego iſtas artifici.& quidẽ ego dehinc iam.Ch.nihil
Conſuetudine animus rurſus te huc inducet.De.obſecro
Satis iam ut habeatis:quin locis cedite etiam ſi lubet.
Eu. Recte dicis.ſed iſtuc uxor faciet:cũ hoc reſciuerit
De. Nihil opuſt reſciſcat.Ch.quid iſtic non reſciſcet:ne time.
Eu. Eamus intro nõ utibile hic locus factis tuis
Dum memoramus.arbitri ut ſint:qui prætereant per uias.
Cha.Hercle qui tu recte dicis.eadẽ breuior fabula
Erit.eamus.Ly.hic eſt intus filius apud nos tuus
De. Optime eſt.illac per hortum nos domũ tranſibimus.
Ly. Eutyche banc uolo prius rẽ agi:q̃ meũ intro refero pedẽ.
Eu. Quid iſtuc ẽ?Ly.ſuã quiſq; homo rẽ meminit.reſponde.
Mihi certon ſcis:non ſuccẽſere mihi tuam matrẽ.Eu.ſcio.
Ly. Vide.Eu.me uide.Ly.ſatis habeo.id quæſo hercle etiam uide.
Eu. Non mihi credis.Ly.imo credo:ſed tamẽ metuo miſer.
Eu. Eamus intro.Eu.immo dicamus ſenibus leges.Ch.cenſeo
Prius habeamus quas leges teneant:contentiq; ſint.
Eu. Annos natus ſexagíta qui erit:ſiquẽ ſcibimus ſeu maritũ
Seu hercle adeo celibẽ ſcortarier:cũ eo nos hic lege agemus.
Inſcitum arbitrabimur:et per nos quidem hercle egebit
Qui ſuum ꝑdegerit.neu quiſq̃ poſthac ꝑhibeto adoleſcentẽ
Filiũ:quin amet & ſcortũ ducat.quod bono fiat modo.
Siquis ꝑhibuerit plus perdet.clam ſi ꝑhibuerit palam.
Hæc adeo ut ex hac nocte primũ lex teneat ſenes
Bene ualete:atq; adoleſcẽtes:hæc ſi uobis lex placet:

Obſenũ hercle induſtriam:uos ęquum eſt dare plaudite.

Pſeudolus.

e Xporci melius lumbos atq; exurger
Plautina longa fabula in ſcenam uenit.

Prologus.

p Ręſentis numerat quindecim miles minas.
Simul conſignat ſymbulũ ut phoenicium
Ei det leno:qui eum cum reliquo afferat:
Venientem caculam interuortit ſymbolo
Dicens ſyrum ſe ballionis pſeudolus.
Opemq; herili ita tulit.nam ſimiae
Leno mulierem quem if ſuppoſuit:tradidit:
Venit harpax uerus.res palam cognoſcitur.
Senexq; argentum:quod erat pactus: reddidit.

Pſeudolus.Callidorus.

Pſe. ſ Iex te tacẽte fieri poſſem certior here.quę miſerię te
Tam miſere macerant.duoꝝ labori ego hominũ arſiſſem
Lubens:mei te rogandi et tui reſpondendi mihi.
Nunc quoniam id fieri non poteſt:neceſſitas
Me ſubigit:ut te rogitem:reſponde mihi.quid eſt quod tu
Exanimatus iam bos multos dies geſtas tabellas tecum:eas
Lachrymis lauis.neq; tui participẽ cõſilii quẽquã facis?
Eloquere:ut quod ego neſcio:id tecum ſciam.Cal.miſere
Miſer ſum pſeudole.Pſe.id te iuppiter ꝓbibeſſit.
Cal. Nihil hoc iouis ad iudiciũ attinet.ſub ueneris regno uapulo:
Non ſub iouis.Pſe.licet me id ſcire quid ſit?nã tu me ãtidhac
Supremum habuiſti comitem conſiliis tuis.Cal.idem animus nũc
Eſt.Pſe.fac me certum quid tibi ſit.iuuabo.aut re.aut opera.aut
Conſilio bono.Cal.cape has tabellas.tute hinc narrato tibi
Quę me miſeria et cura cõtabefacit.Pſe.mos tibi geret̃.
Sed quid hoc quęſo?Cal.quid eſt.Pſe.ut opinor quęrunt.
Litterę hę ſibi liberos.alia aliã ſcandit.Cal.ludis me ludo tuo.
Pſe. Has quidẽ pol credo niſi ſibylla legerit.interpretari aliũ
Poſſe neminem.Cal.cur inclementer dicis lepidis litteris.
Lepidis tabellis.lepida cõſcriptiſ manu?Pſe.an obſecro hercle
Habentq; gallinę manus?nam has quidẽ gallina ſcripſit.
Cal. Odioſus mihi es.lege.uel tabellaſ redde.Pſe.ĩmo enim
Pellegam.aduortito animũ.Cal.nõ adeſt.Pſe.at tu cita.
Cal. Immo ego tacebo.tu hinc ex cera cita.nam iſtic meus animuſ
Nũc eſt.nõ in pectore.Pſe.tuam amicam uideo calidore.
Cal. Vbi ea eſt obſecro?Pſe.eccam ĩ tabellis porrectam.in cera cubat.
Cal. At te dii deęq; quantus es.Pſe.ſeruaſſint quidem.

Cal. Quaſi ſolſticialis herba pauliſper frui repẽte exortus ſũ.
Repentino occidi.Pſe.tace dũ tabellas pellego.Cal.ergo
Quum legis. Pſe.phoeniciũ calydoro amatori ſuo per
Cerã & linũ litteraſq; interpretes ſalutẽ mittit.
Et ſalutẽ abs te expetit.lachrymans titubanti animo.
Corde:& pectore.Cal.perii ſalutẽ nuſq; inuenio
Pſeudole:quã illi remittã.Pſe.quã ſalutẽ.Cal.argenteam
Pſe. Pro lignea ſalute uis argenteam remittere illi?uideſis
Quã tu rẽ geras.Cal.recita mõ:ex tabellis iã faxo ſcies
Quã ſubito argento mihi uſus inuento ſi&.Pſe.leno me.
Peregre militi macedonico minis uiginti uendidit
Voluptas mea.et priuſq; hinc abit quidecim miles minas
Dederat.nũc unę quinq; remorantur minę.
Ea cauſa miles hic reliquit ſymbolũ expreſſam in cera
Ex annulo ſuã imaginem:ut qui huc adferr& eius ſimilem
Symbolũ:cũ eo ſimul me mitter& ei rei dies
Hęc pręſtitutã eſt. proxima dionyſia.Pſe.cras ea quidem
Sũt.Cal.prope adeſt exitium mihi.niſi quid mihi
In te ẽ auxilii.Pſe.ſine pellegam.Cal.ſino nam mihi
Videor quom ea fabularier.lege.dulce amarũq;
Vna nũc miſces mihi.Pſe.nunc noſtri amores.mores.
Cõſuetudines.iocus.ludus.ſermo ſuauis.ſauiatio.
Cõpreſſiones arte amantiũ comparatę teneris labellis
Molles morſiunculę.papillarũ horridularũ oppreſſiũculę.
Harũ uoluptatũ mihi omniũ.atq; itidem tibi diſtractio.
Diſſidiũ.uaſticies uenit.niſi quę mihi inteſt aut tibi ẽ ĩ me ſalus.
Hęc quę ego ſciui: ut ſcires.curaui omnia.nũc ego te experiar.
Quid ames.quid ſimules.uale.Cal.ẽ miſere ſcriptũ pſeudole.
Pſe. O miſerrime.Cal.quin fles?Pſe.pumiceos oculos habeo.
Nõ queo lachrumam exorare ut expuant unam modo.
Cal. Quid ita?Pſe.genus noſtrũ ſemper ſic coculũ fuit.
Cal. Nihil ne adiuuare me audes?Pſe.quid faciam tibi?Cal. heu
Pſe. Heu id quidẽ hercle ne par ſis dabo.Cal.miſer ſũ.argentum
Nuſquã inuenio mutuum pſeudole.Pſe.heu.neq; ĩtus nũm? ullꝰ ẽ?
Cal. Heu ille abducturus ẽ mulierẽ cras. Pſe.heu.Cal.iſtocine
Pacto me adiutas.Pſe.do id quod mihi ẽ.nã is mihi theſaurus
Iugis in noſtra ẽ domo.Cal.actũ hodie de me ẽ.ſed potes
Nũc mutuam drachmã dare mihi unam: quã oras reddã tibi?
Pſe. Vix hercle opinor eſt:ſi me opponã pignori ſed quid de
Drachma facere uis?Cal.reſtim uolo mihi emere.Pſe.quãobrem?
Cal. Qui me faciã pẽſilẽ.certũ ẽ mihi añ tenebras pſequi tenebras.

Pſe. Quis mihi igitur drachmam redd&.ſi dederi tibi.an tu te ea
Cauſa uis ſciens ſuſpendere:ut me defraudes drachma: ſi
Dederim tibi?Cal.profecto nullo pacto poſſũ uiuere
Si illa a me abalienatur atq; adducitur.Pſe.quid fles?
Cucule uiues.Cal.quid ego ni fleam:cui nec paratus
Nũmus argenti ſi&.neq; libellę ſpes ſit uſquã gentium?
Pſe. Vt litterarũ ego harum ſermonem audio:
Niſi tu illi drachmis fleueris argenteis:qđ tu iſtis lachrumis
Te probare poſtulas:nõ pluris refert:q̃ ſi imbrem in cribrũ geras.
Verũ ego te amantẽ:ne pauę:nõ deſeram.ſpero alicũde hodie
Me bona opera:aut hac mea tibi inuenturũ eẽ auxiliũ argentariũ
Cal. At id futurũ unde.Pſe. unde unde dicam:neſcio quia futurũ eſt.
Ita ſupercilio ſalit.Cal.utinã quę dicis:dictis facta ſuppetant.
Pſe. Scis tu quidẽ hercle mea ſi cõmoui ſacra:quo pacto & quantas
Soleã turbellas dare?Cal.in te nũc ſũt omnis ſpes ętati meę.
Pſe. Satin eſt ſi hanc hodie mulierẽ efficio tibi tua ut ſit.aut ſi tibi
Do uiginti minas?Cal.ſatin ſi futurũ ẽ? Pſe.roga me uiginti minas
Vt me effecturũ tibi quod promiſi ſcias roga.Cal.obſecro hercle.
Pſe. Geſtio promittere.Cal.dabiſ ne argenti mihi hodie uiginti minas?
Pſe. Dabo. moleſtus nũc iam ne ſis mihi.atq; ne dictũ tibi neges
Dico prius ſi neminẽ aliũ potero:tuũ tangam patrem.Cal.dii te
Mihi ſeruent.uerũ ſi potes pietatis cã uel etiam matrem quoq;.
Pſe. De iſtac re in oculũ utrũ uis cõquieſcito.Cal.oculũ utrum
An ne in aurẽ?Pſe.at hoc peruolgatũ ẽ minus. nũc nequis
Dictũ ſibi neg&:dico omnibus:pube pñti:in cõtione omni populo
Omnibus amicis notiſq; edico meis in hunc diem a me ut caueãt:
Ne credant mihi.Cal.tace obſecro hercle.Pſe.quid negocii eſt?
Cal. Oſtium lenonis crepuit.Pſe.crura mauellem modo.
Cal. Atq; ipſe egreditur.penituſ periurum caput.

Leno Lorarii.iiii.Pſeudolus Seruus Calidorus adoleſcens.

Le. e Xite.agite.ite ignaui.male habiti.& male cõciliati
Quorũ nunq̃ quicq̃ cuiq̃ uenit in mentẽ:ut recte faciãt
Quib9 niſi ad hoc exẽplũ experior:nõ põt uſura uſurpari.neq; ego
Homines magis aſinos unq̃ uidi.ita plagis coſtę callent:
Quos dũ ferias:tibi plus noceas.eo enĩ ingenio hi ſũt flagricibę
Qui hęc habent cõſilia:ubi data occaſio ẽ:rapę clepe tene. herpaga.
Bibe:effuge.hoc ẽ eorũ opus.ut mauelis lupus apud ouis linquere.
Q; hos domi cuſtodes.at faciẽ cũ aſpicies eorũ:haud mali uidẽtur.
Opera fallunt.nunc adeo hanc edictionẽ niſi aĩum aduortetis oẽs.
Niſi ſomnũ ſocordiamq; ex pectore oculiſq; amouetis.
Ita ego ueſtra latera loris faciã ut ualide uaria ſint:

Vt ne peristromata quidem eque picta sint campanica.
Neq; alexandrina beluata consuta tapetia.
Atq; heri ante dixeram omnibus dederãq; eas prouícias.
Verũ ita uos estis perditi.negligentes ingenio improbo:
Officiũ uestrũ ut uos malo cogatis cõmonerier.
Nẽpe ita animati estis:uos uincere hoc duricia tergi atq; me
Hoc uidessis ut alias res agũt.hoc agite.hoc animũ aduortite.
Huc adhibete aures:quę ego loquar.plagigera genera boĩnũ.
Nũq̃ ędepol uestrũ durius tergũ erit:q̃ terginũ hoc meum
Cui nũc dol&.hem.sic datur.si quis berũ seruus spernit.
Adsistite omnes contra me.& quę loquor:aduortite animũ.
Tu qui urnam habes:aquã ingere.face plenũ aenum sit cito.
Te cũ securi:caudicali pręficio prouincię.
Lo. At haec retonsa ẽ.Le.sine si&.itidẽ quoq; uos estis plagis omnes.
Nũ qui minus ea gratia tamẽ omnium opera utor.
Tibi hoc pręcipio:ut niteant ędes.hẽs quod facias.propera abi ítro
Tu esto lectisterniator.tu argentum eluito.id exstruito
Hęc: cũ ego a foro reuerror:facite ut offendam parata.
Vorsa pręsterga strata lautaq; coctaq; oĩa uti sient
Nam mihi hodie natalis dies est. dec& eũ omnes uos cõcelebrare.
Pernã.gallũ.glãdiũ.sumen:facito ĩ aqua iaceãt.satin audis?
Magnifice uolo enĩ sũmos uiros accipere: ut mihi rẽ cẽ reantur.
Intro abite atq; hęc cito celebrate:ne mora quę sit.cocus cũ ueniat.
Mihi.ego eo in macellũ ut pisciũ quicquid ẽ precio pręstinem
I puere prę.nequis q̃ pertundat crumenam:cautio est:
Vel opperire.est qđ domi dicere pene sum oblitus.
Auditin.uobis mulieres hanc habeo edictionem.
Vos quę in mũdiciis molliciis deliciisq; ętatulam agitis.
Viris cũ sũmis inclitę.amicę.nũc ego scibo.atq; hodie experiar
Quę capiti.quę uentri operam det.q̃q; suę rei:quę sõno studeat.
Quã libertã fore mihi credam.& quã uenalem hodie experiar.
Facite hodie.ut mihi munera multa huc ab amatoribus cõueniãt.
Nam nisi penus annuus hodie cõuenit:cras populo prostituã uos.
Natalem scitis mihi esse diẽ hũc.ubi isti sunt:quibus uos oculi estis.
Quibu s uitę.quibus delicię estis.quibus suauia.mamilla.mellita.
Manipulatim mihi munigeruli facite añ aedis iã hic adsint.
Cur ergo uestẽ.aurũ.atq; ea quibus ẽ uobis usui perbibeo.quid mihi
Domi nisi malum uestra opa ẽ.hodie íprobe uino mõ cupidę estis.
Eo uos uestros panticesq; adeo madefactis cũ ego sim hic siccus.
Nunc adeo hoc factum ẽ optimũ.ut nomine quãq; appellem suo.
Ne dictum esse actutum sibi quepiã uestrarum mihi neget.

Aduortite animum cunctę principio bedillum tecum ago
Quę amica es frumentariis
Quibus cũctis montes maximi acerui frumenti ſũt domi.
Fac ſis ſit delatum huc mihi frumentũ hũc annũ: quod ſatis
Mihi etiam familię oĩ ſit meę: atq; adeo ut frumento affluam
Vt ciuitas nomen mihi cõmut&: meq; ut prędic&.
Lenone ex ballione regem iaſonem. Cal. audin furcifer
Quę loquitur. ſatin magnificus tibi uidetur? Pſe. Pol iſte
Atq; etiam malificus. ſed tace: atq; hanc rem gere.
Le. Aeſchrodora tu quę amicos tibi habes lenonũ ęmulos.
Lanios. qui item ut nos iureiurando malo quaerũt rem. audi
Niſi carnaria tria grandia tergoribus onerata: iuberi hodie
Mihi erũt. cras quaſi dircẽ olim ut memorant duo
Gnati iouis deuinxere ad taurũ. itẽ hodie ſtringã ad carnarium.
Id tibi profecto taurus fi&. Cal. nimis ſermone huius
Ira incendor. Pſe. hũccine hic hominem pati colere iuuẽtutem
Atticam ubi ſũt. ubi latent. quibus aetas integra ẽ q amãt a lenone
Quin cõueniũt. quin una omnes peſte hac populũ hũc liberant.
Sed nimis ſum ſtultus. nimium fui
Indoctus. ne illi audeant id facere quibus ut ſeruiant
Suus amor cogit. ſimul probib&. faciant
Aduerſũ eos quod uolũt. Cal. uah tace. Pſe. quid eſt?
Cal. Malemorigerus male facis mihi: cũ ſermone huic obſonas.
Pſe. Taceo. Cal. at taceas malo multo q̃ tacere te dicas. Le. tu autem.
Xiſtilis fac ut animũ aduortas. quoius amatores
Oliuinam domi habent maxumam.
Si mihi nõ iam huc culleus oliui deportatur
Te ipſam culleo ego cras faciam deportere in pergulam.
Ibi tibi adeo lectus dabitur: ubi tu haud ſomnium capias.
Sed ubi uſq; ad langorẽ. tenes quorſũ haec tẽdant quę loquor.
En execrato: quae tibi amicos tot habes tã probe oleo onuſtos.
Nunc tua iã eſt hodie & tuorũ opera cõſeruorũ.
Nitidiſſimũ caput. aut nũ ipſe ego pulmento utor magis
Vnctiuſculo: ſed ſcio tu oleũ haud magnipendis: uino te deuincis.
Sine mõ reprehendã ego cuncta hercle una opera niſi
Quidem hodie tu omnia facis ſceleſta. haec ut loquor.
Tu autẽ quae pro capite argentum mihi iã iamq; ſaepe numeras
Ea paciſci modo ſcis. ſed quae pacta es: nõ ſcis ſoluere.
Phoeniciũ tibi haec ego loquar. deliciae ſũmatum uirum
Niſi hodie mihi exfũdis tuorum amicorũ oẽ hoc penus adfertur
Cras poeni phoenicio chorio inuiſes pergulam.

P Seudole nõ audis quę hic loquitur?Pse.audio here equidem
Atq; animũ aduorto.Cal.quid mihi es auctor huic ut mittam
Ne amicam hic meam prostituat.Pse.bene curassis.liquido es aío
Ego pro me & pro te curabo. iãdiu ego huic bene.& hic mihi
Volumus.& amicitia est antiqua.mittã hodie huic suo die natali
Malam rẽ magnã & maturã.Cal.quid opus ẽ?Pse.potin aliam rẽ
Vt cures.Cal.at.Pse.bat.Cal.crucior.Pse.cor dura.
Cal. Nõ possũ.Pse.fac possis.Cal.quonam pacto possim uincere animũ
Pse. In rem quod sit pręuortaris.quã rem aduerso animo auscultes
Cal. Nugę ista haec sũt.nõ iucundũ est nisi amans facit
Stulte.Pse.pergin.Cal.o pseudole mi sine sim nihili
Pse. Mitte me sis.Cal.sino.Pse.mõ ego aberam.Cal.mane mane iam
Vt uoles me eẽ:ita ergo.Pse.nũc tũ sapis?Bal.it dies.ego m̃ cesso
I prę puere.Cal.heus abiit.quin reuocas?Pse.quid properas placide
Cal. At priusquã abeat.quod hoc malũ tam placidus puere.bodie
Pse. Nate heus:bodie nate:tibi ego dico.heus bodie nate:redi:&
Respice ad nos.tametsi occupatus:moramur:mane.sũt conloqui
Qui uolũt te.Bal.quid hoc est.quis ẽ qui morã occupato
Molestam obtulit?Pse.qui tibi sospitalis fuit?Bal.mortuus est.
Qui fuit:qui est uiuus est.Pse.nimis superbe.Bal.nimis molestus.
Cal. Reprehende hominem adsequere.Bal.i puere. Pse.accedamus hac
Obuiam.Bal.iupiter te perdat quisquis es.Pse.te uolo.
Bal. At uos ego ambos.uorte hac te puere.Pse.nõ hic& conloqui te?
Bal. At mihi nõ lub&.Cal.sin tuam ẽ quippiam in rem?
Bal. Licet ne obsecro uiuere an non licet.uah manta Pse. omitte
Cal. Ballio audi Bal.surdus sum:profecto inanilogus es.Cal.dedi.
Dum fuit?Bal.non peto quod dedisti?Cal.dabo quãdo erit.
Bal. Ducito quãdo habebis.Cal.heu heu quã ego malis perdidi modis
Quod tibi detuli & quod dedi.Bal.Mortua uerba nunc
Facis stultus es.rem actam agis.Pse. nosce saltem hũc quis est.
Bal. Iam diu scio qui fuit.nunc qui estis ipsus sciat.ambula tu
Pse. Potin ut semel modo ballio hunc cũ lucro respicias.
Bal. Respiciam istoc pretio.nam si sacrificem summo ioui
Atq; in manibus exta teneam ut portiçiam interea loci
Si lucri quid detur:potius rem diuinam deseram.
Pse. Non potes pietati obsisti huic:ut res sunt ceterę.
Deos quidem quod maxume ęquum est metuere:eos mĩmi facit
Bal. Compellabo salue multũ serue athenis pessume:Pse di te deaeq;
Ament uel huius arbitratu uel meo.uel si dignus alio pacto
Neq; ament nec faciant bene. Bal.quid agitur calidore?

Pſe. Amatur atq; egetur acriter.Bal.miſereat:ſi familiam alere poſſim
Miſericordia. Pſe.eia ſcimus nos quidem te.qualis ſis.ne p̃dices.
Sed ſcin quid nos uolumus.Ba.pol ego prope mõ ut male ſit mibi
Pſe. Et id et hoc quod te reuocamus:quęſo animũ aduorte?Bal.audio.
Atq; in pauca:ut occupatus nũc ſũ confer quid uelis.
Pſe. Heu pud& quod tibi promiſit:quã̃q; id promiſit die
Quia tibi minas uiginti pro amica etiam nõ dedit.
Bal. Nimio id quod pud& facilius fertur:q̃ illud quod piget
Nõ dediſſetis tũ p ud&.me quia nõ accepi piget.
Pſe. At dabit.parabit aliquid hos dies.manta modo.
Nã hic id metuit:ne illam uendas ob ſimultatẽ ſuam.
Bal. Fuit occaſio ſi uell& iãpridem argentũ ut dar&.
Cal. Quid ſi nõ habui?Bal.iam habes.inuenires tuum.
Ad daniſtam deuenires adderes.foenuſculũ ſurripuiſſes
Patri.Pſe.ſurripere hic patri audaciſſime.nõ periculũ.
Eſt ne quid recte monſtres?Bal.nõ lenonius eſt?
Cal. Egon patri ſurripere poſſim quicquã cauto ſeni
Atq; adeo ſi facere poſſem: pietas probib&.Bal.audio
Pietatẽ ergo iſtam amplxator noctu pro phoeniceo
Sed cũ pietate amori uideo tuo pręuortere.oẽs tibi
Patres ſũt.nullus eſt tibi quẽ roges.mutuum argentum
Qui nomen quoq; iam interit mutuum.
Bal. Heus tu.poſtq̃ hercle iſti a menſa ſurgũt ſaturi.poti.
Qui ſuum repetũt.alienũ reddũt.natomemini
Ab alienis cautiores ſunt:nec reddant alteri.
Cal. Nimis miſer ſũ.nũmum nuſquã reperire argenti queo
Ita miſer et amore pereo & inopia argẽtaria.Bal.eme die
Cęca hercle oliuum.id uendito oculata die.iã hercle uel
Ducentę fieri poſſũt pręſentes minę.Cal.perii an non tum
Lex me perdit.quina uicenaria metuunt credere omnes.
Bal. Eadem eſt mibi lex metuo credere.Pſe.credere autem
Ebo an poenit& te quãto hic fuerit uſui?Bal.nõ eſt iuſtus
Quiſq̃ amator:niſi qui perpetuat data.detq; uſq; quando
Nihil ſit.ſimul amare deſinat.Cal.nihil ne temet miſeret?
Bal. Inanis cedes.dicta nõ ſonant.atq; ego te uiuũ ſaluumq; uellem.
Pſe. Eo an iam mortuus ẽ ilico uixit amator:ubi lenoni plac&.
Semper tu ad me cũ argentata accedito querimonia.
Nã iſtuc quod nũc clamitare.non eſſe argentũ tibi.
Apud nouercam querere.Pſe.ebo nũq̃ tu huius nupſiſti patri?
Bal. Di melius faciant.Pſe.fac hoc:quod te rogamus ballio
Mea fide ſi iſti formidas credere.ego in hoc triduo

Aut terra aut mari alicũde euoluam id argentum tibi.
Bal. Tibi ego credam? Pſe. cur nõ? Bal. quia pol. qua opera credam tibi.
Vna opera alligem fugitiuã canẽ agninis lactibus.
Cal. Sicine mihi abste bene merenti male refertur gratia.
Bal. Quid nũc uis? Cal. ut opperiare hos ſex dies ſaltem modo.
Ne illã uendas. neu perdas me hominem amãtẽ. Bal. bono.
Animo es uel ſex opperibor mẽſes. Cal. euge homo
Lepidiſſime. Bal. imo uin etiã te faciã ex lacto lętantẽ magis?
Cal. Quid iam? Bal. quia enim nõ uenalem habeo phoenicium.
Cal. Nõ habes. Bal. nõ hercle uero. Cal dole accerſi hoſtias
Victimas. lanios. & ego huic ſacruficem ſũmo ioui.
Nam hic mihi nũc ẽ multo potior iupiter. in quã iupiter
Nolo uictimas. ac nimis me extis placari uolo propera.
Quid ſtas accerſe agnos. audin quid ait iupiter? Pſe. iam hic ero
Verũ extra portã mi etiam currenduſt prius. Cal. quid eo?
Pſe. Lanios inde accerſam duos cũ tintinabulis: eadem duo
Greges uirgarũ inde ulmearũ adegero: ut hodie
Ad litationem huic ſuppetat ſatius ioui in malam crucem.
Cal. Iſtic ibit iuppiter lenonius: ex tua re nõ eſt ut ego emoriar.
Pſe. Qui dũ? Cal. ego dicam tibi quia aedepol dũ ego uiuus uiuam
Nũq̃ eris frugi bonę. ex tua re nõ eſt ut ego emoriar.
Cal. Qui dũ? Pſe. ſic quia ſi ego emortuus ſim: athenis te ſit
Nemo nequior. Pſe. dic mihi obſecro uerũ hercle ſerio hoc
Quod te rogo eſt. nõ habes uenalẽ amicã tu meam phoenicium?
Bal. Nõ ędepol habeo profecto. nam iãpridẽ uendidi.
Cal. Quo mõ? Bal. ſine ornamentis cũ inteſtinis omnibus.
Meã tu amicam uendidiſti? Bal. ualde uiginti minis
Cal. Viginti minis? Bal. utrũ uis uel quater quinis minis
Militi macedonico etiam quindecim habe minas.
Quid ego ex te audio? Bal. amicam tuã eſſe factam argenteam.
Cal. Cur id auſus facere? Bal. libuit mea fuit. Cal. ebo pſeudole
Igladiũ adfer. Pſe quid opus gladio. Cal. qui hunc
Occidam atq; me. Pſe. quin tu te occides potius. nam hũc fames
Iam occiderit. Cal. quid ais quãtum terra tegit hominũ.
Periuriſſime. iuraſtin te illam nulli uenditurũ niſi mihi?
Cal. Fateor. Bal. nempe cõceptis uerbis. Bal. etiam cõſulis quoq;
Cal. Periurauiſti ſceleſte. Cal. At argentum intro condidi ego ſceleſtus
Nũc argentum promere poſſũ domo. tu qui ſis iſtoc genere
Gnatus numinũ nõ habes pſeudole adſiſte altrinſecus atq;
Onera hũc maledictis. Pſe. lic & nũq̃ ad prętorẽ atq; curſim
Curram. lite utar manu. Cal. ingere mala multa. Pſe. iam ego

Te differam dictis meis impudice.Bal.ita eſt.Pſe.ſceleſte.
Bal. Dies uera.Pſe.uerbero.Bal.quippini.Cal.buſtirape.
Bal. Certe.Cal.furcifer.Bal.factum optume.Cal.ſociofraude
Bal. Sũt mea hęc iſta.Pſe.parricida.Bal.perge tu.Pſe.ſacrilege
Bal. Fateor.Cal. periure.Bal.uetera uaticinamini Cal.legirupa
Bal. Valide.Pſe.pernicies aduleſcentũ.Bal.acerrime.Cal.fur.
Bal. Babae.Pſe.fugitiue.Bal.bombax.Cal.fraus populi
Bal. Planiſſume.Pſe.fraudulente.Cal.impure leno.Pſe.cenum.
Bal. Cantores probos.Cal.uerberauiſti patrem atq; matrem.
Bal. Atq; occidi quoq; potuſq; cibũ prębiberẽ.nũ peccaui quippiam
Pſe. Impertuſũ ingerimus dicta doliũ.operam ludimus.
Bal. Nũq; aliũ etiã uoltis dicere? Cal.ecqui te pud&.
Bal. Te amatorem inuentũ eẽ inanem quaſi caſſam nucem.
Sed quãq; multa mala quę in me dicta dixiſtis mihi
Niſi mihi attulerit miles quinq;:quas deb& minas
Sicut haec ẽ prędtituta.ſũme argento dies
Si is nõ aderit.poſſe opinor facere officium meum.
Cal. Quid id eſt? Bal.ſi tu argentũ attuleris cũ illo perdiderim
Fidem.hoc meũ eſt officium ego opere ſi ſit plus
Tecũ loquar.ſed ſi ne argento fruſtra eſt.qd me tui miſeri poſtulas
Haec mea eſt ſnia? ut hinc porro quid agas:cõſulas
Cal Iam ne abis:Bal.negocii ſũ plenus.Pſe.paulo poſt magis.
Illic homo meus eſt.niſi omnes di me atq; homines deſerunt.
Exoſſabo ego illũ ſimiliter itidem ut murenam quoquus.
Sed nũc callidore operam mihi te uolo dare.Cal.ec
Quid imperas? Pſe.hoc ego oppidũ admoenire ut hodie uapiatur.
Volo.ad eam rem uſuſt hoiem.aſtutũ.doctum.ſcitũ.& callidũ.
Qui imperata haec facta reddat.nõ qui uigilãs dormiat.
Cal. Cedo mihi quid eſt facturus.Pſe.tẽpori ego faxo ſcies.
Nolo bis iterare ſat ſic lõgę fiũt fabulę. Cal.optumũ:.
Atq; ęquiſſimũ oras.Pſe.propera addiac hominem cito
Pauci ex multis ſũt amici homini qui certi ſient.
Cal. Ego ſcio iſtuc.Pſe.ergo utrinq; tibi nunc delectum para.
Ex multis exquire illis unũ:qui certus ſiet
Cal. Iam hoc faxo aderit.Pſe.potin ut habeas.Cal.tibi morã dictis creas

Pſeudolus.

P Oſtq; illic hinc abiit:tu aſtas ſolus Pſeudolus:
Quid nũc acturus.poſtq; herili filio largitus dictis
Dapſilis.ubi ſunt ea.cui neq; parata gutta certi conſilii:
Neq; adeo argenti:neq; nunc quid faciam ſcio:neq; exordiri
Primũ:unde accipias:habeas neq; ad detexũdam telam

Certos terminos.ſed quaſi poeta.tabulas cũ caepit:ſibi
Quęrit quod nuſq̃ eſt gentium:repperit tamen:facit illud
Veriſimile quod mendaciũ eſt. nũc ego poeta fiam.uiginti minę
Quę nuſq̃ nũc ſũt gentiũ inueniam tamen.
Atq; ego huic iampridem me daturũ dixeram.at uolui incipere
Tragulã in noſtrum ſenem.uerũ is neſcio quo pacto pręſenſit ꝑus
Sed cõprimenda eſt mihi uox atq; oratio.herũ eccum uideo huc
Simonem una ſimul cũ ſuo uicino caliphone incedere.
Ex hoc ſepulchro uetere uiginti minas effodiam ego hodie:
Quas dem herili filio.nũc huc concedam:ut horũ ſermonẽ legam.
Simo.Calipho.Senes.ii Pſeud.ſeruus

Si. ſ Ide damnoſis aut de amatoribus dictator fiat nũc athenis
Atticis nemo antecedat filio credo meo.ita nũc per urbem,
Solus ſermo eſt omnibus:eũ uelle amicam liberare:& quęrere
Argentum ad eam rem.hoc alii mihi renũtiant.atq; id iam
Pridẽ ſenſi:& ſubol& mihi.Pſe.occiſa ẽ haec res.heret hoc negociũ
Quin cõmeatũ uolui argentariũ proficiſci.ibi nũc oppido
Oppoſita obſtacula:pręſenſit nihil ẽ prędę prędatoribus Cal.boĩes
Qui geſtant quiq; auſcultant crimina ſi meo arbitratu
Liceat omnes pendeant geſtores linguis: auditores auribus.
Nam iſta quę tibi renũtiantur filium:te uelle amantem
Argento circũducere forſitan ea tibi dicta ſũt mendacia.
Sed ſi ea uera ſunt:ut nunc eſt maxime:quid mirũ fecit.
Quid nouum:adoleſcens homo:ſi amat.ſi amicam liberat.

Pſe. Lepidum ſenẽ.Si.uetus nolo faciat.Cal.at.enim ne quicq̃ uis
Vel tu ne faceres tale in adoleſcentia probum prẽm eẽ oport&.
Qui gnatum ſuum eſſe probiorem:q̃ ipſus fuerit poſtul&.
Nam tu quod damni:& quod feciſti flagitii?populo uiritim
Potuit diſpartirier.id ne tu mirari ſi patriſſat filius
ὦ ϑεῦ q̃ pauci eſtis homines commodiorem
Illic eſſe patrem:eſſet ut equior filio.Si.ſi quis hic loquitur
Meus hic eſt quidem ſeruos pſeudoloſus:hic mihi corrumpit filiũ.
Scelerũ caput.hic dux.hic ille ẽ pedagog9.hũc ego cupio excruciari

Pſe. Iam iſtaec inſipientia irã in promptu gerere quanto ſatius eſt
Adire blandis uerbis:atq; exquirere ſint illa nec ne ſint quę tibi
Renunciantur?bonus animus in mala
re dimidium ẽ mali Si.tibi auſcultabo.

Pſe. Itur ad te pſeudole orationem tibi para aduerſum ſenem
Herum.ſalutato primũ.ut equom ẽ:poſtea ſiquid ſuperſit uicinos
Impartio.Si.ſalue quid agitur?Pſe.ſtatur hic ad hunc modum

Si. Statum uide hominis callipho quaſi baſilicum.Cal.bene

Confidenter quę te adſtitiſſe intellige.Pſe.dec& innocens.
Qui ſit atq; innoxius ſeruũ ſuperbum eſſe apud herum potiſſimũ
Cal. Sunt quę te uolumus percontari quę quaſi per nebulam
Nos met ſcimus:atq; audiuimus.Si.conficiet iam te hic
Verbis ut tu cenſeas nõ pſeudolũ:ſed ſocratem tecum loqui
Pſe. Ita ẽ:iampridem tu me ſpernis:ſentio.paruam eſſe
Apud te mihi fidem eſſe intelligo
Pſe. Cupis me eſſe neq̃ tamen ero frugi bone
Si. Fac ſis uacuas pſeudole ędis:auriũ:mea & migrare dicta
Poſſint quo uolo.Pſe.age loquere quid uis tametſi tibi ſuccenſeo
Si. Mihin domino ſeruos tu ſuccenſes.Pſe.iam tibi mirũ id uidetur.
Si. Hercle qui ut tu prędicas.cauenduſt mihi abſte irato
Atq; alio tu modo me uerberare:atq; ego te ſoleo cogitas.
Pſe. Quid cenſes.Si.edepol merito eſſe iratum arbitror
Cũ apud te parũ ſtet fides.Pſe.iam ſic ſino
Iratus ſit ego ne quid noceat cauero
Si. Sed quid ais?quid hoc quod te rogo.Pſe.ſi quid uis roga
Quod ſcibo.delphis reſponſũ dicito.auorte
Ergo animũ:& fac ſis promiſſi memor.Si.quid ais
Ecquam ſcis filium tibicinam meũ amare negar mea eſt
Liberare quam uelit ceuton kaito ito negari
Ecquas uiginti minas perſicophantiam atq; perdoctos dolos
Paritas ut me auferas.Pſe.abſte ego auferam
Ita quas meo gnato des qui amicam liber&. fatere
Dycai toyna chaytorionai fatetur
Si. Dixin caliphon dudum tibi Cal.memini.Si.cur haec
Tu ubi reſciuiſti ilico celata me ſunt cur nõ reſciui.Pſe.eloquar.
Quia nolebam te memorem prędigni malum.
Herũ:ut ſeruos criminaret apud herũ.Si.iubereſ.hunc
Prędipitem in piſtrinũ trahi.Cal.nũquid peccatum eſt ſimo
Immo maxime.Si.deſiſte recte ego meam rem ſapio caliphо.
Pſe. Peccata mea ſũt.animũ aduorte:nũc iam
Qua propter te expertẽ amoris nati habuerim.
Piſtrinũ ineundum ſcibam.ſi id faxem mihi.
Si. Nõ a me ſcibas piſtrinum ineundum tibi
Cũ ea muſſitabas.Pſe.ſcibam.Si.cur nõ dictum eſt mihi?
Pſe. Quia aliud malũ aderat.iſtuc aberat longius
Illud erat prędens.huic erat dieculę.
Si. Quid nũc agetis.nam hinc quidem a me nõ poteſt
Argentũ auferri:qui prędertim ſenſerim.

Ne quiſq̃ credat nũmũ iam edicam omnibus.
Pſe. Nũq̃ edepol cuiq̃ ſupplicabo dũ quidem
Tu uiues.tu mihi hercle argentum dabis.
Abſte equidem ſumam.Si.tu a me ſumes.Pſe.ſtrenue.
Si. Excludito mihi hercle oculũ ſi dedero.Pſe ſi dabis
Iam dico ut a me caueas.Cal.certe edepol ſcio
Si abſtuleris mirũ:& magnũ feceris facinus.
Pſe. Faciam.Si.ſi nõ abſtuleris uirgis cedito
Pſe. Sed quid ſi abſtulero?Si.do iouem teſtem tibi
Te ętatẽ impune habiturũ.Pſe.facito ut memineris?
Si. Egon ut cauere nequeam cui prędicitur?
Pſe. Prędico ut caueas dico inq̃ ut caueas.caue.hem iſtis
Mihi ut hodie manibus argentum dabis.Cal.edepol
Mortalem graphicum ſi ſeruat fidem.
Pſe. Seruitũ tibi me abducito:ni fecero?Si.bene: atq;
Amice dices.nam nũc iam meuſt?Pſe.uin etiam
Dicam:quod uos magis miremini?Cal.ſtudio hercle
Audire nam te auſculto libens.Si.agedum nam ſatis
Libenter te auſculto loqui.Pſe.priuſq̃ iſtam pugnam
Pugnabo.ego etiam prius dabo aliam pugnam claram
Et cõmemorabilem.Si.quã pugnam?Pſe.hem ab hoc
Lenone uicino tuo per ſicophantiã:atq; per doctos dolos
Tibicinam illã:tuus quam gnatus deperit
Eã circũducam lepidule nomen:Si.mirũ quidẽ eſt?
Pſe. Effectum hoc hodie reddam utrunq; ad ueſperũ
Si. Siquidem iſtaec opera ut prędicas:perfeceris
Virtute regi agathocli anteceſſeris.ſed ſi nõ faxis
Nũquid cauſa eſt:ilico quin te in piſtrinũ condam.
Pſe. Nõ unũ quidem diem modo. uerũ hercle in omis:quãtus
Eſt.ſed ſi effecero dabin mihi argentũ quod dem lenoni ilico
Tua uolũtate?Cal.ius bonũ orat pſeudolus dabo inique?
Si. At enim ſcin quid mihi in mentẽ uenit?quid ſi biſce
Interſe cõſenſerũt callipho.aut de cõpacto faciunt
Conſutis dolis: qui me argento circũuertant:
Pſe. Quis me audacior ſit?ſi iſtuc facinus audeam dicere.immo
Sic ſimo ſi ſumus conſpecti ſiue cõſiliũ unq̃ inimus
De iſtac re:aut ſi de ea re unq̃ inter nos cõuenimus.
Quaſi in libro cũ ſcribuntur litterę calamo.
Stilis me totum uſq; ulmeis conſcribito.Si.indice ludos
Nũc iam quando lub&.Pſe.da in hũc diem operam
Callipho quęſo mihi:ne quo te ad aliud occupes negocium?

Cal. Quin rus ut irem iam heri conſtitueram?
Pſe. At nũc diſturba quas ſtatuiſti machinas
Cal. Nũc non abire certũ eſt iſtac gratia.lubido eſt ludos
Tuos ſpectare pſeudole.& ſi hũc uidebo nõ dare argentũ tibi:
Quod dixi:potius q̃. id non fiat ego dabo.non demutabo?
Pſe. Nãq; edepol ſi non dabis:clamore magno:& multum
Flagitabere.agite amouemini hinc uos intro nũc iam
Ac meis uiciſſim date locũ fallaciis.Si.fiat:geratur
Mos tibi.ſed te uolo domi uſq; adeſſe.Cal.quin tibi hanc
Operam dico.at ego ad forũ ibo iam hic adero.
Si. Actutum redi.Pſe.ſuſpicio eſt mihi nũc uos ſuſpicarier.
Me idcirco hęc tanta facinora promittere.
Quin uos oblectẽ:hanc fabulam dũ tranſigam?
Neq; ſim facturus:quod facturum dixeram.nõ demutabo.
Atq; etiam certũ quod ſciã:quo ſim facturus pacto:nihil etiã ſcio.
Niſi quia futurũ eſt.nam qui in ſcenam prouenit
Nouo modo:nouum aliquid inuentũ afferre addec&.
Si id facere nequeat:det locũ illi qui queat
Concidere aliquantiſper hinc mihi intro lib&.
Dũ concenturio in corde ſycophantias,
Tibicen uos interea hic delectauerit.
Pro iuppiter ut mihi quicquid ago lepide omnia proſpereq;
Veniunt.neq; quod dubitem.neq; quod timeam meo in pectore
Cõditum ẽ conſiliũ:nã ea ſtulticia eſt facinus magnum
Timido cordi credere.nam omnes res perinde ſũt.
Vt agas:ut eas magnifacias:nam ego in meo pectore prius ita.
Paraui copias duplicis.triplicis dolos.perfidias.ut ubicũq;
Cũ hoſtibus congrediar.malorũ meorũ fretus uirtute
Dicam mei induſtria:& malicia fraudulenti:facile ut uincam
Facile ut ſpoliem meos perduellis meis perfidiis.
Nũc ĩimicũ ego hũc cõmunem meũ:atq; noſtrũ omnium.
Ballionem exbaliſtabo lepide.date operam modo.
Hoc ego oppidũ admoenire:ut hoc die capiatur uolo.
Atq; ut hoc meas legiones adducam.ſi hoc expugno
Facilem ego hanc rem meis ciuibus faciam?
Poſt ad oppidũ hoc uetus continuo mecũ exercitum
Protinus obducam.inde me & ſimul participes omnes
Meos prẽda onerabo.atq; opplebo mecum:& fugam
Perduellibus meis eſſe:me ut ſciant natum.
Quo ſũ genere gnatus.magna me facinora dec& efficere.
Quę poſteri mihi clara:& diu cluant:ſed hũc quẽ uideo quis?

Quis hic eſt qui oculis obuiam ignorabilis obiicitur.lib& ſcire.
Quid hic uelit:cũ machęra & huic quam rẽ agat:hĩc dabo inſidias?
Harpax.Cacula.Pſeudolus ſeruus.
b Iloci ſũt:atq; hae regiones:quę mihi ab hero ſũt demõſtratę.
Vt ego oculis rõeꝫ capio:quã mihi ita dixit herus me? miles
Septimas eſſe ędis a porta.ubi ille habitat leno:cui iuſſit
Symbolũ me ferre:& hoc argentum nimis uelim
Certũ qui mihi faciat ballion leno ubi hic habitat.
Pſe. Si tace tare meus hic ẽ homo in omnes di atq; homines
Deſerũt.nouo conſilio nũc mihi opus eſt.noua res ſubito
Mihi haec obiecta eſt.hoc prędortar.principio illa omnia miſſa
Habeo quę ante agere occepi.nam pol ego hũc ſtratioticum
Nũcium aduenientem probe percutiam.Har.hoſtiũ pultabo
Atq; intus euocabo aliquem foras?Pſe.quiſquis es cõpendium
Ego te facere pultandi uolo.nam ego precator:& patronus
Foribus proceſſi foras?Har.tu ne eſto ballio?Pſe.immo uero
Ego eius ſũ ſubballio?Har.quid iſtuc uerbi eſt?Pſe.condus ꝓmus
Sum procurator peni. Har.quaſi te dicas atrienſem.
Pſe. Ego immo atrienſi ego impero.Har.quid tu ſeruus ne es an liber?
Pſe. Nũc quidem etiã ſeruio.Har ita uidere.& nõ uidere dignus.
Qui liber ſies.Pſe.nõ ſoles reſpicere te:cũ dicas iniuſte alteri.
Har. Hũc hominem malũ eſſe oport&.Pſe.di.me ſeruant:atq; amant.
Nã hic meus eſt.procudam ego hodie hinc multos dolos
Har. Quid illic ſecũ ſolus loquitur?Pſe. qd ais tu adoleſcens.Har.qd ẽ?
Pſe. Es ne tu an non.es ab illo milite macedonico ſeruus eius:qui
Hinc a nobis eſt mercatus mulierem?qui argenti hero meo
Lenoni quindecim minas dederit.quinq; deb&?Har.ſum.
Sed ubi tu me nouiſti gentiũ.aut uidiſti.aut conlocutus?
Nam equidem athenis antidbac nũq̃ aduenI neq; te uidi
Ante hũc diem unq̃ oculis meis? Pſe.quia uidere inde eſſe
Nã olim cũ abiit.argento hic dies prędtituta eſt quo
Ad:referr& nobis.neq; dũ rettulit?Har.immo adeſt.
Pſe. Tũ attuliſti?Har.ego met.Pſe.quid dubitas dare?
Har. Tibi ego dem.Pſe.mihi hercle uero:qui res rationeſq; heri
Ballionis curo.argentum accepto.expenſo:& cui deb& dato?
Har. Siquidẽ hercle etiã ſupremi promptas theſauros:iouis
Tibi libellam argenti nũq̃ credam:dum tu ſtrenuas.
Pſe. Res erit ſoluta.Har.untiam potius ſic ſeruauero.
Pſe. Vę tibi.tu inuẽtus uero meam qui forcilles fidem.
Quaſi mihi nõ ſexcenta talenta tanta ſoleant credier
Har. Poteſt ut alii ita arbitrentur:& ego ut ne credam tibi.

Pſe. Quaſi tu dicas me te uelle argento circũducere.
Har. Immo uero quaſi tu dicas.quaſique ego autẽ id ſuſpicer.
Sed quid eſt tibi nomen?Pſe.ſeruus eſt huic lenoni ſyrus
Eũ eſſe me dicam?ſyrus ſum.Har.ſyrus.Pſe.id eſt nomen mihi
Har. Verba multa facimus.herus ſi domi eſt tuus:quin prouocas
Vt id agam quo miſſus hic ſum.Pſe.quid quid eſt nomẽ tibi?
Si intus eſſ&:euocarem:uerũ ſi dare uis mihi:magis erit
Solutũ:q̃ ipſi dederis?Har.at enim ſcin quid eſt?
Reddere hoc nõ perdere:herus miſit nũc certe ſcio:
Hoc febrim tibi eſſe:quia non lic& hoc initere ungulas.
Ego niſi ipſi ballioni nũmum credam nemini.
Pſe. At illic nũc negocioſus eſt.res agitur apud iudicem.
Har. Di beneuortant.at ego quãdo eum eſſe cenſebo domi.
Rediero.tu epiſtulam hanc a me accipe:atq; illi dato:
Nã iſtic ſymbolũ eſt inter her ũ meũ:& tuum de muliere.
Pſe. Scio equidem:ut qui argentũ adferr&:atq; expreſſam
Imaginem ſuã huc ad nos.quom eo aiebat uelle mitti mulierem.
Nã hic quoq; exemplũ reliquit eius Har.omnem rem tenes.
Pſe. Quid ego ni teneam?Har.dato ergo iſtũ ſymbolũ illi.Pſe.lic&.
Sed quid eſt tibi nomen?Har.harpax.Pſe.apagete.
Harpax haud places.huc quidem hercle haud ibis intro ni quid
Harpax feceris.Har.hoſtis uiuos rapere ſoleo ex acie.hoc
Nomen mihi eſt.Pſe.pol te inuito magis opinor uaſa ęnea.
Ex ędibus.Har.nõ ita ẽ.ſed ſcin quid te orẽ ſyre.Pſe.ſciam ſi
Dixeris.Har.ego deuortor extra portã huc in tabernam tertiam
Apud anum illã doliarem cladum craſſam chryſidẽ.
Pſe. Quiduis?Har.inde ut me arceſſas:herus tuus ubi uenerit.
Pſe. Tuo arbitratu maxime?Har.nã ut laſſus ueni deuia
Me nolo curare.Pſe.ſane ſapis.& conſilium plac&.
Sed uideſis ne in queſtione ſis:quãdo arceſſam te.
Har. Quí ibi prandero:dabo operã ſomno.Pſe.ſane cenſeo:
Har. Nũc quid uis?Pſe dormitum ut abeas.Har.abeo.
Pſe. Atq; audin harpage iubeſſis te opperiri.beatus eris ſi cõſideraueris.

d Iímortales cõſeruauit me illic hõ aduentu ſuo.
Suo uiatico reduxit me uſq; ex errore in uiam.
Nã ipſa mihi opportunitas nõ potuit opportunius
Aduenire:q̃ hęc cauata ẽ mihi opportune epiſtola.
Nã hęc illa ea cornu copię ẽ:ubi ineſt quicquid uolo.
Hic doli.hic fallacię omnes ſũt.hic ſũt ſycophantę
Hic argentum,hic amica amanti herili filio.

Atq; ego nũc me glorioſũ faciam & copi pectore
Quo modo quiq; agerẽ: ut lenoni ſurriperem mulierculam
Iam inſtituta ornata cuncta in ordine habeo: ut uolueram
Certa deformata habebam. ſed profecto hoc ſic erit.
Centũ doctum hominum conſilia haec deuincit dea
Fortuna: atq; hoc uerũ ẽ proinde: ut quiſq; fortuna utitur!
Ita prȩcell&: atq; exinde ſapere eũ omnes dicimus.
Bene ubi quid diſcimus conſiliũ accidiſſe: hominem cautum
Eũ eſſe declaramus. ſtultum autem illũ cui uertit male.
Stulti haud ſcimus: fruſtra ut ſcimus: cũ quod cupienter dari
Petimus nobis. quaſi quid in rẽ ſit poſſimus noſcere.
Certa amittimus dũ incerta petimus. atq; hoc uenit
In labore atq; in dolore: ut mors obrepat interim.
Sed iam ſatis ẽ philoſophatũ. nimis diu & lõgum loquor!
Di ĩmortales auricbalco contra nõ carũ fuit
Meum mendacium: hic modo quod ſubito cõmentus fui.
Quia lenonis me eſſe dixi. nũc ego hac epiſtola
Tres deludam berũ: & lenonem: & qui hãc mihi dedit epiſtolam.
Euge par pari. aliud autẽ quod cupiebam contingit.
Venit eccũ callidorus. ducit neſcio quẽ ſecũ ſimul.

Callidorus Charinus adoleſcens Pſeudolus

Cal. d Vlcia atq; amara apud te ſũ elocutus omnia.
Scis amorem. ſcis laborem. ſcis egeſtatẽ meam
Ch. Cõmemini oĩa dic tu modo me quid uis facere. faciam.
Cal. Cũ hȩc tibi alia ſũ elocutus. ut ſcirẽ ſi ſcis de ſymbolo.
Ch. Omnia inq̃. tu modo quȩ me facere uis: fac ut ſciam.
Cal. Pſeudolus ita mihi imperauit. ut aliquẽ hominẽ ſtrenuum
Beneuolentẽ adducerẽ ad ſe. Cha. ſeruas imperiũ probe.
Nam ut amicũ & beneuolentẽ ducis. ſed iſtic pſeudolus
Nouus mihi ẽ. Cal. nimiũ ẽ mortalis graphicus heuretes mihi eſt.
Is mihi hȩc eſſe effecturum dixit quȩ dixi tibi.
Pſe. Magnifice hominem cõpellabo. Ca. cuia uox ſonat. Pſe. io.
Io te te tyrãne: te rogo: qui imperitas pſeudolo.
Cal. Quȩro quo iter. Pſe. trina triplicia. tribus modis. me tria gaudia.
Artibus tribus. ter demeritas. dein lȩticias de tribus
Fraude partas per maliciam. & per dolũ: & fallaciam
In libello hoc obſignato ad te attuli pauxillulo!
Ch. Illic homo eſt ut paratragoediat carnufex.
Cal. Confer gradum. contra at ſalutem brachium
Dic utrũ ſpem ne an matrem te reſalutem pſeudole
Pſe. Imo utrũq;. Ca. utrũq; ſalue: ſed quid actũ ẽ. Pſe. quid times.

Cal. Attuli hũc.Pſe.quid attuliſti?Cal.adduxi uolui dicere
Pſe. Quid iſtic eſt Cal.charinus.Pſe.euge.iã charynũ uolo
Ch. Quin tu quicquid opus eſt mihi audactar imperas
Pſe. Bene ſit charine nolo tibi moleſtos eſſe nos?
Ch. Vos moleſtos mihi.moleſtũ ẽ quidem.Pſe.tũ igitur mane.
Ch. Quid iſtuc eſt?Pſe.epiſtolam mõ hanc intercepi: & ſymbolum.
Cal. Symbolũ?quẽ ſymbolũ.Pſe.qui a milite alienatuſt.modo:
Eius ſeruus qui hũc ferebat cũ quinq; argenti minis
Tuã qui amicam hinc accerſebat ei os ſubleui modo.
Cal Quo mõ.Pſe.horũ cauſa haec agitur ſpectatorũ fabula
Hi ſciũt qui hic adfuerũt.uobis poſt narrauero.
Cal. Quid nũc agimus?Pſe.liberã hodie tuã amicã amplexabere
Cal. Ego ne.Pſe.tu te.ego ipſus inq̃.ſiquidem hoc uiu& caput.
Si modo mihi hominẽ inuenietis propere?Cal.qua facie.Pſe.malũ
Callidũ doctum:qui quãdo principiũ prehenderit
Porro ſua uirtute teneat:quid ſe facere oporteat.
Atq; eũ qui nõ hic uſitatus ſẹpe ſit.Cha.ſi ſeruos eſt
Nũquid refert?Pſe.immo multo mauolo q̃ liberũ
Cal. Poſſe opinor me dare hominem tibi malũ & doctum modo
Qui a patre aduenit chariſto.necdũ exiit ex ẹdibus
Quoquam.neq; athenas aduenit unq̃ ante heſternum diem
Pſe. Bene iubeſſis.ſed quinq; inuentis opus eſt argenti minis
Mutuis.quas hodie reddam.nã unã huius mihi deb& pater.
Cal. Ego dabo ne quẹre aliunde.Pſe.o hominẽ opportunum mihi
Etiã opuſt chalmyde & machẹra:& petaſo.Ch.a me poſſum dare.
Di immortales nõ charinus mihi hic quidem eſt.ſed copia
Sed iſtic ſeruus ex chariſto hic qui aduenit quid ſapit
Cal. Vſq; a cunabulis. Pſe.manuleatã tunicam habere hominem dec&.
Ecquid hab& is homo aceti in pectore.Cal.atq; acciditſſimi
Pſe. Quid ſi opus ſit ut dulce promat indidem ecquid hab&.
Ch. Rogas.murinam.paſſũ.defrutũ mellinam.mel quoiuſmodi
Quin in corde inſtruere quondã coepit hermopolĩ
Pſe. Euge peleipe de charine.me meo ludo iam beas.
Sed qui nomen eſſe dicam ego iſti ſeruo?Ch.ſimiẹ
Pſe. Scit ne in re aduorſa uerſari.Cha.turbo nõ ẹque citus eſt
Pſe. Ecquid argutus eſt.Ch.malorum facinorũ ſẹpiſſime.
Pſe. Quid cũ manifeſto tenetur.Ch.anguilaſt elabitur.
Pſe. Ecquid is homo ẽ ſcitus.Cal.plebiſcitũ nõ ẹque ſcitum eſt.
Pſe. Probus homo eſt ut prẹdicare te audio.Cal.immo ſi ſcias
Vbi te aſpexerit.narrabit ultro quid eſſe uelis.
Sed quis es acturus.Pſe.dicã ubi hominem exornauero

Subditiciũ fieri ego illũ militis ſeruũ uolo.
Symbolũ hunc ferat lenoni cum quinq; argenti minis.
Mulierẽ ab lenone abducat.hem tibi omnẽ fabulã
Cęterũ quo quicq; pacto faciat ipſi dixero?
Cal. Quid nũc igitur ſtamus?Pſe.hominẽ cũ ornamentis oĩbus
Exornatũ adducite ad me:iã ad trapezitã ęſchinũ
Sed properate.Ch.prius illic erimus q̃ tu.Pſe.abite ergo
Ocius quicquid incerti mihi in animo prius:aut ãbiguũ fuit.
Nũc liquet.nũc defecatũ.ſi cor mihi nũc puiaſt
Omnes ordines ſubſignis ducam legiones meas
Aui ſiniſtra auſpicio liquido:atq; ex ſententia
Confidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere.
Nunc ibo ad forũ:atq; onerabo meis pręceptis ſimiam
Quid agat nequid titub&:docte ut hanc ferat fallaciam.
Iam ego hoc ipſũ oppidũ expugnatum faxo erit lenonium.

Puer.

q Vi ſeruitutẽ di danũt lenoninam puero:atq; idẽ ſi addũt
Turpitudinẽ?ne illi:quantũ ego nunc corde conſpicio meo
Malam rẽ magnã multaſq; ęrumnas danunt uelut haec
Mihi euenit ſeruitus.ubi ego omnibus paruis magniſq; miſeriis
Pręfulgior:neq; ego amatorem mihi ullũ inuenire queo.
Qui amet me ut cur& tandẽ nitidiuſcule.nunc huic
Lenoni hodie eſt natalis dies.interminatuſt a minimo ad maxiũm
Si quis nõ hodie munus miſiſſ& ſibi:eum cras cruciatu
Maximo prębitere.nũc neſcio hercle rebus quid faciam meis.
Neq; ego illud poſſum:quod illi qui poſſunt:ſolent.
Nũc niſi lenoni munus hodie miſero:cras mihi potandus
Fructus ẽ fullonius.heu q̃ ille hercle ego etiã nunc ſum paruulus
Atq; edepol ut nũc male eum metuo miſer.ſi quiſpiam det
Qui manus grauior ſi&.q̃q̃ illud aiunt magno gemitu fieri
Cõprimere dentes uideor poſſe aliquo modo.ſed cõprimenda eſt
Mihi uox:atq; oratio.herus eccũ recipit ſe domũ:& ducit coquum.

Ballio Leno Cocus Puer.

Bal. f Orũ coquinũ qui uocant:ſtulte uocant
Nã non coquinum eſt:uerũ furinum eſt forum.
Nãſi ego iuratus peiorem hominem quęrerem
Coquum nõ potui:q̃ hunc:quem duco:ducere
Multiloquum.glorioſum.inſulſum inutilem.
Quin ob eam rem horcus recipere hunc ad ſe noluit.
Vt eſſ& hic:qui mortuis coenam coquat.nã hic ſolus illis coquere
Quod placeat.poteſt.Co.ſi me arbitrabere iſto pacto ut prędicas

Cur conducebas? Bal. inopia. alius nō erat.
Sed cur ſedebas in foro. ſi eras coquus
Tu ſolus prēter alios. Co. ego dico tibi.
Hominū auaricia ego ſum factus improbior coquus.
Non meopte ingenio. Bal. qua iſtuc ratione. Co. eloquar.
Quia enim cū extemplo ueniūt conductum coquum
Nē illū q̄rit qui optimus: & cariſſimuſt.
Illū conducūt potius qui uiliſſ muſt
Hoc ego fui hodie ſolus obſeſſor fori.
Illi drachmis iiſſēt miſeri me nemo poteſt
Minoris quiſq̄ nūmo ut ſurgam. ſubigeret
Nō itē coenam condio. ut alii coqui
Qui mibi condita prata in patinis proferūt.
Boues qui conuiuas faciūt. herbaſq; aggerūt.
Eas herbas herbis aliis porro condiūt:
Indunt coriandrum feniculū. alliū. atrum olus
Apponūt rumicem. braſſicam. betam. blitum.
Eo laſarpicii libram pondo diluunt.
Teritur ſinapis ſcelerata cū illis: qui terūt
Priuſq̄ triuerunt oculi ut extillent facit.
Ei homines coenas ſibi coquūt. cū condiant
Nō condimentis condūt: ſed ſtrygibus
Viuis cōuiuis ītēſtina quę exedunt.
Hoc hic quidem homines tam breuem uitam colūt
Cū baſce herbas huiuſmodi in ſuum aluum congerunt
Formidoloſas dictu nō eſu mō:
Quas herbas peccudes non edunt: homines edunt?
Bal. Quid tu diuinis condimentis utere
Qui prorogare uitam poſſis hominibus: qui ea
Culpes cōdimenta? Co audactar dicito. nam
Vel ducenos annos poterūt uiuere meas
Qui eſitabūt eſcas quas condidero.
Nam ego cicilendrum quando in patina ſcindidi.
Aut ſipolindrū. aut maecidem. aut
Sane captidem: eat ipſę ſeſe patinę
Ferue faciunt ilico hęc ad neptuni pecudes
Condimenta ſunt ac atharathrio.
Bal. At te iuppiter diiq; omnes perdant cum
Condimētis tuis cūq; tuis omnibus mēdaciis.
Co. Sine ſis loqui me. Bal. loquere: atq; in malam crucem
Co. Vbi omnes patinę fuerūt omis aperio.

Terreſtres pecudes cecimandro.condio aut paropſide
Is odos dimiſſis pedibus in cęlum uolat.
Eũ in odorem coenat iuppiter quottidie
Bal. Odor dimiſſis pedibus.Co peccaui inſciẽs
Bal. Quid eſt Co.quia dimiſſis manibus uolui dicere.
Bal. Si nuſq̃ is coctum quidnã coenat iuppiter?
Co. It ícoenatus cubitum?Bal.i in malam crucem
Iſtacine cauſa tibi bodie nũmũ dabo
Co. Fateor equidem me eſſe coquum cariſſimum
Verũ pro precio facio:ut opera appareat mea:
Quo conductus ueni?Bal.ad furandum quidem.
Co. An inuenire poſtulas quẽquã coquum
Niſi miluinis aut aquiliniſ ungulis.
An tu coquinatum ire quoq̃ poſtulas
Quin ibi cõſtructis ungulis coenam coquas
Nũc adeo tu qui meus es ame dico tibi:
Vt noſtra properas amolliri omnia.
Tum ut huius oculos in oculis habeas tuis
Quoquo hic ſpectabit eo tu ſpectato ſimul
Si hic quo gradietur pariter progredimini.
Manũ ſi protoll&:pariter profecto manum.
Suum ſiquid ſum& id tu ſinito ſumere
Si noſtrũ ſum&: tu teneto alterinſecus.
Si iſte ibit:ito.ſtabit:aſtato ſimul.
Si conquiniſcet iſtic:conquiniſcito ſimul.
Itẽ his diſcipulis prius cuſtodes dabo.
Co. Habe modo animum bonum.Bal.quęſo qui poſſim:doce.
Animum habere:qui te ad me adducam domum?
Co. Quia ſorbitione faciam ego te bodie mea
Item ut mẽ dea peliam recoxit ſenem
Quem medicamento:& ſuis uenenis dicitur
Feciſſe rurſum ex ſene adoleſcentulum.
Item te ego faciam.Bal.ebo an tu etiam ueneficus.
Co. Immo ędepol uero hominum ſeruator magis
Bal. Hem mane quanti iſtuc unum me coquinare pdoces?
Co. Quid Bal.ut te ſeruem:nequid ſurripias mihi.
Co. Sic reddis nummos meos ne metuas quidem
Sed utrum amicis bodie an inimicis tuis
Daturus coenam Bal.pol ego amicis:ſcilic&
Quin tu illos inimicos potius q̃ amicos uocas.,

Co. Nam ego ita conuiuis coenam conditam dabo
Hodie atq; ita ſuauiter conditam
Vt quiſq; quicq; conditū guſtauerit.
Ipſos ſibi faciam ut digitos prędrodat ſuos.
Bal. Quęſo hercle priuſq̄ quicq̄ conuiuis dabis.
Guſta tute priuſ.& diſcipulis dato.
Vt prędrodatis ueſtras furtificas manus
Co. Fortaſſe haec tu nunc mihi non credis quę loquor
Bal. Moleſtus ne ſis nimium.iam tu nimis non places.
Hem illic ego habito.intro abi:& coenam coque
Propere.Co.quin is accubitum:& conuiuas cedo
Corrumpitur iam coena.Bal.hem ſubol& ſis uide
Bal. Iam hic quoq; ſceleſtus eſt coqui:ut coniicio
Profecto quid nunc primum caueam neſcio.
Ita in ędibus ſunt fures prędo in proximo eſt.
Iam mihi hic uicinus apud forum.paulo prius
Pater calidori opere fecit maximo.ut mihi cauerem
A pſeudulo ſeruo ſuo.neu fidem ei haberem.nam eum
Circūire in hunc diem:ut me ſi poſſ& muliere
Interuorter&.eum promiſiſſe firmiter dixit ſibi
Seſe abducturum a me dolis phoenitium.
Nunc ibo intro:atq; edicam familiaribus.
Profecto ne quis quicq̄ credat pſeudolo.

Pse. ſ Iunq̃ quẽq̃ di immortales uoluere eſſe
auxilio adiutum
Tum me:& calidorum ſeruatum uolunt eſſe:& lenonẽ extinctũ
Cum te adiutorem genuere mihi tam doctum
hominem atq; aſtutum
Sedubi illic eſt.ſum ne ego homo inſipiens qui hęc mecum
Ego met loquar ſolus.dedit uerba mihi hercle:ut opinor:
Malus cum malo ſtulte caui.tum pol ego interii:homo ſi ille
Abiit neq; hoc opus quod uolui:ego hodie efficiam
Sed eccũ uideo uerbeream.ſtatuam.ut magnifice infert ſeſe
Hem te hercle ego circũſpectabam nimis metuebam:
male ne abiiſſes
Sy. Fuit meum officium:ut facerem:fateor.Pſe.ubi reſtiteras.
Si. Vbi mihi libitum ẽ.Pſe.iſtuc ego ſatiſ ſcio.Si.cur ego qđ ſcis me
Rogas?at hoc uolo monere te?Sy.monendus ne me moneat.
Pſe. Nimis tandem ego abſte contẽnor.Sy.quippe ego te ni cõtemnã
Stratioticus homo qui cluear.Pſe.iam
Hoc uolo quod occeptunſt agi.Sy.nunquid
agere aliud me uides
Pſe. Ambula ergo cito.Sy.immo ocioſe uolo?Pſe.hęc ea occaſio eſt
Dum ille dormit .uolo ut prior ut occupes adire.
Quid properas.Sy.placide ne time.ita ille faxit iuppiter ut
Ille palam ibidem ante quiſquis ille eſt:qui adeſt a milite.
Nunq̃ edepol erit ille potior harpax.q̃ ego. habe animum bonũ
Pulchre ego banc explicatam tibi rem dabo ſi ego illum
Dolis atq; mendaciis in timorem dabo militarem aduenam
Ipſe ſeſe ut neget eũ eſſe qui ſiet.meq; ut eſſe autum&
Qui ipſus eſt?Pſe.qui poteſt?Sy.occidis me cũ iſtuc
Rogitas.Pſe.o hominem lepidũ.te quoq; etiam
Dolis atq; etiam mendaciis iuppiter te mihi ſeru&.Sy.ĩmo mihi.
Sed uide ornatus hic me ſatis condec&?Pſe.optume h3.Sy.eſto.
Pſe. Tantũ tibi boni di immortales diunt.quãtum tibi optes.
Nam ſi exoptẽ quantum dignus:tãtũ dent:minus nihilo eſt:
Neq; ego hoc homine quẽq̃ uidi magis malum:& maleficum
Sy. Tun id mihi.Pſe.taceo.ſed ego quę tibi
Dona dabo:& faciam:ſi banc rem ſobrie accuraſſis?
Sy. Potin ut taceas?memorem immemorẽ facit:qui monet quod
Memor meminit?teneo.omnia in pectore condita ſũt meditati
Sũt doli docte.Pſe.probus hic eſt homo.Sy.neq; hic ẽ:neq; ego.

Pſe. At uide ne titubes.Sy.potin ut tacẽs?Pſe.ita me dii ament:
Sy. Ita nõ facient.mera iam mendacia fundis.Pſe.ut ego ob tuã
Simia perfidiam te amo:& metuo:& magnifico.
Sy. Ego iſtuc aliis dare cõdidici mihi.obtrudere non potes palpum.
Pſe. Vt ego te hodie accipiam lepide:ubi effeceris hoc opus.
Sy. Ha ha he.Pſe.lepido uictu uino.ũguẽtũ.:& ĩter pocſa pulpamẽtis
Ibidẽ una aderit mulier lepida tibi ſauia ſup ſauia quę det.
Sy. Lepide accipis me.Pſe.immo ſi efficis.tum faxo magis dicas.
Sy. Niſi effecero cruciabiliter carnifex me accipito
Sed propera mihi mõſtrare ubi ſit oſtiũ lenonis ędium.
Pſe. Tertiũ hoc eſt.Sy.tace ędes biſcunt.Pſe.credo aĩo maleſt
Aedibus.Si.qd iã?Pſe.quia edepol ipſum lenonẽ euomũt.
Sy. Illiccine ẽ.Pſe.illic eſt.Sy.mala merciſt.Pſe.illuc ſis uide
Non prouerſus uerũ tranſuerſus cedit:quaſi cancer ſolet.

Ballio. Pſeudolus. Sycophanta.

Bal. m Inus malũ hũc hominẽ eſſe opinor.q̃ eſſe cẽſebã coquũ.
Nã nihil etiã dum harpagauit pręter cyathũ:& cãthaz.
Pſe. Heus tu nũc occaſio ẽ:& tempus.Sy.tecum ſentio.
Pſe. Ingredere in uiam dolis:& ego:hic in inſidiis ero?
Sy. Habui numerũ ſedulo.hoc ẽ ſextũ a porta proximum
Angiportũ.in id angiportum me deuorti iuſſeras.
Quo tum bas ędis dixerit:id ego admodũ incerto ſcio.
Bal. Quis hic hõ chlamydatus eſt:aut unde ẽ:aut quẽ queritat?
Peregrina facies uidetur hominis:atq; ignobilis.
Sed eccũ qui ex incerto faciet mihi quod quęro certius.
Ad me adit recta.unde ego hominẽ hũc eſſe dicã gentiũ?
Sy. Heus tu qui cũ birquina ſtas barba.reſponde quod rogo.
Bal. Eo an nõ prius ſaluta.Sy.nulla eſt mihi ſalus dataria.
Bal. Nã pol hĩc tantundẽ accipies.Pſe.iã inde a principio probus.
Sy. Ecquẽ in angiporto hoc hominẽ tu nouiſti te rogo.
Bal. Ego memet me.Sy.pauci iſtuc faciũt boĩes?quod tu prędicas.
Nã in foro uix decumus qſquis eſt:qui ipſus ſeſe nouerit.
Pſe. Saluus ſũ.iam philoſophatur.Sy.hominẽ ego hic quęro
Malum legirupam.impiũ.periurum.atq; improbum.
Bal. Me quęritat.nã illa ſunt cognamẽta.nomen ſi memoret
Modo quid eſt ei homini nomẽ?Sy.leno ballio.
Bal. Sum.ego ipſe ſum aduleſcens quem tu quęritas.
Sy. Tu ne es ballio?Bal.ego eniuero is ſum.
Sy. Vt ueſtitus eſt perfoſſor parietum
Bal. Credo in tenebris:cõſpicatus ſi ſis me:abſtineas manum?
Herus me?:tibi me ſalutẽ multã uoluit dicere.hãc epiſtulã accipe

A me.hãc me tibi iuſſit dare.Bal.qs is homoſt qui iuſſit?
Pſe. Perii nũc homo in medio luto eſt.nomẽ neſcit.hęret hęc res.
Bal. Quĩ hãc miſiſſe ad me autumas?Sy.noſce imaginẽ:tute eius
Nomẽ memorato mihi ut ſciã ballionem te eſſe ipſum.
Bal. Cedo mihi epiſtulam.Sy.accipe & cognoſce ſignum.Bal.oho
polymachęro
Purus putus eſt ipſus.noui berus.polymachęroplacides.
Sy. Placides nomẽ ẽ.ſcio iam tibi me recte dediſſe epiſtulã.
Poſtq̃ polymachęroplacide elocutus nomẽ es.Bal.ſed quid
Agit is?Sy.quod homo edepol fortis:atq; bellator pbus.ſꝫppera
Hãc pellegere quęſo epiſtulã.ita negociũ eſt:atq; accipe
Argentũ actutum mulieremq; mihi emitte.nã neceſſeſt
Hodie ſicyoni me eſſe.aut cras mortẽ exequi.ita berus meus
Eſt imperioſus.Bal.noui.notis prędicas.Sy.propera pellegere
Epiſtulã ergo?Bal.id ago ſi taceas modo.milles lenoni ballioni
Conſcriptã mittit polymachęroplacides imaginem
Obſignatã:quę inter nos duo conuenit olim.Sy.ſymbolũ
Eſt in epiſtula.Bal.uideo:& cognoſco ſignũ: ſed in epiſtula
Nullã ſalutem mittere ſcriptam ſolet.Sy.ita militaris
Diſciplina eſt ballio.manu ſalutẽ mittunt beniuolentibus.
Eadem malam rem mittunt male uolentibus.
Sed ut occepiſti perge opam experier.quid epiſtula
Iſta narret.Bal.auſcultа modo.harpax calator
Meus eſt.ad te qui uenit.tu ne es harpax.
Sy. Ego ſum:atq; ipſe harpax quidẽ?Bal.qui epiſtulam
Iſtam fert ab eo argentum accipies.
Cũ eo ſimul mulierem mitti uolo.ſalutẽ ſcriptã dignũ ẽ dignis
Mittere.te ſi arbitrarem dignũ.miſiſſem tibi.
Sy. Quid nunc?Bal.argentũ des.abducas mulierem.
Sy. Vter remoratur.Bal.quin ſequere ergo intro.Sy.ſequor.

Pſeudolus.

p Eiorem ego hominẽ.magiſq; uerſute malum
Nunq̃ edepol quẽq̃ uidi.q̃ hic eſt ſimia.
Nimiſq; ego illum hominẽ metuo & formido male
Nec malus item erga me ſit.ut erga illũ fuit:ne in re
Secunda nũc mihi obuertat cornua:ſi occaſionẽ caeperit
Cautio eſt qui ſit malus:atq; edepol equidẽ nolo.nã illi bñ uolo:
Nũc in metu ſum maximo triplici modo:primũ omniũ
Iam hunc cõparem metuo meũ:ne deſerat me.atq;
Ad boſtis tranſeat:metuo autẽ ne berus redeat etiã
Dũ a foro:ne capta preda capti predones fiãt:cum hoc

Metuo metuo.ne illic huc harpax ueniat:priuſq̃ hinc
Hic harpax abierit cũ muliere:perii hercle nimium.
Tarde egrediuntur foras:cor conligatis uaſis expectat
Meum:ſi nõ educat mulierẽ ſecum:ſimul ut exulatum
Expectore fugiat meo:uictor ſum.uici cautos cuſtodes meos.
Sycophanta. Pſeudolus.
Sy. n E plora neſcis ut res ſit phoeniciũ:uerũ haud multo poſt
faxo ſcibis
Accubans:nõ ego te ad illũ duco dentatum uirum
Macedonienſem:qui lenonem flentem facit.
Cuiam te eſſe uis maxime ad eum duco te
Calidorũ haud multo poſt faxo amplexabere.
Pſe. Quid tu intus.quęſo deſediſti.quãdiu mihi cor retunſuſt
Oppugnando pectore.Sy.occaſionẽ reperiſti uerbero
Vbi pconteris me inſidiis boſtilibus:quí hic metimur gradib?
Militariis.Pſe.atq; edepol q̃q̃ neq̃ homo es recte mones.
Ballio. Leno.
b Abę nũc demũ mihi aímus í tuto eſt loco.poſtq̃ iſte hĩc
Abiit:atq; abduxit mulierẽ:mihi libet nũc ueíre pſeudolũ
Scelerũ caput:& abducere a me mulierem fallaciis cõceptis.
Hercle uerbis:ſatis certo ſcio:ego pierare mauelẽ me milies
Qz̃ mihi illũ uerba pderidiculũ dare:nunc deridebo
Hercle hominẽ.ſi cõuenero:uerũ in piſtrinum credo ut
Conuenit:fore nũc.ego ſimonẽ mihi obuiã uenire uelim.
Vt mea lętitia lętus promiſcua ſiet.
Simo ſenex. Ballio. Leno.
Si. u Iſo qd rerũ meus ulyſſes egerit.iam ne habeat
Signũ ex arce ballionia.Bal.o fortunate cedo fortunatã
Manũ ſimo.Si.quid ẽ?Bal.iã.Si qdiam?Bal.nihil eſt
Si. Quod metuas.Si.qd eſt.uenit ne homo ad te?Bal.non.
Quid ẽ igitur boni?Bal.minę uiginti ſanę:ac ſaluę ſũt tibi
Hodie:quas abſte inde ẽ inſtipulatus pſeudolus?Si.uelí
Quid ẽ hercle.Bal.roga me uiginti minas.ſi illę hodie
Illa ſit potitus muliere.ſiue eã tuo gnato hodie:ut pmiſſit
Dabit?rogato obſecro hercle.geſtio promittere.oĩbus modis
Si. Tibi eſſe rẽ ut ſaluã ſcias:atq; etiã habeto mulierẽ dono tibi?
Nullũ periculũ eſt:quod ſciã:ſtipularier ut cõcepiſti uerba:
Viginti minas dabin.Bal.dabũtur.Si.hoc quidẽ actunſt
Si. Haud male:ſed cõueniſti hominẽ?Bal.imo ambo ſimul.
Quid ait.qd narrat.quęſo qd dicit tibi?Bal.nugas theatri
Verba quę in cõmoediis ſolẽt lenoni dici.quę pueri ſciũt.

Malũ:& ſceleſtũ:& periurum aiebant eſſe me?
Si. Pol haud mentituſt.Bal.ego haud iratus fui.nã quãti refert
Nec recte dicere:qui nihil faciat.quiq; inficias non eat
Quid ẽ.quid nõ metuas.ab eo id audire expecto.Bal.quia
Nunq̃ a me abducet mulierẽ iam.nec poteſt.meminiſtin.
Tibi me dudũ dicere eam ueniſſe militi macedoneo?
Si. Memini.Bal.hem illius ſeruos huc ad me argentũ attulit
Et obſignatũ ſymbolũ.Si.quid poſtea:qui inter me
Atq; illum militem conuenerat is ſecum abduxit
Mulierem haud multo prius.Si.bonan fide iſtuc dicis.
Bal. Vnde ea ſit mihi?Si.uide modo ne illic ſit cõtechnat9 quippiã.
Bal. Epiſtula:atq; imago me certum facit.quĩ illã quidẽ iam
In ſicyonẽ ex urbe adduxit modo.Si.bene hercle factum.
Quid ego ceſſo pſeudolũ facere:ut det nomẽ admolariã
Coloniã ſed quis hic homo ẽ chlamydatus.Bal.nõ edepol ſcio.
Niſi ut obſeruamus quo eat.aut q̃ rem gerat.

Harpax. Simo. Ballio.

Ha. m Alus & neq̃ ẽ hõ qui nihili impiũ heri ſui ſeruus facit.
Nihili ẽ autẽ ſuũ q officiũ facere ĩmemor ẽ:niſi adeo moĩt9.
Nã qui liberos eſſe ilico ſe arbitrantur.ex cõſpectu heri
Si ſui ſe abdiderunt.luxuriantur.luſtrantur.comedunt.
Quod habẽt nomẽ diu.ſeruitutis ferunt.nec boni ingenii
Quicq̃ in his ineſt.niſi ut ĩprobis ſe artibus teneãt.cum
His mihi nec locus.nec ſermo conueĩt.is unq̃ nobilis fui
Ego ut impatũ eſt.& ſi abeſt hic adeſſe herũ arbitror.
Hũc ego illũ metuo.cũ hic nõ adeſt.nec cũ adſiet.metuã.
Ei rei opam dabo.nã ĩ taberna uſq; adhuc:ſineret ſyrus:
Cui dedi ſymbolum manſi.ut iuſſerat.leno ubi eſſet domi
Me aiebat arceſſere.uerũ ubi his nõ uenit.nec uocat.
Venio huc ultro.ut ſciã:quid rei ſiet.ne illic homo me ludificet.
Neq; quicq̃ ẽ melius:q̃ ut hoc pultem.atq; aliquem
Euocẽ binc intus.leno argentũ hoc uolo a me accipiat
Atq; emittat mulierẽ mecũ ſimul.Bal.heus tu?Si.quid
Vis.Bal.hic homo meuſt.Si.quidum.Bal.q̃ prẽda.hẽc mea eſt
Scortum quẽrit.habet argentũ.tam admordere hũc mihi
Lubet.Si.iã ne illũ cõmeſurus es:Bal.dum recens eſt.
Dum datur.dũ calet:deuorari decet.nam boni uiri
Me pauperãt.improbi alunt.augent rem meam mali.
Populi.ſtrenui mihi improbius uiſi ſunt.Si malũ quod
Tibi dabunt ut ſceleſtus.Har.me nũc cõmoror cũ bas fores.
Nõ ferio.ut ſciã ſit ne ballio domi?Bal.uenus mihi hẽc

Bona dat.cũ hos huc adiicit lucrifugas.damni
Cupidos:qui ſe ſuamq; ętatẽ bene curant.edunt.bibunt.
Scortantur:illi ſunt alio ingenio:atq; tu.qui neq;
Tibi bene eſſe patere:& illis quibus eſt:inuides?
Ha. Heus ubi eſtis uos?Bal.hic quidẽ ad me recta habet rectã uiã.
Ha. Heus ubi eſtis uos.Bal.heus adoleſcẽs quid iſtic debetur tibi
Bene ego ab hoc predatus:ſi bono ĩ bona ſcęna ẽ mihi.
Ha. Ecquis hoc aperit.Bal.heus chlamydate?quid iſtic debet̃ tibi.
Ha. Aedium dominũ lenonẽ ballionẽ quęrito.Bal.qſquis
Es aduleſcẽs operã fac compendi quęrere.Har.quid iam?
Bal. Quia te ipſus coram pręſens pręſentẽ uides.Har.tun is es.
Si. Chalamydate caueſis tibi acurio infortunio:atq; in hunc
Intende digitũ hic leno eſt.Bal.at hic eſt uir probus
Sed tu nõ es uir.flagitare ſępe in clamore in foro
Cũ libello nuſq̃ eſt.niſi quod leno hic ſubuenit tibi.
Ha. Quin tu mecũ fabulare.Bal.faubulor quid uis tibi?
Ha. Argentũ accipias?Bal.iã ſi dubium des:porrexi manum.
Ha. Accipe hic ſunt quinq; argenti lectę numeratę minę.
Hoc tibi herus me iuſſit ferre polymachęroplacides
Quod deberet atq; ut mecũ mitteres phoeniciũ.Bal.herus tu?
Ha. Ita dico.Bal.miles.Har.ita loquor.Bal.macedonius?
Ha. Admodũ inq̃.Bal.te ad me miſit polymachęroplacides?
Ha. Vera memoras.Bal.b̃ argẽtũ ut mihi dares.Ha.ſi tu qdẽ es
Leno ballio.Bal.atq; ut a me mulierem abduceres?Ha.ita.
Bal. Phoeniciũ eſſe dixit.Ha.recte meminiſti.Bal.mane.iam
Redeo ad te.Har.at maturate propera.nã propero:uides
Iã diei multum eſſe.Bal.uideo hũc aduocare:etiã uolo.
Mane modo iſtic.iã reuertar ad te.quid nunc fiet ſimo.
Quid agimus?manifeſto hunc hominem teneo:qui
Argentũ attulit:Si.qd iam?Bal.an ne ſcis quę ſit hęc res.
Si. Iuxta cum ignariſſimis:
Edepol hominẽ uerberonẽ pſeudolũ.ut docte dolum
Cõmentuſt.tantundẽ argenti quantũ miles debuit
Dedit huic:atq; hominẽ exornauit:mulierẽ qui arceſſeret.
Bal. Pſeudolus tuus allegauit hũc:quaſi a macedonio milite eſſet.
Si. Habes ne argentũ ab homine:Bal.rogitas quod uides
Si. Heus memento ergo dimidiũ iſtic mihi de preda dare
Cõmune iſtuc eſſe oportet.Bal.qd malũ id totũ tuũ eſt.
Qꝫ mox mihi opam das?Si.tibi do ecquidẽ.Bal.quid nũc
Mihi es auctor ſimo?Si.exploratorẽ hunc faciamus ludo
Suppoſititiũ.Bal.adeo domicũ ipſus ſeſe ludos fieri ſenſerit.

Bal. Sequere quid ais nempe tu illius ſeruos es? Har. planuſſime.
Bal. Quãti te emit. Har. ſua ꝙ in pugna uirium uictoria.
Nã ego eram domi impator ſũmus in patria mea.
Bal. An etiã ille unq̃ expugnauit carcerem patriã tuam.
Ha. Cõtumeliam ſi dices. audies. Bal. quid tun bodie
Ex ſicyone huc peruenesti? Har. altero ad meridiẽ. Bal. ſtrenue
Me hercule iſti. quãuis pernix hic eſt homo. ubi ſuram
Aſpicias: ſcias poſſe eũ gerere craſſas cõpedes
Quid ais tu ne etiã cubitare ſolitus es. in cunis puer?
Ha. Scilicet. Bal. etiã ne facere ſolitus es. ſcin qd loquar?
Ha. Sani ne eſtis? Bal. quid hoc. quod te rogo?
Noctu in uigiliã quãdo ibat miles. tum tu ibas ſimul.
Cõueniebat ne in uaginã tuam machęra militis?
Ha. I in malã crucẽ. Bal. ire licebit tibi tamẽ hodie tempori.
Quin tu mulierẽ mihi emittis: aut reddis argentũ. Bal. mane.
Ha. Quid maneã? Bal. chlamydem hanc commemores
Quãti conducta ſt. Har. quid ẽ? Bal. qd meret machęra.
Ha. Heleborum biſce boĩbus opus ẽ. Bal. eo. Ha. mitte.
Bal. Quid mercedis petaſus hodie domino demeret. Ha. qd domĩo
Quid ſomniatis. mea ecquidẽ hęc habeo omnia.
Meo peculio empta nẽpe quod foemina ſumma ſuſtinet.
Nũc tibi ſunt. ſenes fricari ſeſe ex antiquo uolunt
Reſponde obſecro hercle hoc uero ſerio quod te rogo.
Quid meres quãtulo argenti te conduxit pſeudolus.
Ha. Qui iſtic pſeudoluſt. Bal. pręceptor tuus q̃ te hãc fallaciã
Docuit. ut fallaciis hinc a me mulierem abduceres.
Ha. Quẽ pſeudolum. quas tu mihi prędicas fallacias
Quẽ ego hominẽ nullius coloris noui. Bal. nõ tu iſtinc abis
Nihil eſt hodie iſtius ſycophantis queſtus. proin tu pſeudole
Nunties adduxiſſe aliam prędam qui occurrit prior
Harpax. Har. is quidẽ edepol harpax ego ſũ. Bal. immo
Edepol eſſe uis. purus putus hic ſycophanta eſt. Har. ego tibi
Argentũ dedi: & dudũ aduenies extemplo ſymbolũ ſeruo tuo
Heri imagine obſignatã epiſtolam hic ante boſtium.
Bal. Meo tu epiſtulã dediſtis ſeruo. cui ſeruo. Ha. ſyro.
Bal. Nõ cõfidit. ſycophanta hic neq̃ eſt. nugis meditatur male
Edepol hominẽ uerberonem pſeudolũ. ut docte dolum
Commentuſt. tantundẽ argenti quantũ miles debuit
Dedit huic. atq; hominẽ exornauit. mulierem qui abduceret.
Nã illam epiſtulã ipſus uerus harpax huc ad me attulit.
Ha. Harpax ego uocor. ego ſeruus ſum macedonis militis.

Ego nec ſycophantioſe quicq̃ ago.nec malefice.
Si. Neq; iſtũ pſeudolum mortalis qui ſit.noui.neq; ſcio.
Bal. Tu niſi mirunſt leno plane perdidiſti mulierem.
Si. Edepol nę iſtuc magis magiſq; metuo.cũ uerba audio.
Mihi quoq; edepol iã dudum ille ſyrus cor pfrigefacit
Symbolũ qui hoc accepit.mira ſunt pſeudolus eſt
Ebo tu qua facie fuit dudum:cui dediſti ſymbolum.
Ha. Rufus quiddã.uentrioſus.craſſus.ſyrus.ſubniger.
Magno capite.acutis oculis.ore rubicundo.admodum
Magnis pedibus.Si.perdidiſti poſtq̃ dixiſti pedes.
Pſeudolus fuit ipſus.actũ eſt.Bal.idẽ etiam morior ſimo.
Si. Hercle haud te ſinam emoriri.niſi argentũ mihi redditur
Viginti minę.Har.atq; etiã mihi alię uiginti minę.
Bal. Auferetur id premiũ a me quod promiſſi per iocum.
Si. De improbis uiris auferri premiũ:& prędam decet.
Bal. Saltẽ pſeudolũ mihi dedas:Si.pſeudolũ ego dedam tibi
Quid deliquit dixin abeo tibi ut caueres centies.
Bal. Perdidit me.Si.at me uiginti modicis multauit minis.
Bal. Quid nũc faciã:Har.ſi mihi argentũ dederis.te ſuſpẽdito?
Bal. Di te perdant.ſequere ſis me ergo hac ad forũ.ut ſoluã.
Ha. Sequor.Bal.quid ego peregrinos abſoluã?cras agã cũ ciuibus.
Pſeudolus mihi centuriata habuit capitis comitia.
Qui illũ ad me hodie adlegauit:mulierem qui abduceret.
Sequere tu nũc.ne expectetis dum hac domũ reddeã uia
Ita res geſta eſt.angiporto hęc certum eſt conſectarier.
Ha. Si graderere q̃tum loquere.iam iſſes ad forum.
Bal. Certunſt mihi hũc emortualẽ facere ex natali die.

Simo ſenex.

b Ene ego illũ tetigi.bene autẽ ſeruos inimicũ ſuum:
Nunc mihi certũ eſt:alio pacto pſeudolo inſidias dare.
Qꝫ in aliis comoediis fit.ubi cũ ſtimulis aut flagris
Inſidiantur.at ego iã inultus promam uiginti minas.
Quas promiſi ſi effeciſſet.obuiã ei ultro deferam.
Nimis hic mortalis doctus:nimis uerſutus:nimis malus
Supauit dolũ troianum.atq; uici pſeudolus.
Nũc ibo intro.argentũ promã.pſeudolo inſidias dabo.

Pſeudolus ſeruus ebrius.

q Vid b̃ ſiccine hoc fit.pedes ſtatĩ an nõ.an id uoltis ut me
Hic iacentẽ aliqs tollat.nã hercle ſi cecidero ueſtrum.
Erit flagitiũ.pergin pergere.ab ſeuiendum mihi
Hodie ẽ.magno hoc uitiũ uino eſt.pedes captat primũ.

Luctator doluſt.profecto edepol ego nũc probe habeo madulſã.
Ita uictũ excurato.ita magnis mundiciis digni.ab itaq; í loco
Feſtiuo ſumus feſtiue accepti.qd opus me multas agẽ ãbages.
Hoc eſt homini quãobrem uitã amet.hic omnes uoluptates.
In hoc omnes uenuſtates ſunt.deis proximũ eſſe arbitror.
Nã ubi amãs cõplexuſt amantẽ.ubi ad labra labella adiũgit.
Vbi alter alterũ bilingui manifeſto interprehendunt
Vbi manu mamilla opprimit.ac etiã ſi lubet corpora cõduplicãt
Manu cãdida cãphax dulciferũ propinare mitiſſimã aícitiam.
Neq; ibi eſſe alium alio odio ibi nec moleſtum:nec ſermonibus:
morologiſuti.
Vnguenta:atq; odores lentiſcos.corollas dari:dapſiles.non
enim parce promi
Victu cętero.nequis me roget.b̃ ego modo:atq; herus minor
Hunc diem ſumpſimus potiſſume:
Poſtq̃ opus meũ:ut uolui:omne perpetraui.boſtibus fugatis
Illos accubantis.potantis.amantis.cũ ſcortis reliqui:& meũ
Scortũ ibidẽ:corde:atq; animo ſuo obſequẽtes:ſed poſtq̃
Exurrexi.orant me id ut ſaltẽ adhunc modũ intuli.
Illis ſatiſfacere minime ex diſciplina.quiui ego
Qui lenonẽ capere didici.ſed paliolatim amictus
Sic inceſſi ludibundus.plaudũt ptim clamitant me ut reuertar.
Occepi denuo hoc modo uolui idẽ.amice dabã me meę.
Vt me amaret.ubi circũuortor cado.id fuit nẽpe a ludo itaq;
Dũ enitor pax iã pene inquinaui pallium.nimię tum
Voluptati ędepol fui obcaſum.datur canthарus.bibi.
Commuto illico paliũ.illud poſui inde huc exii crapulam
Dũ amouerem nũc ab hero ad herũ meũ maiorem uenio.
Foedus cõmemoratũ.aperite aperite heu ſimoni me adeſſe
Quis nuntiat.

Simo. Pſeudolus.Bal. Leno.

Si. u Ox uiri peſſumi me exciet foras.ſed quid hoc.quo modo
Quid tu uideo ego.Pſe.cũ corona.ebriũ pſeudolũ tuũ.
Si. Libere hercle hoc quidẽ.ſed uide ſtatũ.num mea gratia
Pertimeſcet.Pſe.magis cogito ſeuiter blanditer ne alloquar.
Sed b̃ me uetat iã facere:quod fero:ſi qua in hoc ſpes ſitaſt
Mibi.Pſe.uir malus:uiro optumo obuiã it.
Si. Di te ament pſeudole.ſed i in malam crucem:
Pſe. Cur ego me afflictor.Si.quid tu malũ ergo in os mibi
Ebrius in ructas?Pſe.molliter.ſiſte nũc me:caue ne cadam.
Non uides me ut madidus adeam:

Si. Quę ista hęc audacia.si te sic interdius cũ corolla ebrium
Incedere.Pse.lubet.Si.qd lubet pergin ructare in os mihi.
Pse. Suauis ructus mihi est.sic sine modo.Si.credo eq dẽ potesse te
Scelus massici mõtis uberrumos quattuor fructus ebibere
In hõra una.Pse.hiberna addito.Si.sed hic tamẽ.Pse.baud
Male mones. Si.unde onustam celocẽ agere te prędicẽ.
Pse. Cũ tuo perpotaui modo.sed simo ut ꝓbetactus ballio est.
Quę tibi dixi ut effecta reddidi:Si derides.pessumus hõ est.
Pse. Mulier hęc facit.cũ tuo filio libera accubat.
Si. Omnia ut quidq; egisti ordine scio.Pse.quid ergo dubitas
Dare mibi argentũ?Si.ius petis.fateor tene.
Pse. At negas daturũ esse te mibi tamẽ das onera hunc
Hominẽ.atq; me cõsequere.Si.ac ego istum onerem.
Pse. Onerabis scio:Si.qd ego huic homini faciã statim ultro.
Pse. Et argentum aufert & me irridet.Bal.uę uictis.
Pse. Vorte ergo humerũ hem.Bal.ꝟ ego nunq̃ ratus sum
Fore me ut tibi fierẽ supplex.heu heu.Pse.desine.
Bal. Doleo.Pse.ni doleres tu:ego dolerem.Bal.qd hoc auferre
Nõ pseudole abs tuo hero.Pse.lubentissimo corde:atq; animo.
Bal. Nõ audes quęso aliq̃ ptem mihi gratiã facere hic argenti.
Pse. Nõ me dicis auidũ esse hoĩnẽ.Bal.nã ꝟ nũq̃ eris.nũmo diuitior.
Pse. Neq; te mei tergi miseret.si hoc nõ hodie effecissem.
Bal. Erit ubi te ulciscar:si uiuo.Pse.quid minitare habeo.
Tergũ .Bal.age sane.Pse.igitur reddi.Bal.quid reddam?
Pse. Reddi modo.nõ eris deceptus.Bal.reddeo.Pse.simul
Mecũ potatum.Bal.ego ne eã?Pse.fac quod te iubeo
Si is aut dimidiũ:aut plꝰ etiã faxo hĩc feres.Bal.eo duc me q̃ uis.
Pse. Quid nũc.nũqd iratus es:aut mibi:aut filio ꝓpter bas res simo?
Bal. Nihil profecto.Pse.i hac.Bal.te sequor:quia uocas.
Spectatores simul.Pse.hercle me isti baud solent
Vocare neq; ergo ego istos uerũ.sed uoltis adplaudere
Atq; approbare hunc gregẽ:& fabulam in crastinum.
Vos uocabo.

Argumentũ in Penulum Plauti.

P Ver septuennis surripitur carthaginem.
Ossor mulierũ emptum adoptat hunc senex
Et facit heredem.eius cognatę duę
Nutrixq; earum raptę.mercatus lycus
Vexatq; amantem.at ille cum auro uillicum
Lenoni obtrudit.ita eum furto alligat.

Venit hanno poenus.gnatum hunc fratris repperit.
Suasq; adgnoscit:quas perdiderat filias.

Prologus.

a Chillem aristarchi mihi commentari lubet.
Inde mihi principium capiam ex ea tragoedia.
Sileteq; & tacete atq; animum aduortite.
Audire.iubet uos imperator bistricus.
Bonoq; ut animo sedeant in subselliis.
Et qui esurientes.& saturi uenerint
Qui edistis:multo fecistis sapientius.
Qui non edistis:saturi fite fabulis.
Nam cui paratum si quod edat nostra gratia.
Nimia est stulticia sessum imprãsum incedere.
Exurge preco.fac populo audientiam
Iam dudum expecto si tuum officium scias
Exerce uocem quam peruiuis & colis.
Nam nisi clamabis.statim te obrepet fames
Age nunc reside duplicem ut mercedem feras.
Bonum factum esse edicta ut seruetis mea
Scortum exoletum nequis in proscenio
Sedeat ni ue lictor uerbũ aut uirgę muttiant
Neu dissignator pręteriens obambulet
Neu sessum ducat.dum bistrio in scęna siet
Diu qui domi ocioſi dormierunt.decet
Animo ęquo nũc stent.uel dormire temperent
Serui ne obsideant liberis ut sit locus.
Vel ęs pro capite dent:si id facere non queunt.
Domum abeant.uitent ancipiti in fortunio
Ne & hic uarientur uirgis & loris domi.
Si minus curassint:cum heri ueniant domum.
Nutrices pueros infantis miniculos
Domi ut procurent:neuq; spectatum afferãt
Ne & ipsę sitiãt & pueri pereant fame
Ne ue esurientes hic quasi ędi obuagiant
Matronę tacitę spectent.tacitę rideant
Canora hic uoce sua tinnire temperent
Domum sermones fabulandi conferant
Ne & hic iuris sint & domi molestię
Quodq; ad ludorum curatores attinet
Ne palma detur cuiq̃ artifici iniuria.
Neue ambitionis causa extrudantur foras

Quo deteriores anteponãtur bonis
Et hoc quoq; etiam quod pene oblitus fui
Dum ludi fiunt.in popinam pediſſequi
In ruptionem facite.nunc dum occaſio eſt
Nunc dum ſcriblitę ęſtuant occurrite
Hęc quę imperata ſunt pro imperio biſtrico
Bonum hercle factum pro ſe quiſq; ut meminerit
Ad argumentum nunc uiciſſatim uolo
Remigrare:ut ęqui mecum ſitis
Signatores eius.nunc regiones.limites
Confinia determinabo ei rei ego ſum factus finitor
Sed niſi moleſtum ſit nomen dare uobis uolo
Comoediai.ſin odio ſit.dicam tamen
Siquidem licebit per illos:quibus eſt in manu
Carchedonius uocatur hęc comoedia
Latine plautus patruus pultiphagonides
Nomen iam habetis.nunc orationes cęteras
Accipite.nam argumentum hoc hic cenſebitur
Locus argumentoſt ſuum ſibi proſcęnium.
Vos uiatores eſtis:quęſo operam date
Carthaginenſes fratres.patrueles duo
Fuere:ſummo genere & ſummis diuitiis
Eorum alter uiuit.alter eſt mortuus.
Propterea apud uos dico confidentius
Quia mihi pollictor dixit.qui eum pollinxerat
Sed illi ſeni cui mortuus eſt filius
Vnicus qui fuerat abductus a patre puer
Septuennis ſurripitur carthagine
Sexennio prius quidem quã moritur pater
Qui periiſſe ſibi uidet gnatum unicum
Coniicitur ipſe in morbum ex ęgritudine
Facit illum hęredem.fratrem patruelem ſuum
Ipſe abiit ad acherontem ſine uiatico
Ille qui ſurripuit puerum calydonem auebit
Vendit eum domino.hic diuiti cuidam ſeni
Cupienti liberorum oſori mulierum
Emit hoſpitalem.is filium imprudens ſenex
Puerum illum eũq; adoptat ſibi pro filio
Eumq; hęredem fecit:cum ipſe obiit diem.
Is illic aduleſcens habitat in illiſce ędibus.
Reuertor rurſus denuo carthaginem

Si quid amandare uoltis aut curarier
Argentum niſi qui dederit:nugas egerit
Verũ qui dederit magis maioris nugas egerit.
Sed illi patruo huius qui uiuit ſenex
Carthaginenſi duę fuere filię.
Altera quinquennis.altera quadrimula
Cum nutrice una periere.a megaribus
Eas qui ſurripuit in anactorium deuehit
Venditq; has omnis & nutricem & uirgines
Pręſens argento homini lyco eſt leno
Quantum hominum terra ſuſtinet ſacerrumo
Voſmet nunc facite coniecturam cęterum
Quid id ſit hominis cui lyco nomen ſiet.
Is ex anactorio ubi prius habitauerat
Huc cõmigrauit in calydone haud diu
Sui quęſti cauſa is in illis habitat ędibus
Earum hic aduleſcens alteram efflictim perit
Suam ſibi cognatam imprudens.neq;
Scit quę ſit neq; eum unq̃ tetigit
Ita eum leno macerat.neq; quicq̃ cum ea fecit
Etiãnum ſtupri neq; duxit unq̃ neq;
Ille uoluit mittere:quia amare cernit
Tangere hominem uolt leno illã minorem
In concubinatam ſibi uolt emere miles quidam
Qui illam deperit.ſed pater illarum poenus
Poſtq̃ eas perdidit mari terra uſq;quaq; quęritat
Vbi quãq; in urbem eſt ingreſſus.illico
Omnes meretrices:ubi quiſq; habitant:inuenit
Dat aurum.ducat noctem rogat.poſt ubi
Vnde ſit:cuiatis capta ne an ſurrupta ſit
Quo genere gnata.qui parentes fuerint.
Ita docte atq; aſtu filias quęrit ſuas
Et is omnis linguas ſcit.ſed diſſimulat ſciẽs ſe
Scire.poenus plane eſt.quid uerbis opuſt
Is heri huc in portum naui uenit ueſpere
Pater harum idem huic patruus adoleſcentulo eſt
Iam ne hoc tenetis?ſi tenetis ducite ne dirumpatis
Quęſo ſinite tranſigi.bem pene oblitus ſũ reliquũ dicere
Ille qui adoptauit hunc pro filio ſibi
Illi poeno huius patruohoſpes fuit
Is hodie huc ueniet.reperietq; hic filias

Et hunc ſui fratris filium: ut quidem iidici
Ego ibi ornabor. uos ęquo animo noſcite
Hic qui hodie ueniet: reperiet ſuas filias:
Et hũc ſui fratris filum. debinc cęterum
Valete adeſte. ibo. alius nunc fieri uolo
Quod reſtat. alii faciant palam
Valete atq; adiuuate ut uos ſeruet ſalus.

Agoraſtocles aduleſcens. Milphio ſeruus.

Ag. Saepe ego res multas tibi mãdaui milphio. dubias egenas.
Inopioſas cõſilii. quas tu ſapienter. docte. & corda te. & cate.
Mihi reddidiſti oppiparas opa tua: qbus pro bene factis fateor.
Deberi tibi & libertatẽ & multas grates gratias. Mi. ſcitum ſtper
Tẽpus. b̃ iã eſt uerbũ. ſi uerbũ uetus. nã tuę blãdicię mihi ſunt
Quod dici ſolet gerre germanę ędepol lirę lirę.
Nũc mihi blãdidic⁹ es. beri ĩ tergo meo tris. facile corios
Cõtriuiſti bubulos. Ag. adamãs p amorẽ ſi quid feci milphio
Ignoſcere id te mihi ęquũ eſt. Mil. audi tu magis.
Et ego nũc amore pereo. ſine te uerberẽ itẽ: ut tu mihi feciſti
Ob nullã noxiã. poſt id loquar tu mihi amanti ignoſcito.
Ag. Si tibi lubido ẽ: aut uoluptati: ſino: ſuſpẽ de. uĩci. uerbera.
Auctor ſum ſino. Mil. ſi auctoritatẽ poſtea defugeris ubi
Diſſolut⁹ tu ſies: ego pẽdeã. Ag. ego ne iſtuc auſi facẽ prędertĩ tibi.
Quin ſi feriri uideo te extẽplo dolet. Mi. mihi quidẽ hercle.
Ag. Immo iſtuc tua ueli. Mil. ſed qd nunc tibi uis. Ag. cur ego
Apud te mentiar amo ĩmo deſte. Mil. meę iſtuc ſcapulę
Sentiũt. Ag. at ego hãc uicinam dico adelphaſiũ meam
Lenonis huius meretricẽ maſculã. Mil. iãpridẽ equidem
Iſtuc ex te audiui. Ag. differor cupidĩe eius. ſed lenone iſtoc lyco
Illius domi nõ lutunſt lutulẽtius. Mil. uin tu illi neq̃
Dare nũc. Ag. cupio. Mil. en me dato. Ag. abi dierectus
Mil. Dic mihi uero ſerio. uin dare malũ illi. Ag. cupio.
Mil. Hẽ eundẽ me dato utrũq; faxo habebit: & neq̃: & malum:
Ag. Locare. Mil. uin tu illã hodie ſine damno & diſpendio tuo
Tuã libertam facere. Ag. cupio milphio. Mil. ego faciã ut
Facias. ſunt tibi int⁹ aurei trecẽti nũmi philippi. Ag. ſexcẽti q̃q;
Satiſſunt trecẽti. qd iis facturus. Mil. tace. totum lenonẽ
Tibi cũ tota familia dabo hodie dono. Ag. quid facturus.
Mil. Iam ſcies tuus collubiſcus nũc ĩ urbeſt: uilicus eũ hic non
Nouit leno ſatĩ intelligis: Ag. ĩtellego hercle. ſed quo euadas
Neſcio. Mil. non ſcis. Ag. non hercle. Mil. at ego iam faxo ſcies
ei. dabitur aurum

Vt ad lenonẽ adferat:dicatq; ſe peregrinũ eẽ ex alio oppido.
Se amare uelle:atq; obſequi aĩo ſuo: locum ſibi uelle liberũ
Preberier.ubi neq̃ faciat clam:ne quis ſit arbiter:leno ad ſe
Accipiet auri cupidus:illico cęlabit hominẽ & aurũ.Ag.cõſiliũ
Placet.Mil.rogato ſeruos uenerit ne ad eũ tuus.ille me cẽſebit
Quęri.cõtinuo tibi negabit.qd tu dubitas?quin extemplo
Duplicet tibi aurũ:hominis fur leno ſiet.neq; id unde efficiat
Habet.ubi ĩ ius uenerit.abdicet prętor familiã totã tibi.
Ita decipiemus fouea lenonẽ lycum.Ag.placet conſilium.
Mil. Immo etiã expoliuero magis:hoc cũ demũ dices.nũc etiam
Rudeſt.Ag.ego in ędẽ ueneris eo:niſi quid uis milphio
Aphrodiſia hodie fũt.Mi.ſcio.Ag.oculos uolo meos delectare.
Mũdiciis meretriciis.Mi.ẽ primũ agam?:quod cõſiliũ caepi?.
Abeam? ĩtro:ut collibiſcũ uillicũ hãc perdoceamus:ut ferat
Fallaciã.Ag.q̃q̃ cupido uerſatur in corde tamen
Tibi auſcultabo.Mi.faciã ut facto gaudeas:ineſt amoris macula
Huic homini ĩ pectore:ſine damno magno quę elui neutiq̃ põt
Itaq; hic ſceleſtus eſt homo leno lycus.cui iã infortunii intẽta
Balliſteſt probe:quã ego haud multo poſt mittã e balliſtario.
Sed adelphaſiũ eccã exit:atq; anteraſtilis.hęc ẽ prior quę meũ
Herũ dementẽ facit.ſed euocabo heus i foras agoraſtocles.
Si uis uidere ludos iucũdiſſimos.Ag.qd iſtuc tumultiſt milphio.
Mil. Hem amores tuos ſi uis ſpectare.Ag.o multa tibi di dẽt bona
Cum mihi hoc obtuliſti tam lepidum ſpectaculum.

Adelphaſiũ.Anteraſtilis meretrices duę.Milphio ſuus.
Agoraſtocles aduleſcens.

Ad. n Egocii ſibi qui uolet cõparare:nauẽ & mulierẽ hęc duo
Compato.nã nullę magis res duę plus negocii habent
Forte ſi occoepis exornare neq; unq̃ hę duę res ſatis ornantur
Neq; eis ulla ornandi ſatis ſacietas eſt.atq; hęc uti loquor.
Nũc mõ docta dico.nã nos uſq; ab aurora ad hoc quod diei eſt
Poſtq̃ aurora illuxit:nunq̃ conceſſauimus induſtria ambę
Lauari.aut fricari.aut tergeri.aut ornari.poliri.expoliri.pĩgi.fĩgi.
Et una binę ſingulis quę datę nobis ãcillę:eam nos lauãdo
Eluẽdo opã dederãt.adgerundãq; aquã ſunt uiri duo defeſſi:
Apageſis negocii quantũ ĩ muliere una ẽ.ſi uero duę:ſat ſcio
Maxumo uni populo:cui lubẽ pl? ſatis dare potis.ſũt quę noctes
Dieſq; ĩ oĩ ętate ſemp.ornãt̃:lauantur:tergent̃:poliuntur.
Poſtremo modus muliebris nullus eſt.neq; unq̃ lauando
Et fricãdo ſcimus facere nã quę lauata ẽ:niſi perculta eſt
Meo qdẽ animo quaſi iuſta ẽ.An.miror eqdẽ ſoror te iſtec

Fabulari: quę tã callida & docta ſis & faceta. nã cum ſedulo
Mũditer nos habemus. uix ęgre amatorculos inuenimus.
Ad. Ita eſt. uerũ ꝟ unũ tamẽ cogitato: modꝰ oĩbus in rebus ſoror
Optimũ ẽ habitu. nimia omnia nimiũ exhibẽt negociũ
Hominibus ex ſe. An. ſoror cogita amabo itẽ nos phiberi:
Quaſi ſalſa muriatica eſſe autumant᷑ ſine omni lepore: & ſine
Suauitate niſi multa aqua & diu macerant᷑: olent. ſalſa ſunt
Tãgere ut nõ uelis. itẽ nos ſumꝰ eiuſcemodi. mulieres ſunt
Inſulſę admodũ atq; inuenuſtę: ſine mũdicia & ſumptu.
Mil. Coqua ẽ hęc quidẽ agoraſtocles: ut ego opinor: ſcit muriatica
Vt maceret. Ag. qd moleſtus. Ade. ſoror parce amabo.
Sat ẽ iſtuc alios dicere nobis: ne noſmet noſtra etiã uitia loq̃mur.
An. Quieſco. Ade. ergo amo te. ſed ꝟ nũc rñ de mibi. ſunt hic
Omnia quę ad deum pacẽ oportet ad eſſe. An. oĩa accuraui.
Ag. Diem pulchrum & celebrem & uenuſtatis plenum.
Dignũ ueneri pol: cui ſunt aphrodiſia bodie.
Mil. Ecq̃d gratię cũ huc foras te euocaui. iã num me decet donari
Cado uini ueteris. dic dari. nihil reſpõdes. huic excidit
Vt ego opinor qd hic malũ aſtans obticuiſti. Ag. ſine
Amem ne obturba tace. Mil. taceo. Ag. ſi tacuiſſes. iam iſtuc
Taceo nõ natũ foret. An. eamus ſoror mea. Adel. obo amabo.
Quid illic nũc properas? An. rogas. q; herus nos apud ędem
Veneris mandat. Adel. mane at pol male
Turba ẽ nũc apud arã. an ibi uis inter iſta uerſarier?
Proſedas piſtorũ amicas relliquias alicarias
Miſeras ſchoeno delibutas ſchoenicolas ſordidas
Quę tibi oleãt ſtabulũ: ſtatũq;: ſellam: & ſeſſibulũ merũ
Quas adeo baud quiſq̃ unq̃ liber tetigit neq; duxit
Domũ ſeruulorum ſordidulorum ſcorta diobolaria.
Mil. I in malã crucẽ tun audes etiam ſeruos ſpernere.
Propudiũ: quaſi bella ſit: quaſi eã ipſe reges diſcutiãt.
En monſtrũ mulieris. tantula tanta uerba funditat
Pro nebulę cuius ego cyatho ſeptem noctes nõ emam.
Ag. Dii ĩmortales omnipotẽtes quid ẽ apud uos pulchrius:
Quid habetis: q; mage ĩmortales uos credã eſſe q̃ ego ſiem!
Qui hęc tãta oculis bona cõcipio. nam uenus non eſt uenus.
Hãc equidẽ uenerẽ uenerabor: ut amet ac poſthac propitia
Milphio heus milphio ubi es. Mil. adſum apud te eccum.
Ag. At ego elixus ſis uolo. Mil. enĩ here facis delicias. Ag. de te qdẽ
Hęc didici omnia. Mil etiã ne ut ames eam q̃ nunq̃
Tetigeris: nihil illic qdẽſt. Ag. deos ꝙq; ędepol & amo: & metuo.

Quib⁹ ego tamẽ abſtineo manus. Adel. heu e caſtor cũ ornatũ
Aſpicio noſtrũ ãbarũ poenitet: exornatę ut ſim⁹. An. ímo uero
Sane cõmode. nã ꝓ noſtro quęſtu ſatis bñ ornatę ſumus
Nõ enĩ põt quęſtus iã cõſiſtere ſi eũ ſumpt⁹ ſupat ſoror.
Ad. Eo illud ſatius: ſi ſatis quod ſatis ẽ: habitus pluſq̃ ſat eſt.
Ag. Ita me di amẽt ut illa me amet malim q̃ di milphio
Nã illa mulier lapidẽ ſilicẽ ſubigere ut ſe amet: poteſt.
Mil. Pol id quidẽ haud mentire. nã tu es lapide ſilice ſtultior
Qui hãc ames. Ag. at uide ſis cũ illa nunq̃ limaui caput.
Mil. Currã igitur aliquo ad piſcinã aut lacũ: limum petam.
Ag. Quid eo opus ſit. Mil. ego dicã ut tibi & illi limem caput.
Ag. I in malã rem. Mil. ibi ſum equidẽ. Ag. ꝓgis. Mi. taceo. Ag. at
Perpetuo uolo. Mi. eninuero aere meo me laceſſis: ludos &
delicias facis.
An. Satis nũc lepide ornatã credo ſoror te tibi uiderier.
Sed ubi exẽpla conferuntur meretricium aliarũ: ibi tibi
Erit cordoliũ: ſiquã ornatam melius forte aſpexeris.
Inuidia in me nunq̃ innataſt. neq; malicia mala ſoror
Bono ingenio me eſſe ornatã: quã auro multo mauolo.
Aurũ in fortuna inuenitur. natura ingenium bonum.
Bonã ego q̃ beatam mẽ eſſe nimio dici mauolo.
Meretricem pudorẽ gerere magis decet: q̃ purpuram.
Magis quidẽ meretricem pudorẽ quã aurũ gerere cõdecet.
Pulchrũ ornatum turpes mores peius coeno collinũt.
Lepidi mores turpẽ ornatũ facile factis comprobant.
Ag. Ebo tu uin tu facinus facere lepidum & feſtiuũ? Mil. uolo.
Ag. Potes ne m̃ auſcultari? Mil. poſſum. Ag. abi domũ ac ſuſpẽde te.
Mil. Q; obrẽ. Ag. ꝙ nunq̃ audibis uerba tot tam ſuauia.
Quid tibi opuſt uixiſſe: auſculta mihi modo ac ſuſpẽde te.
Mil. Siquidẽ tu es mecũ futurus pro una penſilis.
Ag. At ego amo hãc. Mil. at ego eſſe & bibere. Adel. ebo tu qd agis.
An. Quid rogas. Adel. uiden tu pleni oculi ſordiũ q erant iam
Splendẽt mihi. An. ímo etiã í medio oculo parũ ſordis eſt.
Ad. Cedo ſis dextrã. Ag. ut tu qdẽ huius oculos inlutis manibus
Tractes aut teras. An. nimia nos ſocordia hodie tenuit.
Ad. Quadere obſecro. An. ꝙ iam nõ dudum ante lucẽ ad ędem
Veneris uenimus: primę ut íferremus ignẽ in arã. Ad. ab
Nõ factoſt opus: quę habẽt nocturna ora: noctu ſacrificatum
ire occupant
Priuſq̃ expergiſcatur uenus. deproperant ſedulo
Sacrificare. nã uigilante uenere ſi ueniant. ae. ae.

Ita ſunt turpes.credo ꝯaſtor uenerẽ ipſam e fano fugent.
Ag. Milphio ꝯdepol milphionẽ miſeꝝ.Mil.qd nunc uis tibi?
Ag. Obſecro hercle ut mulſa loquitur.Mil.nihil niſi laterculos
Seſumã.papaueremq; triticũ & frictas nuces.
Ag. Ecquid amare uideor.Mil.damnum quod mercurius
Minime amat.Ag.nanq; ꝯdepol lucrũ amare nullũ amatorẽ
Addecet.An.eamus mea germana.Adel.ageſis ut lubet.
Sequere hac.An.ſequor.Ag.eunt hꝯ quid ſi adeamus.
Mil. Adeas.Ag.primũ prima ſalua ſis:& ſecunda tu in ſecundo.
Mil. Salue ĩ precio tertia.An.ſalue extra preciũ.Mil.tum pol ego.
Et oleũ & operã perdidi.Ag.quo te agis.Ad.ego ne?in ꝯdem
Veneris.Ag.qd eo.Adel.ut uenerẽ propiciẽ.Ag.ebon irata eſt
Propitia hercle ẽ uel ego pro illa ſpondeo.Adel.qd tu ais.
Quid mihi moleſt? obſecro.Ag.ab tã ſeuiter.Adel.mitte amabo.
Ag. Quid feſtinas turba nũc illi ẽ.Adel.ſcio ſunt illi aliꝯ q̃s ſpectare
Ego & me ſpectari uolo.Ag.qui lubet ſpectare turpis pulchrã
Spectandã dare.Adel.q; apud ꝯdem ueneris bodie ẽ mercatus
Meretricius.eo cõueniũt mercatores.ibi ego me oſtẽdi uolo.
Ag. Inuendibili merce oportet ultro ẽptorẽ adducere. ꝓba merx
Facile emptorẽ repperit:tã&ſi ĩ abſtruſo ſita eſt.
Quid ais tu.quãdo illi apud me mecũ caput & corp? copulas?
Ad. Quo die horc? ab acherõte mortuos amiſerit.Ag.ſunt mihi int?.
Nẽſcio quot nummi aurei lymphatici:
Mil. Deferto ad me.faxo actutũ conſtiterit lymphaticum.
Bellula hercle.Ag.i dierecte in maximã malã crucẽ.
Mil. Qꝫ magis aſpecto:tã magis ẽ nimbata:& nugꝯ merꝯ.
Ad. Segrega ſermonẽ.tedet.Mil.age ſuſtolle hoc amiculum.
Ad. Pura ſum cõperta.amabo ne attrectare agoraſtocles.
Ag. Quid agã nũc?Mil.ſi ſapias curã hanc facere cõpendi potes.
Ag. Quid ego nũc curẽ?quid agas milphio.Mil.ecce odiũ meũ
Quid me uis?Ag.cur mihi hꝯc irata ẽ?Mil.cur hꝯc tibi irata eſt.
Cur ego id curẽ.nanq; iſtec magis tua eſt curatio.
Ag. Iã hercle tu periſti niſi illã mihi tam tranquillam facis
Qꝫ mare eſt olim cũ ibi alcedo pullos educit ſuos.Mil.quid
Faciã?Ag.exora.blandire.expalpa.Mil.faciam ſedulo.
Sed uideſis ne tu oratorẽ hũc pugnis:plectas poſtea.
Ag. Nõ faciã.Adel.eamus nunc etiã morare.Ag.malefacis.
Ad. Bene promittis multa ex multis:omnia in caſſum cadunt.
Liberare iurauiſti me baud ſemel.ſed decies:dũ te expecto.
Neq; uſq̃ aliã mihi paraui copiã.neq; iſtuc uſq̃ apparet
Ita nũc ſeruio nihilominus i ſoror abſcede tu a me.Ag.perii

Eo qd agis milphio.Mil.mea uoluptas.meę delicię. mea uita.
Mea amoenitas.meus ocellus.meũ labellũ.mea ſalus:meũ
Sauiũ.meũ mel:meũ cor.mea colluſtra.meꝰ molliculꝰ caſeus.
Ag. Me ne ego illec patiar pręſente dici.diſcrucior miſer niſi ego illũ
Iubeo quadrigis curſim ad carnificẽ rapi.Mil.noli amabo
Suſcenſere hero meo cauſa mea.Adel.ego faxo:ſine.Mil.irata
es nimium.
Pro te dabit.atq; te faciet ut ſis ciuis attica atq; libera.
Ad. Quí abire ſinis.qd uis tibi qui beneuolunt:bene uiſitent.
Mil. Si añquidẽ mentitus ſit:nũc iam debinc erit tibi uerax.
Ad. Abiice te debĩc ſis ſycophanta.Mil.par eo.Ad.at ſcin quomõ.
Mil. Sine te exorẽ.ſine te prendam auriculis:ſine dem ſauium
Iã ego hercule faciam plorantẽ illũ:niſi te propiciã facio.
Atq; hic me ne uerberet:illud faciet niſi te propicio.
Male formido.noui ego huius mores:malos:q̃obrem
Amabo mea uoluptas ſine te exorarier.Ag.nõ ego homo
Trioboli ſum.niſi ego illi maſtigię exturbo oculos atq; dentes
Hem uoluptatẽ tibi.hem mel.bẽ cor.hem labellum.hem
Salutẽ.hem ſauiũ.Mil.ĩpie ſiccine oratorem uerberas
Iã iſtoc magis etiã ocellũ addas:& labellum:& linguam
Eo qd facias malo.Ag.ſicine ego te orare iuſſi.Mil.quomõ
Ergo orem.Ag.rogas.ſic enĩ diceres. ſceleſte.huius
Voluptas te obſecro.huius mel.huius cor.huiꝰ labellũ.huius
Lingua.huius ſauiũ.huius colluſtra.huius dulciculus caſeus:
Maſtigia.huius cor.huius ſtudiũ.huius ſauiũ.maſtigia
Omnia illa quę dicebas tua eſſe:ea memorares mea.
Mil. Obſecro hercle te.uoluptas huius.atq; odiũ meũ.huius amica
Mãmeata mea inimica & maleuola.occule huius lippitudo
Mea.mel huius.fel meũ:ut tu huic irata ne ſis:aut ſi id fieri non
Põt.Ad.capias reſtĩ ac te ſuſpẽdas cũ hero & uoſtra familia.
Mil. Hem mihi iã uideo propter te uictitandũ ſorbilo
Itaq; iã quaſi oſtreatum tergum ulceribus geſtito.
Propter amorẽ ueſtrũ:Ade.amabo men ꝓhibere poſtulas.
Ne te uerberet magiſq̃ ne mendax me aduorſum ſiet.
An. Aliqd huic reſpõde.Mil.amabo cõmode:ne ĩ cõmodus nobis ſit
Nã detĩet nos de nr̃o negocio.Ad.ueꝝ etiã tibi hãc admittã
Noxiã unã agoraſtocles nõ ſum irata.Ag.nõ es.Ad.non ſum.
Ag. Da ergo ut credã ſauiũ.Adel.mox dabo cũ ab re diuina rediero.
Ag. I ergo ſtrenue.Adel.ſequere me ſoror.Ag.atq; audin etiam
Veneri dicito multã meis uerbis ſalutem.Adel.dicam.
Ag. Atq; h̃ audi.Ad.qd ẽ.Ag.paucis uerbis rẽ diuinã facito.atq; audĩ

Atq; reſpice.reſpexit.idē pol uenerē credo facturam tibi.

Agoraſtocles aduleſcens. Milphio ſeruus.

Ag. q Vid nūc mihi es auctor milphio.Mil.ut me uerberes:atq;
Auctionē facias.nā impuniſſime tibi quidē hercle uendere
Haſce ędis licet.Ag.qd iam?Mil.maiorem parte minore
Habitas in ea.Ag.ſuperſede iſtis uerbis.Mil.qd nūc uis tibi.
Ag. Trecentos philippeos collabiſco uilico dedi dudum:priuſq̄
me euocaſti foras.
Nūc obſecro te milphio hanc per dextram:pq; hanc ſororem
Leuā:perq; oculos tuos:perq; meos amores:pq; adelphaſiū meā
Perq; tuā libertatē.Mil.hem nūc obſecras.Ag.mi milphi
Diſce mea commoditas.mea ſalus fac:quod facturum
te eſſe promiſiſti
Mihi ut ego būc lenonē perdam.Mil.perfacile id quidē eſt
Adduc & teſtis tecū:ego intus interī iam & ornamētis meis
Et ſycophantiis tuum exornabo uilicum:propera atq; abi.
Ag. Fugio.Mil.meū eſt iſtuc magis officium q̄ tuum.
Ag. Ego ne ſi iſtuc lepide & faxis.Mil.i modo.Ag.ut non
Ego te bodie.Mil.abi modo.Ag.emittā manu.Mil.i modo
Non hercle męream.Ag.ob.Mil.uah abi modo.Ag.quātum
Acherūteſt mortuorū.Mil.etiā ne abis.Ag.neq; quantū eſt
Aqua in mari.Mil.abiturus ne es.Ag.neq; nubes quātū eſt.
Mil. Pergin pergere.Ago.neq; ſtellę in cęlo.Mil.pegin aures tūdere.
Ag. Neq; boc.neq; illuc.neq; enīuero ſerio neq; hercle uero.Mil.quid
Opus eſt uerbis quippini quod uno uerbo dicere bic.
quid uis licet.
Ag. Neq; hercle uero ſerio.ſcin quomō ita me dii amabūt.ui bona
Dicā fide:quod bic inter nos liceat.ita me iuppiter ſcin quā
Vide tu:credin:quod ego fabuler.Mil.ſi nequeo facere ut abeas
Ego met abire uolo.nā iſti quidē hercle orationi oedippo
Opus eſt coniectore:qui ſphyngi interpres fuit.Ago.
illic binc iratus
Abiit.nūc mihi cautio eſt.ne mea culpa meo amori obiexim
Moram.ibo atq; arceſſam teſtis:quando amor iubet
Me obedientem eſſe ſeruo liberum.

Lycus leno. Antamonedes miles.

Ly. d I illū infelicēt omnes:qui poſt būc diē leno ullam ueneri
Vnq̄ īmolarit boſtiā.qui ue ullum thuris granum
Sacrificauerit.nam ego bodie infoelix dis meis iratiſſumis
Sex immolaui agnos.nec potui tamē propiciā uenerē
Facere:uti eſſet mihi.quoniā litare nequeo.abii illinc ilico

Iratus uetui exta proſicarier.neq; ea aſpicere uolui.qm̃
Non bona haruſpex dixit.deam eſſe indignam credidi.
Eo pacto auarę ueneri pulchre adii manum:quãdo id
Quod ſat erat:ſatis habere noluit.ego pauſam feci.ſic ago.
Sic me decet.ego faxo poſthac di deęq; cęteri contentiores
Mage erunt:atq; auidi minus:cum ſcibunt ueneri ut adierit
leno manum.
Condigne haruſpex.non homo trioboli:omnibus inextis aiebat
Portendi mihi malũ damnũq;.& deos eſſe iratos mihi.
Qui dei:diuini.haud humani:ęquũ ſi crederet.mina mihi
Argenti dono poſt illa data ẽ.ſed quęſo ubi nã illic reſtitit
Miles:modo qui hãc mihi donauit:quẽ ego uocaui ad prãdiũ.
Sed eccum incedit antamonides.An.ita ut occepi dicere.
Lenulę de illac pugna pentethronica:qua ſexaginta hominũ
Vno die euolaticorum manibus occcidi meis.Ly.euolaticorũ
Hominũ.An.ita dico quidẽ.Ly.an obſecro uſq̃
Sũt homines uolatici.An.fuere.uerum ego interfeci.
Ly. Quomodo potuiſti.An.dicã uiſcum legioni dedi
Fundaſq; eos proſternebã ut folia farfari.Ly.cui rei.
An. Ne ad fundas uiſcus adhereſceret.Ly.perge optume hercle
Periuras:qui poſtea.An.infundas infundebam grandiculos
Globos.ego illos uolantis iuſſi funditarier.q̃d multa?
Verba.quem quẽ uiſco offenderant:tam crebri ad terram
Decidebant quã pira:ut quiſq; ceciderat:eũ necabat ilico.
Per cerebrum pinna ſua ſic quaſi turturẽ.Ly.ſi hercle iſtuc
Vnq̃ factũ eſt:tum me iuppiter faciat:ut ſemper
Sacrificẽ nec unq̃ litem.An.an mihi hęc non credis.
Ly. Credo ut mihi ẽ ęquũ credere.An.age eamus intro:dum
Exta referuntur.uolo narrare tibi etiam unam pugnam.
Ly. Nihil moror.An.auſculta"nam hercle tuum iam
Elidam caput.niſi auſcultas:aut is in malam crucem.
Ly. Malã crucẽ ibo potius.An.certũ ne ẽ tibi.Ly.certum.
An. Tũ tu igitur die bono aphrodiſiis addice tuam mihi.
Meretricem minuſculam.ita res diuina mihi fuit res ſerias
Omnis extollo ex hoc die in aliũ diem.profecto feſtos habeã
Decretum eſt mibi.nũc hinc eamus intro.ſequere hac me.
Sequor in hunc diem iam tuus ſum mercenarius.

Agoraſtocles aduleſcens. Aduocati.

i Ta me di ament tardo amico nihili ẽ quicq̃ inęquius
Preſertĩ homini amanti qui quicqd agit propat omnia.
Sicut ego hos duco aduocatos homines ſpiſſigradiſſimos

Tardiores q̃ corbitę ſunt in tranquillo mari.atq;
Equidẽ hercle dedita opera amicos fugitaui ſenes.ſciebam
Aetate tardiores.metui meo amori morã.nequicq̃ bos
Procos mihi elegi:loripedis: tardiſſimos:qui:ſi ituri eſtis hodie.
Ite:aut ite:hĩc in malã crucem ſiccine oportet ire amicos
Homini amanti operam datũ.nam iſte quidem gradus
Succretuſt cribro polinario.niſi cum pedicis condidiciſtis
Occraſſari gradu.Ad.heus tu:q̃q̃ nos uidemur tibi plebei
Et pauperes.ſi nec recte dicis nobis diues de ſummo loco:diuitẽ
Audacter ſoledemus mactare infortunio.nec tibi nos obnoxii
Sumus.iſtuc quid tu ames:aut oderis cum argentũ pro capite
Dedimus noſtrũ:dedimus nõ tuũ.liberos nos eſſe oportet.
Nos te nihili pendimus.ne tuo nos amori ſeruos tuos
eſſe addictos
Cenſeas.liberos homines per urbẽ modico magis par ẽ gradu
Ire.ſeruili eſſe duco feſtinantem currere.preſertim in
re populi
Placida atq; interfectis boſtibus non decet tumultuari.
Sed ſi properabas magis:pridie nos te aduocatos huc
duxiſſe oportuit.
Ne tu opinere:haud quiſq̃ bodie noſtrum curret per uias
Neq; nos populus proceritis inſectabit lapidibus.Ag.at ſi
ad prandium
Me i ędẽ uos dixiſſem ducere:uiceretis ceruũ curſu uel glabatorẽ
Gradu.nunc uos q̃ mihi aduocatos dixi & teſtis adducere
podagroſi
Eſtis:ac uiciſtis cocleã tarditudine.Ad.at uero nõ iuſta cã eſt.
Quo currat̃ celeriter.ubi bibas ędas de alieno quantũ uelis.
Vſq; adfatí:qd̃ tu inuitus nũq̃ reddas domío dequo ederis.
Sed tamẽ quomodocũq;:q̃q̃ ſumus pauperculi.
Eſt domi quod edimus.ne nos tã cõtemptim conteras.
Quicqd eſt pauxillulum illuc noſtrũ:id omne intus eſt.
Neq; nos quenq̃ flagitamus:neq; nos quiſq̃ flagitat.
Tua cã nemo noſtruſt ſuos rupturus ramices.
Ag. Nimis iracũdi eſtis equidẽ.hęc uobis dixi per iocum.
Ad. Per iocũ itẽ dictum habeto:quę nos tibi reſpondimus.
Ag. Obſecro hercle operã ueloces hanc mihi:ne corbitam date
At trepidate ſaltem.nã uos adprobare haud poſtulo:
At. Siquid tu placide ocios eq; agere uis:operam damus.
Si properas:curſores meliuſt te aduocatos ducere.
Ag. Scitis rem:narraui uobis:quod ueſtra opa mihi opus ſiet.

De lenone hoc: qui me amantẽ ludificat tam diu.
Ei paratę ut ſint inſidię de auro & de ſeruo meo.
Ad. Omnia iſtec ſcimus. iã nos ſibi ſpectatores ſciãt horũ hinc.
Nũc cauſa agitur. hęc ſpectatorum fabula. hoſce ſautius eſt
Docere ut quãdo agas: qd agant ſciant. nos tu ne curaſſis
Scimus rẽ omnem. quippe omnes ſimul didicimus tecum
Vna ut reſpondere poſſimus tibi. Ag. ita profecto ẽ ſed agite.
Igit ut ſciã uos ſcire rẽ expedite: & m̃ quę dudũ uobis dixi dicite.
Ad. Ita ne temptas: an ſciamus non meminiſſe noſtra.
Quomodo trecẽtos philippos colabiſco uillico dederis: quos
Deferret huc ad lenonẽ inimicũ tuũ: iſq; ſe ut aſſimularet
Peregrinum eſſe aliunde ex alio oppido ubi is detulerit:
tu eo quęſitum
Seruũ aduentes tuũ cũ pecunia. Ag. meminiſtis memoriter
Seruaſtis me. Ad. ille negabit milphionẽ quęri cenſebit tuũ.
Adduplicabit omne furtũ. leno addicetur tibi. ad eam rem
Nos eſſe teſtis uis tibi. Ag. tenetis rẽ. Ad. uix quidẽ hercle
Ita pauxilla ẽ digitulis primoribus. Ag. hoc cito & curſi eſt
Agendũ: properat iam quantũ poteſt. Ad. bene uale igitur
Te aduocatos melius celeris ducere tardi ſumus nos.
Ag. Optime itis: peſſume hercle dicitis: quietiã deciderit uobis
Foemina i talos uelí. Ad. at ędepol nos tibi in lumbos linguã
Atq; oculos in ſolũ. Ag. eia haud uoſtrũ eſt iracũdos eſſe.
Quod dixi ioco. Ad. nec tuũ quidem eſt amicis p iocum
Iniuſte loqui. Ag. mittite iſtęc. quid uelim uos ſcitis.
Ad. Callemus probe lenonẽ periurum ut perdas: id ſtudeas.
Ag. Tenetis rẽ. ecce opportune egrediũtur milphio una & uillicus
Baſilice exornatus incedit: & fabre ad fallaciam.

Milphio ſeruus. Colabiſcus. Villicus. Agoraſtocles adoleſcens. Aduocati.

i Am tenes pręcepta in corde. Col. pulchre. Mil. uide ſis calleas.
Col. Quid opus eſt uerbis. callú aprugnũ callere ęq; non ſinam..
Mil. Fac modo ut conducta tibi ſint dicta ad hanc fallaciam.
Col. Quin ędepol indoctior ſum: quã in tragoedia comici.
Mil. Probus homo ẽ. Ag. adeam: propius adiunt teſtes.
Tot qdẽ nõ potuiſti adducere boies magis ad hãc rẽ idoneos.
Nã iſtorum nullus nefaſtuſt comitiales ſunt meri
Ibi habitabant. ibi eos conſpicias. q̃ prętorem ſępius
Hodie doctiores non ſunt qui lites creant: q̃ i ſunt qui
Si nihil eſt litium. lites ſerunt. Ad. di te perdant

Mil. Vos quidem hercle cõmendo quom: qui qui tamen
Et bene & benigne facitis: quom hero amanti operã datis.
Sed iſti iã ſciunt negocii quid ſit. Ago. omnem ordinem
Tũ uos animũ aduortite igitur. hũc uos lenonem lycum
Nouiſtis. Ad. facile. Col. at ego pol eũ quaſi ſit facie neſcio:
Eũ uolo mihi demonſtretis hominem. Ad. nos curabimus
Satis prçceptũ. Ago. hic trecentos nũmos numeratos hab&
Ad. Ergo nos inſpicere oport& iſtuc aurum agoraſtocles.
Vt ſciamus quid dicamus. mox pro teſtimonio. Ago. agite: iſpicite.
Aurum ẽ. Col. profecto ſpectatores comicũ. macerato hoc
Pingues fiũt auro in barbaria boues. uerũ ad hanc rem
Agundã philippeũ eſt. Ad. ita nos aſſimilabimus
Col. Sed ita aſſimulatote quaſi ego ſim peregrinus.
Ad. Scilic&. & quaſi tu nobiſcũ quid adueniens hodie
Oraueris. liberũ ut cõmoſtraremus tibi locũ. &
Voluptarium ubi amans poſſes pergere.
Mil. Heu çdepol mortales malos. Ago. ego enim docui. Mil. quis te
Porro. Col. agite intro abite. agoraſtocles ne hic uos
Mecũ conſpicetur leno. neu fallaciç prçpedimentum
Obiiciatur. Mil. hic homo ſapienter ſapit. Ago. facite quod iub&
Abeamus. ſed uos ſatis dictunſt. Col. abi. Ago. abeo. quçſo dii
Mortales. Col. quin abis. Ago. abeo. Mil. ſapis.
Col. Phi. tace. Ad. quid eſt? Col. fores hae fecerint magnũ flagitium
Modo. Ad. quid ẽ flagitii? Col crepuerũt clare. Ad. di te
Perdiũt. pone nos recede. Col. fiat. Ad. nos priores ibimus.
Col. Faciũt ſcurrae quod conſueuerũt. pone ſeſe homines locant
Ad. Illic homo eſt qui egreditur leno. Col. bonus eſt nã ſimilis
Malus ẽ. iam nunc ego illi egredienti ſanguinem exſugã procul

Lycus leno Aduocati. Collabiſcus uillicus enim

i Am iſtuc ego reuortar miles. cõuiuas uolo repperire nobis
Cõmodos una ſient. interibi attulerũt exta. atq; eadem
Mulieres iam ab re diuina credo apparebũt domi. ſed quid
Huc tantum hominũ incedũt. ecquid nam afferunt.
Et ille chlamydatus quiſnam ẽ. qui ſequitur procul
Aetolica ueſte. Ad. ſalutamuſ. lyce: q̃q̃ hanc ſalutem ferimus
Inuiti tibi: & quã q̃ bene uolumus leuiter lenonibus.
Ly. Fortunati omnes ſitis quod certe ſcio, nec fore & fortunam id
Si ſaturam fieri. Ad. iſtic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus:
Vt quçſtui habeant: male loqui melioribus. uiam qui neſcit qua
Deueniet ad mare: eũ oportet amnem quçrere comitem ſibi.
Ly. Ego male loquẽdi uobis neſciui uiam: nũc uos mihi amnes eſtis.

Vos certũ ẽ ſequi:ſi .bene dicetis uoſtra ripa uos ſeq̃r.
Si maledicitis uoſtro gradiar.limite.Ad.malo benefacere tantũdẽ
Eſt periculũ:quantũ bono malefacere.Ly.qui uero?
Ad. Scies.malo ſi quid benefacias id beneficiũ interit.bono ſi quid
Malefacias ętatẽ expetit. Ly.facete dictũ.ſed quid iſtuc ad me
Attin&.Ad quia nos bonoris tui cã huc ad te uenimus.
Quanq̃ bene uolumus leuiter lenonibus.
Ly. Si quid boni apportatis habeo gratiã.Ad.boni de noſtro tibi
Nec ferimus nec damus tibi.neq; pollicemur.neq;
adeo uolumus datum.
Ly. Credo hercle uobis ita noſtra benignitas.ſed quid nũc uultis
Ad. Hũc chlamydatũ quẽ uides ei mars iratus eſt.Ly.capite ueſtro
Iſtuc quidem.Ad.bũc nũc lyce ad te diripiendũ adducimus
Cũ reda.hic hodie incedit uenator.domũ canes cõpellũt
In plagas lepide.Ly.quis hic eſt?Ad.neſcimus nos iſtum
Quidem qui ſiet.niſi dudũ a mane ut ad portũ proceſſimus atq;
Iſtũ e naui exeuntem oneraria uidimus:adiit ad nos extẽplo exiens
Salutat.reſpondemus.Col.mortalis malos ut ingrediũtur docte
In ſycophantiam.Ly.quid deinde.Ad ſermonem
nobiſcum ibi copulat
Ait ſe peregrinũ eſſe huius ignarũ oppidi: locum ſibi uelle liberũ
Pręberier.ubi neq̃ faciat.nos hominem ad te adduximus.
Tu:ſi te di ament:agere tuam rem occaſio eſt.Ly.ita ne ille ẽ cupiẽs
Ad. Aurũ hab&.Ly.pręda hęc mea eſt.Ad.potare amare uolt
Ly. Locũ lepidũ dabo.Ad.at enim hic clam furtim eſſe uolt
Nequi ſciant:ne ue arbiter ſit.nam hic latro in ſparta fuit.
Vt quidem ipſe nobis dixit.apud regẽ attalũ inde nũc aufugit.
Quouiam capitur oppidum.Col.nimis lepide de latrone de ſparta
Optume.Ly.di deęq; uobis multa bona dent.cũ mihi & bene
Pręcipitis: & bonam prędã datis.Ad.immo:ut ipſe nobis dixit.
Quo accures magis.trecentos nũmos philippeos portat:prę ſibi.
Ly. Rex ſum ſi ego illũ hodie ad me hominem allexero.Ad.quin hic
Quidẽ tuus eſt.Ly.obſecro hercle hortamini ut deuortatur
Ad me in hoſpitiũ optumum.Ad.neq; nos hortari neq; dehortari
Dec& hominem peregrinũ.tuam rem tu ages.ſi ſapis.
Nos tibi palũbem ad aream uſq; adduximus.nũc te illum melius
Capere ſi captum eſſe uis.Ly.iã ne itis.Col.qd quod uobis mãdaui
Hoſpites.Ad.cum illuc te melius tuã rẽ aduleſcens loqui
Illic eſt.ad iſtas res probus quas quęritas.Col.uidere equidẽ uos
Vellẽ cum huic aurũ darẽ.Ad.illinc procul nos iſtuc íſpectabimus
Col. Bonam dediſtis mihi operam.Ly.it ad me lucrum.Col.illud qdẽ

Quorsũ asinus caedit calcibus. Ly. blande hominem compellabo
Hospes hospitem salutat: saluũ te aduenire gaudeo. Col. multa tibi
Di dent bona cũ me saluum esse uis. Ly. hospitiũ te aiũt quęritare
Col. Quęrito. Ly. ita illi dixerunt qui hinc a me abierunt.
modo te quęritare a muscis
Col. Minime gentium. Ly. quid ita. Col. quia a muscis si
mihi hospitium quęrerem
Aduenies huc irem in carcerem recta uia. ego id quęro hospitiũ
Vbi ego curer mollius: q̃ regi antiocho curari solet.
Ly. Aedepol ne tibi possum illũ festiuum dare. siquidẽ potes esse
Pati in lepido loco: in lecto lepide strato. lepidam mulierem
Cõplexum contractare. Col. is leno uiã. Ly. ubi tu
Lencadio lesbio thassio. choo uetustate uino edentulo: ętatem
Inriges ibi te replebo usq; unguentum egeumatis
Quid multa uerba faciam: ubi tu laueris: ibi ut balneator faciat
Vnguẽtariam. sed hęc latrocinantur quę ego dixi omnia.
Col. Quid ita. Ly. quia aurũ poscunt pręsentarium. Col. quin hercle
Accipere tu nõ maius: q̃ ego dare. Ly. quin sequere me intro
Col. Duc ergo me intro. addictum tenes. Ad. quid si euocemus foras
Huc agorastoclem ut ipse testis sit sibi. certi sumus
Heus tu qui furem captas egredere otius.
Vt tu te inspectes aurum lenoni dare.
Agorostocles aduleścens eidem
Ag. q Vid est quid uultis testes. Adu. specta ad dextrã tuus seruus
Aurũ ipsi lenoni dabat. Col. age accipe hoc sis hic sunt
Numerati aurei trecenti nũmi: qui uocantur philippi.
Hinc me procura. propera. bosce absumi uolo. Ly. edepol fecisti
Prodigiũ promũ tibi age eamus intro. Col. te sequor
Ly. Age age ambula ibiq; reliqua alia fabulabimur. Col. equidem
Narrabo tibi res spartiaticas. Ly. quin sequere me ergo.
Col. Abduc intro. addictum tenes. Ago. quid nũc mihi auctores
Estis. Ad. ut frugi sies. Ago. quid si animus esse non sinit.
Ad. Esto ut sinit. Ago. uidistis leno cũ aurũ accepit. Ad. uidimus.
Ag Eũ. uos esse meũ seruum scitis. Ad. scimus. Ago. rẽ aduersus
Populi esse leges. Ad. sciuimus. Ago. hem istac uolo ergo uos
Commeminisse omnia. mox cũ ad prętorem usus ueniet.
Ad. Meminimus. Ago. quid si recentire ędis pultem. censeo
Si pultẽ nõ recludet. Ad. pedẽ frangito. Ago. si exierit
Leno. censetis hominem interrogem. meus seruus si ad
eum uenerit. nec ne
Ad. Quippini. Ago. cũ auri ducentis nũmis philippis. Ad. quippini

Ibi extemplo leno errabit.Ago.qua de re.Aduo.rogas quia centū
Nūmis minus dentur.Ago.bene putaſſis.aliū cenſebit
Quęritari.Ad.ſcilic& extemplo denegabit.
Iuratus quidem homo furti ſe adſtringit.Ago.haud dubium
Id quidem quantum ad eum erit delatum
Ad. Quippini.Ago.dieſpiter uos perduit.Ad.te quippini
Ago.Ibo & pultabo ianuā.Ad.ita quippini.Ago.tacendi tempus
Eſt.nam crepuerūt fores.foras egreditur.Ad.uide lenonem
Lycum.Ago.adeſte quęſo.Ad.quippini ſi uoles:operire capita
Ne nos leno uiderit.qui illi male rei ante fuimus inlices:
Lycus Leno.Agoraſtocles.Aduocati.
Ly. ſ Vſpendant omnes nūc ſe iā haruſpices.quid ego illis poſthac
Quod loquātur creduam.qui in re diuina dudū dicebāt mihi
Malū damnumq; maximū portendier. is explicaui meam
Rē poſt illa lucro.Ago.ſaluus ſis leno.Ly.di te ament agoraſtocles
Ago.Magis me benigne nūc ſalutas quā antidhac.Ly.tranquillitas
Euenit quaſi naui in mari utcūq; ē uentus:exin uelum uortitur.
Ago.Valeant apud te quos uolo.atq; haud te uolo.Ly.ualeant ut
Poſtulatum eſt:uerū non tibi mitti a me ſi audies hodie
Adelphaſium tuā die feſto:celebri nobiliq; aphrodiſiis.
Ago.Calidū prandidiſti prandiū hodie.dic mihi.Ly.quid iam.
Ago.Quia hoc nūc frigefactas cū rogas.hoc ageſis leno
Seruum eſſe audiui meū apud te.Ly.apud me:nunq̄
Factum reperies.Ago.mentire.nam ad te uenit:aurūq; attulit
Ita mihi renūtiatū eſt:quibus credo ſatis .Ly.malus es.captatum
Me aduenis cum teſtibus tuorum.apud me nemo.nequicq̄ tui.
Ago.Mementote illuc aduocati.Aduo. meminimus
Ly. Ha ha he.iam teneto quid ſit:perſpexit modo.bi qui illū dudum
Conciliauerūt mihi peregrinū ſpartanū:id nunc biſce
Credo auditum me eſſe hos trecentos philippos facturum lucri:
Nūc hūc inimicum quia eſſe ſciuerūt.mihi eum
Adlegauerūt:ſuum qui ſeruum diceret cum auro
Eſſe apud me.compoſita eſt fallacia:ut eo me priuent
Atq; inter ſe diui dant.lupo agnum eripere poſtulant nugas agunt
Ago.Negas ne apud te eſſe aurū:nec ſeruum meū.Ly.nego:& negando
Siquid refert auio.Ad.periſti leno.nā iſte eſt huius uillicus:
Quem tibi nos eſſe ſpartiatē diximus:qui ad te trecētos philippos
Modo detulit.idq; in iſtoc adeo aurū ineſt marſupio.
Ly. Ve uoſtrę ętati.Ad.id quidem nūc eſt tuę
Ago.Age omitte actutum furcifer marſupium manufeſto
Fur es.mihi quęſo hercle operam date dū me uideatis ſeruum

Ab hoc abducere .Ly.nũc pol ego perii.certo.haud arbitrario.
Conſulto hoc factum eſt mihi.ut inſidiae fierent.ſed quid ego
Dubito fugere hinc in malam crucem.priuſq̃ obtorto collo
Ad prętorem trahor.hebeu q̃ ego habui ariolos haruſpices
Qui ſi quid boni promittũt pro ſpiſſo euenit
Id quod mali promittũt pręſentarium eſt.nũc ibo
Amicos conſulã.quo me modo ſuſpendere ęquũcẽſeãt potiſſimũ:

Agoraſtocles aduleſcens.Collabiſcus Villicus.Aduocati.

Ago. a Ge tu progredere:ut teſtes uideant.te ire iſtinc foras
Eſt ne hic ſeruus meus. Col.ſũ me hercle uero agoraſtocles
Ago.Quid nũc ſceleſte leno.Ad.qui cum litigas abſceſſit.
Ago.Vtinam hinc abierit malam crucem.Ad.ita nos uelle ęquum eſt
Ago.Cras ſuſcribam homini dicam.Col.nũquid abſcedam.
Ago.Sumas ornatũ tuum.Col.non ſum nequicq̃ miles
Factus.paululũ prędae intus feci.dũ lenonis familia
Dormitat.extis ſũ ſatur factus probe.abſcedam hinc intro
Ago.Factum a uobis comiter.bonam dediſtis aduocati operam mihi
Cras mane quęſo in comitio eſtote obuiam.tu ſequere me
Intro uos ualete.Ad.& tu uale iniuriam illic inſignite poſtulat
Noſtro ſibi ſeruire nos cenſ& cibo.uerũ ita ſũt iſti noſtri diuites
Siquid benefacias:leuior pulma eſt gratia.ſiquid peccatuſt.
Plũbeas iras gerũt.domos abeamus noſtras.ſultis nũc iam
Quãdo id quod irę operam dedimus:impetrauimus.
Vt perderemus corruptorem ciuium

Milphio ſeruus

e Xpecto quo pacto meę techne proceſſurę ſient. ſtudeo hũc
Lenonem perdere:ut meũ berũ miſerũ macerat
Is me autem porro uerberat.incurſat pugnis.calcibus.
Seruire amanti miſeria eſt:pręſertim qui quod amat
Car&.at at e fano recipere uideo ſe ſynceraſtũ
Lenonis ſeruum.quid habeat ſermones auſcultabo.

Syncraſtus.Milphio ſerui.ii.

Syn. ſ Atis ſpectatum eſt:deos atq; homines eius negligere gratiã.
Cuiuſmodi her9 & cõſimiles:uelut ego habeo nũc huiuſmodi.
Neq; periurior:neq; peior alter uſq̃ eſt gentium:
Q̃ berus meus eſt.neq; tam luteus:neq; tam cęno conlitus.
Ita me di ament.uel in latumiis:uel in piſtrino mauelim
Agere ętatẽ:prępeditus latera forti ferro.
Q̃ apud lenonẽ hunc ſeruitutẽ colere.quid illuc ẽ genus
Quę illic hominũ corruptelae fiunt.Di.uoſtram fidem
Quod uis genus ibi hominũ uideas.quaſi acheruntẽ ueneris:

Equitem. peditẽ.libertinũ.furem adfugitiuum uelis
Verberatũ.uinctum.addictũ.qui bab& quod det:ut homo eſt.
Omuia genera recipiũtur.itaq; in totis ędibus
Tenebrę.latebrę.bibitur.eſtur.quaſi in popina baud ſecus
Ibi tu uideas litteratas epulas:pice ſignatas.nomina inſũt
Cubitũ longis litteris.ita uinariorũ habemus noſtrę dilectũ domi.
Mil. Omnia ędepol mira ſũt:ne ſi herus hũc hęredem facit.nã id quidẽ
Illi meditatur.uerba facit emortuo:& adire lub& hominem
Equidem nimis eũ auſculto libens.Syn.haec cũ hic uideo
Fieri:crucior preciis emptus maximis.apud nos expeculiatos
Seruos fieri ſi uixeris.ſed ad poſtremũ nihil appar&.male partũ
Male diſperit.Mil.proinde hab& orationem.quaſi ipſe ſit
Frugi bonę:qui hercle ipſus ignauiorẽ potis eſt facere ignauiam
Sy. Nũc domũ hęc ab ędę ueneris refero uaſa:ubi boſtus
Herus nequiuit propitiare uenerem ſuo feſto die.
Mil. Lepidam uenerẽ.Syn.nam meretrices noſtrę primis boſtiis
Venerem placauere extẽplo.Mil.o lepidam uenerem denuo
Nũc domũ ibo.Mil.heus ſynceraſte.Sy.ſyncerаſtũ qui
Vocat.Mil.tuus amicus.Sy.baud amice facis cui cũ.
Onere offers moram.Mil.at ob hanc rem tibi reddam
Vbi uoles:ubi iuſſeris.Sy.habe rem pactam:ſi futurũ:ſi do tibi
Operã hanc modo.Mil.ut enim ubi mihi uapulandũ eſt
Tu coriũ ſufferas.Sy.apage.neſcio quid uiri ſis.
Mil.Malus ſũ:Sy.tibi ſis.Mil.te uolo.Sy.at onus urg&
Mil. At tu appone:& reſpice ad me.Sy.fecero:quãq; baud otium eſt
Mil. Saluos ſis ſynceraſte.Sy.o milphio di omnes deaeq; amẽt
Mil. Quennam hominem.Sy.nec te milphio neq; berũ meũ adeo
Mil. Quẽ ament igitur?Sy.aliquẽ.nam noſtrorũ nemo dignus eſt
Mil. Lepidũ eloquere me dec&.Mil.quid agis.Sy facio quod
Manifeſto hi mechi baud ferme ſolent.Mil.quid id eſt
Sy. Refero uaſa ſalua.Mil.di te & tuum berũ perdiunt
Sy. Me nõ perdant.illũ ut perdant facere poſſim:ſi uelim.
Meũ berũ ut perdant hei mihi metuam milphio.Mil.quid
Id eſt cedo.Sy.malus es.Mil.malus ſũ.Sy.male mihi eſt
Memorandũ eſſe aliter dec&.Mil.quid ẽ qđ male ſit?cui id oẽ ſit
Quod edis.quod ames affatim.neq; triobolum ullum
amice das: et ductas
Gratis.Sy.dieſpiter me ſic amabit.Mil.ut quidẽ ędepol dignus es
Sy. Vt ego hanc familiam interire cupio.Mil.adde operam ſi cupis.
Sy. Sine pennis uolare baud facileſt.meę alę pennas nõ habent.
Mil. Nolite ędepol deueliſſe:iam bis duobus menſibus uolucres tibi

Erũt hircine.Sy.i in malam rem.Mil.i tu atq; herus.
Sy. Verũ enim qui homo cũ norit:cito homo prçuorti potest.
Mil. Quid iam.Sy quasi tu tacere quicq̃ potis sis rectius.
Mil. Tacitus tibi resistã:q̃ quod dictũ est male mulieri.
Sy. Animum inducam facile ut tibi istuc credam ni te nouerim
Mil. Crede audacter meo periculo.Sy.male credã.& credam tamen.
Mil. Scin tu herũ tuum meo hero esse inimicũ capitalem.Sy.scio
Propter amorem.Mil.omnem operam perdis.Sy.quid iam.Mi.q̃
Doctũ doces quid ergo dubitas quin lubenter tuo hero
Meus quid possiet facere.faciat male eius merito.tum autem
Siquid tu adiuuas eo facilius poterit facere.Sy.at ego hoc
Metuo milphio.Mil.quid est quod metuas.Sy.dũ hero insidias
Parem ne a te perdiar si herus meus me esse loquutũ cuiq̃
Mortali sciat: continuo is me ex syncera fecerit.
Mil. Nũq̃ ędepol mortalis quisq̃ fiet me certior.
Nisi hero meo uni indicasso atq; ei quoq; ut nõ enunci&
Id esse facinus ex te ortũ.Sy.male credam & credam tamen
Sed hoc tu tecũ tacitũ habeto.Mil.fidei nõ melius creditur.
Loquere.locus occasioq; est libere.hic soli sumus.Sy.herus si tuus
Vol& facere frugem meũ herũ perd&.Mil.qui id potest
Facile.Mil.fac ergo id facile noscã:ut ille possit noscere.
Sy. Quia adelphasiũ:quã herus deamat tuus:ingenua est.Mi.quomõ?
Sy. Eodem quo soror illius altera anterastilis.Mil.sed qui id credam
Sy. Quia illas emit in anactorio paruulas.
Mil. Quãti?Sy.duo de uiginti minis de prędone siculo.Mi. quanti
Sy. Duodeuiginti minis. Mil.duas illas.Sy.nutricẽ earũ tertiam
Et ille qui eas uendebat dixit se furtiuas uẽdere ingenuas carthagie
Aiebat esse.Mil.di uostram fidem nimiũ lepidũ memoras facinus
Nã herus meus agorastocles ibidem gnatus:inde surruptus fere
Sexennis post ibi qui eũ surripuit huc deuexit.meoq; hero
Cũ hic uendidit.is in diuitias homo adoptauit hũc:cũ diẽ obiit suũ
Sy. Oía memoras quo id facilius fiat:manu eas asserat suas popularis
Liberati tacitus causa.Mil.tace modo profecto adincitas lenonẽ
Rediget.si eas abduxerit.quin prius disperibit faxo: q̃ unam
Calcem sciuerit.ita paratum ẽ.Sy.ita di faxint.ne apud lenonem
Nũc seruiã.Mil.qui hercle conlibertus meus faxo eris:si di uolent,
Sy. Ita di faxint.nũc quid aliud memorare milphio.Mil.ualeas bñq;
Vt tibi sit.Sy.pol istuc tibi & tuo hero est in manu.uale.& haec
Cura clanculũ ut sint dicta.Mi.nõ dictum ẽ.uale.
Sy. At enim nihil ẽ nisi dũ cal&.hoc agitur.Mil.lepidus cũ mones
Et ita hoc fiet.Sy.proba materiest:si probũ adhibes fabrum.

Mil. Potin ut taceas. Sy. taceo atq; abeo. Mil. mihi commoditates creas
Illinc binc abiit di immortales meũ herũ ſeruatum uolũt
Et hũc diſperditũ lenonem. tantum eũ inſtat exitii
Satine. priuſq̃ unũ ſit iniectum telũ: tum inſtat alterũ.
Ibo intro: bęc ut meo hero memorem. nã huc ſi ante ędes ſeuocẽ
Quę audiui modo. nũc ſi eadem. hic iterũ inſcitiaſt
Hero uni potius intus ero odio: q̃ hic ſim omnibus uobis:
Di immortales quanta aduenit calamitas.
Hodie ad hunc lenonem. ſed ego nũc cur me morer
Id negociũ inſtitutum. ſi nõ datur ceſſatio. nam & hoc nocte
Conſulendũ. quod homo concreditũſt. & illud autem
Inſeruiendunſt conſiliũ uernaculũ remorſi ſit
Qui malam rem mihi det: merito fecerit.
Nũc intro ibo: dum berus adueniat a foro. opperiar domi

Hanno Poenus loquitur punice

n Ythalonim ualon uth ſi corathiſima comſyth
Chym lach chunyth mumys tyal mycthibarii imiſehi
Lipho can & byth bynuthii ad aedin bynuthii.
Byrnarob ſyllo homalonin uby miſyrthobo
Bythlym mothyn noctothii uelechanti daſmachon
Yſſidele brim thyfel yth chyl ys chon. them. liphul
Vth. bynim yſdibur thyinno cuth nu agoraſtocles
Ythe maneth iby chirſae lycoth ſith naſo
Bynni id chil lubili gubulin laſibit thym
Bodyalyt herayn nyn nuys lym moncoth luſim
Exanolim uolanus ſuccurratim miſtim atticũ eſſe
Cõcubitũ à bello cutim beant lalącant chona enus es
Huiec ſilic paneſſe athidmaſcon alem induberte felono buthume
Celtũ comucro lueni. at enim auoſo uber bent byach ariſtoclem
Et te ſe anechc naſoctelia elicos alemus duberter mi compſ ueſpti
Aodeanec lictor bodes iuſſum limnimcolus.
Deos deaſq; ueneror qui hanc urbẽ colũ. ut quod de mea re
Huc ueniri te uenerim: meaſq; ut gnatas & mei fratris filium
Reperirem. eſiritis. di uoſtram fidem. quę mihi ſurreptę ſunt.
Et fratris filiũ. qui mihi ante hac boſpes antimadas fuit
Eũ feciſſe aiũt: ſibi quod faciũdũ fuit eius filium
Hic prędicant eſſe agoraſtoclem. deũ boſpitalem ac teſſeram
Mecũ fero. in biſce habitare mõſtratuſt regionibus.
Hos percũctabor: qui huc egrediuntur foras.

Agoraſtocles. Milphio Poenus.

Ago. a In tu tibi dixiſſe ſynceraſtũ milphio: bas eẽ ingenuas ambas

Surrupticias carthaginenſis Mil.aio.& ſi frugi eſſe uis
Eas liberali iam adſerere cã manu.nã tuum flagitiũſt tua
Popularis te pati ſeruire ante oculos. domi quę fuerũt liberę
Poe. Pro di immortales obſecro ueſtram fidem.certa eſt profecto hoy
Hominũ oratio:quã orationem hanc aures dulces deuorant.
Vt mihi abſterſerũt omnem ſorditudinem.Ago.ſi ad eam rem
Teſtis habeam:faciam quod iubes.Mil.quid tu mihi teſtis,
Quin tu inſiſtis fortiter.aliqua fortuna fuerit adiutrix tibi.
Ago.Incipere multo eſt:q̃ impetrare facilius.Mil.ſed quaęnam
Illec auis eſt quę huc cũ tunicis aduenit?nũnam a balineis
Circũductus pallio facies quidem ędepol
Seruos quidem ędepol antiquoſq; hab&.Ago.qui ſcis?
Mil. Viden homini ſarcinatos conſequi.atq; ut opinor digitos ĩ maĩbus
Nõ habent.Ago.quid iã?Mil.quia incedũt cum anulatis
Auribus adibo.atq; hoſce appellabo punice ſi reſpondebunt
Punice pergam loqui.ſi nõ tũ ad horũ mores linguã deuertero
Quid ais? ecquid cõmeminiſti punice?Ago.nichil ędepol:
Nã qui ſcire potui dic mihi:qui illũ ſexennis perierim carthagine
Poe. Pro dii immortales plurimi ad hũc modũ
Periere pueri liberi carthagine.Mil.quid ais tu?Ago.quid uis.
Mil. Vin appellem hunc punice.Ago.an ſcis?Mi.nullus me ẽ poenus
Punior.Ago.adi atq; appella qd uelit qd uenerit.qui ſit cuiatis uñ
Sit.ne parſeris.Mil.auo.cuiates eſtis:aut quo ex oppido.
Poe. Anno muthũ balle beccha edre anech.Ago.quid ait.
Mil. Hannonem ſeſe ait carthagine carthaginẽſem muthũ ballis filium
Poe. Vo.Mil.ſalutat.Poe.domni.Mil.doni.uult tibi dare hinc
Neſcio quid.audin pollicerier.Ago.ſaluta hunc rurſus
punice uerbis meis
Mil. Auo.nõne hic mihi tibi inquit uerbis ſuis.Poe.me barbocca
Mil. Iſtuc ſit tibi potius q̃ mihi.Ago.quid ait?Mil.miſerã ẽẽ prędicat
Buccã ſibi fortaſſe medicos nos eſſe arbitratur.Ago.ſi ẽ.nega
Eſſe nolo ego errare hoſpitẽ.Mil.auditu rufen nuco iſtam
Ago. Sic uolo profecto uera cũcta huic expedirier. roga nũquid
Opus ſit?Mi.tu qui zonam nõ habes.quid in hanc ueniſtis urbẽ
Aut quid quęritis?Poe.mupburſa.Ago.quid ait?
Poe. Moinlec bianna.Ago.quid uenit.Mil.non audis mures
africanos praedicat
In põpam ludis dare uelle aedilib9.Po.lalech labcana ní liminicobt
Ago. Quid nũc ait.Mi.lingulas canalis ait ſe aduexiſſe & nuces.
Nũc orat operam ut des ſibi:ut ea ueniãt.Ago mercator credo eſt
Poe.Iſam.Mi.arbinam quidem.Poe.palũ erga dectba

Ago. Milphio quid nũc ait? Mi. palas uendũdas ſibim & mergas datas
Vt ortũ fodiat: atq; ut frumentũ metat. ad meſſim credo niſi
Quidem tuam. Ago. quid iſtuc ad me. Mi. certiorẽ te eſſe uolui
Nequid clam furtiue accepiſſe cenſeas.
Poe. Muphonniũ ſucoram. Mi. bem caue ſi feceris
Quod hic te orat. Ago. quid ait. aut quid orat. expedi.
Mil. Suberatim ut iubeas ſe ſupponi: atq; eo
Lapides imponi multos: ut ſeſe neces.
Poe. Gunebel balſamen eraſan. Ago. narra quid eſt
Quid ait? Mil. nõ hercle nunc quidem quicq̃ ſcio
Poe. At ut ſcias nũc. debinc latine iam loquar.
Seruum hodie te eſſe oport&: & neq̃ & malũ hominem
Peregrinũ atq; aduenam qui inrideas. Mi. at hercle te
Hominem & ſycophantam & ſubdolũ. qui huc adueniſti nos
Captatũ micdilia biſulci lingua: quaſi proſerpens beſtia.
Ago. Maledicta hinc aufer. linguã cõpeſcas. tace maledicere.
Huic tu tẽperabis. ſi ſapis. meis cõſanguineis nolo te iniuſte loqui.
Carthagini ego ſũ gnatus: ut ſis ſciens. Poe. o mihi popularis.
Salue. Ago. & tu ę depol quiſquis es: & ſiquid opus ẽ queſo
Dic: atq; impera popularitatis cauſa Poe. habeo gratiam
Verũ ego hic hiſpitẽ unũ habeo antidamę filiũ.
Quęro cõmoſtretis: nouiſtis agoraſtoclem
Ago. Sed ecquẽ adoleſcentem tu hic nouiſti agoraſtoclem
Siquidẽ antidamarchi quęris adoptaticiũ: ego ſũ ipſus: quem
Tu quęris. Poe. bem quid ego audio? Ago. antidame gnatum
Me eſſe. Poe. ſi ita ẽ te eſſe iam cõfer ſi uis hoſpitalẽ. eccã attuli
Ago. Agedũ huc oſtende. eſt par probe: nam habeo domũ
Poe. O mi hoſpes ſalue multũ. nam mihi tuus pater: pater tuus ergo
Hoſpes antidamas fuit. hęc mihi hoſpitalis teſſera cũ illo fuit.
Ago. Ergo hic apud me hoſpitiũ tibi prębebitur. nã haud repudio
Hoſpitiũ: neq; carthaginem inde ſũ oriundus
Poe. Di dent tibi omnes quę uelis Mi. quid ait. qui potuit fieri ut
Carthagini gnatus ſis. hic autẽ habuiſti aetolũ patrem?
Ago. Surruptus ſũ illinc. hic me antidamas hoſpes tuus emit. & is
Me ſibi adoptauit filiũ. Poe. demarcho itẽ ipſe fuit adoptatitius
Sed mitto de illo. ad te redeo. dic mihi? ecquid meminiſti tuum
Parentũ nomina? Ago. patris atq; matris memini.
Poe. Memora dũ mihi ſi noui forte: aut ſi ſũt cognati mihi.
Ago. Ampſigura mater mihi fuit. lachon pater. Poe. patrem atq;
Matrẽ uiuerent uellem tibi. Ago. an mortui ſũt. Poe. factum
Quod ęgre tuli. nam mihi ſobrina ampſigura tua mater fuit.

Pater tuus is erat frater patruelis meus.& is me heredem fecit:
Cum ſuum obiit diem.quo me priuatũ ęgre patior mortuo.
Sed ſi ita eſt:ut tu ſis lachonis filius ſignum eſſe oport&
in manu leua tibi
Ludenti puero.quod momordit ſimia oſtende:inſpice:iam aperi
Audi atq; ades.Ago.mi patrue ſalue.Poe.& tu ſalue agoraſtocles
Ago. Iterũ mihi gnatus uideor:quod te repperi.Mi.pol iſtam rem uobiſ
Bene eueniſſe gaudeo:& te moneri nõne uis.Poe.ſane uolo.
Mil. Paterna oport& reddi filio bona.ęquũ ẽ habere hũc bona
Quę poſſedit pater.Poe.haud poſtulo aliter.reſtituẽtur omnia
Suã rem ſibi ſaluam ſiſtã:ſi illo aduenerit.Mi.facito ſis reddas
Etſi hic hab& tñ. Poe.quí mea quoq; iſte habebit ſi qd de me fuat
Mil. Feſtiuum facinus uenit mihi in mentẽ mõ.Poe.quid id eſt
Mil. Tua eſt opus opera.Poe.dic mihi quid lub&.profecto uteris
Vt uoles operam meam:quid ẽ.negocii.Mi.potin fieri ſubdolus
Poe. Inimico poſſũ amico inſipientia eſt.Mi.inimicus hercle eſt
Huius. Poe.male faxim lubens. Mil.amat a lenone hic.Poe.facit
Sapienter puto.Mil.leno hic habitat uicinus.Poe.malefaxim lubẽs
Mil. Ei duę puellę ſũt meretrices.ſeruulę ſorores.earũ hic alteram
Efflictim perit:neq; eam inceſtauit unq̃.Poe.acerba
Amatio eſt.Mil.nũc leno ludificatur.Poe.ſuũ quęſtũ colit
Mil. Hic illi malam rem dare uolt.Poe.frugi ſi id facit.Mil nũc hoc
Cõſiliũ capio:& banc fabricam apparo:ut te allegemus
Filias dicas tuas:ſurruptaſq; eſſe paruulas carthagine.
Manũ liberali cã ambas aſſeras:quaſi filię tuę ſint ambę
Intellegis.Ago.intellego hercle.nam mihi itẽ gnate duę
Cũ nutrice una ſurreptę ſũt paruulę.Mil.lepide hercle
Adſimulas.iã in principio id mihi plac&.Poe.pol magiſq̃
Vellẽ Mil.heu hercle mortalẽ catũ malũ crudũq;
Et olidũ & ſubdolũ: ut adflet quo illud geſtu faciat
Facilius: me quoq; dolis iam ſuperat architectonem.
Poe. Sed earũ nutrix qua ſit facie mibi expedi.Mi.ſtatura
Haud magna .corpore aquilo.Poe.ipſa eaſt.Mi.ſpecie
Venuſta ore atq; oculis pernigris
Poe. Formam quidẽ hercle uerbis depinxiſti mihi.Mi.uin eam
Videre.Poe.filias malo meas.ſed i atq; euoca illã.ſi eę
Meę ſũt filię.ſi illarũ ẽ nutrix:me continuo nouerit.
Mil. Heus ecquis hic eſt.nũciate:ut prodeat foras giddeneme:eſt
Qui illam conuẽtam eſſe uult
Giddeneme nutrix.Hãno Poenus.Milphio ſeruus.
Gid. q Vis pultat Mil.qui te proximus eſt.Gid.quiduis?Mil.eho

Nouiſtin tu illũc tunicatũ hominem qui ſiet.Gid.nã quẽ
Ego aſpicio pro ſupreme iuppiter berus meus hic quidem eſt:
Mearũ alũnarũ pater:hanno carthaginenſis.
Mil. Ecce autem mala.praeſtigiator hic quidem poenus probus eſt
Perduxit omnis ad ſuam ſentẽtiam.Gid.o mi bere ſalue hanno
Inſperatuſſime mihi tuiſq; filiis ſalue atq; eo.
Mirari noli neq; me contemptarier.cognoſcin giddenemen
Ancillam tuam.Poe.noui.ſed ubi ſũt meę gnatę.id ſcire expeto
Ago.Apud aedem ueneris.Poe.quid ibi faciũt dic mihi?
Ago.Aphrodiſia hodie ueneris eſt feſtus dies.oratũ ierũt deã:ut
Sibi eſſ& propitia.Gid.pol.ſatis ſcio impetrarũt.quãdo hic hic
Adeſt.Ago.eo an huius ſũt illęc filię.Gid.ita ut prędicas.
Tua pietas nobis plane auxilio fuit.cũ hic aduenisti hodie in ipſo
Tempore.nanq; hodie earũ mutarentur nomina.facerentq;
Indignũ genere quaeſtũ corpore.baudones. illi bauon
Bene ſi illi in muſtine me ipſi.& eneſte.dũ & alamna ceſtinum.
Ago.Quid illi locuti ſũt inter ſe dic mihi.Mil.matrẽ hic ſalutat ſuam.
Haec autẽ hũc filiũ.tace atq; parce muliebri ſupellectili.
Ago.Quę ea ẽ ſupellex.Poe.clarus clamor.ſine modo
Tu abduc bas intro:& una nutricẽ ſimul.iube abire hãc ad te.
Ago.Fac quod imperat.Mil.ſed quis illas tibi monſtrabit.Ago.ego
Doctiſſime.Mil.abeo igitur.Ago.facies modo quam
memores mauelim
Patruo aduenienti coena curetur uolo.Poe.lachanam uos:quos
Mil. Ego iam detrudam ad molas.inde porro apud eũ:atq; ad robuſtũ
Codicẽ ego faxo hoſpitiũ hoc leniter laudabitis.
Ago.Audin tu patrue dico ne dictũ neges.tuam mihi maiorem filiam
Deſpondeas.Poe.pactã rẽ habeto.Ago.ſpondes ne igitur
Poe. Spondeo.Ago.mihi patrue ſalue.nã nũc es plane meus.
Nũc demũ ego cũ illa fabulabor libere.nũc patrue ſi uis
Tuas uidere filias:me ſequere.Poe.iandudum equidem
cupio:& te ſequor
Ago.Quid ſi eamus illis obuiam.Poe.at ne ĩter uias prębiterã metuo
Magne iupiter reſtitue certas mihi ex incertis nũc opes
Ago.Ego quidem meos amores mecũ confido fore.ſed eccas uideo
Ipſas.Poe.bęc me ſũt meae filię.quãtę e quantulis:iam ſũt factę
Scin quid eſt.tbreoae ſũt cęlũ ne ſuſtolli ſolem
Mi. Opinor bercle bodie quod ego dixi per iocũ:id euenturũ eſſe
Et ſeuerum ẽ ſeriũ.ut hae inueniantur bodie eẽ buius filię.
Ago.Pol iſtud quidẽ iam certum eſt.tu iſtos milphio abduce
Intro.nos baſce hic pręſtolabimur

Ade. ſ Vit hodie operępreciũ eius qui amabilitati animũ addicer&:
Oculis epulas dare.delubrũ qui hodie ornatum eo uiſere ueĭt,
Deamaui ecaſtor illic ego hodie lepidiſſima munera meretricium:
Digna diua uenuſtiſſima uenere:neq; contempſi eius opus hodie.
Tanta ibi copia uenuſtatũ aderat: in ſuo quęq; loco ſita munde
Arabius murrbinuſq; omnis odor.complebat.haud
Sordere uiſus eſt feſtus dies uenus. nec tum fanũ tantus ibi
Clientarũ erat numerus:quę ad calydoniam uenerãt uenerẽ.
Certo enĭ quod quidẽ ad nos duas attinuit:prępotentes pulchrę
Paciſq; potentes ſoror fuimus.neq; ab iuuẽtute ibi in ridiculo
Habitae.quod pol ſoror cęteris omnibus factũ eſt.An.malũ iſtuc
Aliis uideatur:q̃ uti tute ſoror collaudes.Ade.ſpero equidem
Vt pol ego cũ ingeniis quibus ſumus atq; alię cognoſco.
Eo ſumus gnatę genere:ut deceat nos eſſe a culpa caſtas
Poe. Iuppiter q genus colis aliſq; hominum per quẽ uiuimus uitalẽ ęuũ
Quẽ poenes ſpes uitae ſũt hominũ omniũ.da diẽ bũc ſoſpitẽ q̃ſo,
Rebus mis agundis:& quibus annos multos carui:quaſq; pría
Perdidi paruas:redde bis ubertatem.inuicte premium:ut
eſſe ſciam pietati
Ago.Oomnia facit iuppiter faxo.nã mihi ẽ obnoxius:& me metuit:
Poe. Tace quęſo.Ago.nę lachryma patrue.Ad.ut uolupeſt homini mea
Soror ſi qđ agit:cluet uictoria.ſicut hodie nos ĭter alias pſtitumus
Pulchritudine.An.ſtulta ſoror es magis q̃ uolo.an uero pulchra
Videre obſecro:ſi tibi illi nõ os oblitũ eſt fuligine
Ago.O patrue o patrue mi patruiſſime.Poe.quid ẽ fratris mei gnate
Quiduis expedi.Ago.at enĭ uolo hoc agas.Poe.at enim ago
Iſtuc Ago. patrue mi patruiſſime.Poe.qd ẽ?Ago.ẽ lepida & lauta
Vt ſapit.Poe.ingeniũ patris hab&:quod ſapit.
Ago.Quę res iandiu aedepol ſapientiam tuam ecquid quẽ abuſa eſt
Nũc hinc ſapit. hinc ſentit. quicquid ſapit meo amore.
Ade. Nõ eo ſumus genere prognatę:tãetſi ſumus ſeruę ſoror
Vt deceat facere nos quicq̃:qđ homo quiſq̃ inrideat.
Multa ſũt mulierũ uitia.ſed hoc e multis maximũ eſt.cũ ſibĭ nimiſ
Placent:minuſq; operam ut placeant uiris.nimię uoluptati ẽ qđ
In extis noſtris portẽtũ ẽ ſoror.qđq; haruſpex de ambabus
Dixit Ago.uelim de me aliquid qđ dixerit.Ade.nos fore inuito
Domino noſtro diebus paucis liberas.id ego niſi quid di aut pntes
Faxint:quid ſperẽ haud ſcio.Ago.mea fiducia hercle haruſpex
Patruelis promiſit ſcio libertatẽ.quia me amare hanc ſcit

Ade. Soror ſequere hac.An.ſequor.Poe.priuſq̃ abiit ſuus
Clama bas.Ago.niſi pig& conſiſtite.Ade.quis reuocat.Ago.q̃ bñ.
Volt uobis facere.Ad.facere occaſio ẽ.ſed quis homo eſt.
Ago.Amicus uobis.Ade.qui quidẽ inimicus nõ eſt.bonus eſt hic homo.
Ago.Mea uoluptas.Ade.poſt iſtum malim:q̃ malũ.Ago.ſiquidem
Amicitia eſt habenda:cũ hoc habendũ eſt.Ade.haud precor
Ago.Multa bona uobis facere uult.Ade.bonus bonis benefeceris
Poe. Gaudio ero uobis.Ade.at aedepol nos uoluptati tibi.
Poe. Libertatiq;. Ade.iſto precio tuas nos facile feceris.Ag.patrue mi
Ita me di amabũt:ut ego ſi ſim iupiter:iam hercle ego
Illam uxorem ducam:& iunonem extrudam foras.ut pudice
Verba fecit cogitate & cõmode.ut modeſte orationem prębuit
Certo haec mea eſt.ſed ut aſtu ſũ adgreſſus eas.Poe.lepide
Hercle atq; cõmode:perge etiam tenta rem in pauca cõfer.
Sitiũt qđ ſedent.Ago.quid iſtic.quod faciũdũ eſt:cur nõ agimus?
In liſos uolo nũc tene patrue.Poe.tu frugi ſi bonę es.Ago.uin ego
Hanc adprẽdam.Ade.an patruus ẽ agoraſtocles tuus hic
Ago.Iam faxo ſcibis. nunc pol ego te ulciſcar probe.nã faxo mea
eris ſponſa
Poe. Ite in ius ne moramini.atteſtare me atq; duce.Ag.ego
Te anteſtabor.poſtea hanc amabo:atq; amplexabo.ſed illud
Quidem uolui dicere:immo dixi hercle quod uolebam.
Poe. Moramini in ius uos uoco.niſi boneſtiuſt prehendi:
Ade. Quid in ius uocas nos.quid tibi debemus?Ago.dice illi
Ade. Etiam.ne meae latrant canes.Ag.ac tu hercle adludiato
Dato mihi pro offa ſauiũ.pro oſſe linguam obicito.ita hanc
Canem faciam tibi oleo tranquilliorem.Poe.ite ſcitis
Ade. Quid nos fecimus tibi.Poe.fures eſtis ambę.Ad.nos ne tibi
Poe. Vos inq̃.Ago.atq; ego ſcio.Ade.qui id furti eſtis Ag. nũc
Rogato.Poe.quia annos multos filias meas cęlauiſtis clam me
Atq; equidem ingenuas liberas ſummoq; genere gnatas.
Ade.Nũq̃ me caſtor reperies tu iſtuc probrũ penes nos.
Ago.Da pignus ni nũc periures ni ſauium:uter ut rid&.
Ade.Nihil tecũ ago abſcede obſecro.Ago.atq; hercle mecũ agẽdũ eſt
Nã hic patruus meus ẽ.pro hoc mihi patronus ſim neceſſe eſt.
Et prędicabo quo mõ uos furta faciatis multa.quoq; modo
Huius filias apud uos habeatis ſeruas:quas uos ex patria liberas
Surruptas eẽ ſcitis.Ade.ubi ſũt eę:aut quas obſecro ſatis ímaceratę
Poe. Quí eloquar.Ago.cenſeo ergo patrue.Ade.miſera timeo quid hoc
Sit negocii mea ſoror:ita ſtupida ſine aío aſto.Poe.aduortite aímũ
Mulieres primũ:ſi id fieri poſſit ne ídigna indignis di darẽt id.ego

Euenire uellem.nũc quod boni mihi di dant.uobis uoſtręq; matri:
Eas dis eſt ęquum gratias nos agere ſempiternas:cum
noſtram pietatem approbant
Decorantq; di īmortales.uos meae eſtis ābę filię:& hic cognatꝰ uī
Huiuſce fratris filiuſ.Ade.amabo nũ hi falſo obiectant
gaudio nos.Ago.at me
Ita di ſeruent ut hic pater eſt ueſter.date manus.Ade.ſalue īſperate
Nobis pr̄ te cõplecti nos ſine.Poe.ne cupite atq;
expectate.An.pater ſalue
Ambę filię ſumus āplectamur ābę Ago.quis me amplectetur
Poſtea.Poe.nũc ego ſũ fortunatus.multorũ ānorũ miſerias nũc
Hac uoluptate ſedo.Ade.uix hoc uidemur credere.Poe.magis quī
Credatis dicã.nã uoſtra nutrix p̀mũ me cognouit.Ad.ubi amabo ẽ
Poe. Apud hũc ẽ.Ad.quęſo qui lub& tam diu tenere:collũ priulq̃ te
Mihi deſponderit.Ago.omitto.Ad.ſperate ſalue.omitte ſaltetua
Littera.nolo ego iſtuc:enicam.condamus.alter alterũ ego in neruũ
Brachialem quibus nũc in terra melius ẽ.Ag.eueniũt digna dignis
Tandẽ huic cupitũ contigit.o apella zeuxis pictor
Cur numero eſtis mortui.hic exẽplũ ut pingeretis nã alios pictores
Nihil moror huiuſmodi tractare exempla.Poe.di daeq; omnes
Vobis habeo merito magnas gratias:cũ hac me lętitia tãta & tãtis
Affeciſtis gaudiis.ut meę gnatę ad me redirẽt in poteſtatẽ meam
Ade. Mi pater tua pietas plane nobis auxilio fuit.Ag.patrue
facito in memoriam
Habeas tuam maiorẽ filiam mihi te deſpondiſſe.Poe.memini
Et dotis quid promiſeris.

Antamenides miles.eidem.

ſ Ego minam nõ ultus fuero probe:quã lenoni deditũ profco
Me ſibi habeant.ſcurrę ludificis caueis.etiã me ad prãdiũ ad ſe
Adduxit ignauiſſimus.ipſe abiit foras.me reliquit
pro atrienſi in aedibus.
Vbi nec leno neq; ille redeũt.nec qđ edã ęcquã dat̃.pro more.
Parte prandii pignꝰ cępit abiit foras.ſic dedero xerẽ militari
Tetigero lenũculũ. nactus ẽ hominẽ.mina quẽ argenti circũducẽt
Sed mea amica.nũc mihi irato obuiã uenire uelim.
Iam pol ego illam pugnis totam faciam ut ſit merulea
Ita replebo atritate:atrior multo ut ſi&:q̃ ęgypti:aut qui
Cortinã ludis percircum ferũt.Anta.teneſis me arte mea
Voluptas.male ego metuo miluos:mala illa beſtia ẽ.ne forte me
Auferat pullũ tuũ.ut nequeo ſatis te cõplecti mi pater.
Ant. Ego me moror propemodũ.hoc obſonare prãdiũ potero mihi.

Sed quid hoc ẽ? quid hoc? quid hoc ẽ? quid ego uideo? quo modo
Quid hoc ẽ cõduplicationis: quę haec ẽ cõgeminatio.
Quis hic homo ẽ cũ tunicis longis: quasi puer cauponius.
Satin ego oculis cerno. ẽ ne illęc mea amica anteastilis.
Et ea est certo. iam pridem ego me sensi nihili pendier.
Nõ pud& puellam amplexari baliolũ in media uia.
Iã hercle ego illũ excruciandũ totũ carnufici dabo.
Sane genus hoc muliebrosũ ẽ tunicis demisicus
Sed adire certũ ẽ hanc ad amatricẽ aphricam. heus tu tibi
Dico tu mulier. ecqd te pud&? qd tibi negocii aũt ẽ cũ isthoc dic mihi
Poe. Adolescens salue. Anta. nolo nihil ad te attin& quid tibi hanc
Digito tacio ẽ. Poe. quia mihi lub&. Anta. lubet. Poe. ita dico
An. Ligula i in malam crucem. tu ne amator audes esse ballex uiri?
Aut contrectare: qđ maresʒ homines amant deglupta mena sarapis
Senicinctiũ. manstruga. balagoras. amatũ autẽ plenior
Alii ulpici quã romani remiges. Ago. nũ tibi adolescens
Male an dentes pruriũt: qui huic es molestus? an malã rẽ quęritas.
Cur nõ adhibuisti dũ isthęc loquereris tympanũ. nã te cinędũ
Esse arbitror magis q̃ uirũ. Anta. Scin. q̃ cinedus sũ
Ite istinc serui foras efferte fustis. Ago. heus tu siquid per iocum
Dixi: nolito in seruum conuertere. An. quid tibi lubido ẽ obsecro
Antamenides loqui inclementer nostro cognato & patri: nã hic
Noster pater ẽ. hic nos cognouit modo. & hũc sui fratris filium:
An. Ita me iuppiter bene amet. benefactum gaudeo. & uolupest mihi.
Si quid lenoni obtigit magni mali. cũq; e uirtute uobis fortuna
Obtigit. Ade. credibile ecastor dicit. crede huic mi pater
Poe. Credo. Ago. & ego credo. sed eccũ lenonem lycũ bonũ uirũ
Eccum uideo se recipit domũ. Poe. quis hic ẽ. utrũ is
Est & leno lycus. Ago. in seruitute hic habuit duas filias tuas & m̃ b̃
Aurifur ẽ. Poe. bellũ hominem quẽ noueris. Ago. rapiamus
Intus. Poe. minime. Ago. quapropter. Poe. quia
Iniuriarũ multo induci satius est
Lycus Leno. Agorastocles. Hãno. Poe. Antam̃. miles
Ly. d Ecipitur nemo quidẽ mea snia: qui suis amicis
Narrat recte res suas. nã oĩbus amicis meis id demũ cõuenit.
Vt me suspendam. ne addicar agorastocli. Ago. leno eã in ius
Ly. Obsecro te agorastocles suspendere ut me liceat. Poe. leno in ius
Te uoco. Ly. quid tibi mecũ autẽ. Poe. quia hasce mõ liberas
Ingenuasq; eẽ filias ambas meas: quę sũt surreptę cũ nutrix puulę.
Ly. Iãpridẽ equidẽ istuc sciui. & miratus fui neminem uenire: qui
Istas adferer& manũ. meę quidẽ profecto nõ sũt. Anta. leno

In ius eas.Ly.de prandio tu dicis.debetur.dabo.Ago.duplum
Pro furto mihi opus ẽ.Ly.ſume hinc quidẽ.Poe.& mihi ſupplicis
Multis.Ly.ſume hinc quid lub&.An.& mihi quidẽ
Minam argenti.Ly.ſume hinc quid lub&
Collo rem ſoluam iam omnibus quaſi baiolus.
Nũquid recuſas contra me.Ago.aduerſũ quidem.ite igitur intro
Mulieres ſed patrue mihi tuã:ut dixiſti mihi:deſponde filiam
Poe. Haud aliter auſum.Ant.bene uale.Ago.et tu bene uale.An.leno
Arabonem hoc pro mina mecũ fero.Ly.perii hercle.Ago.immo
Haud multo poſt í ius ueneris.Ly.quin egomet tibi me addico.qd
Praetore opus ẽ.uerũ obſecro te:ut liceat ſymplũ ſoluere
Trecentos philippos.credo conradi poteſt.cras auctionem faciam
Ago. Tantiſper quidẽ ut ſis apud me lignea in cuſtodia.Ly.fiat
Ago. Sequere intro patrue mi.ut hũc feſtũ diẽ habeamus hilarem.
Huius malo.& bono noſtro.multũ ualete.multa uerba fecimus.
Malũ peſtremo omne ad lenonem redit.nũquid poſtremũ eſt
Condimentũ fabulę.ſi placuit:plauſum poſtulat cõmoedia.

Agoraſtocles.Lycus.Leno Hãno Poenus Adelph
Anteraſtilis Antamenides..

q Vã rem agit is miles:qui lub& patruo meo loqui inclemẽter
Ne mirere mulieres qd' eũ ſequũtur:modo cognouit filias
Suas eſſe has ambas.Ly.hem quod uerbum auris meas
Tetigit.nũc perii.unde hae perierũt.Ago.domo.
Carthaginenſes ſũt.Ly.at ego ſũ perditus.illuc ego metui
Semper ne cognoſcer& eas aliquis:quod nũc factũ ẽ
Vae miſero mihi.periere opinor duodeuiginti minę
Qui haſce emi.Ago.et tu ipſe periſti lyce carthaginenſes ſũt
Ly. At ego ſũ perditus.Poe.quis hic eſt utrũ is eſt
Nouelle nouellicus in ſeruitute filias habuit duas.Ago.& mihi
Auri fur eſt.Poe.bellũ hominem quẽ noueris. leno
Rapacem te eſſe ſemper credidi uerũ etiã furacem
Qui norũt magis.Ly.accedã per ego te tua te genua obſecro
Et hũc cognatum:quẽ tuũ eẽ intelligo.qñ boni eſtis
Vt bonos facere addec& facite.& ueſtro ſubueniatis ſupplici.
Iãpridẽ equidem iſtas ſciui eẽ liberas.et expectabam ſi quis
Eas aſſereret manu.nã meę prorſũ nõ ſũt.tũ autẽ tuum aurum
Reddã:qd' apud me eſt.et iuſiurandum dabo:me malitioſe
Nihil feciſſe agoraſtocles.Ago.qd' mihi par facere ſit inde tamen
Egomet conſulam omitte genua.Ly.mitto ſi ita ſnia eſt
Ago. Heus tu leno.Ly.quid lenonem uis.inter negocium
Ago. Vtinã mihi argentum reddas:priuſq in neruum abducere.

Ly. Di meliora faxint.Ago.ſic es tu ideo coenabis foris
Aurũ:argentũ:collũ:leno ſcias te nũc debere ſimul
Poe. Quid me hac re facere deceat:egomet mecũ cogito.
Si uolo bũc ulciſci:litis ſequor in alieno oppido.
Quantũ audiui ingeniũ & mores eius quo pacto ſient.
Ade.Mi pater ne quid tibi cũ iſtoc rei ſi&:te maxime obſecro
An. Auſcultа ſoror.i abi diiunge inimicitias cũ improbo.
Poe. Hoc ageſis leno:q̃q̃ meruiſſe te ut pereas:ſcio.
Nõ experiar tecũ.Ago.neq; ſi aurũ mihi reddes meum
Leno quando.ex neruo emiſſus compingare in carcerem
Ly. Iam autẽ:ut ſoles:ego pene tibi me purgatũ uolo.
Siquid dixi iratus aduorſũ animi tui ſententia:
Id uti cognoſcas quęſo:& cum iſtas inueniſti filias
Ita me di ament mihi uoluptatis eſt.Poe.ignoſco & credo tibi
An. Leno tu autẽ amicam mihi des facito:aut auri mihi reddas minam
Ly. Vin tibicinam meam habere.An.nihil moror tibicinam
Neſcias utrũ ei maiores:buccęne an mammę ſient
Ly. Dabo quod placeat.Ago.cura.Ly.aurũ cras ſat referã tuum
Ago.Facito in memoria habeas.Ly.miles ſequere me.An.ego
Vero ſequor.Ag.quid ais patrue.qñ hinc ire cogitas carthaginem
Nã tecũ una ire certũ eſt.Poe.ubi primũ potero illico
Ago.Dũ auctionem facto:hic opus eſt aliquot ut maneas dies.
Poe. Faciam ita ut uis.Ag.ageſis eamus:nos curemus.plaudite.

Plauti Perſa.

Argumentum.

P Rofecto domino ſuos amores toxilus
Emit. atq; curat leno ut emittat manu
Raptamq; ui emer& de prędone uirginem
Subornatam.ſuad& ſui paraſiti filia.
Atq; ita intricatum ludit potans dorpalium.

Serui.ii.Sagariſtio Toxilus.

Tox. q Vi amans egens ingreſſus eſt:princeps in amoris uias.
Superauit ęrũnis ſuis ęrũnas herculis.
Nam cũ leone & cũ exſcedra.cum ceruo.cũ apro ętolico

Cũ auibus ſtymphalicis cũ antęo:deluctari mauelim
Qz cũ amore.ita fio miſer quęrendo argento mutuo.
Nec quicq̃ niſi:nõ eſt: ſciũt mibi reſpondere:quos rogo.
Quin bero ſuo ſeruire uult bene ſeruus ſeruitutem:
Nę ędepol illũ multa in pectore ſuo conlocare oport&
Quę bero placere cenſeat pręſenti atq; abſenti ſuo.
Ego neq; lubenter ſeruio:neq; ſatis ſũ bero ex ſententia
Sed quaſi lippo oculo me berus meus:manum
abſtinere haud quit tamen
Qui mibi imper&:quin me ſuis negociis pręfulciat.Sa.
quis illic eſt
Qui contra me aſtat.Tox.quis hic eſt qui contra me aſtat
Similis ẽ ſagariſtionis.Sa.toxilus hic quidem meus ẽ amicus
To. Is ẽ profecto.Sa.eũ eſſe opinor.To.congrediar
Sa. Cõtra aggrediar. To.o ſagariſtio di ament te.Sa.o toxile
Dabũt di quę exoptes ut uales.To.ut queo.
Sa. Quid agitur. To.uiuitur.Sa.ſatin ergo ex ſententia.
To. Si eueniũt quę exopto ſatis.Sa.nimis ſtulte amicis utere
To. Quid iam.Sa.quia iam imperare oport&.To.mibi
quidem tu iam
Eras mortuus quia te non uiſitaui.Sa.negociũ ędepol
To. Ferreũ fortaſſe.Sa.pluſculũ annum fui pręferratus apud molas.
Tribunus uapularis.To.uetus iam iſtęc militia eſt tua
Sa. Satin tu uſq; ualuiſti. To.baud probe.Sa.ergo ędepol
Palles.To.ſautius factus ſũ in proelio:ueneris ſagitta
Cupido cor meũ trãſixit.Sa.iam ſerui hic amant.
To. Quid ergo faciam dis ne aduorſer quaſ titani
cum dis belligerẽ.
Quibus ſat eſſe non queam.Sa.uide modo ut meae
catapute tuum ne
Tranſſigant latus.To.baſilice agito.eleutheria.Sa.quid iam
To. Quia berus peregre eſt.Sa.ain tu peregre eſt.To.ſicut tibi bene
Eſſe.potes.pati.ueni.uiues mecũ:baſilico accipiere uictu.
Sa. Vah iam ſcapulae pruriunt: quia te iſtęc audiui loqui.
To. Sed hoc me unũ excruciat.Sa.quidnam id eſt.To.haec
De ſumma bodie eſt:mea amica ſit ne libera an ſempiternam
Seruitutem ſeruiat.Sa.quid nunc uis ergo.
To. Cũ tibi me potis es ſempiternũ.Sa.quẽadmodum.
To. Vt des mibi nummos ſeſcentos:quos pro capite illius pendam:
Quos continuo tibi reponam in hoc triduo:aut quatriduo.age
Sis benignus,ſubueni.Sa.qua confidentia rogare tu a me

Quasi tectũ ueste unica.cape illas scopas.Gel.capiam'
Din. Hoc egomet tu hoc conuerre.Gel.fecero.Din.ecquis huc effert
Nasciternam cũ aqua.Gel.sine suffragio populi tamen'
Aedilitatẽ hic quidem gerit.Din.age tu otius pinge humum
Consperge ante aedis.Gel.faciam.Din.factũ oportuit
Ego hinc araneas de foribus deiiciam.& de pariete.
Aedepol rem negocioſam.Pan.quid sit:nihil etiam scio.,
Nisi forte hospites uenturi sũt.Din.lectos sternite
Pan. Principiũ plac& de lectis.Din.alii ligna cedite.alii pisces'
Depurgate:quos piscator attulit.pernã & glandiũ deiicite.
Gel. Hic hercle homo nimiũ sapit.Pan.nõ ecastor ut ego opinor
Herę morem geris.Din.immo res omnis relictas habeo
Prae quod tu uelis.Pan.tũ tu igitur qua causa missus es
Ad portũ expedi.Din.dicam postq̃ me misisti ad portum'
Cũ luci simul cõmodũ radioſus esse sol superabat.
Ex mari.dũ percontor portitores ecq; nauis uenerit
Ex asia. negant uenisse.conspicatus sũ interim cercurum
Quo ego me maiorẽ nõ uidisse cẽseo in portũ uento
Secũdo uelo passo peruenit.alius aliũ percõtamur.
Cuia est nauis.quid uebit.i nterim epignoniũ conspicio
Tuũ uirũ & seruum sticbum.Pan.bem quid
Epignoniũ elocutus.Din.tuũ uirũ.Pan.& uitã meam.
Din. Venit inq̃.Pan.tũ eũ ipsũ uidisti.Din.ita ego libens
Argenti auriq; aduexit multũ.Pan.nimis factum bene.
Gel. Hercle uero capiam scopas:atq; hoc conuerram libens.
Din. Lanã purpurãq; multã.Gel.bem qui uentrẽ uestiam
Din. Lectos eburatos auratos.Gel.accubabo regie
Din. Tũ babylonica & peristromaton sella & tapetia aduexit
Nimium bonę rei.Gel.hercle rem gestam bene.Din.post ut occepi
Narrare fidicinas.tibicinas.sambucas:aduexit secum
Forma exumia.Gel.euge quãdo adhibero adludiabo
Tũ sũ ridiculissumus.Din.post haec unguenta
Multigenerũ multa.Gel.nõ uendo logos.iam non
Faciam auctionem.mibi obtigit hereditas.maliuoli perquisitores
Auctionũ perierint hercules decimam eẽ adauctam tibi
Quã uoui gratulor.Din post autẽ aduexit secũ parasitos
Gel. Hei perii miser. Din. ridiculosissimos.Gel.reuerram hercle hoc
Qd' conuerri modo.Pan.uidistin uirũ sororis pãpbilippum
Din. Nõ. Pan. adest.Din.immo aiebant eũ ueniſse simul sed ego huc
Citus pręcucurri:ut nunciarem nuncium optabilem
Gel.uenales logi sunt

Argẽtũ tãtũ audes impudens? quin ſi egomet totus ueneam
Vix recipi potis eſt: quod tu me rogas. nam tu aquam a pumice
Nunc poſtulas qui ipſus ſitiat. To. ſicine hoc te mibi facere
Sa. Quid faciam. To. rogas. alicunde exora mutuum. Sa. tu fac
Idem quod rogas me. To. quęſiui nuſq; repperi. Sa. quęram
Equidem: ſiquis credat. To. nempe habeo in mundo. Sa. ſi id
Domi eſſet mibi: iam pollicerer. hoc meũſt. ut faciã ſedulo.
To. Quicquid erit recipe te ad me. Sa. quęre tamen. ego item
Sedulo ſiquid erit iam ut ſcias. To. obſecro te reſecro.
Operam da hanc mibi fidelem. Sa. ab odio me enicas
To. Amoris uitio nõ meo nunc tibi morologus fio. Sa. At pol
Ego abſte conceſſero. To. iam ne abis. Sa. bene ambulato
To. Sed recipe te q̃ primũ potes. caue fuas mibi in quęſtione
Vſq; ero domi dum excoxero lenoni malum.

Saturio Paraſitus.

u Eterum atq; antiquũ quęſtũ malo ſeruo: atq; obtineo.
Et cum magna cura colo. nã nũq̃ quiſq̃ meo⁹ maio⁹ fuit
Quin paraſitando pauerint uẽtres ſuos. pater. auos. proauos
Abauos. atauos. tritauos. quaſi mures ſemper edere alienũ cibum.
Neq; edacitate eos quiſq̃ poterat uincere. neque bis
Cognomentum duris capitonibus. unde ego hunc quęſtũ obtineo.
Et maiorum locũ. neq; quadruplari me uolo.
Neque enĩ decet ſine meo periculo ire aliena ereptum bona.
Neque illi qui faciunt mibi placent. plane loquor. nam publicę rei
Cauſa qui cũ id facit: magis q̃ ſui queſti. animus induci poteſt
Eũ eſſe ciuẽ & fidelẽ & bonũ. ſed legirupam quidã ne det ĩ publicũ
Dimidiũ: atque etiã in ea lege adſcribier. ubi quadruplator. quẽpiã
Inlexi manum. tantidem ille illi rurſus iniiciat manũ.
Vt ęqua parti ꝓdeant ad tris uiros. ſi id fiat. ne iſti faxĩ uſq̃
Appareant qui bic albo rete aliena oppugnant bona.
Sed ſũ ne ego ſtultus qui rem curo publicam:
Vbi ſunt magiſtratus: quos curare oporteat.
Nunc buc introibo. uiſam beſternas reliquias.
Qui euenerint recte nec ne. nũ infuerit
Febris. oportene fuerint. nequis obreptauerit.
Sed aperiuntur ędes. remorandus ẽ gradus.

Toxilus ſeruus. Saturio paraſitus.

To. o Mnem rem inueni. ut ſua ſibi pecunia bodie illã faciat leno
Libertã ſuam: ſed eccũ paraſitũ cuius mibi auxilio eſt opus.
Simulabo quaſi non uideã. ita elliciam ue⁹. curate iſtic uos atque
Adproperate oculos: ne mibi morę ſit quicq̃: ubi ego intro

Aduenero cõmiſce mulſũ:ſtrutbea:colutbeaque appara.
Bene & í ſtrutbeis cõcaleat.& calamũ íiice.iam pol ille bic
Aderit credo cõgero meus.Sa.me dicit euge.To.lautũ credo
A balineis iam bic ad futurũ.Sa.ut ordine omnẽ rẽ tenet
Collorę facite ut madeãt.& colliphia ne mibi ícocta detis.
Sa. Rẽ loquit᷑ uerã nibil ſũt crudę:niſi quas madidas glutias.
Tum niſi cremore craſſo ſociaſ:colliricũ nibil ẽ macrũ.illud
E pigro cõpellucidũ.quaſi iure ſe ameſſe.uis decet.colliricum
Nolo í ueſicam ꝙ eat:in uẽtrem uolo.To.ꝑpe me bic
Neſcio quis loquit᷑.Sa.o mi iuppiter
Terreſtriſ et coꝛpulonus.cõpellatiuus.
To. O ſaturio opportune adueniſti mibi.Sa.mẽdaciũ ędepol dicis.
Atq; baud te decet.nam eſurio uenio nõ aduenio ſaturio.
To. At edes.nam iã ítus uẽtris fumãt focula.calefieri iuſſi reliquias.
Pernam quidẽ ius eſt apponi frigidam.poſtridie ita fieri iuſſi.
Sa. Ecquid bal legis.To.uab rogas.Sa.ſapis multũ ad geniũ
To. Sed ecquid meminiſti bere qua de re ego tecũ mẽtionẽ fecerã.
Sa. Memini ut muręna et cõger ne calefierẽt.nam nimio melius
Oppetũt᷑ frigida.ſed quid ceſſamus proeliũ cõmittere.
Dũ mane ẽ.omnis eſſe mortalis dec&.To.nimis pene maneſt.
Sa. Mane. quod tu occeperis negociũ agere:id totũ ꝑcedit diẽ.
To. Quęſo animũ aduorte boc enim iã beri narraui tibi:
Tecũq; orauí:ut nũmos ſeſcẽtos mibi dares utẽdos mutuos.
Sa. Memini:et ſcio.et te me orare.et mibi nõ eſſe quod darẽ.
Nibili paraſitus eſt.cui argẽtũ domi.ideſt
Lubido extẽplo coepere ẽ cõuiuiũ tuburcinari de ſuo ſiquid
Domi eſt.cynicum eſſe egẽtẽ oportet paraſitum probe.
Ampullam ſtrigilẽ.ſcaphiũ.ſoccos.palliũ.marſupium
Habeat inibi paulũ prędidii:qui familiarẽ ſuã uitã
Oblect& modo.To.iã nolo argẽtũ filiã utẽdãm tuã
Mibi da.Sa.nũq᷑ ędepol cuiq᷑ etiã utẽdã dedi.
To. Nõ ad iſtoc quod tu inſtimulas.Sa.quid eam uis.To.ſcies:
Quia forma lepida et liberali eſt.Sa.res itaſt.To.bic leno
Neq; te nouit:neq; gnatam tuã.Sa.me ut quiſq᷑ norit.
Niſi ille qui prębet cibum.To.ita ẽ.boc tu mibi repperire
Argẽtũ potes.Sa.cupio bercle.To.tum tu me ſine illã
Vendere.Sa.tun illam uẽdas.To.ímo alium adlegauero.
Qui uẽdat.qui eſſe ſe peregrinũ prędicet.ſicut iſtic leno.nõdum
Sex mẽſes megaribus buc cõmigrauit.Sa.pereunt reliquię.
Poſterius iſtuc tamẽ poteſt.To.ſcin q᷑ poteſt.nunq᷑
Hercle bodie bic prius edis:ne fruſtra ſis:q᷑ te boc factum

Quod rogo adfirmas mihi.atq; niſi gnatã tecũ huc iã
Quãtum poteſt: adducis:exigam hercle ego te ex hac decuria
Quid nũc.quid eſt.quin dicis quid facturus ſis.Sa.quęſo hercle
Me quoque etiã uẽdas lubet:dũ ſaturũ uẽdas.
To. Hoc ſi facturus face.Sa.faciã equidẽ quę uis.To.benefacis.
Propera.abi domum.pręmõſtra docte.pręcipe aſtu filię
Quid fabuleť.ubi ſe natã prędicet.qui ſibi parẽtes fuerit
Vnde ſurrupta ſit.ſed longe ab athenis eſſe ſe gnatã autumet
Et ut adfleat:cũ ea memoret.Sa.etiã tu taces
Ter tanto peior ipſa eſt:q̃ illã tu eſſe uis.To.lepide
Hercle dicis.ſed ſcin qui facias cape tunicam atq; zonã.
Et ẽblamydem afferto:& cauſam quã ille habeat.qui hanc
Lenoni huic uẽdat.Sa.heu ꝓbe.To.quaſi ſit peregrinus
Sa. Laudo.To.& tu tuã gnatã tamẽ ornatam adduce
Lepide in peregrinũ modũ.Sa. πόθεν ornamẽta.
To. Abſ chorago ſumito.dare debet.prębẽda ędiles locauere:
Sa. Iam faxo hic aderũt ſed ego borũ nihil ſcio
To. Nihil hercle uero.nam ubi ego argẽtum accepero.
Continuo tu illam a lenone adſerito manu.Sa.ſibi habeat.
Si non extẽplo ab eo abduxero.To.abi et iſtuc cura
Ego puerum uolo mittere ad amicam meã ut habeat
Animũ bonũ me eſſe effecturũ hodie.nimis longum loquor.

Sophoclidiſca lena.Lẽneſcelene ancilla.

ſ Atis fuit indoctę immemori inſipienti dicere totiens
Nimis tãdẽ me quidẽ ꝓ barda & ꝓ ruſtica reor habitã
Eſſe abſte.quãq̃ ego uinũ bibo:ad mandata nõ cõſueui ſimul
Bibere.unã equidẽ iam ſatis tibi biſ ſpectatã cẽſuerã eſſe
Et meos mores.nã equidẽ te iam ſector:quin tũ hunc annũ.
Cũ interí credo.cuius ſi í ludũ iret:potuiſſet iam fieri
Vt probe litteras ſciret.cũ interí meũ ingeniũ fans non ędidiciſti:
Atq; infans.potin ut taceas.potin ne moneas memini.& ſcio
Et calleo.et cõmemini.amas pol miſera id tuus ſcatet animus.
Ego iſtuc placidũ tibi ut ſit faciã.Len.miſer eſt qui amat.
So. Certo is quidẽ nihil eſt:qui nihil amat.quid ei homini opus uita eſt
Ire decet me berę obſequẽs.filia libera mea opera ocius ut ſit
Cõueniam hunc toxilũ:eius auris quę mandata ſunt:onerabo.

Toxilus.ſeruus.Pęgnium puer.Sophoclidiſcha.

To. ſ Atin hęc tibi ſunt plana & certa.ſatin hęc meminiſti & tenes
Pęg. Melius q̃ qui docuiſti.To.ain uero uerbereũ caput.
Pęg. Aio enim uero.To.quid ergo dixi.Pe.ego recte apud illam
Dixero.To.nõ ędepol ſcis.Pe.da hercle pignus í omnia

Memini & ſcio. To. equidē ſi ſcis tute: quot habeas hodie
Digitos in manu eodē pignus tecū. Pe. audacter ſi lubido
Eſt perdere. bona pax ſit potius. To. tum tu igitur ſine me
Ire. To. & iubeo & ſinb. ſed ita uolo te curare: ut domi ſis cū ego
Te eſſe illi cēſeam. Pe. faciam. To. quo ergo is nūc.
Peg. Domum uti domi ſim cū illi cēſeas. To. ſcelus tu puer es
Atq; ob iſtam rē ego aliquid te peculiabo.
Peg. Scio fidei bercle herili: ut ſoleat īpudicitia opprobari.
Nec ſubigi queant unq̄. ut p ea fide habeant iudicē
To. Abi modo. Pe. ergo laudabis faxo. To. ſed has tabellas pegnium
Ipſi lemniſſe lenę fac des. et quę iuſſi nūtiato. So. ceſſo ire ego
Quo miſſa ſum. Pe. eo ego. To. i ſane. ego domum ibo facerē hanc
Cum curas geras. uola curriculo. Pe. iſtuc marinus paſſer pcircū
Solet illic abiit binc intro huc. ſed quis hęc ē quę me
Aduorſū incedit. To. pegniū hic quidē eſt.
Peg. Sophoclidiſca hęc pecularis eſt eius: quo ego ſum miſſus. So. nullus
Eſſe hodie hoc puero peior perhibet cōpellabo. Pe. cōmoranduſt
Apud hanc obieci. So. pegniū delitię pueri ſalue. quid agis.
Vt uales. Pe. ſophoclidiſca di me amabunt. So. quid me
Vtrū. Pe. hercle ſi ut digna es faciant. odio hercle habeant.
Et faciant male. So. mitte male loqui. Pe. cū ut digna es dico
Bene non male loquor. So. quid agis? Pe. foeminam ſceleſtam
Te aſtans cōtra contuor. So. certe equidē puer peiorē
Q̄ te noui neminē. Pe. quid mali facio. aut cui male dico.
So. Cui pol cūq; occaſio eſt. Pe. nemo homo unq̄ ita
Arbitratus ē. So. at pol multi eſſe ita ſciūt. Pe. heia.
So. Heia. Pe. tuo ex ingenio mores alienos probas. So. fateor
Ergo profecto: me eſſe ut decet lenonis familię.
Satis iam dictū habeo. ſed quid tu cōfitere ut te autumo
Peg. Fatear. ſi ita ſim. So. iā abi uiciſti. Pe. abi nūc iā. So. ergo
Hoc mihi expedi quo is. Pe. quo tu. So. dic tu prior
Rogaui. Pe. at poſt ſcies. So. eo ego binc haud longe.
Peg. Et quidē ego haud longe. So quo ergo ſcelus.
Peg. Niſi ſciero prius ex te: tu ex me nunq̄ hoc: quod rogitas ſcies.
So. Nunq̄ ecaſtor hodie ſcibis. prius q̄ ex te audiuero
Peg. Ita ne eſt. So. ita ne eſt. Pe. mala es. So. ſceleſtus. Pe. decet me
So. Me quidem haud decet. Pe. quid ais certū ē celare quo iter
Facias peſſuma. So. offirmaſti occultare quo te immittas
Peſſume. Pe. par pari reſpōdes. dicito. abi iam quando
Ita certa res eſt. nihilo facio ſcire ualeas. So. aſta. Peg. at ppero
So. Et pol ego ire. Pe. ecquid habes. So. ecquid tu. Pe. nihil equidem.

So. Cedo manũ ergo.Pe.eſt ne hęc manus.So.ubi illa altera eſt
Furtifica lęua.Pe.domi.eccam huc nullã attuli.So.habes neſcio qd
Peg. Ne me attrecta ſubigatrix.So.ſin te amo.Pe.male operam
Locas.So.qui.Pe.quia enim nihil amas:cũ ĩgratũ amas.
So. Temperi hanc uigilare oport& formulã:atq; ętatulã.
Ne ubi capillus uerſipellis fiat:foede ſemper ſeruias
Tu quidẽ haud etiam es octogĩta pondo.Pe.at cõfidẽtia
Illa militia militat᷑ multo magis q̃ põdere.
So. Atq; ego hanc nũc operã perdo.Pe.quid iã.So.qa peritis prędico.
Peg. Sed ego ceſſo.So.mane.Pe.moleſta es.So ergo quoq; niſi ſcio
Quo agas te.Pe.ad uos.So.& pol ego ad uos.Pe.qd eo.So.quid
Id ad te attinet.Pe.enim nõ ibis nunc ũiciſſim:niſi ſcio
So. Odioſus es.Pe.lubet nũq̃ hercle iſtuc exterebrabis tu
Vt ſis prior q̃ ego ſiem.So.malitia certare tecũ miſeria ẽ.
Peg. Merx tua mala eſt.So.quid ẽ.quod metuas.Pe.idẽ iſtuc quod tu.
So. Dic ergo.Pe.ne hoc cuiq̃ homini edicerẽ omnes muti ut loquerẽt᷑
Prius edictũ ẽ magnopere mihi.nec cuiq̃ homini
Crederẽ.omnes muti ut loquerẽt᷑ prius hoc q̃ ego.So.at tu hoc face
Fide data credamus.Pe.noui.omnes ſũt lenę leuifidę.
Neq; tippulę leuius pondus ẽ q̃ fides lenonia.So.dic amabo
Peg. Dic amabo.So.nolo ames.Pe.facile impetras.So.tecũ habeto
Peg. Et tu hoc taceto.So.tacitum erit.Pe.celabit᷑.So.toxilo
Has fero tabellas tuo hero.Pe.abi.eccillũ domi.at ego hãc
Ad lemniſſelenẽ tuã heram obſignatã abietẽ.
So. Quid iſtuc ſcriptũ.Pe.iuxta tecũ ſi tu neſcis.neſcio niſi fortaſſe
Blanda uerba.So.abeo.Pe.at ego abiero.So.ambula.

Sagariſtio ſeruus.

i Oui opulẽto inclyto.ope gnato.ſuppremo.ualido.uiripotẽti
Opes.ſpes.bonas.copias.cõmodanti lubẽs uitulorq; merito.
Quia meo amico amiciter hanc cõmoditatis copiã
Danũt argẽti minuti.uti egẽti opẽ afferã
Quod ego nõ magis ſomniabã:neq; opinabar:neq; cẽſebam:
Num herus meus ad me iã miſit:domitos boues uti ſibi mercarer.
Eã fore mihi occaſionẽ.ea nũc quaſi decidit de cęlo.dedit
Argẽtum.nam ibi mercatum dixit eſſe die ſeptimi.ſtultus qui hoc
Mihi dar& argẽtũ:cuius ĩgeniũ nouerat.nam hoc argẽtũ
Alibi abutar.boues quos emerẽ:nõ erant.nũc & amico meo
Proſperabo.et genio meo multa bona faciam.diu quod bene
Erit.die uno abſoluã.tax tax tergo erit meo.nõ curo
Nũc amico bobus domitis mea excrumena largiar.
Nã id demũ lepidũ eſt.triparcoſ homines uetulos auido arido

Bene admordere.qui alienũ ſeruo obſignant cum ſale.
Virtus eſt ubi occaſio admonet diſpicere.quid faciet mihi.
Verberibus cedi iuſſerit.cõpedes ĩponi.uapulẽ
Ne ſibi me credat ſupplicẽ fore.ne illi mihi iam nihil noui.
Offerri poteſt.quin ſim peritus.ſed toxili pueꝝ pęgniũ eccũ.

Pęgnium puer.Sagariſtio ſeruus.

p Enſũ meũ quod datũſt cõfeci.nunc
ꝓpero domũ.Sa.mane &ſi properas
Pęgniũ auſculta.Pe.emere oportꝫ quẽ tibi
Obedire uelis.Sa.aſta.Pe.exhibeas moleſtiam ut opinor
Siquid debeam.Sa.qui nũc ſic tã es moleſtus.Pe.ſcelerate
Etiam reſpicis.Sa.ſcio ego quid ſis ętatis.Pe.eo iſtuc.
Maledictũ ĩpune auferes.Sa.ubi toxilus eſt tuus herus
Peg. Vbi illi libet.neq; te cõſulit.Sa.etiã ne dicis ubi ſit uenefice.
Peg. Neſcio inquã. mulmitribatu.Sa.maledicis maiori.
Peg. Prior ꝓmeritus.perpetiare.ſeruã operam. linguã
Liberã herus me iuſſit habere.Sa.dicis ne mihi ubi ſit toxilus.
Peg. Dico ut perpetuo pereas.Sa.cedere hodie tu reſtibus.
Peg. Tua quidẽ cucule cauſa.nõ hercle ſi os perciderim tibi.
Metuam morticine.Sa.uideo ego te iam incubitatus es.
Peg. Ita ſũ.quid id attinet ad te.at nõ ſũ ita uita gratis
Sa. Confidẽs.Peg.ſũ hercle uero.nã ego me cõfido
Libeꝝ fore.ut te nũq̃ ſperas.Sa.potin ut
Moleſtus ne ſies.Pe.quod dicis facere nõ quis.
Sa. Abi in malam rem.Pe.at tu domũ.nã ibi tibi parata
Pręſtoſt.Sa.uadatur hic me.Pe.utinam uades deſinit
In carcere ut ſis.Sa.quid hoc.Pe.quid eſt
Sa. Etiam ſcelus male loquere.Pe.tandẽ ut liceat
Cũ ſeruus ſis.ſeruũ tibi maledicere.Sa.ita ne ſpecta
Quin dedero.Pe.nihil.iã nihil habes.Sa.di deęq; te omnes perdãt
Niſi hodie:ſi prehẽdero:defigã ĩ terrã colaphis.
Peg. Amicus ſũ.eueniãt uolo tibi quę optas:atq; id fiat.tũc me
Defigas.te cruci ipſũ ꝓpediẽ adfigẽt alii.Sa.quin te di deęque
Scis quid hinc porro dicturus fueri:nil liguę moderari queam
Potin abeas.Pe.abigiſ facile nã ũbra mea intuſ uapulat
Sa. Vt iſtunc di deęque perdant:tãq̃ proſerpens beſtia biliguis
Et ſceleſtuſ hercle illũ abiiſſe gaudeo.fores aperite.ecce autẽ
Quẽ cõuenire maxime cupiebã:egredit foras.

Toxilus.Sagariſtio ſerui.ii.Sophocli diſca ancilla.

To. p Aratum iam eſſe dicto.unde argẽtũ ſit futurum iubeto.
Habere animũ bonũ.dic me illã amare multũ:ubi ſe adluat

Ibi me adluat. quę dixi ut nuntiares ſatin ea tenes. So. magis
Calleo q̃ aprugnũ callum calet. To. ꝓpera abi domum
Sag. Nunc ego huic graphice facetus fiam. ſubnixis alis me inferam
Atq; amicibor glorioſe. To. ſed quis hic anſatus ambulat.
Sag. Magnifice cõteſtabor. To. ſagariſtio hic quidẽ. ſed quid
Agitur ſagariſtio. ut ualeť. ecquid quod mandaui tibi eſt ne
In te ſpeculę. Sa. adito uidebiť factum. uola. uenito. ꝓmoueto.
Tox. Quid hoc id in collo tibi tumet. Sa. uomica ſt. preſſare parce.
Nam ubi qui mala tetigit manu. dolores cooriunť.
To. Quando iſtec innataſt tibi. Sa. hodie. To. ſecari iubeas.
Sag. Metuo ne ímaturam ſecem: ne exhibeat plus negocii.
Tox. Inſpicere morbum tuum lubet. Sa. abi atq; caueſis a cornu
Tox. Quid iam, Sa. quia boues bini hic ſunt in crumena. To. emitte ſodeſ
Ne enicet fames: inire paſtum. Sa. enim metuo: ut poſſim ĩbubilẽ
Reiicere ne uagenť. To. ego reiiciam. Sa. habe animum bonũ
Crediť. cõmodabo. ſequere hac ſis. argentum hic eſt quod
Me dudũ rogaſti. To. quid tu ais. Sa. dominus me boues
Mercatum eretria miſit. nunc mihi eretria erit hęc tua domus.
Tox. Nimis tu facete loquere. atq; ego omne argẽtum tibi actutum
Incolume redigam. nam iam omnes ſycophantias inſtruxi &
Cõparaui. quo pacto ab lenone auferã hoc argẽtũ. Sa. tãto melior.
Tox. Et mulier ut ſit libera. atq; ipſe ultro det argentũ.
Sed ſequere me. ad eã rẽ uſus eſt tua mihi opera. Sa. utere ut uis.

Paraſitus. Virgo Perſa.

P. q Vę res beneuortant mihi & tibi & uentri meo: perennitatiſq;
Adeo huic perpetuo cibo ut mihi ſuperſit: ſuppetat: ſupſtitet.
Sequere hac mea gnata mecũ dis uolẽtibus: cui rei opera deť ſcis.
Tenes. intelligis. cõmunicaui tecũ conſilia mea. ea cauſa ad hoc
Exẽplũ te exornaui ego. uẽibis tu hodie uirgo? Vir. amabo mi pater
Quãq̃ libẽter eſcis alienis ſtudes: tui ne uẽtris cauſa filiam
Vendis tuã. Pa. miꝝ quin regis philippi cauſa: aut attali
Te potius uẽdã: q̃ mea: quę ſis mea. Vir. utrũ tu pro
Ancilla me habes: an pro filia? Pa. utrum hercle magis in uentris
Rem uidebitur. meũ opinor ĩperiũſt in te: nõ in me
Tibiſt. Vir. tua iſtęc poteſtas eſt pater. uerũtamen
Quãq̃ res noſtrę ſũt pater pauperculę. modicę. & modeſtę
Melius ẽ tamẽ ita uiuere. nam ubi ad pauptatẽ acceſſit infamia
Grauior paupertas fit. fides ſubleſtior. Pa. eníuero odioſa es
Vir. Nõ ſũ neq; me eſſe arbitror cũ praua natura eſſe te percipio pater
Nã inimici famã nõ ita ut nata ẽ. ferunt. Pa. ferant eantque
In maximã malã crucẽ. nõ ego inimicitias omnis pluris ęxiſtimo:

Q3 mensa inanis nũc si apponat mihi. Vir. pater hominũ
Immortalis est infamia. etiã tum uiuit: cũ esse credas mortuam.
Pa. Quid metuis ne te uẽdã. Vir. nõ metuo pater. uex insimulari nolo.
Pa. At ne quiq̃ ne uis. meo modo istud potius fiet q̃ tuo fiat
Quę hę res sũt. Vir. cogita hoc uerbum pater. herus si minatus est
Malũ seruo suo. tãetsi id futux nõ ẽ: ubi captũst flagrũ.
Dũ tunicas ponit: quanta afficit miseria. ego nũc quod
Nõ futurũst formido tamẽ. Sa. uirgo atq; mulier nulla
Erit: quin sit mala quę pręter sapiet q̃ placet parẽtibus.
Vir. Virgo atq; mulier nulla erit: quin sit mala: quę reticet siquid
Fieri peruorse uidet. Pa. malo cauere meliust te. Vir. at si nõ
Licet cauere quid agam. nam ego tibi cautũ uolo.
Pa. Malus ne ego sũ. Vir. nõ es neq; me dignũst dicere. uex ei
Rei operam do ne alii dicant quibus licet. Pa. dicat quod
Quisq; uult. ego de hac sentẽtia nõ demouebor. Vir. at
Meo si liceat modo sapiẽter potius faciam q̃ stulte. Pa. libet
Lubere per me tibi. Vir. licere intelligo. uex libere: haud liceat
Si lubeat mihi. Pa. futura es dicto obediens an nõ patri.
Vir. Futura. Pa. scis nam tibi quę pręcepi omnia. et id ut
Surrupta fueris. Vir. docte calleo. Pa. et qui parẽtes fuerint
Vir. Habeo in memoria. necessitate me mala ut fiam facis.
Vex uideto: me ubi uioles nuptũ dare. ne hęc
fama faciat repudiosas nuptias.
Pa. Tace stulta. nõ tu nũc hominũ mores uides. quoiusmodi hic cũ
Mala fama facile nubit. dũ dos sit. nullũ uitiũ uitio uortit.
Vir. Ergo istuc facito ut ueniat in mẽtẽ tibi. me esse indotatã.
Pa. Caues tu istuc dixeris. pol deũ uirtute & maiox meũ
Ne te ĩdotatã dicas. cui dos sit domi. librox ecce illũ habeo plenũ
Soracũ. si hoc accurassis. lepide cui rei operam damus. dabunt
Dotis tibi ĩde sescẽti longi atque attici oẽs. nullũ siculũ acceperis
Cũ hac dote poteras uel mendico nubere. Vir. quin tu me ducis
Siquo ducturus pater uel tu me uẽde. uel face: quod tibi lubet.
Pa. Bonũ ęquũque oras. sequere hac. Vir. dicto sũ audiẽs.

Dordalus leno.

q Vid nam esse acturũ hunc dicã uicinũ meum:
Qui mihi iuratus est sese hodie argẽtum dare.
Quod si non dederit. atque hic dies pręterierit.
Ego argẽtum ille iusiurandum amiserit.
Sed ibi concrepuit fores quisnam egredit foras.

Toxilus seruus. Dordalus leno.

To. c Vrate istuc ĩtus iã. ego domũ me recipiã. Do. o toxile qd agit.

To. Eo lutum lenoniũ cõmixtum.eo ſterquilinium publicũ:
Impure.inboneſte.in iure.ĩlex.iure labes populi.pecunię accipiter.
Auide. atq; ĩuide.procax rapax.trahax.trecẽtis uerſibus
Tuas ĩpuritias loqui nemo poteſt.accipin argẽtũ.accipe ſis
Argẽtũ ĩpudens.teneſis.argẽtũ etiã tu.argentum tenes
Poſſũ te facere ut argentũ accipias.lutum qui niſi iurato
Mihi nihil auſus credere.Dor.ſine reſpirare me tibi ut
Reſpõ deã.uir ſũme populi ſtabulũ ſeruitriciũ
Scortoꝝ liberator.ſubiculũ flagri.cõpedum tritor.
Piſtrinoꝝ ciuitas.perenniſerue.lurco edax.fugax.furax.
Cędoſis mihi argẽtum.argẽtũ inq̃ cedo.quin tu mihi
Argentũ reddis.nihil ni te pud&.leno te argẽtum poſcit.
Solita ſeruitus.pro liberanda amica.ut omnes audiant
To. Tace obſecro.hercle ne tua uox ualide ualet.Dor.referundę ego
Habeo linguã natã gratię.eodẽ mihi precio ſal perbibet̃:quo tibi
Niſi me hęc defendet.nũq̃ delinquet ſalẽ.To.iam omitto
Iratus eſſe.id tibi ſuſcẽſui:quia te negabas credere argentum mihi.
Dor. Miꝝ quin tibi ego credere̅.ut idẽ mihi faceres:quod partim
Faciunt argẽtarii.ubi quid credideris citius extẽplo a foro
Fugiunt.q̃ ex porta ludis cum emiſſuſt lepus.
To. Cape hoc ſis.Dor.quin das.To.nummi ſeſcenti hic erunt ꝓbi.
Numerati.fac ſit mulier libera atq; huc continuo adduce.Dor.iam
Faxo hic erit.nõ hercle cui nũc hoc dem ſpectandũ ſcio.
To. Fortaſſe metuis iam a foro argẽtarii abeunt:quã ĩ curſu rotula
Circũ uortit̃.abi iſtac aduorſis angiportis ad foꝝ.
Eadem iſta hęc facito mulier ad me tranſeat per hortũ.Dor.iam
Hic faxo aderit.To.at ne ꝓpalam.Dor.ſapienter ſane.
To. Supplicatũ craſ eat.Do.ita hercle uero.To.dũ ſtas reditũ oportuit.

Toxilus.

ſ I quam rẽ accures ſobrie aut frugaliter
Solet illa recte ſub manus ſuccedere
Atq; edepol firme ut quiſq; rẽ accurat ſuam.
Sic ei procedit.poſt principio deniq; ſi malus
Aut nequãſt:male res uertunt.quas agit
Sin autẽ frugiſt eueniunt frugaliter
Hanc ego rem exorſus ſum facete et callide
Igit̃ prouentura bene confido mihi.
Nunc ego lenonẽ ita hodie intricatum dabo.
Vt ipſus ſeſe qua ſe expediat neſciat.
Sagariſtio heus exi.atque educ uirginem.
Et iſtas tabellas quas cõſignaui tibi.

Quas tu attuliſti mihi ab hero meo uſq; e perſia.

Sagariſtio. Toxilus ſerui ii.

Sa. n Vnquid moror. To. euge euge exornatus baſilice:
Tiara ornatum lepide condecora tuum
Tum banc hoſpitam. at trepidula ut graphice decet
Sed ſatin eſtis meditati. Sa. tragici & comici
Nunq̃ eque ſunt meditati. T. lepide hercle adiuuas
Sa. Age illuc aſpice deprocul in conſpectum. T. tace
Vbi cum lenone me uidebis conloqui.
Id aderit. adeundi tẽpus nun agite uos:

Dordalus leno. Toxilus ſeruus.

c Vi homini di propicii ſunt: aliquid obiiciunt lucri.
Nam ego bodie compendi feci. non panes in dies.
Ita ancilla mea qnę fuit bodie ſua nunc eſt argento. uicit
Iam bodie. alienum coenabit. nibil guſtabit de meo.
Sũ ne ꝓbus. ſũ lepidus ciuis: qui atticam bodie ciuitatẽ maximam
Maiorẽ feci: atq; auxi ciui foemina. ſ3 ut et ego bodie fui benignus
Et ego multis credidi. nec ſatis a quoq̃ boíe accepi. ita ꝓſũ credebã
Omnibuſ. nec metuo qbuſ credidi bodie: neqs mibi í iure abiuraſſit
Bonꝰ uolo iã ex boc die eſſe. qđ neq; fiet: neq; fuit. T. hũc ego boíem
Hodie í tranſemina doctis ducã dolis. itaq; buic inſidię paratę
Sunt. probe aggrediar uiꝝ. quid agis. cedo unde agis te
Dordale? D. credo tibi di dent quę uelis. T. eo an iam manu emiſiſti
Mulierẽ. D. credo epol credo inq̃ tibi. To. iam libera eſt
Enicas. D. quin tibi me dico credere. To. dic bona fide. iã libera eſt.
Do. I. i ad foꝝ ad prętorẽ. exquire ſiquidẽ credere mibi non uis
Libera inq̃ ẽ. ecquid audis? To. at tibi di benefaciãt omnes.
Nũq̃ enim poſtbac tibi nec tuoꝝ quod nolis uolam. Dor. abi
Ne iura ſatis credo. To. ubi nunc tua libertaſt.
D. apud te. T. ain apud me eſſe.
Do. Aio inq̃. apud te ẽ inquã. To. ita me di amẽt. ut ob iſtam rem:
Tibi multa bona inſtant a me. nã ẽ res quędã quam occultabam
Tibi dicere. nũc eam narrabo. ũde tu pergrãde lucrum facias.
Faciam ut mei memineris dũ uita uiuas. Do. benedictis
Tuis benefacta aures meę auxiliũ expoſtulãt. To. tuum
Promeritũſt. merito ut faciã. et ut me ſcias eſſe factuꝝ.
Tabellas tene bas. pellege. Do. bę quid ad me. To. ímo ad te attinẽt.
Et tua refert. nam e ꝓſia ad me adlatę modo ſũt iſtę a meo domino
Do. Quãdo. To. haud dudũ. Do. quid iſtę narrãt. To. percũctare ex ipſis
Ipſę tibi narrabũt. Do. cędo ſane mibi. To. at clare recitato.
Do. Tace dũ pellego. To. haud uerbũ faciã. Do. ſalutẽ dicit toxilo

Timarchides & familię omni.ſi ualetis:gaudeo.ego ualeo.
Recte & rẽ gero:& facio lucrũ.neque iſto redire:bis octo
Poſſũ mẽſibus.itaque hic ẽ quod me detinet negociũ.eleuſipolim
Perſę cępere urbẽ in arabia:plenam bonarũ rerũ.atque
Antiquum oppidũ.ea comparatur pręda:ut fiat auctio
Publicitus.ea res me domo expertem facit.operam atque boſpitiũ
Ego iſti prębiberi uolo:qui tibi tabellas affert.cura quę is uolet.
Nam is mihi bonores ſuę domi habuit maxumos.D.qd id ad me
Aut ad meam rẽ refert.perſę quid rem gerant
Aut quid berus tuus.To.tace ſtultiloque neſcis quid inſtet boni
Nequicq̃ tibi fortuna faculam lucrificam allicere uolt.
Dor.Quę iſtęc fortuna lucrifica eſt.To.iſtas:quę norũt: roga.
Dor.Ego tãtundẽ ſcio quantũ tu.niſi quod pellegi prior.
Sed ut occepiſti:ex tabellis noſcerẽ.To.bene me mones.
Fac ſilentiũ.nũc ad illud uenies: quod refert tua.
Dor.Iſte qui tabellas adfert adduxit ſimul forma expetenda
Liberalẽ mulierẽ furtiuã:adductam ex arabia penitiſſuma.
Eam te uolo accurare:ut iſtic ueneat.ac ſuo periculo is emat
Qui eam mercabitur.mancipio neq; ꝓmittet.neque quiſq̃
Dabit, ꝓbũ & numeratũ argẽtũ ut accipiat face
Hęc cura:et boſpes cura ut curetur.uale.
To. Quid igit̃ poſtq̃ recitaſti quod erat cęrę creditum:
Iam mihi credis.Do.ubi nunc illeſt boſpes.qui baſce attulit.
To. Iã hic credo aderit.accerſiuit.illa mandauit.Do.nihil mihi opuſ eſt
Litibus:neq; trochis.quamobrẽ ego argẽtũ numerẽ foras.
Niſi mancipio accipio.quid eo mihi opus mercimonio.
To. Tacen an nõ taces.nunq̃ ego te tã eſſe matulam credidi.
Quid metuis.Do.metuo hercle uero.ſenſi ego iam cõpluries
Neq; mihi baud ĩperito eueniet.tali ut ĩ ludo hęream.
To. Nihil pericli uidet̃.Do.ſcio iſtuc.ſed metuo mihi.To.mea quidẽ
Iſtuc nihil refert.tua ego refero gratia ut tibi recte
Conciliandi primo facerẽ copiam.Do.gratiam habeo
Sed te de aliis:q̃ alios de te ſuauius eſt fieri doctos.To.nequis
Vero ex barbaria penitiſſuma perſequatur.etiã tu illã
Deſtinas.Dor.uideam modo mercimoniũ.To.ęqua dicis
Sed optume eccum ipſe adducit boſpes ille:qui
Has tabellas attulit.Do.biccine eſt.To.hic eſt.
Dor. Hęcine illaſt furtiua uirgo.To.iuxta tecum ęque ſcio.
Niſi qui aſpexi equidem.edepol liberaliſt quiſquis es
Sat edepol concinna facie.To.ut contemptim carnufex.
Taciti cõtemplemur formam.Do.laudo conſiliũ tuum.

Sagariſtio.Perſa uirgo.Toxilus ſerui ii.Dordalus leno.

ſ Atin athenę tibi uiſę fortunatę:atq; opipare.Per.urbis ſpeciẽ
Vidi:hominum mores proſpexi parum.

To. Nũquid in principio ceſſauit uerbum docte dicere?

Dor.Haud potui.etiã in primo uerbo perſpicere ſapientiã.

Sa. Quid id:quod uidiſti:ut munitum muro tibi uiſũſt oppidum.

Per. Si incolę bene ſunt morati:pulchre munitum arbitror.
Perfidia: & peculatus ex urbe:& auaritia ſi exulant.
Quarta inuidia.quinta ambitio.ſexta obtrectatio
Septimum periurium.To.euge.Per.octaua indiligẽtia.
Nona iniuria.decimum quod peſſimũ adgreſſu ſcelus.
Hęc niſi unde aberunt:centuplex murus rebus ſeruandis pax ſit:

To. Quid ais tu.Dor.quid uis.To.tu in illis es decem ſodalibus.
Te ĩ exilium ire hinc oport&.Dor.quid iam. To.quia periurus es.

Dor.Verba quidẽ haud indocte fecit.To.ex tuo inq̃ uſuſt.eme hanc.

Dor.Edepol qui cũ hanc magis cõtẽplo:magiſ placet.To.ſi hanc emeriſ
Dii ĩmortales:nullus leno te alter erit opulẽtior.
Euortes tuo arbitratu homines fundis:familiis:
Cũ optimis uiris rẽ habebis:gratiam cupient tuã.
Venient ad te comeſſatum.Dor.at ego intromitti.
Hac enĩ illi noctu occẽtabũt boſtiũ:exurẽt fores.

To. Proinde tu tibi iubeas cõcludi ędes foribus ferreis.
Ferreas ędes cõmutes:limina indas ferrea:ferreã ſeram
Atq; anulũ:ne ſi ferro parſeris ferreas tute tibi ĩpingi
Iubeas craſſas cõpedis.Dor.in malũ cruciatũ i ſane.

To. Hanc eme atq; auſculta mihi.Do.modo ut ſciã quãtũ dicet.

To. Vin huc uocem.Do.ego illo acceſſero.To.quid ais boſpes.

Sag. Venio adduco hanc:ut dudũ dixerã.nã heri ĩ portũ noctu
Nauis uenit.ueniri hanc uolo:ſi poteſt.ſi nõ poteſt:ire hĩc uolo
Quantũ poteſt.Do.ſaluus ſis adoleſcens.Sa.ſiquidẽ hanc
Vendidero precio ſuo.To.atqui aut hoc ẽptore uẽdes pulchre:
Aut alio nõ potes.Sa.es ne tu huic amicus.Do.tãq̃
Di omnes: qui cęlũ colũt.To.tum tu mihi es inimicus certus.
Nã generi lenonio nũq̃ ullus deus tã benignus fuit:
Qui fuerit ꝓpitius.Sa.hoc age opus neſt hac tibi ẽpta.

Dor.Si tibi ueniſſeſt opus.mihi quoq; empta ẽ.ſi tibi ſubiti nihil eſt.
Tantũdẽſt mihi.Sa.indica fac preciũ.Do.tua merx eſt.
Tua indicatio eſt.To.ęquũ hic curat.Sa.uin bene emere

Dor.Vin tu pulchre uendere.To.ego ſcio hercle utrũq; uelle.

Dor.Age: indica ꝓgnariter.Sa.prius dico hanc mancupio
Nemo tibi dabit.iã ſcis.Do.ſcio indica minimo daturus.

Sa. Qui ſis:qui duci queat.To.tace tace nimis tu quidẽ hercle
Homo ſtultus es pueriliter.Dor.quid ita.To.quia enim te
Ex puella prius percontari uolo:quę ad rem referunt.Dor.& qui
Hercle tu me monuiſti.haud male.uideſis ego ille doctus leno
Pene in foueam decidi.niſi hic adeſſes.quãtũ eſt adhibere hominẽ
Amicũ ubi quid geras.To.quo genere:aut qua í patria ſit nata:
Aut quibus parentibus.ne temere hãc emiſſe
dicas ſuaſu atq; ípulſu meo.
Niſi moleſtum eſt:percontari hanc paucis hic uult.Sa.maxime
Suo arbitratu.Dor.quid ſtas abi tute:atq; ipſe itidẽ roga
Vt tibi percontari liceat:quę uelis.etſi mihi dixit dare
Poteſtatẽ eius.ſed ego te malo.tamen eum ipſe adire ut
Ne contemnat te ille.To.ſatis recte mones hoſpes.uolo
Ego hanc percontari.Sa.a terra ad cęlum quid lubet.
To. Iube dum ea huc accedat ad me.Sa.i ſane. ac morem illi gere.
Percontare exquire quid uis.Dor.age age nunc tu impera
Vide ut ingrediare auſpicato.To.liquidũ eſt auſpiciũ
Tace cõcede ſis.iam ego illam adducam.Dor.age
Vt rem eſſe in noſtram putas.To.ſequere me adduco hanc:
Siquid uis ex hanc percontarier.Do.enim uolo te adeſſe.
To. Haud poſſũ:quin huc operam
Dem hoſpiti cui herus iuſſit:quid hic:ſi nõ uult me adeſſe una.
Sa. Immo i modo.To.do ego tibi operam.Do.tibi ibidem
Das.ubi tu tuum amicũ adiuuas.exquire.To.heus tu
Aduigila.Per.ſatis eſt dictum.quãq; ego ſerua ſum:ſcio ego
Officiũ meum:ut quę rogitet uera:ut accepi:eloquar.
To. Virgo.hic homo probus eſt.Per.credo.To.nõ diu apud hũc
Seruies.Per.ita pol ſpero: ſi parẽtes facient officium ſuum
Dor. Nolo ego te mirari.ſi nos ex te percontabimur
Aut patriam tuam aut parentes.Per.cur ego id mirer
Mi homo.ſeruitus mea mihi interdixit:nequid mirer
Malũ meũ.To.di iſtam perdant ita cata eſt & callida.
Habet cor.quã dicit quod opuſt.Dor.quid nomen
Tibi eſt.To.nunc metuo ne peccet.Per.lucridi nomẽ í patria fuit.
To. Nomen atq; omen quantiuis eſt precii.quin tu hanc emiſ.
Nimis pauebã ne peccar&:expediuit.Dor.ſi te emam mihi quoq;
Lucridem cõfido fore te.To.tu ſi hanc emeris nũq;
Hercle hunc menſem uertẽtẽ credo ſeruibit tibi.
Dor. Ita uelim quidem hercle.To.optata ut cõueniãt operã addito
Nihil adhuc peccauit etiã.Dor.ubi tu nata es.Per.ut mihi
Mater dixit:inculina:in angulo ad leuam manũ.

To. Hęc erit tibi fausta meretrix.nata est in callido loco
Vbi reꝝ omniũ bonaꝝ copia est sępissime.
Tactus est leno:qui rogaret ubi nata esset:diceret
Lepide lusit.Dor.at ego patriam te rogo quę sit tua
Per. Quę mihi sit.nisi hęc ubi nunc sũ.Do.at ego illam quęro.
Quę fuit.Per.omẽ ego ꝑ nihilo esse ducto:quod fuit:quãdo fuit.
Tãq̃ hominẽ quãdo animam efflauit:quid eum quęras
Qui fuit.To.ita me di bene ament:sapiẽter atq; equidem
Miser& tamen.Dor.sed tamẽ uirgo quę patria est tua
Age mihi actutum expedi quid taces.Per.dico equidem patriam
Quandoquidẽ hic seruio.hęc patriast mea.To.iã de istoc
Rogare omitte.nõ uides nolle loqui:ne suaꝝ se miseriaꝝ
In memoriã inducas.Dor.quid est captus ne est pater?
Per. Nõ captus.sed quod habuit:id perdidit.To.hęc erit bono
Genere nata:nihil scit:nisi ueꝝ loqui.Dor.quis fuit
Dic nomen.Per.quid illũ miseꝝ memorẽ:qui fuit.
Nunc & illũ miseꝝ & me miserã ęquũ est nominarier
Dor.Quoiusmodi is in populo habitust.Per.nemo quisq̃ acceptior
Serui liberiq; amabant.To.hominẽ miseꝝ prędicas.
Cum ipsus ꝑpe pditus est.& beneuolentis perdidit.Dor.emam.
Opinor.To.etiã opinor.Dor.sũmo genere esse arbitror
To. Diuitias tu ex istac facies:ac facies.Do.ita di faxit.To.eme modo.
Per. Iam hoc tibi dico.iã actutũ ecastor meus pater ubi me sciet
Venisse huc aderit hic.et me absentẽ redimet.To.quid nũc
Dor.Quid est.To.audin quid ait.Per.nam &si res sunt fractę
Amici sunt tamẽ.Dor.nesis plora.libera eris actutũ:si crebro cades
Vin mea esse.Per.dũquidem ne nimis diu tua sim.uolo.
To. Satin:ut meminit libertatis:dabit hęc tibi grandis bolos.
Age siquid agis.ego ad hunc redeo.sequere.reduco hanc tibi.
Adolescẽs uin uẽdere istanc.Sa.magis libet q̃ perdere.
To. Tum tu pauca in uerba cõfer.quid datur tanti:indica.
Sa. Faciam ita: ut te uelle uideam:ut emas.habe trecẽtũ minis
Dor.Nimiũst.Sa.octoginta.Dor.nimiũst.Sa.nũmus abesse hinc
Nõ potest.quid nũc dicam.Dor.quid id est ergo eloquere actutum
Atq; indica.Sa.tuo periculo sexaginta hęc dat argẽti minis.
Dor.Toxile quid ago.To.di deęq; te agitãt irati:& scelus:qui hac
Non ꝑperes destinare.Dor.habebo.To.heu prędatus ꝑbe
Abi argẽtũ effer huc.nõ edepol minis trecẽtis
Carast.feciſti lucri.Sa.heus tu etiã ꝑ uestimẽtis huc
Decem accedãt minę.Dor.abscedẽt enĩ:nõ accedẽt.
To. Tacesis.nõ tu illũ uides quęrere ansam:ĩfectum ut

Faciat.abis ne atq; argẽtum petis.
Dor.Heus tu ſerua iſtũ.To.quĩ tu is ĩtro.Do.abeo atq;.argẽtũ affero.
Toxilus. Sagariſtio ſerui.Perſa uirgo.
a Edepol dediſti uirgo operã laudabilem:probam &
Sapientẽ:& ſobriã.Per.ſi qd bonis boni fit:eſſe
Idẽ & graue & gratũ ſolet.To.audin tu perſa:ubi
Argentũ ab hoc acceperis ſimulato quaſi eas prorſũ in nauẽ.
Per. Ne doce.To.p ãgiportũ rurſum te ad me recipito.
Illac p hortũ.Per.qd furtũ ẽ prędicas.To.at ne cũ argẽto
Protinã pmittas domũ:moneo te.Per.qđ te dignũſt:me
Dignũ eſſe uis.Sa.tace parce uoci:pręda progreditur foras.
Doralus leno. Toxilus ſu9. Saturio.Paraſit9.Virgo.
Dor.p Robati hic argẽti ſũt ſexagĩta minę.duob9 nũmis mĩ9 eſt.
Sa. Quid ei nũmi ſciunt.Dor.cruminã hãc emere:aut facere
Vt remigret domũ.Sa.ne nõ ſat eſſes leno:id metuebas miſer
Impure.auare.ne cruminã amitteres.To.ſine quęſo quando
Lenoſt.nihil mirũ facit.lucro faciũdo.Do.ego auſpicaui ĩ hũc diẽ
Nihil m̃ tã prauiſt:qn me id pigeat pdere.age accipe hoc ſis.
Nun qd:ceterũ.Sa.huic ĩ collũ.niſi piget:ĩpono noſtro fiat
Me uoltis.To.qd tã properas.Sa.ita negotiumſt.
Mãdata ęque ſunt.uolo deferre epiſtolas.geminũ aũt
Fratrẽ ſeruire audiui hic meũ.tũ ego ut reqram atq;
Vt redimã uolo.To.atq; ędepol tu me cõmonuiſti:haud male
Videor uidiſſe hic forma pſimilẽ tui:eadẽ ſtatura.Sa.qppe qui
Frater ſciet.Do.qd attinet nos ſcire.Sa.auſculta ergo ut ſcias.
Vaniloquidorus uirginis uẽdo uidẽt.nugipilo q; des argẽtũ
Extenebronydes te digni loqui des:nũ des expalponides
Quod ſemel larripides nũq; eripi.Dor.heu hercle nomen
Multis modis ſcriptumſt tuũ.Sa.ita ſunt perſarũ mores
Lõga nomina cõtortiplicata habemus:Dor.nunquid
Cęterũ uoltis uale.Sa.& uos nã animus in nauiſt meus.
Dor.Cras ire potius hodie hic coenares uale.
Toxilus ſu9.Dordalus leno.Saturio.Paraſitus uirgo.
P Oſtq; illic abiit:dicere hic qd uis licet.ne hic tibi dies ĩluxit
Lucrificabilis.nã nõ emiſti hãc:ueł feciſti lucł.Dor.ille qdẽ
Iã ſcit qd negocii geſſerit:q; mihi furtiuã meo piculo uẽdidit.
Argentũ accepit:abiit.qui ego nũc ſcio an iã adferatur
Hęc manu.quo illũ ſequar:ĩ pſas.nugas.To.credidi gratũ fore
Beneficiũ meũ apud te.Dor.imo eqdẽ gratiã tibi toxile habeo
Nã ſenſi te ſedulo mihi dare bonã opã.To.tibin ego ĩmo ſerui.
Do. At at oblitus ſum intus dudũ edicere:quę uolui edicta:adſua hãc.

To. Saluaſt hęc quidẽ.Per.pater nunc ceſſat.To.qd ſi admoneam.
Per. Tẽpus eſt.To.beus ſaturio exi.nũc eſt illa occaſio inimicũ ulciſci.
Sa. Ecce me nũqd moror.To.age illuc.abſcede procul e cõſpectu.tace
Vbi cum lenone me uidebis conloqui:tum turbam facito.Sa.
dictum ſapienti ſat eſt.

Dordalus leno. Toxilus ſeruus.

t Ranſcidi loris omnis adueniens domi.ita mihi
ſuppellex ſqualet.
Atq; ędes meę.To.redis tu tandem.Dor.redeo.To.ne
ego hodie tibi
Bonã uitã feci.Dor.fateor habere gratiã.To.nũ quippiã aliud
Me uis.Dor.ut bene ſit tibi.To.pol iſtuc quidẽ omne iã ego
Vſurpabo domi.nam iã inclinabo me cum liberta tua.

Saturio paraſitus.Dordalus leno.Virgo.

n Iſi ego illum hominem perdo:Dor.perii.Sa.atq; optime
eccum ipſum ante ędes.
Per. Salue multum mi pater.Sa.ſalue mea gnata.Dor.perſa me
peſſundedit.
Per. Pater hic meus ẽ.Dor.hẽ quid pater.perii oppido qd ego igit̃
Ceſſo infelix lamẽtarier minas ſexaginta.Sa.ego pol te faciã ſcel⁹
Te quoq; etiã ipſũ ut lamenteris.Do.occidi.Sa.age ambula.
In ius leno.Dor.qd me in ius uocas?Sa.illic apud prętorẽ dicã.
Sed ego in ius uoco.Dor.nõ ne ãteſtaris.Sa.tuan ego cã carnufex
Cuiquam mortali libero auris atteram.qui hic commercaris
ciuis homines
Liberos.Dor.ſine dicã.Sa.nolo.Do.audi.Sa.ſurdus ſũ ambula
Sequere hac.Dor.ſceleſta fles.uirginaria.Sa.ſeqre hac mea gnata
Me uſq; ad prętorem.Per.ſequor.

Toxilus.Sagariſtio ſerui duo.Meretrix Lemniſcilene.

To. b Oſtibus uictis.ciuibus ſaluis.re placida.pacibus perfectis.
bello extincto.
Re bene geſta.ítegro exercitu.et preſidiis.cũ bene nos iuppiter.
Iuuiſti:diq; alii oẽs cęlipotentes:eas uobis habeo grates:atq; ago.
Quia probe ſum ultus meũ inimicũ.nũc ob eã rẽ íter pticipes
Diuidam prędã:& participabo.ite foras.hic uolo ante hoſtiũ
Et ianuã meos pticipes bene accipere.ſtatuite hic lectulos.ponite
Hic ,quęq; adſolẽt hic ſtatui uolo.primũ aquila m̃.ũde ego oẽs
Hilaros.ludẽtis lętificantis faciã:ut fiant:quorũ opera hęc
Mibi facilia factu facta ſunt.quę uolui effieri.nã iprob⁹ ẽ homo
Qui beneficium ſcit ſumere.& reddere neſcit.Lem.toxile mi cur
Ego ſine te ſum.To.cur aũt tu ſine me es.Lẽ.age dum ergo.
Accede ad me.atq; amplecteresis.To.ego uero.nihil b̃ magis
Dulceſt.Lẽ.ſed amabo oculus meus quum ílectis nos actutum
commodamus
Omnia quę tu uis ea cupio.To.mutua fiũt a me.age.age.ergo
Tu ſagariſtio accũbe in ſũmo.Sa.ego nihil cedo:parẽ quẽ pepigi.
To. Temperi.Sa.mibi iſtuc temperi.ſeroſt.
Age accũbe hũc diẽ ſuauem meũ natalem agitemus amoenũ
Date aquã manibus.apponite mẽſam do hãc tibi florẽtem
Florenti.tu hic eris dictatrix.nobis.age puere a ſũmo
Septenis cyathis cõmitte hos ludos.moueamus.propera.
Pęgnium tarde cyathos mibi das.cędo ſane.bene mibi.bene
uobis.bene meę amice.
Optat⁹ hic m̃ dies dat⁹ hodieſt.ab dis q; te licet liberã me ãplecti.
Lẽ. Tua factũ opa bñ oĩbus nobis.bę meę manus tuę poculũ donãt
Vt amantẽ amanti decet.To.cedo.Lẽ.accipe.To.bene ei
Qui inuidet mibi & ei qui hoc gaudio gaudet.

Dordalus leno. Toxilus. Sagariſtio ſerui. Lemniſcilene pęgnium.

Do. q Vi ſũt:q erũt:qq; fuerũt:qq;.futuri ſũt.poſthac ſol⁹ ego oĩb⁹
Antideo facile miſerrimus hominum ut uiuam.perii.íterii.
peſſimus hic mibi
Dies bodie íluxit.corruptor ita me toxillus pfabricauit.itaq;
Meã rẽ diuexauit uehiculũ argẽti miſer eieci.amiſi.neq;
Q̃ obrẽ eieci bẽo.qui illũ perſã atq; oẽs perſas:atq; etiã omnes
Perſonas male di oẽs pdãt ita miſer toxilus hęc mibi cõſtituit:
Quia ei fidẽ nõ habui argẽti:eo mibi eas machinas molituſt.
Quẽ pol ego ut nõ incruciatũ a tq; incõpedis cogã ſi uiuam.
Siqdẽ huc ũq̃ berus redierit e⁹:quod ſpero.ſed q̃d ego aſpicio.

Hoc uide quę hęc fabulaſt pol hic qdē potāt.adgrediar.
O bone uir ſalueto.& tu bona liberta.To.dordalus hic qdē ē.
Sa. Quin iube adire.To.adi ſi libet agite adplaudamus.
Dordale homo lepidiſſime ſalue locus hic
Tuus ē.hic accūbe.ferte aquā pedibus.preben tu puere.
Do. Nę ſis me uno digito attigeris:ne te ad terrā ſcelus adfligam.
To. At ego tibi hoc cōtinuo cyatho oculū excutiam tuum.
Do. Quid ais crux:ſtimulorū tritor:quo modo me hodie uerſauiſti.
Vt me in trichas cōieciſti.quo modo de perſa manus m̄ additaſt.
To. Iurgiū hīc auferas ſi ſapias.Do.at bona liberta hęc ſciuiſti
Ea me cęlauiſti.Lē.ſtultitiaſt:cui bene eſſe licet:eum pręuorti
Litibus.poſterius iſta hęc te magis par agereſt.Do.urit cor mihi.
To. Da illi cantharū.extingue ignē.ſi cor uritur:caput ne ardeſcat.
Do. Ludos me facitis ītelligo.To.uin cinedū nouū tibi dari pęgniū.
Quī lude:ut ſoles:quādo liber locuſt.hic hui babę baſilice
Te ītuliſti & facere.Pe.decet me facetū eſſe:& hunc inridere.
Lenonē lubidoſt.quādo dignuſt.To.pge ut ceperas.Pe.b̄ leno tibi
Peri pculit.Do.me prope.Pe.bē ſerua rurſū.Do.delude ut lubet.
Herus dū hīc abeſt.Pe.uiden ut tuis dictis pareo ſed quī tu meis
Cōtra itē dictis ſeruis.atq; b̄ quod tibi ſuadeo ſcias.Do.qdē id.
Pe. Reſtī tu tibi cape craſſam:ac ſuſpēde te:Do.caueſis me attīgas.
Ne tibi hoc ſcipione malum magnū demutere.te condono.
To. Iā iam pęgnium da pauſam.Do.ego pol uos
Eradicabo.Pe.at te ille qui ſupra nos habitat q tibi male uolt.
Maleq; faciet.nō hi dicūt:uerū ego.To.age circūfer mulſum
Bibere uſq; plenis cantharis.iādiu factū ē.poſtq̄ bibimus
Nimis ſicci ſumꝰ.Dor.di faciāt ut id bibatis:qd̄ uos núq̄ trāſeat.
To. Nequeo leno quī tibi ſaltē ſtaticulū olī quē hegea faciebat:uide
Vero ſi tibi ſatis placet me quoq; uolo reddere:diodorus quē
Olī faciebat ī ionia.Dor. malū ego uobis dabo.niſi abitis.
To. Etiā mutis īpudēs.iā ego tibi:ſi me inritaſſis pſam adducā denuo.
Do. Iā taceo hercle.atq; tu perſa es.q me uſq; admutilauiſti ad cutem.
To. Tace ſtulte.hic eius geminus eſt frater.Do.hiccineſt.To.ac
geminiſumus.
Do. Di deęq; & te:& geminū fratrē excruciēt.Sa.qui te perdidit.
Nā ego nihil merui.Do.at enī quod ille meruit.tibi id obſit uolo.
To. Agite ſultis hūc ludificemus.niſi indignuſt.Sa.non opuſt.
Lē. At me haud par eſt.To.eo credo q; nō ī cōcilia:ut cum te emo.
Lē. Attamē nontamē.To.caue ergo ſis malo.& ſequere me.
Lē. Te mihi dicto audientē eſſe addecet.To.nā hercle abſq; me
Foret meo pręſidio.hic faceret te proſtibulā propediem.

Sed ita pars libertinoꝝ ẽ: niſi patrono qui aduerſatus eſt.
Nec ſatis liber ſibi uidetur. nec ſatis frugi. nec ſat honeſtus.
Ni id efficit ni ei maledixit. ni grato ingratus repertus eſt.
Le. Pol benefacta tua me hortantur: tuo impio paream.
To. Ego ſum tibi patronus plane: qui huic pro te argentū dedi
Hic eſt hic eſt. hūc uolo ludificari. Le. meo ego in loco ſedulo.
Curabo. Dor. certo illi homines mihi neſcio qd mali cōſulunt.
Quid faciant. Sa. heu uos. To. qd ais? Sa. biccine dordalus eſt
Leno. qui hic liberas uirgines mercatur. hiccineſt qui fuit
Quondā fortis. Do. quę hęc res ẽ. ei colaphū icit. malū uobis.
Dabo. To. at tibi nos dedimus dabimuſq; etiā. Dor. ei nates.
Peruellit. Peg. licet iā dius ſępe ſunt expunctę. Do. loquere
Tu etiā fruſtū pueri. Lẽ. patrone i intro amabo ad coenam.
Do. Mea ignauia tu nūc me inrides. Lẽ. q nec te uolo bene
Vt tibi ſit. Do. nolo mihi bene eſſe. Lẽ. ne ſit. To. quid igit
Sexcenti nummi qd agūt. quas turbas danunt. Do. male
Diſperii ſciūt referre probe inimico gratiam. To. ſatis
Sumpſimus ſupplicii iā. Do. fateor manus uobis do.
To. Et poſt dabis ſub furcis abi intro in crucē. an ne hic parum
Feci. Do. tum biſcę habēt cōueniſſe te toxilum. To. me.
Spectatores bene ualete. leno periit plaudite.

Plauti Rudens.

Argumentum.

r Ete piſcator de mari extraxit uidulum:
Vbi erant herilis filię crepundia.
Dominū ad lenonem quę ſurrepta uenerat.
Ea ĩ clientelam ſuſcepta imprudens patris
Naufragio eiecta deuenit. cognoſcitur
Suoq; amico pleuſidippo iungitur.

Arcturus.

q Vi gentes omnes mariaq; & terras mouet
Eius ſum ciuis ciuitate cęlitum
Ita ut uidetis ſum ſplendēs ſtella: candida
Signum quod ſemper tempore exoritur ſuo
Hic atq; in cęlo. nomen arcturo eſt mihi
Noctu ſum in cęlo clarus: atq; inter deos
Et inter mortales ambulo. interdius
Et alia ſigna de cęlo ad terram occidunt.
Qui eſt imperator diuū atq; hominū iuppiter

Is nos per gentis alium alia diſparat
Qui facta hominũ:mores pietatẽ:& fidem
Noſcamus:ut quẽq; adiuuet opulentia.
Qui falſas litis falſis teſtimoniis petunt:
Quiq; in iure abiurant pecuniam:
Eorum referimus nomina.exſcripta ad iouem
Quotidie ille ſcit quis hic quęrat malum.
Qui hic litem adipiſci poſtulant periurio.
Mali res falſas qui impetrant apud iudicem:
Iterum ille eam rem iudicatam iudicat.
Maiore multa multat:q̃ litem auferunt.
Bonos in aliis tabulis exſcriptos habet.
Atq; hoc ſceleſti in animum inducunt ſuum.
Iouem ſe placare poſſe omnibus hoſtiis
Et operam & ſumptum perduunt ideo
Fit.quia nihil ei acceptum eſt a periuriis.
Supplicii facilius ſi qui pius eſt a dis ſupplicans:
Q̃ qui ſceleſtus eſt inueniet ueniam ſibi.
Idcirco moneo uos ego hęc:qui eſtis boni.
Quiq; ętatem agitis cũ pietate & cum fide
Retinete.porro poſt factum ut lętemini.
Nunc huc qua cauſa ueni argumentum eloquar
Primum dum huic eſſe nomen urbi diphilus
Cyrenas uoluit.illic habitare demones
In agro atq; uilla proxima propter mare.
Senex:qui huc athenis exul uenit.haud malus
Neq; is adeo propter malitiam patria caret.
Sed dum alios ſeruat:ſe impediuit.interim
Rem bene partam comitate perdidit.
Huic filiola uirgo periit paruula.
Eam de predone uir mercatur peſſumus.
Is eam huc cyrenas leno aduexit uirginem:
Adoleſcens qdam huius:ciuis atticos
Eam uidit ire e ludo fidicinio domum.
Amare occępit.ad lenonem deuenit.
Minis triginta ſibi puellam deſtinat.
Datq; arabonem.& iure iurando alligat.
Is leno:ut ſe ęquum eſt:flocci non fecit fidem.
Neq; quod iuratus adoleſcenti dixerat.
Ei erat hoſpes parui ſiculus.ſenex
Sceleſtus agrigentinus urbis proditor.

Is illius laudare infit formam uirginis.
Et aliarum itidem quę eius erant mulierculę.
Infit lenoni ſuadere:ut ſecum ſimul
Eat in ſiciliam.ibi eſſe homines uoluptarios
Dicit.poteſſe ibi eum fieri diuitem
Ibi eſſe quęſtum maximum meretricibus
Perſuadet.nauis clanculum conducitur.
Quicqd erat noctu in nauem comportat domo
Leno.aduleſcenti qui puellam ab eo emerat:
Ait ſeſe ueneri uelle uotum ſoluere.
Id hic eſt ueneris phanum.& eo ad prandium
Vocauit adoleſcentem.huc ipſe hunc ilico
Conſcendit nauem.auehit meretriculas
Adoleſcenti.alii narrant:ut res geſta ſit.lenonem
Abiiſſe ad portum.aduleſcens uenit.
Illorum:nauis longe in altum abſceſſerat.
Ego quoniam uideo uirginẽ aſportarier.tetuli
Ei auxilium & lenoni exitium ſimul.
Increpui hibernum & fluctus moui maritimos.
Nam arcturus ſignum ſum omniũ acerrimum.
Vęhemens ſum exoriens cũ occido uehementior.
Nunc ambo in ſaxo leno atq; hoſpes ſimul
Sedent eiecti.nauis confracta eſt:
Iis illa autem uirgo atq; altera itidem
Ancilla de naui timide deſiluerunt in ſcapham.
Nũc eas ab ſaxo fluctus ad terram ferunt
At uillam illius exul ubi habitat ſenex:
Cuius deturbauit uentum tectũ & tegulas.
Et ſeruus illic eſt eius:qui egreditur foras
Aduleſcens.huc iam adueniet.quem uidebitis
Qui illam mercatuſt de lenone uirginem
Valete.ut hoſtes ueſtri diffidant ſibi.

Sceparnio ſeruus.

p Ro di īmortalis tempeſtatem cuiuſmodi
Neptũnus nobis nocte hac miſit proxima.
Detexit uentus uillam.quid uerbis opuſt.
Non uentus fuit uerum alcumenę euripidi
Ita omnes de tecto deturbauit tegulas.
Illuſtrioris fecit.feneſtraſq; indidit.

Pleſidippus adox. Dęmones. Sceparnio ſeruus.

Ple. e Tuos & uris abduxi negociis.neq; id ꝓceſſit.q̃ uos duxi gra.

Neq; quiui lenonẽ ad portũ prehẽdere.ſed mea deſidia ſpem
Deſerere nolui.eo uos amici detinui diutius.nũc huc ad ueneris
Phanũ uenio uiſere.rem diuinam ſe facturum dixerat.
De. Si ſapiã:hoc quod me mactat:cõcinnẽ lutum.Sce.prope me
Hic neſcio qs loquitur.De.heu ſceparnio.Sce.q; noſat me.
Ple. Qui pro te argentum dedit.Sce.quaſi me tuũ eſſe ſeruũ dicas.
De. Luto uſus multo.multam terram confode.
Villam integundam intellego totã mihi.nã nunc perlucet ea
Q; cribrũ crebrius.Ple.pater ſalueto.amboq; adeo.De.ſaluus ſis.
Sed utrũ tu uir ne an foemina es.qui illũ patrẽ uoces?Ple.uir
Sũ equidẽ.De.quęre uir porro patrẽ filiolam ego unam
Habui.eã unam perdidi.uirile ſexus nunq̃ ullum habui.
Ple. At di dabũt.Sce.tibi qdẽ hercle quiſqs es magnum malum:
Qui oratioẽ nos hic occupatos occupes.Ple.iſticine uos bĩatis.
Sce. Quid tu id quęritas.an quo furatũ mox ueĩas ueſtigas loca?
Ple. Peculioſum eſſe decet ſeruũ & probũ:quem hero pręſente
Prętereat oratio:aut qui inclemẽter dicat homini libero.
Sce. Et impudicũ.& impudentem hominem addecet
Moleſtũ ultro aduenire ad alienã domum:cui debeatur
Nihil.De.tace ſceparnio.quid opus adoleſcẽs?Ple.iſti
Infortuniũ qui pręfeſtinet:ubi herus adſit pręloqui.
Sed niſi moleſtũſt paucis pcontarier uolo ego ex te.
De. Dabitur opa atq; in negocio.Sce.qn tu in paludẽ is exagitaſq;
Harundines q; ptegamus uillam:dum ſudunſt:De.tace
Tu ſiquid opus eſt dice.Ple.dic quod te rogo ecquẽ tu hic
Hominẽ criſpũ:incanum:uideris:malũ:piurũ:palpatorem.
De. Plurimos nã ego propter eiuſmodi uiros uiuo miſer.Ple.hic dico
In phanũ ueneris q; mulierculas duas ſecũ adduxit:quiq;
Adornaret ſibi:ut rẽ diuinã faciat.aut hodie aut heri.
De. Nõ hercle adoleſcẽs iã hos dies cõpluſculos quenq̃ iſtic
Vidi ſacruficare.neq; põt clã me eſſe:ſiqui ſacruficant.
Sẽper petunt aquã hic aut ignẽ:aut uaſcula:aut cultrum
Aut ueru.aut alilã extarẽ:aut aliquid.quid uerbis opuſt
Veneri paraui uaſa:& puteũ.non mihi nũc interuallũ iã hos
Dies multos fuit.Ple.ut uerba phibes:me periiſſe prędicas.
De. Mea quidẽ hercle cã ſaluus ſis licet.Sce.heus tu q; phana ueneris
Cauſa circũis.iubere melius ẽ prandium ornari domi.
Fortaſſe tu huc uocatus es ad prandiũ.ille qui te uocauit.nullus
Venit.Ple.admodũ.Sce.nullũſt.periculum te hinc ire
Imprãſum domũ.cererẽ te melius q̃ uenerem ſpectarier
Amorẽ hęc curat:triticũ curat ceres.Ple.deludificauit me

Ille hō indignis modis.De.pro dii īmortales.qd illuc ẽ ſceparnio
Hominū ſecundū littus.Sce.ut mea ẽ opinio propter uiam.
Illi ſunt uocati ad prandiū.De.qui?Sce.quia poſt coenã credo
Lauerūt.heri confracta nauis ī mari ẽ illis.De.ita eſt
At hercle nobis uilla in terra & tegulę.Sce.bui homunculi
Quãti eſtis eiecti ut natant.Ple.ubi ſunt homines obſecro.
De. Hac ad dexterã uiden ſecundū litus.Ple.uideo ſequimini.
Vtinã is ſit:quẽ ego quęro:uir ſacerrimus ualete.
Sce. Si nō moneas noſmet meminimus.ſed o palemon ſancte
neptūni comes
Qui hercule ſocius eſſe diceris.quod facinus uideo.De.qd uides.
Sce. Mulierculas uideo ſedẽtis in ſcapha ſolas duas ut adflictãt̃
Miſerę.euge euge ꝑbene abſaxo abuortit fluctus adlitus ſcaphã.
Neq; gubernator unq̃ potuit nō uidiſſe undas me maioris cẽſeo.
Saluę ſunt.ſi illos fluct⁹ deuitauerūt.nunc nunc periclumſt.
Eiecit alterã.at inuadoſt iã facile enabit euge pace uides ne
Alterã illam ut fluctus eiecit foras.ſurrexit horſũ ſe capeſſit.
Salua res deſiluit.hęc autẽ altera in terrã e ſcapha:ut prę timore
Ingenua in undas cõcidit ſaluaſt.euaſit ex aqua iã ī littore eſt.
Sed dextro uorſũ aduerſa it ī malã crucẽ hẽ errabit illęc hodie.
De. Quid id refert tua.Sce.ſi ad ſaxũ quod capeſſit ea:deorſũ cadit:
Errationis fecerit cõpẽdiū.De.ſi tu de illarū ornatur⁹ ue paries
Illis curandum cẽſeo ſceparnio ſi apud me es ſeruus:mihi
dari operam uolo.
Sce. Bonũ çquũq; oras.De.ſequere me hac ergo.Sce.ſequor.

Paleſtra mulier.

n Imio hominũ fortunę minus miſerę memorantur
Expiundo iis datur acerbũ:hoc deo complacitum eſt
Me hoc ornatu.ornatã in incertas regiones:timidã:eiectam.
Hãcine ego partẽ capio ob pietatem pręcipuã.nã b̃ mihi aut
Laboriſt:laborẽ hũc potiri.ſi erga parentẽ:aut deos me īpiaui.
Sed id ſi parte curaui:ut cauerẽ:tũ b̃ m̃ in decore:iniq;:īmodeſte:
Datis di.nãqd habebũt ſibi igit̃ impii poſtbac.ſi ad hũc modũ
Eſt ī noxiis honor apud uos.nã me,ſi ſciã feciſſe aut parẽtis
Sceleſte:minus mei miſererer ſed herile ſcelus me ſollicitat.
eius me impietas
Male habet.is nauẽ atq; oĩa ꝑdidit ī mari.nec bonoꝝ eius ſunt
Reliqę.etiã quę ſimł uecta mecũ ī ſcaphaſt excidit.ego nẽ ſola ſũ:
Quę mihi ſi forte ſalua:ſaltẽ labor lenior eſſet hic m̃ eius opa.
Nũc q̃ ſpẽ:aut opẽ:aut cõſilii̇qd capeſſã.ita b̃ ſolis locis cõpotita
Sũ.hic ſaxa ſũt.hic mare ſonat.nec qſq̃ hō mihi obuiã uenit.

Hoc quod induta ſum ſũmꝫ opes oppido:nec cibo:nec loco
tecta quo ſim:ſcio.
Quę m̃ eſt ſpes.qua me uiuere uelí?nec loci gnara ſũ.nec diu b̃ fui.
Saltẽ aliquẽ uelí:qui mihi ex his locis:aut uiã:aut ſemitam
Mõſtret.ita nũc hac an illac eã:ícerta conſilii.nec prope
Vſq̃ hic quidẽ cultũ agrũ conſpicor.algor.error.pauor
Me omnia tenẽt.hęc parentes mei haud ſcitis miſeri:
Me nũc miſerã eſſe uti ſũ libera.ego pro gnata fui.maxíe
Nequicq̃ fui.nũc qui minus ſeruio:q̃ ſi forem ſerua
Nata:neq; quicq̃ unq̃ iis ꝓfuit qui me ſibi eduxerũt.
Ampeliſca. Paleſtra mulieres duę.
Am. q Vid mihi melius eſt quid magis in rem eſt?q̃ corpore
uitam ſecludam.
Ita male uiuo.atq; ita mihi multę í pectore ſũt curę exanimales.
Dent uitę haud parco.pdidi ſpem:qua me oblectabam
Omnia iam circũcurſaui.atq; in latebris omnibus preptaui
Quęrere cõſeruã uoce:oculis:auribus.ut pueſtigarẽ neq; eã uſq̃
Inuenio.neq; quo eã:neq; qua quęrã cõſultumſt.neq; quẽ rogitẽ.
Reſponſorẽ quẽq̃ interea inuenio.neq; magis ſolę terrę
Solę ſunt:q̃ hęc loca.atq; hę regiones.neq; ſi uiuit:eam
Viuã nunq̃:quin íueniã:deſiſtã.Pal.quę nam uox mihi
Prope hic ſonat.Am.pertimui qs hic loquitur prope.Pal.ſpes
Bona obſecro ſubuẽta mihi.Am.mulier ẽ.muliebris uox m̃ ad
Aures uenit.eximes ex hoc miſerã metu.Pal.certo uox
Muliebris auris tetigit meas.nũ ampeliſca obſecroſt.Am.ten
Paleſtra audio.Pal.quin uoco ut me audiat nomíe illã ſuo:
Ampeliſca.Am.hẽ qs eſt.Pal.ego paleſtra.Am.dic ubi es.
Pal. Pol ego nũc í malis plurimis.Am.ſocia ſũ.nec minor ps meaſt.
Q̃ tua.ſed uidere expecto te.Pal.mibi es ęmula.Am.cõſeq̃mur
Gradu uocẽ.ubi es.Pal.ecce me.accede ad me.atq; adi contra.
Am. Fit ſedulo.Pal.cędo manũ.Am.accipe.Pal.dic uiuis ne obſecro?
Am. Tu facis me quidẽ ut uiuere nũc uelí:quãdo mihi te licet tangẽ.
Vt uix mihi credo.ego hoc te tenere obſecro.ãplectere ſpes mea
Vt me omniũ iã labor leuias.Pal.occupas prę lo : :quę íeſt orõ.
Nũc abire hĩc decet nos.Am.quo amabo ibim?.Pal.littus hoc
Perſequamur.Am.ſequor quo lubet.ſiccine hic cũ uiuo:a ueſte
Graſſabimur.hoc quod ẽ:id neceſſariũ ẽ ppeti.ſ3 qd b̃ obſecro ẽ?
Pa. Quid.Am.uiden amabo phanũ.uides ne hoc.Pal.ubi ẽ.Am.ad
Dexterã uideo:decorũ dis locũ uiderier.Pal.baud longe
Abeſſe oportet homines hĩc.ita hic lepiduſt locus.
Eſt deus.ueneror ut nos ex hac erũna eximat miſeras

Inopis erumnoſas:aut aliquo auxilio adiuuat.

Sacerdos & eędem mulieres.

q Vi ſunt:qui a patrona preces mea expetentes ſũt.nam
uox precantum me
Huc foras excitauit.bonã atq; obſequentem deam:atq;
baud grauatam
Patronã executur:benignãq; multum.Pal.iubemus te
Saluere mater.Sa.ſaluete puellę ſed unde uos ire cũ uuida ueſte
Dicã obſecro tã meſtiter ueſtitas.Pal.ilico hĩc im⁹.baud lõgulę
Ex hoc loco.uerum lõge hĩc abeſt:unde uectę ſumus.Sa.nempe
Equo ligneo p uias cęruleas ęſtis uectę.Pal.admodũ.
Sa. Ergo ęquius uos orat candidatas uenire hoſtiataſq; ad hoc
Phanũ.ad iſtũc modũ non ueniri ſolet.Pal.quę nũc eiectę e marĩ
Sumus ambę.obſecro unde nos hoſtias agere uoluiſti huc.
Nũc tibi amplectimur genua egentes opũ:quę in locis
Neſciis neſcia ſpe ſumus.ut tuo recipias tecto.ſeruesq; nos.
Miſeriarũ quę te ambarũ uti miſereat:quibus nec locus ullus
Nec ſpes parata eſt.neq; hoc amplius q̃ quod uides nobis
Quicquãſt.Sa.manus mihi date.exurgite a genibus ambę.
Miſericordior nulla me eſt foeminaꝝ.ſed hę pauperes
Sunt:inopeſq; puellę.egomet uix uitam colo.ueneri
Cibo meo ſeruibo.Am.ueneris phanum obſecro hoc eſt.
Sa. Fateor ego huius phani ſacerdos clueo.uerũ qcquid ẽ comiter
Fiet a me.quo non copia ualebit ite hac mecum.
Pol. Amice benigneq; honorẽ mater noſtrũ habes.Sa.oportet.

Piſcatores.

o Mnibus modis q pauperes ſunt:homines miſeri uiuũt.
Pręſertĩ quibus nec quęſtus eſt:nec dĩdicere artem ullã.
Neceſſitate qcquid ẽ domi:id ſat eſt habendũ.nos iã de
Ornatu probe modũ ut locupletes ſumus.his coenã
Atq; hę harundines ſunt nobis queſtu & cultu.
Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitu
Gymnaſtico.& paleſtricũ hoc habemus.echinos.lopadas.
Oſtreas baiano captamus.conchas.marinã urticã.muſculos
Plaguſias ſtriatas.poſt id piſcatũ hamatilẽ & ſaxatilem
Aggredimur cibũ captamus e mari.ſi euentus non uenit.
Neq; quicq̃ captũ eſt piſciũ.ſalſi lautiq; pure domum.
Redimus clanculũ.dormimus incoenati.atq; ut nunc
Valide fluctuat mare.nulla nobis ſpes ẽ.niſi quod conchарũ
Capſimus incoenati ſumus.pfecto nunc uenerem hanc
Veneremur bonã.ut nos lepide.adiuuerit bodie.

Trachalio ſeruus. Et iidem piſca.

Tr. à Nimo aduerſaui ſędulo ne berũ uſq̃ prędterirem
Nã cũ mõ exibat foras:ad portũ ſe aiebat ire.me huc obuiã
Iuſſit ſibi uenire adueneris phanũ.ſed quos pconter cõmode
Eos quos uideo aſtare.adibo.ſaluete fures maritimi:cõchitę
Atq; hamiotę.famelica hominũ natio.qd agitis?ut pitis?

Pi. Vt piſcatorẽ ędquum eſt fame.ſitiq;.ſpeq;.Tr.ecquẽ
Aduleſcentẽ huc:dũ hic aſtatis:ſtrenua facie rubicundũ
Fortẽ:qui tres duceret chlamydatos cũ macheriis uidiſtis.

Pi. Nullũ iſtac facie ut prędicas ueniſſe huc ſcimus.Tr.ecquem
Recaluũ ac ſilonẽ ſenẽ ſtatutũ.uentrioſũ.tortis ſupciliis
Contracta fronte.fraudulentũ.deorũ odiũ:atq; hominũ.
Malũ:mali uitii:probriq; plenũ.q duceret mulierculas duas ſecũ.
Satis uenuſtas.Pi.cũ iſtiuſmodi uirtutibus opiſq; natus q ſiet.
Eũ qdẽ ad carnificẽ eſt ędquius:q̃ ad uenerẽ commeare.

Tr. At ſi uidiſtis dicite.Pi.huc profecto nullus ueít.uale.Tr.ualete
Credidi factũ ẽ:quod ſuſpicabar.data uerba hero ſũt.leno abiit
Scędeſtus exulatũ í nauẽ aſcendit:mulieres auexit.hariol? ſum
Is huc berũ etiã ad prandiũ uocauit.ſceleris ſemen.
Nunqd mihi meliuſt:q̃ ilico hic operiar berũ dũ ueniat
Eadẽ hęc ſacerdos uenerea:ſiquid amplius ſcit
Si uidero.exquiſiuero.faciet me certiorem.

Mulier Ampeliſca. Trachalio ſeruus.

i Ntelligo hãc:quę pxía ẽ:uillã ueneris phano pulſare iuſſiſti.
Atq; aquã rogare cuius ad auris uox mihi aduolauit.
Obſecro quis hic loquit̃.Tr.quẽ ego uideo.ẽ ne ampeliſca:quę
Foras ẽ phano egreditur?Am.ẽ ne hic trachalio:quẽ conſpicor
Calator pleſidippi.Tra.ea eſt.Am.is eſt.trachalio ſalue.Tra.
ſalue ampeliſca.

Am.Quid agis tu.Tr.ętatẽ haud malã male.Am.melius ominare
Vey omnes ſapiẽtes decet cõferre & fabulari.ſed plegidippus
Tuus berus ubi amabo ẽ.Tr.eia uero:quaſi nõ ſit ít?.Am.neq;
Pol ẽ:neq; ullus qdẽ huc ueít.Tr.nõ uenit.Am.uera prędicas.

Tr. Nõ ẽ meũ ampeliſca.ſed q̃ mox coctum eſt prandium.

Am.Quod prandiũ obſecro te.Tr.nempe rẽ diuinã facitis hic.

Am.Quid ſõnias amabo.Tr.certe huc labrax pleſidippũ uocauit.
Ad prandium berum meum berus ueſter.Am.pol baud
miranda facta dicis.
Si deos decepit & boíes.lenonũ more fecit.Tr.nõ rẽ diuinã
Facitis hic uos:neq; ber?.Am.ariolare.Tr.qd tu agis hic igitur.

Am.Ex malis multis:metuq; ſũmo:capitaliq; expiculo:orbas auxiliiq;

Opũq; huc recipit ad ſe hęc ſacerdos ueneria me & paleſtrã.
Tr. An hic paleſtraſt obſecro.heri mei amica.Am.certo.Tra.ineſt
Lepos in nũtio tuo magnus mea ampeliſca.ſed iſtuc periclum
Perlubet quod fuerit uobis ſcire.Am.confracta eſt mi trachalio
Hac nocte nauis nobis.Tr.quid nauis quę iſtęc fabula eſt.
Am. Nõ audiuiſti amabo:quo pacto leno clãculũ nos hĩc auferre uoluit
In ſiciliam.et quicquid domi fuit:ĩ nauẽ ípoſuit.ea nũc
Perierũt omnia.Tr.ob neptũne lepide ſalue.nec te aleator ullus
Eſt ſapiẽtior. ꝓfecto nimis lepide ieciſti bolũ.periuꝝ perdidiſti.
Sed nunc ubi eſt leno labrax.Am.perit potando opinor·
Neptunus magnis poculis hac nocte eũ inuitauit.credo hercle
An an eo datum quod biberet.Tr.ut ego amo te mea ampeli ca
Vt dulcis es:ut mulſa dicta dicis.ſed tu et paleſtra quo modo
Saluę eſtis?Am.ſcibiſ faxo nauis timidę ambę in ſcaphã inſiluim?
Quia uidemus ad ſaxa nauẽ ferrier. ꝓperans exolui reſtim:
Dũ illi timẽt nos cũ ſcapha tẽpeſtas dextrouorſũ differt
Ab illis itaque nos uẽtiſq; fluctibuſq; iactatę exẽplis plurimis
Miſerę:perpetuã noctẽ:uix hodie ad littus pertulit nos uentus
Exanimatas.Tr.noui neptunus ita ſolet:q̃uis faſtidioſus
Aedilis eſt.ſiquę ípobę ſũt merces iactat omnes.Am.uę
Capiti atq; ętati tuę.Tr.tuo mea ampeliſca,ſciui lenonẽ
Facere hoc quod fecit.ſępe dixi:capillum ꝓmittam.optimũſt.
Occipiãq; bariolari.Am.cauiſtis ergo tu atque herus ne abiret
Cũ ſcibatis.Tr.quid faceret.Am.ſi amabat:rogas quid faceret.
Aut ſeruaret:dies nocteſque in cuſtodia eſſet ſemper
Veꝝ ecaſtor ut multi fecit:ita ꝓbe curauit pleſidippus.
Tr. Cur tu iſtuc dicis.Am.res palam eſt.Tr.ſcin tu etiã qui it lauatũ
In balineas:ibi cum ſedulo ſua ueſtimẽta ſeruat
Tamen ſurripiũt̃:quippe qui:quẽ illoꝝ obſeru&:falſus eſt.
Fur facile quẽ obſeruat uidet.cuſtos qui fur ſit:neſcit.
Sed duce me ad illam: ubi eſt.Am.i ſane in ueneris phanũ:huc ĩtro
Sedẽtẽ flentẽque opprimes.Tr.ut iam iſtuc mihi moleſtuſt
Sed quid flet.Am.ego dicam tibi hoc ſeſe excruciat animi:
Quia leno ademit ciſtulã ei:quã habebat:ubique habebat
Qui ſuos parentis noſcere poſſet.eam ueret̃ ne perierit
Tr. Vbi nam ea fuit ciſtellula.Am.ibidem in naui cõcluſit ipſe
In uidulũ:ne copia eſſet eius quis ſuos parẽtes noſceret.
Tr. O facinus ípudicũ:quã liberã eſſe oporteat ſeruire poſtulare.
Am. Nunc eam cũ naui ſcilicet abiiſſe peſſũ in altũ.
Et auꝝ et argẽtũ fuit lenonis ibidẽ.credo aliquẽ
Immerſiſſe atque eũ excepiſſe.id miſera moeſtaſt

Sibi eoꝝ ueniſſe inopiã. Tr. iam iſtoc magis uſus factoſt:
Ne eam intro conſoler: qꝝ eam ne ſe ſic excruciet animi.
Nam multa prꝛter ſpem: ſcio multis bona eueniſſe.
Am. At ego etiam qui ſperauerint: ſpem decepiſſe multos.
Tr. Ergo animus ęquus optimũ eſt erumnę condimẽtum.
Ego eo intro: niſi quid uis. Am. eas. ego quod mihi imperauit
Sacerdos id faciam: atqꝝ aquam hinc de proxumo rogabo
Nam extẽplo ſiue uerbis ſuis peterẽ daturos dixit: neqꝝ digniorem
Cenſeo uidiſſe anũ me quẽq̃: cui deos atqꝝ homines cenſeam
Benefacere magis decere. ut lepide: ut liberaliter: ut honeſte
Atqꝝ haud grauatę timidas: egentes: humidas: eiectas: exanimatas
Accipit ad ſeſe. haud ſecus q̃ ſi ex ſe ſimus natę. ut ea ipſa ſuccícta
Aquam calefactat: ut lauemus. nũc memora illis ípera híc aquã
Vnde mihi íperauit. heus ecquis í uillaſt? ecquis recludit? ecqs ꝓdit?

Sceparnio ſeruus. Ampeliſca mulier.

S. q Vis eſt qui noſtris tã ꝓterue foribus facit iniuriã. Am. ego ſũ.
Sce. Hem quid hoc boni ẽ: heu edepol ſpecie lepida
mulier. Am. ſalue adoleſcens.
Sce. Tu multũ ſalueto adoleſcentula. Am. ad uos uenio.
Sce. Accipiã hoſpitio: ſi mox uenis itẽ ut adfectam
Am. Nam nũc nihil eſt: qui te maneã. Sce. ſed quid ais
Mea lepida bilara. Am. ab nimiũ familiariter me adtrectas
Sce. Pro di immortales ueneris effigia hęc quidẽ eſt. ut in ocellis
Hilaritudo eſt. eia corpus cuiuſmodi ſubuolturiũ illud quidẽ
Subaquilũ uolui dicere. uel papillę cuiuſmodi. tum quę indoles
In ſauio eſt. Am. nõ ego ſũ pollucta pago. potin ut me abſtineaſ
Manũ? Sce. nõ licet te ſic placide bellã belle tãgere.
Am. Ociũ ubi erit: tũ tibi operam ludo & delicię dabo. nũc quãobrẽ
Huc ſũ miſſa amabo uel tu mihi aias uel neges. Sce. quid nũc
Vis. Am. ſapiẽtior natuſ qd uelim indiciũ facit. Sce. meus quoque
Hic ſapiẽtior natus quid uelim: indicium facit:
Am. Hic ſacerdos ueneriſ hinc me petere aquã iuſſit a uobis. Sce. at ego
Baſilicus ſũ: quẽ niſi oras guttã nõ feres: noſtro illũ puteũ periculo
Et ferramẽtis fodimuſ. niſi multis blãditiis a me gutta nõ ferri pót.
Am. Cur tu aquã grauare amabo: quã hoſtis hoſti cõmodat. Sce. cur tu
Opam grauare mihi: quã ciuis ciui commodat. Am. imo etiã tibi
Mea uoluptas: quę uoles faciã omnia. Sce. euge ſaluus ſũ. hęc iã
Me ſuã uoluptatẽ uocat. dabit tibi aqua. ne nequicq̃ me ames.
Cedo mihi urnã. Am. cape. ꝓpera amabo efferre. Sce. manta. iã hic
Ero uoluptas mea. Am. qd ſacerdoti meę dicã: hic demoratã tã diu.
Vt etiã nũc miſera timeo: ubi oculis intueor mare. ſed quid ego

Miſera:uideo ꝓcul in littore meũ hey.lenonẽ ſiciliẽſẽque hoſpitẽ
Quos periiſſe ãbos miſera cẽſebã in mari.iã illud plus mali nobis
Viuit q̃ ratę.ſed quid ego ceſſo fugere in fanũ.ac dicere hęc
Paleſtrę:in arã ut cõfugiamus.prius q̃ huc ſceleſtus leno ueniat.
Nosq; hic opprimat.cõfugiã hinc:res ita ſuppetit:ſubito.

Sceparnio ſeruus.

P Ro di immortales in aqua nũq̃ credidi uoluptatẽ ineſſe tãtã.
Vt hãc traxi lubẽs.nimio min⁹ altus puteus uiſus ẽ:q̃ ꝓpus
Vt ſine labore hanc extraxi.pręficiſci ne ſatis neq̃ ſũ.ut ꝓ te
Qui hodie inceperim amare.hem tibi aquã:mea tu bellıata:hem
Sic uolo te ferre honeſte:ut ego fero:ut placeas mibi.ſed ubi es
Delicata cape aquam banc:ſicubi es amat hercle me:ut ego opinor
Delituit mala.ubi tu es.etiã ne banc urnã acceptura es.ubi es.
Cõmodule melius.tandẽ uero ſerio etiam acceptura es urnam
Hanc.ubi tu es gẽtiũ.nuſq̃ hercle.urnam iã ego banc in
Media uia.ſed autẽ.quid ſi banc hinc abſtulerit quiſpiã.
Sacrã urnã ueneris:nñ exhibeat negociũ.metuo hercle ne illa mulier
Mıbi inſidias locet:ut cõprehẽdar cũ ſacra urna ueneria.
Nẽpe optime iure in uinculis enicet magiſtratus:ſi quis me banc
Habere uiderit.nam hęc litteratast ab ſe cantat cuia ſit.iam hercle
Euocabo hinc hãc ſacerdotẽ foras.ut banc accipiat.nam accedam
Huc ad fores.beus ſi ptolemęo gratia.cape banc urnam tibi
Muliercula.banc neſcio quę huc ad me detulit.in ꝓferũdaſt.
Repperi negociũ ſiquidẽ bis mibi ultro adgerũda etiam ẽ aqua.

Labrax leno.Charmides paraſitus.

La; q Vi bomo ſeſe miſey & mẽdicũ uolet:neptuno credat ſeſe:
Atq; ętatẽ ſuam.nã ſiqs cũ eo qd rei cõmıſcuit ad hoc exẽplũ
Amittit orna tũ:domũ:edepol libertas lepida es:quę nũq̃ pedem
Voluiſti ı̃ nauẽ mecũ hercle una ı̃ponere.ſed ubi ille meus ẽ hoſpeſ
Qui me pdidit.atq; eccũ ı̃cedit.Ch.quo malum ꝓperas labrax
Nã equidẽ te nequeo cõſequi tam ſtrenue.La.utinam te prius
Q̃ oculis uidiſſem meis malo cruciatu in ſiciliam prebiteres.
Quẽ ꝓpter boc mibi obtigit miſero mali.utinam cũ ı̃ ędis meas
Te adduxi in carcere illo potius cubuiſſem die.
Deoſq; ı̃mortales quęſo: dũ uiuas:uti omnes tui ſimiles hoſpites
Habeas tibi.malam fortunam in ędis te adduxi meaſ.quid mibi
Sceleſto tibi erit auſcultatio.quid ue hic abitio?qd ue ı̃ nauẽ ı̃ſcẽſio?
Vbi perdidi etiã plus boni q̃ mibi fuit.Ch.pol minime
Miror nauis ſi fractaſt.ibi ſcelus te:et ſceleſte parta quę uexit bona.
La. Peſſũ dediſti me blandimentis tuis ſceleſtiorẽ coenã coenaui tuam
Q̃ quę thyeſte quondam antepoſita eſt & atreo.perii animo

Male fit contine quęſo caput.Ch.pulmoneũ edepol
nimis uelim uomitũ uomas
Heu paleſtra atq; ampeliſca ubi eſtis nunc.piſcibus in alto
Credo prębẽt pabulum.La.mendicitatẽ mihi obtuliſti opera tua
Dũ tuis auſculto magnidicis mẽdaciis.Ch.bonã eſt quod habeas
Gratiam merito mihi:qui te ex inſulſo ſalſũ feci opera mea.
La. Quin tu binc is a me in maximã malam crucẽ.Ch.da eas quę res
Agebã cõmodũ.La.heu quis uiuit me mortalis
Miſerior.Ch.ego multo tanto miſerior q̃ tu labrax.
La. Qui.Ch.quia ego indignus ſũ:tu dignus qui ſies.La.o ſcirpe
Scirpe laudo fortunas tuas:qui ſemper ſeruas gloriam aritudinis.
Equidẽ meam uelitationem exerceo.nam omnia coruſca
Prę tremore fabulor.Ch.edepol neptune es balneator frigidus
Cum ueſtimẽtis poſtq̃ abſte abi:algeo ne thermopoliũ
Quidẽ ullũ iſtruit.ita ſalſam prębet potionẽ & frigidam.
Vt fortunati ſũt fabri ferrarii:qui apud carbones adſident.
Sẽper calent.La.utinam fortuna nunc anatina uterer
Vt cum exiſſem ex aqua arerẽ tamẽ.Ch.quid ſi aliquo
Ad ludos me ꝓ manduco locẽ.La.quapropter.Ch.quia
Pol clare crepito dẽtibus.iure optimo me lauiſſe arbitror
La. Qui.Ch.quia auderẽ tecũ in nauẽ aſcẽdere qui a
Fundamento mihi uſq; mouiſti mare.La.tibi autẽ auſcultaui.
Tu ꝓmittebas mihi illic eſſe queſtũ maximum meretricibus.
Ibi me corruere poſſe aiebas diuitias.Ch.iã poſtulabas
Te ípurata belula totam ſiciliam deuortatuꝝ inſulam.
La. Quę nam balęna meũ uorauit uidulũ:auꝝ:atq; argentum.
Vbi om̃e cõpactum fuit.Ch.eadẽ illa credo quę
Meũ marſupiũ quod plenũ argenti fuit.in ſacciperio
La. Heu redactus ſũ uſq; ad banc unam tuniculam:& ad boc miſellum
Palliũ.perii oppido.Ch.uel cõſciare mihi quidẽ tecũ licet.
Aequas habemus partes.La.ſaltem ſi mihi mulierculę eſſent
Saluę:ſpes aliquę forẽt.nunc ſi me adoleſcens pleſidippus uiderit.
A quo arabonem ꝓ paleſtra acceperã:iam ſe exbibebit
Hic mihi negociũ.Ch.quid ſtulte ploras.tibi quidẽ edepol
Copiaſt:dũ lingua uiuet qui rẽ ſoluas omnibus.

Sceparnio ſeruus.Charmides paraſitus.Labrax leno.

q Vid eſt illuc obſecro negocii:quod duę mulierculę
Hic in phano ueneris ſignũ flẽtes ãplexę tenẽt.neſcio quem
Metuentes miſerę nocte bac uero proxuma:ſe iactatas atq; eiectaſ
Hodie eſſe aiũt e mari.La.obſecro hercle adoleſcens ubi
Iſtęc ſũt quas memoras mulieres.Sce.hic in phano ueneris

La. Quot sũt.Sce.totidẽ quot ego & tu sumus La.nempe meę
Sce. Nempe nescio istuc.La.qua sunt facie.Sce.scitula.uel ego
Amare utrãuis possũ:si ꝓbe adpotuissem.La.nẽpe puellę
Sce. Nempe molestus es. uise si lubet.La.meas oportet intus esse
Hic mulieres meę charmides.Ch.iupiter te ꝑdat:& si sũt
Et si nõ sũt tamẽ.La.introrũpam iam huc in ueneris
Phanũ.Ch.in baratrũ mauelim obsecro hospes
Da mihi aliquid loci ubi cõdormiscã.Sce.istic ubi uis cõdormisce:
Nemo ꝓhibet:publicũ est.Ch.at uides me:ornatus ut sim
Vestimẽtis uuidis.recipe me ĩtectũ.da mihi uestimenti aliquid
Aridi:dũ arescunt meę:in aliquo tibi gratiam referã.
Sce. Tigillum eo illud mihi unum arescit.si uis dabo.eodẽ amictus
Eodẽ tectus esse soleo.si pluit.tu istęc mihi dato:exarescant faxo.
Ch. Eo an te poenitet in mari quod delaui ne hic ĩ terra eluam
Sce. Eluas tu an exungare siccum uerum interdum tibi ego nũq̃
Quicq̃ credã:nisi accepto pignore.tu uel suda.uel peri algu.
Ch. Vel tu ęgrota:uel uale.barbaꝛ hospitẽ mihi in ęde is.Sce.nihil
Moror sat litiũ est.iã ne abis uenalis.uenalis illic ductitauit
Ch. Quisquis est non est misericors.sed quid ego hic asto infelix uuidus
Quin abeo hinc in ueneris phanum:ut edormiscam hãc crapulam
Quam potaui pręter animi quam libuit sentẽtiam q̃si uinis gręcis
Neptunus nobis suffudit mare:itaq; aluũ ꝓdisperauit nobis
Falsis poculis.quid opust uerbis si inuitare nobis paulisper ꝓgeret.
Ibidem obdormissemus.nũc uix uiuos amisit domũ.
Nunc lenonem quid agit intus uisam cõuiuã meũ.

Demones.is.

m Iris modis di ludos faciũt homnibus:miriſq; exẽplis.
Nã omnia in somnis danũt.ne dormiẽtis quidẽ sinũt qescere.
Velut ego hac nocte:quę pręcessit ꝓxia:miꝛ atq; inscitũ somniaui
Somniũ.ad birũdininũ nidũ uisa est simia adscensionẽ ut
Faceret:admolirier.neq; eas eripere quibat inde:post ibi uidebaꝫ
Ad me simia adgredirier:rogare scalas ut darẽ utẽdas sibi.
Ego ad hoc exẽplũ simię respondeo:natas ex philomena atq;
Ex ꝓgne esse birũdines.ago cũ illa:nequid noceat meis
Popularibus.atque illa animo iã fieri ferocior uideꝫ:ultro mihi
Malũ minitarier:in ius uocat me.ibi ego nescio quo modo iratus
Videor mediam arripere simiam.cõcludo in uincla
Bestiam nequissimã.nunc quam ad rem dicam hoc
Attinere somniũ.nunq̃ bodie quiui ad cõiecturam euadere.
Sed quid ĩ ueneris phano clamoris oriꝫ animus miraꝫ.

Trachalio seruus.Demonis senex.

Tr. p Ro cyrenenſes populares ueſtrã ego ĩploro fidẽ. agricolę.
Accolę. ꝑpinqui qui eſtis his regionibus: ferte opẽ ĩopię: atq;
Exẽplum peſſimũ peſſundate. uindicate ne ĩpioꝝ potior ſit
Polẽtia: q̃ ĩnocẽtũ: qui ſe ſcelere fieri nolũt nobiles.
Statuite exẽplum ĩpudenti. date pudori premium. facite hic lege
Potius liceat: q̃ ui uicto uiuere. currite huc in ueneris phanũ.
Veſtrã iteꝝ ĩploro fidẽ: q ꝑpe hic adeſtis: qq; auditiſ clamorẽ meũ:
Ferte ſuppetias: qui ueneri ueneriq; antiſtę more ãtiquo ĩ cuſtodiã
Suũ cõmiſerunt caput. prętorque te iniurię prius collũ q̃ ad uos
Perueniat. De. quid iſtuc ẽ negocii. Tr. p ego hęc genua te obteſtor
Senex qſqs es. De. qn tu ergo omitte genua &. quid ſit nihil expedi
Ecqui tu es. Tr. teque oro & quęſo ſi ſperas tibi hoc ãno multũ
Futuꝝ ſirpe & laſerpiciũ eãque euẽturã exagogã
Capuã ſaluã et ſoſpitẽ. atque ab lippitudine uſque ſiccitas
Vt ſit tibi. De. ſanun es? Tr. ſeu tibi cõfidis fore multã magudarĩ
Vt te ne pigeat dare operã mihi quod te orabo ſenex
De. At ego te p crura & talos tergũq; obteſtor tuũ: ut tibi ulmeã uberẽ
Eſſe ſperes uirgidemiã: & tibi hoc ãno euẽturã uberẽ meſſem
Mali ut mihi iſtuc dicas negocii qd ſit quod tumultues.
Tr. Qui lubet maledicere: eqdẽ tibi bona exoptaui omnia. De. bene
Equidẽ tibi dico: qui te digna ut eueniãt precor. obſecro
Hoc: reuortere ergo quid negocii eſt. Tr. mulieres duę ĩocẽtes
Intus hic ſunt tui indigẽtes auxilii: quibus aduorſũ ius legeſq;
Inſignite ĩiuria hic facta ẽ: fitq; ĩ ueneris phano. tũ ſacerdos ueneria
Indigne adflictaꝫ. De. quis homo eſt tãta cõfidẽtia
Qui ſacerdotẽ uiolare audeat. ſed eę mulieres quę ſũt? aut quid iis
Iniqui fit? Tr. ſi das operam: eloquar. ueneris ſignũ ſũt ãplexę nũc
Eas deripere uult: eas ambas eſſe oportet.
De. Quis hic eſt qui deos tã paruipendit.
T. Fraudis. ſceleris. parricidii. periurii plenus.
Legirupa. impudens. impurus. inuerecundiſſimus. uno uerbo
Abſoluam. lenoſt. quid illum porro prędicẽ. De. edepol infortunio
Hominem prędicas donabilem. Tr. qui ſacerdotis ſceleſtus faucis
Interpreſſerit. De. at magno cũ malo ſuo fecit hercle. ite iſtinc
Foras turbalio ſparax ubi eſtis? Tr. i obſecro intro. ſubueni illis.
De. Iteꝝ autẽ imperabo. ſequimini hac. Tr. age nũc iam iube
Oculos elidere itidem: ut ſepiis faciũt coqui. De. ꝓpipite hominẽ
Pedibus huc itidẽ: quaſi occiſam ſuẽ. Tr. audio tumultũ. opinor leno
Pugnis plectiꝫ. nimis uelĩ improbiſſimo homini mala ſe dẽtauerit
Sed ecce ipſe egrediũtꝫ timidę e phano mulieres.

Trachalio ſeruus. Paleſtra. Ampeliſca ſorores. ii.

Pa. n Vnc idem cum omniũ copiaꝝ atq; opum auxilii pręſidii
Viduitas nos tenet. cuia eſt quę ſalutẽ afferat
rtem ingredi perſequamur.
In metu nũc ſumus ambę. ĩportunitas
Tantaq; iniuria nos eſt modo hic intus ab noſtro hero
ſceleſtus ſacerdote manũ precipes reppulit: ꝓpulit
Perq̃ ĩdignis modis.nosq; ab ſigno intimo uideri potuit ſuas.
Sed nunc ſeſe ut ferunt res fortunęq; noſtrę:par ẽ moriri.neq; ẽ
Melius morte ĩ malis rebus meis ſeriis. Tr.quid ẽ quę illec oratioſt
Ceſſo ego bas cõſolari heus paleſtra.Pa.qui uocat. Tr.ampeliſca
Am. Obſecro qs ẽ q uocat.Pal.qs is eſt qui nominat. Tr.ſi reſpexis ſcieſ
Pal. O ſalutis meę ſpes. Tr.tace ac bono animo es.me uide.Pa.ſi modo
Id liceat uis ne opprimat:quę uis:uim mihi afferam:ipſa adigit.
Tr. Ab deſine nimis inepta es.Am.deſiſte dicto nũc iam miſerã me
Conſolari.Pal.niſi quid re pręſidiũ apparas trachalio.acta hęc res ẽ
Certũſt morire q̃ hunc pati lenonẽ in me.
Sed muliebri animo ſũ tamen miſere in mentẽ mihi mortis
Metus mẽbra occupat ędepol. Tr.hunc acerbum
Bonũ animũ habete.Pa.nam obſecro unde. Tr.mus mihi ĩuenit᷑.
Ne inq̃ timete:adſidere hic in ara.Am.quid iſta ara plus
Prodeſſe nobis poteſt:q̃ ſignũ in phano hic intus ueneris :quod
Amplexę modo unde abreptę per uim miſerę. Tr.ſedete hic modo.
Ego hinc uos tamen tutabor.aram habete banc uobiſ ꝓ caſtris.
Moenia hinc ego uos defenſabo pręſidio ueneris:maliciã lenonis
Cõtra ĩcẽdã.Am.tibi auſcultamus:& uenus alma ãbę te obſecramus
Arã amplexantes banc tuã:lachrymantes:genibus nixę:in cuſtodiã
Nos tuã ut recipias:& tutere illos ſceleſtos.qui tuũ fecerunt phanũ
Parui arenoſque:ut banc tua pace arã obſedere
aut eę ambę ſumus opera neptunei noctu
Habeas.neue idcirco nobis uitio uortas:ſi quippiãſt minus
Quod bene eſſe lautũ arbitrare. Tr.ęquũ bas petere
Intellego:decet abſte id impetrari.ignoſcere bis te cõuenit.
Metus bas:id ut faciant:ſubigit. te ex concha natã eſſe autumãt.
Caue tu bay conchas ſpnas.ſed optume eccum exit
Senex:patronus mibique et uobis.
Dęmones ſenex.Labrax leno.Mulieres ii.Lorarius.Trachalio ſeruus.
Dę. e Xi e phano natũ:quãtũ eſt hominũ ſacrilegiſſime.uos ĩ aram
Abite ſeſſũ.ſed ubi ſũt. Tr.huc reſpice.optume iſtuc
Volueramus.iube modo accedat ꝓpe hunc legerupionẽ
Hic nobiſcum dis facere poſtulas.De.pugnũ in os impunge.
La. Iniqua hęc patior cum p̃cio tuo.De.at etiã minitat᷑ audax.

La. Ius meũ ereptum eſt mihi.meas ancillas mihi inuito eripis.
De ſenatu cyrenẽſi quẽuis opulẽtũ.Tr.ſi tuas eſſe oportet
Ni ue eas eſſe oportet liberas:neu te in carcerẽ cõpingi eſt ęquum
Aetatẽq; ibi te uſq; habitare:donec totũ carcerẽ cõtrieris.
La. Nõ bodie iſti rei auſpicaui:ut cũ furcifero fabuler.
Te ego appello.De.cũ iſtoc primũ qui te nouit diſputa.
La. Tecum ago.Tr.atqui mecũ agẽdũſt:ſunt ne illę ancillę
Tuę?La.ſunt.Tr.agẽdũ ergo.tãge utrã uis digitulo minimo modo.
La. Quid ſi attigero.Tr.extẽplo hercle ego te follẽ pugillatoriũ
Faciã:& pendentẽ incurſabo pugnis periuriſſime.
La. Mihi nõ liceat meas ancillas ueneris de ara abducere.
De. Eſt lex apud nos.La.quid mihi cũ ueſtris legibus
Cõmercii.equidẽ iſtas iã ambas educã foras.
Tu ſenex ſi iſtas ambas:huc arido argẽtoſt opus.
De. Hę autẽ ueneri cõplacuerunt.La.babeat ſi argẽtũ dabit.
De. Do tibi argẽtum nunc adeo ut ſcias meã ſentẽtiã.
Occipito modo illis afferre uim ioculo pauſillulum.
Ita binc ego te ornatũ amittã:tuipſus te ut non noueris:
Vos adeo:ubi ego innuero uobis ſi nõ ei caput exoculaſſitis
Quaſi murteta iũcis:itẽ ego uos uirgis circũuinclã.
La. Vi agis mecũ.De.etiam uim ꝓportas flagitii flagrantia
Tun trifurcifer mihi audes inclemẽter dicere.La.fateor ego
Trifurcifer ſũ tu es homo adprime ꝓbus.Tr.nunc qui minus
Haſce oportẽ eſſe liberas.La.quid liberas.Tr.atq; heras tuas
Quidẽ hercle atq; ex germana gręcia:nã altera hęc eſt nata
Athenis ſine teſtibus.De. quid ego ex te
Audio.Tr.banc athenis eſſe natã liberã.De.mea popularis
Obſecro hęc ẽ.Tr.nõ tu cyrenẽſis es.De.immo athenis natus
Altusq; educatuſque atticis.Tr.obſecro defende ciues tuas.
Senex.De.o filia mea.cũ ego banc uideo meaꝝ abſens
Miſeriaꝝ cõmones:trima quę periit mihi iã tãta eſſet
Si uiuit ſcio.La.argẽtum ꝓ iſtiſce ambabus cuię erãt
Domino dedi.quid mea refert hę athenis natę:an thebę ſiẽt?
Dũ mibi recte ſeruitutẽ ſeruiãt.De.ita ne impudẽs
Tu ne bic fallis. uirginalis liberos parẽtibus ſubiectos habebis
Atque ĩdigno quęſtu cõteres.nã huic alterę patria quę ſit
Profecto neſcio:niſi ſcio ꝓbiorẽ hãc eſſe q̃ te ípuratiſſime.
Tuę iſtę ſũt.La.cõtẽde ergo:ĩterſit tergo utri.
De. Ni offerrumẽtas habebis pluris ĩ tergo tuo:q̃ ulla nauis
Lõga clauos:tũ ego ero mẽdaciſſimus.poſtea aſpicito meũ:
Quãdo ego tuum ĩſpectauero.ni erit tam ſinceꝝ:ut quiuis

Dicat ampullarius:optimũ eſſe opere faciũdo
coriũ:& ſinceriſſimũ.
Quid cauſę eſt quí uirgis te uſque ad ſaturitatẽ ſautiẽ
Quid illas ſpectas/quas ſi attigeriſ:oculoſ eripiam tibi
La. At quí quia uocaſ utrãque iam mecum abducam ſimul.
De. Quid facieſ.La.uolcanum adducam.iſ ueneriſ eſt aduerſariuſ.
De. Quo illic it.La.beuſ ecquiſ hic eſt.beuſ.De.ſi attigeriſ hoſtium
Iam hercle tibi meſſiſí ore fiet mergiſ pugniſ.
La. Nullum habemus ignem ficiſ uictitamus aridiſ.De.ego dabo
Ignẽ:ſiquidẽ í capite tuo cõflandi copiaſt.
La. Ibo hercle aliquo quęritatũ ignem.De.quid cu ĩueneriſ.
La. Ignem magnũ hic faciam.De.quin ut manum exuraſ tibi.
La. Immo haſce ambaſ hic í ara ut uiuaſ comburã.De.id uolo
Nam hercle te barba cõtinuo arripiam:& ignẽ cõiiciam.
Teque ambuſtulatum obiiciam magniſ auibuſ pabulum.
Cum cõiecturam egomet mecum facio:hęc illa eſt ſimia:
Quę bas birũdines ex nido uolt eripere ingratus
Quid ego in ſomniis ſomniaui.Tr.ſcin quid tecum oro ſenex
Vt illas ſeruas:uim defendas:dum ego hęc adduco meũ.
De. Quęre hęc atque adduce.Tr.at hic ne.De.maximo malo ſuo:
Si attigerit ſiue occeptaſſit.Tr.cura.De.curatũ eſt.abi
Tr. Hunc quoq; aſſerua ipſũ.ne quo abiat nam ꝓmiſimus
Carnufici aut talẽtum magnũ aut hunc hodie ſiſtere.

Demones ſenex. Labrax leno.
Paleſtra. Ampeliſca.

De. u Trum tu leno cũ malo libẽtius quieſcis: an ſic ſine
Malo ſi copia eſt. La. ego quę tu loquere
flocci nõ facio ſenex
Meas quidẽ te inuito: et uenere: & ſũmo ioue
De ara capillo iã deripiã. De. tange dum. La.
tangam hercle uero.
De. Agedũ ergo accede huc modo. La. iube dum recedere iſtos
Ambo illuc modo. De. immo ad te accedẽt. La. nõ hercle
Egomet cẽſeo. De. quid ages ſi propius
accedent. La. ego receſſero.
Verum ſi ſenex te unq̃ in urbe offendero
Nunq̃ hercle quiſq̃ me lenonem dixerit: ſi non te ludos
Peſſimos dimiſero. De. facito iſtuc quod minitaris. ſed nunc interi
Si illas attigeris dabitur tibi magnũ
malum. La. q̃ magnum uero?
De. Quantum lenoni ſat eſt. La. minacias
ego iſtas flocci nõ facio tuas.
Equidem eas te inuito iam ambas rapiam. De. tange dum
La. Tangam hercle uero. De. tange ſat ſcin quomodo i dum
Turbalio curriculo affer duas clauas. La. clauas. De. ſed probas
Propera cito. ego te hodie faxo recte acceptum ut dignus es.

La. Heu ſceleſtus galeã in naui perdidi.nunc mihi opportuna
Hic eſſet.ſalua ſi foret.licet ſaltem iſtas mihi appellare.
De. Nõ licet hem optime edepol.eccum clauator aduenit.
La. Illud qdẽ edepol tinnimentũ eſt auribus.De.age accipe
Illã alterã clauã ſparax age alter iſtĩc:alter hinc adſiſtite!
Adſiſtite ambo:ſic audite nunc iã.ſi hercle illic illas hodie
Digito tetigerit inuitas niſi tũc exoculaſſitis uſq; adeo:
Donec qua domũ abeat neſciat.piſtis ambo.ſi appellabit
Quẽpiam:uos reſpõdetote.iſtinc iſtarũ uicem:ſin ipe abire
Hĩc uolet quantũ põt: extemplo amplectitote crura fuſtibus.
La. Etiã me abire hĩc non deſinent.De.dixi ſatis & ubi ille
Seruus cũ hero huc aduenerit:qui herũ accerſiuit itote
Extẽplo domũ.curate hẽc ſultis magna diligentia.
La. Heu hercle ne iſtic phana mittantur cito.iã hoc herculis eſt
Veneris phanũ:quod fuit.ita duo deſtituit ſigna.hic cum
Clauis ſenex.nõ hercle:quo hĩc nũc gentiũ aufugiam:ſcio.
Ita mihi nũc utrũq; ſeuit & terra & mare.paleſtra.Lor.qduis!
La. Apage cõtrouerſia ẽ:hẽc equidẽ paleſtra.quẽ reſpõdit nõ mea ẽ.
Heus ampeliſca.Lo.caueſis infortunio ut põt.La.ignaui
Homĩes ſatis recte monẽt.ſed uobis dico heus uos nũ moleſtia ẽ
Me adire ad illas ppius.Lo.nihil nobis qdẽ.La.nũqd moleſtũ.
Mihi erit.Lo.nihil ſi caueris.La.q d ẽ quod caueã.Lo.hẽ a craſſo
Infortunio.La.quẽſo hercle adire ut liceat.Lo.abeas ſi uelis.
La. Bene ergo hercle factũ.habeo uobis gratiã.nõ accedam.
Potius illic aſtate ilico.edepol proueni nequiter multis modis
Certumſt haſce hodie uſq; obſidione uincere.

Pleuſidippus ado. Trachilio ſeruus. Mulieres due.
Leno. Lora. Charmides.

Ple. m Eã ne ille aĩcã leno ui uiolẽta de ara deripe ueneris uoluit.
Tra. Admodũ. Ple.qn occidiſtis extẽplo. Tra.gladius non erat.
Ple. Caperes aut fuſtẽ:aut lapidẽ. Tra.qd ego quaſi canẽ amens
Hominẽ infectarer lapidibus nequiſſimũ. La.nunc pol ego
Perii.pleuſidipp?.eccũ adeſt cõuerret iã ĩ me totũ cũ puluiſculo.
Ple. Etiã ne in ara tũc ſedebãt mulieres:cũ ad me profectus ire.
Tra. Ibidẽ nũc ſedẽt.Ple.qs illas nũc illic ſeruat. Tra.neſcio quis
Senex uicinus ueneris.is dedit opam optimã.is nũc cũ ſeruis
Seruat.ego mandauerã..Ple.duc me ad lenonẽ rectã ubi
Illic eſt homo.La.ſalue.Ple.ſalutem nihil moror.opta otius
Rapite obtorto collo:maius.an trabi!utrũ uis opta!dũ licet.
La. Neutrũ uolo.Ple.abi fane ad littus curriculo trachalio.
Iube illos in urbẽ ire obuiã ad portũ mihi:quos mecum duxi

Qui hũc ad carnificẽ traderẽt.poſt huc redito:atq; agitato
Hic cuſtodiã.ego hũc ſçleſtũ in ius rapiam exulem.
Age ambula in ius.La.q̃d ego deliqui.Ple.rogas qui arabonẽ
A me accepiſti ob mulierẽ.& eã hinc abduxiſti.La.nõ auexi.
Ple. Cur negas o.La.q̃ pol prouexi.auebere nõ quiui miſer.
Equidẽ tibi me dixerã preſto fore apud ueneris phanũ.quid
Multa ſũ ne ibi?Ple.ĩ iure cauſã dicito hic uerbũ ſat ẽ.ſequere.
La. Obſecro te ſubueni mi charmides.rapior obtorto collo.Ch.quis
Me noĩat?La.uiden me ut rapior.Ch.uideo atq; ĩſpecto lubẽs.
La. Nõ ſubuenire mihi audes.Ch.qs hõ te rapit.La.aduleſcẽs
Pleuſidippus.Ch.ut nactus habe bono animo melius eſt te
In neruũ corripere.tibi obtigit quod plurimi exoptant ſibi.
La. Quid id ẽ.Ch.ut id quod q̃rãt ĩueniãt ſibi.La.ſequere obſecro
Pariter.Ch.ſuades q̃lis es tu.in neruũ rapere eo me obſecras:ut te
Sequar etiã retentas.La.perii.Ch.uerum ſit uelim.
Ple. Tu mea paleſtra & ãpeliſca ibidẽ ilico manete:dũ ego huc redeo.
Lo. Equidẽ ſuadeo ut ad nos abeãt potius dũ recipis.Ple.placet
Benefacitis.La.fures mihi eſtis.Lo.q̃d fures.Ple.rape.
La. Oro obſecro paleſtra.Ple.ſequere carnifex.La.hoſpes.Ch.ñ ſũ
Hoſpes.repudio hoſpitiũ tuũ.La.ſicĩe me ſp̃nis.Ch.ſic ago ſemp̃
Bibo.La.di te ĩfelicitẽt.Ch.iſti capiti dicito.credo aliũ ĩ aliam
Belluã hominẽ uortier illic in columbũ credo leno uortitur.
Nã incolumbari collũ haud multo poſt erit.ĩ neruo mille
Hodie nidamenta congeret.uerũtamen ibo ei
Aduocatus ut ſiem.ſi qui mea opa citius addici poteſt.

Demones ſenex.

b Enefactum & uolupe eſt me hodie his mulierculis
Tetuliſſe auxiliũ:iã clientas repperi:atq; ambas
Forma ſoitula atq; ętatula.ſed uxor ſceleſta me oĩbus ſuat moĩs
Nequid ſignificẽ quippiã mulierculis.ſed grippus ſuus noſter
Quid rerũ gerat miror.denocte q̃ abiit piſcatũ ad mare.
Pol magis ſapuiſſet ſi dormiuiſſet domi.iã nũc & operam
Ludos facit:& retiã.ut tẽpeſtas eſt nũc:atq; ut noctu fuit
In digitis hodie per coquam quod cęperit.ita fluctuare uideo
uehementer mare.
Sed ad prandium uxor me uocat.redeo domum
Iam meas opplebit aures ſua uaniloquentia.

Grippus piſcator.

n Eptuno bas ego meo patrono gratias:q̃ ſalſis locis ĩcolit
Piſculentis:cũ me ex ſuis locis pulchre ornatũ expediuit.
Templis reducẽ.plurima pręda onuſtũ.ſalute horreiaq;

In mari fluctuoſo:piſcatu nouo me uberi cõpotiuit:miroq;
Modo:atq; incredibile hic piſcatus mihi lepide euenit.
Neq; piſciũ ullã una iam hodie pondo cępi.niſi h̃ qd̃ fero ĩ rete.
Nã ut denocte multa impigreq; exurrexi:lucrum prępoſui
Sopori & quieti.tempeſtate ſeua experiri expetiui:
Paupertatẽ heri qui & meã ſententiã tolerarem.opera
Haud fui parcus mea.nimis homo nibilſt:qui piger eſt.
Nimiſq; id genus odi ego male.uigilare decet hominẽ.
Qui uolt ſua temperi conficere officia.non enim illum
Expectare oportet:dũ herus ſe ad ſuũ ſuſcitet officium.
Nã qui dormiũt libenter:ſine lucro & cum malo quieſcũt.
Nã ego nũc mihi:qui ĩpiger fui:repperi ut piger ſi ueli ſiem.
Hoc ego in mari quicquid hic ineſt repperi qcquid ineſt.
Graue qdẽ.theuſarũ hic ego ĩ eſſe reor nec mihi cõſcius
Eſt ullus homo.nũc hęc tibi occaſio gripe obtigit.
Vt liberes ex populo pręter te.nunc ſic faciam:
Sicut cõſiliũ ẽ ad herũ ut ueniam docte atq; aſtute.
Pauxillatim pollicitabor pro capite argentũ:ut ſim liber
Iã ubi liber igitur domũ inſtruã agrum:ędes mancipia.
Nauibus magnis mercaturã faciã.apud reges rex perbibebor.
Poſt animi cauſa mibi nauẽ faciã:atq; imitabor ſtratonicũ.
Oppida circũuectabor.ubi nobilitas mea erit clara.
Oppidũ magnũ cõmunibo et ego urbi gripo indã nomen
Monimentũ meę famę.& factis ubiq; regnũ magnũ inſtituã.
Magnas res hic agito ĩ mentẽ inſtruere.nũc hũc uidulũ cõdam.
Sed hic rex cũ aceto pranſurus ẽ & ſale ſine bono pulmẽto.

Trachalio ſeruus. Grippus piſcator.

b Eus mane.Gri.qd maneã.Tr.dũ hãc tibi q̃ trahis rudẽtem
Complico.Gr.mitte modo.Tr.at pol ego te adiuuabo nã
Bonis quod benefit:haud perit.Gr.turbida tẽpeſtas heri fuit.
Nibil habeo adoleſcens piſciũ.ne tu mibi eſſe poſtules
Nõ uides mę referre uuidũ rete ſine ſquamoſo pecu.
Tr. Non ędepol piſcis expeto:quã tui ſermonis indigens.
Gr. Enicas iã me odio quiſquis es.Tr.nõ ſinã ego abire hinc te
Mane.Gr.caueſis malo.quid tu malũ nam me retrabis.
Tr. Audi.Gr.nõ audio.Tr.at pol qui audies poſt.Gr.quin
Loquere qduis.Tr.eo modo eſt operepręti ũ:quod tibi
Ego narrare uolo.Gr.eloquere.quid id eſt.Tr.uide nuſpiã
Cõſequit̃ prope nos.Gr.ecqd eſt:quod mea referat.
Tr. Scilicet ſed bonis cõſiliis eo qd ĩ te mibi ẽ.Gr.qd negocii ẽ
Modo dic.Tr.dicã tace ſi fidẽ mõ das mibi:te nõ fore infidũ

Gr. Do fidẽ tibi fidus ero qſquis es. Tr. audin furtũ. ego uidi
Qui faciebat. nouerã dominũ id cui fiebat. porro ad furẽ
Egomet deuenio. feroq; ei cõditionem hoc pacto.
Ego iſtuc furtũ ſcio: cui factũ ẽ. nũc mihi ſi uis dare dimidiũ
Inditiũ domĩo nõ faciã. is mihi nihil etiam reſpondit.
Quid inde ęquũ eſt dari mihi dimidium? uolo ut dicas.
Gr. I modo hercle amplius. nã ſi non dat domino dicũdũ cenſeo.
Tr. Tuo cõſilio faciã. nũc aduorte animũ. nãq; hoc omne attĩet ad te.
Gr. Quid factum ſt. Tr. uidulũ iſtũ cuius eſt noui ego hominem
Iãpridẽ. Gr. q d eſt. Tr. & quo pacto periit. Gr. at ego quo
Pacto inuentũſt ſcio: & qui inueĩt hominẽ noui & dominus qui
Nũc ẽ ſcio. nihilo pol pluris tua b̃ q̃ quãti illud refert mea.
Ego illũ noui cuius nũc ẽ. tu illum cuius ante hac fuit.
Hũc homo feret a me nemo. ne tu te ſperes potius. Tr. nõ ferat
Si dominus ueniat. Gr. dnũs huic nemo: ne fruſtraſſis
Niſi ego nemo natuſt: hũc q cępi in uenatu meo. Tr. itane uero.
Gr. Ecquẽ eſſe dices in mari piſcẽ meũ: quos cum capio ſiqdem
Cępi. mei ſunt. habeo pro meis. nec manu adſerũtur. neq; illĩc
Partẽ quiſq̃ poſtulat. in foro palam omnes uende pro meis
Venalibus. mare quidẽ cõmune certoſt oĩbus. Tr. adſentio
Qui minus hũc cõmunẽ quęſo mihi eſſe oportet uidulum.
In mari ĩuentũſt: cõmune ẽ. Gr. nę impudẽter impudens.
Nã ſi iſtuc ius ſit quod memoras: piſcatores perierunt.
Quippe cũ extẽplo in macellũ piſces prolati ſient
Nemo emat: ſuã quiſq; partem piſcium poſcat ſibi
Dicat in mari cõmuni captos. Tr. quid ais impudens?
Auſus etiã cõparare uidulũ cũ piſcibus. eadem tandem
Res uidẽ? Gr. in manu nõ ẽ mea. ubi demiſi retẽ atq; hamũ
Quicqd hęſit extrabo. meũ quod rete atq; hami mei
Nacti ſunt: meũ potiſſimũſt. Tr. immo hercle haud eſt
Siquidẽ qd̃ uas excępiſti. Gr. philoſophę. Tr. ſed tu nunq̃
Piſcatorẽ uidiſti uenefice uidulũ piſcẽ cępiſſe: aut pro
Tuliſſe illũ ĩ forum. nõ enĩ tu hic quidem occupabis omnis
Queſt? ąs uoles. & uitorẽ & piſcatorem te eſſe ĩpure poſtulas
Vel te mihi monſtrare oportet: piſcis qui ſit uidulus. uel quod
In mari nõ natũ ẽ: neq; habet ſquamas neferas. Gr. qui tu
Nunq̃ audiuiſti eſſe antehac uidulũ piſcem. Tr. ſcelus
Nullus ẽ. Gr. immo eſt profecto. ego qui ſum piſcator: ſcio
Vero raro capitur. nullus minus ſępe ad terrã uenit.
Tr. Nil agis. dare uerbã ſperas mihi te poſſe furcifer. quo colore ẽ.
Gr. Hoc colore capiuntur pauxilluli ſunt alii puniceo colore magni

Itẽ atq; atri. Tr. ſcio tu hercle opinor in uidulum te
Piſcẽ conuertes: niſi caues. fiet tibi puniceum corium
Poſtea atrũ denuo. Gr. quod ſcelus hodie hoc inueni.
Tr. Verba facimus. it dies. uideſis cuius arbitratu nos facere uis.
Gr. Viduli arbitratu. Tr. ita eníuero ſtultus es. Gr. ſalue thales.
Tr. Tu iſthũc hodie nõ feres. niſi das ſequeſtrũ: aut arbitrũ.
Cuius hęc res arbitratu fiat. Gr. quęſo ſanus es.
Tr. Eleboroſus ſum. Gr. at ego ceritus. hũc nõ amittã tamen.
Tr. Verbũ adde etiã unũ. iã in cerebro colaphos abſtrudã tuo.
Gr. Ego iã te hic itidẽ quaſi penicillus nouos exurgere ſolet
Ni hũc amittis exurgebo: quic qd humoris tibiſt.
Tange. aſſligã te ad terrã itidem: ut piſcẽ ſoleo polypũ.
Tr. Vis pugnare. quid opuſt. quin tu potius prędam diuide.
Gr. Híc tu niſi malum fruuiſti nihil potes. Tr. niſi poſtulas. abeo
Ego hĩc. Gr. at ego hĩc offlectã nauem. Tr. nequo abeas. mane
Si tu preta iſti naui es: ego gubernator ero. Gr. mitte rudentẽ
Sceleſte. Tr. mittã. omitte uidulũ. Gr. nunq̃ hercle hĩc hodie
Ramẽta fies fortunacior. Tr. nõ probare pnegãdo mihi potes
Niſi ps datur. aut ad arbitrũ reditura: aut ſequeſtro poĩtur.
Gr. Quẽ ne ego excepi í mari. Tr. at ego íſpectaui e litore
Gr. Mea opera labore & rete & boria. Tr. nũ qui minus ſi ueniat
Nũc dnũs cuius ẽ. ego qui íſpectaui procul te hũc habere furtũ.
Q̃ tu nihilo mane maſtigia quo argumẽto ſocius nõ ſum
Et fur ſũ fac dũ ex te ſciã. Gr. neſcio neq; ego iſtas ueſtras
Leges urbanas ſcio. niſi q̃ hũc meũ eſſe dico. Tr. & ego itẽ
Eſſe aio meũ. Gr. mane. iã reperirẽ quo pacto nec fur.
Nec ſocius ſies. Tr. quo pacto. Gr. ſine me hĩc abire. tu abi
Tacitus tuã uiã nec tu me cuiq̃ indicaſſis. neq; ego tibi
Quicq̃ dabo. tu taceto. ego muſitabo. hoc optimũ atq;
Aequiſſimũ eſt. Tr. eo qd cõditionis audes ferre. Gr. iã dudũ
Fero ut abeas. rudentẽ amittas. mihi moleſtus ne ſies.
Tr. Mane dũ refero conditionẽ. Gr. te obſecro hercle aufer modo.
Tr. Ecquẽ in his locis nouiſti. Gr. oportet uicinos meos.
Tr. Vbi tu hic habitas. Gr. porro illic lõge uſq; in cãpis ultimis.
Tr. Vin qui in hac uilla habitat eius arbitratu fieri.
Gr. Pauliſper remitte reſtem. dũ cõcedo: & conſulo.
Tr. Fiat. Gr. euge ſalua res ẽ. pręda hęc perpetua eſt mea.
Ad meũ herũ arbitrũ uocat me. hic intra pręſepis meis
Nunq̃ hercle hodie abiudicabit ab ſuo triobolũ. ne iſte
Haud ſcit q̃ cõditionẽ tetulerit. ibo ad arbitrum.
Tr. Quid igit̃. Gr. quãq̃ iſtuc eſſe ius meum: certe ſcio

Fiat iſtuc potius q̃ nũc pugnẽ tecum. Tr. nunc places
Quãq̃ ad ignotũ arbitrum me appellis: ſi adhibebit fidem
Et ſi ẽ ignotus notus. ſi non notus: ignotiſſimus eſt.
Demones ſenex. Mulieres Paleſtra. Ampeliſca.
Trachalio. Grippus.
c Vpio ędepol quãq̃ uobis quę uoltis mulieres
Metuo propter uos: ne uxor mea me extrudat ędibus.
Quę me pelices adduxiſſe dicet ante oculos ſuos. uos cõfugite
In aram potius q̃ ego. Mu. miſere perimus.
De. Ego uos ſaluas ſiſtam. ne timete. ſed quid uos foras
Proſequimini. qm̃ ego adſum: faciet nemo iniuriã. ite
Inquã domũ amabo. nunc iã ex prędidio prędides.
Gr. Opręſalue. De. ſalue grippe qd fit? Tr. tuus ne hic ſeruus eſt.
De. Haud pudet. Tr. nihil ago tecũ. De. ergo abi hĩc ſis. Tr. quęſo
Reſponde ſenex. tuus hic ſeruus ẽ. De. meus ẽ. Tr. hẽ iſtuc
Optime quãdo tuus ẽ iterũ ſaluto te. De. & ego te. tu ne es:
Qui haud multo prius abiſti hĩc berũ accerſitũ. Tr. ego is ſum:
De. Quid nũc uis tibi. Tr. nempe hic tuus ẽ. De. meus ẽ. Tr. iſtuc
Optime quãdo tuuſt. De. qd negociſt. Tr. uir ſceleſtus
Illic eſt. De. qd fecit tibi uir ſceleſtus. Tr. homini ego iſti talos
Subfringi uolo. De. qd eſt. qua de re nũc litigatis inter uos?
Tr. Eloquar. Gr. ĩmo ego eloquar. Tr. ego opinor: rem faceſſo.
Gr. Siquidẽ ſis pudicus: hinc faceſſas. De. grippe animũ aduorte
Ac tace ut iſtic prius dicat audi loquere tu. Gr. alienon.
Prius q̃ tuo dabis otationẽ. De. ut nequiter cõprimitur.
Tr. Ita ut occępi dicere: illũ quẽ dudum lenonem
Extruſiſti: hic eius uidulũ ecillum. Gr. non habeo.
Tr. Negas quod oculis uideo. Gr. at ne uideas uelim habeo
Nõ habeo: quod tu me curas qd rerũ gerã. Tr. quo mõ habeas:
Id refert iure an ne iniuria. Gr. ni iſtũ cępi nulla cauſa eſt:
Quin me cõdones cruci: ſi in mari reti apprehendi
Qui tuũ potius eſt: q̃ meũ. Tr. uerba dat. hoc modo res geſta eſt.
Vt ego dico. Gr. qd tu ais? De. qđ primarius uir dicat: cõprime.
Gr. Nũ ſis ſi tuus eſt. Tr. qd tu idẽ mihi uis fieri quod berus
Cõſueuit tibi. ſi ille te cõprimere ſolitus. hic noſter nos nõ ſolet.
De. Verbo illo modo ille uicit. quid nũc tu uis. dic mihi.
Tr. Equidẽ neq; ego partem poſco mihi iſtinc de iſtoc uidulo.
Neq; meũ hodie eſſe unq̃ dixi ſed iſtic ineſt ciſtellula
Huius mulieris: q̃ dudum dixi fuiſſe liberam.
De. Nępe tu hãc dicis: quã eſſe aiebas dudum populariẽ meam.
Tr. Admodũ & ea quę olim parua geſtauit crepundia:

Iſtic in iſta ciſtula inſunt: quę iſtic ineſt ī uidulo. b̄ neq; iſti
Vſus eſt: & illi miſerę ſuppetias feret: ſi id dederit quis uos
Parẽtes quęrat. De. faciã ut det tace. Gr. nihil hercle ego ſum
Iſti daturus. Tr. nihil peto niſi ciſtulam & crepundia.
Gr. Quid ſi ea ſunt aurea. Tr. qd iſtic tua: aurum auro expẽdetur.
Argentũ argento exequabimus. Gr. facias aurũ ut uideã.
Poſt ego faciã ut uideas ciſtulam. De. caue malo ac tace
Tu pge ut occepiſti dicere. Tr. unum te obſecro: ut te huius
Cõmiſereſcat mulieris: ſiqdẽ hic lenonis eius eſt uidulus
Quẽ ſuſpicor: hic niſi de opinione certũ nihil dico.
Gr. Viden ſceleſtus is aucupatur. Tr. ſine me ut occępi loqui.
Si ſcęleſti illius eſt hic cuius dico uidulus: hęc poterũt nouiſſe.
Oſtendere hic iube. Gr. ain oſtẽdere? De. haud ĩiquum dicit
Grippe: ut oſtendatur uidulus. Gr. ímo hercle inſignite iniq;
De. Quidũ. Gr. q; ſi oſtẽdero: cõtinuo hũc nouiſſe dicẽt ſcilicet.
Tr. Scelerũ caput. ut tu es: itẽ omnis cenſes eſſe. piuri caput.
Gr. Omnia iſtec ego facile patior: dũ hic huic a me ſentiat. De. atq;
Nũc abſ te ſtat uex̄ híc tibi teſtimoniũ gripe aduorte animũ.
Tu paucis expedi. Gr. quid poſtulas. Tr. dixi equidem. ſed ſi
parum intellexti
Dicam denuo. baſce ambas: ut dudũ dixi ita eſſe oportet liberas.
Hęc athenis parua fuit uirgo ſurrupta. Gr. dic mihi qd iſta
Ad uidulũ ptinẽt. ſeruę ſint iſtę: ã liberę? Tr. oĩa itex̄ uis memorari
Scelus: ut defiat dies. De. abſtine maledictis. & mihi
Quod rogaui dilue. Tr. ciſtellã iſtic ĩeſſe opportet gaudeam.
In iſto uidulo. ubi ſũt ſigna. q parentes noſcere hęc poſſit ſuos:
Quibus cũ parua periit atheis ſicut dixi pri⁹. Gr. iuppiter
Te diq; perdãt. qd ais uenefice. quid iſtę mutę ſunt: quę
Pro ſe fabulari nõ queant? Tr. eo tacent. q; tacita bona ſt mulier
Semp: q̃ loquens. Gr. tu pol pro portione nec uir: nec mulier es.
Tr. Quidũ? Gr. quia enĩ neq; loquẽs es neq; tacẽs unq̃ bonus.
Tr. Quęſo en unq̃ hodie licebit m̄ loq? De. ſi prętерhac uerbũ faxis
Hodie: ego tibi cõminuã caput. Tr. ut id occępi dicere ſenex
Eã te quęſo ciſtulã ut iubeas hũc reddere illis. ob eam
Si quid poſtulat ſibi mercedis dabit̃. aliud qcqd ibi ẽ bẽat ſibi.
Nũc demũ iſtuc dicis: qm̃ ius meum eſſe intelligis.
Dudũ dimidiã petebas partem. Tr. imo etiã nunc peto.
Gr. Vidi petere miluũ: etiã cũ nihil auferret tamẽ. De. non ego te
Cõpriere poſſũ ſine malo. Gr. ſi iſtic tacet: ego tacebo. ſi iſte loqt̃
Sine mea ꝓre: mea pte loqui. De. cedo mõ m̄ iſtũ uidulũ gripe.
Gr. Cõcredã tibi: ac ſi iſtox̄ nihil ſit: ut m̄ reddas. De. reddet̃. Gr. tene

Audi nũc iã paleſtra atq; ampeliſca ꝟ qđ loquor:ẽ ne hic uidulus
Vbi ciſtellã tuã ieſſe aiebas?Pal.is ẽ.Gr.perii hercle ego miſer.
Vt prius q̃ plane aſpexit:ilico eũ eſſe dixit. De.faciã ego hãc rẽ
Nã tibi ciſtellã iſticie eẽ oportet gaudeã.í iſto uidulo.Pal.ubi ego
Dicã quicqd inerit nominatí:tu mihi nullũ oſtẽderis.ſi falſa
Dicã fruſtra dixero.uos tamẽ iſtec ꝙquid iſtic inerit uobis
Habebitis.ſed ſi erũt uera.tũ obſecro te ut mea mihi reddantur.
Gr. Placet ius merũ oras meo quidẽ animo.De.at meo hercle.
Gr. Quid ſi iſta aut ſupſtitioſa:aut ariola ẽ.atq; omnia quicquid
Inſit uera dicet:í me habebit ariola.De.non feret niſi uera dicet
Nequicq̃ ariolat̃.Pal.ſolue uidulũ.ergo ut quicqd ſit
Verũ q̃ primú faciã.hoc habet.Gr.ſolutũ eſt aperi.
Video ciſtellã.De.beccíe ẽ.Pal.iſtęc ẽ.o mi parẽtes hic uos
Cõcluſos gero.huc opeſq; ſpeſq; ueſtrũ cognoſcendũ cõdidi.
Gr. Tũ tibi hercle deos iratos eſſe oportet:qſqs es quę parẽtis
Tã in anguſtũ tuos locũ cõpegeris.De.gripe accede huc.
Tua res agitur.tu puella iſtíc procul dicito quid inſit:& qua
Facie memorato oía ſi hercle tantulũ peccaſſis:quot poſteris
Poſtules te ad uerũ cõuorti:nugas mulier magnas egeris.
Gr. Ius bonũ oras.Tr.ędepol haud te orat.nã tu iniurius.
De. Loquere nũc iã puella.gripe animũ aduortite ac tace.
Pal. Sũt crepundia.De.ecca uideo.Gr.peri in primo proelio.
De. Mane ne oſtenderis qua facie ſunt.reſpõde ex ordine.
Pal. Inſiculuſt aureolus primũ litteratus.De.dicedum.
In eo enſiculo litterarũ quid eſt.Pal.mei nomen patris
Poſt altrinſecus eſt ſecuricula ancipes.itẽ aurea litterata
Ibi matris nomẽ í ſeruriculaſt.De. mane dic in enſiculo
Quod nomẽ eſt paternũ.Pa.dęmones.De.di immortales
Vbi loci ſũt ſpes meę.Gr.imo ędepol meę.De.pergite
Obſecro cõtinuo placide.Gr.aut ite í malã crucẽ.De.loquere
Matris nomẽ hic í ſecuricula qd ſiet.Pal.dędalis.De.di me
Seruatũ cupiũt.Gr.at me perditũ.De.filiã meam eſſe
Hãc oportet gripe.Gr.ſit p me quidẽ:quin te di omnes
Perdãt:qui me hodie oculis uidiſti tuis:meq; adeo ſcęleſtũ
Qui nõ circũſpexi centies prius:me nequis inſpectaret.
Q̃ rete extraxi ex aqua.Pal.poſt eſt ſicula argenteola
Et duę cõnexę maniculę & ſucula.Gr.quin tu i dierecta
Cũ ſucula & cum porculis.Pal.& bulla aurea ẽ:pater quã
Dedit mihi natali die.De.ea ẽ profecto.cõtineri qn cõplectar
Nõ queo.filia ſalue mea.ego is ſum:qui te produxi pater.
Ego ſum dęmones & mater tua ecca hic intus.dędalis.

Pa. Salue mi pater inſperate.De.ſalue ut te amplector libens.
Volupeſt:cũ iſtuc ex pietate ueſtra uobis cõtigit.De.cape dũ
Hũc ſi potes fer intro uidulũ age trachalio.Tr.ecce gripi ſcelera
Cũ iſtec res male euenit:tibi gripe gratulor.De.age eamus
Mea gnata ad matrẽ tuã:quę ex te poterit argumẽtis hãc rem
Magis exqrere quę te magis ẽctauit:magiſq; ſigna pnouit tua.
Tr. Eamus intro omnes:qñ opam ꝑmiſcuã damus.Pal.ſequere me
Ampeliſca.Am.cũ te di amãt uoluptati ẽ mihi.Gr.ſum ne ego
Sceleſtus:qui illac hodie excepi uidulũ.aut cũ excepi:qui non
Alicubi in ſolo abſtruſi loco.credebã ędepol turbulentã prędam
Euenturã mihi:q; illa ꝫ turbulenta tempeſtate euenerat.
Credo ędepol ego illic ineſſe auri & argenti largiter.qd meli9 ẽ.
Q7 ut hinc intro abeã:& me ſuſpendam clanculum:
Saltẽ tantiſper dum abſcedat hęc a me ęgrimonia.

Dęmones ſenex.

p Ro di ĩmortales qs me ẽ fortunacior:qui ex ĩprouiſo
Filiã inueni meã?ſatin ſicui homini dei eſſe bñfactũ uolãt
Aliquo illud pacto obtigit optatũ piis.ego hodie neq; ſperaui
Neq; credidi.is ĩprouiſo filiã inueni tamẽ.& eã de genere
Sũmo adoleſcenti dabo.ĩgenuo.atheniẽſi & cognato meo.
Ego eũ adeo accerſi huc adme q̃primũ uolo.iuſſiq; exire
Huc ſeruũ eius.ut ad forũ iret.nõ dũ egreſſum eſſe eũ id miror
Tamẽ accedã opinor ad fores.qd conſpicor?uxor cõplexa collo
Retinet filiã.nimis inepta atq; odioſa eius amatio eſt.

Dęmones. Trachalio ſeruus.

De. a Liquãdo obſculãdo melius ẽ uxor pauſam fieri.atq; adorna
Vt rẽ diuinã faciã:cũ intro aduenero laribus familiaribus
Cũ auxerũt noſtrã familiã.ſunt domi agni.& porci ſacres.
Sed qd iſtũ remoramini mulieres trachalionẽ.atq; optime
Eccũ exit foras.Tr.ubi ubi erit tamẽ inueſtigabo & mecum
Ad te adducã ſimul pleuſidippũ.De.eloquere ut hęc res
Obtigit de filia.eũ rogato:ut relinquat alias res.& huc ueĩat.
Tr. Licet.De.dicito daturã meã illi filiã uxorẽ.Tr.licet.De.& patrẽ.
Eius me nouiſſe & mihi eſſe cognatũ.Tr.licet.De.ſed propera.
Tr. Licet.De.iã hic fac ſis coena ut curetur.Tr.licet.De.oĩa illicet.
Tr. Licet.ſed ſcin qd ẽ quod te uolo?qd promiſiſti ut memineris
Hodie ut liber ſim.De.licet.Tr.fac ut exores pleuſidippũ
Vt me emittat.De.licet.Tr.& tua filia facito oret.facile exorabit.
De. Licet.Tr.atq; ut mihi ampeliſca nubat:ubi ego ſim liber.
De. Licet.Tr.atq; ut gratũ mihi beneficium factis experiar.
De. Licet.Tr.omnia licet.De.licet tibi rurſum refero gratiam

Sed propera ire in urbẽ actutũ & recipe te huc rurſum.
Licet.iã hic ero.tu interibi adorna cęterum quod opus eſt.
De. Licet.Tr.hercules iſtũ infelicitet cũ ſua licentia:ita meas
Repleuit aures quicquid memorabam:licet.
Gripus piſcator. Dęmones ſenex.
Gr. q Vã mox licet te cõpellare demones?De.qd ẽ negocii gripe?
Gr. De illo uidulo.De.ſi ſapias:ſapias quod di boni danũt.
Equũ uidetur tibi ut ego alienum quod eſt:meũ eſſe dicã?
Gr. Quod ne ego inueni ĩ mari.De.tãto melius illi obtigit:q pdidit
Tuũ eẽ nihilo magis oportet uidulũ.Gr.iſto tu paup es cũ nimis
Sancte pius.De.o gripe gripe ĩ ętate hominũ plurimę fiunt
Tranſennę ubi decipiũtur dolis:atq; ędepol in eas plerũq; eſca
Impoĩtur:quã ſiqs auidus poſcit eſcã auariter:decipitur
In traſenna auaritia ſua.ille qui conſulte.docte.atq; aſtute.cauet
Diutine uti bene licet partũ bene.mihi iſtęc uidetur pręda
Prędatũ irier:ut cum maiore dote abeat q̃ aduenerit.
Ego ne:ut quod a me ablatum eſſe alienũ ſciam:celem?minime
iſtuc faciet noſter demones.
Semp cauere hoc ſapientiſſimũ eſt:ne conſcii ſint ipſi maleficiis
Suis.ego mihi cũ luſi.nihil moror ullum lucrum.
Gr. Spectaui ego pridẽ comicos ad iſtũc modũ ſapienter dicta
Dicere:atq; iis plaudier cũ illos ſapiẽtis mores mõſtrabat
Populo.ſed cũ inde ſuã quiſq; ibãt diuorſi domũ:nullus erat
Illo pacto:ut illi iuſſerant.De.abi ĩtro ne moleſtus.linguę
Tempera.ego tibi daturus nihil ſum.ne tu fruſtra ſis.Gr.at ego
Deos quęſo:ut quicqd ĩ illo uiduloſt:ſi aurũ ſi argentũ eſt
Omne id ut fiat cinis.De.illuc eſt:quod nos neq̃ ſeruis utimur.
Nã illic cũ ſeruo ſiquo cõgreſſus foret:& ipſum ſeſe & illũ
Forti adſtringeret:dũ prędam habere ſe cenſeret interim.
Pręda ipſus eſſet pręda.prędã duceret:nũc hinc intro ibo
Et ſacrificabo.poſt ibi uidebo nobis coenã cõtinuo coqui.
Pleuſidippus adole. Trachalio ſeruus.
Ple. i Terũ mihi iſtęc omnia itera mi anime.mi trachalio.
Mi liberte.mi patrone.immo potius mi pater.
Repperit patrẽ palęſtra ſuũ atq; matrem.Tr.repperit.
Ple. Et popularis eſt.Tr.opinor.Ple.& mi nuptura eſt?
Tr. Suſpicor.Ple.cenſen hodie deſpondebit eam mihi quęſo?
Tr. Cenſeo.Ple.qd patri etiã gratulabor cum illam inuenit?
Tr. Cenſeo.Ple.qd matri eius?Tr.cenſeo.Ple.quid ergo
Cenſes?Tr.quod rogas cenſeo.Ple.dic ergo quanti cẽſes?
Tr. Ego ne cenſeo.Ple.adſume quidem ne cenſionẽ ſemp facias.

Tr. Cenſeo.Ple.qd ſi curram?Tr.cenſeo.Ple.an ſic potius placide?
Tr. Cenſeo.Ple.etiã ne eam aduenienſ ſalutem?Tr.cenſeo
Ple. Etiam patrem.?Tr.cenſeo.Ple.poſt eius matrem.
Tr. Cẽſeo.Ple.qd poſtea?etiã ne adueniẽs cõplectar eius patrẽ?
Tr. Non cenſeo.Ple.qd mattẽ?Tr.non cẽſeo.Ple.quid eãpſe illã?
Tr. Nõ cenſeo.Ple.peri.dilectum dimiſit.nũc non cẽſet cum uolo.
Tr. Sanus nõ es ſequere.Ple.duc me mi patrone quo libet.

Labrax leno.

La. q Vis me eſt mortaliũ miſerior:qui uiuat alter hodie:quẽ
Ad recupatores modo damnauit pleuſidippus?abiudicata
A me modo eſt palęſtra.perditus ſũ.nam lenones ex gaudio
Credo eſſe procreatos.ita omnes mortales ſiqd ẽ mali lenoni
Gaudent.nũc alterã illã:quę mea eſt:uiſam huc in ueneris
Phanũ.ſaltẽ ut eã abducã:de bonis quod reſtat relliquiarũ.

Gripus piſcator. Labrax leno.

Gr. n Vnq̃ ędepol hodie ad ueſperũ gripũ inſpicietis uiuũ:
Niſi uidulus mihi reddatur.La.perii cũ mẽtionẽ fieri audio
Vſq̃ uiduli:quaſi palo pectus tundat.Gr.iſtic ſceleſtus liber
Eſt:ego qui in mari prehendi rete atq; excepi uidulũ ei daret
Negatis quicq̃.La.pro di ímortales ſuo hic ſermone arrexit
Auris.Gr.cubitũ hercle lõgis litteris ſignabo uſquequaq;.
Siquis pdiderit uidulũ cũ auro atq; argento multo.
Ad gripũ ut ueniat.nõ feretis iſtũ:ut poſtulatis.La.meum
Hercle illic homo uidulũ ſcit:qui habet:ut ego opinor
Adeũdus mihi illic ẽ homo.di quęſo ſubuenite.Gr.qd me
Intro reuocas.hoc uolo hic ante hoſtiũ extergere nã hoc
Quidẽ pol ẽ rubigine nõ e ferro factũ eſt:ita quanti magis
Extergeo rutilũ atq; tenuius fit.nã quidem hoc uenatuſt:
Verũ ita í manibus cõſeneſcit.La.aduleſcens ſalue.
Gr. Di te ament cũ inraſo capite.La.qd fit?Gr.ferrũ extergetur.
La. Vt uales.Gr.qd tu nũ medicus quęſo es?La.ímo ędepol una
Littera plus ſũ q̃ medicus.Gr.tũ tu mẽdicꝰ es?La.tetigiſti acu.
Gr. Videt̃ digna forma.ſ3 qd tibi ẽ?La.hac proxía nocte í mari & alii
Cõtrafracta ẽ nauis.perdidi quicquid erat miſer ibi omne.
Gr. Quid pdidiſti?La.uidulũ cum auro atq; argento multo.
Gr. Eo qd memíſti í uidulo?qd pit & qd ífuerit ibi.La.qd refert?
Qui perit.Gr.tamẽ ſi nõ hoc aliud fabulemur.qd ſi ego ſciã
Qui íuenerit?uolo ex te ſcire ſigna.La.nummi octingenti
Auri in marſupio infuerũt.pręterea centũ denaria philippia
In paſceolo ſeorſus.Gr.magna hercle prędaſt largiter.mercedis
Indipiſcar.di homines reſpiciũt.bene ego hinc prędatus ibo.

Condono te.De.benigne ꝙdepol facis.La.ímo tu qdē hercle uero.
Heus tu iā habeas uidulū.La.habeo.Gr. ꝓpera.La.qd ꝓperabo.
Gr. Reddere argentū mibi.La.neq; ꝙdepol tibi do:neq; quicq̄
Debeo.Gr.quę hęc factio eſt.nō debes.La.non hercle uero.
Gr. Nō tu iuratus mibi es?La.iuratus ſum:& nūc iurabo:ſi quid
Voluptati ẽ m̄.iuſiurādū rei refuādę nō ꝓdendę cōditum eſt.
Gr. Cedo ſis mibi talentū magnū argenti perituriſſime.
De. Gripe quod tu iſtū talentū poſcis?Gr.iuratuſt mibi dare.
La. Libet iurare.tu ne o pontifex periuro es.De.qua pro re argētū
Promiſit bic tibi.Gr.ſi uidulū iſtū redigiſſem in poteſtatem
Eius iuratus:dare mibi talentū magnū argēti.La.cedo
Qui cū habeā iudicem in dolo malo ĩſtipulatus ſis:ni ue etiā
Dū ſiem quíq; & uigīti natus ānos.Gr.habe cū hoc.
La. Alioſt opus iā ab iſto auferre:aut ſim ſi iſtunc cōdemnauero.
De. Promiſiſti huic argentū?La.fateor.De.quod ſeruo promiſiſti.
Meū eē oport; ne tu leno poſtules.te bic fide lenoía uti ñ potes.
Gr. Iam te ratus nactū hominem quē defraudandum dares.
Dandū huic argentū eſt probum.id ego cōtinuo huic dabo
Adeo me ut bic emittat manu.De.quādo ergo tibi benignus
Fui:atq; hęc tibi opa mea ſunt ſeruata.Gr.ímo hercle mea
Ne tu dicas tua.De.ſi ſapies tacebis.tū te m̄ benigne itidem
Addecet benemerenti beneferre gratiā.La.nempe pro meo
Iure oras.De.mirū quin tuum ius meo piculo abſ te expetā.
Gr. Saluus ſum.leno labaſcit.libertas protēditur.De.uidulum
Iſtic ille inuenit.illud mancipium meum eſt.ego tibi hunc porro
ſeruaui cum magna pecunia.
La. Gratiā habeo & de talēto nulla cauſa ẽ qn feras qđ iſti
Sū iuratus.Gr.beus tu mibi dato ergo:ſi ſapis.De.tacen an nō.
Gr. Tū meā rem ſimulas agere tibi mu nō hercle iſtoc
Me interuortes ſi aliā prędā perdidi.De.uapulabis ſi uerbū
Adde iſtuc unū.Gr.uel hercle enica.nō tacebo unq̄ alio
Pacto:niſi talēto cōprimor.La.tibi opam bic quidē dat:tacebo.
De. Cōcede hoc tu leno licet.Gr.palā age nolo murmur ullum
Neq; ſuſurrū fieri.De.dic mibi quāti illā emiſti tuam alteram
Mulierculā ampeliſcā.La.mille nūmos denumeraui.De.uin tibi
Conditionē luculentā ferre me.La.ſane uolo.De.diuiduū
Talentū faciā.La.benefacias.De.pro illa altera libera
Vt ſit dimidiū tibi ſūme.dimidiū huic cędo.La.maxime.
De. Pro illo dimidio ego gripū emittā manu.quē propter tu
Vidulū:& ego natā inueni.La.benefacis.gratiā habeo magnā.
Gr. Q; mox mibi argentum ergo redditur.De res ſoluta eſt

Profecto huius ẽ uidulus perge.alia tu expedire.La.talentũ
Argenti cõmodũ magnũ inerat in crumina.prẽterea sinus
Epichisis cantharus.gaulus.cyathus.Gr.papẽ.diuitias tu quidẽ
Habuisti luculentas.La.miserũ istuc uerbũ & pessimũ ẽ huisse
Et nihil habere.Gr.qd dare uelis:q istẽc tibi inuestiget idicetq;
Eloquere propere celeriter.La.nũmos trecẽtos.Gr.trichas.
La. Quadrigẽtos.Gr.tramas putidas.La.quigẽtos.Gr.cassã glandẽ.
La. Sexcẽtos.Gr.curculiũculos minutos fabulare.La.dabo septigẽtos.
Gr. Os calꝫ tibi.nũ git frigide fcãs.La.mille dabo nũmos.Gr.sõnias.
La. Nihil addo.Gr.abi igit᷑.La.audi.Gr.si hercle abiero hic.ꝫ ñ ero.
La. Vin cẽtũ & mille/Gr.dormis.La.eloquere quantũ postules.
Gr. Quo nihil ĩuitus addas.talẽtũ magnũ nõ põt triobolũ hĩc abesse.
Proin tu aias uel neges.La.qd istic necessũ ẽ uideo.dabit᷑ talẽtũ.
Gr. Accede dũ huc.uenꝰ hẽc uolo:arroget te.La.qd᷑ tibi libꝫ:id m̃ ĩpa.
Gr. Tãge arã hãc ueneris.La.tãgo.Gr.p uenerẽ hãc iurandũ est tibi.
La. Quid iurẽ/Gr.qd᷑ iubeo.La.prei uerbis qd uis.id quod domi est.
Nũq̃ ulli supplicabo.Gr.tenarã hanc.La.teneo.Gr.deiura te
Mihi argẽtũ datuꝝ eodẽ die/uiduli ubi sis potitus.La.fiat.
Gr. Venꝰ cyrenẽsis te testor mibi si uidulũ illũ: quẽ ego ĩ naui pdidi
Cum auro atq; argẽto saluũ inuestigauero.isq; ĩ potestatẽ meã
Peruenerit tũ ego huic gripo dico ĩquito:& me tangito.
La. Tũ ego huic gripo dico uenus:ut tu audias talẽtũ argẽti magnũ
Cõtinuo dabo.Gr.si fraudassis.dic ut te ĩ q̃stu tuo uenꝰ eradicet.
Caput atq; ẽtatẽ tuã tecum hoc habeto.tamen ubi iuraueris.
La. Illa negat uorsum siqd peccasso.uenus ueneror te.ut oẽs miseri'
Lenones sint.Gr.tamẽ fiet.& si tu fidẽ seruaueris tu hic operire
Iã ego faxo exibit senex.eũ tu cõtinuo uidulũ reposcito.
La. Si maxime mihi illũ reddiderit uidulũ.nõ ego illi hodie debeo
Triobolum.meus arbitratus lingua quod iuret mea
Sed conticoscam.eccum exit.& ducit senem.

Gripus piscator.Dẽmones senex.Labraxileno.

Gr. ſ Equere hac.ubi istic leno/& heus tu hẽ tibi hic hẽt uidulũ:
De. Habeo:& fateor eẽ apud me:& si tuꝰ ẽ:hẽas tibi oĩa:ut qcqd
Infuere:ita salua sistentur tibi.tene si tuus ẽ.La.odi ĩmortales
Meus ẽ.salue uidule.De.tuus ne est/Gr.rogitas:siqdẽ hercle
Iouis fuit meus tamẽ.De.oĩa insunt salua:una istinc cistella
Excepta ẽ modo cũ crepundiis:quibuscũ hodie filiã ĩuenĩ meã.
La. Q᷑.De.tua quẽ fuit palẽstra ea filia inuenta᷑ mea.
La. Bene me hercle factũ ẽ cũ istẽc res tibi ex sententia
Pulchre euenit:gaudeo.De.istuc facile nõ credo tibi.
La. Immo hercle ut scias gaudere me:mibi triobolũ ob eã ne duis

Gripe ego habeo.Gr.hercle.at ego me mauolo.De.nihil
Hercle hic tibi est.ne tu speres.iurisiurandi uolo gratiã facias.
Gr. Perii hercle nisi me suspendo.occidi.nunq̃ hercle iterũ
Defraudabis me quidẽ post hũc diẽ.De.hic hodie coenato leno.
La. Fiat conditio.placet.De.sequimini intro spectatores uos quiqui
Ad coenã uocẽ.ni datur9 nihil sum.neq; sit quicq̃ pollucti domi.
Ne ue adeo uocatos credã uos esse ad coenam foras
Verum si uoletis plausum fabulę huic clay date
Comessatum omnes uenitote ad me ad ãnos sedecĩ
Vos hic hodie coenatote ambo.La.fiat.De.plausũ date.

Stichus Plauti.

Argumentum.

S Enex castigat filias:q; hę uiros
Tam perseuerent peregrinantis paupes
Ita sustinere fratres:neq; relinquere.
Contraq; uerbis delenitur commodis.
Habere sineret quos semel nacte forent.
Viri reueniunt opibus aucti transmare
Suam quisq; retinet.ac stichō ludus datur.

Panegyris. Pinacium sorores.

C Redo ego miserã fuisse penolopã soror.suo
Ex animo quę tandiu uidua uiro suo caruit.
Nam nos eius animũ de nostris factis noscimus:
Quarũ uiri hinc absunt quorũq; negociis absentum
Vtẽ equũ solicitę noctes & dies soror sumus semper.
Pi. Nostrũ officium nos facere equũ ẽ neq; id magis
Facimus q̃ nos monet pietas.sed hic mea soror
Adsis dum.multa uolo tecum loqui de re uiri.
Pa. Salue ne amabo.Pi.spero quidẽ & uolo.sed hoc
Soror crucior:patrẽ tuũ meũq; adeo unice qui unus
Ciuibus ex oĩbus probus phibetur:eũ nunc improbi uiri
Officio uti.uiris q tãtas absentibus nostris facit iiurias.imerito
Nosq; ab his abducere uolt.hę res uitę me soror saturãt hę mihi
Diuidię & senio sũt.Pa.neu lachruma soror.neu tuo id animo
Fac qd tibi tu9 pater facere minatur.spes est eum melius
Factuy noui ego illũ.ioculo istec dicit.neq; ille sibi
Mereat persarũ mõtes:qui esse aurei phibent:ut istuc faciat
Quod tu metuis.tamẽ si faciat minime irasci decet
Neq; id imerito eueniet.nã uiri nostri domo ut abierũt

Hic tertius ānus.Pi.ita ut memoras.Pa.cū ipſi interea uiuāt:
Valeāt:ubi ſint:q̄d agant:neq; pticipant nos:neq; redeunt.
Pi. An id doles ſoror q̄ illi ſuū officiū nō colūt:cum tuū facis.
Pa. Ita pol.Pi.taceſis.caueſis audiā ego iſtuc.caue poſthac ex te.
Pa. Nā q̄d iā.Pi.q̄ pol meo animo omnis ſapiētis ſuū officium
Aequū ē colere:& facere.q̄obrem ego te hoc ſoror tā&ſi
Es maior moneo:ut tuū memīeris officiū.&ſi illi īprobi ſint
Atq; aliter nos faciāt q̄ ęquū ē.tamē pol neq̄d magis ſimus
Omnibus obnixe opibus:noſtrū officiū meminiſſe decet.
Pa. Placet taceo.Pi.at memineris facito.Pa.nolo ego ſoror
Me credi eſſe īmemorē uiri.neq; ille eos honores m̄ q̄s habuit:
Perdidit.nā pol mihi grata acceptaq; huius eſt benignitas.
Et me quidē hęc conditio nūc non periit.& neq; ē cur nūc ſtudeā
Has nuptias mutarier:ue⁊ poſtremo ī prīs poteſtate ē ſitum
Faciēdū id nobis quod parētes impant.Pi.ſcio atq; ī cogitando
Moerore angor.nā prope modū iā oſtendit ſuam ſententiā.
Pa. Igitur quęramus nobis quid facto uſus ſit.

Antipho. Panegyris. Pinacium filiq.

q Vi manet ut moneatur ſemp ſeruos homo officiū ſuum
Nec uolūtate id facere meminit ſuos is bītu haud prob⁹ eſt
Vos meminiſtis quot Kalendis petere demenſum cibum.
Qui minus meminiſtis:quod opus ſit facto:facere in ędibus.
Iā quidē in ſuo quęq; loco niſi erit mihi ſitum ſupellectilis
Cū ego reuortar:uos monumentis cōmonefaciā bubulis
Nō homines habitare mecū mihi uidentur ſed ſues.
Facite:ſultis:nitidę ut ędes meę ſint cū redeā domū.iā ego
Domi adero.ad meā maiorē filiā īuiſo domū.ſi q̄s me quęret
Inde uocatote aliq.aut iā egomet hic ero.Pi.quid agimus
Soror:ſi offirmabit pater aduerſū nos.Pa.pati nos oportet
Quod ille faciat:cui⁹ ptās pl⁹ pōt.Am.ſi manere hic ſeſe malint
Potiuſq̄ alio nubere.nō faciant q̄d mihi opuſt decurſo ętatis
Spatio:cū eis gerere bellū:cū nihil q̄obrem faciam meruiſſe
Arbitror.minīe uolo turbas:ſed b̄ mihi optimū factu arbitror.
Principiū ego quo pacto cū illis occipiā.id raciocinor.utrū
Ergo perplexī laceſſam oratiōē ad hūc modum:quaſi nunq̄
Quicq̄ in eas ſimilē:quaſi nihil inde audiuerī eas ī ſe meruiſſe
Culpā.an potius temptē leniter an minaciter:ſcio litis fore ego
Meas optume noui:exorādo aduerſando ſumēdā opam cēſeo.
Pi. Gratiā a prē ſi petī⁹:ſpero ab eo īpetraſſe.adūſari ſine dedecore
Et ſcelere ſūmo haud poſſumus.neq; ego factura ſum neq; tu
Vt facias cōſiliū dabo.ue⁊ ut exorem⁹.noui ego nr̄os.exorabile ē.

An. Sic faciã adſimulabo quaſi aliq̃ culpam in ſeſe admiſerint.
Perplexabiliter earũ hodie ꝓpauefaciã pectora.poſt id agã.
Igitur deinde ut aĩm⁹ meus erit:faciã pacẽ.multa ſcio facienda
Verba.ibo intro.ſed apta ẽ foris.Pi.certo enĩ mihi paternę
Vocis ſonitus auris accidit.Pa.is ẽ ecaſtor ferre aduorſum
Hominẽ occupemus oſculũ.Pi.ſalue mi pater.An.& uos ambę
Ilico agite abſcedite.Pi.oſculũ.An.ſat eſt mihi oſculi ueſtri.
Pi. Qui amabo pater.An.quia ita meę aĩę ſalſurę uenit.
Pi. Aſſide hic pater.An.nõ ſedeo.iſtic uos ſedete.ego ſedero
Inſubſellio.Pi.mane puluinũ.An.bñ ꝓcuras m̃ ſatis ſic fultũ ẽ m̃.
Pi. Sine pater.An.qd opus ẽ.Pi.opus ẽ.An.morẽ tibi gerã.
Atq; hoc ſatis ẽ.Pi.nunq̃ enĩ nimis curare poſſunt
Suũ parentẽ filię.cũ ęquius eſt nos potiorẽ habere q̃ te
Poſtidea pater uiros nr̃os.qbus tu uoluiſti eẽ nos mr̃esfamilias.
An. Bonas ut ęquũ ẽ facere facitis:cũ tamẽ abſentis uiros.
Perinde hẽtis:quaſi pręſentes ſint.Pi.pudicitia eſt pater
Eos magnificare:q nos ſocias ſumpſerũt ſibi.An.nũquis
Hic eſt alien⁹ nr̃is dictis auceps aurib⁹?Pa.nullus pręter nos
Teq;.An.uoſtrũ animũ adhiberi uolo.nam ego ad uos
Nũc imperitus rerũ & morũ mulierum diſcipulus uenio
Ad magiſtras:qbus matronas moribus:quę optumę ſũt eſſe
Oportet.ſed utraq; ut dicat mihi.Pa.qd iſtuc eſt quod huc
Exqueſitũ mulierũ mores uenis?An.pol ego uxorem
Quęro:poſtq̃ uoſtra mater mortua eſt.Pa.facile inuenies &
Peiorẽ & peius moratã pater q̃ illa fuit.meliorẽ neq; tu
Reperies neq; uidet ſol.An.at ego exte exqro atq; ex iſtac
Tua ſorore.Pi.edepol pater ſcio:ut oportet eſſe ſi ſĩt:ita ut ego
Aequũ cẽſeo.An.uolo ſcire ergo ut ęquũ cẽſes.Pi.ut p urbẽ
Cũ ambulẽt oĩbus os obturẽt:nequis merito maledicat ſibi.
An. Dic uiciſſim nũc iã tu.Pi.qduis tibi dicã pater?An.ubi
Facillĩe ſpectat̃ mulier quę ingenio ẽ bono.Pa.cui melefaciũdi ẽ
Poteſtas:quę ne faciat id tempat.An.haud male iſtuc age tu
Altera utra ſit cõditio penſior.uirginẽ an uiduam habere?
Pi. Quãta mea ſapiẽtia eſt.e malis multis.malũ qd̃ minimũ eſt
Id minimũ ẽ malũ.q põt mulieres uitare uitet ut quotidie
Pridie caueat:ne faciat quod pigeat poſtridie.
An. Quę tibi mulier uidet̃ multo ſapientiſſuma.Pa.quę tamẽ cũ
Res ſecũdę ſũt:ſe poterit noſcere.& illa quę ęquo aĩo patiet̃ ſibi
Eſſe peius q̃ fuit.An.edepol uos lepide tẽptaui uoſtrũq; ĩgeniũ
Sed hoc eſt quod ad uos ueĩo:quodq; eſſe ambas cõuẽtas uolo
Mihi auctores ita ſũt amici:ut uos hĩc abducã domũ.Pa.ateñ

Nos quarũ res agitur aliter auctores ſumus.nã aut oli niſi tibi
Placebãt:nõ datas oportuit:aut nũc nõ ęquũ eſt abduci pater
Illiſce abſẽtib9.An.uos ne ego patiar cũ mẽdicꝫ.nuptas me uiuo
Viris.Pi.placet ille meus m̃ mendicus.ſu9 rex reginę placet.
Idem animus eſt in pauptate:qui olim in diuitiis fuit.
An. Vos ne latrones & mẽdicos boíes magnipẽditis.Pa.nõ me tu
Argẽto dediſti opinor nuptũ ſed uiro.An.qd illos expectatis
Qui abbíc iã abierũt trienniũ.qn uos capitis cõditionẽ expeſſũa
Primariã.Pa.ſtulticia ẽ pater uenatũ ducere íuitas canes.
Hoſtis eſt uxor:í uita quę ad uirũ nuptũ datur.An.certũ ne eſt
Neutrã uoſtrarũ pſequi imperium patris.Pi.perſequimur.
Nã q̃ dediſti nuptũ abire nolumus.An.bene ualete ibo atq;
Aícis uoſtra cõſilia eloquar.Pa.ꝑbiores credo arbitrabũt:ſi ꝑbis
Narraueris.An.curate igitur familiarẽ rẽ:ut poteſtis optume.
Pa. Nũc placet:cũ recte mõſtras.nũc tibi auſcultabimus.nũc ſoror
Abeam9 intro.Pi.ímo interuiſam domum.ſi a uiro tibi
Forte ueíet nũtius.Pa.facito ut ſciã.neq; ego te celabo:neq;
Tu me celaſſis quod ſcies.eo crocoticiũ parafitũ gelaſimũ
Huc arceſſito.tecũ adduce.nã illũ ecaſtor mittẽ ad portũ uolo.
Si q̃ forte ex aſia nauis beri aut hodie uenerit.nã dies totos apud
Portũ ſuos un9 aſſidet.ſz tñ uolo íteruiſi propera.actutũ redi.

Gelaſimus ancilla. Crocotiũ.Paraſitus.

Ge. f Amẽ fuiſſe ſuſpicor matrẽ mihi.nã poſtq̃ natus ſũ:ſatur
Nũq̃ fui:quã ego matri meo refero íuitiſſí9:q̃ neq; retulit
Ego r̃fero meę mrí faí gratiã nã illa me í aluo mẽſes geſtauit decẽ.
At ego illã í aluo geſto plus ãnos decẽ.atq; illa puerũ me geſtauit
Paruulũ:quo min9 laboris illã cepiſſe exiſtío.at ego non
Pauxillulã í utero geſto famẽ.ueꝝ hercle multo maximã.
Et grauiſſimã aridi dolores mihi oboriũtur quotidie.ſed matrẽ
Parere nequeo.neſcio quomõ audiui ſępe hoc uolgo dicier.
Solere elephantũ grauidã ꝑpetuos decẽ eẽ ãnos.ei9 ex ſemíe
Hęc certo ẽ fames.nã iã cõplures ãnos utero bęret meo.nũc ſi
Ridiculũ boíem quęret qſpiã:uenalis ego ſum cũ ornamẽtis.
Oibus in animẽtis.exi.ſupplemẽtũ quęrito.gelaſimo nomen
Mibi íididit paruo pater.ꝑpter pauptatẽ ꝫ adeo nomẽ repperi.
Quia íde iã a pauſillo puero ridiculus fui.eo quia paupertas
Fecit:ridiculus forẽ.nã illa oẽs artes pdocet:ubi quẽ attigit.
Per annonã carã dixit me natũ pater.propterea credo nunc
Eſurio acrius.ſed generi nr̃o bęc reddita ẽ benignitas.nulli.
Nugare ſoleo.ſiqs eſũ me uocat.orõ una íterit.boíuz peſſume
Atq; optima hercle meo aío & ſatis ſũma.qua ante utebant.

Veni illo ad coenã.ſic face.promitte uero.ne grauare.ẽ cõmodũ
Volo inq̃ fieri.nõ amittã.qn eas.nunc reperere ei uerbo
Vicariũ.nihil qdẽ hercle uerbũ ac uiliſſimũ.uocẽ te ad coenã?
Niſi egomet coenẽ foris.ei hercle ego úbo lũbos defractos ueli.
Ni ue repleuerit ſi coenaſſit domo.hęc uerba ſubigunt me
Vt morẽ barbaros diſcã.atq; ut faciã prę conis cõpendium
Itaq; auctionẽ prędicẽ ipſe:ut uenire itẽ.Cro.hic ille ẽ paraſitus?
Quẽ accerſitũ.miſſa ſũ.quę loquitur auſcultabo priuſq̃ colloquar.
Sed curioſi ſũt hic q iã plures mali alienas res qui curãt ſtudio
Maxio.qbus ipis nulla ẽ res q̃ ꝓcurẽt ſua.ei quãdo quẽ auctionẽ
Factu ſciunt.adeũt.pquirunt qcquid ſiet cauſę.ilico
Alienũ ęs cogat.an pararit prandiũ.uxorin ſit reddenda
Dos diuortio.eos oís tã&ſi hercle haud indignos iudico:q ut
Multũ miſeri ſint laborẽt.nihil moror.dicam autionis cauſam
Vt aio gaudeãt nã curioſus nemo ẽ qui non ſit maliuolus.
Ipſe egomet quãobrem auctionem prędicem damna
Euenerũt maxuma miſero mihi ita me mãcupia miſerum
Adfecerunt.male potatioẽs.plurimę demortuę.quot adeo coenę:
Quas defleui mortuę.quot potiones mulſi.quot autẽ prãdia
Quę inter continuũ pdidi triennium.prę moerore adeo
Miſer atq; ęgritudine cõſenui.pene ſum fame emortuus
Ridiculus ęq; nullus eſt.quãdo eſurit nunc auctionem
Facere.decretũ eſt mihi.foras neceſſum ẽ qcquid hẽo uendere.
Age ſultis pręda erit pręſentiũ.iocos ridiculos uendo.age
Licemini.qui coena poſcit.ecqui poſcit prandio.hercules
Te amabit prãdio.coena tibi.ebẽ adnuiſtin.nemo meliores dabit.
Nullos meliores eẽ paraſitos ſinã.ut unctioẽs gręcas:ſudatorias.
Vel alias malacas ampullarias cauillationes.adſentaciunculas.
Ac piuraciunculas paraſiticas.rubiginoſã ſtrigilem.ampullã
Rubidã.paraſitũ inanem.quo recondas reliquias.hęc ueniſſe
Iã opus eſt:quãtũ põt ut decumã partem herculi polluceam.
Cro. E caſtor autionẽ haud magni precii adbęſit homini ad ímimũ
Ventrẽ fames.adibo hoínem.Ge.qs hęc ẽ quę aduorſum it
Mihi?epignomi ancilla hęc qdẽ eſt crocociũ.Cro.gelaſime ſalue.
Ge. Nõ ẽ id nomẽ mihi.Cro.certo me caſtor id fuit nomẽ tibi.
Ge. Fuit deſertũ.ue id uſu pdidi.nũc micotrogus nomine
Ex uero uocor.Cr.heu ecaſtor.riſi te hodie multũ.Ge.quando
Aut quo in loco?Cr.hic cũ auctionẽ prędicabas.Ge.peſſuma
Ebon audiſti?Cr.te quidẽ digniſſimã.Gel.quo nunc is?
Cro. Ad te.Ge.qd uenis?Cr.panegyris rogare iuſſit te ut opere
Maxio mecũ ſimitu ut ires ad ſeſe domũ.Gel.ego illo

Me hercule uero eo quantū pōt iam ne exta cocta ſunt.
Quod tarmis fecerat.Cr.illa quidem nullum ſacrificabit.
Ge. Quomodo? qd igitur me uolt?Cr.tritici modios decem
Rogare opinor te uolt.Ge.me ne ut ab ſeſe petā?Cr.immo
Vt abſte mutuū nobis dares.Ge.negato eſſe quod dem nec mihi
Nec mutuū:neq; aliud q̄q̄:niſi hoc quod habeo pallium.
Linguā quoq; etiā uenditariā.Cr.haud nulla tibi lingua eſt.
Ge. Quę quidē dicat dabo ueterē reliq.eccā illā:quę dicat:cedo.
Cr. Malū tibi di dent.Ge.hęc eadē dicit tibi.Cr.qd.nūc itur?:an nō?
Ge. Abi ſane domū.iā illo uenturū dicito.propera atq; abi.demiror
Quid illec me adſe accerſi iuſſerit.quę nūq̄ iuſſit me ad ſe
Accerſi ante hūc diē.poſtq̄ uir abiit eius.miror quid ſiet
Niſi ut periclū fiat.uiſā qd uelit.ſed eccū dinaciū eius puerū
Hoc uide.ſatin ut facete atq; ex pictura aſtitit.ne iſte edepol
Vinū poculo pauxillulo ſępe exanclauit ſubmetrū ſcitiſſime.
Dinacium puer. Gelaſimus paraſitus.
Di. m Ercurius iouis q nūtius pbibet̄:nūq̄ ęq; patri ſuo nuntiū
Leqidū attulit.q̄ ego nūc meę berę nūtiabo.itaq; onuſtū
Pectus porto lętitia lubentiaq;.neq; lubet niſi glorioſe q̄q̄
Proloqui.pfecto amoenitates omniū uenerū & uenuſtatum
Affcret.ripiſq; ſuperat mihi atq; abundat pectus lętitia meum.
Propterea dinacium pedes hortare.honeſta dicta factis.
Nūc tibi poteſtas adipiſcēdi eſt gloriam.laudem.decus.
Heręq; egēti ſubueni.benefacta maioꝝ tuorum exauge.
Quę miſera expectatione eſt epignomi aduentu uiri.
Proinde ut decet amat uirū ſuū cupide.nūc expedi pinaciū
Age ut placet:curre ut lubet.caue quēq̄ floccifeceris.
Cubitis depulſa de uia.tranquillā cōcinna uiam.ſi rex
Obſtabit.obuiā regem ipſum prius peruortito.
Ge. Quidnā dicam dinaciū laſciuibundum tam lubenter currere?
Harundinē fert:ſportulāq;:& hamum piſcarium.
Di. Sed tandē opinor ęquius eſt hęram mihi eſſe ſupplicem.
Atq; oratores mittere ad me.donaq; ex auro:& quadrigas
Qui uehar.nā pedibus ire non queo.ergo iam reuortar.
Ad me iri & ſupplicari egomet mibi cenſeo ęquum.
Ge. An uero nugas cēſeas:nihil eſſe quod ego nunc ſcio.
Di. Tantū portu apporto bonū.tam gaudium affero grande.
Vix ipſa domina hoc niſi ſciat exoptare a di audeat
Nūc ultro ꝺ deportē.haud placet.neq; id uero officiū arbitror.
Hic hoc uidetur mihi magis meo conuenire huic nuntio
Aduerſum ut ueniat.obſecret:ſe ut nuntio hoc imptiam.
Secundas fortunas decent ſuperbię

Sed tandẽ cũ recogito.qui potuit ſcire hęc ſcire me.
Hę nãq; ex moerore eximã benefacta maioꝝ meũ exaugeam.
Atq; illã augeã ex inſperato oportuno mõ contundam facta
Thaltibii cõtemnãq; oĩs nuntios.ſimulq; adcurſurã meditabor.
Me ad ludos olympię.ſed ſpaciũ hoc occidit.breueſt curriculo.
Qꝛ me poenitet.qd h̃ occluſam ianuã uideo.ibo & pultabo fores.
Aperite atq; appropate.fores facite ut pateãt.remouete morã.
Nimis hęc res ſine cura geriť.uide quãdudũ hic ędes pulto
Nõ opam datis.experiar fores an cubiti an pedes plus ualeãt.
Nimis uellẽ hę fores herũ fugiſſent.ea cã ut haberẽt malum.
Defeſſus ſũ pultando hoc poſtremũ eſt uobis.Gel.ibo atq; hũc
Cõpello.ſaluus ſis.Di.& tu ſalue.Ge.iam tu piſcator factus.
Di. Quãpridem nõ ediſti.Ge.unde is.qd fers.quid feſtinas.
Di. Tua qd' nihil rfert:ne cures.Ge.qd iſtic ẽ?Di.qs tu uides colubras
Ge. Quid tam iracundus?Di.ſi intę pudor adſit:non me appellas.
Ge. Poſſum ſcire ex te uerũ.Di.potes hodie non coenabis.
Panegyris mulier.Gelaſim9 paraſit9.Dinacium puer.
Pã. q Viſnã obſecro has frãgit fores.ubi ẽ.tun hęc facis?tun mihi
Huc hoſtis ueĩs?Ge.ſalue tuo accerſitu ueĩo huc.Pã.eangrã
Fores effrígis?Ge.tuos inclama tui deliquunt.ego quid me
Velles uiſebã.nam eqdem harum miſerebat.Di.ergo auxilĩũ
Propere latũ eſt.Pa.qs nã hic loquitur tã prope nos Di.dinaciũ.
Pa. Vbi is eſt.Di.reſpice me.& relique egentem paraſitum
Panegyris.Pa.dinaciũ.Di.iſtuc indidere nomen maiores.mihi.
Pa. Quid agis?Di.quid agam rogitas.Pa.quid ni rogitem.
Di. Quid mecũ ẽ tibi.Pa.men faſtidis propudioſe?
Eloquere propere.Di.iube me omittere igitur hos
Qui retinent Pa.qui retinent.Di.rogas omnia mẽbra
Laſſitudo mihi tenet.Pa.linguã quidem ſat ſcio tibi non
Tenere.Di.ita celeri curriculo iui propere a portu tui
Honoris cauſa.Pe.ecqd apportas boni.Di.nimio impartior
Multo.tanta plus q̃ ſperas.Pa.ſalua ſum.Di.at ego perii
Cui medullã laſſitudo pbibit.Ge.qd ego cui miſero medullã
Ventris pcepit fames.Pa.ecquem cõueniſti.Di.multos.
Pa. Adquirũ ecquem.Di.plurimos uerum ex multis nequiorem
Nullũ q̃ hic eſt.Ge.quo modo iam dudũ ego iſtum patior.
Dicere iniuſte mihi prętерhac ſi me inritaſſis.Di.ędepol
Eſuries male.Ge.animũ inducam.ut iſtuc uerum te
Elocutũ eſſe arbitrer.Di.mundicias uolo fieri hic.ferte.
Huc ſcopas.ſimulq; harũdinẽ:ut opam omnẽ araneorum
Perdã.& texturã improbam.debĩc iãq; earũ omnis telas.
Ge. Miſera fulgebunt poſtea.Di.quid illas itidem eſſe cenſes

Quasi tectū ueste unica.cape illas scopas.Gel.capiam
Din.Hoc egomet tu hoc cōuerre. Gel.fecero.Din.ecquis huc effert
Nasciternā cū aqua.Gel.sine suffragio populi tamen
Aedilitatem hic quidem gerit.Din.age tu otius pinge humū
Consperge ante ędis.Gel.faciam.Din.factum oportuit
Ego hinc araneas de foribus deiiciam:& de pariete.
Aedepol rem negocioſam.Pan.quid sit:nihil etiam scio.
Nisi forte hospites uenturi sunt.Din.lectos sternite
Pan.Principium placet de lectis. Din.alii ligna cedite.alii pisces
Depurgate:quos piscator attulit.pernam & glandiū deiicite.
Gel. Hic hercle homo nimiū sapit.Pan.nō ecastor ut ego opinor
Herę morem geris.Din.immo res omnis relictas habeo
Prae quod tu uelis . Pan tū tu igitur qua causa tu missus es
Ad portū expedi . Din.dicam postq̄ me misisti ad portum
Cū luci simul cōmodū radiosus esse sol superabat
Ex mari.dū percontor portitores ecq; nauis uenerit
Ex asia.negant uenisse.conspicatus sū interim cercurum
Quo ego me maiorem non uidisse cēseo in portum uento
Secundo uelo passo peruenit.alius aliū percōtamur
Cuia est nauis.quid uebit.interim epignoniū conspicio
Tuum uirum & seruū sticbum.Pan.bem quid
Epignoniū elocutus.Din.tuum uirū.Pan.& uitam meam.
Din.Venit inq̄.Pan.tū eum ipsum uidisti.Din.ita ego libens.
Argenti auriq; aduexit multū.Pan.nimis factum bene.
Gel. Hercle uero capiam scopas:atq; hoc conuerram libens .
Din.Lanam purpurāq; multā.Gel.bem qui uentrem uestiam
Din.Lectos eburatos auratos.Gel.accubabo regie
Din.Tū babylonica & peristromaton sella & tapetia aduexit
Nimium bonę rei.Gel.hercle rē gestā bene.Din.post ut occepi
Narrare fidicinas.tibicinas.sambucas:aduexit secum
Forma exumia.Gel.euge quando adbibero adludiabo
Tum sum ridiculissumus.Din.post hęc unguenta
Multigenerū multa.Gel.non uendo logos.iam non
Faciam auctionē.mihi obtigit hereditas.maliuoli pquisitores
Auctionū perierint hercules decimā esse adauctam tibi
Quā noui gratulor.Din.post autem aduexit secum parasitos
Gel. Hei perii miser.Din.ridiculosissimos.Gel.reuerram hercle hoc
Quod conuerri modo.Pan.uidistin uirū sororis pāphilippum?
Din.Nō.Pan.adest. Din.immo aiebāt eū uenisse simul sed ego huc
Citus pręcucurri:ut nunciarem nuncium optabilem

Illi quos negabam uendere ilico.& meo malo eſt quod maleuolẽtes
Audeant.hercules ſane qui de⁹ ſis diſceſſiſſes non male.Pa ii intro
Dinacium.iube famulos rem diuinam mihi apparent.bene uale
Gel. Vin adminiſtremPan ſat ſeruorum habeo domi.Gel.enim uero
Gelaſime opinor ueniſti futtile.ſi neq; ille adeſt.neq; hic
Qui uenit quicquam ſubuenit.ibo intro ad liberos & diſcam
De dictis meliorib⁹.nã ni illos hoíes expello:ego occidi planiſſume.
Epignomus adoleſcens.Stichus ſeruus
Ep. c Vm bene re geſta ſaluus conuortor domũ:neptũno grates
Habeo & tẽpeſtatibus:ſimul mercurio:q me í mercimoniis
Iuuit lucriſq;. quadruplicauit rem meã.olim quos abiens
Adfecta egrimonia: eos nũc laetantis faciam aduentu meo.
Nã iã antiphonem conueni ad finem meum: cũq; eo reueni
Ex inimicitia in gratiam,uidete quęſo quid poteſt pecunia
Quoniã bene re geſta rediſſe me uid&.magnaſq; adportauiſſe
Diuitias.domũ ſine aduocatis ibidem in cercuro in ſtega
In amicitiam atq; in gratiam cõuortimus.& ſic hodie apud me
Coenat & frater meus.nã heri ambo in uno portu fuimus.ſed mea
Hodie ſoluta ẽ nauis aliquanto prius.age abduc has intro:quas
Mecũ adduxi ſtiche. St.here ſiue ego taceã:ſeu loquar:ſcio.
Scire te quas multas tecũ miſerias mulctauerim.
Ep. Nũc hũc diem unũ ex multis illis miſeriis uolo me eleutheriam
Capere aduenientẽ domũ.Epi.& ius ęquum poſtulas.ſumas ſtiche
In hũc diem:te nihil moror.abi quo lub&.cadũ tibi ueteris
Vin propino.St.papę ducam hodie amicam.Ep.uel decem.
Dũ de tuo.ubi coenas hodie.St.ſi hanc rationẽ íſtituis.amicã ego
Habeo ſtephaniũ hinc ex proxumo tui fratris ancillã.eo
Cõdictũ ſymbolam ad coenã.ac eius conſeruum ſangarinũ ſyrum
Eadẽ eſt amica ãbobus.riuales ſimus.Ep.age abduc.eas intro.
Nũc tibi dedo diem.St.meam culpam habeto.niſi perexcruciauero.
Iã hercle ego per hortũ amicam trãſibo meam.mi hanc
Occupatũ noctẽ eadem ſymbolam dabo.& iubebo ad ſangarinum
Coenã coqui.aut egom& ibo.atq; obſonabo obſoniũ.atq;
Id ne nos miremini homines ſeruulos potare.amare.atq; ad coenã
Condicere.lic& haec athenis nobis.ſed cũ cogito potius q̃
Indiuidiã ueniam:eſt etiam hic hoſtiũ.aliud autem
Poſticũ: noſtrarũ.harũ ędiũ:poſticã partem magis.
Vtũtur aediũ.ea ibo obſonatũ.eadẽ referã obſonium.
Per hortũ.utroq; cõmeatus cõtin&.ite hac ſecundum
Vos me.ego hunc lacero diem
Gelaſimus.Paraſitus.Epignomus adoleſcens

Gel. 1 Ibros inſpexi.tam confido q̃ potiſt me meum
Obtenturũ regem ridiculis meis.nũc interuiſo iam ne
A portu aduenerit:ut eũ aduenientẽ meis dictis deliniam.
Epi. Hic quidẽ gelaſimus eſt paraſitus:qui uenit.Ge.auſpicio bodie
Optumo exiui foras.muſtela murem abſtulit.prẽter pedes
Cũ ſtrena obſecrauit.ſpectatũ hic mihi ẽ.nam ut illa
Vitã repperit bodie ſibi.itẽ me ſpero facturũ auguriũ.
Hoc facit epignomus.hic quidẽ ẽ:qui aſtat.ibo atq; alloquar.
Epignome:ut ego te nũc cõſpicio libens:ut prae lẽticia lachrymẽ
Prẽſiliũt mihi ualuiſtin uſq;.Ep.ſuſtentatũſt ſedulo.
Gel. Bene atq; amice dicis.di dent quẽ uelis.propino tibi ſalutẽ plenis
Faucibus.c oenabis apud me quoniam ſaluus aduenis
Epi. Vocata eſt opera.Ge.num quidẽ tã graue ẽ.promitte. Epi.certũ ẽ.
Gel. Sic fac inq̃.Epi.certa res ẽ.Ge.lubente hercle
Me facies.Epi.idẽ ego iſtuc ſcio:quando uſus ueniet:fi&.
Gel. Nũc ergo uſus ẽ.Epi.nõ ae depol poſſũ.Ge.quid
Grauare cenſeas.neſcio quid uero habeo in mũdo.Epi.i modo
Aliũ conuiuã quẽrito in hũc diem.Gel.quin tu
Promittis.Epi.nõ grauer ſi poſſiem.Gel.unũ quidẽ
Hercle certũ promitto tibi libens: accipiam certo
Si promiſeris.Epi.ualeas.Ge.certũ ẽ.Epi.certum
Coenabo domi.Ge.quãdo.quidẽ tuã nõ uis promittere
Vin ad te ad coenam ueniam.Epi.ſi poſſim uelim uerũ
Hic apud me coenãt alieni nouẽ.Ge.haud poſtulo
Equidẽ me in lecto accũbere ſcis tu me eſſe uni
Subſelli uirũ.Ep.at ii.oratores ſũt populi ſũmi uiri.
Ambracia ueniũt huc legati publice.Gel.ergo oratores populi
Sũmates uiri ſũmi accũbẽt:ego infimatis infimus
Epi. Haud aequũ ẽ te inter oratores accipi.Ge.eq dẽ hercle orator ſũ.
Sed procedit parũ.Epi.cras de reliquis nos uolo.multum uale.
Gel. Peri hercle uero plane nihil
Obnixe uno gelaſimo minus eſt:q̃ dudũ fuit,
Certum ẽ muſtelẽ poſthac nũq̃ credere.nam incertiorem
Nullã noui beſtiã.quin & ipſa decies in die mutat locum.
Eã ego auſpicaui in re capitali mea.certum ẽ amicos.
Conuocare:ut cõſulam qua lege nunc me eſurire oporteat.

Antipho ſenex.Pamphilippus.Epignomus adoleſcens.ii.

An. i Ta me di bene ament.meaſq; mihi bene ſeruaſſint filias.
Vt mihi uolupeſt pãphilippe:quia uos in patriam domum
Rediſſe uideo. bene geſta re ambos te & fratrem tuũ.Pan.ſatis
Abſte accipiam niſi uideã mihi te amicum eẽ antipho.nunc quia

Te amicū mibi experior esse.creditur tibi.An.uocem ego
Te ad me ad coenam.frater tuus nisi dixisſ& mibi:te apud se
Coenaturū esse bodie:cū me ad se ad coenam uocat.& magis
Par fuerat me dare uobis coenam aduenientibus:q̄ me ad illud
Promittere.nisi nollem ei aduorsarier.nūc me gratiā abs te
Inire uerbis nibil desidero.cras apud me eritis & tu & ille
Cū uestris uxoribus.Pan.eat apud me pendie.nam ille
Heri me iam uocauerat in būc diem.sed satin ego tecū
Pacificatus sū antipho.An.quando ita rē gessistis uti uos uellem
Amicos atq; addec&.pax cōmerciūq; ē uobis mecum.
Nā boc tu facito cogites.ut cuiq; homini res parata est
Firmi amici sūt.si res lasse labant itidē amici cōlabascūt.
Res amicos inuenit.Epi.iā redeo.nimia uoluptast.si diu
Abfueris a domo.domū si redieris.si tibi nulla ē ęgritudo
Animo obuiam.nam ita me absente familiarē rē uxor
Curauit meam.omniū me exilem atq; inanem fecit
Aegritudinū.sed eccū fratrem pampbilippū incedit
Cū socero suo.Pan. quid agitur epignome.Epi.q̄d tu q̄dudū
In portū uenis buc.Pan.lōgissime.Epi.post illa iā iste ē trāq̄llus tibi
An. Magis.q̄ mare qua ābo estis uecti.Epi.facis ut alias res
soles.bodie ne
Exoneramus nauem frater.Pan.clementer uolo nos met potius
Oneremus nosm& uicissatim uoluptatibus.q̄ mox
Cocta es coena.impransus ego sū.Epi.abi intro ad me:& laua.
Pan. Deos salutatū atq; uxorē modo intro deuortor domū.
Epi. Apud nos bacc illa festinat cū sorore uxor tua.Pan.optumū est
Iam istoc more minus erit Epi.iam ego apud te ero.An.priusq̄
Abis pręsente te buic apologū agere unū uolo.Epi.maxume
An. Fuit olim quasi ego sum senex.ei & filię duę erāt:quasi nūc meę
Sūt. eae erant duobus nuptę fratribus:quasi nunc meę sint uobis.
Pan. Miror quo euasurust apologus.An.minori ille aduleſcenti
Fidicinā & tibicinam peregre aduexerat.quasi nunc tu.sed ille
Erat celebs senex:quasi ego nunc sum.Pan.perge obsecro
Pręsens bic quidē ē apologus.An.deinde senex ille illi dixit
Cuius erat tibicina:quasi ego nunc tibi dico.Pan.ausculto atq;
Animum aduorto sedulo.An.ego tibi meā filiā bene qui cum
Cubitares dedi.nūc mibi reddi ego ęquū eē abste:qui cum
Cubitē:censeo.Pan.quis istuc dicit.an ille quasi tu.An.quasi
Ego nunc dico tibi.immo duas dabo inquit ille adolescens
una si parum est
Et si duarum poenitebit inquit.addentur duę.Pan.qs istuc quęso.

An ille quaſi ego An.is ipſe quaſi tu.ſenex ille.quaſi ego.
ſi uis inquit quatuor
Sane dato.dū equidē hercle qd̄ edāt addas.meū ne cōtrūcet cibū
Pan. Videlic& parcū illum fruſſe ſenē.qui dixerit.qm̄ ille illi pollicet̄
Qui eū cibum popoſcerit An. uidelic& fuiſſe illum nequam
Aduleſcentē: qui ilico ubi ille poſcit:denegauit dare ſe granū tritici
Hercle quia ęquū poſtulabat ille ſenex qñquidē filiae illae
Dederat dotem:accipere pro tibicina.Pan hercle ille quidē certe
Adoleſcens docte uorſutus fuit.quis enim illi concubinam dare
Dotatam uoluit.An.Senex quidē uoluit ſi poſc& indipiſci
De cibo.quia nequiuit qua lege licuit.uelle dixit fieri.fiat ille
Inquit aduleſcens facis benigne inquit ſenex.habeon
Rem factam inquit.faciam ita inquit ut fieri uoles.ſed ego
Ibo intro & gratulabor uoſtrū aduentū filiis.poſtea ibo lauatum
In pilū.ibi fouebo ſenectutē meam.poſt ubi lauero:otioſus uos
Opperiar accūbens.Pan.graphicū mortalem anthipbonem.
Vt apologū fecit quā fabre id iam nūc ſceleſtus eſſe.
Ducit pro aduleſcentulo.dabitur homini amica:noctu quę
In lecto accendet ſenem nāq; aedepol aliud quidē illi
Quid amica poſſit neſcio.ſed quid agit paraſitus nr̄ gelaſimus
Etiam ual&.Epi.uidi aedepol hominē haud perdudū. Pa.qd agit?
Epi. Quod famelicus.Pan.quin uocaſti hominem ad coenā.Ep.neqd
Aduenies perderē.atq; eccū tibi lupū in ſermone.pręſens eſuriens
Adeſt.Pan.ludificemur hominem.Epi.capti conſilii meōrē mones.
Gelaſimus Paraſitus Pāphilippus Epignomus ado.ii.
Gel. ſ Ed ita quod occepi narrare uobis.cū hic nō adfui:cum aīcis
Deliberaui iā:& cum cognatis meis.ita mihi auctores fuere
Vt egomet me bodie iugularē famę.ſed uideo ne ego pāphilippū
Cū fratre epignomo atq; is ē.aggrediar hominem.ſperate
Pāphilippe o ſpes mea.o mea uita.o mea uoluptas ſalue.
ſaluum gaudeo
Peregre in patriā rediſſe ſaluum.Pa.ſalue gelaſime.Ge.ualuiſtin
Bene.Pan.ſuſtentaui ſedulo.Ge.ędepol.gaudeo.ędepol ne egom&
Mibi modiū nūc mille eſſe uelim argenti.Epi.quid eo opus eſt.
Gel. Hūc ad coenam hercle ut uocē.te nō uocem aduorſum te
Fabulare.illud quidē ambos ut uocē.Epi.ędepol te uocem
Libenter. ſi ſuperfiat locus.Ge.quin tu ſtas.obſtruſero aliquid
Strenue.Epi.immo unū hoc pot&.Ge.quid.Epi.ubi cōuiuae
Abierint.tum uenias.Ge.uę aetati tuę.Epi.una.lautum
Nō ad coenam dico.Ge.di te perdūt.quid agis pāphilippe.
Pan. Ad coenam hercle alio promiſi foras.Ge.quid foras?

Pan. Foras hercle uero.Gel.qui malũ tibi laſſo lib& tibi foris coenare.
Pan. Vtrũ tu cenſes.Gel.iubedũ mibi coenã coqui.atq; ad illum
Renũciari.Pa.ſolus coenabo domi.Gel.nõ enim ſolus.me uocato
Pa. At ille ne ſuſcenſeat mea qui cã ſumptũ fecit.Ge.facile
Excuſari poteſt.mibi mõ auſculta iube coenam domi coqui.
Epi. Nõ me quidem faci& auctore bodie:ut illũ decipiat.
Gel. Nõ tu binc abis.niſi me nõ perſpicere cenſes.quid agas.caue
ſis tu tibi.
Nã illic homo tũ hçreditatẽ inbiat:quaſi eſuriens lupus.
Non tu ſcis quã efflictẽtur homines noctu bic in uia.
Epi. Tanto pluris qui defendant ire aduorſũ iuſſero.
Gel. Nõ it.quia tanto opere ſuades.ne euitat.iube domi
Mibi.tibi.tuçq; uxori celeriter coenam coqui.ſi hercle faxis
Nõ opinor dices deceptũ fore.Pan.per banc tibi coenam
In coenato gelaſime eẽ bodie lic&. Gel.ibis ne ad coenam foras
Pan. Apud fratrem coeno in proxumo.Ge.certũ ne eſt.Pan.certum
Gel. Aedepol te bodie lapide percuſſũ uelim.Pan.nõ metuo.
Per bortũ tranſibo.nõ prodibo in publicũ.Epi.quid agis
Gelaſime.Gel.oratores tu accipis.babeas tibi.Epi.tua pol refert
Enim:Gel.ſiquidẽ in ea refert opera:utere.Epi.poſſe aedepol
Tibi opinor etiam uni locũ conſpicor.ubi accubes.
Pan. Sane faciũdũ cenſeo.Ge.o lux oppidi.Epi. ſi arte poteris
Accubare.Gel.uel inter cuneos ferreos tantullũ loci ubi
Catellus cub&.id mibi ſat eſt loci.Pan.exorabo aliquo modo.
Epi. Veni.Ge.bucine.Epi.immo in carcerem.nã bic quidem
Meliorem geniũ tuum nõ facies.eamus tu.Pan.deos
Salutabo mõ.poſtea ad te continuo tranſeo.Gel.quid agitur
Epi. Dixi equidem in carcerẽ ires Gel.quin iuſſeris
Eo quoq; ibo Pan.di immortales.bic quidẽ ui ſũma incrucem
Coena aut prandio perduci poteſt Gel.ita ingenium
meum eſt qui cum uis
Depugno multo facilius:q̃ cũ fame Pa.nõ ergo is tu apud me
Satis ſpectata ẽ mibi iã tua felicitas dũ paraſitus mibi
Atq; fratri fuiſti.rẽ cõfregimus.nũc ego nolo e gelaſimo mibi te
Catagelaſimũ.Ge.iã ne abiſti gelaſime uide quid es
Capturus conſilii.ego ne⁊tu ne⁊mibi ne⁊tibi ne⁊uides ut
Annona ẽ grauis.uides benignitates hominũ periere
Et protbymiç.uides ridiculos nibili fieri.atq; ipſos paraſitarier.
Nũq̃ çdepol me uiuũ quiſq̃ in craſtinũ.proſpiciet diem
Nã intus mibi iã potione uincea onerabo gulam
Neq; ego hoc cõmittã:ut homines mortuum me dicant fame.

Stichus seruus

m Ore hoc fit.atq; ẽ ita mea sententia.si quẽ hominem expectãt.
Eũ solent prouisere.qui hercle illa cã nihil otius uenit.
Idẽ ego nũc facio.qui prouiso sagarinũ.qui nihil otius uenit
Tamen hac gratia iã hercle ego decũbam solus.si ille huc non
Venit.cadũ modo hinc a me huc iuno transferam.
Postea accũbam:qua senex tabescit dies.

Sagarinus Stichus serui.ii.

s Aluete athenae:quę nutrices gręcię.terra berilis pría·
Te uideo libens. sed amica mea & cõserua qd agat stephaniũ
Cura est ut ualeat.nam sticho mandaueram:salutẽ ut nũciar&:
Atq; ei ut dicer& me hodie uenturũ.ut coenam coquer& tẽperi.
Sed stichus est hic quidẽ.St.fecisti hercle facetias cũ hoc donauisti
Dono tuum seruum stichũ.pro di immortales.quot ego
Voluptates fero.quot risiones.quot iocos.quot sauia saltationes
Blanditias prothymias.Sa.stiche.St.hem.Sa.quid fit
Sti. Euge sangarine lepidissime.fero conuiuam dionysiũ mihiq;
Et tibi.nãq; aedepol coena dicta ẽ.locus liber datus ẽ mibi:&
Tibi apud uos.nam apud nos ẽ conuiuium.ibi noster coenat
Cũ uxore:a deo & antipho ibidẽ herus ẽ noster.hoc mihi
Dono datũst.Sa.quis sõniauit aurũ.Sti.quid id ad te
Attin&. proin tu lauare propera.Sa.lautus sũ.Sti.optime
Sequere erge hac me intro.Sa.ego uero sequor.Sti.uolo
Eluamus hodie.peregrina omnia relinque.athenas nũc colamus.
Sequere me.Sa.sequor & domũ redeũdi principiũ plac&
Bona scena strenaq;.obolũ accessit mihi

Stephanium ancilla.

m Irũ uideri nemini uestrũ uolo spectatores.quid ego hinc
Quę illic habito exeam.faciam uos certiores.domo dudũ huc.
Accersita sũ.quoniã nũciatũ ẽ istarũ uẽturos uiros.ibi
Festinamus oẽs. lectis sternendis studuimus.mũditiisq; apparãdis.
Inter illud tamen negocium meis curaui amicis sticho &
Cõseruo sangarino meo coena cocta ut ess& stichus
Obsonatus ẽ.cęterũ ego curando id adlegaui.
Nũc ibo hinc:& amicos meos curabo hic aduenientes.

Sagarinus.Stichus serui.ii.

a Gite.ite foras.ferte pompam.cado te pręficio stiche.
Omnibus modis temptare certũst nostrũ hodie cõuiuium
Ita me di ament.lepide accipiamur. quoniã hoc recipiemur in loco
Quisquis prętereat comessatũ uolo uocari.Sti.cõuenit.
Dũ quidem hercle quisq; ueniat cum uino suo.nam hinc quidem

Hodie pollectura:prẽter nos iactura nemini dabitur.nosm&
Inter nos miniſtremus,monotrophe.hoc conuiuiũ eſt
Pro opibus noſtris.ſatis cõmodule nucibus:fabulis:ficulis.
Oleae interrupto lupillo.cõminuto cruſtulo.ſat ẽ ſeruo homini
Modeſte melius facere ſũptũ:q̃ ampliter ſuumquẽq;
Dec&.quibus diuitiẽ domi ſũt ſcaphio & cantharis batiochis
Bibũt.nos noſtro ſamiolo poterio.tamen uiuimus nos tamen
Efficimus pro opibus noſtra moenia.Saga.amica uter uir ubi
Accũbamus.Sti.abi tu ſane ſuperior:atq; adeo:ni tu ſcire poſſis
Facto ego hoc tecum diuido uide utram tibi lib& etiã nũc capere.
Cape prouinciam.Sa.quid iſtuc eſt prouinciae.Sti.utrũ fontale
An libero imperiũ te inhibere mauis.San.nimio liquido libero
Sed amica mea & tua dũ coenat:dũq; ſe exornat.nos
Volo tamen ludere inter nos ſtrategũ te facio huc cõuiuio.
Sti. Nimiũ lepide in mente uenit potius q̃ in ſubſellio
Cynice accipiemur q̃ in lecticis.Sa. immo enĩ hic magis ẽ dulci?.
Sed interim ſtratege noſter cur hic ceſſat cantharus
Vide quot cyathos hos bibimus.Sti. tot quot digiti ſũt tibi
In manu.cantio eſt grẽca.cẽpente pine:& tris pine:emet ettara
Tibi propino decuma fonte.tibi tute inde ſi ſapis.Sa.bene uos
Bene nos:bene te:bene me:bene noſtram etiam ſtephanium
Bibe ſis bibis.Sti.nõ mora erit apud me.Sa.ẽdepol
Cõuiui ſat eſt.mõ noſtra huc amica accedat.id abeſt.
Aliud nibil abeſt.lepide hoc actũ ẽ tibi propino
Cantharũ.uinũ tu habes.Sti.nimis uellẽ aliquid
Pulpamenti.Sa.ſi horũ quẽ adſunt poenit&:nibil eſt
Tene aquã.Sti.melius dicis.nibil moror cuppedia.
Sa. Bibe tibicẽ.age ſiquid agis bibendũ.hercle hoc eſt ne nega.
Quid hic faſtidis.quod faciũdum uides eſſe tibi.quin bibis.
Age:ſi quid agis.accipe inq̃.nõ hoc impende publicum.
Aut tuum iſtuc ẽ te uereri.eripe ex ore tibias
Sti. Vbi illic biberit uel ſeruato meũ modũ:uel tu.dabo.
Nollo ego nos pro ſummo bibere.nulli relerimus poſtea.
Nãq; aedepol.quãuis deſubito uel cadus uerti poteſt.
Sa. Quid agit̃.quãq̃ grauatus fuiſti.nõ nocuit tamen.
Age tibicen.quãdo bibiſti.refer ad labea tibias:ſuffla
Celeriter tibi buccas.quaſi proſerpens beſtia.agedũ ſtiche
Vter demutaſſit.procul mutabitur.Sti.bonũ ius dicis.
Impetrare oport&.quia ẽquum poſtulas.age ergo
Obſerua ſi peccaſſis.multa hic retinebo illico.Sa.optimũ atq;
Aequiſſimum oras.St.hem tibi hoc.primum omnium haec

Faceciaſt:amare inter ſe riuales duos:uno cantharo potare.
Vnũ ſcortũ ducere..hoc memorabileſt.ego tu ſũ:tu es
Ego:unianimi ſumus:unam amicã amamus ambo.mecum
Vbi eſt:tecum eſt tamẽ tecũ autẽ ubi eſt mecũ autẽ
Ibi ẽ.neuter utri inuid&.Sa.obe iã ſatis nollo obcedes
Caruli ut ludũt uolo nũc uin amicam huc euocemus.
Ea ſaltabit.Sti.cenſeo.Sa.mea ſuauis.amabilis.amoena
Stephaniũ ad mores tuos foras egredere.ſatis mihi pulchra es
Sti. At enim pulcherrima.Sa.fac nos hilaros hilariores.
Opera atq; aduẽtu tuo.peregre aduenientes te expetimus.
Stephaniſcidiũ.mel meũ. ſi amabilitas tibi noſtra
Plac&.ſi tibi ambo accepti ſumus.ſtephaniũ.

Stephaniũ ancilla.eidem

m Orẽ uobis geram meę delicię.nã ita me uenus amoena.
Amet:ut ego hic iã dudũ.exiſſem uobiſcũ foras
Niſi me uobis exornarẽ.nam ita eſt ingeniũ muliebre.
Bene cũ lauta eſt terſa.ornata.ficta eſt.infecta eſt tamen.
Nimioq; ſibi mulier meretrix repperit odiũ ocius
Sua ímũditia:quã in perpetuum ut placeat mũditia ſua
Sa. Nimiũ lepide fabulata eſt.Sti.ueneris mera ẽ oratio
Sangarine.Sa.quid ẽ.Sti.totus doleo.Sa.potus tanto miſerior
Ste. Vtrũ tibi accũbo.Sti.utrũ ubi tu uis. Ste.cũ ambobus uolo
Nã ambos amo.Sti.uapulat peculiũ.actum ẽ fugit hoc
Libertas caput.Ste.date mihi locũ.ubi accũbam.amabo ſiquidem
Placeo.tum mihi cupio cum utroq; ei mihi bene.Sti.
deſpereo.San.quid ais?
Sti. Quid ego.Sa.ita me di ament.nũq̃ ei fi& bodie haec.qui non
Saltẽ tamen age mulſa mea.ſuauitudo.ſalta.ſaltabo.
Ego ſimul.Sti.nũq̃ aedepol me iſtoc uinces quin ego
Ibidem pruriã.Ste.ſiquidem mihi ſaltãdũ eſt tũ uos date
Bibant tibicini.Sti.& quidem nobis.Sa.tene tibicen primum
Poſti dea loci.ſi hoc eduxerit.proinde ut conſuetus autebac
Celeriter lepidam & ſuauẽ cantationem aliquã occipio
Cinędicã.ubi perpruriſcamus uſq; ex unguiculis.inde huc aquam

Eidem.ii.

Sa. t Ene tu hoc educe.dudũ placuit potio:nunc minus
Grauate iam accipit.tene tu interim meus oculus.
Da mihi ſuauiũ:dum illic bibit proſtibiles tandem.
Stantẽ ſtantis autẽ dare amicum amicę
Euge euge ſic furi datur qui dicitur quãq̃
Grauatus nõ nocui.tamen age iam infla buccas

Ste. Nũc iam aliquid ſuauiter redde cantionem.ueteri pro ui nouam

Eidem.

Sa. q Vi ionicus aut cenydicus.qui hoc tale facere poſſi&.
Si iſtoc me uorſu uiceris alio me prouocato fac tu hoc modo
Sti. At tu hoc modo.Sa.babę.Sti.tatę.Sa.papę.Sti.pax.
Sa. Nũc pariter ambo omnis uoco cinędus contra ſtatis.eſſe
Nobis nõ magis potis eſt:q̃ fungo imber.
Intro hinc abeamus.nũc iam.ſaltatum ſatis prouinoſt.
Vos ſpectatores plaudite:atq; ite ad nos comeſſatum:

Plauti Trinũmus

t Heſaurũ abſtruſũ abiens peregre charmides
Remq; omnem amico callicli mandat ſuo.
Iſtoc abſente male rem perdit filius.
Nam & aedis uẽdit.has mercatur callicles.
Virgo indotata ſoror iſtius poſcitur
Minus quo cum inuidia ei det dotẽ callicles
Mandat qui dicat aurũ ferre ſeſe a patre.
Vt uenit ad ędis:hunc deludit charmides.
Senex ut rediit cuius nubũtur heri.

Luxuria Inopia.

Lu. ſ Equere me mea gnata:ut munus fungaris tuum.
In. Sequor ſed finẽ fore quẽ dicã neſcio.Lu.adeſt hem
Illę ſũt aedes.i intro nũc iam.nũc ne quis err& uoſtrum.
Paucis in uiam deducam.ſiquidẽ operam dare promittitis.
Nũc primũ igitur quę ego ſim:& quę illa hęc ſci&:
Huc quę abiit intro:dicã.ſi animũ aduortitis.
Primũ mi plautus nomen luxurię indidit.
Tũ mihi hanc gnatam eſſe uoluit.inopiam.
Sed huc quid introierit ipulſu meo:accipite.
Et date uaciuas auris dũ eloquor.aduleſcens quidam eſt:
Qui in biſce habitat aedibus.is rem paternam me adiutrice
Perdidit qui me aler& nihil uideo eſſe reliqui.dedi meã gnatam:
Qui cũ aetatẽ exigat.ſed de argumento ne expectetis fabulę.
Senes qui huc uenient.bi rem uobis aperiẽt.huic nomen gręce
Eſt theſaur ofabulę.philemo ſcripſit.plautus uertit barbare.
Nomen trinũmo fecit.nũc hoc uos rogat ut liceat poſſidere.
Hanc nomen fabulam.tantũ eſt.ualete.adeſte cũ ſilentio.

Megaronides.

n ę amicũ caſtigare ob merita mala noxia

Immane eſt facinus.uerũ in aetate utile & conducibile.
Nam ego amicũ hodie meũ concaſtigabo pro cõmerita noxia
Inuitus. ni me id inuit& ut faciam fides.nã hic nimiũ morbus
Mores inuaſit bonos.ita plerũq; omnis iã ſũt intermortui.
Sed dũ illi ęgrotant:interim mores mali quaſi herba irrigua
Succreuerũt uberrimę.neq; quicq̃ hic uile nũc eſt
Niſi mores mali.eorũ lic& iam meſſem metere maximam
Nimioq; hic pluris pauciorũ gratiam faciũt pars hominũ
Q̃ id quod proſit pluribus.ita uincunt.illud
Cõducibile gratię quę in rebus multis obſtant.
Odioſęq; ſunt remorãq; faciũt rei priuatę & publicę.

Callicles Megaronides ſenes duo.

Cal. 1 Arem corona noſtrũ decorari uolo.uxor uenerare.ut
Nobiſ haec habitatio.bona.fauſta.felix fortunataq; eueniat.
Teq; ut q̃primũ poſſim:uideã emortuam.
Me. Hic ille ẽ ſenecta aetate qui factus ẽ puer:qui admiſit
In ſe culpam caſtigabilem.adgrediar hominem.
Cal. Cuia uox prope me ſonat.Me.tui beneuolentis:ſi ita es:ut ego uolo
Sin aliter es inimici atq; irati tibi.Cal.o amice ſalue atq;
Aequalis ut uales megaronides.Me.& tu aedepol ſalue callicles
Cal. Valen ualuiſtin.Me.ualeo & ualui rectius.Cal.quid agit
Tua uxor ut ual&.Me.pluſq̃ ego uolo.Cal.bene hercle
Eſt.illam tibi bene ualere & uiuere.Me.credo hercle te
Gaudere:ſi quid mihi mali eſt.Cal.omnibus amicis quod mihi ẽ.
Cupio eẽ idẽ.Me.eo tua uxor quid agit.Cal.immortalis eſt.
Viuit uicturaq; ẽ.Me.bene hercle denũcias:deoſq; oro ut
Vitę tuę ſuperſtes ſuppetat.dũ quidẽ hercle tecũ nupta
Sit.Cal.ſane uelim.Me.uin cõmutemus.tuam ego ducam.
Et tu meam. faxo haud tantullũ dederis uerborũ mibi.
Nãq; enim tu credo mihi ĩprudenti obrepſeris:ne tu hercle
Faxo haud ſcias quã rem egeris.Cal.habeas ut nactus.
Nota mala res optumaſt.nã ego nũc ſi ignotã capiam.quid
Agã neſciam.Me.ędepol proinde ut bene uiuitur: diu
Viuitur.ſed hoc animũ aduorte.atq; aufer ridicularia.
Nã ego dedita opera huc ad te aduenio.Cal.quid uenis.
Me. Malis te ut uerbis multis multũ obiurgem.Cal.men.
Me. Nũ quis ẽ hic alius pręter te atq; me.Cal.nemo eſt.quid igitur?
Me. Rogitas.te ne obiurgitẽ.niſi tute mibi.me cenſes
Dicturũ male.nã ſi in te ęgrotant artes animi tui
Sin ĩmutare uis ingeniũ moribus.aut ſi demutãt mores
Ingeniũ tuum.neq; eos antiquos ſeruas aſt captas nouos.

Omnibus amicis morbū tu incuties grauem:ut te uidere
Audıreq; ęgroti ſient.Cal quid in mentem uenit
Tibi iſtaec dicta dicere.Me.quia oís bonos bonaſq;
Adcurare addec&:ſuſpicionem & culpam ut abs ſe ſegregent.
Cal. Nō poteſt utrūq; fieri.Me.quapropter.Cal rogas:ne admittam
Culpam.ego meo ſū promus pectori.ſuſpicio eſt in pectore alieno
Sita.nā nūc ego ſi te ſurripuiſſe ſuſpicer ioui coronam de capite
E capitolio:quod in culmine aſtat ſūmo.ſi id nō feceris:atq;
Id tamen mibi lubeat ſuſpicarier.quid tu id prohibere me potes.
Ne ſuſpicer.ſed iſtud negocii ſcire cupio quicquid ē.Me.haben.
Tu amicū aut familiarē quēpiam:cui pectus ſapiat.
Cal. Aedepol haud dicā dolo.ſūt quos ſcio eē aícos:ſūt quos ſuſpicor:
Sūt quorū ingenia atq; animos nō poſſim noſcere. adamici
Partē an adinimici perueniant.ſed tu ex amicis certis mibi es
Certiſſimus.ſi quid me feciſſe inſcite aut íprobe.ſi id me
Non accuſas.tute ipſe obiurgandus es.ſcio.Me.& ſi huc alia cauſa
Ad te adueni aequū poſtulas.Cal.expecto ſi quid dicas.
Primū dū omniū male dictitatur tibi uulgo in ſermonibus:
Turpilucri cupidū te uocant ciues tui.tū autē ſūt alii:qui te
Vulturiū uocant.boſtis ne an ciuis comedis:paruipendere.
Hęc cū audio in te dici.excrucior miſer.Cal.eſt atq; non eſt
Mibi in manu megaronides:quin dicāt nō ē.merito ut ne dicant
Id eſt.Me.fuit ne hic tibi amicus charmides.
Cal.ē & fuit. id ita eſſe
Vt credas:rē tibi auctorē dabo.nā poſtq; hic eius rē confregit
Filius:uidetq; ipſe ad paupertatem protractū eē:ſe ſuamq;
Filiā eſſe adultam uirginē:ſimul eius matrē ſuāq; uxorem mortuam
Quoniā binc iturus ipſe inſeleuticam:mibi cōmēdauit uirginem,
Gnatā ſuā.& rē ſuā omnem.& illum corruptū filium.
Hic ſi inimicus eſſet credo:baud creder&.Me.quid tu aduleſcētē
Quē eē corruptū uides:qui tuę mādatus ē fidei & fiducię,
Quin eū reſtituis.quī ad frugē corrigis.ei rei operam dare te fuerat
Aliquāto equius.ſi qui probiorem facere poſſis.nō uti in eādem
Tute accederes infamiā.malūq; ut eius cū tuo miſceres
Malo.Cal.quid feci.Me.quod homo nequam
Cal.non iſtuc meum eſt.
Me. Emiſtin de adoleſcēte bas aedes?quid taces?ubi nūc tute babitas?
Cal. Emi.atq; argentū dedi minas quadraginta adoleſcenti ipſi
In manū.Me dediſtin argentū?Cal.factū.neq; facti pig&.
Me. Aedepol fidei adoleſcentem mandatum malae
dediſti ne boc pacto ei

Gladiũ qui ſe occider& quid ſecus ẽ.aut quid intereſt dare
Te in manus argentũ amanti homini adoleſcenti animi ĩpoti
Qui exędificar& ſuã inchoatam ignauiã.Cal.nõ ego
Illi argentũ reddere.Me.nõ redderes.neq; de illo quicq̃
Neq; emeres:neq; uenderes:nec qui deterior eſſet faceres copiam.
Inconciliaſtin eũ:qui mandatuſt tibi.illũ qui mandauit eum
Exturbaſti ex aedibus aedepol mandatũ pulchre:& curatũ probe.
Crede huic tute iã ſuã melius rem geſſerit.Cal.ſubigis maledictis.
Me tuis megaronides nouo modo.adeo ut quod
meę cõcreditum
Sit taciturnitati clam fidei & fiducię.ne enũciarẽ cuiq̃.
Neu facerẽ palã:ut mibi neceſſe ſit iam id tibi cõcredere.
Me. Mibi quod credideris:ſumes ubi poſueris.Cal.circũſpicedũ te ne
Quis adſit arbiter nobis.& quęſo itidem idem circũſpice.
Me. Auſculto ſiquid dicas.Cal.ſi taceas loquar.quoniam hinc eſt
Profectus peregere charmides:theſaurũ mibi demonſtrauit.
Inbiſce aedibus. bic in conclaui quodam.ſed circũſpice
Me. Nemo eſt.Cal.numorũ philippeum ad tria milia
Id ſolus ſolũ per amicitiam & per fidem flens me obſecrauit.
Suo ne gnato crederem:ne ue cuiq̃.unde ad eũ id
Poſſ& permanaſcere.nũc ſi ille huc ſaluus reuenit.reddam
Suum ſibi.ſi quid eo fuerit:certo illius filię.quę mibi mandata.
Si habeo:dotẽ unde dem:ut eam in ſe dignam conditionem
Cõlocem.Me.pro di immortaleſ uerbis paucis q̃ cito
Aliũ feciſti me.alius ad te ueueram.ſed ut occepiſti perge
Porro proloqui.Cal.quid tibi ego dicam:qui illius ſapientiam
Et meã fidelitatẽ:& celata omnia pene ille ignauus
Fũditus peſſũdedit. Me.qui dũ.Cal.quia rure dũ ſum
Ego unos ſex dies me abſente atq; inſciente ĩ conſultu meo
Edes uenales haſce inſcribit litteris.adeſuriuit magis
Et inbiauit acrius lupus.obſeruauit:dũ dormitarent canes.
Gregẽ uniuerſũ uoluit tecũ auertere.feciſſ& aedepol.
Ni haec prędenſiſſent canes.ſed nũc rogare,ego uiciſſim te uolo.
Quid fuit officiũ meum me facere:face ſciam .utrum indicare
Me ei theſaurum ęquum fuit:aduerſum quod eius
Me obſecrauiſſ& pater.an ego alium dominũ paterer
Fieri biſce aedibus:qui emiſſ&. eius eẽt ne eius pecunia?
Emi egom& potius aedis.argẽtum dedi.theſauri
Cauſa.ut ſaluum amico traderẽ.neq; adeo haſce emi
Mibi nec uſurę meę.illi redemi rurſum a me argẽtum dedi
Haec ſunt:ſeu recte ſeu peruorſe:facta ſũt.egomet feciſſe

Cõfiteor. megaronides hem mea malefacta.hem meam
Auaritiam tibi.baſcine me propter res maledictas
Famas ferũt. Me.pauſa.inſiſti caſtigatorem tuũ occluſiſti,
Linguã.nihil ẽ qui reſpondeam.Cal.nũc ego te quęſo
Vt me opera & conſilio iuues.cõmuniceſq; hãc mecũ meam
Prouinciam.Me.polliceor operã ergo ubi eris paulopoſt.domi
Cal. Nũquid uis.Me.cures tuã fidem.Cal.fit ſedulo.Me.ſed quid ais
Cal. Quid uis.Me.ubi nũc aduleſcens hab&.Cal.poſticulũ
Hoc recepit cũ aedis uẽdidit.Me.iſtuc uolebam ſcire.
I ſane nũc iam ſed quid ais?Cal.quid.Me.nũc uirgo.
nempe apud te eſt.
Cal. Ita ẽ iuxtaq; eam curo cũ mea.Me.recte facis.Cal.nũ prius
Q̃ abeo me rogitaturus.Me.uale.nihil ẽ profecto ſtultius
Neq; ſtolidius.neq; mendaciloquius.neq; argutum magis.
Neq; confidentiloquius. neq; periurius:q̃ urbani aſſidui
Ciues:quos ſcurras uocant.atq; egom& me adeo cũ illis
Vna ibidem trabo:qui illorũ uerbis falſis acceptor fui.
Qui oĩa ſe ſimulant ſcire:nec quicq̃ ſciunt.
Quod quiſq; in animo hab&:aut habituri ſũt
Sciũt. id quod in aurẽ rex reginę dixerit.ſciũt quod
Iuno fabulata ſit cũ ioue quę neq; futura:neq; facta ſunt:
Tamẽ illi ſciunt.falſo.nã uero laudent:culpent:quẽ uelint.
Nõ floccifaciũt:dũ illud quod lubeat ſciãt.omnis
Mortalis hunc aiebant calliclem indignũ ciuitate hac
Eſſe uiuere.bonis qui hũc adoleſcentẽ euertiſſ& ſuis
Ego de uerbis eorũ famigeratorũ inſcius proſilui amicũ
Caſtigatũ innoxiũ.quod ſi exquiratur uſq; ab ſtirpe auctoritas.
Vnde quicquid auditũ dicant.niſi id appareat famigerator
Ne ſit cũ damno & malo.hoc ita ſi fiat.publico fiat bono.
Pauciſſimi faxim:qui ſciant:qđ neſciunt.occluſioremq;
habeant ſtultiloquentiam.

Lyſiteles.adoł.

m Vltas res ſimul in meo corde uorſo.multũ in cogitãdo
Dolorẽ ĩdipiſcor.egom& me cõquoq̃.& macero.& defetigo.
Magiſter mihi exercitor animus.hinc ẽ.ſed hoc nõ liquet.
Nec ſatis cogitatũ.ſi uerã potius harũ mihi artẽ expeteſſam
Vtrã aetati agundę arbitrer firmiorem.amori ne an rei
Obſequi potius par ſiet.utra in parte plus uoluptati ſit uitę
Ad aetatẽ agundam.de hac re mihi ſatis haud liquet.niſi hoc
Si faciam opinor.ſimul exputẽ.iudex ſim reus
Quę ad eam rẽ.ita faciam.ita plac&.omnium primum.

Amoris artis eloquar.quẽadmodũ expediant.nunq̃
Amor quẽq̃ niſi cupidum hominem poſtulat:ſe in plagas
Cõiicere.eos cupit.eos conſectatur.ſubdole blanditur.ab re
Conſulit.blandiloquẽtulus.harpago.mendax.cuppes.auarus.
Elegans.deſpoliator:latebricolarũ hominũ corruptor.
Blandus.inops.celati indagator.nam quã ad quod clamat
Q; extemplo ſeuis ſagittis percuſſus ẽ.ilico res foras
Labitur.liquitur.da mihi hoc mel meũ:ſi me amas:ſi audis.
Ibi ille cuculus ocelle mi fiat.& iſtuc:& ſi amplius uis dari:
Dabitur.ibi illa pendentẽ ferit.iam amplius orat.nõ ſat
Id eſt mali. ni amplius etiam quod bibit.quod comeſt.
Quod facit ſũpti.nox datur.ducitur familia tota.
Veſtipicii unctor.auri cuſtos.flabellifere.ſandaligerulę
Cantrices.ciſtellatrices.nũcii renuncii.raptores panis & peni.
Fit ipſe:dũ illis comis ẽ:inops amator.haec ego cũ ago cũ
Meo animo recolo:ubi qui eg&:q̃ precii ſit parui.apage te
Amor non places.nihil te utor.quãq̃ illud eſt dulce:eſſe & bibere.
Amor amara dat.tibi ſatis quod ęgre ſit.fugit forũ.
Fugat uos cognatos.fugat ipſe ſe a ſuo contuitu.
Neq; enim eũ ſibi amicũ uolũt dici.mille modis amor
Ignoranduſt procul adhibendus eſt.atq; abſtinendũ
Nã qui in amore pręcipitauit:peius perit.q̃ ſi ſaxo ſaliat.
Apage ſis amor.tuas res tibi habe.amor mihi amicus
ne fuas unq̃.
Sũt tamen quos miſeros maleq; habeas.quos tibi obnoxios
Feciſti certunſt ad frugem applicare animus.quãq̃ ibi animo:
Labos grandis capitur.boni ſibi haec expetũt.rẽ.fi dẽ.honorem.
Gloriam.& gratiã.hoc probis preciũſt eo mihi magis lub&
Cũ probis potius:q̃ cũ improbis uiuere uanidicis.

Philto ſenex.Lyſiteles adoleſcens.

q Vo illic homo ſe penetrauit ex aedibus .Ly.pater adſum.
Impera quod uis.neq; tibi ero in mora.neq;
latebroſe me abs tuo
Cõſpectu occultabo.Phil.feceris par tuis cęteris factis:patrem
Tuum ſi percoles.per pietatẽ nolo ego cũ ĩprobis te uiris
Gnate mi:neq; in uia:neq; in foro ullũ.ſermonẽ exequi.
Noui ego hoc ſęculũ:moribus quibus ſit.malus bonũ malum
Eſſe uolt.ut ſit ſui ſimilis.turbãt.miſcent mores mali rapax.
Auarus.inuidus.ſacrũ prophanũ.publicũ priuatum habent.
Hiulca gens haec ego doleo.haec ſũt:quę excruciant
Hęc dies nocteſq; tibi canto ut caueas.quod manu nõ queunt

Tangere. tantũ fas habent.quo manus abſtineant.
Cętera rape.trahe.fuge.late.lachrumas.haec mihi cũ uideo
Eliciũt.quia ego ad hoc genus hominũ duraui.quin prius
Me ad pluris penetraui.nam hii mores maiorũ laudant.
Eoſdem latitant.hiſce ego te artibus gratiam facio.neu colas.
Neu imbuas ingeniũ.meo modo:& moribus uiuito antiquis.
Quę ego tibi pręcipito:& facito.nihil ego iſtos moror fatuos
Mores & turbidos.quibus boni dedecorant ſe.haec tibi ſi mea
Imperia capeſſes:multa bona in pectore conſident.
Ly. Semper ego uſq; ad hanc aetatem ab ineũte adoleſcentia
Tui ſeruiui ſeruitutem imperiis & pręceptis pater.
Proin ego me liberũ eſſe ratus ſũ.pro imperio tuo
Meũ animũ tibi ſeruitutem ſeruire ęquum cenſui.
Phil. Qui homo cũ animo inde abineũte ętate.depugnat ſuo.
Vtrũ id ita ne eſſe mauelit:ut eũ animus ęquum cenſeat.
An ita potius:ut parentis eũ eſſe:& cognati uelint.
Si animus hominẽ perpulit actũ eſt.ſi animo ſeruiuit nõ ſibi.
Si ipſe animũ perpulit dũ uiuit.uictor uictorũ cluet.
Tu ſi animũ uiciſti:potius q̃ animus te.ẽ quod gaudeas.
Nimio ſatius tui opuſt.te ita eſſe q̃ ut animo lub&.
Qui animũ uincũt:q̃ quos animus ſemper probiores
Cluentis.Ly.iſtęc ego mibi ſemper habui ętati tegumentum
Meę.ne penetraſſem me uſq̃:ubi eſſ& damni cõciliabolũ
Ne noctu irem ob ambulatum.neu ſuum adimerem alteri.
Neu tibi egritudinem pater parerẽ.parſi ſedulo.
Sarta tecta tua pręcepta uſq; habui mea modeſtia.
Phil. Quid exprobras.bene quod feciſti.tibi feciſti.nõ mibi.
Mibi quidem aetas acta eſt.tua iſtuc refert maxime.
Is probus ẽ:quẽ nõ poenit& q̃ probus ſit.& frugi bonę.
Benefacta benefactis aliis pertegito.ne perpluant.
Qui ipſus ſe cõtemnit.in eaſt indoles induſtrię.
Ly. Ob eam rẽ haec pater autumaui.quia res quędamſt quã uolo
Ego me abs te exorare.Phil.quid id eſt.ueniam iam dare geſtio.
Ly. Aduleſcenti huic genere ſũmo amico:atq; ęquali meo.
Minus qui caute & cógitate ſuã rem tractauit.pater
Bene uolo ego illi facere:ſi tu.nõ neuis.Phil.nempe de tuo.
Ly. De meo.nam quod tuumſt.meumſt.omne meum
eſt autem tuum.
Phil. Quid is.eg& ne?Ly.eg&.Phil.habuit ne rem?Ly.habuit.
Phil. Qui eam perdidit.publicis ne adfinis fuit.an maritumis
Negociis mercaturam ne:an uenales habuit.ubi rem perdidit

Ly. Nihil istorũ.Phil.quid igitur?per comitatẽ aedepol
Pater prẽterea aliquantũ animi causa in deliciis disperdidit.
Phil. Aedepol hominem prędicatũ ferme familiariter.qui
Quidem nũq̃ per uirtutẽ rem confregit.atq; eget.
Nihil moror eũ tibi esse amicũ.cũ eiusmodi uirtutibus.
Ly. Quia sine omni malitia:si tolerare eius egestatẽ uolo.
Phil. De mendico male meretur qui ei dat quod edit:aut quod bibat
Nã & illud quod dat:perdit.& illi producit uitã ad miseriam
Nõ eo hoc dico:quã quę tu uis:ego uelim:& faciam lubens.
Sed ego hoc uerbũ cum illi cuidam dico.prẽmonstro tibi
Vt ita te aliorũ misereat:caue tui alius misereat.
Ly. Deserere illũ:& deiuuare in rebus aduersis pud&.
Phil. Pol pudere q̃ pigere prẽstat totidẽ litteris.Ly.aedepol
Deũ uirtutẽ dicam pater & maiorũ:& tua multa bona
Bene parta habemus.bene si amico feceris.ne pigeat feciſſe.
Vt potius pudeat:si nõ feceris.Phil.dem magnis diuitiis siquid
Demas plus fit an mimus.Ly.minus pater.sed ciui
Immunifico scis quid cantari sol&.quod habes:ne habeas.
Et illud quod nũc nõ habes habeas malũ.qñ quidem
Nec tibi bene esse potes pati:nec alteri.Phil.scio equidem
Istuc ita solere fieri.uerũ gnate mi is est immunus:cui
Nihil ẽ qui munus fũgatur suũ.Ly.deũ uirtute
Habemus: & qui nosmet utamur pater:& aliis qui comitati
Simus beneuolentibus.Phil.nõ aedepol tibi pernegare posſum
Quicq̃ quod uelis:cuius egestatẽ tolerare.uis loquere
Audacter patri.Ly.lesbonico huic adulescenti charmidę filio
Qui illic habitat.Phil.qui comedit quod fuit.quod nõ fuit
Ly. Ne obprobra pater.multa ueniũt homini:quae
uult quę ne uult
Phil. Agedũ eloquere quid dare illi nũc uis Ly.nihili cuiq; pater.
Sapientiae aetas cõdimentũst:sapiens aetati cibus est.
Phil. Mentire aedepol gnate:atq; id nũc facis:haud cõsuetudine.
Nã sapiens quidam pol ipse fingit fortunam sibi.
Eo ne multa quę ne uolt eueniũt.nisi fictor malus si&.
Ly. Multa opera opus fictuare:qui se fictorẽ probũ
Vitę eẽ agẽdae expetit.sed hic admodũ adulescentulus.
Phil.Nõ aetate uerũ ingenio adipiscitur sapientia.
Ly. Tu mõ ne me probibeas accipere:siquid det mibi:
Phil. An eo egestatẽ tu tolerabilis si quid ab illo acceperis.
Ly. Eo pater.Phil.pol ego istam uolo me rationem edoceas.
Ly. Lic&.scin tu illũ quo genere gnatus sit.Phil.scio adprime probo.

Ly. Soror illi ẽ adulta uirgo grandis.eã cupio pater ducere
Vxorẽ:Phil.ſine dote:Ly.ſine dote Phi.uxorem.Ly.ita tua re ſalua.
Hoc pacto ab illo inibis ſũmã gratiam neq; cõmodius
Vllo pacto ei poteris auxiliarier.Phi.ego indotatã te
Vxorem ut patiar.Ly.patiundum eſt pater.& eo pacto
Addideris noſtrę lepidã famã familię.Phil.multa ego poſſum
Docta dicta & quãuis facũde loqui:hiſtoriã ueterem
Atq; antiquã:haec mea ſenectus ſuſtin&.uerũ ego quãdo
Te & amicitiam & gratiam in noſtrã domũ uideo adlicere:
Et ſi aduerſatus tibi fui.iſtec iudicio tibi permitto poſſe.duce.
Ly. Di te ſeruaſſint mihi.ſed adde ad iſtam gratiam unũ.
Phil.Quid id ẽ autẽ unũ.Ly.eloquar tu te ad eũ adeas
Tu te concilies:tute poſcas. ecce res nimio citius
Tranſiges.firmũ omne erit:quod tu egeris.grauius erit
Tuum unũ uerbum ad eam rem quam centum mea.Phil.ecce autẽ
In benignitate hoc repperi negociũ dabitur opera.
Ly. Lepidus uiuis hae ſũt aedes.hic hab&.lelbonico
Eſt nomen.age rem cura.ego te opperiar domi.

Philto ſenex.

n On optima haec ſũt:neq; ego ut aequũ cenſeo:
Verũ meliora ſũt.q̃ quę deterruma.
Sed hoc unũ conſolatur me atq; animũ meum.
Quia qui nibil aliud niſi quod ſibi ſoli plac&
Conſulit:aduorſum filium.nugas agit.
Miſer ex animo fit.ſatius nibilo facit
Suę ſenectuti.is acriorem byeme parat.
Cũ illam oportunam tẽpeſtatem conciet.
Sed aperiũtur aedes quo ibam.commode
Ipſe exit leſbonicus cum ſeruo foras.

Lelbonicus adoleſcens Staſinus ſeruus.Philto ſenex.

Le. m Inus quindecĩ dies ſũt.quod pro bis aedibus minas q̃dragíta
Accepiſti a callicle.eſt ne hoc quod dico ſtaſime.Sta.cũ cõſidẽo
Meminiſſe uideor fieri.Le.quid factũſt eo.Sta.comeſũ
Expotũ.exutũ.elotũ.in balineis piſcator .piſtor abſtulit.
Lanii.coqui.bolitores.myropolę.aucupes.cõfit cito
Quã ſi tu obicias formicis papauerem.Le.minus hercle
Inbiſce rebus ſumptus ẽ eximiis.Sta.quid qđ dediſti ſcortis.
Le. Ibidẽ una trabo.Sta.quid quod ego defraudaui.
Le. Hem iſta ratio maxuma ẽ.Sta.nõ tibi illud apparere
Si ſumas poteſt niſi tu immortale rere eẽ argentũ tibi.
Sero atq; ſtulte prius quod cautũ oportuit:poſtq̃

Comedit rem:poſt rationem putat.Le.nequaq̃ argenti
Ratio compar& tamen.Sta.ratio quidam hercle appar&
Argentũ oechete minas quadraginta accepiſti a callicle
Et ille aedis.abste mancipio accepit.Le.admodũ.
Phil.Pol opinor adfinis noſter ẽdis uẽdidit.pater cũ peregre
Veniet:in porta eſt locus.niſi forte inuenirem filiũ cũ repſerit
Sta. Trapezitę mille drachmarũ olympicũ:quas de ratione
Debuiſti:redditę.Le.nempe.quas ſpopondi.Sta.immo
Quas dependit inquit.qua ſponſione pro nuper tu exactus es.
Pro illo aduleſcente:quẽ tu aiebas eẽ diuitẽ.factum.
Vt quidem illud perierit.Le factũ id quoq; eſt.
Nã nũc eũ uidi miſeriũ & me eius miſertũſt
Sta. Miſer& te aliorũ:cui te nec miſer& nec pud&.
Phil.Tempus adeũdi.Le.eſt ne hic philto qui aduenit
Is hercle ẽ ipſus.Sta.ędepol nę ego iſtũ uelim meũ
Fieri ſeruum cũ ſuo peculio.Phil.herũ atq; ſeruum plurimũ
Philto iub& ſaluere leſbonicũ & ſtaſimũ.Le.di diunt
Tibi philto quęquonq; optes.quid agit filius.
Phil.Bene uult tibi.Le.aedepol mutuum mecũ facit.
Sta. Nequicq̃ illud uerbũſt bene uult:niſi qui bene facit.
Ego quoq; uolo eſſe liber:ne quicq̃ uolo.hic poſtul&
Frugi eſſe.nugas poſtulat.Phil.meus gnatus me ad te
Miſit:inter ſe atq; uos affinitatẽ ut cõciliarem & gratiam.
Tuã uolt ſororem ducere uxorem: & mihi
Sentẽtia eademſt.& uolo.Le.baud neſcio tu.
Bonis tuis rebus meas res inrides malas.Phil.homo ego ſũ.
Homo tu es.ita me amabit iupiter.neq; te deriſũ ueni.
Neq; dignũ puto.uerũ hoc:ut dixi:meuſ me orauit filius.
Vt tuam ſororem poſcerem ſibi uxorẽ.Le.mearũ rerum
Me nouiſſe equũſt ordinem.cũ ueſtris noſtra nõ eſt
Aequa facio.adfinitatẽ uobis aliam quęrite.
Sta. Satin tu ſanus mentiſ aut animi tui.qui conditionem
Hanc repudies.nam illũ tibi ferentarium.eſſe amicum
Inuentũ intellego.Le.abin hinc dierecte.Sta.ſi hercle
Ire occipiam uotis.Le.niſi quid me alius uis philto tibi
Reſpondi.Phil.benigniorem leſbonice te mihi q̃ nunc
Experior eſſe:confido fore.nam & ſtulte facere:& ſtulte fabularier
Vtrũq; leſbonice in aetate baud bonumſt.Sta.uerum hercle
Hic dicit.Le.oculum tibi effodiam:ſi uerbum addideris.
Sta. Hercle quid dicam tamen.nam ſi ſic nõ licebit:luſcus dixero.
Phil.Ita tu nunc dicis nõ eẽ equiperabiles ueſtras cũ noſtris

Factiones atq; opes.Le.dico.Phil.quid tũc si in ędem
Ad coenã ueneris.atq; ibi opulentus tibi par forte ut uenerit
Appoſita ſit coena:populare quã uocant.ſi illi congeſtę
Sint epulę a clientibus.ſi quid tibi placeat:quod illi congeſtũ ſi&
Edes ne an incoenatus cũ opulento accũbes.Le. edam
Niſi ſi ille uet&.Sta.at pol ego etiam ſi uet& edam:atq; ambabus
Malis expletis uorem.& quod illi placeat prępripiam potiſſimum.
Neq; illi concedam quicq̃ de uita mea uerecũdari neminem
Apud menſam dec&.nam ibi de diuinis atq; humanis cernitur.
Phil.Rem fabulare.Sta.nõ tibi dicam dolo.decedam ego illi
De uia.de ſemita:de honore populi.uerũ quod ad uentrem attin&.
Nõ hercle hoc lõge:niſi me pugnis uicerit.coena hac annona eſt.
Sine ſacris hereditas.Phil.ſemper tu hoc facito leſ bonice cogites
Id optumũ eſſe.tute ut ſis optumus.ſi id neq; uię ſaltẽ ut
Optumis ſis proximus.nũc conditionẽ hanc:quã ego fero
Et quã abs te peto dare:atq; accipere leſbonice.te uolo. dei
Diuites ſũt.deos dec& opulentia:& factiones.uerũ nos homũculi
Salillũ animę.quę cũ extẽplo amiſimus:aeque mẽdicus
Atq; ille opulentiſſimus cenſetur ad acherõtẽ mortuus.
Sta. Mirũ ni tu illuc tecũ diuitias feras:ubi mortuus ſis.
Ita ſis ut nomen cluet.Phil.nũc ut ſcias hic factiones atq; opes
Nõ eſſe. neq; nos tuã negligere gratiam ſine dote poſco tuam
Sororem filio.quę res bene uortat habeon pactam:quid taces.
Sta. Pro di immortales conditionem quoiuſmodi Phil.quin fabulare
Di bene uortat.ſpondeo.Sta.heu ubi uſus nihil erat dicto:ſpondeo
Dicebat:nũc hic quoniam opus eſt.nõ quit dicere.
Le. Cũ adfinitate ueſtra me arbitramini dignũ:habeo uobis.
Philto.magnam gratiam ſed & ſi hercles grauiter cecidit
ſtulticia mea.
Philto ẽ ager ſub urbe hic nobis eũ dabo dotẽ ſorori.
Nã iſ de ſtulticia mea.ſolus ſuperfit pręter uitã reliquus
Phil.Profecto dotẽ nihil moror.Le.certunſt dare
Sta. Noſtrã ne nutricẽ bere:quę nos educat:ab aliena re
A nobis caueſis feceris qd edemus nos met poſtea.Le.etiã tu taces
Tibi ego rationem reddam.Sta.plane perimus niſi quid ego
Cõminiſcor. philto te uolo.Phil.ſi quid uis ſtaſime.Sta.huc.
Cõcede aliquantũ.Phil.lic&.Sta.arcano tibi ego hoc.
Dico ne ille ex te ſciat:neue alius quiſquam.Phil.crede
Audacter quid lubet.Sta.per deos atq; homines dico ne tu
Illũ agrum tuum ſinas unq̃ fieri neq; gnati tui.
Ei rei argumentũ dicam.Phil.audire aedepol lubet.Sta.primum

Omniũ olim terra cũ proſcinditur.in quinto quoq; ſulco
Moriũtur boues.Phil.apage.Sta.acherontis hoſtium in noſtroſt
Agro.tũ uinũ priuſq̃ coactũſt:pend& putidum.
Le. Cõſuad& homini credo & ſi ſceleſtus eſt.at mihi infidelis
Nõ ẽ.Sta.audi cętera poſt id frumenti qñ alibi meſſis maximaſt
Tribus tantis illi minus reddit:quã obſeueris.Phil.bem iſtic
Oport& obſeri mores malos.ſi in obſerendo poſſint interficier.
Sta. Neq; unq̃ quiſq̃:ſi cuius ille ager fuit.
Quin peſſume ei res uorterit.ciuiũ fuit alii exulatum
Abierũt:alii emortui.alii ſe ſuſpendere.bem nũc hic
Cuius eſt ut adincitas redactus.Phil.apage a me iſtũc agrum
Sta. Magis apage dicas.ſi omnia audiueris.nam fulguritaſſũt
Alternę arbores.ſues moriũtur angina acerrumę
Oues ſcabrę ſunt:tã glabrę bẽ q̃ hęc eſt manus
Tũ autem ſyrorum genus.quod patientiſſumum
Hominũ nemo extat.qui ibi ſex menſes uixerit.
Ita cũcti ſolſticiali morbo decidũt.Phil.credo ego
Iſtuc ſtaſime ita eſſe.ſed cãpas genus multo ſyrorum
Iam anteit patientia.Sta.ſed iſte ẽ ager profecto ut te
Audiui loqui malos in quem omnes publice mitti dec&.
Sicut fortunatorũ memorant inſulas:quo cũcti qui
Aetatẽ egerũt caſte conueniant contra iſtoc
Detrudi maleficos ęquum uidetur.qui quidem iſtius ſint modi
Hoſpitiũ ẽ calamitatis.quid uerbis opuſt quãuis
Malam rem quęras.illic reperias.Le.at tu hercle illi
Et alibi.Sta.caueſis dixeris me tibi dixiſſe hoc.Phil.dixiſti.
Arcano ſatis.Sta.quin hic quidem cupit illũ ab ſeſe
Abalienarier.ſiquidẽ repperire poſſ& cuius os ſublinat.
Meus quidem hercle nũq̃ fiet.Sta.ſi ſapies quidem.
Lepide hercle de agro ego hũc ſenem deterrui.
Nam qui uiuamus nihil eſt:ſi illũ amiſerit.
Phil.Redeo ad te leſbonice.Le.dic ſodes mihi.quid hic
Locutus tecũ.Phil.quid cenſes homoſt.;
Vult fieri liber.uerũ quod det:nõ hab&.
Le. Et ego eſſe locuples.uerũ nequicq̃ uolo.Sta.licitum
Si uelles nũc quoniam nihil ẽ:nõ lic&.Le.quid tecũ ſtaſime
Sta. De iſtoc quod dixiſti modo ſi antea uoluiſſes:eẽs.nũc ſero cupis.
Phil.De dote mecũ conuenire nihil potes.quid tibi lubet:tute
Agito cũ nato meo.nũc tuam ſororem filio poſco meo.
Quę res bene uortat.quid nunc etiam nõ uis.Le.quid
Iſtic quando ita uis:di bene uortant:ſpondeo nunq̃

Edepol cuiq̃ tam expectatus filius natus:q̃ illud est
Spondeo natum mihi.Sta di fortunabunt uestra consilia
Phil. Ita uolo.Le.sed stasime abi huc ad meam sororẽ ad callidem.
Dic hoc negocii quomodo actum est.Sta.ibit̃.
Les. Et gratulator meę sorori.Sta.scilicet.Phi.i hac lesbonice
Mecum ut coram nuptiis dies cõstituat̃.eadẽ hęc cõfirmabimus.
Les. Tu istuc cura: quod iussi.ego iam hic ero.dic callidi me ut
Conueniat.Sta.quin tu i modo.Le.de dote ut uideat
Quid possit facto.Sta.i modo.Le.nam certũst sine
Dote addere.Sta.quin tu i modo.Le.neq; enim illi
Damno unq̃ esse patiar.Sta.abi modo.Les.meam
Neglegentiam.Sta.i modo.Les.o pater.ęquum uidet̃
Quin quod peccarim.Sta.i modo.Le.potissimum mihi
Id obsit.Sta.i modo.Le.o pater en unq̃ aspiciam te.
Sta. I modo.i modo.i modo.tandẽ impetraui abiret.di
Vestram fidẽ.edepol re gesta pessume:gesta probe.
Siquidem ager nobis saluus est.& si admodum
In ambiguo est.etiam nunc quid de hac re fiat.
Sed id si alienat̃ actũst de collo meo gestandus
Peregre clipeus.galea.sarcina.effugiet ex urbe ubi erũt
Factę nuptię.ibit istac aliquo in maximã malam crucẽ
Latrocinatum aut in asiam:aut in ciliciam.ibo huc
Quo mihi imperatũst &si odi hanc domum.
Postq̃ exturbauit hic nos ex nostris ędibus.
Callides senex.Seruus Stasimus.
Cal. q Vo modo tu istuc stasime dixisti.Sta.nostrum herilẽ filium
Lesbonicum suam sororem despondisse hoc modo.Cal.cui
Homini despondit.Sta.lysiteli philtonis filio:sine dote.
Cal. Sine dote ille illam in tantas diuitias dabit.non credibile
Dicis.Sta.at tu ędepol nullus credas:si hoc non credis:ego
Credidero.Cal.quid.Sta.me nihil pendere.Cal.quãdudum
Istuc aut ubi actumst.Sta.ilico hic ante hostium tam modo
Inquit prenestinus.Cal.tanton in re perdita q̃ in re
Salua lesbonicus factus est frugalior.Sta.atque equidem
Ipsus ultro uenit philto oratum filio.Cal.flagitium quidem
Hercle fiet.nisi dos dabitur uirgini.postremo ędepol ego
Istam rem ad me attinere intellego.ibo ad meum castigatorem
Atque ab eo consilium petam.Sta.propemodum quid illic
Festinet sentio.& subolet mihi.ut agro euortat lesbonicum
Quando euertit ędibus. o here charmide quoniam absente te
Hic tua res distrahitur tibi.utinam te rediisse saluum uideam.

Vt inimicos tuos ulciſcar.ut mihi ut erga te fui & ſũ referas
Gratiam.nimium difficileſt repperiri amicũ ita ut nomen
Eluet.cui tuam cũ rẽ crederis.ſine omni cura dormias.
Sed geneꝝ noſtrũ ire eccillum uideo cum affini ſuo.
Neſcio quid non ſatis inter eos cõuenit.celeri gradu
Eunt uterq;.ille reprehendit hunc priorem pallio.
Haud iuxta me aſtiterunt.huc aliquantum abſeſſero.
Eſt lubido orationẽ audire duoꝝ affinium.

Adol.duo.Lyſitales.Leſbonicus.Seruus Staſimus.

ſ Ta ilico.noli aduerſari.neq; te occultaſſis mihi.Le.potin
Vt me ire: quo ꝓfectus ſum ſinas.Ly.ſi in rem tuam
Leſbonice eſſe uideat᷑ glorię aut famę: ſinam.Le.quid eſt
Facillimũ facis.Ly.quid id eſt.Le.amico iniuriam
Ly. Neq; meuſt neq; facere didici.Le.indoctus q̃ docte facis
Quid faceres ſiquis docuiſſet te.ut ſic odio eſſes mihi.
Qui bene cũ ſimulas facere mihi.te male facis.male cõſulis
Ly. Ego ne.Le.tu ne.Ly.quid malefacio.Le.quod ego uolo
Id cum facis.Ly.tuę rei bene cõſulere cupio.Le.tu mihi
Es melior q̃ egomet mihi.ſat ſapio.ſatis in rem quę
Sint meam ego cõſpicio mihi.Ly.an id eſt ſapere:ut qui
Beneficiũ beneuolente repudies.Le.nullum beneficium
Eſſe duco id:quod cui facias:non placet.Ly.ſcio ego:&
Sentio ipſe quid agam:neq; a me officium migrat
Nec tuis depellor dictis.quin rumori ſeruiam.Le.quid ais?
Ly. Nam retineri nequeo quin dicã ea:quę ꝓmeres
Ita ne tandẽ maiores famã tradiderunt tibi tui:
Vt uirtute eoꝝ anteparta per flagitiũ perderes.
Atq; honori poſteroꝝ tuoꝝ ut uindex fieres.
Tibi paterq; auosq; facilem facit & planã uiam
Ad quęrẽdũ bonorẽ.tu feciſti ut difficilius foret
Culpa maxime & deſidia: tuiſq; ſtultis moribus:prẽoptauiſti
Amorẽ tuũ uti uirtuti prẽponeres.nunc te hoc pacto
Credis poſſe obtegere errata.Le.ab nõ itaſt.Ly.capeſis
Virtutẽ animo:& corde expelle deſidiã tuo.in foro operã
Amicis da:aut in lecto amicę ut ſolitus es.atq; ego iſtũ
Agrũ tibi relinqui ob eam rẽ.enixe expecto:ut tibi ſit qui te
Corrigere poſſis.ne omnino inopiã ciues obiectare poſſint tibi
Quos tu inimicos habes.Le.omnia ego iſtic quę tu dixiſti:ſcio.
Vel exſignauero: ut rẽ patriam:& gloriã maioꝝ
Fedari in meũ.ſciebã ut eſſe me deceret:facere non
Quibã miſer.ita ui ueneris uinctus:ocio captus: in fraudẽ

Incidi.& tibi nunc: ꝓindeac merere:ſũmas habeo gratias.
Ly. At operam perire meã ſic et te:hęc dicta corde ſpernere
Perpeti nequeo.ſimul me piget paꝝ pudere te
Et poſtremo niſi me auſcultas:atque hoc ut dico facis:
Tute pone te latebis.facile ne inueniat te honor.
In occulto iacebis:cũ te maxume clamꝝ uoles pernoui
Equidẽ leſbonice ſperitũ tuũ ingenium admodũ.
Scio te ſpõte nõ tuapte erraſſe.ſed amorẽ tibi
Pectus obſcuraſſe atq; ipſe amoris teneo omnis uias
Ita ẽ amor:baliſta ut iacit᷑.nihil ſic celere eſt:neq; uolat.
Atque is mores hominũ moros & moroſos efficit
Minus placet magis quod ſuadet᷑:quod diſuadet᷑ placet.
Cũ inopiaſt cupias:quando eius copiaſt.tũ nõ uelis.
Ille qui aſpellit is cõpellit.ille qui non ſuadet:uetat.
Inſanũſt & malũ in hoſpitiũ deuorti ad cupidinẽ.
Sed te moneo hoc etiã atq; etiã:ut reputes:quid facere expetas.
Si iſtuc ut conare facis indicium:tuũ incendes genus.
Tũ igit᷑ tibi quęrit cupido:genus qui reſtinguas tuũ.
Atque erit.ſi nactus. ꝓinde ut corde amantes ſunt capti
Neſciunt illum quidẽ.relinques genus:qui concluſit tuũ.
Facile eſt ĩuẽtu.dat᷑ ignis:tãetſi ab inimicis petas.
Le. Sed tu obiurgans me a peccatis rapis deteriorẽ ĩ uiam.
Meam uis ſororẽ tibi dem:ſuades ſine dote.hoc nõ cõuenit.
Me qui abuſus ſum tantã rẽ patriam:porro in diuitiis
Eſſe:agrũq; habere:egere illã autẽ:ut me merito oderit.
Nunq̃ erit alienis grauis:qui ſuis ſe cõcinnat leuẽ.
Sicut dixi faciam:nolo te iactari diutius.Ly.tãto meliuſt te
Sororis cauſa egeſtatã exequi.atque eũ agrum me habere
Q᷒ te tua qui tolleres moenia.Les.nolo ego mihi te
Tam ꝓſpicere:qui meam egeſtatẽ leues.ſed ut inops
Infamis ne ſim:ne mihi hanc famam differant:me
Germanã meam ſororẽ in cõcubinatum tibi ſine dote
Dediſſe:magis q̃ in matrimoniũ.quis me ĩprobior
Perhibeat᷑ eſſe.hęc famigeratio te boneſtet:mecũ collutet.
Et ſi ſine dote duxeris:tibi ſit emolumentũ bonoris.mihi
Quod obiectent ſiet.Ly.cui te dictatorẽ cẽſes fore.ſi
Abſte agrũ accepim.neq; uolo:neque poſtulo:neque cẽſeo.uerꝝ tamẽ
Is ẽ bonos homini pudico:meminiſſe officiũ ſuũ.ſcio equidẽ
Te animatus ut ſis ſtudio ſobolet ſentio.id agis ut ubi adfinitatẽ
Inter nos noſtrã adſtrinxeris:atque eũ agrũ dederis.
Nequic̃q̃ hic tibi ſit.qui uitam colas:effugias ex urbe

Inanis. ꝓfugiens:patriam deſerens.cognatos.adfinitatẽ.amicos.
Factis nuptiis mea opera hinc ꝓterritũ te meaq; auaritia autumẽt.
Id me comiſſuꝝ:ut patiar fieri:ne animũ íduxeris.quis me
Improbior perhibeat᷑ eſſe.hęc famigeratio te honeſtet:me autẽ
Cõlutulet.&ſi ſine dote dixeris tibi ſit emolumẽtũ bonoris.
Mihi autẽ quod obiectẽt ſiet.Sta.nõ enĩ poſſũ quin exclamẽ
Euge euge lyſiteles facile palmã habes.hic uict9.uicit tua comoedia
Hic agit magꝫ ex argumẽto:& uerſus meliores facit.etiã ob ſtultitiã
Tuã te tueris.multa abomina.Le.quid tibi interpellatio
Aut í cõciliũ huc acceſſio eſt.Sta.eodẽ pacto quo huc acceſſi
Abſceſſero.Le.i hac mecũ domũ lyſiteles ibi de iſtis rebus plura
Fabulabimur.Ly.nihil ego in occulto agere ſoleo.meus ut animus
Eſt:eloquar.ſi mihi tua ſoror:ut ego ęquũ cẽſeo:ita nuptũ dat᷑
Sine dote:neq; tu hinc habiturus:quod meũ erit:id erit tuũ
Sin aliter animatus es:bene quod agas eueniet tibi.ego amicus
Nunq̃ tibi ero:alio pacto:ſi ſentẽtia eſt.Sta.abiit hercle
Ille quidẽ.ecquid audis lyſiteles.ego te uolo.hic quoq; híc
Abiit.ſtaſime reſtas ſolus.quid ego nunc agã:niſi uti ſarcinã
Conſtringã: & clypeũ ad dorſũ accomodẽ fulcimẽta
Iubeam ſuppingi ſoccoſ.nõ ſiſti poteſt.uideo catulam militarẽ
Me futuꝝ aut longius.aut aliquẽ ad regẽ í ſaginã
Herus ſe cõiecit meus.credo ad ſũmos bellatores
Acrẽ fugitorẽ fore.& captuꝝ ſpolia.ſibi illũ qui
Meo hero aduerſus uenerit.egomet autẽ quo me extẽplo arcũ
Mibi & pharetrã & ſagittas ſũpſero caſſidẽ in caput:dormibo
Placide in tabernaculo.ad foꝝ ibo.nundius ſextus cui
Talentũ mutuũ dedi repoſcã.ut habeã mecũ quod
Feram uiaticum.

Megaronides.Callides.ſenes duo.

M. u T mihi rẽ narras callides:nullo modo poteſt fieri prorſus
Quin dos det᷑ uirgini.Cal.nãq; hercle honeſte fieri ferme
Nõ poteſt:ut eã perpetiar ire in matrimoniũ ſine dote.
Cũ eius rẽ penes me habeã domi.Me.parata dos domiſt.
Niſi expectare uis:ut eã ſine dote frater nuptũ cõlocet.
Poſt adeas tute philtonẽ:& dotẽ dare te ei dicas facere.
Id eius ob amicitiam patris.ueꝝ hoc ego uereor ne iſtęc pollicitatio
Te in crimen populo ponat atq; infamiam.nõ temere dicant
Te benignũ uirgini.datã tibi dotẽ ei:quam dares eius a patre.
Ex ea largitate illi:neq; ita ut ſit data columẽ te ſiſtere illi.
Et detraxiſſe autumẽt.nũc ſi opperiri uis aduẽtũ charmidis
Perlõgũſt.huic ducendi interea abſceſſerit.Cal.nã hercle

Omnia iſtęc ueniunt in mentẽ mihi.Me.uide ſi hoc utibile magis
Atq; in rẽ deputas:ut adeam leſbonicum edoceas ut res ſe habet.
Cal. Vt ego nunc aduleſcenti theſauꝝ indicẽ indomito:
Pleno amoris:ac laſciuię:minime hercle uero.nam certe ſcio
Locũ quoq; omnem ubi ſituſt comederit:quẽ fodere
Metuo:ſonitum ne ille exaudiat.neu ipſam rem iudicet:
Dotẽ dare ſi dixeri.Me.quo pacto ergo agẽ.Ca.clam dos
Depromi poteſt.dum occaſio ei reperiatur.interim ab amico
Alicunde argentũ rogẽ.Me.potin eſt ab amico alicunde exorari.
Ca. Poteſt.Me.gerrę ne tu illud uerbum actutum inueneris.mihi qdẽ
Hercle non ẽ quod dẽ mutuũ.Cal malim hercle ut uerũ
Dicas q̃ fides mutẽ.Me.ſed uide cõſiliũ ſi placet.
Ca. Quid conſiliſt.Me.ſcitũ: ut ego opinor cõſiliũ inueni.Ca.quid eſt.
Me. Homo cõducat̃ aliquis iam quantum poteſt:quaſi ſit peregrinus.
Cal. Quid is ſcit facere poſtea.Me.is homo exornet̃ graphice
In peregrinũ modũ:ignota facies.quę non uiſa ſit.falſidicus cõfidẽs
Cal. Quid tum poſtea.Me.quaſi ad aduleſcẽtẽ a patre ex ſeleutia
Veniat.ſalutẽ ei nũciet uerbis patris.illũ bene gerere rẽ
Et ualere:& uiuere:& eũ reditu̇ actutũ ferat.
Epiſtolas duas eas nos cõſignemus:quaſi ſint a patre
Det alterã illi:alterã dicat tibi dare ſeſe uelle.Cal.perge
Porro dicere.Me.ſeq; au̇ ferre uirgini dotẽ a patre
Dicat.patrẽq; id iuſſiſſe.au̇ tibi dare.tenes iam?
Cal. Propemodũ atq; auſculto perlubens.Me.tũ tu igit̃ demũ
Adoleſcenti au̇ dabis:ubi erit locata uirgo in matrimoniũ.
Cal. Scite hercle ſane.Me.hoc ubi theſau̇ effoderis:ſuſpicionẽ
Ab adoleſcẽte amoueris.cenſebit au̇ eſſe a patre alienatũ
Tibi:tu de theſauro ſumes.Cal.ſatis ſcite & ꝓbe.
Q̃ q̃ hoc me ętatis ſycophantari pudet.ſed epiſtolas
Quando obſignatas adferet.ſiquando obſignatas
Attulerit epiſtolas:nõ ne arbitraris eũ aduleſcentẽ anuli
Paterni ſignũ noſſe.Me.etiã tu taces ſexcẽtę ad eã
Rẽ cauſę poſſũt conligi.illũ quẽ habuit:perdidit
Aliũ poſt fecit nouom.iã ſi obſignatas nõ feret dici hoc
Poteſt apud portitorẽ eas reſignatas:ibi inſpectasq; eſſe.
Me. In huiuſmodi negocio diẽ ſermonẽ terere ſegnities meraſt.
Q̃ uis ſermones poſſunt longi texier:abi effodias au̇
Iam confeſtim clanculũ:ſeruos:ancillas:amoue.atq; audin
Ca. Quid eſt?Me.uxorẽ quoque ipſam hanc rẽ ut celes face.
Nã pol tacere nũq̃ quicq̃ſt quod queat.
Quid nunc ſtas?quin tu te hinc amoues:et te moues.aperi

Deprome.inde hauri ad hanc rem quod ſat eſt.continuo
Operito denuo.ſed clanculum ſicut prȩcepi cunctos
Exturba ędibus.Cal.ita faciã.Me.at enĩ nimis
Longo ſermone utimur. diẽ cõficimus.quod iã ꝓperatoſt
Opus nihil ẽ de ſigno:quod uereare me uide.Cal.lepida eſt
Illa cauſa:ut cõmemoraui dicere:apud portitores eſſe
Inſpectas.Me.deniq; diei tẽpus nõ uides.quid illũ putas
Natura illa atq; ĩgenio.iã dudum ebriuſt.quid uis
Probare poterit tum quod maxumũſt adferre:nõ petere
Hiſce dicet.Cal.iam ſat ẽ.Me.ego ſycophãtã iam conduco
De foro.epiſtolaſq; iam conſignabo duas.eũq;
Huc aduleſcẽtẽ meditatũ ꝓbe mittam.Cal.eo
Ego igit᷑ intro ad officium meũ.tu iſtuc age.Me.actum reddã.

Charmides ſenex.

ſ Alſipotẽti & multipotẽti iouis fratri:& nerei neptune:
Lętus lubens laudes ago:& grates:gratiaſq;
habeo.& fluctibus ſalſis
Cũ penes te poteſtas omnis quidẽ for& & meę uitę
Quoniam tuis me ex locis in patriã redeam facis
Atq; neptune tibi ante alios deos gratias ago:atq; habeo ſũmas.
Nã te omnes ſęuũque ſeuęque atq; auidis moribus cõmemorãt
Spurcificũ. ĩmanem.intolerandũ.ueſanũ.cõtra opera
Expertus.nã pol placido te & clemẽti meo uſq; modo:ut uolui:uſus
Sũ.in alio atque hanc tuã gloriã iã ante auribus acceperã.&
Nobiles apud homines pauperibus te parcere ſolitũ.diuites
Damnare atque domare.abi laudo ſcis ordine.ut ęquũſt.
Tractare homines.hoc dis dignũſt.ſemper mẽdicis modeſti ſint
Fidus fuiſti.infidũ eſſe iterant.nã abſq; foret te:ſat ſcio in alto
Diſtraxiſſent:diſque tuliſſent ſatellites tui me miſerũ fede:
Bonaque omnia.itẽ una mecũ paſſim ceruleos per campos.ita iã
Quaſi canes haud ſecus circũſtabant nauẽ turbines.uenit
Imber fluctuſque atque ꝓcellę infenſę:fregere malũ
Ruere antẽnas.ſcindere uela:ni tua pax ꝓpitia foret pręſto.
Apage me ſis deĩde hinc.certũſt ocio me dare.ſatis partũ habeo.
Quibus ęrumnis deluctaui filio:dũ diuitias quęro.ſ3 qs hic eſt
Qui in plateã ingredit᷑ cũ nouo ornatu:ſpecieque ſimul.
Pol quãq; domum cupio: opperiar:quam hic rẽ gerat.

Sycophanta.Charmides ſenex.

Sy. b Vic ego diei nomẽ trinummo faciã.nam ego operã meã
Trib9 nũmis hodie locaui ad artes nugatorias.adueĩo ex ſeleucia.

Macedonia.asia atque arabia:quas ego neque oculis neque pedibus
Vnq̃ usurpaui.uiden egestas quid negocii dat homini
Misero mali.qui ego nunc subigor triũ nũmoꝝ causa:ut bas
Epistolas dicã ab eo hoie me accepisse.quẽ ego q sit homo:nescio.
Neq; noui:neq; natus nec ne is fuerit:id solide scio.Ch.pol hic qdẽ
Fungino genere est.capite se totũ tegit.billurica facies uidet̃
Hominis.eo ornatu aduenit.Sy.ille qui me cõduxit:ubi cõduxit
Adduxit domũ.quę uoluit mihi dixit.docuit.& pręmõstrauit
Prius quomodo:quiq; agerẽ.nunc adeo siquid ego addidero
Amplius.eo cõductor melius de me nugas cõciliauerit.
Vt ille me exornauit:ita sũ ornatus.argẽtũ hoc facit.
Ipse ornamẽta a chorago hęc sũpsit suo periculo.nunc
Ego si potero ornamẽtis hominẽ circũ ducere:dabo operam
Vt me esse ipsũ plane sycophantã sentiat.Char.q̃ magis
Specto:minus placet mibi hęc hominis facies.mira sũt
Ni illic homost aut dormitator: aut sector zonarius.loca
Cõtẽplat.circũspectat sese:atq; ędis noscitat:credo
Aedepol quo mox furatũ ueniat speculatur loca magis.lubidost
Obseruare qd agat.ei rei operã dabo.Sy.bas regiones demõstrauit
Mihi ille cõductor meus.apud illas ędis sistẽdę mihi sũt
Sycophantię.fores pultabo.Ch.ad nostras ędes hic quidẽ
Habet rectã uiã.hercle opinor mihi adueniẽti hac noctu
Agitandę sunt uigilię.Sy.aperite hoc.aperite.heus ecquis
His foribus tutelã gerit.Ch.quid adulescẽs quęris.quid uis.
Quid istas pultas.Sy.heus senex census cõiuratori recte
Rationẽ dedi.lesbonicũ hic adulescẽtẽ quęro.in bis
Regionibus ubi habitet.& itẽ alteꝝ ad istanc capitis albitudinẽ.
Callidẽ aiebat uocari: qui bas mihi dedit epistulas.
Ch. Meũ gnatũ hic quidẽ lesbonicũ quęrit:& amicũ meũ
Cui ego liberosq; bonaq; cõmẽdaui callidẽ.Sy.fac me si
Scis certior hisce homines ubi habitẽt pater.Ch.quid eos quęris?
Aut quis es?aut unde es?aut unde aduenis?Sy.multa simul
Rogitas.nescio quid expediã potissimum.sin unũ quicquid
Singillatim & placide percunctabere:& meũ nomẽ:et
Mea facta & itinera ego faxo scias.Ch.faciã ita ut uis.
Agedum nomẽ tuũ primũ memora mihi.Sy.magnũ
Facinus incipis sic petere.Ch.quid ita.Sy.quia pater
Si ante lucẽ ire occipias a meo primo nomine:cõcubium
Sit noctis prius q̃ ad postremũ perueneris.Ch.opus
Factost et uiatico ad tuũ nomẽ ut tu prędicas.Sy.est
Minusculũ alteꝝ quasi uasculũ uinariũ.Ch.hic homo

Solide sycophanta est.quid ais tu adolescẽs.Sy.quid est.
Ch. Eloquere isti tibi quid homines debent:quos tu quęritas.
Sy. Pater istius adulescẽtis dedit has duas mihi epistulas lesbonici.
Ch. Mihi est amicus.teneo hunc manifestariũ me sibi
Epistulas dedisse dicit.ludã hominem ꝑbe.Sy.ita ut
Occepi:si animũ aduortas dicã.Ch.dabo operã tibi.
Sy. Hanc me iussit lesbonico suo gnato dare epistulã.
Et itẽ hanc alterã suo amico callicli iussit dare.
Ch. Mihi quoq; edepol quoniã hic nugat᷑:cõtra nugari lubet.
Vbi ipse erat.Sy.bene rẽ gerebat.Ch.ergo ubi.
Sy. In seleutia.Ch.ab ipson istas accepisti.Sy.e manibus
Dedit mihi ipse in manus.Ch.qua. facie est homo.
Sy. Sesquipede quidẽ est q̃ tu lõgior.Ch.nouistin hominẽ?
Sy. Ridicule rogitas quo cũ una cibũ capere soleo.Ch.quod
Est ei nomẽ.Sy.quod de edepol homini probo.Ch.lubet
Audire.Sy.ille edepol ille.ue misero mihi.Ch.quid est
Negocii.Sy.deuoraui nomẽ ĩprudẽs modo.Ch.nõ
Placet qui amicos intra dentes cõclusos habet.Sy.atque etiam
Modo uorsabat᷑ mihi in labris primoribus.Ch.temperi
Huic hodie anteueni.Sy.teneor manifesto miser.Ch.iam
Ne cõmẽtatus es nomẽ.Sy.deum hercle me atq;
Hominũ pudet.Ch.uide homo ut hominẽ noueris.
Sy. Tanq̃ me fieri istuc solet:quod in manu teneas
Atq; oculis uideas:id desideres litteris recõminiscar.
Ch. Est principiũ nomini callicias.Sy.non est.Ch.callippus
Sy. Non est.Ch.calliclemides.Sy.non est.Ch.callinicus.
Sy. Non est.Ch.callimarchus.Sy.nihil agis.neq; adeo edepol
Floccifacio.quãdo egomet memini mei.Ch.at enim multi
Lesbonici sunt hic:nisi nomen patris dices:nõ monstrare
Possũ istos homines: quos tu quęritas.quod ad exẽplũ est
Coniectura si reperire possumus.Sy.ad hoc exẽplũ est.
Ch. An chares an charmides.Sy.hem
Istic erit:qui istũ di perdãt.Ch.dixi ego iã dudũ tibi
Te potius benedicere ęquũst homini amico:q̃ male:
Sy. Satin inter labra atq; dentes latuit uir minimi precii.
Ch. Ne male loquare ei prẽsenti amico.Sy.quid ergo ille ignauissimus
Mihi latitabat.Ch.si appellasses: respondisset nomine.
Sed ipse ubi est.Sy.pol illũ reliqui ad rhadamantẽ in cecropia
Insula.Ch.qui homo est.ne ĩsipientior qui ipse egomet
Vbi sim quęritẽ.sed nihil discunducit huic rei.qd ais.Sy.quid
Ch. Hoc quod te rogo.quos locos adisti.Sy.nimiũ miris modis

Mirabiles.Ch.lubet audire niſi moleſtũ ſt.Sy.quin diſcupio
Dicere.omniũ primũ in pontũ aduecti arabiã
Terrã ſumus.Ch.eo an etiam arabiaſt in ponto.Sy.eſt.non
Illa ubi thus gignit̃.ſed ubi abſinthiũ fit.atq; cinila gallinacea.
Ch. Nimiũ graphicũ hunc nugatorẽ.ſed ego ſum inſipientior
Qui egomet:unde redeã hunc rogitẽ:quę ego ſciã:atq; hic
Neſciat.niſi quia lubet experiri quo euaſuruſt.deniq;
Quod eſt tibi nomen aduleſcẽs.Sy.pax idẽ nomen mihi
Hoc cotidianuſt.Ch.edepol nomẽ nugatoriũ.quaſi dicaſ
Siquid credideri tibi pax periiſſe ilico.ſed quid ais
Quo indeiiſti porro .Sy.ſi animũ aduortes eloquar.ad caput
Amnis quod de cęlo exorit̃ ſub ſolio iouis.Ch.ſub ſolio iouis
Sy. Ita dico.Ch.e cęlo.Sy.atq; medio quidẽ.Ch.eo an etiã
In cęlũ aſcẽdiſti?Sy.ímo doriola aduecti ſumus
Vſq; aqua aduorſa per anienẽ.Ch.eo an etiã uidiſti
Iouẽ.Sy.calliclis ad uillã aiebãt ſerui deprõptũ cibũ
Mandere porro.Ch.porro nolo quicq̃ prędices
Sy. Eo bercle ſies moleſtus.Ch.nã pudicũ neminẽ
Eſſe oportet qui abs terra ad cęlum peruenerit.
Sy. Dimittã ut te uelle uideo.ſed mõſtra boſce homines mihi.
Hos ego quęro.quibus me oportet bas deferre epiſtolas.
Ch. Quid ais tu nũc.ſi forte eum ipſum charmidẽ conſpexeris
Illũ quẽ tibi iſtas dediſſe cõmemoras epiſtolas:
Noueris ne hominẽ?Sy.ne tu me edepol arbitrare beluam.
Qui quidẽ nõ nouiſſe poſſim:qui cũ ętatẽ exegeri
An ille ita eſſet ſtultus: qui mihi mille nũmos crederet
Philippeum.quod me aux deferre iuſſit ad gnatũ ſuum.
Atq; ad amicũ calliclẽ.cui rẽ aiebat mandaſſe bic ſuã.
Mihi concreder&.ni me ille & ego illũ noſſem ꝓbe.
Ch. Enĩuero ego nũc ſycophantę huic ſycophantari uolo
Si hunc poſſũ illis mille nũmis philippeis circũducere.
Quos ſibi me dediſſe dixit:quẽ ego qui ſcit homo neſcio.
Neq; oculis ante hunc diẽ unq̃ uidi:ei nimiux crederẽ
Cui ſi capitis res ſiet:nũmum nunq̃ credã plumbeũ.
Adgrediundũſt.hic homo maſticheus.pax te tribus uerbis uolo.
Sy. Vel trecẽtis.Ch.haben tu id aux quod accepiſti a charmide.
Sy. Atq; etiam philippeũ numeratũ illius in menſa manu
Mille nũmos.Ch.nẽpe ab ipſo id accepiſti charmide.
Sy. Mix quin ab auo eius aut ꝓauo acciperẽ:qui ſunt mortui.
Ch. Aduleſcẽs cedo dũ iſtuc aux mihi.Sy.quod ego aux
Dem tibi.Ch.quod a me te accepiſſe faſſus.Sy.abſte accepiſſe

Ch. Ita loquor.Sy.quis tu homo es?Ch.qui mille nūmū
Tibi dedi ego ſum charmides.Sy.neq; edepol tu is es:neq; hodie
Is unq̄ eris auro huic quidē.ac ſi ſis nugator nugari nugatori
Poſtulas.Ch.charmides ego ſum.Sy.nequicq̄ hercle es.
Nam nihil auri fero nimis argute obrepſiſti meapſe occaſiuncula
Poſtq̄ ego me auꝝ ferre dixi:poſt tu factus charmides.
Prius tu nō eras:q̄ auri feci mentionē.nihil agis proin tu
Te itidē ut charmidatus es:rurſum recharmida.
Ch. Quis ego ſū igit̄: ſiquidē is non ſum qui ſum.Sy.quid
Id ad me attinet:dū ille ne ſis:quē ego eſſe nolo.ſis mea
Cauſa quod lubet.prius non is eras:qui eras.nūc is factus qui
Tū non eras.Ch.age ſiquid agis.Sy.quid ego agam.
Ch. Auꝝ redde.Sy.dormitas ſenex.Ch.faſſus charmidē
Dediſſe auꝝ tibi.Sy.ſcriptū quidē.Ch.ꝑperas:
An non ꝑperas abire actutū ab his regionibus.
Dormitator priusq̄ ego hic te iubeo multari male
Sy. Quāobrē.Ch.quia illū quē ementitus es: ego ſum ipſus
Charmides:quē tibi epiſtulas dediſſe aiebas.Sy.eo que
Es.Ch.is enīuero ſum.Sy.ain tu tandē is ipſus es.
Ch. Ipſus inq̄ charmides ſū.Sy.ergo ipſus ne es.
Ch. Ipſiſſimus abi hinc ab oculis.Sy.enīuero ſerio quoniā aduenis
Vapulas meo arbitratu & nouoꝝ ediliū.
Ch. At etiā male dicis.Sy.īmo ſaluus quando quidē
Aduenis di te perdant ſi te floccifacio.an periiſſe prius
Ego ob hanc operā argētū accipi te macto in fortunio.
Sed beꝝ qui ſis:qui non ſis floccum.non interdū
Ibo ad illū renūciabo:qui mihi tris nūmos dedit.
Vt ſciat ſe perdidiſſe.ego abeo.male uiue & uale
Quod di te omnes aduenientē peregre perdant charmides.
Ch. Poſtq̄ ille hinc abiit.poſt loquēdi libere uidet̄
Tempus ueniſſe.atq; occaſio iā dudū meū ille
Pectus pungit aculeus.quid illi negocii fuerit ante ędis meas.
Nā epiſtula illa mihi concēturiat metum in corde
Et illud mille nūmū quā rē agat nunq̄ edepol
Temere tintinabulū niſi qui illud tractat:aut mouet
Mutū tacet.ſed quis hic ē qui huc in plateā curſurā īcipit.
Lubet obſeruare quid agat huc conceſſero.

Staſimus ſeruus.Charmides ſenex.

Ch. ſ Taſime fac te ꝑpere celerē.recipe te ad dominū domū.
Ne ſubito metus exoriat̄ ſcapulis.ſtulticiā abde.gradū
Adpropera.iādudum factunſt cum abiſti domo.

Caue ſis tibi:ne bubuli in te cottabi crebri crepẽt.
Si abieris ab heri queſtione.ne deſtiteris currere.ecce
Hominẽ te ſtaſime nibili.ſat in thermopolio condalium
Es oblitus.poſtq̃ thermopotaſti gutturẽ.recipe te
Et recurre petere recenti.Ch.hic quiſquis eſt curculioſt
Exercitoris hunc hominẽ curſuram docet.Sta.quid homo
Nibili.non pudet te.tribus ne te pateris memoria eſſe oblitũ.
An uero quia cũ frugi hominibus ibi bibiſti:qui ab alieno
Facile cohiberẽt manus.terruchus fuit cerconicus.
Crinnus. cercobolus.collabus.oculi crepidę cruriicrepidę
Ferriteri maſtigię inter eos ne homines cõdaliũ te
Redipiſci poſtulas.quoꝝ eoꝝ unus ſubripuit currenti
Curſori ſolũ.Ch.ita me di ament graphicũ furẽ.
Sta. Quid ego.quid periit.petã.niſi etiã laborẽ addã.
Num apponã apothecã inſuper:quin tu quod periit
Periiſſe ducis.cape uorſoriã.recipe te ad heꝝ.Ch.nõ
Fugitiuuſt hic homo commeminit domi.Sta.utinã
Veteres mores ueteris parſimonię potius maiori honori
Hic eſſent:q̃ mores mali.Ch.di ímortales baſilica hic qui dẽ
Facinora inceptat loqui.Sta.qui quęrit: uetera amare hunc
Morẽ maioꝝ ſcias:nam nũc mores nihil faciunt:quod licet.
Niſi quod lubet ambitio iã more ſanctaſt: liberaſt a legibus.
Scuta iacere fugereq; hoſtis more habent.licẽtiã
Petere honorẽ pro flagitio more fit.Ch.morẽ íprobũ.
Sta. Strenuos pręterire:more fit.Ch.neq̃ id̃ eſt.Sta.mores
Leges perduxerũt iã in poteſtatẽ ſuã:magis qui ſunt
Obnoxii q̃ parentes liberis.eę miſerę etiã
Ad parietẽ ſũt fixę clauis ferreis ubi malos mores
Adfigi nimio fuerat ęquius.Ch.lubet adire atq;
Appellare hũc.ueꝝ auſculto perlubens ſed metuo
Si cõpellabo ne aliã rẽ occipiat loqui.Sta.neq;
Iſtis quicq̃ lege ſanctũſt.leges mori ſeruiũt.mores autẽ
Rapere ꝑperant:qua ſacrũ:qua publicũ.hercle iſtis malã
Rẽ magnã moribus dignũſt dari.non ne hoc
Publice animũ aduorti.nã id genus hominũ hominibus
Vniuerſis ẽ aduerſũ.atq; omni populo malefacit.
Malefidẽ ſeruando.illis quoq; abrogãt etiã fidẽ.qui nihil
Meriti.quippe ex eoꝝ ingenio ígeniũ hoꝝ ꝓbãt
Hoc qui in mentẽ uenerit mihi:re ipſa modo cõmonitus ſũ.
Siquis mutuũ quid dederit.fit ꝓ ꝓprio perditũ.
Quũ iam repetas:inimicũ amicũ beneficio inuenis tuo.

Si mage exigere cupias duaꝝ reꝝ exoriť optio.
Vel illud quod credideris perdas.uel illũ amicũ miſeris.
Ch. Meus eſt hic quidẽ ſtaſimus ſeruus.Sta.nã ego talẽtũ mutuũ
Quod dederã talẽto inimicũ mihi emi.amicũ uẽdidi.
Sed ego ſũ inſipiẽtior qui rebus curẽ publicis:potiusq̃
Id quod ꝓxumũſt meo tergo.tute iã gerã eo domũ.
Ch. Heus tu aſta ilico.audi.heus tu.Sta.nõ ſto.Ch.at ego te ſtare uolo
Sta. Quid ſi egomet te uelle nolo.Ch.ba nimiũ ſtaſime ſequiter.
Sta. Emere meliuſt cui ĩperes.Ch.pol ego emi:atq; argẽtũ
Dedi:ſed ſi nõ dicto audiẽs es.quid ago.Sta.damnũ malũ.
Ch. Bene mones.ita facere certũſt.St.niſi quidẽ es obnoxius.
Ch. Si bonus es.obnoxius ſũ.ſin ſecus es.faciã uti iubes.St.quid
Id ad me attinet bonis ne ſeruis tu utare: an malis?Ch.quia
Boni maliq; in ea re pars tibi eſt.St.partẽ alterã tibi
Permitto.illam alterã ad me quod boni eſt: apponito.
Ch. Si eris meritus fiet.reſpice ad me huc.ego ſũ charmides.
Sta. Hem quis eſt:qui mẽtionẽ facit homo hominis optimi.
Ch. Ipſe homo optimus.St.mare.terra.cęlũ.di ueſtrã fidẽ
Satin ego oculis plane uideo.eſt ne ipſus an nõ eſt.is eſt
Certe is eſt.is eſt ꝓfecto.o mi here exoptatiſſime ſalue.
Ch. Salue ſtaſime.Sta.ſaluũ te.Ch.ſcio & credo tibi.ſed omitto.
Alia.hoc mihi reſpõde.liberi quid agũt mei:quos reliqui hic
Filiũ atq; filiã.St.uiuunt.ualẽt nẽpe.Ch.uterq;.St.uterq;
Ch. Di me ſaluũ & ſeruatũ uolunt.cętera intus ocioſe percunctabor
Quę uolo.eamus intro.ſequere.St.quo tu te agis.Ch.quonã niſi
Domũ.Sta.hiccine nos habitare cenſes?Ch.ubi nã ego alibi cẽſeã
Sta. Iam.Ch.quid iam.St.nõ ſunt noſtrę ędes.Ch.quid
Ego ex te audio.St.uẽdidit tuus natꝰ ędis.Ch.perii.St.pręſentariiſ
Argẽti minis numeratis.Ch.quot.St.quadraginta.
Ch. Occidi.qui eas emit.St.callicles.cui tuã rẽ cõmendaueras
Is habitatũ huc cõmigrauit.noſq; exturbauit foras.
Ch. Vbi nũc filius meus habitat.St.hic ĩ hoc poſticulo.Ch.male diſpii
St. Credidi ęgre tibi id ubi audiſſes fore.Ch.ego miſer meis
Periculis ſũ.per maria maxima uectus:capitali periculo:
Per prędones plurimos me ſeruaui.ſaluus redii.nũc hic
Diſperii miſer ꝓpter eoſdẽ.quoꝝ cauſa fui hac ętate
Exercitus.adimit animã mihi ęgritudo ſtaſime. tene me.
Sta. Vis ne aquã tibi petã.Ch.res quom iã animã agebat
Tum eſſe offuſam oportuit.

Callicles.Charmides.ſenes.Staſimus ſeruus.

Cal. q Vid hoc hic clamoris audio ante ędis meas.

Ch. O callicles.o calicles.quali ne amico mea cõmẽdaui bona
Cal. Probo.& fideli:& fido.& cũ magna fide.& ſalue
Et ſaluũ te aduenisſe gaudeo.Ch.credo omnia isţc:ſi itaſt
Vt prędicas.ſed quis iſte eſt tuus ornatus.Cal.ego dicã tibi.
Thesauꝝ effodiebã intus:dotẽ filię tuę quę daret.
Sed intus narrabo tibi & hoc:& alia.ſequere.Ch.ſtaſime
Sta. Hem.Ch.ſtrenue curre in pireeũ:atq; unũ curriculũ
Face uidebis iã illic nauẽ:qua aduecti ſumus.
Videto ſangarionẽ quę imperaueri curare:ut efferant.
Et tu ito ſimul.ſolutũſt portitori iam portoriũ
Sta. Nihil eſt morę.Ch.tũ ambula actutũ redi.St.illic ſũ
Atq; hic ſum.Cal.ſequere tu me hac intro.Ch.ſequor.
Sta. Hic meo hero amico ſolus firmus reſtitit:neq; demutauit animũ
De firma fide hic unus ut ego ſuſpicor ſeruat fidẽ.
Q3 q̃ labores multos ob rem eũ ego cepiſſe cenſeo.
Hic homo eſt omniũ hominũ prędipuus uoluptatibus gaudiiſq;
Anteponẽdus.ita cõmoda quę cupio eueniũt.quod ago
Adſequitur.ſubeſt.ſubſequitur.ita gaudiis gaudiũ ſuppetat.

Lyſiteles adulescens.

m Odo me ſtaſimus leſbonici ſeruus cõuenit.is mihi dixit
Suũ beꝝ peregre huc aduenisſe charmidẽ.
Nunc mihi is ꝑpere cõueniundus ẽ:ut quę cũ eius
Filio egi:ei rei fundus pater ſit potior.eo.ſed fores hę
Sonitu ſuo mihi morã obiiciũt incommodę.

Charmides.Callicles.ſenes ii.Lyſiteles.Leſbonicus.adol.ii.

Ch. n Eq; fuit:neq; erit.neq; eſſe quẽq̃ hominũ interdũ
Arbitror:cui fides:fidelitaſq; amicum erga ęquiperet ſuum:
Nam exędificauiſſet me ex his ędibus.ſi abſq; te foret.
Cal. Siquid amicum erga benefeci:aut cõſului fideliter:
Non uideor meruiſſe laudẽ.culpa caruiſſe arbitror.
Nã beneficiũ homini ꝑpriũ quod datꝰ propriũ erit
Quod datũ utẽdũſt:id repetendi copiaſt:quãdo uelis.
Ch. Eſt ita ut tu dicis.ſed ego hoc nequeo mirari ſatis.
Eum ſororẽ deſpondiſſe ſuã in tã fortẽ familiã
Lyſiteli quidẽ philtonis filio.Ly.enĩ me nominat.
Ch. Familiã optimã occupauit.Ly.quid ego ceſſo hos
Conloqui.ſed maneã.etiã opinor.nãq; hoc commodum
Ordiꝰ loqui.Ch.ua.Cal.quid eſt:Ch.oblitus intus
Dudum tibi ſũ dicere.modo mihi aduenięti nugator
Quuidam acceſſit obuiam:nimis pergraphicus ſycophanta:
Is mille nũmum ſe auꝝ meo datu tibi ferre:& gnatõ

Lesbonico aiebat meo. quẽ ego nec qui esset norã: neq;
Eũ ante usq; conspexi prius. sed quid rides. Cal. meo
Adlegatu uenit. quasi qui auy mihi ferret abste: quod darẽ
Tuę gnatę dotẽ: ut filius tuus quando illi a me darẽ: esse
Allatũ id abste crederet. neu quis rem ipsam posset intelligere.
Et thesauy tuũ me esse penes. atq; eum a me lege populi
Patriũ poscer &. Ch. scite edepol. Cal. megaronides
Cõmunis hoc meus & tuus beneuolens commẽtust.
Ch. Qui nũc laudo cõsiliũ: & ꝓbo. Ly. qd ego ĩceptus dũ sermonẽ uereor
Interrumpere. solus sto: nec quod conatus sum agere ago. homines
Conloquar. Ch. quis hic est: qui huc ad nos incedit. Ly. charmiden
Socey suũ lysiteles salutat. Ch. di dent tibi lysiteles: quę uelis.
Non ego sum salute dignus. Ly. immo salue callicles. nũc priorẽ
Aequũst me habere. tunica ꝓpior pallio est. Ch. deos
Volo cõsilia uestra recte uortere: filiã meã tibi despõsatã esse audio.
Ly. Nisi tu ne uis. Ch. immo haud nolo. Ly. sponden ergo
Tuam gnatã uxorẽ mihi. Ch. spondeo et mille auri
Philippũ dotis. Ly. dotẽ nihil moror. Cal. si illa tibi placet:
Placenda dos quoq; est: quã dat tibi. Ch. postremo quod uis
Non duces: nisi illud qd̃ non uis feras. Cal. ius hic orat. Ly. ĩpetrabit
Te aduocato atq; arbitro istanc lege filiã tuã spõden mihi
Vxorẽ dari. Ch. spondeo. Cal. & ego spondeo idẽ hoc.
Ly. O saluete adfines mei. Ch. atq; edepol sũt res quas ꝓpter tibi tam̃
Succẽsui. Cal. quid ego feci. Ch. meũ corrũpi quia perpessus filiũ.
Cal. Si id mea uoluntate factũst: quod mihi succẽseas.
Sed sine me hoc abste ĩpetrare quod uolo. Ch. quid id est
Cal. Scies siquid stulte fecit: ut ea missa facias oĩa. quid q̃ssas
Caput. Ch. cruciat̃ cor mihi & metuo. Cal. quidnã id est
Ch. Cũ ille itast: ut esse nolo id crucior. metuo si id denegẽ
Quod me oras: ni te leuiorẽ erga me putes. nõ grauabor
Faciã ita ut uis. Cal. ꝓbus es eo ut illũ euocẽ.
Ch. Miserũst male ꝓmerita ut merita: si mihi ulcisci nõ licet. Cal. apite
Hoc aperite ꝓpere & lesbonicũ si domist foras euocate. ita
Subitost. ꝓpere quod eũ cõuẽtũ uolo. Le. quis homo
Tam tumultuoso sonitu me exciuit subito foras. Cal. bene uolens
Tuus atq; amicust. Le. satin est salue dic mihi. Cal. recte tuũ
Patrẽ rediisse saluũ peregre gaudeo. Les. quis id ait. Cal. ego
Les. Tun uidisti. Cal. & tute idẽ uideas licet. Le. o pater pater mi
Salue. Ch. salue multũ gnate mi. Le. siquid tibi pater laboris
Ch. Nihil euenit. ne time. bene re gesta saluus redeo. si tu modo
Frugi esse uis hęc tibi pactast callicli filia. Le. ego ducã pater:

Etiã et ſiquã aliam iubebis.Ch.quãq̃ tibi ſuccẽſui.
Cal. Miſeria una quidẽ hominiſt affati.Ch.imo huic parũſt.
Nãſi ꝓ peccatis cẽtum ducat uxores parũſt.
Leſ. At iam poſthac tẽperabo.Ch.dicis.ſi facies modo.
Cal. Nũc quid cauſa:eſt quin uxorem cras domum ducat.Ch.optimũſt.
Licet tu in perendinum paratus ſis.ut ducas plaudite.

Plauti Truculentus.

Argumentum.

t Res unam pereunt aduleſcentes mulierem
Rure unus.alter urbe.peregre tertius.
Vtq; iſta ingenti militem tangat bolo.
Clam ſibi ſuppoſuit clandeſtino editum.
Vi magna ſeruos eſt:ac trucibus moribus.
It peni rapiant domini parſimoniam
Et is tamen mellitus miles aduenit.
Natique cauſa dat propenſa munera.
Tandem compreſſę pater cognoſcit omnia:
Vtque natam ducat. qui uitiarat:conuenit.
Suumque is repetit a meretrice ſubditum.

Prologus.

p Erparuam partem poſtulat plautus loq̃ de ueſtris magnis
Atq; amoenis moenibꝰ athenas:quo ſine arcꝰ peltiſ cõferat
Quid nunc daturin eſtis.an nop!at nũc meliorẽ
Quidẽ uobis me ablatuꝝ ſine mora.quid ſi de ueſtro
Quippiã orẽ abducere mebercle in odiis reſidẽt
Mores priſtini ad negandũ ut celeri lingua utamini.
Sed hoc agamus: qua huc uẽtũſt gratia.
Athenis tracto ita:ut hoc eſt proſcenium
Tantiſper dum tranſigimus hanc comoediam.
Hic habitat mulier nomen cui eſt phroneſium.
Hęc huius ſęculi mores in ſe poſſidet.
Nunq̃ ab amatore ſuo poſtulat id quod datũſt.
Sed reliquã dat operã:ne ſit reliquũ poſcẽdo: atq; auferẽdo
Vt mos eſt mulieꝝ.nam omnes id faciũt.cum ſe amari
Intellegunt:ea ſe peperiſſe pueꝝ ſimulat militi.
Quo citius rem ab eo auferat.cum puluiſculo.quid multa!
Superem mulierem bis.cum anima ad eum habenti euorterit.

Dinarchus aduleſcens.

n On omnis ętas ad perdiſcendum ſat eſt nã antidũ is perdiſcat

Quot pereat modis.neq; ea ratione me abſq; ſe unq̃
Educet uenus.quam penes amantum ſumma ſammarum redit.
Quot amans exemplis ludificetur.quot modis pereat.
Quotque exoretur exorabulis.quot illic blanditię.quot illic
Iracundię ſunt.quot ſunt perclamanda:di uoſtram fidem.huī
Quid peierandum eſt.etiam pręter munera.primum
Dum moeret animus.premium ſi oboluſt.obeunt tres noctis.
Tutor interea loci aut ęra aut uinum.aut oleum.aut triticum.
Temptat.benignus ne an bonę frugi ſies:quaſi in piſcinam
Rete qui iaculum parat:quando abiit rete peſſum:abducit.
Infra ſin iecit rete:piſcis ne effugiat cauet:dū huc
Dum illuc rete ore impedit piſcis.uſq; adeo doliū foras eduxit
Itidē eſt amator.ſi id quod orat̃ dedit:atq; eſt benignus
Potiuſq̃ frugi bonę.addunt̃ noctes.interim ille
Hamū uorat.ſi ſemel amoris poculū accepit mere.
Eaq; intra pectus ſe penetrauit potio.extēplo & ipſus
Perit & res.& fides.ſi iratum ſcortū forteſt amatori ſuo.
Bis periit amator:abre atq; animo ſimul.ſin alter
alteri potior eſt idem perit
Si raras noctes ducit:ab animo perit.ſi increpauit ipſus
Gaud& res perit ita & in ędibus lenoniis priusq̃ unū
Dederis:centū quę poſcat parat.aut petit auȳ cōſciſſa
Pallula eſt.aut empta ancilla.aut aliquod uaſum argēteum:
Aut uaſū aeneū aliquod.aut lectus dapſilis.aut armariola
Greca.aut aliquid ſemper quod pereat debet amans ſcorto
Suo.atq; hęc cęlamus nos damna induſtria.cū iā rē
Fidēq;.noſq;.noſmet perdimus.neq; parētes:neq;
Cognati ſentiant:quos cū cęlamus ſic facimus cōſcios
Qui noſtrę ętati tēpeſtiue tēperant.unde ante parata
Demus poſt partoribus.faxim lenonū & ſcortoȳ plus eſt
Et minus damnoſoȳ hominū:q̃ nunc ſunt:ſiet
Nam nunc lenonū & ſcortoȳ plus eſt fere.
Nā nuſq̃ alibi.ſic ſūt circū argentarias:q̃ olim
Muſcaȳ eſt cū caleṫ maxime.ſcorti lenones
Quaſi ſedēt cotidie.ea nimia eſt ratio.quippe qui certe ſcio
Aeri plus ſcortoȳ eſſe iam q̃ pondeȳ.
Quos quidē quā ad rē dicam in argētariis
Referre.habere.niſi p tabulis.neſcio ubi hę perſcribanṫ.
Vſuraria accipiat dico expenſa.neq; cenſeat.
Poſtremo id magno in populo.mulier hominibus
Replacida atq; ociōſa uictis hoſtibus.amare oportet.

Omnes qui quod dent habent.nam mihi hęc meretrix
Quę hic habet phronesium suum nomen.omnem
Ex pectore emouit meo phronesim.nam phronesis
Est sapientia.nam me fuisse huic fateor sūmū atq; intumum
Quod amantis multo pessimum est pecunię.eadem postq̄
Alium repperit qui plus dar&.damnosiorem me exinde
Amouit loco.quē infestum ac odiosū sibi esse memorabat mala.
Babyloniēsem militē.is nunc dicit' uēturus peregre.
Eo nunc cōmēta est dolū.peperisse simulat sese.ut me
Extrudat foras.eum esse simulant militē puero patrē.
Atq; ut cū solo pergręcet' militi.eum isti suppositū
Pueꝝ.opus.pessima mihi uerba ret' dare se:an me cēsuit
Celare se potesse grauida si foret.nā ego lemno aduenio.
Athenas nudius tertius legatus.binc quo cum publico
Imperio fui.sed hęc quibus melius est astaphiū ę̄ ancillula
Cū ea quoq; etiā mibi fuit cōmertiū.

Astaphium ancilla.Dinarchus idē.

Ast. a D fores auscultato atq; adserua bas ędis.
Nequis aduētor grauior abeat:q̄ adueniat:
Neu qui manus attulerit steriles intro ad nos:
Grauidas foras export&.noui ego hominū mores.
Ita nunc adulescētes morati sunt.quin ei
Aut se nec adueniūt ad scorta congerones.
Cōsultassūt cōsilio.quando intro adueniunt.
Vnus eoꝝ aliquis oculū amicę usq; oggerit.dū illi agant
Cū uidēt quēpiā se adseruare:obludūt.qui custodē
Oblectent per ioculū & ludū.de nostro sępe edunt.quod
Fartores faciunt.fit pol hoc.& pars spectatoꝝ scitis.
Hęc uos me haud mentiri.ubi usus pugnę &
uirtuti de prędonibus prędam capere
At nos rursū lepide referimus gratiā furibus nostris
Nā ipsi uidēt cū eoꝝ aggerimus bona loqui
Etiā ultro ipsi aggerūt ad nos Di.me illis qdē hęc uerberat uerbis
Nā ego huc dona cōgessi.Ast.cōmemini.iam pol ego
Visam si domi erit. mecū adducā.Di.beus mane dum
Astaphiū priusq̄.Ast.qs reuocat.Di.scies.respice huc.
Ast. Quis est.Di.uobis qui multa bona esse uult.
Ast. Dato si esse uis.Di.faxo erunt.respice
Huc modo.Ast.io enicas me miserā quisquis es.Di.pessima
Mane.Ast.odiosus es dinarchus ne illic est:atq;
Is est is aduas lissi ittuli.fer cōtra manū.& pariter

Gradere.tibi ſeruio.atque audiens ſum imperii.Di.tute quid agis
Aſt. Valeo.& ualidũ teneo.peregre quoniã aduenis uiuus
Di. Benigne dicis aſta te amabo.Aſt.ſine me ire: quo iuſſit.Di.eas
Sed quid ais.quid uis iſtic quo iter inceptas.quis eſt
Quẽ arceſſis?Aſt.archinã obſtetricẽ.Di.mala foemina es
Aſt. Soleo una eſt diſciplina.Di.manifeſtam mẽdacii mala
Te teneo.Aſt.quid iam amabo.Di.quia te adducturã huc dixeras
Eũ ipſum.Aſt.in onea a ſe nũc mulier facta eſt ex uiro.Di.mala eſt
Aſt. Prẽſtigiator ſed tandẽ loquere qui ſis homo.Di.eſt aſtaphium
Vnus amator.Aſt.nimis ocioſum arbitror hominẽ eſſe.Di.quia
Nã arbitrare.Aſt.quia tuo ueſtimẽto et cibo alienis
Reb9 curas.Di.uos m̃ dediſtis ocioſũ.A.q̃d iã amabo.Di.expedibo.
Rẽ perdidi.meũ negociũ abſtuliſtis.ſi rẽ ſeruaſſem.
Fuit ubi negocioſus eſſem.As.an tute bene rẽ publicã
Aut amoris alia lege habere poſſe poſtulas:quin tu ocioſus fias.
Di. Illa haud ego habuit publicũ.peruorſe interpretaris.
Nã aduorſum legẽ a me ob meã ſcripturã pecudẽ accipit.
Fierique.As.idẽ quod tu facis:faciũt rẽ male gerẽtes.ubi nõ
Eſt ſcriptura:unde dent:incuſant publicanoſ.Di maleuertit
Res pecuaria mihi apud uos.nũc uiciſſim uolo habere
Aratiunculã p̃ copia apud uos.Aſt.nõ aruus hic qui arari ſoleat
Sed paſcuus eſt ager.ſi rationes habiturus
Ad pueros ire melius eſt.hunc nos habemus publicũ:illi alii
Sunt publicani.Di.utroſq; percognoui p̃be idẽ
Aſt. Iſtoc pol tu ocioſus.cũ illic & hic peruorſus es.ſed utris
Cũ re eſſe mauis.Di. p̃caciores eſtis uos.ſed illi periurioſi.
Illis perit quicquid dat̃.neq; ipſis apparet quicq̃
Vos ſaltẽ ſiquid quęritis:et bibitis:& comeſtis.
Poſtremo illi ſunt improbi.uos neq̃ & glorioſi.maleq;
In nos illis.Aſt.ea omnia tibi dicis dinarche.& noſtram
Et illoy uicẽ.Di.quid iſtuc.Aſt.rationẽ diçã. quia qui
Alteꝝ incuſat p̃bri.ipſũ ſe intueri oportet.
Tu a nobis ſapiẽs nihil habes.nos neq; abſte habemus.
Di. O aſtaphium haud iſtoc modo ſolita es me ante appellare.
Sed blande.cum illuc quod apud uos nunc eſt:apud me haberẽ.
Aſt. Dum uiuit. hominem noueris.ubi mortuus eſt.quieſcas
Te dũ uiuebas nouerã.Di.an me mortuũ arbitrare
Aſt. Qui potis eſt amabo.planius qui antehac amator ſũmus
Habitus eſt:iſtunc ad amicã uerius uerimonia referre.
Di. Veſtra hercle factum iniuria.quę p̃peraueritis olim rapere
Ocioſe oportuit.diu ut eſſem ícolumis uobis.

Aſt. Amator ſimilis eſt oppidi boſtilis.Di.quo argumẽto eſt.Aſt.q̃
Primũ expugnari potis ẽ amator.optimũ ẽ amica.Di.& ego fateor
Sed longe aliter eſt amicus atq; amator.certe hercle q̃ueterrimus
Amomini optimus amicus.nõ hercle occiderũt mihi etiam
Fundi & ędis.Aſt.cur obſecro ergo ante boſtiũ ꝓ ignoto alieno
Que aſtas.i intro haud alienus tu quidẽ es.nã ecaſtor neminẽ
Hodie mage amat corde atq; animo ſuo.ſiquidẽ habes fundũ
Atq; ędis.Di.in medio ſũt linguę ſitę ueſtrę atq; orationes.
Corda bella ſũt ſita atq; acerbo aceto linguis dicta dulcia
Datis.corde amare factis amantis.ſiquid nõ danunt.Aſt.nõ didici.
Fabulare.Di.nõ iſtec mea benignitas docuit te fabulari.Aſt.ſz iſtos
Qui cũ geniis ſuis belligerãt parce ꝓmi.Di.mala es atq; eadẽ quę
Soles inlecebra.Aſt.ut expectatus peregre aduenisti.nã obſecro
Cupiebat te bera uidere.Di.quid tãdẽ.Aſt.te unũ ex omnibuſ amat
Di. Euge.funde et ędes per tẽpus ſubueniſtis mibi.ſed quid ais
Aſtaphium.Aſt.quid uis
Di. Eſt ne intus nũc phroneſiũ.Aſt.tibi quidẽ intus.Di.ualet.As.ĩmo
Edepol melius iam credo fore: ubi te uidebit.
Di. Hoc nobis uitium maximũ eſt:cũ amamus:tunc perimus.
Si illud quod uolumus dicit̃:palã cũ mẽtiunt̃.
Ve⁊ eſſe inſciti credimus.ne ut in ęſtu.motuant̃ ira.
Aſt. Eia haud ita eſt res.Di.ain tute amare.Aſt.immo unice unũ.
Di. Peperiſſe eam audiui.Aſt.ab obſecro tace dinarche.Di.quid iam.
Aſt. Horriſco miſera mẽtio quotiẽs fit partionis.ita poenę
Tibi fuit phroneſium.i intro amabo.
Viſe illam atq; operire ibi.iam exibit nam lauabat.
Di. Quid ais tu quę nũq̃ fuit pręgnans:qui parere potuit
Nã equidẽ ute⁊ illi:quod ſciã:nũq̃ extumere ſenſi.
Aſt. Celabat metuebatq; te:ne ſibi perſuaderes ut abortioni
Operam daret:pue⁊q; lite necaret.tũ pol iſti puero quidem
Eſt pater babylonięſis miles.cuius nunc iſta aduẽtum expetit
Immo abeo ut nũtiatuſt iã hic adfutu⁊ aiũt eũ nõdum
Aduenisſe miror.Di.ibo igit̃ intro.Aſt.quippini tã audacter.q̃
Domũ ad te.nã tu edepol noſter.ſed iam nũc dinarche
Q⁊ mox te recepiſti.iã hic ero.ꝓpe eſt:ꝓfecta quo ſũ
Di. Redi uero actutũ.ego interĩ te apud uos opperibor.

Aſtaphium ancilla.

b Aha ha hercle quieuit.quia introiuit odiũ.tãdẽ ſola ſũ.
Nunc quidem meo arbitratu loquar libere:quę uolam:
Et quę lubebit huic hominẽ amanti me bera apud nos dixit
Veniam de bonis nã fundi ędes.obligatę ſũt ob moris prandium.

Verum apud hunc me bera cõsilia sũme loquit libere:magisq;
Adeo ei consiliarius hic amicus est q̃ auxiliarius.
Dum fuit dedit.nunc nihil habet.quod habebat.nos habemus.
Istinc id habet:quod nos habuimus.humanũ facinus factum est.
Actutum fortunę solent mutarier.uaria uita est.nos diuitẽ
Eum meminimus.atq; isti pauperes nos.uertere sese memoriast
Vices sic.quid ita miret si eget.necesse est nos patier a uita
Aequum factum est.piaculum est misereri nos hominũ
Rem malegerentium.bonis esse oportet
dentibus lenam probam
Adridere quisquis ueniat:blandeq; alloqui.male corde
Consultari.bene loqui.lingua meretricem
esse similẽ sentis cõdecet
Quẽquẽ hominẽ attingerit: pfecto aut malum aut damnũ
Dari.nunq̃ amatoris meretricẽ oportet causam noscere.
Quin ubi nihil det:pro infrequente eum mittas malitia domũ.
Nec unq̃ quisq̃ probus erit amator:nisi qui rei
Inimicust suę.nugę sunt.nisi quod modo cum dederit
Dare iam iubeat denuo.is amatur.hic apud nos:qui quod edit
Iocatus datum.dum habeat tum amet.ubi nihil habeat.
Alium quęstum capiat.ęquo animo ipse si nil habeat.
Aliis qui habent det locum.probus est amator:qui
Relictis rebus rem perdit suã.at nos male agere prędicant.
Viri solere secum:nosq; esse auaras:qui si nunq̃
Alienos agimus tandem.nam ecastor nostri q̃ satis dedit
Suę quisq̃ amicę amator.neq; pol satis accepimus.
Neque ulla satis poposcit.nam quando sterilis est amator.
Satis si negat se habere quod det soli:nec satis accipimus.
Satis cum quod det non habet.semper datores nouos
Oportet quęrere:qui de thesauris integris dona
Danunt:hui ut hic agrestis est adolescens:qui hic habet
Nimis pol mortalis lepidus:nimisq; probus dator.
Sed is clam patre etiam hanc noctẽ illac
Per hortum transiliuit ad nos.eum uolo conuenire.
Sed est huic unus seruus uiolentissimus.
Qui ubi quãq; nostrarũ uidet prope ędis hasce egrediens
Item ut dẽ frumento anseres clamore absterret:& abigit.
Is item est agrestis.sed fores quicquid est futurum feriam.
Ecquis huic tutelam ianuę gerit?ecquis intus exit?

q Vis illic est qui tam proterue nostras ędis arietat.
Ast. Ego sum respice ad me.Str.quid ego.Ast.nonne ego
uideor te tibi.
Str. Quid tibi ad hasce accessio ẽ ędis prope:aut pultatiost.
Ast. Salue.Str.satis est mihi tuę salutis:nihil moror.nõ salueo.
Aegrotare malim q̃ esse tua in salute sanior
At uolo scire quid debetur hic tibi nostrę domi.Ast.cõprime.
Str. Spero meã quidem hercle.tu quẽ solitas comprimas.
Impudens p ridiculum ut rustico suadet stuprum.
Ast. Iram dixi.Str.ut esse cępisti fidẽ si est una altera.Ast.nimis hic
Quidẽ truculentus.Str.pergin male loqui mulier mihi.
Ast. Quid tibi ego autẽ dico.Str.quia enĩ me truculentũ noĩes
Nunc adeo nisi abis actutũ:ac dicis quid quęras.scito
Iam hercle ego hic te mulier: quasi sus catulos pedibus
Proteram.Ast.rus merũ hic quidem est pudendum:& uero
Clurinũ pecus.Str.aduenisti huc subtentatũ exornatis ossibus
Quia tibi insuaso infecisti propudiosa pallulam.an eo
Bella es.quia cępisti arma?aduenias.nunc places.
Cũ me illi uelim mentiri.dices quid quod te rogo
Mancupium.qui accipias gesta tecũ.hę nos an uos
Dignos dant.lauinię hic sunt quas habes uictorias.
Ast. Ne attigas me.Str.tangam.ita me amabit sarculum
Vt ego me ruri iam examauerim patulum moueri
Cumq; ita noctem in stramentis pernoctare ppetem.
Q̃ tuas centum coenatas noctes mihi dono pati
Rus tu improbras ut nacta es hominẽ: quẽ pudeat probri
Sed qd apud nostras negocii mulier est ędis tibi.
Quid tu hoc occurras in urbem:quotienscũq; aduenimus.
Ast. Mulieres cõuenire uolo uostras.Str.quas tu mulieres
Mibi narras:ubi musca nulla foemina ẽ ĩ ędibus:nulla istinc
Mulier habitat:rus inquã abierunt abi.Ast.qd clamas in sane.
Str. Abire binc ni propera grandigras .iam ego istoc fictos
Compositos.crispos.cinnos tuos unguentatos usq; ex cerebro.
Expellã.Ast.quanã gratia.Str.q̃ adeo foras nostras iũctas audes
Accedere.quiaq; istas buccas tã belle purpurissatas habes
Ast.Erubui mecastor misera propter clamorẽ tuũ.Str.ita ne ẽrubuisti
Quasi uero corpori reliqueris tuo potestatem coloris ulli
capiendi mala.
Buccas rubriceta oẽ corpus intinxit tibi.pessumę estis.Ast.qd est
Quod uobis pessume hęc.Str.scio ego plus q̃ me arbitraris scire.

Quid id ẽ obſecro qđ ſcias.Str.herilis nr̃ filiꝰ apđ uoſtrã perit
Vt peraſtute cũ iniiciatis in malam fraudem:& premiũ.
Sanus ſi uidear edicam.Aſt.dicis cõtumeliam.nemo hominũ
Hic perire ſolet.apud nos res pdunt ſuas:ubi perdiderunt
Res:abire hĩc ſi uolunt uti ius licet.ego non noui aduleſcentẽ
Veſtrũ.Str.ueron.Aſt.ſerio?Str.qd maceria illa ait in horto
Quę eſt:quę in noctes ſingulas latere fit minor.qua is ad uos
Damni permenſus uiã eſt.Aſt.nõ mirũ.uetus eſt maceria lateres
Si ueteres ruunt.Str.ain tu lateres ueteres ruere.nunquam
Edepol mihi quiſq̃ homo mortalis poſthac duaꝝ reꝝ creduit.
Ni ego ueſtra hero amara facta denarrauero.Aſt.ẽne ille
Violentus.Str.ſuã nõ enim ille meretriculis munierdis rem
Cogit:uerũ parſimonię duritię ęq;.quę nunc duo ſciam.
Exportatur peſſumũ.bem tuos exungula.male uiuitis.
Ego ne hic muſitem.iã enim eccere ibo ad forũ:atq; hęc
Facta narrabo ſeni.neq; iſtuc in ſe geſtit.Aſt.ergo coget exanimẽ
Mali.ſi ecaſtor hic homo ſinapi uictitet:non cenſeã tam eſſe
Triſtẽ poſſe.Str.at pol ero beneuolẽs uti eſtis uos.Aſt.ueꝝ ego
Illũ:quãq̃ uiolentuſt:ſpero immutari põt blandimentis
Ornamentis cęteris meretriciis.uidi ecquidem iumentum ex
indomito domitum
Fieri atq; alias beluas:nũc ad herã ire uidebo eccum odium
Progredit̃ meũ.triſtis exit.ad cõuenire etiã hic dũ phroneſiũ.

Dinarchus. Aſtaphium ancilla.

Di. p Iſcis ego credo qui uſq; dũ uiuont lauant:minus diu
Lauare:q̃ hęc lauat phroneſiũ.ſi proinde amentur
Mulieres diu q̃ lauant.omnes amatores balneatores ſient.
Aſt. Non qs parũ pdurari?opperirier.Di.quin hercle laſſus iã ſum
Durãdo miſer.Aſt.m̃ q̃q; prę laſſitudie opꝰ ẽ lauere.Di.ſ; obſecro
Hercle aſtaphiũ intro hac nũtia me ad eẽ cui ꝓperet ſuauium:
Vt ſatis lauerit.Aſt.licet.Di.audin etiã.Aſt.qd uis.Di.di me
Perdunt qui te reuocaui.nõ tibi dicebã i modo.Aſt.quid iam
Reuocabas.Di.ĩprobꝰ nihiliq; hõ q tibi mille paſſus pepit morę.
S; qd hęc hic aũt tãdiu ante ędis ſtetit:neſcio quẽ pręſto lata eſt
Credo militẽ illũ ſtudent.iam quaſi uulturii triduo prius
Prędiuinãt quo die eſuri ſient.illũ iniant omnes illi eſt
Animus oĩbus.me nimio magis reſpiciet:ubi is huc uenerit
Qr̃ ſi hic ducentos ãnos fuerĩ mortuus uerũ fuire ſuaue eſt
Vę miſero mihi poſt factũ plector.quia ante partũ perdidi.
Verũ nunc ſi qua mihi obtigerit hereditas magna atq; luculẽta.
Nũc poſtq̃ ſcio dulce.atq; amarũ qd ſit ex pecuĩa.ita ego illã

Edepol ſeruẽ.itaq; parce uictitem.ut nulla faxim eis dies
Paucos ſiet.ego iſtos:qui nunc me culpant confutauero
Sed adſentio aperiri fores quę abſorbent qcqd ueĩt ífra peſſulos.

Phroneſium. Dinarchus.

n Vm tibi nã amabo ianua ẽ mordax mea?quo introire
Metuas mea uoluptas.Di.ferude ut tota floret:ut oleũ
Nitide nitet.Phr.qui tã infacetus lemno aduenies?quid ue
Nõ des amicę dinarche ſuauiũ.Di.uah uapulo hercle
Ego nunc.Phr.atq; adeo male.quo te auortiſti.Di.ſalue
Phroneſiũ.Phr.ſalue.hic ne hodie coenas?ſaluus cũ aduenis?
Di. Promiſi.iube.coenabo ubi tu iuſſeris.Phr.hoc me libente facies.
Di. Edepol me magis.nempe tu eris hodie mecũ mea phroniſiũ.
Phr. Velĩ ſi fieri poſſit.Di.cedo ſoleas mihi properare afferte
Menſam amabo.Phr.ſanun es.Di.nõ ędepol bibere poſſũ iam.
Ita animo maleſt.Phr.mane aliqd fiet cibi.Di.perſiſti
Aquã.iã rediit animus.deme ſoleas.cedo uiuum.
Phr. Idẽ es ecaſtor qui ſoles.ſed dicas mihi bene nã ambulaſti.
Di. Huc quidẽ hercle bene.quãdo tui uidendi eſt
Copia.Phr.cõplectere libens.Di.at hoc ẽ melle dulci dulcius.
Hoc tuis fortunis iuppiter pręſtant meę .
Da nunc ſuauium.Phr.immo uel decem.utinã iſtoc paup eſſem.
Di. Plus pollicere q̃ ego a te poſtulo.utinam a principio
Rei itẽ parſiſſem meę.ut nunc reparcis ſuauiis.Phr.ſiqd tibi
Cõpendi facere poſſim factã.Di.edepol uelĩ iam auertiſſe
Iam pol mihi quidẽ atq; oculis meis.Phr.nũ tibi ſordere uideor.
Di. Nõ mihi quidẽ.uerum tempeſtas memini quondã fuit.
Cũ inter nos ſorderemus alteri.ſed qd ego facinus audiui
Aduenies tuũ.quod tu hic abſente me noui negocii geſſeris.
Phr. Cũq; bene pręueniſti:ſane gaudeo tibi mea cõſilia ſummas
Semp credidi eqdẽ nec peperi puerũ:nec pregnans
Fui.uerũ ad ſimulaui.me eſſe pręgnantem.haud eram.
Di. Quępropter mea uita.Phr.propter militem babylonienſem:
Qui quaſi uxorẽ ſibi me habebat anno uno:dũ hic fuit.
Di. Ego ſenſerã.ſed qd iſtic.cui rei itẽ adſimulare rẽtulit.Phr.ut
Eſſet aliq ſi aquę uſq; ẽ & redimiculũ.reuerſionẽ ut adme faceret
Denuo.nũc huc remiſit nuper ad me epiſtulã:ſeſe expturum:
Quãti ſeſe pẽderẽ ſiqd peperiſſem educarẽ tollerẽ bona ſua me
Habituq; oía eſſe.Di.auſculto libens.qd deniq; agitis?Phr.mater.
Ancillas iubet.quoniã iã decimus mẽſis aduentat prope.
Aliã aliorſum ire:pręmandare & quęrere puerum aut
Puellã:q ſupponãt mibi.qd multa uerba faciam tonſtricem

Syram nouisti nostram quę erga ędem sese hab&.Di noui.
Phr. Haec una opera circũit per familias puerũ uestigat
clancnlum ad me
Detulit datum sibi esse dixit.mercis male.eum.Di.nunc nõ illa
Peperit?quę peperit prior.sed posterior.Phr.ordine
omnem rem tenes.
Nũc ut praemisit nũciũ miles mihi non multo post haec aderit
Di. Nũc tu te interim quasi puerpera hic procura.
Phr.quipini ubi sine
Labore res geri pulchre põt adsũ quẽq; ęquum ẽ questũ
Esse callidũ.Di.quid me futurũ est:quando miles
uenerit.relictus ne abs te uiuam.
Phr. Vbi illud quod uolo habebo ab illo:facile inueniam quo modo
Diuortiũ & discordiam inter nos parem.post id ego totũ tecũ
Mea uoluptas usq; ęro assiduo.Di.immo hercle uero accubuo
Mauelim: quí dis hodie sacruficare pro puero uolo adscititio
Phr. Immo hercle uero quinto die quod fieri oport& censeo
Nõ audes aliqd̃ mihi dare munus ciuiliũ lucrũ.Di.hercle
Videor facerem mihi uoluptas me heia ubi quippiam me
Posces.Phr.at ego ubi abstulit.Di.iam faxo hic aderit.seruolũ huc
Mittam meũ.Phr.hic facito.Di.quicquid autem erit.boni cõsulas
Phr. Ecastor munus te curaturũ scio.ut cuius me nõ poeniteat
Mitte mihi.Di.nũ quippiam me uis aliud.Phr.ut qñ otium
Tibi sit me reuisas.Di.ualeas.Phr.uale.Di.pro di imortales nõ
Amantis mulieris.sed sotię unanimantis fidentis fuit:
Officiũ facere.qd̃ mõ haec facit mihi.suppositionem pueri
Quã mihi credidit.germanę quod sorori nõ credit soror
Ostendit mihi iam sese medullitus:se infidelem nunq̃
Dũ uiuat fore.ego ne illam ut nõ amem?ego ne illud nõ bñ uelim
Me poti9 nõ amabo:quã huic desit amor.ego isti nõ mun9 mittã
Iã modo ex hoc loco iubebo ad istã quinq; perferri minas
Pręterea obsonari dũtaxat hic mina multo illi potius bene erit
Quae bene uult mihi:q̃ mihi met omnia quę mihi facto mala.

Phronesium meretrix.

P Vero isti date mammam.ut miserę matres solicitaeq;
Exanimo sũt cruciantq;. aedepol cõmentũ male
Cũq; eam rem in corde agito:nimio minus perhibemur
Malo q̃ sumus ingenio.ego prima de me modo dicta dictito
Quanta est cura in animo.quãtum corde capio dolorem:
Dolus ne occidat morte pueri.mater dicta ꝙ sũ.eo magis
Studeo uitę:quę hoc ausa sum.tãtũdẽ dolũ adgrediar

Lucri cauſa auara probrum.ſũ executa alienos dolores
Mihi ſuppoſui.nullam rem oport& doloſe:adgrediri: niſi
Aſtutę.accuratęq; exequare:uos met iam uidetis ut ornata
Incedo puerperio.ego nũc me eſſe ęgram adſimulo
Male quod mulier incoepit:niſi efficere perpetrat:
Id illi morbo:id illi ſenio ẽ.ea illi miſeraę miſeriaſt
Si benefacere incoepit.eius enim cito odiũ percipit.
Nimiſq; paucę ſũt defeſſę maleq; facere occeperent
Nimilq; paucę efficiũt:ſiquid occeperint benefacere.
Mulieri nimio malefacere melius eſt onus:q̃ bene.
Ego:quod mala ſũ.matris opera mala ſũ.& me apte malitia.
Quę me grauidam eſſe adſimulaui babylonio.eam nũc
Malitiam accuratam miles inueniat uolo.iſtic haud multo poſt
Credo aderit.nũc prius pręcauero ſciens cumq;
Ornatu ut grauida quaſi puerperio cubem.date mihi
Huc eiectam atq; ignem in aram ut uenerer.uicinam meam
Hic apponite.atq; abite ab oculis.opietium face ut.
Accũbam.accede adiutare ſic decet.puerperam ſoleas
Mihi date pallium inice in me huc archilis.ubi ẽ aſtaphium
Fer huc uerbenam mihi thus & bellaria.date aquã manibus
Nũc ecaſtor ut uenir& miles uelim.

Stratophanes miles. Phroneſiũ meretrix.Staphiũ ancilla.

n E expectetis ſpectatores meas pugnas dũ prędicem
Manibus duellis praedicare ſoleo haud in ſermonibus.
Scio ego multos memorauiſſe milites mendacium.
Et homeronidam & poſtillam illi memorari poteſt.
Qui & conuicti & condemnati falſi depugna ſient.
Nõ laudandus eſt qui plus credit:quę audit:q̃
Quę uid&.nũ plac& cũ illi plus laudant:quę audiunt
Q̃ quę uident.pluris eſt occulatus teſtis:unus q̃ auriti
Decem qui audiũt audita dicũt.qui uident plane ſciũt
Nõ plac& quẽ ſcurrae laudant:manipularis muſitant.
Neq; illi quorũ lingua gladiorũ aciem praeſtringit domi.
Strenui nimio plus proſunt populo:q̃ arguti & cati
Facile ſibi facũditatem uirtus arguta inuenit
Sine uirtute argutũ ciuẽ mihi habeam pro pręfica
Quae alios conlaudate abſe ſe uero nõ põt.nunc
Amicam decimo menſe poſt athenas atticas uiſo
Quã grauidam reliqui meo cõpreſſu.quid ea agat
Phr. Vide quis loquitur.Aſta.iã propinquat miles mea.
Phroneſiũ tibi adeſt ſtratophanes

Nũc tibi opus egram ut te adſimules.Phr.tace.
Cui adhuc ego tu malam e mon& ruri a me maſicio
Vincereſt repperit mulier ut ego opinor uina dea aut
Hominem ut uolo.Str.euge aſtaphiũ eccam mihi
Aduorſũ.Phro.ſalue ecaſtor ſtratophanes uenire ſaluum
St. Scio ſed peperit ne obſecro phroneſiũ.Aſt.peperit puerum
Nimiũ lepidũ.Str.ecquid mihi ſimilis eſt.Aſt.rogas.
Quin ubi natuſt.machęram & clipeũ poſcebat ſibi.
St. Meus eſt ſcio iam de argumentis nimiũ quidem ſimilis eſt
Aſt. Pape iam manuſt.St.iam ne lectat legionem quã ſpoliare
Velit.Aſt.here nudius quintus natus quidem ille ẽ.St.q̃d poſtea
Inter tot dies quidem hercle iam actum aliquid oportuit
Quid illi exutero exicioſt priuſq̃ poterat ire in proelium
Aſt. Cõſequere atq; illam ſaluta & gratulare illi.St.ſequor
Phr Vbi illa obſecro eſt.quę me hic reliquit abſe abiſti
Aſt. Adſũ adduco tibi exoptatum ſtratophanem.Ph.ubi is ẽ obſecro
St. Mars peregre adueniens ſalutat nerienem uxorem ſuam.
Cũ tu recte proueniſti cũq; es aucta
Liberis gratulor.cũ mihi tibiq; magnũ dediſti decus.
Phr. Salue qui me interfeciſti pene & uita & lumine.quiq;
Mihi magnos dolores per uoluptatẽ tuam condidiſti in corpus.
Quo nũc etiam morbo miſera ſũ.St.eia quam
obrem mea uoluptas
Tibi obuenit labos iſte.filiũ peperiſti.q ędis ſpoliis opplebit tuas
Phr. Multo ecaſtor magis oppletis ꝺpus ẽ tritici granariis.nę ille p̃q̃
Spolia capiat hinc nos extinxit fames.St.habe bonũ animũ
Phr. Suauium ſis pete hinc ab me nequeo caput
Tollere.ita do.itaq; me ego doleo
Neq; iam queo pedibus mea ſponte ambulare.Sta.
ſi me ex medio
Mari ſauiũ petere tuum iubeas:petere haud pigeat me.
Id ita eſſe experta eſ.nũc experiere mea phroneſium me te
Amare. adduxi ancillas tibi.eccas ex ſyria duas.iſtas dono
Adduce hoc tu iſtas.ſed reginę domi ſuę fuere ambę.
Verũ patriam ego excidi manu.his te dono.poenit&
ne te quod ancillę ſunt.
Phr. Iam.quin etiam ſuperducas quę mihi comedant cibũ.St.hoc q̃dẽ
Hercle ſi ingratũſt donũ.cedo tu mihi iſtam puere pallulam.
Mea uoluptas attuli eccam pallulã ex pari gratia tibi tene tibi.
Phr. Hoccine mihi oblabores tantos tãtillũ dari. Str.perii miſer
Iam auro contra conſtat filius & iãnũ nihilipẽdit.addit purpurã

Exorat tibi attuli tuas ponto amoenas .tene tibi uoluptas mea
Accipe hoc.abduce haſce.in cõſpectus ueſtras.Phr.& quidẽ has
Me nihil caſtor.neq; me res.Stra.nihil ne huic ſat ẽ? ne unũ uerbũ
Quidem dixit.uiginti minis uenire illec poſſe credo dona:quę ei
Dono dedi. uehementer mihi nũc eſt irata.ſentio:atq; intelligo.
Verũ adibo. quid ais nũc tu? nũne uis me uoluptas mea
Quo uocatus ſũ:ire ad coenam:mox huc cubitũ iuero.
Quid taces.planiſſume ędepol perii.ſed quid illuc boni eſt.
Quis homo ẽ.qui inducit pompam tantam? certũ ſt quo ferant
Obſeruare.huic credo fertur.uerũ iam ſcibo magis.

Geta.Stratophanes miles phroneſium.

i Te ite hac ſimul mulieri damnigeruli foras gerrones
Bonorũ exagogę.ſatin ſe quis amat nequid quin
nihilis itaq; improuiſe partibus expoliat
Nam hoc qui ſcitã: nequis id quęrat ex me.domi ſit quę facit
Improba facta amator.qui bona ſua pro ſtercore habet.foras
Iubet ferri.metuit publicos.mundiſſimuſt.puraſ ſibi eſſe uolt
Aedis.domi quicquid hab& perditur exeo.quando quidẽ ipſus
Perdituſt.ſecreto hercle equidem illũ adiutabo.neq; mea quidem
Opera unq̃ nihilominus propere q̃ poteſt peribit
Nã iam de hoc obſonio de mina ꝺeminui mõ quinq;
Nũmos mihi detraxi partẽ herculaneam.nam hoc adſimile eſt.
Quaſi de fluuio qui aquã deriuat ſibi.niſi deriuetur tamen
Omnis aqua abeat in mari.nam hoc in mari abiit miſereq;
Perit ſine bona omni gratia.haec cũ uideo fieri.ſuffuror
Suppilo de prędа prędam capio.meretricem ego item eſſe reor.
Mare ut eſt.quod des deuorat nũq̃ habundat.hoc ſaltem
Seruat me cũ illi ſubeſt appar&.des quãtũ uis nuſq̃
Appar&:neq; datori neq; acceptricę.uelut meretrix meũ herũ
Miſerum ſua blanditia intulit in
Pauperiem.priuauit bonis.luce.honore.atq; amicis.
At at eccam.adeſt propinque.credo audiuiſſe haec me loqui.
Pallida eſt.ut peperit puerũ.alloquar quaſi neſciam.iubeo
Vos ſaluere.Ph.noſter geta.quid ais ut uales.Geta.ualeo & uenio
Ad minus ualentẽ.& melius:qui ualeat.fero.berus meus ocellus
Tuus ad te ferre me haec iuſſit tibi dona quę uides.illos ferre.
Et has quinq; argenti minas.Phr.Pol.haud perit.quod illum
Tantũ amo.Geta.iuſſit operare:ut haec grata haberes tibi.
Ph. Gratаq; ecaſtor habeo.iube auferri intro haec ad me
Ecquid auditis ecquę tam imperat ſuis.Ge.nolo auferant
Deſiccari iub&.Phr.ipudens mecaſtor.quanti ẽ negocii?

Ge. Tu bona fide.tu ne ais impudentem me esse ipsa:quę sis stabulũ
Flagitii.Phr.dic amabo te ubi est dinarchus.Ge.domi.
Phr.dic ob haec dona
Quę abmiserit.me illũ amare plurimũ omniũ hominũ.
Erga eũq; bonorem eũq; habere omniũ maxumũ.
Atq; ut huc ueniat obsecrare.Ge.ilic&.sed quisnam illic homost
Qui ipsus secũ est tristis animo hercle homost suo miser.
Quisquis est: dignus est me castor.Phr.ecquid est.nõ
nouisti obsecro
Qui illic apud me erat huius pater.usq; ad ieutaculum
Iussit ali.mansi.auscultaui.obseruaui.quẽ pernam noui
Hominem.nihil illicq; est illic est me intuetur gemens.
Traxit ex intimo uentre.suspiriũ.hoc uide. dentibus
Frendit icit.femur. Ge.num obsecro nam ariolus.qui ipsus.
Se uerberat.St.nũc ego meos animos uiolentos meamq; iram
Ex pectore iam promam.loquere unde es tu?
Cuius es?cur ausus inclementer mihi dicere.Ge.lubido est
Str. Istuc ne mihi responsas?Ge.haec nõ ego te floccifacio.
Str. Quid tu?cur ausa es aliũ te dicere amare hominem.Ph.libitunst
Str. Ain tandem istuc primũ experiar tũ tantuli doni causa.
Holerũ atq; ęscarũ.& poscarũ męchum malachum
Cincinnatum.umbratilocum ympanotribam amas.
Hominem nõ nauci:quę hercles.Ge.meo nehero tu improbe
Et male dicere audes.fons uitii & peiuri.Str.uerbũ unum
Adde istoc.iam hercle ego te hic affatim officiam.Ge.tange
Modo.iam ego te hic agnũ faciam.& mediũ distrũcabo.
Si tu in legione bellator ciuis.at ego in culina aues
Phr. Si aequũ facias.aduentores meos nõ incuses quorũ mihi
Dona accepta & grata habeo.tuaq; ingrataq; quę abste accepi.
Str. Tũ pol ego & donis priuatus sũ.& peri.Ph.plane.istuc est.
Quid nũc ergo hic odiose es confessus omnibus te iis
Str. Perii hercle hodie.nisi hũc ate abigo.Ge.accede huc modo
Adi huc modo.Str.etiam scelus minitare:quem ego
Affatim iam iam concipilabo.quid tibi huc uentio ẽ?
Quid tibi banc aditio est?quid tibi banc notio est inq̃
Amicam meam?emoriere otius:si manu uiceris.
Ge. Quid manu uicerim?Str.fac quod iussi.mane.iam ego te hic
Affatim conficiam.Ge.occidi optumũ est.captio est.istam
Machęram longiorem habes:q̃ haec est.sed herũ
Sinedũ petere:siquidem belligerandũ ẽ tecum.
Ibo domũ ego.tecũ bellator arbitrũ aequum caeperim.

Sed ego ceſſo mi hinc amouere uenire dũ ſaluo lic&
Phroneſiũ meretrix miles Stratophanes.
d At iam ſoleas atq; me intro actutum ducite nã mihi deuento
Miſerę condoluit caput. Str. quid mihi futurũ ẽ. cui duę ãcillę
Dolent: quibus te donaui. iam ne abiſti. bem ſic datur. quo pacto
Excludis quęſo eſopitius planius q̃ excluſus nũc ſũ. pulchrę
Ludificor. ſine quãtulo mihi opere nũc perſuaderi poteſt.
ut ego hiſce
Suffringam talos. totis ędibus nũ quippiam auarum.
ut ad mores mulierum
Poſtq̃ filiũ peperit. animos ſubſtulit. nũc quaſi mihi dicat haec te
Iubeo: neq; uolo introire in aedis. at ego nolo. nõ eo. ego faxo
Dicat me in diebus pauculis crudũ uirũ eſſe. ſequere
me hac. uerbum ſat eſt.
Strabax adoleſcens. Aſtaphiũ ancilla
r Vs mane dudũ hinc ire me iuſſit pater. ut bubus
Glandem prandio depromerem. poſt illoc ueni: q̃ aduenit
Si dis plac& ad uillam: argentum meo qui debebat patri
Qui ouis tarentinas erat mercatus de patre. quęrit patrem.
Dico eſſe in urbe. interrogo quid ęũ uelit. homo cruminã
Sibi de collo detraxit. minas uiginti mi dat. accipio liberis.
Condo in cruminã. ille abiit. ego perpere minas ouis
In crumina hac in urbem detuli fuit aedepol mars
Meo iratus patri. nam oues illius haud longe abſũt a lupis.
Nũc ego iſtos mundulos urbanos amaſios.
Hoc ictu exponam: atq; omnes eiitiam foras eradicare eſt
Certum cũ primis patrem. poſt id locorum matrem. nũc
Hodie efferam ad hanc argentum q̃ mage amo q̃
Matrem meam. tatecquis nulla eſt: ecquis aperit hoc oſtium.
Aſta. Quid iſtuc alienũ ẽ amabo miſtrabax: qui nõ extẽplo
Intres. an ne opportuit ita te quidem: qui es familiaris. Str. ibitur.
Ne me morari cenſeàs. Aſta. lepide facis
Stratilax Aſtaphium.
Str. m Irũ uidetur ruere berilẽ filiũ ſtrabacem nõ rediſſe. niſi ſi
Clanculum conlapſus eſt hic in corruptelam
ſuam. Aſta. iam pol hic
Me inclamauit ſi aſpexerit. Str. nimio minus ſeuos iã ſũ aſtaphiũ
Q̃ fui: iam nõ ſũ truculentus. noli metuere quid uis?
Aſta. Quid? tuam expecto truculentũ. Str. dic impera mihi. quid tibi
Et quo uis modo. nouos omnis mores habeo ueteres perdidi.
Vel amare poſſũ: uel etiam ſcortũ ducere. Aſta. lepide me caſtor

Nũcias:ſed dic mihi an & paraſitũ te fortaſſe ducere
Str. Intellexiſti lepide quid ego dicerem.heus tu iam poſtq̃
In urbem crebro cõuenio:hic factus iam ſum cauillator
Probus.Aſta.quid id eſt amabo.iſtęc ridicularia:cauillationes uis
Opinor dicere.ita ut pauxillũ differat a cauillibus.ſequere
Intro me amabo mea uoluptas.Str.tene hoc tibi:rabonem habeto
Vt mecũ hac nocte ſies.Aſt.peri rabonem quã eſſe dicam
Str. Hanc beluam.Aſta quin tu arabonem dicis.Str.ita facio lucri
Vt pręneſtinis coena ẽ ciconia.Aſta.ſequere obſecro.Str.ſtrabacẽ
Hic opperiar mõ ſi rure ueniat.Aſt.is qdẽ apud nos ẽ.hic ſtrabax
Mõ rure uenit.Str.prius ne q̃ ad matrem ſuam.heu aedepol
Hominem nihili.Aſta.an ne autẽ ut ſoles iam ne.Str.nihil dico
Aſta.I intro amabo.cedo manũ.Str.te ne in tabernam ducor
Deuorſoriam ubi male accipiar mea mihi pecunia

Dinarchus adoleſcens.

n Eq; gnatus eſt:neq; progignetur:neq; potes reperirier
Cui ego nũc dictum aut factum melius q̃ mihi eſſe uelim
Di magni ut ego lętus ſũ:& laetitia differor:ita ad me
Magna nũciauit chiamus hodie gaudia.mea dona de/
Amata acceptaq; habita eſſe apud phroneſiũ.cũ hoc iam
Volupeſt tum hoc nimio magnę mellinę mihi: militis odioſa
Ingrataq; habita totus gaudeo.mea pila eſt:ſi repudiatur.
Miles:mulier mecũ perit ſaluus ſum
Quia pereo.ſi non peream plane,eſuriam nũc ſpeculabor.
Quid ibi agatur:quis eat intro:qui foras ueniat.procul
Hinc obſeruabo:miles quid factutus fuat
Quia nihil habeo unũ animos monuit mihi omnia agã precario

Ancilla Adoleſcens.

I Epide efficiam mea hera officiũ.inde intus modo ut tu tuũ
Itẽ efficias.ama id quod decet rem tuam eſtun ex inani
Nunc dum iſti lub&.dum habes tempus ei obſecundes.
Prome uenuſtatẽ amanti tuam.ut gaudia compares
Ego interim hic reſtricis pręſidebo.iſte dũ ſic faciat domum
Ad te exagogam.& quẽq̃ interim iſtuc ad uos
Qui ſit:hodie intromittam.tu perge ut lub&.ludin iſtos.
Di. Quis eſt iſte aſtaphiũ.indica qui perit:Aſta.amabo hiccine
Tu eras? Di.moleſtus ne ſũ? Aſta.nũc magis q̃ fuiſti.nã niſi qui
Nobis uſuſt.nobis moleſtus.Di.ſed obſecro da mihi operam ut
Narrem quę uolo.Di.nam quid ẽ.Aſta.mea refert nõ mus ſed
Intus bolos quos dat.Di.quid amator nouus quiſpiam?
Aſta.Integrũ & plenũ adortaſt theſaurũ.Di.quis eſt
Aſta.Eloquar.ſed diu taceto.nouiſtin tun hunc ſtrabacem.Di.quid ni

Aſta. Solus ſũmam hab& hic apud nos. nũc is eſt fundus nobis.
Animo bono male gerit. Di. perii hercle. ego idem. Aſt. ſtultus es
Qui facta infecta facere uerbis poſtules. thetis quoq; etiam
Lamentando lauſũ fecit filio. Di. nõ ego nũc intro
Ad uos mittar. Aſt. quid num miles magis? Di. quia
Enim plus dedi. Aſt. plus enim eſt intromiſſus: q̃ dabas.
Sine uiciſſim. qui dant operam: oblitos quod dant: operã utier.
Litteras didiciſti. quando ſcis. ſine alios diſcere.
Di. Diſcant. dũ mihi cõmentari id liceat ni oblitus ſiem
Quod dedi. Aſt. interea magiſter dũ tu cõmentabere
Volt interim illam indidem cõmentari. qui rem acciper&
Identidem. Di. dedi equidem hodie ei quinq; argenti deferri
Minas prẽterea unam inobſonatum. Aſta. idem iſtoc delatũ ſcio
De eo nũc bene ſum tua uirtute. Di. imo & inimici mei
Bona iſtec edent. mortuum hercle me: q̃ ut id patiar.
Mauelim mihi inimicos inuidere: q̃ me inimicis meis
Nam inuidere alii bene eſſe. tibi male eſſe miſerũ eſt
Quid inuident egent illis quibus inuidẽtur rem habent
Aſta. Stult⁹ quidẽ es opperire. Di. qd iã. Aſt. quia pol maueli nũc lic&
Di. Da obſonii me participẽ fieri. Aſt. ſi uolebas participari: auferres
Dimidiũ domũ. nam idem ut acheronti hic ratio accepti
Scribitur. intro acceptum quando acceptunſt. nõ poteſt
Ferri foraſ. bñ uale. Di. ſiſte. Aſ. oĩttes me. Di. omitto ĩtro. As. ad te
Quidem. Di. ĩmo iſtoc ad uos Aſt. i᷑i nõ poteſt. Di. ímo põt
Experiri ſine. Aſt. ĩmo opperire. uis eſt experiri
Dicam adeſſe niſi occupataſt. Di. reſiſte hem fruſtra fit. redin!
Aſta. At nõ redeam. ſi uocat me: quę in me poteſt: pluſ q̃ põt.
Vno uerbo eloquere. Di. mitti me intro. Aſt. mendax es abi.
Di. Vnũ aiebat. Aſt. ſtridia dixti uerba atq; mendacia.
Di. Abiit intro. induit. ego ut haec mihi patiar fieri? iam hercle
Ego tibi inlecebra ludos faciam clamore in uia. quę
Aduerſũ legem accepiſti plurimis pecuniam
Iam hercle apud omnes magiſtratus faxo: erit nomen tuum.
Poſt id ego in te manũ iniitiam quadrupus uenefica
Suppoſtrix puerũ. ego aedepol tua probra aperibo omnia.
Nihil me. perdidi omne quod fuit. fio impudens.
Nec mihi adeſt ad illũ penſi. iam quos capiam calceos. ſed quid
Ego hic clamo. quid ſi me iubeat intromittier. cõceptis me non
Facturũ uerbis. iurẽ ſi leuit. nugę ſũt. ſi ſtimulos pugnis
Caedis. manibus plus dol&. de nihilo nihil ẽ iraſci: quę te non
Floccifacit. ſed quid hoc ẽ. pro di immortales callidem uideo ſenẽ
Alteram toſtricem huius: alteram ancillã ſuã: meas qui adfinis

Fuit.ancillas duas constrictas ducere.pertimui postq̃
Vna cura cor meũ mouit. mõ timeo:ne me malefacta antiqua
Mea sine iueniã oia. Calli.senex Ancil.ii.Dinarchus adol.
Cal. e Gon tibi maledicam .aut tibi male uelim ut animo meost
Propemodũ experte estis q̃ ego sim tranquillus usq;
Homo.rogitaui ego uos uerberantis bas pendentis simul
Cõmemini.quo quicq̃ pacto sitis confesse.scio hic nũc
Volo scire eodem pacto.sine malo fateamini.quãq̃ uos
Colubrino ingenio ambę estis.edico prius ne duplicis habeatis
Linguas ne ego bilinguis uos necẽ nisi ad tintinnaculos
Voltis uos educi uiros.An.uis subegit uerũ fateri:ita lora laedũt
Brachia.Cal.at si uerũ mihi eritis fassę.An.uincis exolue .Cal.m̃
Etiã nũq̃ sit negocii fallis incertusq; sũ.nisi quia
Timeo tamen.An.ego nec quid peccaui scio.Cal.oiũ p̀mũ diũsa ẽ
Et enĩ sic istd uolo.ne iter uos significetis.ego ero paries loq̃re tu
An. Quid loquar.Cal.quid puero actũst:mea quẽ peperit filia.
Meo nepoti. capita rerũ expedite. An.istę dedi.Cal.iam
Tace.accepistin puerũ tu ab hac?An.accepi.Cal.tace
Nihil moror prę̃terea.satis est fassa.An inficias nõ eo
Cal. Iam liuorẽ scapulis istoc concinnas tuis.cõueniũt
Adhuc utriusq; uerba .Di.uę misero mihi mea nũc facinora
Aperiũtur:clam quę speraui fore.Cal.loquere tu.qui dare
Te huic puerũ iussit.An.bera maior mea.Cal.quid tu
Cur eũ accepisti?An.bera me rogauit minor.puer ut
Ferretur.eaq; ut celarentur omnia.Cal.loquere tu
Quid eo feciſti puero.An.ad meam beram detuli.Cal.quid de
Puero tua bera facit.An.berę meae extemplo dedit.Cal.cui.
Malũ berę.An.duę sũt istę.Cal.caue nisi qd̃ te rogo:nisi
Ea quę exquiro.An.mater filię dono dedit inquã.Cal.plus.
Q; dudũ inq̃ loquere.An.plus tu rogitas.Cal.respondes
Otius quid illa cui donatust.An.suppositit.Cal.cui.An.sibi
Pro filiolo.Cal.pro filiolo?Di.obsecro uostrã fidem.ut facilius
Alia quã aliae unde puerũ natũ par&.haec labore alieno
Puerũ peperit sine doloribus.puer quidem beatus.mater duas
Hab&:& auias duas.iam metuo patres quot fuere.uidesis
Facinus muliebre.An.magis pol haec malitia pertin& ad uiros
Q; ad mulieres.uir eam nõ mulier pregnantem fecit.
Cal. Et idem ego istuc scio.tu bona ei custos fuisti.An.plus põt q plus
Valet.uir erat.plus ualebat.uicit qd̃ petebat.adẽ uni.
Cal. Et tibi quidem hercle idem attulit magnũ malũ.An.de istoc
Ipsa & si tu taceas re ab se experta intellego.Cal.nũq̃ te
Facere bodie ut cuius quis esset dicer&.An.tacui at nũc

Non tacebo quando adeſt.neceſſe ĩdicẽ.Di.lapideus ſũ
Cõmouere me miſer nõ audeo.res palã omnis eſt.meo
Illic nunc ſunt capiti ooſtia.meũ illuc facinus.mea ſtultitia eſt.
Timeo q̃ mox nõ miner.Cal.loquere filiam meã
Quis integram ſtuprauerit.uideo ego te ꝑpter mala
Facta qui es patronus parieti.Di.neq; uiuus neq; mortuus
Sum:nec quid nunc faciam ſcio.neq; ut hinc abeam:neq; ut
Ad hunc adeam ſcio.timore torpeo.Cal.dicin an nõ
An. Dinarchus cui illam prius dici ſponderas.Cal.ubi is homo eſt
Quem dicis.Di.adſũ callicles.per tua obſecro genua
Vt tu iſtuc iſipienter factum:ſapienter feras mihiq; ignoſcas
Quod animi impos uini uitio fecerĩ.Cal.nõ placet
In mutum quippiã cõferri:quod loqui nõ poteſt.nã uinũ ſi
Fabulare poſſit ſe defenderet.nõ uinũ moderari
Sed uim ſolent:qui quidẽ ꝑbi ſunt.ueꝝ
Qui improbus eſt.ſiue ſubibit.ſi adeo caret temeto
Tamen ab ingenio eſt improbus.Di.ſcio
Equidem quę nolo multa mihi audienda obnoxia.ego tibi
Me obnoxiũ eſſe fateor.culte compote mi
Callicles uide quęſo ne facias iniuriã.reus ſolutus
Cauſam dicit.tam eſtis iuero ſanun es.Cal.ſoluite iſtas
Agite.abite.tu domũ.& tu autẽ domũ.eloquere
Hęc berę ut pueꝝ reddat.ſiquis eum petat.eamus
Intus.Di.quid uis intus me ire.tu es prętor mihi.
Veꝝ te obſecro: ut tuã gnatã des uxorẽ callicles.
Cal. Eundem ſtulte iudicaſſe quidẽ iſtam rẽ intelligo.
Nã haud manſiſti ut ego darẽ illam.tute ſumpſiſti tibi:
Nũc habeas.ut nactus.ueꝝ hoc ego te multabo bolo.
Sex talẽta malana dotis demam ꝑ iſtaſt inſcitia.
Di. Bene agis mecũ.filiũ iſtinc tute melius eſt repetere.
Cętexꝝ uxorẽ q̃primũ poteſt abduci ex ędibus.
Cal. Ego adeo iam illi remittã nunciũ.adimeo dicã ut aliã
Conditionẽ filio ĩueniat ſuo.at ego ab hac pueꝝ repoſcã
Ne mox inficias eat nihil eſt.nã ipſa et ultro ut factũſt:fecit
Omnẽ rẽ palam.ſed nimiũ pol oportuna ecce abſe
Egrediť foras.nę iſta ſtimulũ lõge habet:quę uſq; illinc
Cor pungit meum.

Pbroneſium meretrix.Aduleſcẽs
Dinarchus.Aſtaphiũ ancilla.

b Littea & lutea eſt meretrix:niſi quę ſapit ĩ uiño ad rẽ ſuã.
Si alia membra uino madeant.cor ſit ſaltẽ ſobriũ.

Nam mihi diuidia eſt in tõſtricẽ meã: ſicut in ultã. male
Ea dixit. eum dinarchi puerũ inuentum filium.
Vbi id audiuit: quãq; penes eſt me omnis res. & liberi.
Video eccum. qui manſtutorẽ me adoptauis bonis.
Di. Mulier adſum profectuſt. Ph. quid agit uoluptas mea
Di. Nõ uoluptas. aufer nugas. nihil ego nunc de iſtac re ago.
Phr. Scio me caſtor quid uis. & quid poſtulas. & quid petas.
Me uidere uis. & me te amare poſtulas. puer petis.
Di. Di immortales ut planiloqua eſt. paucis ut rem ipſam attigit.
Phr. Scio equidem ſponſam tibi eſſe: & filiũ ex ſponſa tua.
Et tibi uxorẽ ducendã iam eſſe. alibi iam animũ tuũ
Me quaſi pro derelicta ſis habiturus. ſed tamẽ cogitato mus
Puſillus q̃ ſit ſapiens beſtia. ętatẽ qui uni cubili
Nũq; cõmittit ſuã. quaſi unum obſideat aliunde perfugium
Gerit. Di. ocium ubi erit: de iſtis rebus tum amplius tecum loquar.
Nũc puer redde. Ph. immo amabo ut hos dies aliquos ſinas
Eum eſſe apud me. Di. minime. nam eo quid opus.
Phr. In re mea triduũ hoc ſaltẽ. dũ aliquo miles circũducit
In eam rem ſiquid habebo: tibi quoq; etiam proderit. ſi auferes
Puer: a milite omnis tum mihi ſpes animã efflauerit
Di. Factum cupio. nã re facere ſi uelim nõ eſt locus. nũc puero
Vtere. et ꝓcura. quando ꝓcures habes. Ph. multum amabo
Te ob iſtam rẽ me caſtor ubi domi metues malum. fugito huc
Ad me ſaltẽ. amicus mihi eſto manubinarius. Di. bene uale
Phroneſium. Ph. iam tũ oculum uocas. id quoq; interi
Futatim nomen cõmemoraui ter. Di. nũquid uis facultas opere
Vbi mihi erit ad te uenero. Ph. ille quidẽ abiit acceſſit dicere
Hic quis uidelicet uer eſt uerbum quod memorat. ubi amici
Ibidem opus. ꝓpter hunc ſpes etiam ſe hodie tantũ rim
Militẽ: quẽ caſtor mage ama q̃ dudũ. id quod cupio inde
Auferre: quę cũ multũ abſtulimus haud multum apparet: quod
Datũ eſt. ita ſunt glorię meretricũ. Aſt. aha tace. Ph. quid ẽ obſecro.
Aſt. Adeſt pueri. Ph. ſine eum ipſe adire huc. ſine ſi is eſt modo
Sine eũ ipſũ adire ut cupio ad me hac recta ſi tenẽt.
Ne iſtũ caſtor hodie haſtis cõfectũ fallaciis

• Miles. Ancilla. Meretrix. Ruſticus.

e O mihi amare fero ſuppliciũ damnis ad amicam meã
Vt illud acceptũ ſit prius: quod perdidi: hoc addã ſuper.
Sed quid uideo berã atq; ancillam ante ędis. adeũda ẽ hęc mihi.
Quid hic uos agitis. Ph. ne me appellat. Mi. nimiũ ſeuis. Ph. ſic
Potin es ut m̃ moleſtꝰ ne ſies. Mi. qd aſtaphiũſt. As. merito caſtor

Tibi ſuſcẽſet legon atq; ne iſti etiam parũ male uolo.Mi.ego
Mea uoluptas ſiquid peccaui.prius ſuppliciũ ad hãc minã fero
Auri ſi mibi rides.Ph.manus uetãt prius q̃ penes ſeſe habeãt: qcq̃
Credere.puero opus eſt cibũ.opus eſt matri autẽ quę puer lauit
Opus nutrici utrẽ habeat ueteris uini largiter ut dies nocteſq;
Potet.opus iſtic non opus eſt carbonibus.faſciis opus eſt puluinis.
Cũnis.in cũnabulis.oleũ opus eſt.farina.purus eſt totũ diem.
Nũq̃ hoc uno die efficiat opus:quin opus ſemper ſiet.
Nõ enĩ poſſũt militares pueri etauio exducier
Mi. Reſpice ergo accipe hoc.qui iſtuc exefficias opus.Ph.cedo
Quãq̃ pax eſt.Mi.ad omne manus iſtic poſte paruſt.
Tuo arbitratu quod iubebis addabit.da nũc ſauiũ.
Phr. Mitte me inq̃ odioſus.Mi.nihil fit.nõ amor.terit dies.
Ruſ. Plus decem pondo amoris pauſillis perdidi.accipe hoc
Atq; auferto intro.ubi mea amica eſt.centiũ.neque ruri neq;
Hic operis quicq̃ facio.corrumpor ſitu ita miſer
Cubando in lecto hic expectando obdurui.ſed eccam uideo
Heus amica quid agis.Mi.quis illic homo.Ph.quẽ
Ego caſtor mage amo q̃ te.Mi.q̃ me.quomodo
Phr. Hoc modo ut moleſtus ne ſis.Mi.iam abis poſtq̃ aux habes
Phr. Cõdidi intro quod dediſti.Ruſ.adẽ amica.te adloquor.
Phr. At ego ad te ibo.Ruſ.ad me delicia.Phr.hercle uero ſerio.Ru.q̃q̃
Ego tibi uideor ſtultus gaudere aliqui me uolo.nam quãq̃
Eſt bella malo tuo niſi tu ego aliqui gaudeo.uin te
Amplecter:& ſuauiũ dem.Ph.quid uis face.gaudeam
Mi. Meos ne ante oculoſ ego illam patiar.alios amplexarier:
Mortuũ hercle me duco ſatius.abſtine hoc mulier manu
Niſi ſi te mea manu in machęra & hũc uis mori.
Rus.Nibiliphiari ſatius eſt miles.ſi te amari poſtulas.auro haud ferro
Deterrere potes ne amet.Mi.qui malum
Bella aut eatieta eſt quę ames hominẽ iſtimodi.Phr.uenit ne
In mẽtẽ tibi quod uerbũ in cauea dixi biſtrio
Omnes homines ad ſuũ quęſtum calent & faſtidiũt
Mi. Hunccine hominẽ te ãplexarier tã horridũ atq; ſqualidũ.
Phr.Quãq̃ hic ſqualidus eſt:quãq̃ hic horridus.citus bellũ init
Mi. Dedi ego aux.Ph.mihi dediſti filio cibaria
Aſt. Nũc ſi hanc tecum eſſe ſperas:alia opus eſt auri mina.
Mi. Malã rẽ is & magnã.magnopere ſerua uiaticũ
Quid iſti debet niſi tria.Ru.quęnã tria.
Mi. Vnguẽta noctes ſauiũ.Ph.par pari reſpondet.
Vex nũc ſaltẽ ſi amas:da tu mihi de tuis deliciis ſum

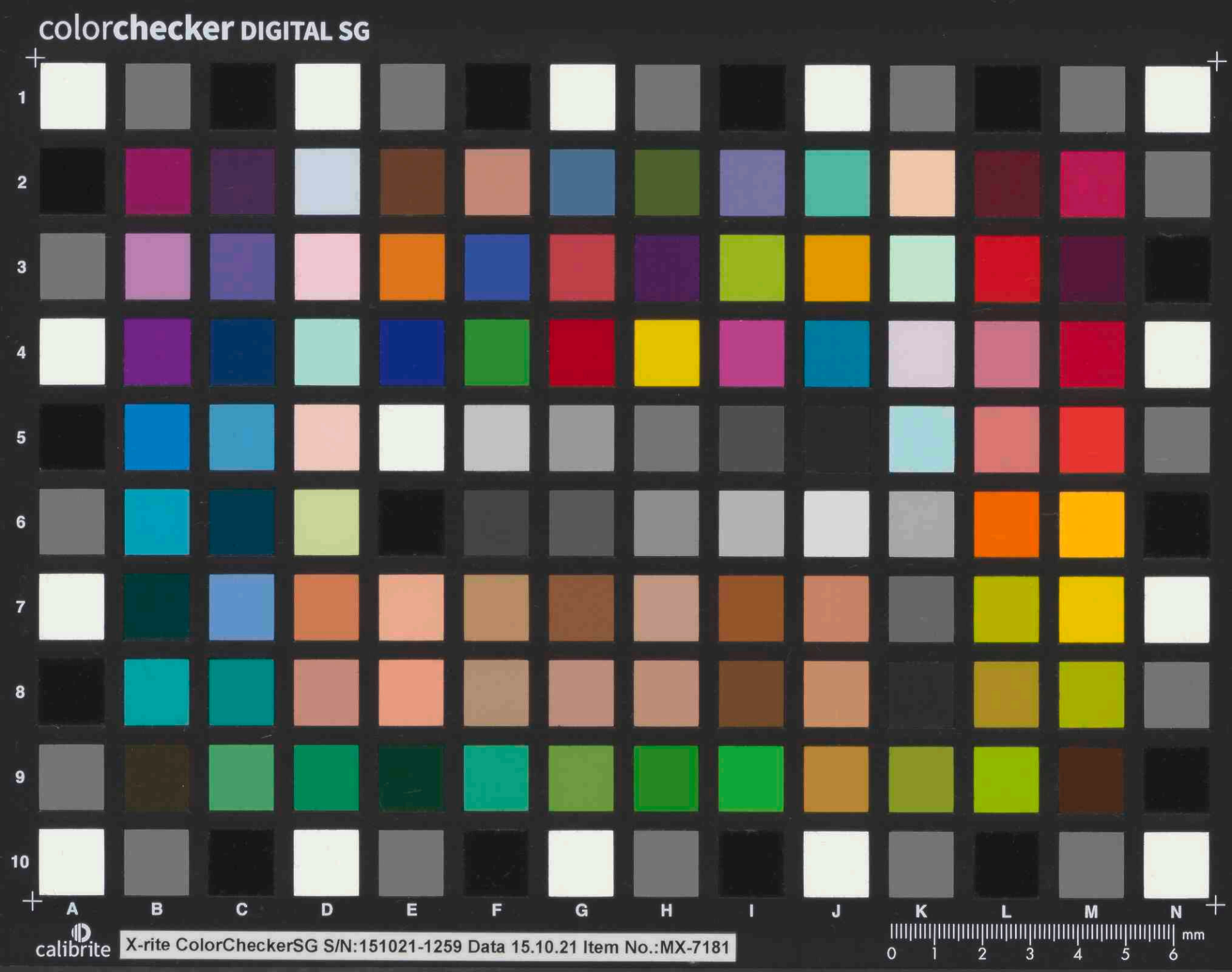
Quicquid pauxillulũ.Mi.quid ita.Pb.ab auo eſt quod idem
Dictum ſuperfert campaſ dicit abaui conſultam iſtuc
Mi. Mihi homo caue faxis uulnus tibi iam cui ſunt dentes ferrei
Vulgo ad ſe omnis intromittit.abſtine iſtanc tu manum
Ruſ.Iam hercle iam magno tu uapulato uir ſtrenuus.
Mi. Dedi ego huic aurũ.Ru.at ego argẽtũ.Mi.at etiã pallulã
Ruſ.At ego oues etiã.nã & alia multa quę poſcet dabo
Melius te munere certare mecũ q̃ minaciis.
Phr. Lepidus ecaſtor morta lis eſt.ſtrabax mi perge obſecro
Stultus atq; inſanus damnis certãt.nos ſaluę ſumus.
Mi. Age prior tyro aliquid.Ru.immo tu prior perde & peri.
Mi. Hem tibi talentũ argẽti philippei eſt.tene tibi.
Phr. Tanto melior noſter eſto.ſed & ueſtro uiuito.Mi.ubi eſt quod
Tu das.ſolue zonas.puocaẽ.quid times.Ru.tu peregrinus.hic
Habito.timeo meos.non ego ambulo.pecua ad hanc ego in
Crumina obligata defero.Mi.quid dedi.ut diſtinxi hominẽ
Ruſ. Immo ego uero qui dedi.Pb.i intro amabo & tu ergo ad mẽ.
Ruſ. Cũ tu eris mecũ quidẽ.quid tu quid ais.Mi.cum hoc an ego
Poſterior dedi.Pb.tu dediſti.iã daturus eſt.iſtuc habeo.hoc expeto.
Veꝝ utriq; mos geraẽ:amboꝝ ex ſentẽtia
Fiat ut rẽ gratam uideo:hoc accipſũdũſt.quod daẽ.
Ruſ.Meũ quidẽ te lectũ certe occupare nõ ſinam
Aſta.Lepide me caſtor aucupabatq; ex mea ſentẽtia
Phr. Aeque ut rẽ bene geſtã ueſtrã rurſũ bene gerã
Amabo ſiquid animatuſt facere:faciã:ut ſciã:
Veneris cauſa adplaudite.eius hęc in tutela ẽ fabula:
Spectatores bene ualete.plaudite atq; exurgite.

Plautinę uiginti Comoedię: linguę Latinę delicię:magna ex parte emendatę per Georgium Alexandrinum:de cuius eruditione et diligentia iudicent legentes.Impreſſę fuere opera & impendio Ioannis de Colonia Agripinenſi:atq; Vindelini de Spira.

VENETIIS. M.CCCC.LXXII. Nicolao Throno Principe iucundiſſimo & Duce foeliciſſimo.

↑A

24720.

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6